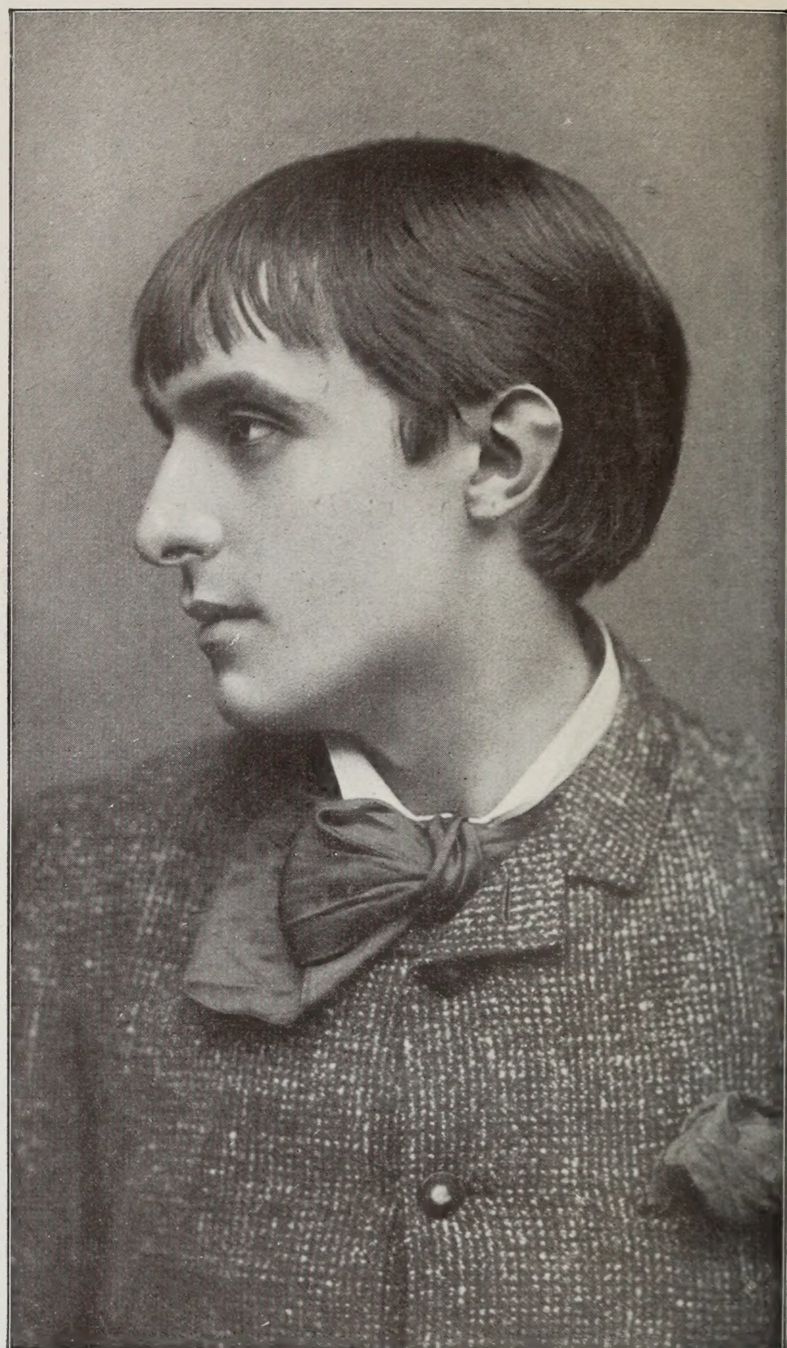

3 1761 07747321 3

HERMAN BANG

VÆRKER I MINDEUDGAVE

HERMAN BANG

VÆRKER I MINDEUDGAVE

TREDIE BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG - KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCCXX

ANDET OPLAG

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN

HAABLØSE SLÆGTER

Hvad jeg vil fortælle paa disse Blade, er i Brudstykker et Livs Historie. Og jeg vil fortælle det, uden at bekymre mig om, hvorvidt, hvad jeg fortæller bliver skønt eller ej, eller om det vækker enten Graad eller Latter.

William Høgs Liv synes mig levet til Advarsel; derfor har jeg nedskrevet den Ulykkeliges Levnedsløb.

FORORD*)
TIL TREDIE UDGAVE

„HAABLØSE SLÆGTER“ udsendes i dette Bind for tredie Gang — akkurat fem og tyve Aar efter sin Fremkomst.

Bogen har haft sin Skæbne, som man siger, at alle Bøger har. Den første Udgave blev udsolgt paa Grund af en offentlig Anklage. Den anden Udgave forblev usolgt paa Grund af den samme Anklage, som i mange Aar fjernede mig fra Bogkøbernes Skabe.

Til sidst var der vel ingen mer, som troede, at alle de støvede Bogbunker „Haabløse Slægter“ nogensinde skulde flyttes fra Forlæggerens Loft uden som Makulatur.

Alligevel gik det anderledes.

For en ti-tolv Aar siden huskede Menneskene pludselig den gamle Roman, som hed „Haabløse Slægter“. De ikke blot huskede den. De spurgte endog deres Boghandler, om den endnu var at faa til Købs. Og lidt efter lidt svandt Bunkerne paa Loftet, til der slet ikke var flere „Haabløse Slægter“ tilbage.

Det Schubotheske Forlag har ment, at en Bog, der har haft en Lod som denne: at være længe glemt for igen at blive

*) Til 3die Udgave, der udkom 1905 paa det Schubotheske Forlag, den sidste Udgave Bang selv besørgede og som han kaldte den „endelige“, skrev han dette Forord.

husket — at den Bog har forsvaret sin Plads mellem de Bøger, som vil leve en Stund endnu.

Den udsendes altsaa atter.

Meget har jeg ikke rettet i den. I mine andre Romaner bliver jeg ikke træt af at file og „gøre bedre“. Men i „Haabløse Slægter“ nytter det saamæn ingen Ting. Den er nu en Gang saa god og saa daarlig som den er. At eftergaa „Stilen“ er umuligt. For Bommerterne er vist altfor mange. At eftergaa selve „Bogen“ er ligesaa umuligt. Den vilde sikkert kun blive ringere, hvis et ældre Menneske gav sig til at gaa i Rette med, hvad et ungt Menneske skrev — fordi han følte det.

I „Haabløse Slægter“ er det Pulsslaget der maa redde Værket. Den har ingen Adkomst til at leve endnu, hvis ikke dens Pulsslag endnu levende kan fornemmes.

HERMAN BANG

Marienlyst. August 1905.

FØRSTE BOG

SOM MAN SAAR —

PROLOG

Det var en gammel Slægt, graa af Ælde i Landet. Stamtavlen fortalte, at den en Gang havde haft Forleninger baade paa Fyn og Sjælland og i Jylland, men det var rigtignok længe siden, og i de sidste Par Hundredaar var det gaaet tilbage med Storheden. Familien levede ubemærket, nogle drev Handel, andre drev Haandværk, der var vel ogsaa studérte Folk imellem, thi Slægten var stor; men intet ragede op, alt var det ganske middelmaadigt og stilfærdigt. De fleste havde vel endogsaa glemt deres store Stammenavn.

Men henimod Slutningen af det forrige Hundredaar kom en enkelt Gren af Ætten til Kræfter.

Det var som Jurister, denne Linie udmærkede sig: dens Medlemmer svang sig op til de højeste Poster, høje Titler og Kors fra alle Lande blev atter Attributer til Navnet. Det var strenge, viljehaarde Mænd, som forstod at arbejde, og som vidste, hvad de vilde. De skyldte deres Jernflid og deres stærke Hjerner deres Lykke.

Men ved Siden af Dygtigheden og den anstrengte Flid gik i hele Slægten en vis urolig Excentricitet, en Hang til Overdrivelse i alt, som skaffede sig Udslag paa forskellig Vis. Fornyeren af Slægtens Anseelse var ivrig Pietist, han skrev gudelige Bøger og tugtede sit Legeme med al Slags Pønitense. Hans Hustru var letsindig og

flagrende; hun elskede at give og stjal fra sin Mand for at tilfredsstille sin Lidenskab. Undertiden under den daglige Husandagt lo hun over til Børnene ligesom et Barn og kastede Papirskugler paa Tjeneren. Hun skrev ogsaa Vers, hvor der var megen Tale om Hyrder og smukke Hyrdinder af noget letfærdige Sæder. Hendes Lidenskaber var overmaade heftige i alt.

Det var Stamforældrene.

Deres Datter gjorde dem, som det synes, adskillig Sorg. Hvorledes det egentlig har forholdt sig, er ikke godt at sige. Vist er det, at Frøkenen var, hvad man sædvanlig kalder noget let paa Traaden. Saa blev hun nok forført af en adelig Officér og forskudt af Faderen; men Moderen understøttede dem troligt — de blev siden gifte — indtil de forsvandt i Mørket.

Sønnen gik i Faderens Spor. Han havde hans Jernflid, hans hurtige Blik og hans Begavelse. Arbejdede desuden med et videre Syn i en yngre Tid. Han gik hæderligt ind i Rækken af de stærke Mænd, som gav Begyndelsen indtil Midten af det nittende Hundredaar dets ejendommelige Præg. Fra Moderen havde han arvet Sindets Uro, han maatte altid være sysselsat, altid have fuldop at gøre. Saa skrev han Vers i sine ledige Timer; de var ikke gode, men skønt en Minister under Kristian VIII havde en Del at bestille, skrev han saa stor en Mængde, at han maatte gemme sine Produktioner i Klædekurve. Han havde arvet mer fra Moderen: han var lige saa ødselt givende som hun og lige saa heftig. Desuden var han en forfængelig Mand, der holdt af at ses og at nævnes.

Slægtsvaabenet blev broderet paa alle Vognpuder, han lod bringe Orden i sin Stamtavle og vilde hæve sin Familie ved at slutte Forbindelse med den „nye“ Adel. Heri støttedes han af sin Hustru. Han havde ægtet hende sent som en anset Mand, og det var vel et Spørgsmaal, om den smukke Kvinde havde giftet sig med Manden eller med Navnet og dets Fremtid. Ikke destomindre blev Ægteskabet lykkeligt: han ødslede paa hendes Hjem

med den Gang næsten ukendt Luksus og overdængede hende med Smykker, Silkekjoler og Vers. Det var hans Glæde. Hun modtog alt med den samme Ligevægt og søgte kun at lægge en Dæmper paa Excellencens Uro. Hun levede i Haabet om en glimrende Fremtid for sine Børn og frygtede kun for, at Mandens Excentricitet skulde ødelægge alt. Hun græd et helt Døgn, da Ministeren en Gang i Tanker havde skrevet et Kærlighedsdigt midt i en Indberetning til Statsraadet. Men, da Majestæten fandt Historien saa morsom, at han gjorde sin Versmager til Storkors, formildedes Fruen igen.

Af deres Børn var Ludvig, den ældste Søn, fremfor alle Faderens Yndling. Han havde glimrende Evner og en hel Del af den Elegance, som nedarvet Fornemhed skænker. Men det viste sig tidlig, at Ludvig hørte til „de store Dygtigheders Sønner“ — han var svagelig, nervøs, allerede tidlig dybt melankolsk. Man var ved ham øjensynlig naaet til et nyt Stadium i Slægtens Historie.

Kraften var bleven borte, Hjernerne var ikke længer saa stærke. Excentriciteten tog Overhaand.

Ludvig rejste meget, deltog hjemme i alt, hvad den fornemme Ørkesløshed foretager sig; gjorde Gæld, som blev betalt af Excellencen uden Knurren, fuskede lidt med alt og blev tidlig ødelagt paa forskellig Maade. Han blev stadig mere nervøs og mere lidende — hans Melankoli var foruroligende, og den Munterhed, som undertiden afløste den, var ængstende forceret. Man begyndte at spørge, hvad Ludvig Høg skulde blive til, og beklagede allerede hans Fader.

En Dag kaldte Excellencen Sønnen ind i sit Arbejdsværelse, og der blev talt meget højt og længe. Fruen hørte sin Mands Stemme skrige hæst op og derpaa en stærk, langvarig Hulken.

Det var ud paa Efteraaret, dette skete.

Hele Vinteren læste saa Ludvig som en gal Mand, han sov tre Timer i Døgnet og holdt sig om Natten vaagen ved at drikke Sherry og sidde med Fødderne i Isvand. Der var noget af Slægtens Arbejdskraft i ham,

men han havde ikke dens fysiske Styrke. Den pludselige, overdrevne Flid ødelagde ham yderligere, hans Sundhedstilstand nedbrødes uoprettelig, og hans Evner svækkedes.

Imidlertid fik han ved Sommertid juridisk Examen med første Karakter, og Excellencen var tilfreds. Nu kunde han foreløbig rekreere sig; naar han saa kom hjem, kunde der gøres noget for ham. Ludvig rejste til Paris.

Der var to Sønner foruden Ludvig. Den ene var ret begavet, den anden blev Landmand.

Slapheden i Slægten understøttedes nu tilmed af visse Ejendommeligheder i Tiden.

Ludvigs Ungdom faldt i Slutningen af den æstetiske Tid herhjemme: Det store Arbejde var gjort, de store Værker skrevne, man hvilede sig, vuggede sig velbehagelig i det hegelske Fantasteri og i potenseret Følsomhed. Politikken begyndte at vaagne ... man talte om Frihed, om Lighed og om Tyranni, og det var denne Talen, man kaldte Politik. Alt var Idéer den Gang, Fædrelandet, Friheden, Forfatning, alt. Derfor tumlede man saa let med det altsammen: Idéer holdte over Virkeligheden er stumpe Vaaben, Børn kan lege med; Realiteter er farligere.

Saa kom otte og fyrre, Handlingens Aar. Der v a r i Folket Kræfter bag Ordene; det saás, da man maatte tage sig sammen. Folkets Smigrere tog saa denne Handling for en Begyndelse, Indvielsen af den nye Tid; maaske var den snarere Afslutningen af en gammel, Frugten af den nationale Vækkelse i Hundredaarets Begyndelse og af den Haardførhed, de knappe Tider den Gang havde lært os. Men derom faar den Historie dømme, som ikke skrives af Sønner, der har lidt under Fædrenes Vildfarelser.

Ludvig gik med som Frivillig. Hans Begejstring blussede voldsomt op, og han drog afsted. Han vilde i tre Dage gerne have givet sit Liv for Fædrelandet, men Dagene blev til Uger, Ugerne til Maaneder, uden at han

lugtede Krudt. Saa kølnedes hans Begejstring, der vel kunde have tilladt ham at dø uden at klage, men som ikke udholdt en kedsommelig Exercits' Strabadser. Han blev syg og rejste hjem.

Der gik et Par Aar. Ministeren tog sin Afsked og blev Stiftamtmand. Ludvig vilde ikke søge Embede, han var evig paa Baderejser, flakkede Sommer og Vinter hvileløs rundt i Europa. Faderen ventede. Den næstældste Søn var bleven Borgmester i en lille By paa Sjælland, Landmanden havde faaet Gaard, som man stadig satte til paa.

En Sommer i Begyndelsen af Halvtredserne besluttede Ludvig at blive herhjemme og bo hos Borgmesteren i Skelskør.

Ludvig kedede sig i Købstaden. Selskabet i den lille Provinsby kunde ikke tilfredsstille ham, og han var uden Beskæftigelse, der helt kunde optage hans Tid. Under disse Omstændigheder benyttede han sine ledige Timer til at forelske sig. Genstanden for Forelskelsen var en ung Dame fra Omegnen, meget livlig, meget smuk og meget ung. De havde truffet hinanden paa Morgenture i Byens Skov og havde kun talt lidt sammen. Stella var atten Aar, uerfaren og forkælet: Den .fem og trediveaarige Høg var den eleganteste Mand, hun havde set, han var akkurat Digter nok til at kunne give sin Kærlighed en straalende Indfatning af formfuldendte Vers, og hans Fortid var tilstrækkelig mysteriøs til at lokke med det Ukendtes Magt.

Da han friede, gav Stella ham sit Ja.

Der blev talt meget om denne Forbindelse. De fleste betegnede den som en Mesalliance og beklagede Excellencen, der ikke havde nogen „rigtig" Glæde af sine Børn. Enkelte beklagede Stella: han var meget ældre end hun og havde vistnok ikke meget til Rest til at ofre et Ægteskab; og hun var saa ung og frisk. Men hun kom jo ind i en fornem Familie.

Den gamle Læge i Skelskør var meget misfornøjet. „Det er en skidt Historie," sagde han ved Præstens

L'hombrebord om Tirsdagen. „Skidt Historie ... Folk som Høg burde ikke gifte sig. Linien er færdig, Kraften er opbrugt: denne har Dispositioner til Melankoli, de andre er Drønnerter, baade Borgmesteren og Landmanden. Ja, det er s'gu ikke Spøg for Stakkelen." Dr. Hermansen satte sig fastere i Stolen og trykkede Brillerne fastere over Næsen. „Og skulde Kandidaten giftes, burde han s'gu have ta'et en Malkepige, saa der var kommet tykt Blod ind i Familien." — De andre lo. — „Ja det er min Mening. — For Stella er det Synd og Skam. Hun maatte ha'e en Kraftkarl. Der er Ansats til Brystsyge i Moderens Familie. Det bli'r et rart Roderi, naar de Svagheder kommer sammen. — — Men forhaabentlig faar den Kavalér da ingen Børn, saa det bli'r sidste Akt ... Ellers Gud hjælpe Afkommet!"

Excellencen modtog Svigerdatteren uden at blinke; hans Frue var mindre behersket, men Ludvig lod sig ikke sige; om Efteraaret fik han Embede og i November stod Brylluppet. Det var 52.

I Ægteskaber, som er sluttet efter saa kort et Bekendtskab, er man altid udsat for at tage fejl. Heller ikke Stella havde maaske, da hun blev Fru Høg, ret vidst, hvad hun gjorde — maaske var der nok et og andet, hun savnede, nogen Glød, nogen stærk Hengivelse, muligvis ogsaa nogen Styrke. Men hun var meget ung og meget ungdommelig, kendte lidet til Verden og endnu mindre til Kærligheden. I Begyndelsen troede hun næsten, alt var, som det burde være, og da hun lidt efter lidt langsomt opdagede, at det ikke var det, var det nærværende allerede blevet hende en Vane.

Ludvig mente, han havde giftet sig med et Barn. Han gav hende alt, hvad han havde, men det var kun Rester. Det gik mere og mere op for ham selv og andre, at han var ødelagt, at hans Liv var gnavet i dets Rod; han blev meget melankolsk, og naar han nu var munter, ytrede

hans gode Lune sig ved bidende Sarkasmer, der hudflettede andre. Han og Stella var saa forskellige som Nat fra Dag.

I de første Par Aar, de var gift, legede Stella endnu med Dukker, eller hun spillede Komedie for Høg. Hun græd, naar han gik ud, og hun var bange i Mørke. Hun havde en livlig Fantasi, holdt af at pynte sig ud med Slør og Blomster og spillede „Operaer“ paa Klaveret. Det var et Ruskomsnusk af Melodier, som hun satte Ord til, mens hun spillede.

Undertiden om Aftenen, naar Høg var inde — hele Dagen var han enten ude eller paa sit Værelse — klædte hun sig ud som Nonne og gav lange Scener, hun selv lavede, hvori den grusomme Fader altid havde tvunget den Ulykkelige til at gaa i Kloster og skilt hende fra hendes trofaste Elskede; eller hun tog Brudekjolen paa og dansede Menuet eller legede Kirke. En Aften kom hun ind og sagde, at hun vilde overraske ham, og han maatte ikke gaa ind i Stuen, inden Stuepigen kaldte paa ham.

Da Ludvig kom ind i Stellas Kabinet, var der hængt Lagener paa alle Væggene, og Stella laa hvid i Ansigtet midt paa Gulvet i en stor Møbelkasse, som var behængt med sort Flor og dækket med Lagener. Hun havde sin hvide Kjole paa og Myrthekrans over Sløret. Ludvig blev uhyggelig til Mode, Sveden sprang frem paa hans Pande, og han kom til at ryste stærkt. Saa tog han meget ublidt og heftigt og rev Stella ud af Kassen. Men hun lo ellevildt og sagde, at hun var Julie i Gravkammeret.

Helst vilde hun dog læse højt. Hun tiggede Ludvig om at læse med sig, og naar han vilde, kunde de sidde til langt ud paa Natten og læse. Hun havde en dejlig Stemme; undertiden kunde han blive helt bedaaret deraf og fortabte sig i Lovtaler. Hun lo kun. „Ja,“ sagde hun, „jeg er ikke født til at være Herredsfoged-Kone!“

Saaledes levede de i Begyndelsen. Men efterhaanden som Stella blev ældre, indsaa hun, langsomt, men sikkert, at deres Ægteskab var en noget ulige Alliance, at h a n var gammel og h u n ung, og at det, han gav, og

hun maatte nøjes med at modtage, vel ikke var mer end et apathisk Venskab, krydret med en enkelt feberagtig og kort Forelskelse. Men hun opgav ikke Modet. Hun var Midtpunkt i hele Egnens Selskabelighed og uundværlig ved enhver Sammenkomst i tre Miles Omkreds.

Excellencen besøgte dem hvert Aar og var meget indtaget i sin Svigerdatter.

Denne var nu to og tyve Aar. De havde allerede været gift i tre Aar, og det syntes, som om den gamle Læge i Skelskør skulde faa Ret i sine Forhaabninger.

Saa i Ægteskabets tredie Aar blev Stella forelsket; den, hun elskede, var en Ven af hendes eneste Broder og omtrent hendes Jævnaldrende. Hvad der foregik, véd ingen, men en smuk Dag rejste Herredsfogden til Udlandet med sin Kone. Man talte paa Egnen en Del om denne hovedkulds Rejse, glemte den saa igen.

Efter sin Hjemkomst tog Stella noget mindre ud end ellers; hendes Helbred var Skyld deri, hun hostede meget, og Lægen frygtede for, at hendes Bryst skulde være angrebet.

Et Aar efter blev hun Moder. Barnet blev kaldet Nina efter Hendes Naade Stiftamtmandinden, som holdt hende over Daaben. Stella var meget lykkelig, hun legede med Barnet som med en Dukke og ammede det selv.

Høg bekymrede sig ikke meget om Barnet. Han led efter Rejsen bestandig af Hovedpine og Nervegigt, og han talte med Aander om Natten. Stella skjulte hans Sygelighed med hemmelig Rædsel.

To Aar efter blev hun atter frugtsommelig. Hun var meget besynderlig under dette Svangerskab, hun taalte næppe at se sin Mand, hun vilde Uger igennem ikke modtage nogen og lukkede sig inde i et mørkt Værelse, hvor hun tilbragte Dagen ørkesløst henslængt i en Gyngestol; saa til andre Tider fo'r hun fra Selskab til Selskab, fra Bal til Bal i Egnen; hun arrangerede en dramatisk Aftenunderholdning i sit Svangerskabs femte

Maaned: Lægen maatte i den syvende Maaned forbyde hende at danse.

Barnets Fødsel varede et Døgn; Lægen mente, Stella havde snøret sig for stærkt under Svangerskabet.

Da Drengen endelig var født, troede Jordemoderen, han var blind, han vejede kun fem Pund og kom straks i Urtebad; man svøbte ham i Bomuld. Den tredie Dag troede de, Drengen var død, Huslægen dyppede ham i Isvand, og han kom til Live igen.

Stella laa længe syg.

Lige fra den første Dag havde hun omfattet Drengen med en næsten feberagtig Ømhed, og han fik i Daaben hendes Yndlingsnavn William.

Tiden gik, og tre Aar efter nedkom Stella med en Datter.

Samme Aar om Efteraaret døde Excellencen som Ridder af Elefanten. Han døde stærk, som han havde levet.

Vaagekonen sad ved Sengen og holdt hans Puls, Excellencen saá paa Uhret over Sengen, spurgte: „Den bli'r svagere?" — „Ja, Deres Excellence." Atter Tavshed. Foran Sengen Vaagekonen, knælende, ubevægelig; Excellencen rolig, skinnende bleg med lukkede Øjne. Saa det samme Spørgsmaal og det samme Svar.

„Ja, Deres Excellence." Ordene faldt som en Spade Jord paa et Kistelaag. Og igen ganske tyst.

„Svagere?"

„Ja, Deres Excellence" — — —

Inde i den anden Stue stod Ludvig, Stella og Borgmesteren. Ludvig støttede sig mod en Marmorkonsol og hulkede. Borgmesteren legede tankeløst med en Papirkniv, Stella stod lige ved Døren, hun havde løftet Fløjlsportièren og bøjet sig frem for at lytte. Man hørte intet uden Taffeluhrets spinkle Dikken.

Excellencens Spørgsmaal lød som en utydelig Mumlen; de kunde intet skelne, men hver Gang de hørte Stemmen, bøjede de sig frem med tilbageholdt Aandedræt.

Undertiden hørte man Samtale fra Hendes Naades

Værelse. Fruen laa til Sengs, hun var begyndt at gaa i Barndom. Hun raabte nu og da hæst paa Pigen. Ludvig fo'r sammen, naar han hørte det.

Stella gik hen og standsede Uhret. Inde i Sygeværelset lød Aandedragene tungere, tungere. De var til Mode, som skulde Tavsheden kvæle dem.

Excellencen rørte sig i Sengen.

„Rejs mig op," sagde han meget højt. Det lød næsten som et Raab.

De løb alle ind. Stella og Vaagekonen stablede Puder op bag den døendes Ryg. Ludvig og Broderen stod ved Fodenden. Det var, som de mærkede Døden gaa forbi sig.

Den døende rejste sig helt op i Sengen, stemmede Fødderne mod Fodenden, saá stift frem med de brustne Øjne.

„Nu kommer det," sagde han. Det hvide Hoved sank tungt ned paa hans Bryst — de fo'r alle sammen og gik et Skridt frem.

Saa afbrødes Stilheden af en pludselig fremvældende Hulken. Excellencen var død. — —

Man havde aldrig set et saadant Følge i Stiftsbyen. Man var strømmet sammen for at følge fra hele Stiftet, Kongen lod sig repræsentere ved sin første Adjutant.

I sin lange Tale ytrede Biskoppen, at man med denne Mand begravede en svunden Tid, og at det var smukt at se saa mange vise Respekt for det, hvis Tid var omme, men som man dog burde hædre, fordi det var Fædrenes Gerning. Den nye Tid havde større Krav og haabede at bære i sit Skød en større og rigere Lykke. Men man burde sænke sine Faner for hver den, der, som denne Mand, indenfor sit Syn — var det end snævert — havde gjort sin Pligt og ydet sit bedste.

Hans Højærværdighed var national-liberal ...

Saaledes blev Excellencen Høg begravet. —

Nogle Maaneder efter blev Ludvig Høg forflyttet, han skulde være Byfoged i Randers.

Stella var fortvivlet derover. Den sidste Aften, før de

skulde rejse, gik hun med Nina og William op paa en Bakke ved Byen. Det var i Maj: hele Egnen laa, smilende i Foraarets første Friskhed, udstrakt for deres Blik. Helt ude blinkede Havet. Stella viste en sidste Gang Børnene alt, pegede paa hvert Kirketaarn, paa hver Mølle, paa hver Sti. Nina græd, William stod med Fingrene i Munden og saá op paa Moderen med store forbavsede Øjne. Hun blev ved at pege — hun viste dem hver Plet: det var som læste hun i en kær Bog, mens hun stod her for sidste Gang og saá ud over den kendte Egn fra denne skraanende Bakke.

Saa kastede hun sig ned paa Græsset og græd. William saá forundret paa Moderen, derpaa gik han hen og tog Hænderne bort fra hendes Ansigt:

„Kys Willy," sagde han.

Stella tog Drengen i sine Arme og gik med Nina ved Haanden ilsomt ned ad Højen.

I

Næste Aar blev Stella fjerde Gang frugtsommelig og fødte en Søn. De kaldte ham i Daaben Aage. Høgs havde levet meget stille i Randers. Det tog Tid, inden man kom i Orden; Nina fik Mæslinger, og saa kom Stellas Svangerskab. Saaledes blev det Efteraaret 63.

Det var første Gang, de saá nogen hos sig: Sognepræsten, Rektor ved Skolen og Stiftsfysikus Berg. Herrerne skulde egentlig have spillet Kort i Høgs Værelse, men de var blevne i Dagligstuen hos Damerne. Man drøftede Kongens Sygdom. Høg havde i Aften faaet Meddelelsen fra København, hvori Brevskriveren frygtede det værste.

Det var under Følelsen af dette truende, man var blevet sammen i Dagligstuen, ligesom naar man under et Uvejr alle klumper sig sammen i det samme Værelse.

Man talte ogsaa om Grevinden. Høg blev heftig og

sagde, man burde søge at glemme hende nu, Rektor kaldte hende med et Udtryk fra en Festtale i Klubben for Danmarks ophøjede Aspasia. Fysikus lo og spurgte, hvem der da var Perikles.

Sognepræsten, en mager Mand af et elegant Ydre, drejede behændigt Samtalen bort fra Grevinden og berørte atter Spørgsmaalet om Hertugdømmerne.

Man talte i Munden paa hinanden. De mente alle, at skulde Kongen dø nu, stod meget paa Spil.

„Gud forbyde det,“ sagde Præsten.

Stella havde ophørt at konversere Damerne, hun sad lænet frem paa Stolen og lyttede ivrig.

„Maaske trænger vi til en Krig,“ sagde hun.

Lægen smilede. „Fruen gaar vel med i Ambulancen?“

Saa drøftede man Chancerne for en Krig, Rektor talte med Begejstring om Aanden i otte og fyrre. Præsten mente, Tiderne havde forandret sig, sligt gentog sig ikke, sagde han.

Efterhaanden fik Samtalen et mere almindelig politisk Præg. Rektor paaregnede i Tilfælde, der kunde møde, sikkert Hjælp fra Frankrigs mægtige Cæsar.

Damerne blandede sig i Konversationen, og den gik over til alle Emner, Lægens Frue havde set Kejserinde Eugenie i Paris, hendes Krinoline havde fyldt hele Vognen. Høg fortalte Hofhistorier fra Tuilerierne.

„Det er dog værre i Spanien,“ slap det ud af Lægens Frue.

Man lo og kom ind paa Fabler om Dronning Isabella; Rektorinden mente, at Dronningen havde altfor mange Skriftefædre, og Lægen sagde, at Skriftefædre — det vil naturligvis sige, dem med Cølibat — i det Hele var en farlig Institution. Det var et Stikleri til den elegante Præst, om hvem man paastod, at han overfor Menighedens Dameverden og ikke mindst overfor Stella havde visse katolske Tendenser.

Pastoren smilede og gik ind paa Spøgen: Man kunde ikke forlange formeget, vi var alle Mennesker ...

Under denne Stemning rejste man sig for at gaa til Bords. Nina og William havde faaet Lov at være med.

Stella bad om Rektors Arm, Høg førte Rektorinden. Bordet var ødselt dækket, Stella havde trods Aarstiden fyldt den store Opsats med stærkt duftende Blomster. Der var en Overflod af slebne Glas og Karafler, af Syltetøjsassietter og Dessert-Skaale ... Efter Excellencens Død havde Ludvig faaet Størstedelen af Familiens Service, og Stella, der nok ønskede at kokettere lidt med Husets prægtige Apparat, havde i Aften benyttet saa meget deraf, som muligt var.

Buffet'en var opfyldt af Sølv og af store Planter, Palmer og Bregner, og alle Lysene i Kronen var tændte.

Provinsdamerne var blændede, de sad og skottede hen til hinanden og saá prøvende paa hvert Stykke paa Bordet, efter fem Minutters Forløb havde Rektorinden vejet hver Ske og værdsat hvert Fad. Præstens Frue blinkede misbilligende til sin Mand, men Pastoren, der elskede Luksus, strakte sig velbehageligt paa Stolen og nød Retterne forud.

Han lagde Mærke til en Vase med et pragtfuldt Navnechiffer i Guld. Om den var fra Sèvres?

„Excellencen havde modtaget den af Louis Philippe — han havde været i Frankrig i en diplomatisk Mission — den var fra Sèvres“ ...

Pastoren havde nok tænkt det. Han havde selv besøgt Fabrikkerne ved Sèvres.

Rektorinden begyndte at trække sine Handsker af, men saá pludselig, at Stella beholdt sine paa, blev rød i Hovedet og gav sig til at knappe dem igen.

Tjeneren bød Fisken omkring. Han bar blaat Liberi med Sølv.

Det var meget vanskeligt at faa Fisk paa denne Aarstid — hvor Fru Berg købte? — Fru Berg lo og erklærede, hun vidste det ikke, Pigen besørgede det. — Fisk var meget dyr i en Husholdning, naar Manden ikke spiste Plukfisk. — Og Rektor spiste det ikke? Aldrig. — Om Stella havde set noget værre end „Dronning Mar-

guerites Noveller“? — Nej aldrig. Berg paastod, at François I spiste med Fingrene ... Dronningen havde i hvert Fald spist Pandekage med Kniv.

„Den blaa“ havde skænket Hochheimer i Glassene. William græd, fordi han ikke havde faaet Snitter.

Rektorinden satte sin Pincenez paa Næsen. Hun havde aldrig set saa mørkt et Barn. Et komplet Zigeunerbarn.

Fysikus drak privat med Pastoren.

Stella bøjede sig frem forbi Rektor og spurgte Pastorinden, om Børnene stadig brugte Tran? — Fru Berg afskyede Børn, naar man havde seks —

Der blev et almindeligt Skrig. Rektor tog paa at docere, Præsten demonstrerede ivrigt mod sin Dame og lagde i sin Iver Haanden paa hendes Arm. Den unge Frue havde fyldige Arme og brugte Halværmer. Berg talte om Malthus. Stella greb Navnet og spurgte ned over Bordet, hvem Malthus var.

Det var en af Menneskehedens Velgørere, sagde Lægen. Hans Kone skratlo.

Om Høg vidste, hvor stort Asyllegatet var. Præsten havde hørt 5000 Rigsdaler. Det var en stor Velgerning mod Byen.

Det var dumt at paastaa, at mørke Børn skulde være mere lidenskabelige end blonde. Rektorinden havde set mange blonde Børn, som var meget lidenskabelige ...

Nej, Høg vidste det ikke ...

De talte i Munden paa hverandre. „Den blaa“ gik omkring og skænkede, det var en gammel Rødvin fra Excellencens Tid. Pastoren erklærede ikke længe at have smagt en saadan Vin ... Han sad og saá glad paa, hvorledes den oliede paa Glasset.

Stemningen blev meget livlig. William kom hen paa Stellas Skød, Nina sad hos Lægen.

Det var ingen Sag, naar man kunde faa saa kønne Børn, Fru Berg erklærede sine Børn for ækle, Rektor troede, hun havde altfor megen Selvkritik — den ældste var virkelig meget flink i Latin ...

Ja, i Latin ...

Høg drak i denne Sammenhæng et Glas for Damerne som Samfundets Mødre. Stella tog sine Handsker af. Rektorinden faldt i Forbavselse over en Opsats ... Den var en Gave fra Kongen ... for Resten knyttede der sig en pikant Historie til denne Opsats ...

Stella begyndte at fortælle. Høg afbrød hende og rettede ... Historien var pikant. Man kom atter ind paa Historier om Grevinden. Kongen havde foræret hende en Natstol fyldt med Appelsiner og hver Appelsin indsvøbt i en Femdalerseddel ... Det var uhyre morsomt og jovialt af Kongen. Lægen mente, at det havde den gamle Aspasia vel næppe faaet af sin Perikles.

De lo voldsomt, selv Pastorinden blev reven med af Lystigheden. Fru Berg brækkede Stoleryggen ved at kaste sig haardt tilbage, og Præsten greb om hende.

„Den blaa“ kom ind med en Bakke og gik hen til Høg. „Et Telegram.“

„Et Telegram.“ Høg sprang op, greb Telegrammet. I samme Nu havde alle set det, og der blev ganske stille. Stella satte William haardt ned paa Gulvet.

Høg var meget bleg.

„Kongen er død,“ sagde han.

Stolene blev skubbet tilbage, alle stod op. Saa blev der atter ganske stille. Man kunde have hørt en Knappenaal falde til Jorden i Stuen. De saá alle ned for sig — Præsten havde foldet Hænderne.

William stod ved Siden af Moderen. Han saá fra den ene til den anden. Saa gav han sig til at græde.

Lidt efter var Stella og Høg alene tilbage i Spisestuen. „Der vil komme strenge Tider,“ sagde Høg. Stella gav sig til at slukke Lysene paa Buffet'en ...

Krigen kom. Der laa mange danske Tropper i Randers, men man frygtede hver Dag at maatte gaa længer

mod Nord og opgive Byen. Fjenden var rykket frem Norden for Skanderborg — Vejen laa aaben.

Kronprinsen var kommen til Byen om Eftermiddagen for at se til de Saarede paa Byens Lasaretter. Høg var ude med Hans kongelige Højhed.

Det var ud paa Aftenen. En kold, gennemblødende Efteraarsregn, pisket af en hvinende Storm.

Hjemme hos Høgs var det mindste Barn sygt. Lungebetændelse. Berg gav kun ringe Haab.

Der var sat Skærm over Lampen. Stella sad ved Vuggen i Mørket henne i Krogen ved Kakkelovnen. Hun vuggede med Foden, helt mekanisk; naar Barnet klynkede, gav hun sig til at nynne sagte. Undertiden skræmmedes hun op af sin Adspredthed, lagde sig ned over Vuggen og lyttede til det gispende Aandedrag. Tog sig saa om Hovedet og sukkede.

Regnen slog haardt mod Ruderne, greb i det raslende Thermometer ... Folk talte højt nede paa Gaden.

Hun satte sig atter op. Barnet laa med store angstfulde, spørgende Øjne, der fulgte hende overalt. Hun pintes under dette hjælpeløst bedende Blik. Hun saá til Siden, vilde knibe ud fra Blikket, men følte det hjælpeløst imod sig, kunde ikke slippe fra det. Øjnene var store, glasagtige.

„Vug Aage, Nina," sagde hun.

Nina havde siddet og strikket ved Lampen. „Hvor er William?" spurgte Moderen.

Han sad sammenkrøben paa en Skammel og sov, gemt bag Gardinet. Billedbogen var falden ned paa hans Knæ.

Aage drejede Hovedet ganske lidt paa Puden og fulgte Stella med Øjnene, mens hun gik hen over Gulvet til Vinduet, hun ruskede lidt i William. „Nu skal Ane bringe dig i Seng," sagde hun.

Hun stillede sig med Ryggen mod Stuen og saá ud. Folk løb uroligt frem og tilbage paa Gaden. Man raabte til hinanden i Forbifarten, løb videre, dukkende med Hovederne for Regnen. Stormen havde revet Bar-

bérskiltet løs paa Huset ligeoverfor, saa Messingbækkenet klaprede mod Muren. Det tog paa med ujævne Rusk i Regnen ...

Stella gik tilbage til Vuggen. Aage saá paa hende og smilede ganske svagt, hans Bryst gik heftigt op og ned, de smaa Hænder pillede krampagtigt ved Vuggekanten. Han begyndte at blive blaa i Ansigtet.

William gik hen til Vuggen og saá nysgerrigt paa Broderen.

„Lille Bro'r er syg," sagde han og stod og pillede ved det grønne Omhæng. Stella havde ingen Ro, hun gik op og ned ad Gulvet, standsede i Krogen, gik atter frem og tilbage. Hun syntes, Stormen blev heftigere og heftigere for hvert Minut. Hun stod atter ved Vinduet. Høg maatte jo dog ogsaa snart komme ... Hun skræmmedes af et enkelt Hornsignal nederst i Gaden.

„Naar kommer Fa'r?" spurgte Nina.

Stella saá ud. Der løb mange Mennesker paa Stenbroen frem og tilbage, hun hørte dem skrige højt omme paa Torvet, høje Raab, ligesom Kommandoraab. Hun saá et Par Officerer tale meget ivrigt nede under Lygten lige overfor. De havde lange, dyngvaade Regnkapper paa.

Aage græd i Vuggen. Hun gik tilbage for at vugge ham. Stormen tog stærkere fat, det piskede ned ... der lød mange Trin paa Gaden, stadig flere. Vinden sukkede i Kakkelovnen, Barnet klynkede ganske sagte.

„Hvor de løber," sagde Nina. Hun var krøben op paa en Stol ved Vinduet.

William stod og trak hende i Kjolen.

Man hørte Hovslag i Gaden, hurtige Raab, Hornsignaler ... Stella fo'r op fra Vuggen ...

„Mo'r dog," raabte William angst og rendte henimod hende. Nina løb bort fra Vinduet. Lige med ét gav begge Børnene sig til at græde.

Hornene lød nu fra alle Kanter — ilsomme Hovslag, Løb ... de raabte højt paa Gaden. Stella rev Vinduet op igen. Stormen slog det bragende ind mod Muren,

Regnen piskede hende i Ansigtet og rev hendes Forhaar op.

Der var Folk i alle Porte, Soldaterne løb ud og ind. Et Kompagni gik i sluttet Trop ilsomt ned gennem Gaden. Trinnene lød slubrende paa den oversvømmede Stenbro ... Hun hørte et Par Koner græde nede i Gadedøren.

„Kommer de?" raabte hun til dem. Og endnu en Gang højere: „Kommer de?"

Stormen rev hendes Ord bort, ingen hørte hende, hun holdt paa det klaprende Vindu — Hornsignalerne lød ængstelig kaldende som korte Nødraab, ilsomt fra alle Sider.

„Kommer de?" raabte hun igen og stærkere, bøjet langt ud af Vinduet. Ingen svarede. En Adjutant red forbi i Galop — hun raabte igen, han svarede og virrede med Hovedet, Stormen udviskede hans Ord.

Nina sad ved Vuggen.

„Mo'r, Aage bli'r sort i Ansigtet," sagde hun.

Moderen løb tilbage. Barnet laa rallende med stive Øjne. Hun rev Nina væk og kastede sig med et Skrig ned over Vuggen — tog Barnet op, lagde det atter ned.

„Han dør, han dør," raabte hun. Hun fløj op, greb en Flaske og hældte nogle Draaber i en Ske. „Han dør," gentog hun sagtere, blev ved mekanisk at gentage: „Han er død, han er død" — —

Vinduet klaprede voldsomt imod Muren. Vinden tog fat i Gardinet og løsnede det, saa det fløj som en Fane langt ind i Stuen; Flammen i Lampen slog op og osede ... William og Nina sad henne i en Krog bag Bogskabet og græd sagte; Drengen havde lagt sit Hoved ned i Søsterens Skød.

Stella laa udstrakt over Vuggen. Nede paa Gaden lød der urolig Trampen af mange Støvler, forvirrede Raab, hun saá med Angst paa Barnet.

Saa blev Døren reven op.

Høg havde en lang Regnkappe paa, Vandet dryp-

pede ned ad ham og flød i store Strømme hen ad Gulvtæppet. „De er her,“ sagde han hurtigt, „Prinsen flygter.“

Børnene gav sig til at skrige højere. Høg strøg Vandet af sin Kappe.

Han havde ondt for at tale.

„Gaar du igen?“ spurgte Stella angst.

„Ja, Prinsen rejser om lidt.“

Hun stod nogle Øjeblikke. Derpaa sagde hun sagte: „Barnet dør.“

Høg gik hen til Vuggen, hvor Aage laa og krammede med sine smaa Hænder om Lagenet. Saa bøjede han Hovedet og gik.

Stella saá ham løbe ned ad Gaden til Klubben. En lang Række Soldater drejede om paa Torvet. De mere løb end gik, Hovederne dukkede ned bag de opslagne Kraver; Regnen blev stadig tættere, man hørte Vandet slaa op om de trampende Ben ... De lange Rækker saá ud som et mørkt Legeme.

Mænd og Koner rendte forvirret frem og tilbage paa Fortovet. Hornene kaldte uafladelig.

Saa lød der Hovslag fra Torvet. Kavalkaden sprængte forbi, Slængkapperne flagrede i Stormen, Hestene stønnede — Stella genkendte Prinsen. Hun saá hans Træk tydeligt i Skæret fra Lygten; han var hvid som et Lagen.

Stella rystede, saa Tænderne klaprede i Munden. Regnen havde vædet hendes Haar og Ansigt. Hun vendte sig, William stod og sled i hendes Kjole.

„Hvad vil Du?“ sagde hun.

„Hvorfor blæser de?“ spurgte han.

„Fordi de Danske flygter,“ sagde hun og saá igen ud. William hvinede.

„Nu sover Aage,“ sagde Nina.

„Hvad siger Du?“

„Aage sover.“

„Sover?“ det lød som et Skrig, hun saá hen til Vuggen ... hun syntes ikke, hun kunde flytte en Fod ...

Vinduet brasede voldsomt mod Muren, den ene Rude gik itu, og Skaarene faldt raslende ned paa Stentrappen. Den ilsomme, ensformige Trampen af Troppernes Marsch gennem Gaden tabte sig mere og mere . . . man hørte kun nu og da et enkelt skingrende Horn.

Stella laa plat ned paa Gulvet ved Aages Vugge og hulkede med Ansigtet ned i Gulvtæppet.

William græd hele Natten.

II

De fleste var enige om, at William var en underlig Dreng.

Han var meget mørk, baade af Hud og Haar og havde mærkelig store Øjne med et vagt, tungsindigt, lidt flakkende Blik. Hans Hoved syntes for stort til Kroppen, som han holdt daarligt, saa at han saá endnu mere rundrygget ud end han var. Han havde faaet et Par meget tynde Ben at gaa paa og lange Arme, underlige, halvt kantede, halvt theatralske Bevægelser.

Hans Gang var uens og besynderlig. Han kunde smaasnakkende med sig selv slentre langsomt hen langs Husene — Stella paastod, han sled Huller paa sine Albuer ved saaledes altid at gnide sig op ad Væggen — med dukkende Hoved og krummet Ryg, Armene slaskende. Saa pludselig snublede han over sine egne Ben, som han altid satte indad, og gav sig til at løbe. Hvor han saá ud, naar han løb. Man kom til at tænke paa de smaa vanskabte Trolde med uforholdsmæssig store Hoveder, som ligger sammentrykte i Æsker og springer op, naar Æsken aabnes. Saa stod han stille, slentrede igen og gav sig atter til at løbe.

Naar han talte, gestikulerede han meget. Han brugte mange sjældne Ord, og hvad han sagde, var ofte stillet op, ligesom Replikerne i en Komedie.

Nina og William stod tidlig op, længe før de andre.

Saa kom de om Vintermorgenen ned i det kolde Køkken, hvor Kokkepigen smurte Skolemaden ved det dryppende Tællelys. Hun havde altid Nattrøje paa og skar Brødet ved at holde det ind mod sit Bryst. Undertiden blev William ækel ved Maden — Pigens Nattrøje var ofte helt graagul i Kuløren — og kastede Smørrebrødet paa Vejen til Skolen. Mens Børnene drak The, stod Pigen og redte sit Haar over Køkkenbordet, hun holdt altid den ene Fletning i Munden, mens hun redte den anden.

Naar Børnene var gaaet, gik hun i Seng igen. Flødemanden vækkede hende saa, naar han kom Klokken ni; halv ti fik Stella The i Sovekamret.

Det hændte nu og da, at Høg, plaget af sin evindelige Søvnløshed, stod meget tidlig op.

„Hys, hys," sagde Pigen, naar Børnene tænderklaprende aabnede Døren til Køkkenet. „Borgmesteren er oppe."

De Dage vovede Nina og William slet ikke at tale. Nina stod og læste hviskende i sin Katekismus henne ved det osende Lys, William satte sig ved Vandspanden. Men han kunde aldrig sidde stille og rokkede saa uroligt paa Bænken, at Vandøsen faldt plaskende ned i Spanden.

„Hys, William," sagde Nina. „Du véd jo, Fa'r er oppe."

Og naar han sagte vilde liste hen over Gulvet, faldt han over Kulkassen ved Skorstenen. Af Forskrækkelse gav han sig til at patte paa alle fem Fingre.

„Saa skulde da al Landsens ... dit Klodsfæ," skændte Pigen.

Naar Børnene gik ind gennem Spisestuen, saá de Faderen sidde ved Bordet med et Haandklæde om Hovedet. De sagde „God Morgen" ganske sagte, han nikkede blot uden at vende sig eller tale. Nina aabnede Døren og listede ud, William bag efter — men Drengen kunde i sin Befippelse sjælden faa Døren lukket. Saa stod han længe og raslede med Laasen, indtil Fade-

ren rejste sig med et utaalmodigt „Naa“ og smækkede den haardt i.

Børnene var glade, naar de frelste var naaet ned paa Gaden.

Drengene sad i Vestibulen og halvsov paa lange Bænke langs med Væggene. Inspektøren gik søvndrukken omkring og knipsede dem ondskabsfuldt i Hovedet med sin knyttede Haand. Saa afbrød et Hvin den søvndyssende Mumlen af al den hviskende Læsning i Kofod, Balslev og Luthers lille. Hver Gang en Lærer kom op ad Trappen, rejste alle Drengene sig paa Rad. En enkelt, der var faldet i Søvn, fik af Sidemanden et vækkende Puf og fo'r op, mens han tabte Bogen af Haanden. Inspektøren lod ham springe over Stokken, til han vaagnede. I det hele taget var Hr. Inspektor vanskelig om Morgenen. Han gik og gned sine Øjne og søgte at faa Lemmerne strakt ved noget, han kaldte nødvendige Irettesættelser til de Lømler i 5te Real, men som for upartiske Øjne betænkelig saá ud som en Brydekamp, hvori man kæmpede med skiftende Held.

For Resten rensede han sine Negle og lod Pedellen, der listede lydløst omkring i et Par aflagte Gymnastiksko, børste sin Frakke, der i Forvejen var saa velbørstet, som en skinnende Frakke kan være det.

Drengene var glade, naar Timerne begyndte.

Og dog var disse Timer just ikke livlige. Skolen i Randers havde gamle Lærere, som holdt sig til Lærebøgerne og til de fastsatte Pensa. Historien var Aarstal, Geografien Tal og Navne. Sprogene var Verber at bøje, Syntax og Bojesens Antikviteter, som var Historiens Aarstal og Tørhed gylpet op igen.

Lærerne sad krumryggede paa Katedret med Bøgerne opslaaede, men med lukkede Øjne. De kunde rolig gøre det. Den, der var oppe, tog ikke fejl, for han stod med Oversættelsen paa et Blad inden i Bogen; og de andre sov. De sad med Bagdelen skudt langt frem og Hovedet ned paa Armene og blundede eller vippede frem og tilbage paa Bænken, mens de i Smug læste paa det næste.

Naar den, der var oppe, var færdig, rejste han sig paa Tæerne for at se efter Karakteren, viste sin Sidemand, hvor han var sluppen, og satte sig ligesom de andre. Saaledes gik Timerne.

I de smaa Frikvarterer blev man i Klasserne. Som oftest læste man højt i Munden paa hverandre, eller man sloges med Papirskugler eller med Blæk, som man klattede rundt med paa Gulv og Vægge. Naar Læreren kom ind, gik Timerne atter som før.

At kunne sin Lektie var det store Maal. Klassen lærte Sprogene ved at plapre udenad efter trykte Oversættelser, Historien efter historiske Tabeller, Geografien læste man paa Kortet. Lærerne satte Pris paa Bogens Ord og hadede Fantasier.

Den Flittige fik ug'er, Flidsbelønninger og Lovtaler ved den maanedlige Omflytning, den Dovne havde en daarlig Karakterbog, blev flyttet ned og kom som yderste Straf „til Rektor". Det var noget forfærdeligt at komme til Rektor. Man ventede Maanedens sidste Dag med Frygt og Bæven paa, hvem Loddet skulde træffe; den, hvis Maanedskarakterbog blev holdt tilbage, vidste, hvor den skulde hentes.

Rektors Værelse var et stort Rum med Reoler langs alle Vægge. Der stod en gammel Sokrates paa Kakkelovnen. Henne i et Hjørne paa et lille Bord laa et rødtindbundet Monstrum: et græsk Leksikon, Lærerne havde foræret deres Foresatte til hans Sølvbryllup. Ved Artium laa Bogen ved Siden af sin Ejermand paa Eksamensbordet. Pedellen betragtede den som en Helligdom og svøbte den ind i et grønt Klæde, hver Gang han skulde bære den.

Her var det, man kom hen, naar man skulde „til Rektor".

Synderne ventede i Forværelset med blege Miner og Atlas over den gamle Verden stoppet op paa Ryggen mellem Vesten og Skjorten. De kom ind én for én.

Skolens Styrer aabnede Døren. Den afstraffede Synder gnubbede sig ud gennem den og forsvandt.

„Den Næste," sagde Rektor meget højt. „Den Næste" kom ind. Rektor satte sig, bakkede lidt af Piben, dukkede det tæt klippede, graa Hoved helt frem mod den Ulykkelige, saá skarpt paa ham med sine smaa plirende Øjne. Slog saa med et talende Fingerknips ud med Haanden.

„Er det nu Dig igen?" sagde han og klemte Læberne sammen med en ejendommelig klagende Hviskelyd. „Er det nu Dig igen?" Rektor gentog altid saadanne Spørgsmaal, og anden Gang blev Beklagelsen endnu mere sorgfuld og hvislende. En Styrtesø af Spyt ledsagede den voksende Bekymring, og Synderen stod ret uden at turde tørre Spyttet af.

Det var jo ham.

Rektor saá atter paa sit Offer. „Vil Du da kun gøre dine Forældre Skam?" spurgte han saa atter. Han lagde bestandig Trykket paa det første Ord, snuppede derpaa Sætningen af og sluttede med et langt Fingerknips, der ligesom satte et veltalende Spørgsmaalstegn efter Sætningen.

Saa formanede han. Han talte langsomt, med rokkende Hoved. „Det er dog besynderligt med den Dreng. Han har gode Evner, der er ikke det mindste i Vejen, og hæderlige Forældre til at give et godt Eksempel." Derpaa pludselig med stærkt Eftertryk: „Hvad siger din Fader?"

Atter det spørgende Knips og et fikserende Ophold. Fra Synderen en Mumlen ...

„Naa — og din Moder? Det er en meget elskværdig Kone." — Rektor slæber betydningsfuldt paa Ordene. — „Vil Du huske at takke hende for sidst" ...

Synderen tørrer sig skyndsomst i Ansigtet. Rektor ser paa sine hvide, soignerede Hænder, meget bløde Hænder.

„Naa." Han rejser sig, gaar kroget hen over Gulvet med knirkende Støvler, standser et Øjeblik, lægger Fingren paa Næsen og ser op paa Sokrates.

„Kom saa her hen!" siger han. Synderen gaar et Par

Skridt frem, Rektor stikker Hovedet helt ned imod ham. „Vil Du saa blive bedre?“ Og efter at have rettet dette energisk fremførte Spørgsmaal til den Ulykkelige vender han sig og tager et langt Foderal frem bag Bordet.

Drengen skeler hen til Foderalet, giver et Skub til „den gamle Verden“ paa sin Ryg og ser sønderknust ud. „Træd saa ind paa Tæppet!“ Den store Mands Stemme er blevet dæmpet hemmelighedsfuld, Haandbevægelsen er langsom og værdig. Han holder et Øjeblik den venstre Haand mod Næsen, tager Spanskrøret frem med den højre.

Drengen græder.

„Ja, nu græder Du — men lad det saa blive bedre, hører Du, lad det blive bedre.“ Han lader det blanke Spanskrør beskrive en lang, værdig Bue foran Offerets Øjne.

„Knap Trøjen!“ siger han derpaa pludselig med Kommandorøst og retter sig, saa han bliver meget højere. Og medens Vorterne paa hans Næse blusser og hans Blik søger Sokrates paa Kakkelovnen, lader Skolens Styrer tre tunge Slag falde paa Synderens Ryg.

„Gaa saa!“

Rektor stønnede. Synderen satte halvt i Spring udenfor Tæppet. Saa vendte Rektor sig igen, og med Haandknips og Styrtesø gentog han hurtigt, stadig med stigende Betoning og en vekslende Akcent: „Lad det saa blive bedre, se dog til, at det kan blive bedre; faar vi haabe, det vil blive bedre!“

Og saa endte det med et:

„Hils dine Forældre!“ Det var som et mildnende Punktum.

Det var Skolens Straf.

Men man forstod ikke blot at straffe, man vidste ogsaa at belønne. Den sidste Dag i Skoleaaret var Belønningens Dag; saa blev alle Byens Honoratiores indbudt, Høg og Sognepræsten og Distriktslægen og mange andre. De sad paa nogle ærværdige, hvidmalede Stole rundt om Katedret, hvor Rektor stod og spyttede, mens han

tog Afsked med Studenterne, „der nu drog bort, ledsagede af Skolens bedste Ønsker og Velsignelser."

Naar denne Hilsen var bragt, kom Turen til de andre. Deres Karakterer blev læst op, man dadlede, man roste, hele Skolen, syntes Drengene, passerede Revy for de frygtelige Dommere i de gamle Stole.

Saa lukkede Rektor Protokollen, og hans Stemme blev ligesom dybere. Der var ganske stille i Salen. Henne i Drengenes Klynge var Hoved trykket mod Hoved, Øjnene alle vendte mod den samme Plet. Herrerne i Stolene sad ganske ret i Sædet ... Rektor kærtegnede sin Næse.

„Lærerforsamlingen har til Flidsbelønning indstillet," lød det.

Hvor Hjerterne bankede i alle disse smaa Ærgerrigheders Bryst. Det var, som om Vejret skulde gaa fra alle dem, som haabede. Og de andre trængte paa for at se.

Nu blev det første Navn læst op. Skolens Duks. Han er purpurrød i Hovedet, slingrer lidt, griber sig op i Haaret. Saa, nu er han henne ved Katedret. Han faar Bogen, slaar i Bevægelsen en stor Bue hen over Gulvet, naa'r sin Plads — han mærker, at hans Skjorte klæber paa Kroppen.

William var den sidste, som blev raabt op. Han havde ikke smagt Mad den Dag, og han var bleg som et Lig. Han hørte næppe sit Navn, og han vidste ikke, om han kunde flytte Benene. Men alle Drengene rundt omkring hviskede hans Navn og skubbede ham frem imellem sig. Saa gav en af de store ham et halvt Spark hen over Gulvet.

„Naa for Satan," sagde han.

William kom paa denne Maade noget ublidt og hovedkulds frem foran Rækkerne, og med alle Fingrene i Munden stod han foran Katedret.

Han rakte Haanden frem efter Bogen, som Rektoren gav ham. Men han slap den, blev purpurrød. Bogen faldt paa Gulvet, og William gav sig sagte til at græde,

mens han tog den op. Hvordan han kom tilbage til sin Plads, vidste han ikke, men hele den Dag var han saa let til Vandet, at Stella lod ham gaa tidlig i Seng med Surdejg under Fødderne.

Det var „Prins Otto“, han havde faaet.

Ellers bevægede Skolelivet ham ikke synderligt. Skolen straffede de dovne, belønnede de flittige. Dermed var dens Hverv forbi. Hvad Drengene følte, hvad de tænkte, bekymrede den ikke. Man var dér i Skolen Drenge til man var seksten Aar; fra seksten til atten var man nærmest et uheldigt og beklagelsesværdigt Amfibium. Drengene blev behandlet som nys fortalt, Amfibierne havde Lov til at blive oppe i det store Frikvartér. Om at vogte over deres Følelsesliv, om at værge dem mod Overgangsalderens farlige Smitte, om at sørge for at bevare deres Hjerter rene og deres Fantasier uberørte var der ikke Tale — det overlod man til Tilfældet og til Hjemmet ...

Og saa overlod Hjemmet det til Skolen.

Høgs spiste, saasnart William og Nina kom hjem fra Skolen. Der blev ikke talt meget ved Bordet. Naar Nina begyndte paa en lang Historie, og William og de andre lo lidt støjende, tog Høg sig med en nervøs Trækning op til Panden, og Stella hyssede ad dem.

Tavsheden trykkede Børnene, de spiste uden at tale og sad blot og skubbede til hinanden under Bordet. Naar Middagen var forbi, kyssede de Høg — William var altid saa underlig angst og ganske rød i Hovedet, naar han løb ud af Døren efter det Kys.

Efter Middag var han sin egen Mand lige til Aften.

Undertiden samledes alle Nabolagets Børn i Høgs Gaard — en stor Gaard med Skure til at skjule sig i og store Vognporte og Brændestabler. Der laa ogsaa nogle gamle Sukkertønder, som Urtekræmmeren havde ladet ligge der i Aarevis; dem stablede Drengene op til Fæstninger, naar de legede Soldat. William var den mindste af alle Drengene i Gaarden. Derfor var han stadig

Konge — han duede ikke til andet. Men Konge kunde han nok være: han stod øverst oppe paa Tønderne og uddelte Ordener — smaa Cigarbaand, han tiggede af sin Fader — og han lavede sig Skærf af gammelt Tarlatan, han fik af Stella.

Han holdt lange Taler, og hver Gang hans Tropper havde sejret, lod han sig krone med den Papkrone, hans Kusine havde foræret ham til hans Fødselsdag. Og hans Tropper sejrede altid. Nina var Biskop og satte Kronen paa hans Hoved — Nina kunde ikke slaas, hun og hendes bedste Veninde var derfor Rigets højeste Gejstlighed.

Til andre Tider lod Drengene, som om Tønderne var Skibe, og de sejlede langt, langt bort. William var Kaptajn; han sagde, han var Kolumbus, og han opdagede Amerika. Han sad sørgmodig nede i en af Tønderne, Matroserne havde bundet ham. Men saa raabte Nina: „Land — Land!" Og William tog det gamle Flag om sig og sagde til de andre, de skulde bære ham i Triumf i Gaarden.

Himlen véd, hvormange Gange han havde opdaget Amerika.

Det var Legene i den store Gaard. Men som oftest legede Nina alene med Drengene. William blev oppe for at læse. Han laa udstrakt paa Maven med Hovedet støttet paa Hænderne og læste og læste. Naar han blev ivrig, kravlede han, stadig med Øjnene i Bogen, helt henover Gulvtæppet: ofte læste han højt — han vidste ikke af det, men han deklamerede baade om Fru Helene og om Bengerd. Snart var det Hvisken, snart var det meget højrøstet, han deklamerede. Undertiden kunde han ogsaa rejse sig og med Bogen i Haanden gaa frem og tilbage, mens han blev ved at recitere, Stemmen slog over, saadan anstrengte han sig.

Stella sad ganske stille og saá paa ham. Saa lagde han Bogen og gik frem foran Spejlet og talte med sig selv, slog ud med Armene og stillede sig i Position.

Lidt efter laa han igen paa Maven, rød i Hovedet og

svedende. Man kunde godt tale rundt omkring ham, det forstyrrede ham ikke. Han hørte kun Samtalen som noget fjernt, langt borte. Det var ham, ligesom han sad dybt nede i en Brønd, og de gjorde Spektakel ovenover.

Han læste meget, men „Prins Otto“ var hans Yndlingsbog. Han havde lavet et Telt af nogle gamle røde Gardiner oppe paa Loftet, en lille Hytte med en Løjbænk af uldne Sengetæpper. Dér sad han ofte timevis og læste atter og atter om den tungsindige Kongesøn, der sukkede i sit ufortjente Fængsel. Der var saa mørkt i Hytten bag de røde Gardiner, at han næppe kunde skelne Bogstaverne, og Luften var meget tung. Solen brændte mod Taget, og Heden lejrede sig blykammerutaalelig, kvalmende og tæt langs Bjælkerne i Rummet. Kokkepigen tørrede Rosenblade heroppe, de laa spredte paa Fløjene til det store Spisebord, og deres sødlige Dunst blandedes med Lugten fra Æblekammeret, hvortil Døren stod aaben, nu da Hylderne var tomme.

William læste. Men undertiden lod han Bogen falde ud af sin Haand og laa med Næsen i Vejret paa Løjbænken med lukkede Øjne. Han drømte. Underlige, vage Drømme, som tyngedes og trykkedes af Heden, fik Farve og Tone af den rødmende Skumring bag de gamle Gardiner.

Han drømte, han var Konge med Riddere og Svende, saadan Konge, som man var det i de Romaner, han læste: mægtig og rig og stor. Han klædte sig i Tankerne i Hermelin og Purpur, i Guldbrokade og i skinnende Atlask; det glimtede for hans Øje med Ædelstene og Perler, Diamanter og Sølv; undertiden kunde det formelig blænde ham. Men saa kom Fjenden i Landet, og han drog imod den. Det var Regn, Storm og raakoldt Uvejr, da han drog ud. Saa kom Kampen. Der var Tummel, Slaglarm, Skrig, Sværdene slog mod hinanden, Geværerne knaldede, der var ogsaa Kanoner i hans store Kamp. William saá Blodet strømmende flyde omkring sig, Folkene faldt, segnede, blødte ... han aabnede Øj-

nene for at besinde sig, for at se, om han endnu laa paa Loftet bag Gardinerne.

Saa maatte han flygte. Han red gennem Storm og Slud, jaget, forfulgt, Regnen piskede imod ham, gennemblødte hans flagrende Kappe; der var Horn, som klagede og kaldte, Hestetrampen, Angst i tykt Mørke. Saaledes drømte William ofte.

Eller han drømte, han var umaadelig rig. Han badede sig i duftende Vand, ligesom Prinsen i Eventyret, han spiste aldrig andet end dejlige, kvægende Frugter, og han giftede sig med den dejligste Kvinde i Riget. Hun havde en hvid Kjole med blaa Sløjfer ligesom Julie paa Danseskolen, som havde sagt, hun holdt mest af ham, men som alligevel havde grædt en Gang, han havde kysset hende henne bag Døren: „Det var saa haardt," sagde hun. Men nu var hun hans Dronning, og han tilbad hende og kyssede hende paa Hænder, der var ligesaa marmorhvide som Bengerds. Men der kom onde Tider, og de blev skilte. Hun gik ned ad den høje Trappe, grædende, viftende med sit hvide Slør — et langt, sølvbroderet Slør, saa smukt og saa flagrende — og han stod paa Altanen alene. Saa kastede han sig ned paa Altangulvet og kyssede det Sted, hvor hun havde staaet.

Det havde han ogsaa gjort, da den lille Harriet rejste. De havde leget Kirke sammen. Nina var Præst, Harriet var Brud, han var Brudgom. Stella havde pyntet dem begge to. Alteret var lavet i Kabinettet, Dukkerne var Følget; Stella spillede en Galop paa Klaveret. Men Harriet og William var gloende røde i Hovederne og gik uden at se paa hinanden op til Altret, hvor Nina messede og gav dem smaa Ringe af Guldperler.

William troede, det var Alvor, og midt, mens Nina messede, gav Harriet sig til at græde. Den næste Dag skrev William et Digt om en Fe og nogle Violer, Stella lo af det, saa Taarerne løb hende ned ad Kinderne. Men William havde givet Harriet det, da han var henne at sige Farvel. De stod ude i den lille Gang ved Loftstrappen, der var ganske mørkt dér i Gangen. Han kyssede

hende, og hun omfavnede ham med begge sin Arme, og Taarerne flød fra dem begge. Saa kaldte Moderen paa ham, men Harriet holdt fast i hans blaa Trøje, der blev revet itu ved hendes Tag — hun kunde ikke slippe. Men pludselig hulkede hun højt og løb op ad Loftstrappen. Moderen kaldte igen, han saá raadvild op efter Harriet, og medens han hørte hendes Hulken, bukkede han sig ned og kyssede Trappetrinnet.

Da han kom ud til Stella, var han helt purpurrød i Kinderne. Den Dreng kendte aldrig Maade i noget.

En anden Gang havde han og Præstens Adolf gjort Kur til den samme Skønhed paa et Børnebal. Hun havde lovet ham en Dans, men mens han gik ud for at hente et Glas Vand, løb hun med den anden, der dansede bedre. Da han kom ind med Glasset og saá dem danse, slog han dem Vandet i Hovedet lige midt i Salen. Stella gav ham en Ørefigen, men han bed blot Læberne sammen og sagde: „Jeg fortryder det ikke.“ Og Stella slog ham ikke oftere.

Undertiden gik Stella op paa Loftet til ham og satte sig hos ham. Saa fortalte hun Historier eller sang. Til andre Tider kunde hun ogsaa jage ham ned, især naar hun traf ham grædende, hvad ofte hændte.

„Hvorfor græder Du?“ spurgte Moderen. Men Drengen tørrede Øjnene og holdt op at græde uden at vide, hverken hvorfor han nu kunde holde op at græde, eller hvorfor han før var begyndt. „Lad os gaa ned og læse højt,“ sagde Stella.

Hun, Nina og William fordelte Rollerne. Det var næsten altid Oehlenschläger, de læste; William var Helten. Han læste nøjagtigt som Moderen, med samme Betoning, samme Nuancer og samme Minespil. De sad alle tre tæt ind under Lampen, William og Nina læste i samme Bog. Naar de læste, rokkede de med Hovederne, saa de stødte Panderne mod hinanden; saa rykkede de i Bogen hver til sin Side, og Nina vidste aldrig, hvor det var.

„Læs alene, Mo’r,“ sagde William.

Stella læste. Hun talte altid dæmpet, meget mildt;

næsten lidt nynnende læste hun. Mens hun sad bøjet over Bogen, lod hun sin hvide Haand ligesom halvt i Takt glide hen over sit sorte Haar, hvor den hvide Skilning skinnede i Skæret fra Lampen. William syntes, det var som Musik han hørte.

Uhret paa Konsollen dikkede ganske sagte, henne i Krogen bag Bogskabet var der aldeles mørkt. Der var dejligt at sidde dér. Han rejste sig langsomt og gik sagte henover Gulvet til Krogen. Dér sad han saa gemt helt inde og lyttede og saá hen paa Moderen, som sad saa lys under Lampen med hele Skæret ned paa Ansigtet og paa Skilningen, der lignede en lysende Stribe op efter i Haaret.

Stella løftede Hovedet og saá under Skærmen hen paa ham, han sad helt sammenkrøben med Hovedet mellem sine Knæ og rokkede.

„Sover Du?“ spurgte Stella.

„Nej,“ sagde han henne fra uden at røre sig. Men Nina gav det et Ryk i, saa hendes Strikkepinde fo'r raslende imod hinanden; hun kunde undertiden være paa Vejen til at blunde lidt.

Til andre Tider blev William siddende ved Bordet, og efterhaanden som Moderen læste, flyttede han sig længere og længere frem. Tilsidst laa han med begge Arme frem paa Bordtæppet og Hagen ned paa Bordet. Øjnene straalede.

„Du vælter Lampen,“ sagde Stella.

I fjerde og femte Akt græd de altid alle tre. Moderens Taarer faldt langsomt over Kinderne ned paa Bogen, Nina sad og snøftede og pirrede sig med Strikkepindene i Haaret. Saa tørrede hun Taarerne af med Strømpen.

„Strømpen,“ raabte Stella. „Strømpen. Den bli'r sort som Jorden til Eksamen.“

William holdt mest af „Væringerne“. Det var Zoë, han helst vilde høre Moderen læse. Han syntes, det ligesom rislede igennem ham, naar han hørte hendes forfærdelige Ord.

Andre Aftener kunde Stella fortælle. Hun fortalte om

den Høgske Slægt, om dens Storhed, om dens Ælde. I en af Landets skønneste Kirker laa Slægten begravet igennem mange Led, deres Vaaben var malet paa Væggen, hele den gamle Kirke var deres Gravkammer.

Fra den Tid tænkte William meget paa den Kirke, naar han sad paa Loftet. Hele hans Slægt, alle de gamle, berømte Mænd, som hørte til hans Slægt. Dér laa de. Hvor der maatte være højtideligt og stille i den Kirke. Der maatte altid hviskes eller synges.

Dér laa han, den store Biskop, der havde gjort Danmark stærkt og mægtigt. Hans Moder havde fortalt ham, at Bispen var hugget paa Ligstenen. — — Og Kongemorderen laa der ogsaa. En Kongemorder var der i hans Slægt. Han blev angst, naar han tænkte derpaa, Sveden sprang frem paa hans Pande, han kom til at ryste ved Tanken derom.

En Kongemorder. Og han saá Blodet flyde og Kongen bleg, døende i Finnerup Lade. Han havde jo læst om det i Romanerne. Der var en Kongemorder i hans Slægt — han laa dér i Kirken med de andre. Det var forfærdeligt.

Stammefaderens Ben var gravet ind i Pillen bag Alteret. William spurgte sin Fader, om han troede, hans Ben var smuldret væk. Faderen troede det: „Det er 600 Aar siden," sagde han. „Seks hundrede Aar!" Williams Tanker kunde ikke befolke denne uendelige Tid, men alle de Helte, han læste om, hørte nu til hans Slægt, og han begravede dem i den høje, store Kirke, som hans Moder fortalte om. —

Men undertiden, naar det var blevet helt mørkt paa Loftet, kunde han vækkes af sine Drømme af en isnende Angst, han sad længe stille uden at turde røre sig og uden at turde aande, og han spejdede ud i Mørket med store Øjne. Saa pludselig fo'r han op og stormede hen til Trappen med Fingrene stoppet helt ind i Ørene.

Han syntes, nogen var efter ham hen ad Loftet.

Han begyndte nu ogsaa, naar han saaledes sad alene, at tænke paa, hvad han vilde være, noget stort vilde han være — maatte han, det var nødvendigt for Slægten.

Alle hans Tanker kredsede om denne Storhed, der smuldrede i den gamle Klosterkirke. De læste om Kongemorderen i Danmarks Historie. En af de andre Drenge kaldte ham uforbeholdent en Skurk. William gik lige hen og slog ham med knyttet Haand i Ansigtet.

„Han er af min Slægt," sagde han. Og da de andre lo, blev han meget bleg, men han sagde ikke mere.

III

Høgs Hus var ikke meget gudfrygtigt. Høg selv gik i Kirke to Gange om Aaret. Nytaarsdag og den Dag, de gik til Alters, altid den første Dag i Oktober, en Dag, hvor al Verden gik til Alters dér i Byen. Det var en Tradition, at man bedst nød Nadveren den Dag.

William og Nina kunde aldrig glemme Alterdagen. Aftenen før blev der slet ikke tændt Lys i Dagligstuen, Moderen sad paa en Skammel bag Bogskabet, og lige efter Theen skulde de alle synge en Salme. Om Morgenen var Stella oppe, inden de gik i Skole, og kyssede dem og bad dem være gode Børn.

Høgs ydre Gudstjeneste tilfredsstillede tilfulde den offentlige Mening i Byen. Man forlangte ikke mere. Det var i alle Huse Konerne, som besørgede Gudsfrygten dér i Staden, som gik i Kirke, hørte Bibellæsninger og underviste i Religion i Asylet. Det var nu saadan en Skik dér, og man saá næsten aldrig Herrer i Kirken. Maaske passede Velærværdighedens lidt smægtende Veltalenhed ogsaa bedst for kvindelige Tilhørere.

Stella derimod gik i Kirke en Gang om Maaneden, altid til Højmesse. Hun holdt ikke af at gøre Opsigt, og Præsten satte Pris paa, at man gik i Kirke. Det var da den mindste Opmærksomhed, man kunde vise en Familie, man omgikkes saa meget. Desuden talte Præsten godt.

Hans Organ var meget smukt, han var uden Sammen-

ligning den eleganteste Mand i Byen, og han var ikke pietistisk. Som sagt, Stella hørte ham en Gang om Maaneden.

Egentlig var Indifferentisme alligevel det Høgske Hus' Religion, men Præsten kaldte det dog et godt, kristeligt Hjem og holdt meget af at føre lange Enetaler med Stella. Han kom om Eftermiddagen og blev til ud paa Mørkningen. Naar han var gaaet, satte Stella sig til Klaveret og spillede. Altid nogle gamle tyske Romancer med sentimentale Themaer. Undertiden græd hun.

„Præsten har været her," sagde saa Nina.

Børnenes religiøse Opdragelse blev saa overladt til Skolen, men Stella holdt meget nøje Regnskab med, hvad Børnene fik i Religion. William havde svært ondt ved at lære Salmer og fik en Gang „tg" for en Salme paa ti Vers. Stella bad Høg straffe ham derfor.

Da William var tre Aar, havde hun lært ham en lille Aftenbøn paa fire Linier. Hun lærte ham ogsaa at knæle og folde Hænderne, og hun kom hver Aften ind og hørte, naar han bad og knælede ved Fodenden af sin Seng. Men da han voksede til, hørte det op, og William glemte Bønnen.

I alt dette skete der imidlertid en Forandring under Ninas Forberedelse til Konfirmationen. Stella fulgte nu Datteren i Kirke hver Søndag, og William gik med. De havde en egen Stol i Kirken, i Pulpituret lige overfor Prædikestolen, med tætte grønne Gardiner og meget mørk. Stella og Nina sad forrest paa Stolene og lige bag de grønne Gardiner, William blev siddende i en Krog helt tilbage. Der sad han sammenbøjet og rokkede med Hovedet under hele Gudstjenesten. Naar han kom hjem, kunde han hele Prædikenen udenad, han disputerede med Moderen og læste meget i Bibelen. Især var det Lidelseshistorien, som betog ham; han laa til langt ud paa Natten og læste Mynsters Betragtninger, og han talte meget om Døden; han sagde ofte, at hvad han helst vilde være, var Munk eller Martyr.

Der var i en Baggaard i Byen nylig blevet indrettet

et lille katolsk Kapel; der havde været Snedkerværksted før, og det hele var lavt og uanseligt; hele Hjorden, som havde to Hyrder, bestod af fem fattige Familier, hvis Børn Præsterne underviste gratis.

En Eftermiddag gik William derind med en Kammerat. Der var tilfældigvis Sjælemesse, Rummet var blændet med sort Flor, det lille Alter, der var helt fuldt af Porcelænsbilleder og smaa Kors af Glasperler, var oplyst baade med Lys og Lamper. Præsten laa i en lang, hvid Kaabe paa Trinnet og bad, og de to Kordrenge ringede med Klokker.

Saa rejste Præsten sig og svingede Røgelsekarret, saa det duftede i hele Rummet. William aandede Duften, og han syntes, han fik helt ondt. Efterhaanden blev han ligesom bedøvet af Præstens sagte Hvisken, af Lyden af Klokkerne og af Røgelsen.

Han faldt paa Knæ. Han bad ikke, men han laa med lukkede Øjne og saá saa meget drage sig forbi, han vidste ikke selv hvad. Og det var, ligesom der var Musik langt borte.

Han laa der endnu, da Præsten gik ned. „Det er forbi," sagde Præsten og lagde Haanden paa hans Hoved. William saá op og traf et Par mørke, tungsindige Øjne, som saá ned imod ham. Han kyssede Præstens Haand og gav sig til at græde.

Præsten talte. Der var en blid, syngende Betoning over alle Ordene. William græd endnu stærkere. Den unge Præst bøjede sig ned og kyssede Drengen paa Panden. William løb ...

Da han kom hjem, fortalte han Moderen det hele. Stella blev vred og sagde, at han ikke maatte gaa i katolsk Kapel oftere, det passede sig ikke. William gik alligevel derhen, saa tit han kunde, han vidste ikke selv hvorfor, men han kunde ikke blive derfra.

For sine Sparepenge købte han et Lys til at sætte paa Alteret.

Imidlertid kom det ud, at Byfogdens Søn skulde være Katolik, og at den unge Præst snart skulde have ham

til Alters første Gang. Hans Velærværdighed omtalte Rygtet for Stella, som blev meget opbragt og kaldte William ind. Hun havde jo forbudt ham at gaa til Katolikerne. William svarede ikke. Om han alligevel havde været der? Ja. — Hvorfor? Fordi han syntes, det var saa smukt. Stella havde jo dog sagt ham, det var syndigt. Ja men — hvorfor var det syndigt? Stella vendte sig til Pastoren, han smilede; man mærkede allerede den vaagnende Kritik, sagde han. Saa vendte han sig til William. Syndigt var det just ikke, men det var en Forvildelse, og han maatte vogte sig for Forvildelser. „Desuden er det ogsaa meget upassende,“ tilføjede Stella ... William gik ... „Ja, det er vanskelige Tider, Frue, og sværere ville komme,“ sagde Pastoren, da Drengen lukkede Døren.

Der var Messe i Kapellet om Aftenen, og William kæmpede haardt med sig selv. Men Kl. 7 spurgte Stella Nina og William, om de ikke skulde spille tre Mands Whist en Timestid. De var færdige med Lektierne. Det var Pastoren, som havde raadet til dette. „Man bør gøre de Unge Vejen let,“ sagde han.

William spillede Whist, men for Fremtiden, naar han mødte den unge Præst paa Gaden, gik han en anden Vej eller slog Øjnene ned. Han holdt rent op med at gaa i Kirke, men blev ved at læse meget i Bibelen. Stella trængte ikke ind paa ham.

„Han er en besynderlig Dreng,“ sagde hun.

Hen paa Foraaret i Maj Maaned kom et stort fremmed Balletselskab til Byen for at give Forestillinger. Høg havde altid forbudt Stella at tage Børnene med i Theatret. Det vilde kun fordærve deres Smag. Da William ikke havde været i København undtagen om Sommeren, havde han aldrig været i Theatret uden én Gang for mange Aar siden, da han var en lille Dreng i Fløjlsbluse. Og hvad han den Gang saá huskede han ikke noget af uden

et Marked og En med en Guitar. Det var „César de Bazan", han havde set.

Naar Kammeraterne i Skolen talte om Theatret, hvor de fleste ofte kom, tav William altid ganske stille. Men de andre vidste godt, det drillede ham at høre dem tale om det, og derfor blev de netop ved. Han kunde blive helt bleg tilsidst og sad og bed sin Læbe til Blods.

Undertiden naar der var Forestilling paa Theatret, gik han om Aftenen ned paa „Graven", hvor Theatret laa, og stillede sig op ved Indgangen og saá længselsfuld paa hver, som gik ind. Han vidste ikke, hvor meget han vilde have givet for at kunne gaa ind med de andre, Graaden sad ham i Halsen, og han vilde ikke gaa hjem. Engang imellem sneg han sig helt ind i Garderoben; naar Døren gik op, kunde han se ind paa det røde Tæppe, de malede Søjler langs Væggen og længst nede Børnelogen.

Han snusede begærligt Theatrets ejendommelige Lugt til sig, Gassen, Støvet, den urene Luft af saa mange sammenstuvede Mennesker.

Og alle, som gik ind, saá saa smilende ud. De lo og hviskede, mens de knappede deres Handsker, og Damernes Kinder var saa røde. De købte Programmer i Billethullet. Han havde ikke behøvet at købe Program — han kunde det altsammen udenad — alle Navne.

Saa blev der tomt i Forsalen. Der var kun en enkelt Efternøler tilbage. Billetkontrolløren satte sig til at sove i sit Hul med en gammel Kasket ned over Øjnene, Konen ved Tøjet tog Smørrebrød frem af en Avis. „Nu begynder det" ... William stormede ned ad Gaden, som om en gal Hund var efter ham.

„Nu har han igen været nede ved Theatret," sagde Stella. „Lad ham ligesaa gerne gaa der, Høg, vi faar dog ikke Fred før."

Drengen stod Aften efter Aften paa „Graven", og han læste hver Dag Plakaten paa Gadehjørne efter Gadehjørne.

Men nu var det en anden Sag. Balletten var noget an-

det. „Ballet var Ballet“, og de Smaastykker, som spilledes imellem, havde intet at sige. Desuden var dette Selskab ogsaa noget bedre end de sædvanlige. De skulde der allerede den første Aften. William havde Feber, han spiste intet til Middag, efter Middagsbordet „løb“ han. Det var en Vane, han havde. Naar der var noget paa Færde, gik han i den senere Tid altid op paa de store Lofter i Baggaarden. Dér løb han saa rundt med Hænderne i Lommen, Loft op og Loft ned og trallede og fløjtede som en Besat. Idag var det nu rent forskrækkeligt. Han havde bogstavelig helt rendt Livet af sig, og Tungen hang ham ud af Halsen, da han kom ned.

Endelig skulde han altsaa se det, endelig! Det havde jo vævet sig ind i hans Drømme, lokket ham, lydt for ham som en betagende, vidunderlig Klang — Theatret, Theatret. Og nu skulde han se det. Aften efter Aften, naar Stella læste for dem, havde han standset hende, og hun havde lagt Bogen bort og havde forklaret og fortalt.

Hun var „Chevalieren“. Hun slyngede det mørke Bordtæppe om sig som en Kappe, hendes Blik var tungsindigt. Og sagte hviskede hun Chevalierens Ord:

„Der funkle de paa Himlen hine Stjerner“ — — —

Saa kommer Ninon.

Hun gengav Chevalierens Heftighed, hans Lidenskab, Moderens voksende Rædsel. Der var Jammer i hendes Stemme, tilbagetrængt Graad, vaandende Angst — —

„Saa lad da idetmindste disse Ord befri Dem
for denne Lidenskabs Usalighed.“

Og Slutningen. Stella kastede sig ned; og med udbredte Arme, med Sorgens Forklarelse over de opadvendte Træk, hviskede hun, som om Tonerne vred sig bort og døde, Sønnens sidste Farvel:

„dette Liv, som skyldte Dem sit Ophav“ — — —

Især disse fire Ord „Farvel, min skønne Moder“ — det bævede igennem William, naar han hørte dem.

Eller Dina. Stella selv glemte Tiden. Det var, som om hun vuggedes ind og betoges af sin berusende Stemmes

Musik, som om hun blev yngre i en gammel Begejstring ...Og naar hun pludselig standsede, kunde hun knuge William heftigt op til sig, medens Taarerne løb ned ad hendes Kinder ...

Han spurgte hende, hvorledes Theatret saá ud. Om det var stort? lyst ...? Stella fortalte om Theatrene i Paris. Om Kvindernes glimrende Toiletter, om Diamanterne, som funklede, om Operaens brusende Kor, om Logernes guldblændende Pragt. Det glitrede for Drengens Øjne og susede for hans Øren.

Og nu skulde han se det. Han vidste jo nok, at dette kun var noget ringe, at Stella ofte havde lét ad det, at Høg altid gjorde Nar. Men det var dog Theatret. Han mindedes de mange Timer, han havde staaet misundelig og set paa de lykkelige, som gik ind, de bitre Taarer han havde grædt, naar han stormede hjem. Og hver af de Timer lagde sin knugende Vægt til hans Forventning.

Han rev Knapperne af begge sine Handsker, og Stella maatte give ham en anden Krave, saadan havde han krøllet den første, da han skulde tage den paa. Han stod og trippede paa Benene og kunde ikke staa roligt et halvt Minut. Høg sagde, at blev det saadan ved, kom han slet ikke med.

William mente, de kunde gaa Klokken halv, og fortalte hvert andet Sekund, at nu kom de ganske vist for sent. Og hans nervøse Hast smittede Nina, som var saa rød i Hovedet som et hengemt Vinteræble og stod og trak op i sine Handsker for at skjule, at Kjoleærmet var for kort.

„Herre Gud, Nina," sagde Stella, „lad nu dog dine Handsker være, Kjolen er for kort. Men nu har Du jo da ogsaa snart Garderhøjde, saa er Du vel færdig med at vokse."

Nina krummede Ryg og skød Maven frem for at blive mindre.

„Ret Dig," sagde Høg. „Du skal se, den Pige bliver skæv." Det var Høgs stadige Rædsel, at Børnene skulde blive skæve.

William syntes, ingen Ende det vilde tage med det Kvartér.

Endelig skulde de da afsted. Høg gik med Nina under Armen, Stella og han gik saa daarligt sammen. William løb snart foran og snart bagefter ligesom en Hund, der aldrig kan faa Tiden til at gaa. Hans Hænder var feberklamme i Handskerne.

De fik Tøjet af ude i Forsalen, de købte et Program — han huskede, hvor tit han havde staaet og set Folk famle i Pengepungen for at finde de fire Skilling. Stella tog ham ved Haanden. Hun saá paa ham og smilede, hans Øjne var fulde af Taarer, glinsende store; han var helt bleg. „Gud hjælpe ham," sagde hun sagte. Drengen saá op — Ordene var komne ligesom et Suk. „Hvad er der?" spurgte han. Moderen svarede ikke.

Det var ingen stor Sal. Luften slog ham imøde ligesom en varm, støvmættet Bølge. Han saá ikke rigtig sikkert, han maatte plire med Øjnene. Dér var det røde Tæppe og Søjlerne og Sufflørkassen og Lysekronen. Han havde set det altsammen med et graadigt, slugende Blik.

„Bliver her ikke lysere?" sagde han sagte. Han vilde ikke have talt højt, om han havde faaet Guld for det.

Stella lo. „Hvad siger han?" spurgte Høg. De gik ned til deres Pladser.

„Han synes, her er for mørkt," svarede Stella.

„Ja, her skulde være lysere," sagde William alvorligt. De satte sig, William ved Siden af Stella. Drengen talte ikke mere; han sad stille og saá hen paa Fortæppet, som en Gang imellem gled lidt frem, bevæget af et Vindpust fra de aabne Døre. Han vidste ikke, om det var dette, han havde tænkt sig; det, han havde tænkt, gled bort ud i Taagen. Hans Ærefrygt var for stor, han tog det, som det var.

Folk samledes. Stella nikkede tilhøjre og tilvenstre, fortalte al Verden, at Høg endelig havde givet Lov til, at Børnene maatte være med. Rektor havde netop ladet sin Søn blive hjemme; Overgangsalderen var saa farlig. — Det havde Stella saamæn slet ikke tænkt paa. — Om Høg troede, det var den virkelige Kankan, de dansede. — Berg mente det ikke, og Fru Berg vilde da

saa rædsom gerne se den — — Ja, Høg vilde nu gaa inden Kankan'en — —

William hørte det summe om sig ligesom den ensformigt stigende og faldende Brusen i en Kube i Oprør. Rektor slog ham paa Skulderen og hviskede til ham bagfra. Han tørrede Spyttet af sin Kind uden at høre, hvad der blev sagt og uden at svare. Han sad og rokkede ganske langsomt frem og tilbage paa Sædet, Hagen ned paa Brystet.

Han hørte Orkestret utydeligt, hans Øjne hang ved Tæppets Guldfrynser. Tæppet gik op. Han rystede ganske lidt, saa saá han i Lyset paa Scenen to Damer, han syntes, de kom frem af en Taage . . .

Stella havde ikke meget Øje for, hvad der foregik paa Scenen, hun sad bag Viften og saá fra Siden ned paa Drengen. William sad ganske stille. Stella bøjede sig ned for at hviske, han virrede med Hovedet, blev blot ved at stirre paa Scenen. Hele Komedien spejlede sig i hans Træk.

Moderen kunde ikke faa sine Øjne fra ham.

Hun havde første Gang været i Theatret med sin Moder — hun var femten Aar. Hvor hun huskede det. Det var „Romeo og Julie", de saá. Hun forstod det ikke, de glødende Ord gled hendes Øren forbi kun som en Musik — men hvor det dog var smukt. Hun følte noget inde i sig, en Forventning, en Længsel, et Suk efter Livet, som skulde komme.

Hun bevægede Viften stærkere. Hun vendte sig og saá paa Høg. Han sad træt med Hovedet støttet paa sin Haand. En Strøm af Ess-Bouquet slog hende imøde fra hans Klæder — —

Hun skyggede helt med Viften for sit Ansigt, og hendes Øjne hvilede et Nu paa hans sammensunkne Skikkelse. Saa slog hun Blikket ned.

Hun havde set hele sit Liv fra den Dag i det Øjeblik. Og pludselig stod det for hende som en forfærdelig Gaade, hvordan hun var bleven lænket til denne Mand. der frøs her i Theatrets Hede. Det var hende, som hun

saá ind i et langt Øde, en Taage hang over. En unævnelig, kvælende Bitterhed snørede hendes Strube sammen.

Hofjægermesterinden bøjede sig frem og talte. Hun smilede uden at høre, og Smilet blev liggende over hendes Ansigt ligesom forstenet.

Hun saá atter paa William: han havde rejst sig op, Hovedet helt frem mellem deres, som sad foran, han levede paa Scenen. Hun bøjede sig ned og kyssede ham heftigt paa Panden.

Hun gav ham alle sit Livs Forhaabninger i Arv i det Kys.

Tæppet faldt. William satte sig. „Det var ikke saa godt," sagde han. Og han begyndte at tale. Saaledes gjorde man ikke — eller saaledes — og det var ikke at elske, han havde jo staaet ganske rolig, og han havde været lige ved at le paa det mest rørende Sted. Og Elskerinden havde manglet et Spænde paa den højre Sko. De rigtige Grevinder holdt virkelig heller ikke saadan paa deres Kop, naar de drak The.

Saaledes blev han ved.

Rektor bøjede sig frem. „Er William allerede blevet Kunstdommer? Ja man modnes tidlig, skam gør man saa!"

Men William blev ved.

Der var noget i dette, Stella ikke forstod. „Morer Du Dig da ikke?" spurgte hun.

„Dejligt." Han saá op, hans Øjne straalede imod hendes.

Fru Berg havde set Høedt i denne Rolle, hun fandt ham affekteret. „Underlig," sagde hun. Stella kendte ham kun som Hamlet, hun havde ikke troet paa ham.

„Var han da ikke stor?" spurgte William. Fru Berg lo. „Man maatte beundre ham," svarede Stella. Saa begyndte William atter, han spurgte Fru Berg, hvordan Høedt da havde gjort, hvordan han havde sagt det? eller det? Fru Berg forklarede.

„Moder kan vise det," sagde William.

4*

Orkestret spillede en spansk Vals, Introduktion til Programmets Bolero.

Valsen begyndte tungsindig, slæbende i langsomme Takter. Steg saa, og pludselig hørte man i susende Fart Boleros brusende Lyd.

Tæppet gik op. Alle Øjne saá mod den tomme Scene, en Skov. Saa klang Kastagnetterne højt; og med sammenslyngede Arme svang Damerne sig ind over Scenen. Boleros Musik susede æggende om dem.

William fo'r op fra Sædet og blev højrød; dette var det, dette. Og de dansende jog hinanden i sammenslyngede Kredse; Kvinderne gled ind i Mændenes Arme, gækkende atter ud; og mens Musikken steg med voksende Hast, klang Kastagnetterne lokkende ...

William trykkede sig stærkt op mod Bænken; han havde Hjertebanken.

De bøjede sig, slyngedes sammen, nærmede sig som til Kærtegn, veg ud med vuggende Hofter. En hvirvlende Jagt. Saa stormede Kvinderne bort. Med Kastagnetterne hævede højt i de blottede, runde Arme sendte de de trættede Dansere et spottende Haandkys.

William drog et langt Suk.

Han havde røde Pletter paa Kinderne, hans Øjne var skinnende, Aandedrættet hurtigt. Stella saá det, og med en pludselig Angst greb hun ham hurtigt i Armen. Drengen smilede svagt. Inde i hans Hoved jog Boleros Toner: han var saa besynderlig, feberagtig beklemt.

Komedien beroligede ham. Det var et Proverbe, en Konversation mellem Mand og Kone. Det hele interesserede ikke synderligt, men man kom til sig selv igen og samlede sig.

William stod som før. Meget opmærksom, spændt paa hver Bevægelse.

Hustruen taler om det at bedrage; om Hustruens sørgelige Lod, der bliver Enke i et Ægteskab, hvor Manden er et Navn; om hendes ensomme Dage, om hendes Kummer, om hendes usete Taarer, om hendes Forsagelse ... Skuespillerinden rejste sig; med Ryg-

gen lænet mod den høje Stol stod hun med det hvide Atlask om sig som en skinnende Strøm, med korslagte Arme, stolt i sørgmodig Majestæt ...

William aabnede Læberne for at tale, han strakte sig helt frem. Hvor hun var smuk og stor, og høj ... Og saa gled hans søgende Blik ud over Atlaskens kælende Folder; han sad med bankende Hjerte, beklemt som før ved Boleroen ...

„Og nu han, nu han," sagde han.

Ægtemanden var ydmyg, bad. Men betandig rolig strakte hun sine Arme frem, afværgende koldt. Nu havde hun viet sig til sin Enkestand.

„En Diana, Frue," sagde Rektor ...

Statueskøn stod Skuespillerinden endnu i den samme ubevægelige Ro. Salen var vaagnet. Hendes Skønhed bandt deres Blik.

William var meget varm.

Efter Stykket skulde man danse Kankan. Høg havde sagt, de vilde gaa. Nu ønskede han at blive, hans Øjne var glasagtige, stive, han var rødplettet paa Kinderne. Man kunde ligesaa gerne blive nu, da man en Gang var her. Men Stella gav Tegn til Opbrud, hun havde ængstelig vaaget over William og var efter den spanske Dans blevet grebet af en uforklarlig Angst. Hun vidste ikke selv hvorfor, men hun vilde hjem med Drengen.

Desuden var Nina ogsaa med ... Aa nej, Nina sad roligt med sine klare Øjne fæstede paa Tæppet. Stella drog et lettet Suk. Men bort vilde hun, Høg havde jo selv ment at ... og allerede Boleroen var tilstrækkelig, mer end tilstrækkelig for Børn.

Høg rejste sig, men inden man fik vekslet Hilsener, var Mellemspillet begyndt.

Fru Berg holdt fast i Stella. Hvad skulde man nu sige, naar selv hun blev snærpet? Det var ikke for hendes Skyld, men Rektor havde Ret, Overgangsalderen. Bah, nej lad dem se alt og tale til dem om alt. Det gjorde Berg og hun ...

Og Fru Berg pegede op mod Parterret til to lange Knægte med lyst Haar og sorte Frakker.

„Strutter af Sundhed," sagde hun og lo.

Ja, men alligevel — Stella vilde gaa. Den ene havde ikke samme Principper som den anden. Rektor greb Ordet Principper. Man skulde lige til at diskutere Opdragelsen, mens Høg knappede sine Handsker.

Endelig kom man da ud fra Bænken og op til Døren.

Musikken begyndte igen. I det samme rullede Tæppet op, Stella, som gik bagest, trykkede William hen imod Døren, en Mumlen fik Drengen til at vende Hovedet. Han saá fire nøgne Kvinder midt paa Scenen. Saa lukkedes Døren bag ham. Stella talte med Garderobekonen, Høg bestilte Billetter til næste Dag; indefra hørte William Musikken, en dump Brusen af Bravo og Mumlen. Han vendte om, løb ned ad Gangen og aabnede Døren til Parkettet.

Han stod som fastnaglet. Han gennemsøgte med et eneste sky Blik hver Krog af denne skamløse Blottelse. Saa rødmede han, som en Flod strømmede Blodet igennem ham.

„William," raabte Høg.

Han talte ikke paa Hjemvejen. Forældrene gik foran; Nina, som slentrede af ved Siden af ham, hørte sig selv i Verbet *mouvoir*.

Da de kom om Hjørnet til Hovedgaden, mødte de en Mand, som hilste Høg; det var den katolske Præst. William saá op og rev Huen af Hovedet. Præsten betragtede ham skarpt, lige ind i Øjnene, mumlede et *„bon soir"* og gled forbi. William havde haft Lyst til at raabe efter ham, men han turde ikke; saa gik han og talte Fliserne, lige til de kom hjem.

Ved Theen sad han ganske tavs. Høg sagde, han var naturligvis søvnig og skulde hurtigst i Seng. William svarede ikke. Han havde én Gang været fuld paa et Børnebal forrige Vinter, han syntes, han havde det akkurat saadan nu, mat og med tunge Øjenlaag. Stella sad

bag Themaskinen og vogtede paa ham uden at tage Øjnene fra ham et eneste Sekund.

Men da William kom i Seng, kunde han slet ikke sove. Det var, som han vaagnede med ét.

Han kunde ikke ligge stille, han sparkede med Benene i Sengen og talte højt med sig selv.

Jo det var, som han tænkte sig — det vil sige, han havde tænkt sig det større, lysere. Men i København var det jo saadan. Men det var dejligt ogsaa her. Saadan at tale til Folk, som hun havde gjort, at faa dem alle til aandeløse at høre paa sig, at lytte til, hvad jeg sagde.

Han gav sig til at efterligne hendes Stemme, han lavede lange Tirader, som han sagde med hendes Betoning, langsomt, koldt.

Saa saá han hende pludselig staa med Ryggen mod Stolen med udstrakt Arm, stolt, sejrsrolig i sit skinnende Atlask. Og han følte den samme urolige Forvirring som før, dette uforklarlige, han ikke forstod, denne Brusen af Blodet til Hjertet. Han gned langsomt, men haardt sin Fod mod det kolde Lagen.

Fra hende gik hans Tanker til Boleroen. Det tog Vejret fra ham, tumlede i hans Hoved. Og saa de fire, som havde danset tilsidst. Der kom noget op i Halsen paa ham, han bed i Lagenet og bukkede sig sammen til en Bylt. Pludselig kom han til at græde.

Han drømte om Danseskolen og om den katolske Præst. De dansede alle i den store Kirke, hvor hans Slægt laa begravet.

Stella kunde ikke sove. Hun tændte Lys og stod ud af Sengen. Med Sengetæppet om sig gik hun sagte hen over Gulvet og aabnede Døren til Williams Værelse.

Hun løftede Lyset. Drengen sov. Han laa sammenkrøben i Sengen, rød i Hovedet, med Hænderne krampagtig knyttet om Tæppet. Stella saá længe paa ham, hun studerede hvert Træk i hans Ansigt, hver Fold.

Drengen drejede Hovedet og sukkede. Stella lagde Tæppet til Rette om ham, løftede Lyset en sidste Gang. Da hun saá op, faldt hendes Blik paa et Kristusbillede,

som hang over Sengen, en Present af en gammel Barnepige.

Stella standsede og saá længe paa Kristusfiguren. Det var, som hendes Blik vilde gennemtrænge Billedet.

Saa gik hun ind. Længe kunde hun ikke sove, men tilsidst blundede hun hen med „Fadervor“ paa sine Læber.

Den næste Dag laante William det Proverbe, de havde set, paa Skolebiblioteket.

Adjunkten, som havde Udlaanet, lo. „Men det forstaar din Praas jo ikke et Ord af,“ sagde han. Fra den Dag bad William kun om saadanne Bøger, som han ikke forstod, baade Romaner og Komedier. Læreren lo, og da Rektor ved Lejlighed erfarede, hvad „den lille Høg“ laante, roste han ham. Der var mange franske Bøger imellem, og det var den eneste Maade, hvorpaa man „skam virkelig“ kunde lære et Sprog.

Proverbet læste Moder og Søn sammen om Aftenen. Stella var forbavset over, hvor godt han læste uden at efterligne Skuespillerne fra igaar. Et Par Dage efter havde han lært en Scene udenad. Han sagde Replikkerne godt, men hans rundryggede Figur saá latterlig ud. Da Moderen lo, blev han purpurrød i Hovedet, bed sig i Læben og løb.

Seks Uger efter blev Nina konfirmeret.

IV

Høg var meget eksalteret den Forsommer. Han arrangerede et Bal for Ninas Veninder, hvor han selv dansede hele Natten, han foretog med Præstens en Udflugt til Himmelbjerget, hvor man kamperede ved et Baal. Hjemme lod han sig indrette et Snedkerværksted med en kostbar Drejebænk og i det hele et stort Apparat; han tog Undervisning hos en Snedkermester i Byen og

forskrev en Række Tegninger fra et Etablissement i Hovedstaden.

Han strøede Penge ud. Inden Værkstedet var færdigt, købte han en mecklenburgsk Ridehest og red med Nina, hvem han forærede en Ridedragt af mørkegrønt Fløjl, en noget excentrisk Amazonedragt, han lod komme fra Hamborg. Han forskrev et Dusin Silkenatskjorter fra Paris og lod brodere et meget pragtfuldt Monogram paa sine Underbenklæder; indrettede sig et Marmortoiletbord med en Uendelighed af Krystalæsker med kronet Navnetræk paa Laaget, anvendte en overdreven Omhu paa sit Toilette og gik ungdommelig klædt med lyse Jakker til blaa Benklæder.

Han vilde have fire Retter Mad til Middag og drak Château la Rose af original Aftapning. Forresten var han sjældent hjemme, han gjorde Visitter, red, tilbragte Tiden paa Raadhuset med Undersøgelser i Byens Arkiv. Man kunde vente ham timevis med Maaltiderne. Kom han saa, var han meget rød i Kinderne med skinnende Øjne. Han talte meget med Børnene, mod Stella var han kold og ved Lejligheder barsk.

Stella led i Stilhed. Hun blev gul af Farve, mager og hostede. I Selskab var hun meget tavs, besvarede de fleste Spørgsmaal med et Smil og deltog næsten slet ikke i Samtalen. Undertiden, naar hun hørte sin Mand tale meget højt i det næste Værelse, kunde hun fare sammen eller blive blybleg.

„De er ikke vel, kære," sagde Rektorinden. „Lidt nervøs — en Smule." Og Stella smilede atter med sit trætte Smil.

I Middagsselskaber satte hun sig altid paa den modsatte Side af Høg, langt borte. Men medens hendes Herre konverserede hende, saá hun ofte med et sky, hurtigt Blik op langs Bordet til Manden. Han sad med Aarerne svulmende i Panden og røde Kinder.

„Deres Mand er jo som forynget," sagde Præstens Frue, „han er bleven ti Aar yngre i den sidste Tid. Forleden Dag ved Skytteballet — De var der ikke? —

førte han Kotillonen op — — der var en Begejstring blandt de unge Damer. De kan næsten have Grund til at blive jaloux."

„Ja ikke sandt — vor kære Høg er som forvandlet," Hofjægermesterinden slaar sin Vifte op, „igaar hos os magnetiserede han min Niece. Hun faldt virkelig i Søvn."

„Men Frøkenen havde drukket megen Champagne," henkastede Doktoren.

„Min kære Doktor, Champagne! Det v a r magnetisk Søvn."

Stella smilede. Hun havde altid vidst, at hendes Mand var en udmærket Selskabsmand. Men han var jo ikke altid rask nok.

Men efterhaanden som Høgs Exaltation steg, blev Selskabeligheden hende uudholdelig, hun kunde ikke længere undertrykke sin Angst, og hendes forpinte Udtryk og Tavshed blev paafaldende. Doktoren mente ogsaa, det var bedre, hun blev hjemme.

Berg var Stella til megen Trøst i denne Tid. Hun var længe veget tilbage for at betro sig til nogen. „Det er Exaltation, kære Stella," havde Excellencen en Gang sagt, kort før sin Død. „Vogt Dig for at gøre det til mere — og tal ikke til nogen om de Bagateller." Hun havde forstaaet ham. Desuden vidste hun jo — — Men en Dag nu i Foraaret var det bleven hende for forfærdeligt. Hun havde kæmpet med Høg om Natten, han havde forfulgt hende med en Alpestok med Klinge, som han havde staaende ved sin Seng. Hun havde maattet flygte ud paa Balkonen udenfor sit Kabinet.

Hun faldt hen i en dump Rædsel og blev liggende til Sengs hele Dagen. Det var en Sløvhed, som rugede over en idiotiserende Angst. Men henimod Aften vækkedes hun af sin Sløvhed ved en pludselig, feberagtig Rædsel: hun kunde ikke opleve en saadan Nat til.

Saa klædte hun sig hastig paa og ledet af en eneste Tanke, den, at hun ikke kunde overleve en saadan Nat som den sidste, mere løb end gik hun ud til Bergs.

Det var Tordenvejr, Regn med store tunge Draaber, som de heftige Vindstød i Alléen slog imod hendes Ansigt. Hendes Haar klistrede til Panden bag Sløret, Kjolen slog ind om hende. Hun gik hurtigere til uden at mærke det.

Men da hun naaede Bergs Villa, standsede hun. Hun kæmpede i nogle Sekunder en forfærdelig Kamp; hun havde jo bevaret denne gruelige Hemmelighed gennem Aar, bevaret den for Slægtens Skyld, for Verdens, for sin egen. Hendes Undseelse vægrede sig ved at tale, hendes kvindelige Værdighed, hendes Følelse som Hustru og Moder, alt oprørte sig mod denne Tilstaaelse. Det var hende, som hendes Hjerte blev koldt i Brystet i disse Sekunder, som rummede en Evigheds Angst. Men saa overmandedes alt af den forfærdelige Rædsel fra før. Hun maatte, maatte, hun vilde dø under denne Tavsheds Kvaler.

Hun syntes, hun bar hele denne elendige Slægt i Ruiner paa sine Skuldre, da hun slæbte sig op ad Trappen.

Hun ringede.

Pigen blev forbavset ved at se Byfogdens Frue i dette Vejr.

Stella holdt Sløret tæt ind for sit Ansigt. „Om Doktoren var hjemme?"

„Doktoren var paa sit Værelse."

Hun gik hurtig forbi Pigen henimod Døren. Og der gik i et Nu som en kort brusende Efterdønning af hendes Sjæls Kamp igennem hende, da hun stod foran denne Dør. Saa aabnede hun den rask.

Berg sad ved Skrivebordet og læste. Den grønne Skærm over Lampen dæmpede Lyset. Der var en behagelig stærk Lugt af fin Tobak og Medikamenter i hele Værelset. En tryg Ro langs de høje Boghylder og de grønne Paneler.

Lægen rejste sig og gik nogle Skridt frem. „Endelig," sagde han. Stella saá paa ham, hans Blik var mildt. „Vær rolig, Frue," sagde han dæmpet, „vær rolig, det er

maaske ikke saa slemt, som De tror." Hun standsede og tog sig ned over Øjnene som for at besinde sig. Vidste han det da — ja, han maatte jo vide det. Han vidste det alt, hun behøvede intet at sige ham . . . Hun følte, hvor han beroligende med et sagte Tryk lagde sin Haand paa hendes Arm.

Hendes Bryst bevægede sig heftigt i Stønnen. Det var som hun snappede efter Graaden, denne tavse Graad, som havde kvalt hende, tynget hende til Jorden alle disse lange Timer. „De véd det?" spurgte hun. „Véd De det da? Aa — Doktor, jeg er saa rædselsfuldt ulykkelig." Og hun førte, mens hun talte, to tre Gange Armen frem og tilbage i Luften, som om hun kæmpede mod sin egen Elendighed.

Lægen førte hende varsomt hen til Chaiselonguen, og Stella rev sin Kaabe op, begravede sit Hoved i Polstret og hulkede.

Berg ventede roligt. Man hørte i Værelset kun Taffeluhrets Dikken. Undertiden de afbrudte Toner af en Vals, Fru Berg spillede i Dagligstuen. Stella hørte denne Vals under sin Graad.

Saa hævede hun Hovedet, og medens hun saá ned paa Sofaens Kvaster, fortalte hun afbrudt og stønnende sit Ægteskabs triste Historie . . .

Fra den Dag var Berg hendes eneste Fortrolige. Han mente i Begyndelsen, det vilde gaa over, at det var den sædvanlige Exaltation, som maaske var noget forstærket ved den lumre Hede, man havde det Aar. Det vilde gaa over.

Men efterhaanden som Krisen skred frem, blev han alvorlig bekymret, og en Dag foreslog han rent ud Stella at sende Høg paa en Sindssygeanstalt.

Stella saá længe paa ham, stift og stirrende, som om hun ikke forstod ham. Saa gjorde hun en angstfuld Bevægelse med Armen.

„Umuligt," sagde hun. Det var alt. Lægen talte ikke mere derom.

Med Børnene talte Stella aldrig om den Forandring,

der var foregaaet med Høg. Baade Nina og William skræmmedes fra Begyndelsen tilbage af Faderens Munterhed. De var vant til at se ham tavs, med Hovedet indbundet i kolde Klude, nervøs og plaget. Nu talte han uafbrudt, lo, spøgede med Tjeneren, fortalte Historier, ofte de besynderligste Historier, som fik William til at se ned i sin Tallerken og gjorde Nina rød i Hovedet. Desuden saá de, at Moderen led, og ligestraks, ligesom instinktmæssig, følte og delte de hendes Angst, hvis Grund de ikke kendte.

Og efterhaanden som Høg blev mere ophidset, nagedes de af en Frygt, som lod dem lide lige saa meget som Moderen. Sofie var den eneste, der pludrede ved Bordet, og som var glad, naar Faderen fortalte, spurgte og lo. De andre svarede kun med et sky og modvilligt Nej eller Ja. Og deres bestandige Tavshed irriterede Høg, han vilde tvinge dem til at tale. Saa fulgte der Scener, hvor han var barsk mod Stella og irettesatte Børnene voldsomt. Nina græd stille, Moderen sad stum, bleg af Smerte overfor sine Børn.

Hun saá de led, men hun talte ikke, Uvisheden var bedre for dem. Og de turde ikke spørge. De talte aldrig om Faderen, som efter en stille Overenskomst nævnede de ham aldrig for Stella. Heller ikke indbyrdes talte Nina og William. De bar i Tavshed paa denne ubestemte Frygt, som de ikke kunde besejre, og som de ikke gjorde sig Rede for; men deres tavse Angst ventede en Ulykke, som den ene vilde skjule for den anden.

Undertiden ved Bordet kunde William se sky over paa Moderen, derfra til Nina. Men paa begges Ansigter mødte han det samme vage, undvigende Smil, der dækkede saa slet over deres Angst. Sofie pludrede med Faderen.

Naar Nina og William var ene sammen — Stella lukkede sig inde i Kabinettet — sad de enten hver med sin Bog, som de ikke læste, eller de snakkede op om alt muligt. En Galoppade af hæsblæsende Ord, som skulde afskære den fælles Tilstaaelse. Men undertiden, naar de mødtes paa Trappen eller midt i en saadan Samtale

om alt eller intet, kunde den ene sige „Hvor er Fa'r?" Eller: „Har Du set Fa'r?" eller: „Véd Du, hvor Fa'r er?" Hurtig fremførte Spørgsmaal ligesom ufrivillige Suk, hvormed de vilde lette deres stille Angst.

Eller ogsaa: „Mo'r spurgte efter Fa'r." De skød det ind under Moderen, men Stella spurgte sjældent.

Undertiden, naar Stella kyssede William til Godnat, knugede Drengen sig op til hende og blev længe liggende ved hendes Bryst. „Hvorfor græder Du?" spurgte hun; han saá op, bange og spørgende. Saa fortrød hun sit Spørgsmaal: „Det gaar nok over," sagde hun, „med Guds Hjælp."

Sofie var den eneste, som intet forstod. Stella sad med hende paa Skødet og glattede hendes Haar med sine smukke Hænder. „Hun er lykkelig," sagde hun.

Høg kom aldrig hjem til den bestemte Tid, de kunde vente og vente. Saa gik Stella og Børnene om i en hvileløs Skræk.

En Dag blev han endnu længere ude end sædvanlig. Maden havde ventet en Time, Tjeneren havde fire Gange spurgt, om han turde rette an. Og hver Gang sagde Stella med den samme fremkunstlede Ligegyldighed, mens hun saá ned: „Byfogeden er jo ikke kommen, Jensen."

William stod ved Vinduet, bag Gardinet. Moderen sad inde i Stuen. Hun trævlede en Strømpe op, men hvert Øjeblik faldt Strømpen ned i hendes Skød, og hun støttede Hovedet paa sin Haand. Saa betvang hun sig voldsomt og gik et Par Gange op og ned ad Gulvet med Hænderne om Hovedet og satte sig igen.

Nina bladede i en Bog.

„Ser Du ham," spurgte Stella. William bøjede sig frem. „Nej," sagde han. Og det var, som om Forventningen blev tungere i Stuen ved dette Nej.

Atter Tavshed. Fluerne summede under Loftet.

„Du burde ta'e Flueskærmen, Nina," sagde Stella. „Det nytter ikke." Nina rejste sig, men uden at tage

Skærmen, Fluerne blev ved at summe. Man fløjtede nede paa Gaden.

„Er han der?" Stella spurgte uden at se op og trævlede hurtigt.

„Nej."

Og igen. „Ser Du ham?"

William bøjede sig længere ud. „Ikke endnu," sagde han. „Heller ikke ved Adelgade?" spurgte hun. Hun rejste sig for selv at gaa til Vinduet, drejede af ved Sybordet. „Det er bedst, vi spiser," sagde hun. Men ingen gik. Moderen satte sig igen og trævlede, hendes indfaldne Kinder var helt dækkede af en rund, rød Plet.

„Fader er vist paa Raadhuset," sagde Nina sagte.

Stella nikkede, Gadedøren gik. „Nu," sagde hun.

„Det er Jensen," sagde William nølende, „det var ikke Fa'r," han gik bort fra Vinduet: han vilde hellere ikke staa der, hellere ikke se.

Han skraaede over Gulvet til Klaveret, slog nogle Akkorder an.

„Nina har vist ikke øvet sig," sagde Stella.

Mens Nina spillede, gik William op og ned i Stuen, frem og tilbage forbi Moderen. Saa standsede han bag hendes Stol og sagde sagte:

„Skulde vi ikke spørge Doktoren," han snuppede Ordene af som i Angst, blev rød i Hovedet, mens han talte.

„Jeg har spurgt," sagde Moderen. Mer ikke, og William gik atter frem og tilbage med sænket Hoved.

Høg kom lidt efter. —

Nogle Dage efter rejste Høg pludselig til København. Berg lod ham rejse, men havde paa Forhaand skrevet til Excellencens gamle Huslæge, der havde fulgt Sygdommens ulykkelige Udvikling lige siden Høgs Barndom.

Det var som en Befrielse for hele Huset, som om man paa én Gang havde slaaet alle Vinduerne op og faaet frisk Luft ind i et beklumret Værelse. Selv Stella blev en anden, nu da hun ikke saá ham, hun haabede, det nu var forbi, at Lægerne derinde maatte kunne gøre noget.

Dagen efter kørte hun i Skoven med Børnene. De havde sparet sammen til denne Tur, og nu kunde de ligesaa godt gøre den den ene som den anden Dag. Og Skoven, den friske Luft, Friheden, gjorde dem efterhaanden gladere; de spadserede, spillede Ring og spiste paa en Bakke i Skoven. Nina sang, Sofie trillede ned ad Højen som en Bylt, og de lo alle. I Begyndelsen lød Latteren besynderlig fremmed i deres Øren, de undrede sig over, at de kunde le.

Men saa ligesom berusede de sig i Latteren, den muntre Støj, deres Samtale vakte; det var saa længe siden, de havde lét. Om Aftenen kom de hjem i en vis nervøs Oprømthed.

Jensen tog imod dem i Porten. „Der var kommet Telegram til Fruen." Det var, som de med ét blev kolde.

„Hvorfra?" spurgte Stella, det lød som et halvt Skrig. „Hvorfra?" Jensen bragte det. Stella støttede sig et Øjeblik til Vognen, krampagtigt, saa brød hun Konvolutten, foldede Papiret ud, snappede efter Vejret, læste saa.

„Godt," sagde hun. Det kom som fra et tomt Rum, mens hun vendte sig og løb op.

Nina gik hen i en Krog af Porten, William fulgte efter. Da de havde staaet nogen Tid tavse og lyttende til hinandens Aande, bøjede William sig frem imod Søsteren.

„Fader er bleven sindssyg," sagde han tonløst.

„Ja," svarede hun. „Sindssyg." Det lød, som hun vejede al Ordets Elendighed i den korte Lyd.

De skælvede begge. Saa slyngede Nina hurtigt sine Arme om Williams Hals, trykkede ham op til sig og græd.

„Vi har jo vidst det længe," sagde Drengen.

Næste Morgen rejste Stella til København.

Fire Uger efter vendte hun tilbage med Høg. Han var atter stille, meget melankolsk, talte kun lidt og sov den største Del af Dagen. Stella hostede stærkt. Forresten blev de kun hjemme tre Dage, saa rejste de til

Schweiz. Børnene blev sendte ud paa en Herregaard i Nærheden, og der blev intet af Rejsen til Sorø.

Man tænkte ikke paa Forfædrene nu.

Jo — William tænkte dog undertiden paa den store Kirke med de store Skygger og de berømmelige Grave. Han tænkte derpaa med en dyb Bitterhed, han ikke selv forstod, overvældet af den besynderlige Følelse af Skam, som *de* føler, i hvis Slægt Sindssygen raser. Han syntes han maatte slaa Øjnene ned for sin berømmelige Slægt nu, da dette var hændet.

De blev alle tre — Nina, William og Sofie — paa Landet indtil midt i Oktober. William var dygtig nok, han kunde godt forsømme, sagde Doktor Berg, og de var saa godt gemte paa Vornæs, mens Forældrene var borte.

Stella skrev til dem hver Uge lange Breve, hvori hun fortalte dem om Stederne, de havde set, om Theatrene, de havde besøgt, om de store Hotellers *table d' hôte*. Hendes Breve var kun en eneste Fest. „Fader er atter rask," skrev hun, „melankolsk som I plejer at se ham. Jeg har det ganske godt, hoster kun en Smule" ...

Og i et andet Brev: „Fader er fuldstændig rask nu, ganske som han plejer. Tak Gud, Børn, at dette er forbi. Jeg hoster lidt om Natten og er maaske blevet lidt gammel, naar I ser mig igen. Jeg kan ikke mere rive de graa Haar ud, som William saa gerne vilde, nu er der altfor mange."

Det sidste Brev var skrevet fra Horsens. De var komne der tre Dage tidligere for at være hjemme, naar Børnene kom. „Saa skal vi da genses, elskede Børn," skrev Stella, „genses efter saa mange Sorger — Sorger, som ælder. I vil møde en gammel Moder, som I næppe vil kende igen, men som dog er den samme, og som bestandig elsker Jer. Tusind Kys fra Eders Moder
Stella."

„Mo'r skriver altid det," sagde William.

„Og hvor hendes Haandskrift er blevet utydelig," sagde Nina.

Om Eftermiddagen forlod Børnene Vornæs.

Høg tog imod dem i Porten. Han støttede sig til Trappegelænderet og trykkede dem en efter en heftigt op til sig uden at tale. Nina saá sig om.

„Og Mo'r," spurgte William sagte, beklemt ved at se Faderen alene. „Mo'r."

„Mo'r er deroppe." Høg slog Øjnene ned: „hun er ikke rask."

Nina og William løb op, ind gennem Dagligstuen til Kabinettet. Deres Hjerter var blevet tunge, som om der ventede dem en Ulykke. Saa rev de Døren op og saá hende.

Stella havde rejst sig og var gaaet frem midt paa Gulvet, der maatte saa Kræfterne have svigtet, og hun stod støttet til Bordet. Gardinerne var trukket helt for, men selv i Kabinettets Mørke saá Børnene et Ansigt, blegt som Døden, forfærdelig mager. Øjnene skinnede dybt inde i Hovedet.

Alt Blodet var veget fra det Ansigt.

Børnene veg uvilkaarlig et Skridt tilbage, strakte Hænderne frem. „Mo'r," raabte de. Nej, nej, hun havde Ret — de havde nær ikke kendt hende.

„Er I bange for mig?" sagde hun; og selv hendes Stemme var forandret, den var blevet spædere, aandeagtig. Det var, som de hviskede Toner døde paa hendes Læber.

Hun tog dem hen til sig og kærtegnede deres Haar med sine Hænder, mens de laa paa Knæ ved hendes Stol med bøjede Hoveder.

„I havde dog ikke ventet at se mig saaledes," sagde hun sagte, dybt bedrøvet over den Smerte, de ikke kunde skjule.

Ingen af dem svarede, men Nina græd stille med bortvendt Ansigt.

Høg kom ind med Sofie. Stella rakte Armene frem mod Barnet. „Kys Mo'r," sagde hun. Men Sofie skreg. Hun vilde ikke hen til Moderen.

„Hun er forskrækket," sagde Stella. Hendes Hæn-

der faldt slapt ned. „Gaa, gaa," sagde hun og vendte Ansigtet om. „Gaa!"

„Bring dem bort," gentog hun.

Da de var gaaet, bad hun Jensen give sig et Spejl. Da hun havde faaet det, sad hun længe med Spejlet i Haanden og betragtede sit Ansigt.

„Ja, jeg dør," sagde hun.

V

Sygdommen skred hurtig frem.

William vaagnede om Natten ved den korte, skærende Hoste, ligesom smertefulde Hvin, der lød fra Moderens Kabinet. Han viklede Hovedet ind i Lagenet for ikke at høre, rullede sig ind i Sengetæppet, men bestandig hørte hans hidsede Øre Hostens skærende Knivklang og den Syges gispende Stønnen, naar Anfaldet standsede et Minut.

Undertiden hørte han Moderen kalde klagende og Vaagekonens slæbende Sjokken over Gulvtæppet hen til Kakkelovnen for at hente Medicin.

Han kunde ikke sove, Hosten forfulgte ham i hans Halvslummer. Saa vaagnede han i Feber, og var Stella falden i Søvn og Hosten standset, lyttede han angst, begærlig efter at høre en Lyd, greben af en lammende Skræk for, at Moderen skulde være død, mens han sov. Han samlede Tæppet om sig, sprang ud af Sengen, aabnede Døren og løb gennem Spisestuen ind i Dagligstuen. Vaagekonen sov i Lænestolen bag Klaveret, Hagen var falden ned paa hendes Bryst, Munden stod vidt aaben. Der var noget skrækindjagende ved Stuen disse Nætter. Skærmen over Lampen dæmpede Lyset, Skyggerne laa skumrende over alle Møbler. Og i den beklumrede Luft, hvor Stellas Yndlingsparfume blandedes med Sygeluften, hørte man kun Vaagekonens hæstsnorkende Aandedrag, mens hun sov med foldede Hænder.

William gik sagte over Gulvet og løftede Portièren til Kabinettet: Der var ganske tyst. Lampen paa Konsollen foran Spejlet var skruet ned, Olien kogte sagte, Palmerne i Hjørnet var gemt i en hemmelig Skumring. Helt tilbage laa Stella under den store Sengehimmels Forhæng; Voksstablen brændte svagt, dens Lys faldt gult og roligt over den Syges Ansigt med det blanke Haar opløst over den hvide Kniplingspude.

Hun slumrede. Med den venstre Arm slynget om Hovedet laa hun rolig, aandende, gispende, hvert Aandedrag som et undertrykt Suk. Hvor Voksstablens Lys faldt stærkt paa hendes Haand! — den skinnede mellem Haaret.

William bøjede sig ned, lyttede forsigtig til den sukkende Aande, lod Portièren falde bag sig og gik forbi Vaagekonen ind i sit Værelse. Men sove kunde han ikke.

Undertiden, naar han saaledes laa vaagen, gik Faderen gennem Værelset. Høg havde ingen Ro; i fortvivlet Melankoli syntes han i sjælelige, forfærdelige Lidelser at dø hen, efterhaanden som Livet svandt bort fra Stella. Og han dreves bestandig rastløs om udenfor sin Hustrus Sygeleje; det var, som en sky Angst holdt ham borte fra hende.

Han kom stille ind, satte sig i Dagligstuen med Hovedet i sine Hænder. Han kunde sidde saaledes timevis, rokkende frem og tilbage uden at foretage sig noget, uden at tale.

„Skal Du ikke ind til Moder?“ spurgte Nina.

Faderen svarede ikke, rystede kun paa Hovedet. Eller ogsaa sagde han: „Jeg vil ikke forstyrre hende“, og gik stille, som han var kommen. Stella spurgte aldrig om ham. Om Middagen, naar han kom ind for at sige Tak for Mad, rakte hun ham Haanden med et venligt Smil, han satte sig paa den lave Chaiselongue foran Sengen med den blanke Haand i sin, tavs og uden at tale. Der var en bedende Ydmyghed over hele hans Væsen; undertiden rakte Stella ham sin Pande til Kys, han bøjede sig langsomt frem og berørte den med sine Læber.

„Tak,“ hviskede han.

Naar han gik gennem Williams Værelse om Natten, skyggede han med Haanden for Lyset for ikke at vække Sønnen. „Jeg sover ikke," sagde William.

„Er Du syg?" spurgte Høg. Han var bleven meget øm over Børnene, en vis rørende, ydmyg Ømhed, der syntes at bede om Tilgivelse — William vidste ikke selv, men han syntes, at han voksede denne Fader over Hovedet, hvem han bestandig følte saa dyb Medlidenhed med.

„Nej — men Mo'r hoster," svarede han. Høg sukkede.

„Men det gaar ikke an — vi maa flytte din Seng — — —."

„Jeg kunde dog ikke sove alligevel. Jeg er bange . ."

Høg sukkede igen, et dybt, hjælpeløst Suk.

„Du kan faa lidt Sovesaft," sagde han. Selv brugte Høg Masser af Opium, Morfin og Cloral, han brugte det sammenblandet, Lægen holdt ikke mere Regnskab med denne ødelagte Naturs Hjælpemidler.

Han gav William en stor Skefuld. Men efter nogle Ugers Forløb hjalp Sovesaften ikke mere. Høg fordobledede Dosen og gav ham to store Portioner lige ovenpaa hinanden.

Saa faldt Drengen i en slappende, død Slummer og vaagnede om Morgenen med blytunge Lemmer.

Om Formiddagen, naar William og Sofie var i Skole, sad Nina alene hos Moderen. Disse ensomme Timer i det stille Værelse havde udviklet en øm Fortrolighed imellem Stella og hendes Datter. Nina havde bestandig i Moderens Omhu staaet tilbage for William, Drengens Talent og Ejendommelighed havde skygget for de andre; nu i Sygdommen trængte Stella til Datterens milde Hænder, der var noget velgørende for den Syge i at se paa Ninas høje Skikkelse, rolig bøjet over sit Arbejde ved det runde Bord; den blanke Pande, Haaret, der barnlig var strøget helt tilbage ...

„Kom hen til mig," sagde Moderen. Og mens hun sad med Ninas Haand i sin, talte hun om mangt og meget med sin Datter.

Nina voksede under dette. Hun blev alvorligere, ældre end sin Alder. Undertiden talte Stella om sin Død, Nina vilde blive som en Moder for de andre, vogte over Sofie. Saa vilde de snart ikke savne hende mere. Men naar Stella talte om at dø, græd Nina voldsomt med Ansigtet ned i Sengens Tæpper.

Om Eftermiddagen læste William højt. De trak Gardinerne for og tændte Lampen. Stella holdt ikke af Dagslyset under sin Sygdom. „Det ækle Lys," sagde hun, „det viser Jer, hvor grim jeg er bleven."

Nina syede. Stella laa med lukkede Øjne og lyttede, mens hun legede med Frynserne paa det gule Silketæppe. Det var bestandig Dramaer, de læste, de samme, Stella havde læst for Børnene i gamle Dage, „før Ulykkerne kom", som hun sagde, naar hun om Formiddagen talte med Nina.

William læste dæmpet, trykket af Sygeværelsets Indeklemthed og Blomsterduften herinde. Stella havde faaet en lidenskabelig Forkærlighed for Blomster, hun vilde ligge omgivet af Planter ligesom i en Skov. Høg forskrev Roser fra Hamborg for at pryde hendes Spejlkonsol.

Hun laa rolig, hvid i det skinnende Lys, hvis Straaler kastedes tilbage med glimtende Glans fra Sengeforhængenes Silke. „Du læser smukt," sagde hun. Men en Gang imellem blev hun urolig i Sengen, aabnede Øjnene og lod Haanden glide frem og tilbage gennem det opløste Haar.

„Giv mig Bogen," sagde hun.

Hun tog Bogen, og siddende op i Sengen læste hun for dem.

William sad paa Chaiselonguen, han lyttede med lukkede Øjne, betagen, angst for at tabe en Tone af denne Forklarelsens Symfoni.

Men det varede sjældent længe, saa kom Hosten, og Stella lod Bogen falde. „Det er forbi," sagde hun. „Jeg kan ikke mer."

— — —

Det var forbi med Læsningen. Om Formiddagen, naar Nina sad hos hende, laa Stella i en Feberdøs, halvt slumrende af Nattens Opium, som først virkede henad Morgenstunden; undertiden aabnede hun Øjnene, nikkede til Nina eller bad om lidt Gelée, slumrede saa ind igen. Der var ganske mørkt, en enkelt Lysstribe faldt gennem de lukkede Gardiner ind over Sengen, ellers var det Nat. Stella vilde ikke se Lyset. Naar Vinduesforhængene blev trukket fra, lod hun Sengens Forhæng falde for, Lyset maatte ikke naa hende. Hun var bange for dets Ubarmhjertighed, sagde hun til Nina.

Men hver Dag, naar Nina spillede eller var henne at male, lod hun Jomfruen trække alle Forhæng fra. Vinterdagens gnistrende Lys faldt ind i Kabinettet.

„Som en hel Syndflod," sagde Stella.

Saa fik hun Spejlet hen ved Sengen og betragtede sit Ansigt. Hun saá længe paa sine falmede Træk, paa sine hule Kinder, paa sin Hud, der var gennemsigtig og gullig. Hun fulgte Skridt for Skridt den Sygdoms Ødelæggelse, som dræbte hende.

„Tag Spejlet bort," sagde hun; og hun laa længe roligt, strakt lige ud, og saá frem for sig.

Men undertiden paa mørkere Dage, naar det var Halvskumring bag Sengehimlen, eller hun rødmede i Feberen, kunde hun finde sig selv bedre, raskere. Hun satte sig op, strøg Haaret tilbage, klamrede sig til det Livshaab, Spejlbilledet skænkede hende.

Saa snart der atter var blevet mørkt, og Børnene kom hjem, kunde hun spøge med dem, tale til dem om Rejsen til Syden, om Nizza, hvor hun vilde blive rask. „Jeg er allerede meget bedre," sagde hun. Hun forsøgte at staa op, at tage mod Visitter, hun vilde gøre Selskab for Ninas Veninder.

Der var en Bedring. Berg lod hende ligge paa Chaiselonguen i Kabinettet. Nina spurgte, om hun maatte trække Gardinerne fra. „Endnu ikke, om otte Dage — om otte Dage vil vi ha' Lys herinde ...."

„Ikke sandt," spurgte hun Berg, „om otte Dage vil jeg jo ikke mere forskrække Børnene?"

Hun laa om Dagen paa Chaiselonguen under Palmerne i en hvid Slaabrok med store Kvaster, hun lod Jomfruen sætte sit Haar og fæstede en Diamantnaal i Halsen.

Der var kommen en Tørst efter Luksus over hende, en Kærlighed til matte, bløde Stoffer, en Trang til mild Duft og kvægende Vellugt. Hun kunde ikke faa nok af Blomster; hun overfyldte Kabinettet med Planter. Saa laa hun mellem alle sine blomstrende Træer som en bleg Blomst, der visner umærkeligt.

Høg var lykkelig, han troede paa denne Bedring, talte til Doktoren derom. Berg vilde ikke give noget Haab, han frygtede en Skuffelse mere end Sandheden. „Men hun er meget bedre," sagde Høg, „hun ser raskere ud, meget raskere end for fire Maaneder siden."

„Maaske," sagde Berg.

De traadte ind i Kabinettets Mørke. Stella var faldet i Søvn paa Chaiselonguen, hun sov let som et Barn, med Hænderne foldede om en Bog, hun havde læst i. Atlasket dækkede over hende som en fyldig Strøm.

„Se," sagde Høg, „raskere er hun da."

„Tror De?" spurgte Doktoren. Han gik hen til Vinduet og tog pludselig Gardinerne bort, saa at Sollyset faldt ind i Kabinettet. Høg greb efter ham og vendte sig.

Stellas Hoved var faldet lidt ned, man saá Profilen skarpt mod det hvide Tæppe, Øjnenes Hulhed, Hagen spids, Halspartiet indfaldent og rynket. Under den kunstige Rødme laa Huden mat og blaalig.

Høg gyste. „De har Ret," sagde han. Berg trak Gardinet for igen: „Om otte Dage venter jeg en Krise."

William og Nina troede fast paa Bedringen. Det var dem, som de havde erobret Moderen tilbage, nu, da hun ikke mere laa til Sengs, da hun igen bestemte Maden til Middag, skrev Breve ved sin Ibenholtspult og tog imod Besøg. Fra Skumringen i Kabinettet spredte der

sig som Lys over hele Huset, og de var til Mode som efter en overstanden Fare.

„Mo'r bliver rask," sagde Nina tyve Gange om Dagen til Høg.

„Vi vil haabe det," svarede Høg, og hver Gang han sagde det, saá han paa ny Martsdagens Sollys afklæde Stellas Skikkelse dens flygtige Sundhedsskær. „Vi vil haabe det."

En Dag William kom hjem fra Skole, fandt han Huset i Oprør. Fruen var blevet meget syg. Nina havde været henne at male, Jomfruen var beskæftiget. Saa havde Fruen, som var meget rask den Dag og havde ladet Prøver komme fra en Butik for at vælge Stof til en Rejsedragt, været alene i Kabinettet. Hun sov, da Jomfruen gik.

Men noget efter havde Borgmesteren fundet Fruen som livløs midt paa Gulvet. Gardinerne var trukket fra.

Og Fruen var endnu ikke kommet til sig selv . . .

William vilde løbe ind, men Berg standsede ham i Døren til Kabinettet. „Dør hun," hviskede Drengen, „dør hun?"

„Det vil vi ikke haabe," sagde Berg og gik ind.

„Det vil vi ikke haabe." William støttede sig til Dørkarmen, og rev krampagtigt i Portièren. Det var, som skulde han kvæles under den pludselige Fortvivlelse. Nina kom ind, hun var meget bleg, med røde Øjne.

„Tror Du, hun dør?" spurgte William.

„Jeg véd ikke," sagde hun. Og uden at tænke derover gav hun sig til at klappe Williams Haar.

„Er her nogen?" spurgte Stella svagt, da hun vaagnede. Berg gik hen til Sengen. „Lad de andre gaa," sagde hun mat, „og luk Døren." Høg gik, Berg lukkede, som hun havde bedt om, gik saa tilbage til Sengen.

„Nej — jeg faar aldrig mere Lyset at se," sagde hun. Hun laa tavs, nogle Taarer rullede ned ad hendes Kinder. „Naar skal jeg dø, Doktor?" spurgte hun saa. Hun havde vendt sig imod ham.

„Det er ikke vist, De skal dø."

Hun rystede paa Hovedet. „Hvorfor ikke sige mig Sandheden,“ sagde hun.

„Fordi jeg ikke kender den, Frue.“

Stella drejede Ansigtet om i Mørket. Og ganske svagt spurgte hun: „Men naar tror De?“

„De kan jo komme Dem endnu.“ Lægen saá ned for sig, og mens han fattede lidt fastere om Sengekanten, sagde han: „De ønsker maaske at ordne et eller andet...“

Der var nogle Øjeblikkes Tavshed. Inde fra Sengens Mørke hørte Berg en Lyd som af undertrykt Hulken, saa vendte den Syge sig igen. „Tak, Berg. Ja jeg har meget at ordne.“

Hele Dagen vilde Stella være alene. Der var meget lyst i Kabinettet, baade Lampe og Kandelaber var tændt. Stella sad oprejst i Sengen og skrev Breve med Blyant, Ord, hvor hvert Skrifttegn havde kostet hende Smerte, og hvert Bogstav Taarer. Om Aftenen faldt hun i Søvn uden Sovemidler, hun sov roligt, med sundt Aandedrag som et Barn.

William sad ved Sengen, da Berg kom ind.

„Hun sover,“ sagde han. „Er det en Krise, Hr. Berg?“

Lægen bøjede sig sagte ned over den Syge, tog saa Kandelabren og betragtede hende længe.

Søvnen havde skænket hendes Kinder Rødme, og Brystet bevægede sig roligt. Med Hovedet paa Siden og den venstre Arm bøjet under Nakken, det gule Silketæppe kastet lidt tilbage, laa hun i Kandelabrens Lys.

„Hvor Mo'r ser ung ud,“ sagde William. Det blanke Haar skinnede, Pandens Hud var gennemsigtig og fugtig. Den højre Haand faldt lidt ud over Sengens Kant.

Berg holdt den smalle Haand mellem sine: „Hun vil ikke vaagne,“ sagde han, og medens han endnu en Gang betragtede den Sovendes Ansigt, sagde han langsomt: „Ja, det er en Krise.“

„Hun vil komme sig,“ spurgte William aandeløst, „kommer hun sig?“

Lægen satte Kandelabren fra sig: „Maaske," sagde han.

William sov fast den Nat.

Han drømte, at Moderen var blevet rask og at de løb og løb hen over en stor Eng og plukkede hvide Blomster, blev ved at plukke, saa han næsten segnede under Byrden, mens han løb ... Saa pludselig hørte han nogen raabe: Du falder i, Du falder i, og En greb haardt i hans Arm. Det var, som han faldt dybt, dybt, da han vaagnede.

„William, William." Det var Nina, som raabte: „Mo'r dør, Mo'r dør!" Han gned ikke sine Øjne. Han saá i et Nu Nina, halvt paaklædt, med udslaaet Haar og Ånsigtet fortrukket af Graad.

„Nu kommer jeg," sagde han blot. Det var mørkt endnu, og Nina var gaaet med Lyset. Han rodede omkring paa det iskolde Gulv for at finde sine Klæder, kom til at ryste, saa han næppe kunde holde sig oprejst, fandt endelig noget Tøj og sin Overfrakke. Inde i Dagligstuen stod Vaagekonen midt paa Gulvet, begge Pigerne græd ved Døren. De saá paa William, og Vaagekonen sagde, det var et slemt Øjeblik at komme over.

Saa kom Nina ud fra Kabinettet. Hun holdt Lommetørklædet for Øjnene og hulkede sagte. „Hun vil sige Farvel til William," sagde hun.

William gik frem over Gulvet og løftede Portièren til Kabinettet. Alt dirrede i ham. Kandelabren stod paa Bordet, Stella laa med bortvendt Hoved, helt tilbage i Sengen. Da holdt Drengen pludselig op at skælve. En eneste dyb Følelse af hellig Ærefrygt druknede hans Sorg og hans Graad, mens han nærmede sig den Døendes Seng.

Taareløs, med foldede Hænder knælede han ned.

„Er det William?" spurgte Stella, og da Drengen løftede Hovedet, saá han fra Sengen bøjet imod sig et Ansigt, skinnende hvidt, med Øjne, som udvidedes under en hellig Glans.

Længe, længe saá den Syge paa sin Søn, og mens

hun langsomt og som for at dulme hans Smerte lod Haanden glide gennem hans Haar, hviskede hun svagt som et døende Pust: „Jeg m a a dø.“

„Glem mig aldrig, William, aldrig — jeg har elsket Dig saa højt.“ Og med et Kast lod den Døende sig falde tilbage i Sengen, mens hun hulkede sagte.

„Aldrig,“ lød det som et Raab i Dødsværelsets Tunghed — „aldrig!“ og mens Ordene brød Seglet for hans tilbagetrængte Taarestrøm, rejste Drengen sig i vild Smerte og kastede sig ned over Sengen. „Aldrig,“ gentog han under Hulken.

„Farvel — Farvel!“ Stella drejede Hovedet bort, ind mod Mørket. Saa rejste William sig og omfattede med et eneste Blik alt i Værelset, Blomsterne, den hvide Seng, Moderens bortvendte Skikkelse; i et eneste Nu bestormet af de tusinde Minder, som dette Værelse gemte, og som raabte til ham med tusind Stemmer paa én Gang, gik han hen mod Døren.

Han sænkede Hovedet, saá sig ikke tilbage. Men pludselig hørte han Moderen vende sig, han drejede Hovedet. Skinnende hvid, helt udstrakt laa hun, med Blikket fæstet paa ham.

„Mo'r,“ raabte han og strakte Armene frem.

Men uden at røre sig, bestandig med det samme Blik, hviskede hun svagt, aandende ud i et langt, smerteligt Suk:

„Stakkels Dreng!“

William vidste ikke selv, hvorfor han stivnede under dette Suk ...

Kl. otte begyndte Dødskampen. Berg og Vaagekonen holdt den Syges Hænder, Nina tørrede Sveden af hendes Pande.

Inde i Dagligstuen sad Sofie stille, helt betaget af den Barndommens frygtelige Sorg, som ikke forstaar, men frygter; en navnløs Ængstelse uden Taarer, som gør Lemmerne stive.

Høg gik rundt om Bordet, bestandig rundt, rundt som jaget. Undertiden standsede han ved Døren til Kabinet-

tet, lyttede og gik videre, mens han vred sine Hænder, som vilde han knuse sine blaahvide Fingre. Under Skægget skinnede den frygtelige Bleghed igennem, og Øjnene var underløbne med Blod.

Bag Kabinetsdøren sad William. Berg havde forbudt ham at gaa ind, han sad tankeløst og klippede mekanisk Aviser i smaa Stumper; han blev ved at sige et Digt frem, som han havde til Skolen, gánske sagte, mens han klippede ...

Men han hørte ikke de Ord, han selv hviskede; hans Liv laa i det Øre, med hvilket han lyttede til den Døendes Rallen bag den tiltrukne Portière. Han plagedes af en rædselsfuld, drivende Nysgerrighed efter at se ... bedre at se alt end dette. Og med et pludseligt Sæt tog han Portièren til Side.

Kabinettet var lyst. Paa hver sin Side af Sengen saá han Vaagekonen og Berg kæmpende med et krampagtig bevæget Legeme, hvis Arme krummedes i konvulsivisk Trækning ... Hendes Hoved var strakt frem, Øjnene stive, Haaret uredt og pjusket, Farven gulblaa ... og ud af den sammenbidte Mund flød et hvidt Skum.

Med en ubetvingelig Rædsel lod han Forhænget falde.
— Det var Mo'r — —

Berg kom ud, han var meget rolig. „Vi vil give hende Champagne,“ sagde han.

„Champagne?“

„For at lindre, ja, det er det eneste, som nu kan gøres.“ Han gik ind igen. Høg blev ved at gaa rundt om Bordet, uden at sanse, blot rundt.

„Skal Jensen hente Vinen?“ spurgte William.

Faderen nikkede.

Inde fra Kabinettet hørte man heftige Kast, naar den Døende fo'r op i Krampen, undertiden en sagte Klage. I Dagligstuen Høgs jagende Skridt.

Saa joges de alle op af Champagnens Knalden, Jensen stod forvirret med den guldhalsede Flaske i Haanden, mens Vinen skummende vældede ud paa Tæppet. Berg kom ud. „Godt,“ sagde han, tog Flasken og gik atter ind.

William var til Mode, som skulde han sluge en Klump, der kvælende sad ham fast i Halsen.

Man gav Stella Champagne hele Dagen.

Hen paa Eftermiddagen faldt hun i Søvn. Da hun vaagnede, var hun uden Bevidsthed, men rolig. Høg sad ved Sengen med hendes Haand imellem sine, Haanden var fugtig kold, allerede stivnet af Dødens Stivhed.

Engang imellem virrede hun med Hovedet og sukkede svagt. Det var, som en Rest af Livet flygtede med hvert Suk. De lukkede Øjenlaag sitrede.

Klokken halv ni aabnede den Døende Øjnene, hun saá paa Høg, og som et Genkendelsens Smil gik over hendes Ansigt:

„Hører Du Lærkerne?“ hviskede hun.

Et lykkeligt Smil, en sagte Trækning, et Suk ... Høg slap sin døde Hustrus Haand.

Mens hans ludende Hoved faldt tungt ned paa hans Bryst, rejste han sig med bøjet Ryg, og med et tomt, glansløst Blik saá han længe paa Stellas døde Legeme. Og som om hans Lemmer mistede deres Spændkraft, tumlede han pludselig tilbage mod Væggen, mens den kolde Sved sprang frem paa hans Pande.

Han havde vel et svært Regnskab at opgøre med denne Døde.

Saa gik han besværligt hen over Gulvet, løftede Portièren og gik ud. Han talte ikke, men lukkede kun varsomt Kabinettets Dør.

Og i samme Nu forstod de alle, at Døden var kommen. Rundt i Krogene græd Børnene sagte, midt i Stuen stod Høg taareløs, vridende sine Hænder.

Berg kom lidt efter. Han gik et Øjeblik ind til den Døde og kom atter ud. Høg var gaaet ud, og Lægen gik hen til Nina, gav hende et Brev og sagde, at hendes Moder havde bedt hende læse det sammen med William. Nina græd voldsomt, Lægen kyssede hende paa Panden, bad hende være rolig og gik ud for at tale med Vaagekonen, som ude i Spisestuen havde travlt med at rive Shirting i Stykker, sy Rosetter og knytte Sørgeflor.

Nina bragte Sofie i Seng og vendte tilbage til Dagligstuen.

William havde skruet Lampen højt op og sad og læste ved et Bord lige ved Spisestuedøren, som han havde lukket op paa Klem. Han var pludselig blevet greben af en bleg Skræk for Døden, som laa ved Siden af ham, en Angst, som næsten dræbte hans Sorg. Han syntes slet ikke mere, det var hans Moder, som laa derinde bag Portièren, han følte kun, at Døden var i Huset.

„Lad os saa læse Brevet," sagde Nina. William saá op og mødte Moderens Skrifttræk paa et hvidt Blad. „Til Nina og William", stod der. Han syntes, han skammede sig og rødmede over sin Angst fra før.

Bøjede frem under Lampen med hinanden om Livet læste de to Søskende deres Moders sidste Brev.

„Elskede Børn! Min Haand ryster, saa jeg næppe kan skrive, og hvert Bogstav, jeg skriver, smerter mig, men Kærligheden vil lære Jer at læse min utydelige Skrift . . ."

William bøjede Hovedet ind mod Ninas Bryst og krystede hende i et langt, fortvivlet Favntag . . .

„Lad os læse det roligt," sagde Nina mildt og rev sig løs.

„Eders Moder, som nu maa dø, skønt hun saa gerne vilde leve for Eders Skyld, har, lille, elskede Børn, ikke altid været lykkelig. Man har Sorger, som man skjuler under Smil, og det er de Sorger, som har gnavet mit Liv, men alt dette behøver I aldrig at erfare. Mine sidste Ord er en Bøn. Jeg har ofte, naar jeg om Aftenen sad alene med Jer, talt om den berømte Slægt, I tilhører, og det er, dyrebare Børn, for denne Slægts Skyld jeg beder Jer at opfylde min Bøn, for Eders Bedstefaders Skyld, hvis sidste Ord det var, for min Skyld, som er død for at opfylde hans Vilje."

En Taare havde udvisket Ordene. Aandeløse løftede

de Papiret mod Lampen. William græd ikke mere, staaende bag Nina slugte han Papiret med Øjnene.

„Eders Fader er sindssyg — maaske bliver han aldrig rask. Vor Tid, elskede Børn, er endnu besynderlig nok til at ansé denne Ulykke for en Vanære, og desuden vilde Eders Fader miste sit Embede, hvis de kendte hans Sygdom — og I er ikke rige — derfor, dæk over det, skjul det — — I er unge, Livet vil en Gang bringe Jer Lykke — —

Lad ingen vide det!

Jeg er træt — Haanden vil ikke mere. Tusinde, tusinde Gange Farvel!

Eders Moder."

De havde læst med tilbageholdt Aande, drevne frem gennem de usikre Tegn som gennem en Dødsdom, man læser med gruelig Nysgerrighed.

Nina lod Bladet falde.

Stumme, udmalende Fremtidens Lidelser sad de længe tavse.

„Lad os besøge Moder," sagde saa William.

Vaagekonen havde hængt Lagener paa alle Væggene, dækket af et hvidt Silketæppe laa Stella paa Sengen. Ansigtet var roligt, men om Munden dvælede en tavs Smerte, som om den Døende var gaaet bort med et undertrykt Suk.

Nina holdt Lampen op og lagde et klart Klæde over den Dødes Ansigt.

Ude i Spisestuen stod de optrukne, halvt fulde Champagneflasker i en lang Række.

Høg kom hjem, rød i Hovedet, Aarerne i hans Pande svulmede.

„Jeg har været ude at spise," sagde han. „Spis, spis, man trænger til det paa saadanne Dage."

„Vi har spist," sagde Nina.

„Men man bør have nærende Ting, meget nærende

Ting, køb noget Oksekød i disse Dage, Nina, meget Oksekød."

Han gentog Ordene mekanisk, talte som En, der gaar i Søvne. Han gav sig til at rode i Buffet'en og tog tre Glas frem.

„Vi vil ha'e godt af at drikke lidt iaften," sagde han, „rigtig godt, for at kunne sove, og ellers vil Vinen spildes — —"

William gjorde en Bevægelse som for at styrte sig frem over Buffet'ens Flasker. Nina blev blegere end et Lagen.

„Jeg kan ikke drikke," sagde hun.

Noget i Tonen slog Høg. „Du har det heller ikke nødig," sagde han, „men William — han sover daarligt." Han tog en af de halvfulde Flasker og skænkede Vinen op i et Vandglas.

„Drik," sagde han. William tog Glasset og førte det op til sine Læber ... „Naa drik," sagde Høg barsk, „drik."

Han skænkede for sig selv: „Vi har godt af det." Han stødte sit Glas mod Sønnens: „Naa, godt Mod," sagde han. William var til Mode, som skulde han dø, mens han drak.

Han satte Glasset fra sig og saá paa Nina, længe, et fortvivlet Blik. Og Ninas Angst gav ham ingen Trøst.

VI

Et Aar var gaaet.

Nina var ikke længer ung ved Styret, og ved de gamle Pigers Hjælp gik alt i Huset som i „Fruens" Tid; Loven, som styrede, var et bestandig gentaget „saadan gjorde Moder", og for hver Dag, som gik, syntes Nina, hun fuldbyrdede et Stykke af den Dødes sidste Vilje.

Denne Følelse og hendes kraftige Ungdom maatte ogsaa til for at lette hende Livet i det triste Hjem. Høg

skrantede, plaget af en Melankoli, Børnene maatte være lykkelige over, fordi den var hans Sygdoms mildeste Form, men som dog laa saa tungt over de unge Liv, der fik deres første Indtryk i Skyggen af uovervindelige Sorger.

Og tungere endnu, som en mørk, truende Sky, laa Frygten over Hjemmet. Denne skrækslagne Frygt for et nyt Udbrud af Faderens Sygdom ligefrem isnede Ninas og Williams Sind og lod dem leve i en evig Uro, der aldrig sov. Et enkelt muntert Ord fra den tavse Høg, og de skræmmedes op som stukne af en Bi; en lidt ordrig Fortrolighed mellem Fader og Børn, og de tilkastede hinanden et sky Blik, som sagde hurtigt og angstfuldt: „Nu kommer det"; et Forslag fra Høg om en Fornøjelse, som skulde bringe lidt Adspredelse ind i det ensformige Liv, han selv med knugende Sorg saá hans Børn førte — og de sagde, naar de var blevet ene: „Vi gør det ikke."

Nina blev stærk i dette Liv. Sorgen, den Opgave, man havde stillet hende, og som var for stor for hendes Kræfter, knugede hende ikke. Men den tidlige Smerte var gaaet gennem hendes Sjæl som en Frostnat, og Frostnattens Rim dvælede der længe.

Med al sit Hjertes Varme omfattede hun „sine egne": William og Sofie — Fremmede skyede hun. Hun havde en bestemt, stærk Følelse af, at man gjorde dem — hendes Søskende og hende selv — Uret ved saaledes at dræbe deres første Ungdom, og denne Følelse gjorde hende kold mod alle, selv dem, som ikke havde nogen Del i at paalægge de unge Skuldre dette Offer for Slægtens Anseelse. Desuden maatte hun sky Fremmede, deres Hus maatte være en Fæstning. Hvis man skulde skjule Faderens Sygdom, maatte det ske ved at holde sig borte fra alle. — Hvem vidste vel, naar Sygdommen kunde bryde løs?

William betoges af den samme angstfulde Skyhed som Søsteren, men den virkede hos Drengen paa anden Vis.

Han havde i de sidste Aar indsuget en overmaade stærk Følelse af sin Slægts Betydning og Ælde, af dens Daad og dens Gerninger, og denne Slægtsstolthed, der i hans lidenskabelige Gemyt fik en ejendommelig sugende Heftighed, var slaaet ud i en altbeherskende Ærgerrighed, en Drengeærgerrighed af den særegne Fjortenaarsart, hvis Gerninger er Drømme, hvis altid søgende Æretørst læskes ved Sejre, vi tildeler os selv, og hvis smykkende Laurbærkranse er saa let vundne, fordi vi bekranser os selv. William stødte i sine Fantasier Panden mod Himlen.

Den sygelige Dreng erobrede i Tankerne en ny Verden for sig og sin berømmelige Slægt.

Saa kom Faderens Sygdom. Hvad der overvældede ham, var her ikke Faderens Ulykke, men langt mere den Skam, han vagt følte faldt over dem ved denne Sygdom. Han blev kaldet tilbage fra sine himmelstormende Fantasier og saá med pludselig Klarhed Virkelighedens Ynkelighed.

Hans Drømme havde ikke Livskraft til at modstaa denne Storm, og de blomstrede ikke op mere; som en enkelt Aprilsnats Kulde kan afvisne et spirende Blomsterbed, saaledes sank Drengens Fantasier sammen under dette Slag.

Hans Tankeliv stængtes inde bag en tung Melankoli, der ligesom gav hans altfor tidlig slappede Nerver Hvile. Hele hans Eksistens prægedes af en Træthed, der var Frugten af de heftige Sindsbevægelser, som hans nervøse Gemyt ikke havde kunnet bære uden at modtage altfor store Mærker deraf.

Og til denne Blasérthed, skabt af for tidlige Sorger, stødte langsomt en anden, mindst ligesaa farlig og skæbnesvanger.

Stellas Død slog en uudfyldelig Brèche i Sønnens Liv; uagtet hun aldrig havde egentlig, hvad man kalder opdraget paa Sønnen, men snarere kun set til, mens han udviklede sig, var det dog hendes Smag, og kun hendes, som havde dannet ham, hendes Følelser, som

saa at sige igenvoksede i ham. Hun var Midtpunktet for alt, hvad han vidste, følte og tænkte. Nu gik hun bort samtidig med, at Familiens Ulykke berøvede ham de Drømmerier, der havde opfyldt mer end hans halve Liv, og han følte under sin bestandig tiltagende Melankoli en Tomhed, hvis eneste Indhold var den dybe med Barndommens Halsstarrighed fastholdte Bitterhed, han nærede mod alt og alle.

Og i Stellas Sted traadte, under det ensomme Liv i Hjemmet, ingen ny Fortrolighed eller nært Kammeratskab. Høgs Hus var ikke til det.

Træt af at fantasere, henvist til sig selv begravede William sig i Læsning. Men det var Drengen umuligt her længere at finde Smag i Bøger, som vilde have passet for hans Alder.

Livet havde ladet ham se Lidelser og Lidenskaber røre sig kraftigere, Sorger nage dybere, end de gjorde i disse Bøger.

Saaledes søgte han i sin Læsning hurtig bort fra sin Alders Bøger, og han opsøgte de Digtere, som man siger har skrevet med deres Blod: kun deres Værker syntes ham sande, og kun de syntes ham at vide, hvad et Menneske maa lide.

Læsningen kom saaledes til og ophedede yderligere det Drivhus, hvori Forhold og Omstændigheder saa tidlig havde indflyttet denne Plante.

Men de Sorger og Lidelser, hvoraf saa mange af de Digtninge, han læste, bugner, var som oftest af en anden Art, tilhørte en anden Sfære. Dette gjorde William sig imidlertid ikke klart, han saá blot, at dette var Lidelser, som han vidste, de oplevedes, og uden at have nydt i Livet noget af det, som havde skabt disse Lidelser, blev han gennem Kendskabet til Lidelserne først fortrolig, siden træt af Nydelser, som han aldrig havde smagt.

Et goldt Tankeliv var allerede færdigt med en Byrons Lidenskaber og en Heines Ulykker.

Saa naaede han paa sin Vej til Alfred de Musset, og

den facile Adjunkt udlaante med et Smil: „la confession d'un enfant du siècle“ til den femtenaars Dreng. Og det vilde ogsaa have været for silde at holde igen. William forstod alt, vidste alt. Med grusom Erfarenhed, der netop, fordi den kun tilhører Tankelivet, piller alt op og udtørrer alt, forstod han hver Fiber i den Musset'ske Helts Sjæl, og hans Melankoli, der var født af Sorger, parredes nu med nydelsestrættet Mæthed.

Omtrent ved denne Tid blev han konfirmeret. Under Religionsundervisningen bragte han ofte Hans Velærværdighed til Fortvivlelse ved besynderlige Paradokser, skeptiske Spørgsmaal og Fraser. Hans Velærværdighed talte paa Højtidsdagen i sin Velsignelse, da han lagde Haanden paa Williams Hoved, om de unge Sinds Gæring, der gjorde Verden til et Kaos, hvor Gud dog i sin Naade tilsidst vilde skabe det samlende Lys.

Sagen var, at Religionen var gledet bort fra William, eller William gledet bort fra Religionen. Dump Melankoli, Ligegyldighed og Træthed havde efterhaanden hentørret Bønnerne paa hans Læbe, og den, som ophører at bede, er langt fra Gud.

William Høg syntes, han havde levet meget længe og længe nok. Hans Ansigtstræk havde faaet dette gamle, tidlig visnede Udtryk, der er ejendommeligt for Krøblinge eller Børn, der skal dø tidligt, han var meget mager og gik altid bøjet, med ludende Hoved.

Dog saá det ud til, han kunde vokse sig køn.

Nina og han var næsten altid sammen, og de stærke Baand, som de fælles Sorger havde bundet, brast ikke. Men paa den anden Side havde disse samme Sorger tidligt udviklet deres Karaktér i meget forskellig Retning, og for hver Dag, der gik, maatte Kærligheden slaa Bro over en stadig større Kløft i Forstaaelsen.

William var nervøs og pirrelig, og under hans Tungsind bruste og kogte al et lidenskabeligt Gemyts tilbagetrængte Voldsomhed. Saa kunde denne undertrykte Gemyts-Hede ofte slaa ud paa de besynderligste Tider og

ved de ubetydeligste Lejligheder, naar f. Ex. Nina, der var Ordenen selv, havde lukket en opslaaet Bog, flyttet en Stol, hvorpaa Broderen havde siddet, eller saadan et eller andet.

Nina var under hans Vredesudbrud bestandig rolig, og denne Ro æggede William, opirrede ham yderligere.

En Dag havde Søsteren lagt „Rolla" ind i Bogskabet og tillod sig, da Broderen spurgte om den, at bemærke, at denne Bog forresten ikke var for Drenge.

William blev rasende og sagde, at hun forstod sig vist ikke meget paa den Slags Ting — hun skulde helst blive hos sin elskede „Jane Eyre".

Nina svarede ikke straks, men lidt efter løftede hun roligt Hovedet og saá paa Broderen, mens hun sagde:

„Tror Du, Mo'r vilde synes om, at Du læste i den Bog?"

William havde ikke ventet dette Spørgsmaal.

„Du tror det ikke," sagde Nina og saá atter ned.

Men lige med ét fløj Broderen ind imod hende, og i Raseri slog han hende paa Øret, saa det klaskede.

„William!" raabte Nina, næsten angst. „William — hvor kunde Du dog?"

Og lige saa snart han havde hørt Lyden af sit eget Slag og den smertefulde Betoning i Søsterens Raab, faldt hans Hænder slapt ned. Han saá skelende op, og han syntes, han maatte krybe i Jorden af Skam.

Nina havde rejst sig, hun holdt Haanden mod den rødplettede Kind, og koldt som med Knivklang sagde hun:

„Du ligner Fa'r!"

„Nina!" Han skreg det.

Forskrækket, sky saá William atter op, og deres Blik mødtes. „Nina," sagde han igen, sagtere, „Nina!" Hun sank med en Mumlen sammen i Stolen og græd med Hovedet ned i sin Sykurv.

Nogen Tid efter, stærkt ind i det andet Aar efter Stellas Død, blev Høg atter eksalteret; langsomt, men sikkert gennemløb hans Sygdom de samme Stadier som

sidst. Det var de samme Idéer under andre Former, de samme Overdrivelser, den samme indholdsløse og ustadige Energi; paa Børnenes Side den gamle Angst, den gamle Venten, den gamle, hvileløse Frygt. Kun var de nu ene om at bære det.

Om Natten gik Høg søvnløs rundt i Huset, han rumsterede i Køkkenet, lyttede ved Dørene, spejdede efter Lyssprækker for at se, om William eller Nina havde Lys og vaagede. Han stjal deres Lys om Aftenen og tog Tændstikkerne fra dem. Han vidste, at de passede paa ham, og han vilde hindre det.

Efterhaanden som Eksaltationen steg, voksede Børnenes Angst — ogsaa Sofie forstod nu, at Faderen var syg — men Berg haabede paa en hurtig Bedring og lod Høg blive i Horsens.

Om Dagen sad Nina hjemme uden at turde gaa ud og uden at kunne blive rolig mellem de fire Vægge. Hun skyede Folk endnu mere end ellers, hun syntes, at alle Mennesker saá nysgerrigt paa hende, og hun hadede baade deres Medlidenhed og deres Spørgsmaal. Saa sad hun i et halvmørkt Værelse til Gaarden og rugede over sin hjælpeløse, fortvivlede Angst, saa lang Dagen var, uden at kunne tage sig noget til og uden at arbejde, hensunken i sin egen Hjælpeløshed. Naar Faderen var hjemme, jog hun hvert femte Minut op af sin Sløvhed for inde i Spisestuen at lytte efter, hvad han tog sig for i sit Studereværelse, om der var Folk hos ham, og hvad han sagde.

Undertiden, naar han saaledes havde Besøg, og han talte meget højt og længe, aabnede hun pludselig Døren og traadte ind under et eller andet ligegyldigt Paaskud, som kunde afbryde Samtalen og faa den Fremmede bort. Men fra Faderens Øjne mødte hende da et Blik saa vredt og hadefuldt, at Datteren gøs derved.

Var William hjemme, sad de to Søskende sammen. Deres Samtale var altid den samme, ligesom deres Tanker: i en Ring gik baade Ord og Tanker rundt om deres Frygt.

Høg tog ofte William med sig paa sine Udflugter, Spadsereture, lange Rideture; undertiden kunde de være borte hele Dage. Disse Tider var Hvilepunkter for Nina, hun trængte saa haardt til at hvile ud fra sin Angst; for William var dette Samliv med den Syge en forfærdende Lidelse.

Høg glemte, at han talte med sin Søn, og hadefuld som han i Sygdommen var mod dem, han ellers elskede, fortalte han løst og fast om sine Brødre, om Excellencen, om sin Moder. Han klædte sin Slægt af for sin Søns Øjne. Eller han tumlede med de vildeste Planer om at rejse for at vise Sønnen de Steder, hvor han havde tilbragt sin Ungdom, om at føre ham til Paris og til Italien. William gav ham Ret i alt. Saalænge de var ene, var det dog langt mindre forfærdeligt, og saalænge lod han Faderen tale. Men hvor han kæmpede, naar de var sammen med Fremmede! Han dækkede over Faderens Besynderligheder, talte livligt, spurgte ham ud, som om han selv var mest interesseret i alt; han forklarede Faderens Anskuelser, han bortforklarede hans Overdrivelser, saá med hundrede Øjne og hørte med hundrede Øren for at aflede Opmærksomheden fra hans uforklarlige Excentriciteter.

Snart agerede Faderen syg og lagde sig til Sengs; da maatte Sønnen timevis holde vaade Klude paa hans Pande, han kunde ikke vige fra ham, men sad med hans Haand i sin, mens Faderen jamrede sig i indbildte Smerter. Nervernes Oprør lod den Ulykkelige lide et Helvedes Kvaler.

Snart vilde Høg bruge Bade, og de tilbragte nogle Dage ved Kysten. Han gik ved to Stokke, halvbaaren af William kom han saaledes ned til Badehuset. I Badekamret vilde han være alene, og Sønnen maatte kun følge ham til Broen. Det var forfærdelige Øjeblikke for Williams ophidsede Fantasi, naar han i stirrende Angst ventede inde paa Stranden, uafbrudt seende mod Badehusets Dør, der blev ved at være lukket Kvartér efter

Kvartér, indtil den kolde Sved sprang frem paa den Ventendes Pande.

Saa ilede han i vanvittig Frygt i tre Spring ned fra Skrænten, hvor han sad, ud ad Broen og bankede paa Døren.

„Er Du i Vandet endnu?" raabte han.

„Nu kommer jeg," svarede Høg kort, „Du er vel angst, din Fa'r, som har faaet Svømmepræmier, skal drukne i et Vandfad?"

Om Middagen spiste de ved Table d'hôte i det lille Badehotel. De sad nederst ved Bordet, Høg lige ved et Hjørne: naar han vilde tale, maatte det ske over Sønnen.

Aldrig i sit Liv havde William været saa videbegærlig som i denne Timestid, hvor den gnavne Vært lod sine med spædt Kalvekød fyldte Overflødighedsskaale tømmes paa Gæsternes ventende Tallerkener. Han bemægtigede sig med en Opbyden af al sin Kraft hele Faderens Opmærksomhed, og han skjulte med sin Livlighed og Spørgelyst hele det øvrige Selskab for Høg; han overvældede ham med Spørgsmaal, han lo, svarede muntert, skæmtede. Den kolde Angst gav ham Kræfter.

Men naar de efter disse Maaltider kom op paa deres Værelser og Faderen lagde sig til at sove paa sin Seng, kunde William ofte falde fuldstændig sammen efter den frygtelig Anstrengelse, og, stum og følesløs for alt, tilbringe Timer i en tom Opgivelse, hvor hans Hjerne havde ophørt at arbejde, og hvor han græd af Slaphed uden at vide det.

Efter nogle Dages Forløb vendte de saa atter hjem, og det gamle Liv begyndte igen. Eksaltationen steg stadig, og Nina og William turde ikke mere gaa i Seng om Natten. Dér sad de mange Nætter — det var nu ud paa Efteraaret — halvslumrende i et Par Lænestole i Williams Værelse uden at turde tænde Lys og uden at turde tale for at holde sig vaagne. Høg vilde have set Lys i Sprækken og hørt deres Stemmer, naar han

gik forbi Døren. Hele Natten hørte de hans urolige Vandren, naar han hvileløs gik ud og ind og aabnede og lukkede alle Døre i Huset. Han spiste sjældent om Dagen, men om Natten hørte de ham mange Gange rode med Glas i Buffet'en og rasle med Knivene, og om Morgenen kunde de se, at han havde skaaret Ost i Spisekammeret.

Børnene turde ikke tale. En Gang imellem spurgte den ene, blot for at høre en Lyd, som kunde adsprede den tunge Stilhed, deres Rædsel befolkede med Skræmmebilleder: „Sover Du?" Og den anden svarede med et Par hurtige Ord. Det var alt.

Saaledes gik mange Dage og mange Nætter.

Tanken om at rejse blev imidlertid stadig stærkere hos Høg, han vilde vise Sønnen Europa. En smuk Dag spurgte Berg William, om han t u r d e rejse med Faderen.

„Deres Fader ønsker at rejse," sagde han lidt nonchalant, „og jeg tror, at Rejsen vilde være gavnlig, meget gavnlig for ham."

„Rejse — —," mumlede William, og det var ham, som om han pludselig skulde kvæles ... „jeg — —."

„De tør altsaa ikke," spurgte Berg barsk.

William saá op, lige ind i Lægens graa Øjne: „Hvor lang Frist vilde det kunne gi'e?" spurgte han.

Lægen modstod ikke det Blik, han saá ned og sagde tøvende: „De véd godt, Høg, at Lægerne kun kan antage." Han slog med Stokken lidt Støv af sine Benklæder.

„Og hvorlænge antager De," spurgte William igen, ejendommelig fast.

„Maaske et Par Aar," sagde Lægen, „men naar De er bange ..." Berg vendte sig halvt bort.

„Er der da intet at være bange for, Doktor Berg?" Ordene kom heftigt, som en undertrykt Bebrejdelse, og det unge Menneske saá atter skarpt paa Berg. „Er der intet at være bange for?"

„For Dem intet.“ Der var en kort Stilhed. „Men Skolen?“ sagde William tøvende og slog Øjnene ned.

„Aa ja, søg Paaskud!“

William aandede dybt; han aabnede og lukkede Hænderne nogle Gange, som for ved en mekanisk Bevægelse at betvinge sit Sinds Oprørthed, og lidt hæst sagde han saa:

„Jeg skal gerne rejse.“

Lægen saá et Øjeblik paa ham, som han stod dér med store Sveddraaber paa Panden og Munden smertelig sammentrukken under de hviskede Ord, og i et pludseligt Udbrud af Medlidenhed slog han ham paa Skulderen.

„Det var bravt,“ sagde han. „Og De skal ikke være bange.“

Tre Dage efter rejste de. Selve hans uovervindelige Angst gjorde William rolig og fattet i disse Dage, men da han kørte bort fra Perronen og lænet ud af Kupéen saá Nina viftende med det hvide Lommetørklæde, var det ham, som om Jorden gled bort under ham, og han satte sig i Svimmelhed tilbage i Sædet.

Den første Uge syntes det, som om Berg skulde faa Ret.

De rejste i smaa Dagsrejser, laa over hver Nat, og tog først videre højt op paa Dagen. William bestak Konduktøren saa de blev alene i Kupéen, hvor Høg saa laa paa den ene Side, ligesaa lang han var, paa et Leje, redt af Plaider, Tæpper og Puder. Undertiden var han saa svag, eller indbildte sig at være det, at man maatte løfte ham baade ud og ind af Kupéen. William fortalte, de rejste til et Bad, og bødede paa alt med Drikkepenge, som han næsten maatte kaste ud i Grams. For at faa de mange Penge af Faderen, der lige saa ofte var latterlig paaholdende som latterlig ødsel, maatte han lave de utroligste Historier.

Til andre Tider var Høg livlig som et tyve Aars Menneske, og saa var det vanskeligt at holde ham i Kupéen; han undrede sig over, at de bestandig var alene, og

med de Sindssyges Mistænksomhed sagde han: „Men Du vil vel ingen ha'e maa være sammen med din Fa'er?“ William slog det hen, søgte Grunde: „Der var jo saa faa, som kørte paa første Klasse.“

Under Opholdet i Neumünster blev Faderen borte. William havde været inde for at købe nogen Lekture i Jernbanebiblioteket, og da han kom tilbage paa Perronen, var Kupéen tom.

„Einsteigen,“ raabte Konduktøren højere oppe i Toget. „Einsteigen!“ Han slog Døren haardt i ...

William sprang ned af Trinnet og saá sig fortvivlet om, ingen at se — han løb ned forbi de nærmeste Vogne og raabte højt, ingen, der var ingen, som svarede.

„Einsteigen,“ raabte Konduktøren lige ved ham.

William sprang op paa Trinnet, og hurtigt, i afbrudte Sætninger, fortalte han, at Faderen var borte, at han ikke kunde rejse, at han maatte blive her.

Konduktøren lo og halvt tvang ham ind i Kupéen — William greb sig i at have talt Dansk i sin Fortvivlelse.

Mens de kørte, sad han overvældet, forvirret, uden at turde tænke. Han burde være blevet, han burde aldrig være taget med — — Men Faderen kunde jo have taget fejl af Kupéerne, han sad naturligvis i en anden Vogn, han kunde jo dog ikke være blevet tilbage ...

Han gik i sin Bevægelse frem og tilbage i Kupéen uden at kunne sidde roligt, bestandig paany bearbejdende dette dobbelte Sæt af Tanker, som hans Fantasi understøttede saa forfærdeligt med ligegyldige Grunde.

Og hver Gang de standsede paa en af de smaa Stationer, havde han Lyst til at springe ud, og den nye Tankerække tvang ham dog til at blive.

Hvad skulde han vel ogsaa kunne gøre med sine tyve Mark? Hvor skulde han vel tage hen?

I Hamborg aabnede han selv Vogndøren og steg ud. Hans Angst var gaaet over til en opgivende, sløv og følesløs Inerti, og han var overbevist om, at Faderen ikke var med i Toget. Og alligevel spejdede han med

Fortvivlelsens Iver efter hver Dør, der aabnedes i Vognrækken. Han løb lidt ned til den næste første Klasses Vogn — til den næste. En Herre stod paa Trinnet halvt bøjet ind i Vognen ... nu traadte han helt ud ... vendte sig ... det var ham.

William standsede med et Ryk og slog sig med Haanden for Munden for ikke at skrige; alt Blodet fo'r ham i Stød til Hjertet.

Høg hjalp med udsøgt Høflighed en blond, meget høj Dame ud af Kupéen, bød hende Armen og kom henimod Sønnen. Da han saá ham, smilede han: „Er Du dér," sagde han fuldstændig ligegyldigt. „Skaf os en Vogn, min Dreng."

Damen tog Lorgnetten op og saá et Øjeblik nonchalant paa William, vendte sig saa og sagde nogle Ord paa Fransk, medens de gik ind i Ventesalen.

William blev staaende, han kunde næppe kende Faderen igen: set saaledes bagfra med den slanke Figur rettet, Hovedet baaret saa smukt, lidt bøjet ned mod Damen ved hans Arm — mod sin Vilje blev Sønnen slaaet af den rene Race i den hele Fremtoning, noget vist ubeskrivelig fornemt, det var umuligt at definere.

Han skaffede Vognen og de kørte alle tre — Høg, Grevinde Hatzfeldt og han — til „Hotel de l'Europe". Grevindens Kammerjomfru sad paa Bukken.

Ingen talte til William. Han sad halvt gemt under Hendes Naades Kasser og Hatæsker, og naar Faderen pegede paa et eller andet, henvendte han sig kun til Damen eller tilføjede hurtigt et: „Ser Du, min Dreng", hvis henkastede Betoning gjorde Sønnen mindst fem Aar yngre. William var til Mode, som gik han endnu med Bluse. Grevinden talte Fransk og holdt ham paa denne Maade udenfor Samtalen, forresten syntes hun helt at have glemt hans Tilstedeværelse og ikke at ville ane hans Eksistens.

Da de var blevet alene i Hotellet, spurgte William, hvem den Dame var.

„Jeg var en Ven af hendes Mand,“ sagde Høg. Videre ikke.

Han gjorde omhyggeligt Toilette, tog tre—fire Skjorter af og paa, inden han kunde finde en, der var god nok, valgte mellem sine Frakker en blaa med Fløjlskrave og lange, moderne Skøder.

„Vi spiser Frokost i den zoologiske Have,“ sagde han.

„Med Grevinden?“

„Ja.“

Det blev en drøj Dag for William. Faderen aandede kun for Grevinden, han gjorde Kur, overvældede hende med Opmærksomhed, han kyssede hende paa Haanden, havde hende under Armen, sad bestandig lige overfor hende uden at tage Øjnene fra hende. William kunde næsten ikke holde ud at se derpaa, det pinte ham; han rødmede, naar Faderen karesserende lagde sin Haand paa Grevindens Arm, han slog Øjnene ned, naar de smilte til hinanden med et tavst og leende Smil; han led, naar Faderen bøjede sig ned og deres Øjne mødtes.

Han vidste ikke selv, hvad det var, men han syntes, at Faderens besynderlige Blik maatte fornærme enhver Kvinde, at hans Berøringer maatte oprøre hende. Og i sit stille Sind hadede han denne blonde, rolige Dame med sin graa Rejsedragt, sine svenske Handsker og sit evige Smil.

Til ham talte man slet ikke, og efterhaanden steg hans pinlige Følelse til det utaalelige. Han kunde ikke længere holde det ud, han syntes, Faderen var kælen som en kurrende Due, og han var opbragt paa Grevinden, der modtog alt med den samme fuldkomne Ro, det samme uforstyrrelige Smil.

Han vilde ikke se paa dem, og dog kunde han ikke lade være, hans Følelse saaredes, og hans Nysgerrighed drev ham til at se.

Saa tænkte han, han vilde sige hende alt, fortælle hende, at Faderen var syg — det vilde være en Straf,

og det kriblede ham i Fingerspidserne efter at sige det; men alligevel, nej, det var umuligt.

Om Aftenen var de i Thaliatheatret. De sad i en Avantscene-Loge. Høg og Grevinden langt tilbage i Mørket, William helt fremme. Man spillede et Stykke af Moser med en af Tysklands berømteste Skuespillerinder som Gæst. Ingen i Logen fulgte Spillet.

William hørte ustandseligt Grevinden og Faderen hviske bag sig, og han irriteredes af Lyden af den store Vifte, som hun uafbrudt bevægede frem og tilbage. Faderen sad hele Tiden helt bøjet henimod hende, med sit Ansigt ind imod hendes.

I en Mellemakt gik Faderen ud. Og uden at kunne beherske sig længere, vendte William sig om mod Grevinden, og sagde hurtigt:

„Fa'r er sindssyg." Han mødte Grevindens Blik, hun rørte sig ikke, bevægede Viften sagte og svarede:

„Det véd jeg."

Ordene døde paa hans Læber, han kunde have slaaet hende i Ansigtet.

Den næste Morgen rejste Grevinden, uden at Høg bekymrede sig derom.

De tog fra Hamburg to Dage efter, standsede i Münster, i Düsseldorf og naaede endelig Cöln.

Høg talte mere end i Rejsens allerførste Tid, og han begyndte at undgaa William, mens han stadig stiftede flere og flere nye Bekendtskaber overalt, hvor de kom. Om Dagen gik det an, Sønnen fulgte jo med paa Turene og var ialtfald i Nærheden, men efter det sene Table d'hôte, naar de var gaaet op paa deres Værelser — de boede i Beletagen og havde tre Stuer, Nr. 53 — søgte Høg paa alle mulige Maader at narre William ud saa længe, indtil han selv kunde slippe bort til Theatret eller til Cirkus.

Undertiden lukkede han ham endogsaa inde, mens han selv strejfede om, Himlen vidste, hvor.

Det var for William de kvalfuldeste Timer: Ene, overvældet af sin knugende Ensomhed sad han Time

efter Time i den store Salon og ventede. Han forsøgte at skrive Breve, men han formaaede ikke at holde Tankerne sammen, han satte sig ud paa Altanen mod den store Gaard: Springvandets Plasken, Gæsternes Latter og Samtaler henne under Glastaget irriterede ham; han havde ingen Ro, han gik ind i sit Sovekammer, vaskede sine Hænder for tiende Gang, spejlede sig, gik atter ud i Salonen, frem og tilbage.

Han kunde have skreget om Hjælp — saa ensom, saa forladt syntes han sig i denne aflaasede Lejlighed. Og ringe kunde han ikke. Hvorledes skulde han vel forklare, at han var blevet laaset inde? Hvorfor var Faderen gaaet? — — Nej, han maatte vente. — — Saa kom Høg hjem langt ud paa Natten.

William var meget sky, talte sjældent og undgik at stifte Bekendtskaber. Han blev mager og havde ingen Appetit. En Dag ved Table d'hôte hørte han Faderen sige sagte til sin Nabo:

„En Overanstrengelse — nedarvet Melankoli — arvet fra Moderen."

Den Fremmede saá paa ham, og det gav et Sæt i William. Det var altsaa derfor, de bestandig saá saa medlidende paa ham, undgik ham, talte underlig kælende, naar de endelig talte — derfor behandlede Kelnerne ham saa sky, ligesom ængsteligt: de troede, han var den gale.

Det var, som Blodet stivnede i hans Aarer, som om Bord, Opsats, Tallerkener pludselig begyndte at danse for hans Øjne ... mens Væggene snurrede rundt som en Karussel. Han kunde ikke maale den Afgrund, som aabnede sig for hans Fødder.

Da de kom op, satte han sig hen foran Kaminen, han hørte ikke, saá ikke — dette Slag havde bedøvet ham. Uden Øje og Øre maalte hans Tanker det Svælg, foran hvilket han stod: det var altsaa ham, der var gal, han, den melankolske, sky, menneskefjendske, og Faderen var rask, han talte jo, var aandfuld, forynget, omgivet af en Duft af Elegance og Fornemhed ... Hvad

var vel naturligere, end at man troede det? Man maatte jo tro det ...

Men han maatte gaa til en Læge, dette kunde ikke vare ved ... umuligt ...

Han rejste sig uden at vide, hvorlænge han havde siddet der, og saá, Ilden var gaaet ud; han kaldte, Faderen var ikke i sit Sovekammer. Saa begyndte han atter paa den gamle Tankerække, han optrævlede Tanke for Tanke, begyndte forfra, tog paany de samme Grunde frem, vejede dem og kom paany til det samme Resultat. Stadig den samme Tankekreds.

Pludselig kom han til at ryste af Kulde. Altandøren stod aaben, og Oktoberaftenen var meget kold. Han gik hen for at lukke Døren og saá, at Lysene var slukket i Restaurationen, i Gaarden brændte kun et Par enkelte Gasblus, viftende for Vinden i deres ovale Kupler. Et Par Tjenere gik og satte Stolene sammen henne under Glastaget.

Det maatte altsaa være sent. Taffeluhret viste ogsaa to.

I det samme havde han glemt den nye Angst, og han huskede kun, at Faderen endnu ikke var kommen hjem, saalænge plejede han dog sjældent at blive ude.

Den nye Frygt forjog den gamle. Siddende sammenkrøben i Sofaen faldt han i Søvn, overvældet af Træthed, men hans Tanker, der blev til Drømme, joges bestandig rundt i samme sørgelige Kreds.

Han vaagnede ved en høj Latter og saá Faderen staa midt i Stuen med en tyrkisk Hue paa Hovedet og et stort Skæg. Han sprang op som en Fjeder og holdt sig for Øjnene, som for at værge sig mod Synet. „Hvem er det,“ sagde han. Faderen lo.

„Det var hele min Maskeradedragt,“ sagde han, bestandig leende, „og jeg kan gøre Dig forskrækket alligevel! Nar! — Nar!“

William spurgte, saá paa ham. Øjnene var uhyggelig glansfulde, Læberne fortrak sig til et evigt Smil: han talte uafbrudt, Ordene føg sammen i en ustandselig Strøm, afbrudt af Latter, Udraab og Nynnen.

Det hvide Slips var gaaet op, Skjortebrystet krøllet, den ene Knap stod aaben.

„Det er af Dansen," sagde han leende, „de Damer svinger En, saa man bliver ør." Han søgte at knappe Skjorten, men hans Hænder rystede, og han havde intet Herredømme over dem.

„Det maa være Champagnen," sagde han og sagde paa fransk et b for p'et.

William stod som fastnaglet, hans løftede Arme faldt slapt ned, mens hans Tænder klaprede imod hinanden, og han mærkede, hvordan Tankerne gled fra ham i Skrækken.

Han stirrede nogle Øjeblikke som fasttryllet paa den Vanvittiges Ansigt. Saa gav han sig uden at vide det pludselig til at le højt: al hans Rædsel fik Luft i den skærende Latterkrampe.

Høg saá lidt paa ham og lo med; staaende ligeoverfor hinanden lo de begge, Fader og Søn, som Vanvittige.

Men lige med ét gik Faderen frem imod ham, og med løftet Arm hviskede han truende:

„Du ler af mig, Du ler af din Fa'er."

Han hvæsede Ordene frem, Ilden gnistrede i hans Øjne. Og mens Latteren voldsomt døde paa hans Læber, syntes William, han maatte forstenes under dette vanvittige Vredesblik.

„Nej, nej, jeg ler jo ikke," sagde han mumlende, thi han kunde næppe faa Læberne saa vidt aabnede, at han kunde faa Ordene frem, „jeg ler jo ikke."

„Jo — Du ler."

„Nej, nej, ser Du dog ikke," sagde William i rystende Angst, „jeg er alvorlig, jeg ler ikke."

Høg bøjede sig ned og greb ham i Armen med et Jerntag:

„Jo," hviskede han hæst, „nægt det ikke, I ler, ler alle — for jeg er gal, gal — gal er jeg blevet." Og med et pludseligt Skub stødte han Sønnen saa voldsomt tilbage, at han tumlede om mod Væggen.

Smerten ved Slaget vakte William, den fysiske Smer-

te gav ham hans Sindsro tilbage. Han maatte først og fremmest ud, han maatte tilkalde Hjælp. Han maalte Afstanden til Døren.

Den Syge fulgte Retningen af hans Blik: „Nej," sagde han og lo igen, „der er laaset af — jeg har laaset af." Han saá lidt paa ham med et skadefro Glimt i Øjnene: „Du véd nok, det er Dig, der er syg, man maa være forsigtig, meget forsigtig." William greb for sig og støttede sig til en Lænestol. „Ja," sagde han besværligt, mens han betvang sig. „Men hvad skulde jeg ogsaa ude nu om Natten? Nu er det jo paa Tiden at gaa i Seng."

Han saá uafbrudt paa den Syge, mens han tændte de to Lys paa Kaminen og rakte ham det ene:

„God Nat," sagde han.

Faderen tog Lyset uden at tænke derover: „Ja, nu skal vi skrive," sagde han, aandsfraværende og tonløst, mens han saá ind i Lyset, „det haster — man véd aldrig, hvor længe man har sin Forstand." Han gik med Lyset hen til Skrivebordet og aabnede Mappen: „Du maa skrive," sagde han, „min Haand ryster jo lidt, saa dikterer jeg."

William gik frem over Gulvet som for at tage en Stol, forbi Kaminen, hurtigt hen til Døren. I det samme vendte Høg sig og nikkede lunt: „Jo, min Dreng, den er lukket — og Klokkestrengen har jeg ogsaa taget ned."

Et Udraab som et kvalt Skrig døde i Sønnens Strube, saa tvang han sig og sagde med et Smil:

„Du passer godt paa mig, Fa'r."

Han satte sig ved Skrivebordet og aabnede Manuskriptet. Han tænkte ikke mere, Blodet suste i hans Øren og Bogstaverne dansede i Taage for hans Øjne.

„Monumentets Afsløring" stod der med store, snirklede Bogstaver, han gyste og vendte Bladet.

Faderen gik op og ned ad Gulvet bag ham. „Hvor er vi," spurgte han.

William begyndte at læse. Han hørte næppe, hvad han selv sagde, og han læste hæst, ud i ét.

„Thi, hvis vi spærrede dem alle inde i Bure, disse

Dyr, skabte for at ødelægge, hvis Væsen er Drifter, og hvis Drifter er Fordærvelse og Elendighed, handlede vi ret“ — —

„Rigtig — rigtig — det var d e r, vi slap.“

Høg lo, talte sagte med sig selv, gned sine Hænder. Saa standsede han ved Sønnens Stol og sagde pludselig: „Ja, for det fordærver Dig vel ikke?“

„Jeg skriver jo altid,“ sagde William.

„Vist saa, vist saa. Naa skriv saa.“ Sønnen bøjede sig ned over Manuskriptet, hans Hoved var tungt som Bly.

„Thi Kvinden er ikke bedre værd,“ dikterede Høg. „Manden er Herre og kan ødelægge uden Ansvar“ — —

„Hører Du,“ sagde han og traadte Sønnen ganske nær, „uden Ansvar. Det var ikke godt andet,“ mumlede han med stille Latter, mens han gik bort igen ... „Vi vilde faa for meget at bære paa.“

Latteren skar igennem Sønnen.

„Uden Ansvar,“ gentog han.

„Den, som ikke gør sig til Herre, bliver Slave,“ dikterede den Syge, „den, som ikke ødelægger, bliver ødelagt. Thi ingen har betvunget Dyret i Kvinden.“

Henne paa Taffeluhret slog Klokken fire.

Den Syge lo stadig for sig selv, talte mumlende og gik nogle Gange frem og tilbage over Gulvet; standsede atter ved Skrivebordet bag Sønnen: „Har man ikke Ret til at hævne sig?“ sagde han hæst: „Naa, gentag det.“

William vendte Bladet og læste: „Den, som ikke gør sig til Herre, bliver Slave, den, som ikke ødelægger, bliver ødelagt.“

Den Syge gned sine Hænder: „Et Evangelium,“ sagde han. „Et smukt Evangelium.“

Sønnen lod Pennen synke: „Jeg er saa træt,“ sagde han.

„Ser Du,“ sagde den Syge uden at høre, „det er godt at vide saadan noget og godt at huske det. Saa er man rolig i alle Tilfælde.“ Han løftede Armen, lod den atter falde og drog et dybt Suk. „Din Mo’r var bedre,“ sagde

han pludselig i en ny Tankegang, „hun elskede en anden, véd du nok — sin Fætter“ ...

William vendte sig, han saá i navnløs Rædsel paa Faderen.

„Fa'r,“ raabte han, „Fa'r!“ og han strakte Hænderne afværgende frem, „Fa'r, sig mig det ikke!“ Ordene lød som afhugne Skrig.

„Men hun kom og sagde mig det,“ sagde den Syge, helt henne ved Kaminen, „bad om, at vi maatte rejse, for at Kampen med hendes Lidenskab kunde blive lettere.“ Sønnen drog et dybt Suk.

Der gik et Smil over hans Ansigt, og mens Graaden, der steg op i hans Hals, tilslørede hans Stemme, hviskede han: „Aa, Tak, Tak!“ Han vaklede, holdt om Stoleryggen, Faderen tog ham i Armen.

„Hun er blevet en Helgen,“ hviskede han hemmelighedsfuldt og sagte og holdt sin Mund helt hen til hans Øre, „jeg har tit talt med hende, tit, hun græd og jamrede for os, hun sagde, hendes Bønner kunde ikke hjælpe os.“

William rystede under Faderens Tag. „Ja,“ — sagde han — „hun er en Helgen.“ Der var et Par Øjeblikkes Tavshed.

„Vi vil bede til hende.“ Og med et voldsomt Ryk tvang han Sønnen ned paa Gulvtæppet ved sin Side. „Bed,“ raabte han med hæst hvinende Stemme, „bed,“ og med Hovedet ned i Gulvet, helt udstrakt, mumlede han halvhøjt nogle forfærdelige Bønner, en grufuld Blanding af fanatisk Tilbedelse og skrækkelige Forbandelser.

William laa paa Knæ: uden at turde rejse sig laa han med sænket Hoved og mumlede sagte.

„Bed,“ raabte den Syge igen, „bed højt!“ Han hævede Hovedet fra Gulvet, saa William saá det fortrukne Ansigt og de glasagtige Øjne, det var, som laa der en Hinde over dem. „Læg Dig ned,“ raabte Faderen skrigende. „Læg Dig ned! hovmodige.“ Og endnu højere raabte han: „Det er jo mig, Du tilbeder, mig, den hellige

Markus.“ Med et Spring fo’r han op, og rettet i sin fulde Højde med udstrakte Arme stod han foran Sønnen, der sagte hulkende skjulte sit Ansigt i Tæppet.

„M i g er det, m i g,“ blev den Syge raabende ved, „mig, den hellige Markus. Bed, bed — eller Du kommer aldrig i de Saliges Samfund.“

William laa ganske stille, hans Lemmer var blytunge, han syntes næppe, han vilde have Kraft til at rejse sig. Faderens Ord lød i hans Øren som et fjernt Uvejr og han hørte den Vanvittiges Veltalenhed.

„Hører Du,“ raabte den Syge, „dette er mit Evangelium: den, som ikke ødelægger, bliver ødelagt, saaledes taler den hellige Markus med Myndighed.“

Han blev ved, ustandselig ved. William hørte ikke mere, skelnede intet, udstrakt paa Gulvet bed han i Gulvtæppet i næsten vanvittig Fortvivlelse.

„Thi deres Umættelighed lægger Verden øde, og Livet er en stinkende Kirkegaard, hvor Prostitutionen tramper paa Gravene. Men vé dem, vé dem — den hellige Markus forkynder dem Svovldød og Undergang.“

Da gik Faderens Raab pludselig over til Rallen, en lang, krampagtig Rallen, der kæmpede med en vanvittig Latter. William var næsten stiv af Skræk, og han kunde næppe løfte Hovedet.

Høg stod lænet til Væggen, fægtende med Armene i Luften stirrede han frem for sig med stive Øjne. Med et Skrig, et Hvin, som Rædselen gjorde dyrisk, sprang Sønnen op. Den Syge fægtede endnu nogle Sekunder med Armene i Luften, saa vaklede han, og støttende for sig med de fremstrakte Arme, hvis Hænder var krampagtig knyttede, styrtede han næsegrus om paa Gulvet i et tungt Fald.

William rev voldsomt i Døren, syntes saa, at Faderen laa saa besynderlig rolig, og stødte heftigt til en Lænestol for at komme forbi, hen til ham.

„Fa’r,“ raabte han, „Fa’r,“ raabte han igen. Han rørte ved hans Hoved, følte paa hans Haar, — han tog

hans Haand, løftede hans Arm op og slap den med et Skrig.

Høg var død.

Høgs Død rygtedes hurtigt i Hotellet, og efter som den rygtedes, var det som en listende Tavshed sneg sig fra den Dødes Værelser gennem de lange Korridorer, Trappe op og Trappe ned, over Gaarde og ned ad Gange og lagde sig knugende over hele Huset. Og i Tavshedens Følge gled som en Skygge over den lyse Glas-Gaard, over Restauranternes Sale og over de stumme Gæsters Smil, der døde i Dødens Nærhed.

Det var, som om det store Maskineri arbejdede tungt i den kolde Tavshed: Portier'ens Klokke klang som en Ligklokke, Kelnerne styrtede sky og uden Smil om de ellers saa høfligt smilende Munde hen over Gaarden under Glastaget. Overalt i Huset blev Tale til Hvisken, Latteren frøs og døde bort.

Denne ene Død lurede i dette Livets Brændpunkt i hver Krog, og det nyttede ikke, man gik udenom Nr. 53, thi hvor man gik, mødte man Døden. Knokkelmanden var blevet til en Polyp, der omfattede hele Huset med sine uhyggelige Arme.

Nogle støjende Amerikanerinder rejste straks med første Tog.

Forresten gjorde Værten kort Proces. Han præsenterede sig i Nr. 53 Kl. halvti med hvidt Slips og sorte Handsker for at bevidne William sin Deltagelse og med sin behandskede Haand høfligt at smide ham ned ad Trapperne.

Han satte sig ligeoverfor William Høg, foran Kaminen, og sad og glattede paa sin Hat, mens han lod sine Trøsteord falde med en vis grødet Inderlighed, som skulde udtrykke dybtfølt Deltagelse.

Hr. Fridrich var meget deltagende. Han vilde gøre alt, alt for at lette den unge Herre den tunge, altfor tunge Byrde ... det vilde i ethvert Tilfælde være hans Pligt, og her var det en Pligt, han opfyldte med Glæde.

Hr. von Høg havde været af de Gæster, som det var

en Glæde at se hos sig, en kun altfor sjælden Glæde, han havde endnu igaar forbavset Hr. Fridrich ved sin Vinsmag.

„Men han var tilfreds, det er mig en Trøst," tilføjer Hr. Fridrich, „han var tilfreds, mine Kældere tilfredsstillede ham. Jeg ser ham endnu, hvor han smagte paa et Mærke af Liebfraumilch, han nød det, han forstod den Vin — aa, en fortræffelig Mand, Deres Hr. Fader." Og Hr. Fridrichs taarefyldte Øjne søgte Loftet i rørt Anerkendelse paa samme Tid af Kældernes Uovertræffelighed og den afdøde Gæsts ufejlbare Smag.

Der blev en Pause. William var for sløv til at sige noget. Han sad med sit tunge Baghoved lænet til Kaminstolens Ryg, svagt smilende, og betragtede Hr. Fridrichs Skjortebryst, der svulmede under hans smaskende Suk ligesom et Panser.

Hr. Fridrich tog langt om længe Øjnene bort fra Loftet, lod dem uden at se paa William glide ned over den sorte Silkehat og hvile paa Gulvtæppet. Han lettede sig i Stolen under en dyb Rømmen og sagde saa igen:

„Ja — han var tilfreds."

William sad stadig tavs. Men da Hr. Fridrich saá op, nikkede han for at bekræfte denne Tilfredshed.

Hotelejerens Skjortebryst bevægede sig heftigt under den nye Pause, og hurtigt for straks at bryde alle Broer af sagde han med et nyt Blik paa William:

„Men et Hotel er intet Hospital." Han havde maaske ventet et Svar, men da han intet fik, tilføjede han med stærk Betoning: „De tre amerikanske Damer er allerede rejst."

William sad bestandig uden at sige noget, og trods sin Sløvhed fandt han Hr. Fridrichs Meddelelse meget overflødig. Hotelejeren holdt inde og bed sig i Læben. I sit stille Sind kaldte han det unge Menneske for en generende Idiot.

Han hængte den høje Hat imellem sine Knæ, og mens han ivrigt studerede Navnet i dens Puld, sagde han,

idet han ligesom med et Smask satte Punktum for Samtalen:

„Og Folk rejser jo i Reglen heller ikke for at dø.“

Han saá op, og da han bemærkede, at William var blevet meget bleg, sagde han med et forsonende Smil:

„Tværtimod — de fleste rejser for at undgaa det.“

„Lægen har paataget sig at besørge Kisten,“ sagde William og rejste sig. „Jeg vil kunne afrejse iaften.“

Hr. Fridrichs Pande opklaredes, og mens han stødte Stolen tilbage og gik henimod Døren, druknede han sin Tilfredshed i en Storm af deltagende Ord og Forsikringer.

„Altsaa iaften,“ sagde William kort. „Jeg beder Dem underrette Deres Gæster om, at Liget bliver ført bort endnu iaften.“

Hr. Fridrich bed sig paany i Læben, bad om at maatte lægge en Krans paa „Hr. Faderens“ Kiste og forsvandt.

Paa hele Rejsen var William hensunken i en dump Sløvhed, der ikke tænkte, og han vaagnede først af Døsen, da han to Dage efter, tidlig om Morgenen, rullede ind paa Perronen i Horsens.

Lige under Lygten stod Nina og Sofie med hinanden i Haanden, helt sortklædte, spejdende gennem Togets Vinduer. Der var noget eget forfrossent, hjælpeløst over dem, som de stod dér helt alene og krøb sammen i de sorte Sjaler. William blev slaaet af det.

De var saa blege i Lygteskinnet, og de stod saa tæt sammen, som om den ene vilde hjælpe den anden i den fælles Hjælpeløshed.

William vidste ikke selv, hvorfor han uvilkaarlig rettede sine Skuldre i det Øjeblik. Saa steg han ud. Nina slyngede sine Arme om hans Hals, og Sofie klamrede sig til hans Haand.

„Det har været en svær Tid,“ sagde Nina og kyssede ham.

Det var bevægede Dage, som kom, Begravelsen, Ordningen af en Mængde Forhold, som Høgs Død havde truffet i en sørgelig Forvirring, Bestemmelsen af Auk-

tioner — en Skare Ting, alt det som følger med de store Afslutninger af Livsperioder og Omvæltninger i Livsforhold. Som naturligt var, blev det hovedsagelig til William man vendte sig, han var jo Sønnen, og „om end ung" dog fornuftig og ældre end sine Aar.

Dagen efter Begravelsen sad William i Faderens Stue — Nina og Sofie var ude — og ordnede nogle efterladte Breve. Alle Skrivebordsskufferne stod aabne, og han rodede op i baade Korrespondancer og Dagbøger.

Det meste kastede han paa Ilden, kun Moderens og Excellencens Breve blev skaanede. Han sad og saá ind i Kakkelovnen, hvor det hvide Papir krummede sig sammen, forkullede og blev til Aske — der var en egen vag følelsesløs Sørgmodighed over ham under det Arbejde. Undertiden faldt han i Tanker med en Brevbunke i Haanden, tog sig atter sammen og kastede den ind i Ilden.

Og mens han saaledes sad og efterhaanden begravede saamange Stumper og Stykker af et tilendebragt Liv, var det pludselig, som om dette Liv fjernede sig saa besynderlig langt fra ham, blev borte i en Taage, gled ud i en ubestemt Skumring, hvor han intet mer holdt fast og intet mere skelnede ... Og han brød sig heller ikke om at holde fast paa det, som saaledes gled fra ham.

Saaledes sad han, da Tjeneren sagde, at Sagfører Lund var der og gerne vilde tale med den unge Herre.

Sagfører Lund var en Ven af Doktor Berg og havde overtaget Ordningen af Boet efter Onklernes Ønske.

William rejste sig og bad Hr. Lund tage Plads: „Jeg var ved at ordne nogle Breve," sagde han og gav sig til at lukke Skrivebordsskufferne.

„Jeg forstaar det," sagde Lund og satte den graa Hat fra sig paa Bordet, „ja der er skam meget at ordne."

William tav, blev ved at lukke og laase Skufferne og satte sig saa i Skrivebordsstolen ligeoverfor Prokuratoren.

„Meget at ordne," gentog denne, medens han trak

sine Handsker af og derpaa som en Overgang gav sig til at rømme sig tre Gange.

„Ja," svarede William.

„Deres Onkler har jo bedt mig tage mig af Boets Ordning," sagde Lund og lænede sig tilbage med Hænderne foldede over Silkevesten, der skinnede over en voksende Embonpoint. „Det er et byrdefuldt Hverv."

„Men De vil jo være saa god."

Prokuratoren saá over Brillerne opmærksomt hen paa William med sine graa Øjne: „Og De véd vel slet ikke, hvordan Deres Faders Affærer stod?" spurgte han.

„Slet ikke," svarede William, han sad og bed i en Elfenbenspapirkniv, „Fader talte aldrig om saadan noget."

„Jeg kan tænke det." Prokuratoren strøg med sin fyldige Haand det kortstudsede røde Kindskæg, „jeg kan tænke det."

Der var et Par Øjeblikkes Stilhed, saa sagde Prokuratoren langsomt, meget bredt:

„Ja, der er ikke meget." Han saá atter over, William bed stadig i Kniven: „Naa," sagde han blot.

Lund satte sig fastere i Sædet. „De sidste Aar har jo slugt meget," sagde han, „stor Formue har der aldrig været." ...

„Ja, der er naturligvis brugt meget," sagde William tankefuldt.

„For meget," slap det hurtigt ud af Lund. Og med en rask Beslutning sagde han nu, da Isen var brudt: „Rent ud sagt, der er ingenting."

Papirkniven faldt paa Gulvet, og William bøjede sig for at tage den op. „Deres Søstre har jo Hævningen — De er desværre ikke ... saa godt stillet."

William saá igen op. Han bøjede Hovedet. „Nej," sagde han sagte. Han blev saa underlig kold om Hjertet.

„Men man kan da heldigvis blive til noget, selv om man er fattig."

Fattig — det var William, som om han fik et tungt Slag i Nakken: „Ja — heldigvis." Han talte tonløst, me-

kanisk frembragtes Lyden. „Godt, at de har Hævningen," tilføjede han.

„Og for Dem betaler saa Deres Onkler." ...

„Jeg kan tænke det," sagde William. Han kunde ligesaa godt have sagt Abracadabra. Saa gik han hen og lukkede Kakkelovnsdøren op for at varme sine Hænder, der var kolde som Is.

Lund sukkede lettet og trak lidt op i sine Bukser over Knæene. Han var glad ved, at han tog det saa roligt.

„Deres Søstre har vi tænkt at anbringe i en Præstegaard," sagde han.

„Mine Søstre vil jo intet komme til at mangle?" han stod stadig ved Ilden, og der var saadan noget underlig fremmed i hans Stemme.

„Gud bevar'es, og Hævningen stiger jo stadig."

William lukkede Kakkelovnsdøren.

„Vi mente saa," fortsatte Lund, „at De vilde kunne faa det rart i Sorø, der er saa billigt, og De vilde snart kunne faa Friplads." ...

„Ja, det er jo rart," han talte som et Menneske, der snakker i Søvne. Men pludselig hævede han Hovedet og sagde: „I Sorø, ja — det er mit højeste Ønske." Han tænkte lige straks paa Kirken.

Lidt efter gik Lund.

Nej, William vidste ikke, hvad Fattigdom var, men han lærte det snart. Langsomt, men sikkert forstod han, hvad det vilde sige at være fattig, og denne Vished lagde sig som en kold, klam Taage om hans Tanke. Deres Malerier skulde sælges, Jensen rejste til den første, Maden hjemme blev tarveligere, man lod ham faa det nødvendige Udstyr hos en billigere Skrædder.

William syntes, de klædte deres Liv helt af, og at det blev øde og bart som Væggene i Stuerne nu, da Malerierne var taget ned.

Han følte Fattigdommen som en Tomhed, og han vejede Stykke for Stykke, hvad den berøvede dem.

Men paa den anden Side fremhjalp den voksende Vis-

hed om, at de var fattige, og Forstaaelsen af, hvad dette vilde sige, den Følelses Vækst, der første Gang som en Anelse havde grebet ham den Morgen, han med Faderens Lig vendte hjem til Horsens og saá Søstrene paa Perronen. Hint Indtryk af Svaghed, som den Gang havde slaaet ham, holdt sig stadig og fødte hos ham en levende Attraa efter at støtte, at kunne hjælpe; og han saá, at det var hans Pligt at være stærk for at kunne det.

I Virkeligheden var Nina for Øjeblikket knækket: Opbruddet fra Hjemmet, saa at sige Udslettelsen af deres hele hidtidige Liv havde virket knugende paa hende. William bad Hr. Lund om at lade være foreløbig at sætte hende ind i Sagernes sande Stilling, og selve hendes Uvidenhed syntes at gøre hende svagere, ham stærkere.

For anden Gang stillet Ansigt til Ansigt med Virkeligheden saá han den nu paa en anden Maade: Virkeligheden var blevet ham noget, man maatte kæmpe med.

Saa skulde han rejse.

Det var blevet den sidste Aften. Alle tre Søskende havde i Mørkningen været oppe paa Kirkegaarden ved Gravene. Nu sad de i Kabinettet, der endnu stod som i gamle Dage. Nina kunde ikke taale, der skulde forandres noget ved det Værelse, før de var rejst. De havde drukket Theen ved Bordet i Hjørnet — „Moders Bord" — og nu sad de alle tavse, mens de stegte Æbler snurrede i Kakkelovnen.

En Gang imellem sagde en af dem et Par Ord, de andre svarede — alt i saadan en halv dæmpet, næsten højtidelig Tone. Saa tav de igen.

„Naar mon vi nu ses," spurgte Nina.

„Til Sommer," sagde William. Og Sofie gav sig til at tælle paa Fingrene, hvor mange Maaneder der var til Sommer.

„Næsten syv Maaneder," sagde hun.

„De gaar rask," sagde William, men han syntes selv,

det var en lang, lang Tid, hans Tanke slet ikke kunde gennemflyve. „Det er jo ingenting."

„Men til Jul," det var Nina som talte.

„Nej, nej, til Jul — — det faar vi vist" — han vilde lige til at sige: ikke Raad til, men saa tav han og sagde lidt efter: „Ja maaske til Jul."

Og hver sank atter hen i sine Tanker ...

„Men jeg har ingen Sparebøsse i Aar," sagde saa Sofie. „Mon vi behøver at gi'e Præstens noget, Nina?"

„Det véd jeg ikke," sagde Nina og lidt efter med lavere Stemme, Graaden sad hende i Halsen: „naar vi ikke har noget —"

Sofie rejste sig op og gik hen over Gulvet, hun satte sig med dukkende Hoved i Krogen bag Kakkelovnen, og lidt efter hørte man hende pudse sin Næse i Lommetørklædet.

Saadan sad de noget.

„Du kunde gerne spille lidt, Nina," sagde William, „og synge en af Mo'rs Sange."

Nina gik hen til Klaveret, William listede over Gulvet hen til Sofie bag Kakkelovnen. Dér sad han med hende paa Skødet paa Skamlen, mens Nina sang.

Hun sad et Øjeblik med Hovedet i sine Hænder og Albuerne paa de hvide Taster, saa præluderede hun og sang:

Fuglen sit Øje lukker,
Sætter sig trygt til Ro,
Drømmer, mens Stormen sukker
Hult om dens høje Bo.

Stormen lad den kun fnyse —
Bølgen lad den kun gaa;
Drømmenes Kyst den lyse
Kan den dog aldrig naa.

Hun havde sunget det første Vers dæmpet men fast, men under det sidste Vers slog hendes Stemme over, og de sidste Toner kom som en stille Hvisken. Hun tog Lommetørklædet op og dækkede for sine Øjne. Der var nogle Minutter ganske stille, man hørte kun de tre Sø-

skendes sagte, undertrykte Graad. Saa rejste William sig og gik hen til Nina: Han tog Lommetørklædet fra hendes Øjne og kyssede hende.

Sofie lagde Hovedet i Søsterens Skød, og de sad længe uden at tale.

„Det er saa tungt,“ sagde Nina stille. Og lidt efter: „Imorgen har vi ikke mere noget Hjem.“

Uvilkaarligt borede Sofie sit Hoved fast, saa fast, ned i hendes Skød, og William knugede hendes Haand:

„Nej,“ hviskede han.

Den næste Middag rejste William. Nina og Sofie stod paa Perronen med forgrædte Øjne, William bøjede sig frem og nikkede. Saa kørte Toget, han saá Ninas høje, sortklædte Skikkelse, hendes lange Slør flagrede i Vinden, han syntes, hun raabte noget ud i Stormen.

Toget svingede. De var borte.

Williams anden Klasses Billet gik kun til V. Dér købte han en ny til tredie Klasse. Og da han sad trykket op i et Hjørne af den haarde Træbænk med Frakken op om Ørene for Trækken, følte William Høg, at nu skulde han alene ud i den vide Verden og kæmpe.

Han var seksten Aar.

ANDEN BOG

SÆDEN BLOMSTRER

I

WILLIAM syntes, at alt det forbigangne var saa længe siden, og dog havde han kun været en Maaned i Sorø. Men denne Maaned havde været som en Evighed. Dagene kom, og Dagene gik, og deres fredsommelige Ensformighed faldt over ham ligesom et mildt Snefog, der dækkede alt. Det var en Fred, som næsten lignede en Dvale.

Skolen gav ham ikke meget at bestille. I Begyndelsen — de første fjorten Dage — var han meget flittig, han gjorde sig Umage for at skrive smukt Dansk i sine Versioner, virkeligt Fransk i sine Stile, han læste Tacitus ekstra og gav to Gange en hel Roman op i kursorisk Tysk. Men lidt efter lidt syntes han, at disse Anstrengelser i Grunden var ørkesløse, han var jo den dygtigste i Klassen, blev let Nummer ét og vilde rimeligvis faa Udmærkelse til Artium: han havde en egen Evne til at kunne glimre med lidt og til at brillere med Indfald, og Lærerne, der snart saá, at han var mere udviklet end Kammeraterne, tog hans Melankoli for Dybde.

Hvad det gjaldt om, var først og fremmest at finde et Maal — og et stort Maal. Thi stort, ophøjet maatte det være, grænseløst som hans Ærgerrighed, der brændte hans Sjæl som Ild. Ligesaa dybt som den var sunken, hans Slægt, ligesaa højt maatte den stige.

Mange Timer tilbragte han i Kirken.

Han var ikke gaaet derind den første Dag, han havde ikke turdet. Mens Onklen begravet bag „Dagstelegrafen“ drak sin Kaffe paa „Haabet“, sneg han sig sagte ud af Døren. Han havde ikke sagt, hvor han gik hen, saa vilde Onklen maaske have været med og — nej, han vilde helst være alene, han maatte være alene, han syntes ikke engang, han kunde have sagt, at han gik ned til Kirken; han var saa underlig beklemt, stivnet næsten under sin egen Forventning.

Han stred mod Stormen ned ad Gaden med dukkende Hoved, Frakken fløj ind mellem hans Ben, saa han næppe kunde trænge sig frem. Saa faldt det ham pludselig ind, at Onkel Høg kunde se ham fra Vinduet, og han gik ind paa Fortovet, helt ind til Husene.

Han løb over Torvet, Hatten føg af, men han holdt den i Stormbaandet og skred videre. Langs Husene naaede han Klosterporten.

Han gik gennem Porten. Hvor Murene var stærke, dem havde de bygget, hans Forfædre ... Han følte paa Murene, udmaalte Hvælvingerne ligesom Tomme for Tomme, baade Højden og Bredden — saa gik han ud i Alléen. Vinden jog med de visne Blade og lod dem danse i svingende Kredse om de knudrede, fugtige Rødder — Sikke vældige Rødder! — hvor de Træer var gamle — de havde set hans Slægt ...

Det var som om hans Hjerte blev større, han aandede Luften stærkt, han fyldte sine Lunger. Han syntes, han kom til noget, som var hans, til noget, han tog i Besiddelse. Alle de Skygger, som Livet havde kastet ind over hans Drømme, blegnede og veg for én Følelse, den, at han her stod i Ly af sin Slægts Gerninger.

Og i dette nervøse Sind kom ogsaa denne Følelse altbeherskende til ham. Han slyngede alt, hvad han havde lidt, alle Ydmygelser, alle Skygger over paa de store Dødes Skuldre, og de kunde bære dem.

Dette var deres, hans, Slægtens. Her kunde han aldrig blive ene, for de var her.

Paa én Gang raabte alle hans berømmelige Slægts

Bedrifter til ham, han var kommen til dens Hjem, hvor Minderne lurede i hver Krog, og hans Tanke havde i et eneste Nu gennemløbet hele Slægtens lange Saga.

De store berømte Navne, de lysende Bedrifter, de store Skikkelser — han saá det alt. Og saá ned gennem de mørke Aarhundreder, hvor alt forsvandt og blev borte. Han vidste ikke, han havde aldrig kendt den besynderlige Følelse af afmægtig Vrede, som betog ham — det gled ud, bort, ud i intet — —

Excellencen dukkede frem. — Moderens Fortællinger — — Faderens Skikkelse — — —

Ja, det var igen ved at glide ud, bort, være forbi — han følte det — — —

Han saá sig rundt, tankeløst. Saa fæstedes hans Blik paa den kolosagtige Kagekone, henne i Klosterporten, hun sad og tørrede Honningkagerne af med Bagen af sin Haand.

Han holdt Skue over Slægten — hvem var der? Onklerne — de var Undermaalere og de havde ingen Børn, Nina — hun var Kvinde — h a n, h a n — —

Men Sikkerheden fra før var borte, Lyset var slukket, Slægtslyset over hans Liv.

Han knyttede Hænderne i Lommen og kneb Læberne sammen. Han syntes, det var en legemlig Kraftprøve, han skulde til. Og som en kold mørk Skygge lagde der sig noget inde i hans Tanke, han følte halvt ubevidst noget nærme sig, en Frygt, noget, han vilde skyde fra sig; han m a a t t e kunne: naar man vilde, kunde man.

Han gik op ad Trappen til Kirken — Døren stod aaben, der var nogen derinde, som spillede paa Orgelet. Nu skulde han da altsaa staa Ansigt til Ansigt med sin Slægts Storhed. Alt stormede ind paa ham, hans Drømme, der havde befolket denne Kirke, hans Længsel, alle de Tanker, han havde skænket dette Rum. Og med et Ryk vendte han sig — idag vilde han ikke gaa derind . . . han vilde vente, han kunde ligefrem ikke, han maatte have Ro, han maatte blive længe derinde, og idag ventede Onkel Høg. Nej, han gik.

Et Par Dage efter drev William med sine Bøger under Armen hjem fra Skole over Kirkepladsen. Da han kom forbi Kirken, saá han den store Indgangsdør var aaben, og han gik op ad Trappen ind i Forhallen hen til den brede Midterdør, som han tog i for at lukke den op. Den var laaset; men Nøglen sad i, William drejede den om og lukkede op.

Han standsede paa Trinnet og saá op i Kirken. Saa stod han da Ansigt til Ansigt med sin Slægts Berømmelse.

Han vidste ikke, om han havde tænkt sig Buerne højere, Pillerækken mere uendelig, Rummet lysere. Egentlig havde han vel aldrig bygget andet Rum over sine Fædres Grave end en stor Hal, hvori hans Blik tabte sig, som han aldrig gav Form, men hvor selv hans Fantasi ikke stødte mod nogen Væg.

Men han bøjede sig i Ærefrygt, han modtog uden at spørge, om det var dette, han havde ventet, eller om han var blevet skuffet nu, da han stod her. Han betragtede den lange, spraglede Række af Slægtens Skjolde og Vaaben — langs Midtergangens Sider over de høje Buer var de malet, Skjold ved Skjold, Vaaben ved Vaaben.

Han begyndte at læse, Navne og Valgsprog, skrevet med snirklet Munkeskrift, Bibelsprog og Skjolde med Halvmaanen, Bjælken og Lillien. Han kendte intet af disse Navne, og kun deres Dødsaar var skrevet under Skjoldene, men han saá, at Navnene gik ned gennem Aarhundreder, og hans Slægt syntes ham rigere for hvert Aarstal, han saá; han havde jo ikke drømt, naar han befolkede alle Tider med sin Slægts Berømthed.

Han gik langsomt op ad Gulvet, mens han læste Navn paa Navn; han søgte Kongemorderens, men saa saá han over den øverste Pille Stamfaderens Vaaben — her laa han, her var det. Og ved Siden af hans eget Skjold hans Søns og Sønnesønners. Lidt større syntes han de Navne var skrevet, der stod over denne Pille, men det var intet Under — de var jo Kæmperne, der havde tømret Danmarks Trone, Tronen, Valdemarernes Trone, Valdemarerne, Kongerne, Slægt med hans Slægt.

Bestandig — bestandig, saa længe Danmark mindedes, vilde de leve, Støtterne, der havde baaret en berømmelig Tid. Hans Hjerte bankede, han følte Blodet med Svulmen strømme gennem sine Aarer, han bemægtigede sig sin Slægts Storhed. D e r, der fandt han Kongemorderens Navn! — — Men her forstod han, her undredes han ikke.

Han stirrede sig blind paa dette Navn. H a n havde elsket Ætten, den store Slægt, der havde bygget Tronen, tømret Kongesædet, udspændt Baldakinen over Drotten — han havde haft det store Mod, den kriblende Lyst til at omstyrte, hvad de andre havde rejst. Lige mægtig skulde Slægten være baade til at skabe og til at omstyrte.

Det bruste igennem ham, Tanker, vanvittig Stolthed, der selv tog Kongemorderens Vaaben i sin Haand. Han stirrede og blev ikke mæt af at sluge dette Navn: Snigløberen blev til en Helgen i hans Tanke.

Saa rev han sig løs og gik langsomt op om Altret. Han gik med bøjet Hoved i dybe Tanker — han snublede og vaagnede. Det var en Ligsten, over hvilken han var snublet, og han gav sig til at læse: „Hans!“ Han saá paa det udhugne Billede: udslidt laa Prælaten udhugget i Stenen med Bispestaven i sin højre Haand. William tænkte ikke: uden at vide, hvad han gjorde, uden at gøre Regnskab sank han ned paa Stenen med Hænderne knuget mod sit Bryst og Overkroppen bøjet.

Han bad ikke, men noget ubeskriveligt, som en tyngende Haand, tvang ham ned paa denne Sten, og hans hele Væsen gled ud i en bedøvende Andagt —

Han vidste ikke, hvor længe han havde ligget saaledes; da han vaagnede, følte han sig opslugt af den samme Tomhed, som han havde følt en Gang, da han af Smerte var besvimet hos Tandlægen, en svimmel Tomhed, der nu veg; han bøjede sig ned imod Stenen og kyssede den.

Han tog sig til Hovedet for at besinde sig, og hørte nogle enkelte afbrudte Akkorder paa Orgelet. Han rejste

sig og gik ned. Himlen var blevet overtrukken, og der var halvmørkt i Rummet. Der var kommen en ejendommelig Følelse af mild Ærbødighed over ham, noget vist ydmygt, hans Stemning opløste sig i en Blidhed, som grænsede nær til Taarer — — Orgelklangen lød dæmpet ned over ham.

Han satte sig i en af Kirkestolene: hans Tanker trængte til at hvile og gled ud i Tonerne.

Saa rejste han sig og gik ned mod Døren. Man havde hørt op at spille, og han hørte nogen komme ned ad Trappen fra Orgelet. Han vendte sig og saá en Dame staa paa det nederste Trin.

Han vidste ikke, hvorfor han blev rød, men han følte Rødmen stige sig helt op under Haaret, og han trak hurtigt Øjnene til sig. Hun tog langsomt en Lorgnet op og saá et Øjeblik paa ham, inden hun gik ud ad Døren.

William saá hendes Nakke bag den sorte Knipling, der stod op om Halsen, Haaret var skrabet helt op.

Siden tilbragte han mange Timer i Kirken. Dens Minder var blevet hans vigtigste Selskab. Han sluttede sig ikke synderlig varmt til nogen af sine Kammerater. Hans Ejendommelighed tiltrak derimod snart dem, og han blev hurtigt det forgudede Væsen, som er de fleste helt unge Verdensborgere nødvendigt til at opforgylde med deres Idealitetstro og deres Fuldkommenhedsteorier.

Men om et frugtbart Venskabsforhold var der ikke Tale: William modtog intet ligesaa lidt som han egentlig gav Kammeraterne andet end rent ydre Ting af sig selv. Sit dybeste Liv levede han alene, og selv hans største Beundrere saá Kløften, der bestod mellem ham og dem — og respekterede den.

De kom til ham, talte med ham, naar han ikke laasede sig inde, talte om ham, naar han ikke vilde lade dem komme ind, de beundrede ham tidlig og silde — men alene vedblev William at leve.

Naar saa Kammeraternes Samtale havde trættet ham i Timevis, kunde han hen paa Eftermiddagen gaa over i

Kirken og sidde dér ved Stamfaderens Pille, længe, hensunken i Tanker.

De Dage, hvor Frøken Falk spillede paa Orgelet, svigtede William aldrig. Musikken mildnede hans Drømme, dæmpede den Uro, der bestandig gik som en Understrøm gennem hans Ørkesløshed.

Han havde snart opdaget, hvilke Dage Frøken Falk kom til Byen, og naar han Klokken tolv, naar han drejede om Hjørnet, saá den kendte Vogn holde nede i Alléen ved Klosterporten, gik han altid noget hurtigere over Kirkegaarden ind i Kirken. Han satte sig i sin sædvanlige Krog og lyttede, men naar han tænkte, det snart var forbi, rejste han sig og gik frem, saa han kunde se Damen, naar hun gik ned ad Trappen.

Det faldt ham ikke ind, at han egentlig lurede, og hver Gang saá Frøken Falk lidt smilende paa ham, og hver Gang hilste han og blev rød under hendes Smil. Andet foregik der ikke: han stod ved den nederste Pille, hun kom ned ad Trappen. smilede, han hilste — saaledes gik nogen Tid. Naar William paa de bestemte Dage drejede om Hjørnet og ikke saá Vognen, blev han pludselig meget varm i Kinderne, og i hele sidste Time de Formiddage havde han jo nok været lidt febrilsk og vagt urolig, en Uro, der ikke kunde finde sig til Rette med sig selv. Han gik saa over og satte sig paa en Bænk under Træerne og ventede, og kom hun ikke, var han nedslaaet.

Hvem hun var, spurgte han ikke om og søgte ikke at faa det at vide. De havde aldrig vekslet et Ord, og han var i en Alder, hvor Nærheden skræmmer.

Desuden var William jo ogsaa for længe siden færdig med noget saa livskraftigt som at være forelsket. Han gik kun over i Kirken hver eneste Fredag og Onsdag, og han var glorød, naar han hilste paa Damen. Undertiden kunde det da hænde, at hans Rødme smittede.

En Dag sagde en af Williams Kammerater i Frikvarteret til ham: „Holder Du meget af at høre min Kusine spille?“ —

„Din Kusine?“

„Ja, Du render jo over i Kirken hver Onsdag.“

William blev rød og sænkede Øjnene ned over „Bohr“: „Ja,“ sagde han.

„Kusine har lagt Mærke til Dig — ja, hun har forbandet gode Øjne.“

„Jeg vidste ikke, det var din Kusine,“ sagde William og rejste sig. De talte ikke videre om den Ting. De første Par Dage var det William ubehageligt, at den ubekendte Dame rykkede ham saaledes ind paa Livet, han vidste ikke selv hvorfor, men han var ikke mere ene om sin Hemmelighed nu, og det havde været saa rart. Nu var hun Gersons Kusine, og Gerson vidste det, og der skulde naturligvis snakkes om det i Klassen — og det hele var kedsommeligt. Nu var det slet ikke hans eget mere, Kirken heller ikke.

William var rasende, og han gik ikke ind i Kirken en hel Uge, men den næste Fredag var han kommen til det Resultat, at det dog var altfor latterligt at lade sig skræmme. Gerson havde naturligvis talt med Kusinen, og hun lo vel, naar han saa let lod sig jage bort. Nej, han maatte netop komme der, nogle Gange i det mindste — og saa rent blive borte. Det var det klogeste.

Spillede hun smukkere den Dag? Hun havde siddet ved Orgelet, da han kom, men saa havde han i Kejtethed tabt sin Bogbunke paa Fliserne, og hun havde rejst sig og set ned over Balustraden mod det Sted, hvor han stod.

Hun spillede dejligt. Højt brusende kunde det lyde som Folkeskarers jublende Tilbedelse, der hæver sig i tusindstemmet Lovsang; dæmpet kunde det dø, som den sagteste Hvisken, Aandepust af Rummets Skygger. William satte sig ved Pillen, og han tvang sine Tanker den vante Vej. Men de gled hele Tiden bort fra Forældrene, strejfede om uden noget bestemt Maal, uden nogen tydelig Genstand; han hørte Musikken, og hans Tanker svøbte sig ind i Tonerne, søgte intet andet Indhold end h e n d e s Musik.

For første Gang blev Musikken ham noget selvstændigt, før havde det kun været Ledsagelse for noget fremmed. Egentlig var det første Gang, han h ø r t e Musikken. Og han reves med deraf, Tonerne var kun Toner — og hun spillede dejligt.

Tonerne fortalte ikke mere om Kongemorderens Stolthed og Slægtens Storhed, de sang en dæmrende Sang, han ikke selv forstod, men kvægende var den for hans Tanke.

Hun holdt op at spille, slog sine Noder sammen, han rejste sig og gik ned. Hun gik idag lige forbi ham, og da han hilste, smilede hun, saa hun viste nogle smaa, hvide Tænder, og sagde „Goddag".

Om Eftermiddagen spurgte William Gerson, om han ikke vilde besøge ham om Aftenen. Aldrig havde det været William saa svært at føre en Samtale som den Aften, og alt, hvad han sagde, kredsede rundt om ét Spørgsmaal. Men saa pludselig sagde Gerson:

„Naa, Du var nok ovre i Kirken idag."

Det var skrækkeligt, saa lang Tid det tog at finde den Digtsamling paa Reolen, der stod henne i Krogen i Mørket, og William svarede ikke, før han kom hen til Lyset med Bogen i Haanden.

„Her er de," sagde han, det var Aarestrups Digte. Og lidt hurtigere, ganske ligegyldigt, som om han nær havde glemt, hvad den anden havde sagt: „Ja, jeg saá din Kusine idag."

„Hun sagde det," sagde Gerson, „hun tror, Du holder Andagt i Kirken." Han lo.

William blev meget rød.

„Hun siger, Du gaar derover for at besøge dine Forfædre — men Du er da ikke gal."

Det gav et Sæt i William, og han gav sig til at le. „Kamilla er da kønnere end som saa, skønt hun er en gammel Pige." Gerson lo stadig og kneb Øjnene missende sammen.

„Ja, hun spiller dejligt."

Saa gav Gerson sig til at fortælle. Falks boede en

Milsvej herfra, Tanten var død, og Etatsraaden, hans Moders Broder, var en sær Tørv, men Godset var dejligt, og Kusinen var en brillant Pige. „Hun holder sgu meget af at sidde lidt tæt op ad En i Vognen — men hun snakker løs og lader sig ikke mærke med det.“

Han fortalte løst og fast, og uden at behøve at spørge havde William snart Rede paa alle Forhold paa Veilgaard.

Blandt Williams „Beundrere“ satte det noget ondt Blod, at Gerson paa den senere Tid var blevet saa intim med ham, skønt han altid havde stillet sig lidt fjendtlig til „Afgudsdyrkelsen“, saaledes kaldte Oppositionen den blinde Beundring, som blev William til Del fra hans Omgangskreds: en Gang paa et æstetisk Møde havde Gerson ladet falde en Ytring om „Slaveejer og Slaver“, som umuligt kunde misforstaas. Nu var han alligevel baade Pot og Pande, og de ældre i Flokken anklagede Gerson for „Forræderi“.

Mellem Frøken Falk og William udviklede der sig langsomt en større Forstaaelse. For William ejede hendes altid gentagne Hilsen tusinde Nuancer, og hendes Smil, der for alle andre vilde have syntes det samme og altid paa samme Maade viste hendes smaa, spidse Tænder, nedsænkede ham den ene Dag i Fortvivlelse og gav ham den næste stormende Haab, eftersom det syntes ham lidt mer eller mindre straalende, mer eller mindre venligt.

Men selv alle de skiftende Sindsbevægelser, denne Forelskelse skænkede ham, vilde han ikke tilstaa for sig selv. Han stred imod denne Venden tilbage til Livets Sol, Vanen kæmpede imod den Lykke, han følte.

.... En Dag, da hun gik ned ad Trappen, tabte Frøken Falk sin Muffe, hun havde jo baade Handsker og Noder i Haanden og kunde ikke holde paa det altsammen, saa ogsaa Parasollen faldt — lige for Fødderne af Høg, der just vilde gaa ud ad den lille Dør. Han tog den op og rakte hende den, men Hjertet sad ham i Halsen, saa han ikke kunde sige noget. Hun takkede, og inden han vidste hvordan, var de ude i Alléen, han bærende

hendes Noder, hun smilende og talende med leende Øjne, der ofte i Forbigliden søgte hans, saa han blev endnu rødere og havde Hjertebanken, saa han troede, Brystet skulde sprænges paa ham.

Hun begyndte at tale om Musik. Om han holdt meget af Orgel? Hun havde en dyb Altstemme, der ligesom bar Ordene længe og gav dem en ejendommelig Vægt, selv om det var ganske ligegyldige Ting, hun sagde. Hun gik med Hovedet bøjet og Armene i Muffen trykket fast ind mod sit Bryst.

„Aa, han var ikke musikalsk, men nu her i Sorø hørte han aldrig Musik — det var ogsaa derfor, han havde været saa uforskammet at gaa over i Kirken ...“

Hun fandt det saa naturligt — han havde dog maaske haft lidt mere Fornøjelse af hendes Spil end Væggene og — Deres Forfædres Ben.

William følte, han blev hed helt op under Haaret. „De tager virkelig fejl,“ sagde han.

„Hvori,“ spurgte hun og saá lige paa ham.

„Det er slet ikke derfor ...“

„Hvorfor?“

Nej, han kunde ikke udholde det Blik — han tav og saá ned. „Det med Forfædrene,“ sagde han saa dæmpet.

„Da vilde jeg kun finde det naturligt,“ sagde hun, og Betoningen var meget alvorlig, ejendommelig dyb.

„Vilde De?“ det kom hurtigt, og han saá hen paa hende.

Hun saá smilende op: „Saa havde jeg jo dog Ret.“

Vognen var ikke kommen, hun saá hen mod Porten, rystede lidt misfornøjet paa Hovedet og drejede saa ind ad en Sideallé ved Søen. William fulgte efter.

„Jeg har jo ikke anden Slægt,“ sagde han lidt efter.

„Deres Søstre.“

„Ja — mine Søstre,“ han talte langsomt og blev ved, som om han talte hen i Luften: „Men derfor kan man godt føle sig alene.“

De gik atter nogle Skridt. „Det kan jeg forstaa,“ sagde hun.

„Og saa er det, jeg har dem." William gik videre.

„Jeg forstaar det saa godt," hun drog Haanden ud af Muffen og glattede dens sorte Skind med sin Handske: „det maa være meget lettere at blive til noget, naar man saadan har Aarhundreders Forfædre, som ser ned paa En."

William svarede ikke, Frøken Falk blev ved at glatte paa Muffen, saa saá hun paa skraa ud paa ham og sagde: „Og De er jo den sidste af Familien?"

„Ja — Slægten er død."

„Naa, Weltschmerz," henkastede Frøken Falk og dukkede med Hovedet, de gik lige om et Hjørne. „Hvor gammel er De?"

William blev rød. „Seksten Aar." Han søgte at gøre Tonen ironisk, men opgav det, og Stemmen blev helt borte paa det sidste Ord.

„Og er allerede bitter mod Verden — ja det begynder man jo med nutildags." Hun holdt inde, standsede lidt og sagde noget hurtigere: „Siden finder man et vægtigt Argument for at forsone sig med Verden."

„Mange finder det ..."

„Aa" — hun lo igen — „nej de allerfleste. Man forsoner sig med sin Skæbne ganske simpelt, fordi det ikke er morsomt at surmule."

„Jeg surmuler ikke."

„Nej — det er ikke Ordet. De er naturligvis ulykkelig." Hun satte sig i lidt stærkere Trit: „Men — Spøg til Side — jeg véd, De har oplevet en Del ... men — at opleve meget er ikke at leve meget. Naa — men hvad forstaar De Dem paa det?"

William svarede ikke. Inde i en ny eller vendt tilbage til en gammel Tankegang sagde han: „Men det er slet ikke Weltschmerz. Vor Familie er færdig ..."

„Færdig, ja, hvis De ikke vil begynde igen. For at begynde maa man da sige, hvis man ikke vil være dum nok til at mene, at man kan være færdig uden at have begyndt —"

„Og hvad skulde jeg saa udrette?"

Hun standsede og gav sig til at le: „Undskyld, jeg siger det, Hr. Høg“ — en lille bitte Streg under Hr. — „men først kunde De se at faa Udmærkelse til Eksamen. De er jo et godt Hoved ...“

William bed sig i Læben, og da hun saá paa ham og smilende tilføjede: „De er da ikke vred?“ gav det et Ryk i ham, som vilde han vende om.

Han gik og ludede ved Siden af hende og syntes endnu mindre, end han var. Hun smilede stille, men blev saa igen alvorlig: „Forresten forstaar jeg det godt,“ sagde hun.

Han saá op. „At De er bleven Darwinist,“ sagde hun som Svar paa hans stumme Spørgsmaal.

De blev atter tavse, hver gled ud i sine Tanker. Hun talte først og spurgte:

„Og hvad saa, naar De er bleven Student?“

„Saa skal jeg vel se at blive Kandidat.“

„Herre Gud — kan man da ikke søge et Maal?“

„Jo, hvis man havde et ...“

„Nu snakker De,“ hun talte utaalmodigt, „naar man havde, behøvede man ikke at søge. Og De søger vist ogsaa — det vil sige, De lader Fantasien løbe ...“

Hun holdt inde, William blev ved at gaa med bøjet Hoved saa meget som et halvt Skridt foran hende. Da han talte, var hans Tonefald mere dæmpet, ligesom glattet ud: „Og hvor skal man da søge?“ spurgte han.

„For Eksempel i Deres Barndom — hele Liv — i Deres Tilbøjeligheder ... opsøg de Forudsætninger, Livet har givet Dem ...“

William blev staaende, Frøken Falk saá, at hendes Ord havde gjort Indtryk, og mens hun skjulte et svagt Smil med Muffen, sagde hun: „De har virkelig et stort Fortrin i overhovedet at kunne søge. Vi Damer kan kun vente ...“

„Hvordan mener De, Frøken?“

„Jo, vi Damer sidder vort halve Liv og venter paa at blive „lykkelige“, og det andet halve sidder vi i en Krog og sørger over, at vi ikke er blevet det.“

De drejede ned i Søgangen. Frøken Falk nynnede sagte, William var besynderlig betaget. Han havde paa én Gang saameget at sige — naar han blot vidste hvordan.

Saa satte han lige med ét i et Spring ind paa at tale om sin Moder. Frøken Falk talte ikke meget — et enkelt Ord eller kun Nik og korte Blik, som bad ham blive ved med sin hurtige Fortælling.

Han vidste ikke selv, hvad han havde sagt ... han drog Vejret dybt og blev pludselig forlegen. Men da han saá hen paa hende for ligesom tavst at bede om Undskyldning, mødte han i hendes Øjne et langt, forskende Blik, der fik ham til at rødme og som var — nej ikke venligt og heller ikke mildt, men varmende, saa han huskede det længe.

Frøken Falk tog Uhret frem under Kaaben: „Fire," raabte hun, „men Jens maa jo tro, jeg er blevet gal."

De gik hurtigt til op igennem Haven og vekslede kun faa Ord, men de gik meget tæt ved hinanden, og hvad de sagde, faldt utvungent som Udraab mellem gamle Bekendte. Saa kom de op til Porten.

Jens arriverede i samme Nu.

Frøkenen spurgte heftigt, hvor han havde været, og da Jens sagde, at hun havde sagt, han først skulde hente hende Klokken fire, blev hun ganske lidt rød under Sløret.

William stod med Muffen, mens hun steg ind. „Farvel — kør saa!"

„Deres Muffe," raabte William.

„Aa — ja, den glemmer jeg." Hun lænede sig ud ad Vinduet og greb Muffen. Hun mødte Williams Øjne og kastede sig, mens hun glattede sin Skindkaabes Ærme med sin Haand, med et stille Smil tilbage i Vognen.

Efter den Dag var de meget sammen. Undertiden gik han ned paa „Haabet" for at hente hende, undertiden mødtes de først i Kirken. Han bar hendes Noder, hendes Sjal og hendes Pakker, hun havde en egen Evne til

at faa ham til at bære for sig og hente hende og blive sat Stævne for at vente paa hende.

„Saa," sagde Præstens Frue ind i Stuen til sin Datter, da William en Dag gik forbi med Frøken Falk, „nu har hun da faaet et nyt Menneske."

Frøken Kristine fo'r til Vinduet. „Men nu er han sytten Aar," sagde hun spidst, mens hun besvarede Veninden Hilsen og saá efter dem. „Tilsidst maa Kamilla vist lære sine Trældyr at tale rent."

„Fylder hun nu ikke ni og tyve?" spurgte Moderen og slubrede en Mundfuld i sig af Kaffen.

„Jo, det er akkurat fire Aar siden hun havde Fødselsdag — og da fyldte hun fem og tyve." Frøkenen gik tilbage til sin Kniplepude.

„Falks kunde gerne sendt os lidt Frugt" — Fruen havde taget Briller paa og sad og stoppede paa en af Velærværdighedens Uldtrøjer, „de véd dog, at din Fa'r holder saa meget af en god Pære."

„Kære Mo'r — hvordan kunde Du dog tænke? De Mennesker bryder sig saamæn ikke meget om Guds Ord."

Saa stoppede og kniplede Velærværdighedens Familie videre i Tavshed.

Det var nu langt fra hver Dag, Kamilla spillede. Undertiden erklærede hun, hun var ikke oplagt, de gik saa lange Ture i Alléerne om Søen. Som oftest var det ham, der talte — han fortalte hende alt.

Og mens han saaledes fortalte, var det, som om han oplevede alt igen, men paa en ny besynderlig Maade, der endnu mer end før skød det uvæsentlige bort og samlede sig om visse Hovedpunkter, til hvilke hans strejfende Fortællinger stadig vendte tilbage.

Saaledes gik det i Begyndelsen og længe, men senere vendte hans Fortælling sjældnere tilbage til Fortiden. Han oplevede intet, men dog havde han saa meget at fortælle hende. I den broget-forvirrede Samtale, som hun styrede med et Ord, ledede med et Smil, vekslede det med Udbrud, Afbrydelser og lange Taler, Ung-

dommens vidtsvævende Deklamationer, hvori der skylles op tusinde besynderlige Brudstykker af ufødte Længsler, Drømme, Attraa, tidlig Træthed, hele det taagede Kaos af Tanker og Fornemmelser, Begæringer og Anelser, der i den første Ungdom fylder vort Hjerte og vor Hjerne med deres Taager.

Hun tav og modtog. Med bøjet Hoved, smilende, saa man saá de spidse Tænder bag de lidt bøjede Læber, gik hun stadig lyttende. Men standsede han, kunde hun ved et Ord atter faa ham til at tale. Og hun hørte gerne paa ham: hvad han sagde, mens de saaledes gik Time efter Time, var saa ejendommeligt, saa fremmed, noget nyt for hende, og hun havde dog levet en Del og oplevet meget.

Kamilla Falk var meget omtalt: hendes Veninder afskyede hende, Mændene betragtede hende med Mistro.

Hun havde en Gang været forlovet, det var nu snart længe siden, og Forlovelsen var pludselig gaaet overstyr, og hun var rejst bort. Der hvilede nok et Slør over et og andet den Gang, ialfald sagde man det. Hvorom alting er, man hviskede baade om et og om et andet, og vist er det, at der havde været en Maler i Besøg hos Falks det Aar; han havde malet Frøkenens Portræt, og hun blev paa sin Rejse borte over et Aar.

Egentlig var hun blevet smukkere paa den Rejse. Hendes høje Figur var blevet svært junonisk og som for at knuse Sladderen under sine Hæle traadte hun fastere end før. Hendes Øjne var blevet dybere, med et ejendommeligt glimtende Blik, Munden var stærkere kruset. Maaske var det ogsaa, fordi det ikke lignede mere, at hun kort efter sin Hjemkomst brændte sit Portræt, hvor hun var i hvid Kjole og stod, smilende, med en Rose i Haanden.

Siden da var der gaaet adskillig Tid, og trods sin Skønhed og Faderens Rigdom blev Kamilla siddende paa Veilgaard.

Det var vel næppe altid morsomt derhjemme, men hun forstod at oplive den landlige Tilværelse. De første

Vintre havde Faderen og hun tilbragt i København, og saa havde de om Sommeren haft fuldt op af Fremmede, de Bekendtskaber, de havde dyrket inde i Byen om Vinteren. Lidt hurtig skiftende var de jo, de Bekendtskaber — det ene Aar var det nogle Kunstnere, en ældre Skuespiller og to Malere, det næste det halve diplomatiske Korps, der dannede Kernetropperne ved Frøken Kamillas Hof, hvor altid én blev udmærket for i to—tre Maaneder i Forening med den skønne Dame at udhule indtil et Spindelvævs Tyndhed den Mur, som adskiller et Lefleri, der leger med Ild og brænder sine Fingerspidser, fra en Lidenskab, der giver sig hen og leder til „utilladelige Forhold".

Saaledes gik en fire—fem Aar, Kamillas Træk blev skarpere, Øjnenes Udtryk koldere, strengere sagde nogle — hun blev ikke mindre smuk, men man saá dog, at den første Ungdom var forbi. Maaske var imidlertid hendes Følelser mere ældede end hendes Træk.

Der var kommet et Tidspunkt, hvor denne evige Leflen med og Beføle af Lidenskaben, hvori hun hendrev sit Liv, havde virket paa hendes Sind som en Drik Saltvand, der kun vækker Tørst og gør Læberne tørre. Hendes Sind var ligesom udtørret, og hun søgte altid paany de samme Sindsbevægelser, der bestandig paany skærpede Sjæletørsten.

Men langsomt slukkedes denne en Tid lang blussende Attraa, som døde uden at være tilfredsstillet. Hvad der i hendes Sjæl traadte frem, var en tom Blasérthed; hendes Attraa var træt af at flagre omkring og bestandig støde mod Væggene i Formernes Bur, og den var gaaet til Ro og døsede. Men ved Siden af denne Blasérthed dvælede der dog en altid vaagen Bitterhed, som var født af Utilfredsstillelsen og den tiltvungne Resignation.

Paa denne Tid blev Fætrene Gerson Gymnasiaster i Sorø og, som rimeligt var, tilbragte de Søndage og Smaaferier hos Onkelen paa Veilgaard. Kamilla behandlede Fætrene som Drenge — hun var jo ogsaa ti Aar ældre end de — men nogle af de Kammerater, som altid fulgte

med dem, syntes hun dog at skænke en betydeligere Opmærksomhed.

Og efterhaanden fandt hun Fætrenes Kammerater „morsommere“ og „morsommere“. Som hun havde taget Tag i William, havde hun handlet med adskillige, og denne Leg med unge Mænds første længselsfulde Hjertebanken var blevet Frøken Kamilla en ren Sport.

Hun drog dem til sig med sin Skønheds og sin Erfarings hele Tillokkelse, hendes afblegede, noget strenge Skønhed maatte gøre Indtryk paa det syttenaarige Hjerte, og hun gjorde deres tøvende Skyhed dristig. Hun trak dem til sig for at lytte til det første, uroligt sitrende Hjerteslag i et ungt Bryst, for at kvæges ved det første Lidenskabens Aandepust, der fødes som et Suk af Sjælens uvante Beklemthed. Hendes Bliks og Hænders Kærtegn vakte hos de unge Venner denne frygtsomme Kærlighed, der rødmer over sin egen Uformuenhed, mens den i Tankerne besidder alt. Og denne Leg var saa lidet farlig: der blev intet givet uden et Haandtryk; maaske et Kys paa en ung Pande, som brændte, paa nogle bløde Lokker, hendes Hænder længe havde kærtegnet.

William var forelsket. Men hans Forelskelse var af en ejendommelig Art.

Undertiden, naar de gik sammen langs Søen, og han talte til hende i strømmende Ord, der kunde lyde som halvdigtede Kærlighedssange, frygtsomme Hymner af en Yngling, der endnu ikke har vovet at løse Elskovsgudindens Bælte, men anelsesfuld synger om hendes Skønhed, kunde han pludselig se paa hende med et Blik, der forvirrede hende, gjorde hende forlegen, saa hun slog Øjnene ned; til andre Tider kunde han længe være tavs, ordknap, og saa tilsidst brød han ud i en Bitterhed, som afblomstrede hele Livet og viste en Træthed, intet kunde friste.

Tingen var, at den første Ungdoms Forelskelse kæmpede med den ved Læsning erhvervede Erfaring i Williams Sjæl, og hans medtagne Nerver, hans allerede

stærkt rystede og derfor slappede Sind trættedes ofte af de evige Bevægelser, hvori denne Forelskelse førte ham ind, og som hans Erfaring gav en dybere Betydning. Undertiden var han helt Barnet, undertiden gjorde hans Theorier ham til den erfarne Mand, som formaar at faa næsten de samme Nydelser ud af en ufrugtbar Forelskelse som af et virkeligt Kærlighedsforhold; undertiden blev han atter overfalden af en vis Ubændighed, der vilde opnaa alt, hvad han vidste, Kærligheden kunde skænke; undertiden var han kun træt og syntes, han var færdig med det ogsaa.

Det var disse sammensatte Følelser, Kamilla ikke ret forstod, og som hun bestandig ivrigere søgte at forstaa.

Naar hun nu spillede, sad han altid ved Siden af hende paa en høj Straaskammel, Organisten lagde Noder fra sig paa om Søndagen. Undertiden fantaserede hun, saa sad de og talte sammen, mens hun spillede, halvt hviskende, som om de satte dæmpede Ord til Musikken. — —

I de sidste Dage var det gaaet op for hende, at hun maatte gaa lige til Bunden af den Gaade, der hed William Høg, hun maatte besejre dette Væv af Modstand og Træthed, maatte overvinde den besynderlige Følelsernes Blasérthed, der tilslørede denne Drengs Lidenskab.

De var i Kirken. Hun spillede dæmpet, indsmigrende vemodigt. De havde næsten ikke talt sammen, da hun kom. Hun havde straks sat sig til Orgelet, havde i Tavshed ordnet Registret, og nu spillede hun. William saá hende fra Siden: hun sad meget rank paa Stolen med Ansigtet lidt opadvendt og Øjnene næsten lukkede.

Det var en Adagio.

William sad ganske stille med Hovedet i sine Hænder, Albuerne paa sine Knæ og saá paa hende. Han talte slet ikke.

„Har De været vred de sidste Dage," spurgte hun og blev ved at spille.

„Hvorfor skulde jeg være vred?"

„Jeg véd det ikke“ — hun gled hurtigt helt op i de dybe Toner — „men jeg har været bedrøvet over det.“

Han svarede ikke. Han blev ved at se paa hende, hun spillede.

„De véd jo dog, jeg er Deres Veninde,“ sagde hun og vendte Hovedet halvt. Tonen greb ham, han følte sit Hjerte slaa hurtigere og rejste sig fra Skammelen.

„Vær saa ogsaa lidt god imod mig,“ hviskede hun, han kunde næppe høre det, skønt hun spillede ganske sagte, „jeg trænger til Venskab.“

Han vidste ikke, hvad han skulde svare; han stod bagved hende, og uden at han vidste hvorfor, fik han pludselig Taarer i Øjnene.

Det var vel det smeltende Spil — det lød næsten som Suk, de lette Slag paa de mellemste Taster.

„Tror De, jeg er lykkelig,“ sagde hun lidt efter, dæmpet.

„Hvem er lykkelig?“ Hans Kind rørte ved hendes Haar. Saa fo’r han lidt tilbage, nede i Kirken klaprede Sidedøren.

Ogsaa hun fo’r sammen, men hun blev ved at spille. Han stod og saá paa hendes hvide Nakke bag Pibekraven, hans Aande strejfede den.

„Og nu til Sommer rejser De bort for at glemme mig . . .“

Han kunde ikke tale. Han krammede om Stoleryggen, hvor hun sad, saa han kom til at røre hendes Kaabe.

„Saaledes gaar det bestandig . . . bestandig . . .“ Hun lod Tonerne langsomt henhviskes i Rummet, „bestandig“.

Saa traadte han et Skridt frem. Hun saá op og slap Tasterne, han var meget bleg og havde Taarer i Øjnene.

Orgelpiberne hvinede, inden de tav.

„Hvorfor vil De gøre Nar af mig,“ sagde han. Ordene kom som et halvkvalt Udraab, man hørte Genklangen dø oppe i Koret . . .“ det er Synd, Synd af Dem . . .“

Hun undertrykte et flygtigt Smil, og mens hun bøjede sig frem mod Orgelet, sagde hun mildt:

„Jeg gør ikke Nar, Høg, jeg holder — — af Dem.“ Hun saá paa ham nedefra.

Han greb et Øjeblik haardt om hendes Haandled, hun rev Haanden løs: „Det gør ondt,“ sagde hun.

„Hvorfor er De da saadan imod mig?“ spurgte han ganske sagte.

Hun smilede vagt og rystede paa Hovedet. Derpaa gav hun sig til at spille igen.

Han satte sig helt henne hos hende med Hovedet i sine Hænder ligesom før. Naar hun drejede Hovedet, mødte hun hans Blik, det badede hendes Ansigt med Ild.

Saaledes sad de længe, Tonerne gled over hans Hoved ud i Kirken og døde fremme under Hvælvingen.

Hun rørte sig ikke. Hun havde en Følelse af, at hun maatte sidde rank, hun vidste ikke selv hvorfor. Hun sagde ogsaa til sig selv, hun vilde holde op med at spille, at det var bedst at holde op, men hun blev alligevel ved — det var, som om Fingrene holdt ved Tasterne.

Hans Hænder faldt slapt ned — han hørte Tonerne gennem en brusende fjern Larm, og han lukkede Øjnene.

Pludselig var hun holdt op med at spille. Han vaagnede ved, at Tonerne døde hen, og saá hende sidde bøjet med Panden støttet mod Tasterne.

„Hvorfor spiller De ikke mere,“ spurgte han.

Hun rystede paa Hovedet uden at løfte det. Han syntes, hun græd.

Det stormede i ham. Han skubbede Skamlen tilbage, faldt ned paa Knæ og lagde Hovedet i hendes Skød. Hun løftede det med et halvkvalt Skrig.

„Hvorfor er De ulykkelig?“ spurgte han og saá op i hendes Ansigt, der var vaadt af Taarer.

Hun glattede hans Haar og bøjede sit Ansigt ned mod hans. Det var, som fælles Tørst drev deres Læber sammen.

Ingen af dem talte. Hele Kirken laa i stille Ro, de hørte kun hinandens Aandedræt, der lød hurtigt og gis-

pende. Fra hans Haar gav hun sig til at klappe hans Kinder.

Hun sad og smilede svagt, og Smilet smittede. Men saa skød hun ham hurtigt bort, rejste sig og sagde:

„Vi ses vel igen paa Fredag.“ Bælgetræderen var kommen frem bag Orgelet. Tonen var helt forandret, hun talte ganske med sin sædvanlige Stemme, men hun blev ved at smile, og deres Øjne hvilede i hinanden.

De blev ved at se paa hinanden, mens hun trak Handskerne paa og satte sin Hat fast med Hattenaalen, alt meget langsomt, og de gik ned ad Trappen ved Siden af hinanden, skønt Trappen var meget snæver. Da de kom ud i Alléen, gik han et Skridt bagefter, han fulgte enhver af hendes Bevægelser med Øjnene, og pludselig blev han meget rød. Han havde søgt og søgt om en Erindring, der saa at sige laa ham paa Tungen og nu, nu da han saá hende gaa saaledes — — — det var den Aften, han var i Theatret, og de dansede.

„Hvorfor gaar De bagefter?“ spurgte hun og vendte sig. Han svarede ikke, deres Blikke mødtes atter med et Smil.

„Jeg faldt i Tanker,“ sagde han.

Om Fredagen fik William et Brev, inden han gik i Skole. Udskriften var skrevet med Damehaand. Det var fra Kamilla.

„Jeg kommer ikke til Byen imorgen,“ skrev hun, „Fader er ikke rigtig rask, og jeg finder det rimeligst at blive hjemme. Derimod tør jeg vel som en gammel Veninde spørge Dem paa Ære og Samvittighed, om De ikke vilde kede Dem altfor gyseligt, hvis vi bad Dem om at tage herud med Fætter paa Tirsdag og blive her hos os i Paasken. Tror De, De vilde kunne holde Livet ud herude, saa kom og tag tiltakke. Meget vilde Deres Komme glæde en gammel Veninde.

Kamilla Falk.“

Om Tirsdagen tog William med Gerson ud til Veilgaard.

De kom der Klokken fem til Middag, og efter at have gjort sig lidt i Stand gik de ned i Spisesalen. Hr. Falk, en gammel rundrygget Herre, gik med Hænderne paa Ryggen op og ned ad Gulvet. Tjeneren stod henne ved Buffet'en og ventede.

Det var ligestraks William, som om noget hjemligt slog ham i Møde fra den lyse Sal, som om han havde været her før.

Hr. Falk hilste skødesløst: Hans Datter kom straks, sagde han, og blev ved at gaa rundt om Bordet.

Sidedøren blev lukket op, og Kamilla kom ind. Hun rakte William Haanden og ønskede ham velkommen, bad dem saa gaa til Bords og konverserede ivrigt sin Fader. Paa William saá hun næsten ikke. Han søgte at gribe hendes Blik, men forgæves.

Senere døde Samtalen hen. Gerson fortalte nogle Skolehistorier. De havde kastet med Papirskugler paa den engelske Lærer, saa de massevis havde hængt i hans Haar.

William holdt ikke af de Historier, han var irriteret paa Gerson og sagde heftigt:

„Saadan noget fortæller man ikke.“ ...

„Hvorfor ikke,“ spurgte Gerson, „Du er jo selv den værste?“

„Og jeg, som troede, Hr. Høg var Melankoliker,“ sagde Kamilla. William bed sig i Læben.

„Gud, det er han osse,“ raabte Gerson, „Du skulde bare høre, sikket Digt han læste højt i Klassen igaar.“

„Gerson,“ fo'r det ud af William.

„Saa Hr. Høg skriver Digte — og om hvad?“ Frøkenen lo.

„Pyt,“ Gerson slubrede Kompotsaucen op med en Ske, „naturligvis om Kærlighed.“

„Ulykkelig?“ Hun saá lige paa Høg, og deres Øjne mødtes for første Gang. Saa gled hendes bort.

„Gud, han skyder sig,“ slubrede Gerson.

William var rød helt ud paa Ørene og sad og filede unødigt længe i sin Oksefilet.

„Det er vist et daarligt Stykke, De har faaet,“ sagde Kamilla deltagende og saá over til ham. Hun drejede Hovedet hen til Tjeneren: „Aa Petersen, giv Hr. — —“ — smilede derpaa — „naa, De vil ikke ha'e?“

„Forresten er det det første Digt, han har skrevet,“ sagde Gerson og saá leende op fra Tallerkenen, „han maa først nylig have faaet en Muse.“

Kamilla lo ustandseligt. Tjeneren bød Frugten om.

„Gi'er Onkel ingen Sherry,“ sagde Gerson. „Det er første Gang, Du har en Høg i Huset.“

Efter Bordet spillede Hr. Falk og Gerson Piqué i Dagligstuen. Kamilla og William var alene i et Slags Galleri, der stødte op til Spisesalen, og som var omdannet til en Vinterhave med en Mængde Bregner, Palmer og store Laurbærtræer. Henne i det ene Hjørne af Salen havde man arrangeret et Lysthus af Gitterværk med Epheu og udenom det store Laurbærtræer, der dækkede det hele.

„Lad os sætte os ind i Hytten,“ sagde Kamilla.

Hun gik ind iforvejen; der var helt mørkt derinde, saa han næppe kunde have kendt hende, som hun sad der paa Græsbænken.

„Er det Heliotroper,“ spurgte han og aandede stærkt.

„Ja hele Trappen her bag ved er fuld af Heliotroper. Det er min Yndlingsblomst.“ Hun rykkede lidt til Side: „Men sæt Dem,“ sagde hun. „Her er da Plads nok.“

Han satte sig uden at tale. Det lille Springvand ovre i det andet Hjørne plaskede ganske sagte.

„Dette er Hytten,“ sagde hun.

„Jeg havde ogsaa en Hytte hjemme, med røde Gardiner, oppe paa Loftet,“ sagde han for dog at sige noget, han frygtede instinktmæssig Tavsheden.

Hun svarede ikke. Hun havde plukket en Heliotrop, og han saá hende i Skumringen holde Blomsten ind i Munden, mens hun aandede stærkt.

„Det er saa dejligt,“ sagde hun, „saa smager man Blomsterne.“

Han plukkede mekanisk en Blomst. „Ja,“ sagde han og aandede, „det er dejligt.“ Saa blev der igen Tavshed.

Kamilla bøjede Hovedet og foldede Hænderne over sine Knæ.

„Vi var nogle store Børn i Onsdags,“ sagde hun.

„Ja,“ svarede han.

„Og De har skrevet Digte om det.“

„Hvorfor lo De før?“ — han bøjede sig lidt frem imod hende, sagde derpaa sagtere: „De vidste jo godt.“

Hun gav sig til at nynne. „Kan jeg ikke faa det Digt at læse,“ spurgte hun.

„For at le af det?“

„Nej — Høg.“ Hun drog Aanden dybt, og da hun tav, syntes han, Tavsheden var endnu tungere end før.

Han flyttede sig uroligt: „Her er tung Luft, “sagde han.

Hun havde lagt Hovedet tilbage mod Væggen og lukket Øjnene.

„Det er Heliotroperne,“ sagde hun.

Der blev igen stille. Hun laa stadig tilbage med Øjnene lukkede. Saa smilede hun. Han følte som en Tyngsel paa sit Bryst, som om han skulde kvæles.

„Nej,“ han rejste sig med et Ryk og kastede Hovedet tilbage, „her er for lummert,“ sagde han.

Hun fo'r op. „Men vi gaar jo straks.“ Han satte sig igen.

„Kan De ikke fortælle en Historie,“ hun lagde sig tilbage, „det er saa dejligt her i Skumringen.“

„Jeg kan ingen.“ Og saa pludselig hurtigt og afgørende: „Hvorfor skal vi ikke gaa?“

„Saa deklamér noget,“ sagde hun, uden at høre.

Han saá paa hende. Hun laa atter i den forrige Stilling, næsten halvt udstrakt med den ene Arm om Hovedet.

„Der er kun ét, jeg kan,“ sagde han sagte.

„Hvad er det?“

„Ninon.“

„Aa, Chevalieren — men det er jo dejligt.“

William sad bøjet, med Hovedet frem. „Det er kun Monologen,“ sagde han. Begyndte saa:

Der glimre de paa Himlen, hine Kloder,
Der uophørligt efter faste Love
I deres Bane vandre, og der alt fra
Umindelige Tider gik som nu....

Han maatte tvinge hver Linje frem med Magt. Men efterhaanden blev Stemmen blødere, ligesom en mumlende Strøm lød de melodiske Ord, præget af et smerteligt Tungsind.

Hun aabnede Øjnene og saá paa ham, lukkede dem saa igen og bevægede Læberne sagte.

Saa rejste han sig lidt. Og som om den undertrykte Bevægelses Bølger arbejdede sig frem i hans Bryst, som om Understrømmen af Smerte steg og gav hans Stemme Graadklang, hviskede han Ordene:

Afmaalt? nej, afmaalt kan Du ikke slaa,
Du, mit urolige, mit varme Hjerte!
Som Stjernekoret tændes ej og slukkes
I, mine flyvende, beruste Tanker!

Det lød som vaandefuld Klage, og med hvert Ord betonet i den stigende Hvisken, næsten skreg han:

„Hvad vil jeg nu? jeg véd min Haand er løftet — —

Han havde siddet ubevægelig. Nu pressede han Haanden mod sin Pande, som om han vilde sprede Hjernens Taager —

Og om mit Hjerte ruller der et Hav,
En oprørt Strøm af Ønskers dunkle Bølger —
Og Stemmer raabe — —

Han bøjede sig dybere ned, og med et pludseligt Slag som for at standse det ubetvingelige Skrig stoppede han Fingrene halvt ind mellem de aabnede Læber.

Han tav, og uden at tale bøjede hun sig atter tilbage mod Væggen med korslagte Arme.

Og som i Tanker begyndte han paany. Hun hørte intet. Hans Stemme lød ind til hendes Sjæl kun som en fjern Musik, glidende Bølger af Toner, til hvilke hun selv satte Ord.

Men hun vidste dog, det var om Kærlighed, han hviskede.

Springvandet plaskede stille, fra Bænken hørte hun en sagte Hulken. Saa bøjede hun sig ned, og mens hun løftede hans Hoved op med begge Hænder, hviskede hun ømt:

„Har Du lidt saa meget?“

— — — Og deres Læber mødtes i et langt Kys . . .

William kunde ikke sove den Nat. Gerson pludrede i ét væk om Aftenen, da de klædte sig af, og William sagde „Ja“ og „Nej“ uden at høre et Ord af, hvad han sagde. Han gik rundt i Værelset og trallede og nynnede og kunde ikke finde Ro.

Han havde Lyst til at skrige af Glæde, af Stolthed, af Triumf, idetmindste Lyst til at tale, fortælle det, befri sig for noget af al den Jubel, som fyldte hans Bryst, saa han næppe kunde aande — —

„Det er en Satans Trallen,“ sagde Gerson og slukkede det ene Lys, „naar er Du kommen til Operaen?“

William klædte sig af og gik i Seng. Han svøbte sig helt ind i Sengetæppet, Hovedet ogsaa, og laa og hviskede med sig selv og syntes, at alting sang baade i ham og om ham.

Saa hørte han Gerson snorke. Han satte sig op i Sengen og saá rundt i Værelset, og med Hænderne foldet over sine Knæ under Tæppet begyndte han at deklamere Chevalierens Monolog.

Ud paa Morgenen faldt han i Søvn.

Denne pludselige Lykke holdt sig de næste Dage, det var, som om den Handling, der ved denne Kærlighed var kommen ind i hans Liv, havde drevet de unge Drømmerier paa Flugt, og som om han i denne tidlige Krise var vaagnet af en Dvale.

Kamilla havde givet sig hen. Hun havde, bestandig hidset frem mod Løsningen af den Gaade, hun havde

digtet ind i Williams Væsen, tilsidst fremtvunget denne Løsning. Og hun var nu i Begyndelsen beruset af denne Time for Time voksende Lidenskab; den ejede jo baade al Ungdommens første Smidighed og al den Sindets Erfaring, som Williams Overmodenhed gav den.

Fætter Gerson anede intet ligesaa lidt som Hr. Falk eller de andre. Kamilla udmærkede bestandig en enkelt af sine Gæster — den unge Læge fra Terslev, en ung, blond Mand med lyseblaa Øjne og en hængende Knebelsbart, kaldte uforskammet disse Lykkelige for Frøkenens Ofre — og man var for længe siden hørt op med at kontrollere, hvad hun selv spøgende kaldte sin Opdragelse, og med at holde Øje med Nuancer i de skiftende Forhold til de Syttenaarige fra Sorø. Kamilla opdrog William, og William sværmede for Kamilla. Det var Fætter Gerson vant til: hver Gang han bragte et nyt Menneske med til Veilgaard, fik Kusinen et nyt Sværmeri, og han sagde med uforstyrrelig Sindsro, at det var en uforanderlig Skæbne, han skulde være femte Hjul til Kusinens Vogn.

Han tog det, som det var, og drev om hele Dagen i Staldene, paa Markerne — det første Foraar begyndte jo at gry — og i Landsbyen, hvor han holdt sig skadesløs med at kure til Præstens femtenaarige Datter, hvis jomfruelige Blik under Kindernes Rødmen glædede sig over hans Overlæbes fine, skyggende Dun.

Saaledes blev de Elskende alene.

De tilbragte hele Formiddagen sammen. Undertiden spadserede de i Haven, nede i den store Poppelallé ud mod Mosen, hvor ingen kom, og hvor de kunde være helt uforstyrrede og usete. Kamilla tog hans Arm og, bøjede tæt ind imod hinanden, vandrede de frem og tilbage i Gangen Time efter Time.

Forunderligt nok talte de næsten bestandig om Fremtiden. Kamilla fandt i denne Forelskelse en Opgave, hun troede paa William og vilde skabe noget af ham. Under deres Samtaler berusedes de begge ved Tanken om denne store Slægt, hvis sidste Skud skulde redde saa meget

og bære over saa megen Elendighed; og den enes Ekstase hævede den andens, saa at man i bestandig Vekselvirkning tilsidst slog Panden mod Himlen i Planer og Haab. Kamilla syntes, hun var født for at genoprette denne stolte Slægt, og naar hun, mens de gik sammen, i pludselig Kærlighedstørst slyngede sine Arme om hans Hals og trykkede den skælvende William op til sig med hede Løfter og ømme Kærtegn, forekom det hende, som om hun indviede en Ridder til Livets Kamp, hvor han gik ud til et helligt Værk.

Og denne ægte kvindelige Begejstring for en Fremtid, for denne Ungdom, som voldsomt sitrede i hendes Arme, lod hende glemme, at hun selv stod tilbage paa Bredden, medens William bestandig ene i Baaden, blomstersmykket, stævnede over Fremtidens Hav mod Morgenrøden og Lykken. Og heller ikke han syntes at tænke derpaa: ingen af dem saá, at der bestandig var Tale om at drage ud, aldrig om at vende tilbage.

Men den Fremtid, som de nu tømrede for William og Høgerne, var af en solidere Art: de drømte nok, men de gjorde i det mindste Virkeligheden til Skueplads for deres Drømme. Kamilla var ældre, og hun havde set for meget af Livet til endog i sine Elskovsdrømme helt at kunne glemme det; hvad William angik, havde denne til fuldt Blomster udviklede og levende Kærlighed pludselig givet ham et helt andet Begreb om Livet: der var dog noget, som hed at leve: for anden Gang blev Livet pludselig for ham befolket med Virkeligheder, man kunde nyde, og som man maatte kæmpe med. Og der holdtes han oppe af Kamillas Virkelighedssans, der bestandig aarvaagen søgte et Maal i Livet for den, hun elskede.

Undertiden tilbragte de hele Dagen i Vinterhavens Lysthus. Dette Sted var sammenvokset med deres Kærlighed; Heliotropernes Duft, Græsbænken, paa hvilken de havde siddet, de høje Planter, til hvilke de havde lænet sig —, alt fortalte dem om Hengivelsens utrolige Øjeblik, hvis Berusning gemmer al Kærlighedsforhol-

dets Lykke som Frøkornet Planten. Her talte de altid dæmpet og hviskende, her sad de ofte Arm i Arm og betragtede hinanden med tavse Smil, der paa samme Tid var et Minde og et Løfte; fra dette Sted stængte de Verden ude for at tale om Fortiden, i hvis mindste Minder de svælgede med alle Forelskedes Glæde, der gennem Minder fra den første, frygtende og tvivlende Forelskelses Tid vil trylle den første Hengivelse tilbage ved hver Time paa Dagen at gøre Mindet om den første Hjertebanken til Indledning for deres fornyede Kærlighed.

Han talte om den første Gang, hun hilste paa ham i Kirken. Hun havde smilet saa besynderligt.

Om hun da allerede den Gang var begyndt at elske ham?

Hun svarede ikke, men hun smilede paany og kyssede ham. Det første, han havde set, var hendes Nakke — han saá den skinne bag den sorte Pibekrave. Og det første, hun havde set hos ham, var hans Øjne. Hun havde tænkt, det var besynderligt at sætte trediveaarige Øjne ind i et sekstenaarigt Ansigt. . . . Saa havde hun forresten lét af hans Gang.

Saaledes dvælede de ved de tusind Minder fra Forelskelsens første Dage.

Han var en Dag gaaet bag ved hende ud af Kirken og var blevet ved at følge et Skridt bagefter. Det havde været hende ubehageligt, hun havde kunnet mærke hans Blik hvile paa sig. Hvad havde han tænkt paa den Gang?

Han huskede det ikke.

Men hun saá paa ham og sagde: „Man glemmer aldrig saadan noget — sig mig det.“

Han gav sig til at le, og Latteren smittede. De lo begge en Stund, indtil Latteren blev til stumme Smil, og han bøjede sig over imod hende.

Og hun rødmede og holdt ham for Munden, mens han hviskede til hende, halvt liggende i hendes Skød.

Til andre Tider læste de højt.

En Dag havde de faaet fat i „Tartuffe“. William og Kamilla havde været oppe at skændes om, hvordan Tartuffe skulde spilles, og nu skulde Striden afgøres ved, at han læste Komedien højt.

William læste kun Optrinene med Elmire.

Og Luften i dette Rum, Minderne, der befolkede det, Stemmerne, der talte til ham om alle Nydelserne i denne duftsvangre Hytte — alt farvede denne elskovssyge Hykler, saa Billedet blev berusende for Kamilla, som hørte en vidunderlig Elskovshymne i Digterens Ord.

Han tav og lukkede Bogen. Hun tog Hænderne op for Øjnene for at holde Billedet fast.

Saa løsnede hun Hænderne bort fra Øjnene, og mens hun tog Bogen og studerede Guldsnirklerne paa dens Ryg, sagde hun simpelt:

„Hvorfor vil Du ikke være Skuespiller?“

Han rørte sig ikke, han saá kun stift paa hende, saa rødmede han.

Hun gav sig til at blade i Bogen, og der blev ikke talt mere derom. Men Resten af Dagen var de begge adspredte, og næste Morgen rejste Vennerne — Gerson og William — tilbage til Sorø.

Et Par Dage efter kaldte Rektor øverste Klasse sammen efter Skoletidens Ophør. Man ransagede Samvittighederne uden at finde særlig sorte Pletter, og var Kl. 12, da man samledes i Lærerværelset, meget spændt paa, hvad Rektor kunde have at meddele.

„Det er ikke noget slemt,“ sagde han, da han kom ind og med Hænderne foldede over Maven smilende saá fra den ene til den anden. „I har vel været ængstelige for, at der skulde være hændet en Ulykke. Hva', Høg?“

„Nej, det just ikke — men . . .“

„Jo, for det er tværtimod“ — Rektor talte meget langsomt og lod Tommelfingrene velbehageligt glide forbi hinanden, mens han stak den lidt rødlige Næse ind i Williams Ansigt — „tværtimod noget — — meget, særdeles glædeligt.“

Kort og godt en berømt Professor fra København vilde give en Velgørenhedsforestilling paa Theatret og udbad sig til alle Birollerne Assistance af øverste Klasses Elever.

Der blev en pludselig Summen, alle talte i Munden paa hinanden, raabte paa Stykket, paa Rollerne, om der var nok til dem alle. De glemte i deres Rus aldeles Rektor, som stod og smilede fornøjet midt i denne Bisværm og hvert Minut sagde:

„Jeg tænkte det jo nok, tænkte det jo nok." William var blevet tavs og helt bleg.

Pludselig hævede Rektor Stemmen og sagde alvorligt:

„Men hvis jeg nu havde sagt nej —"

Man trængte sammen om ham, raabte, bad. William stod lige ved ham.

„Det kunde De ikke," sagde han.

„Saa?" — Rektor pudsede sine Briller — „hvorfor ikke, Hr. Høg?"

William blev forvirret og stammede: „Jeg mener — det vilde Professoren ikke."

„Naa" — han smilede igen — „det var en anden Sag — nej, desværre, han kommer saamæn, for det tager jo en gyselig Tid, og Eksamen har vi, inden vi aner det."

Fem Minutter efter vidste den halve By, at „Professoren" kom dertil for at spille en af sine Glansroller, at øverste Klasse skulde assistere ham, og at William Høg skulde give den næstvigtigste Rolle. Det var længe siden, der havde været en saadan Bevægelse i Sorø.

Gymnasiasterne var som ude af sig selv de næste otte Dage.

I Frikvartererne raabte man, og i Timerne hviskede man. Den danske Lærer indgav et spydigt Andragende om ligesaa gerne helt at give Ferie, og man blev tvunget til foreløbig at indstille de latinske Versioner. Om Aftenen holdt man Prøve.

William var den eneste rolige i hele Sværmen.

Men om Søndagen tog Fætter Gerson alene til Veilgaard.

II

Han stod og støttede sig til Kulissen, og en Gang imellem holdt han sig for Øjnene: han syntes, det hele dansede rundt med ham.

„Professoren“ var der. Den instruerende Adjunkt læste hans Rolle op, han skulde først se, hvordan det gik. De andre havde sagt, han sad dernede med Rektor, selv havde William ikke set ham. Han havde staaet henne ved den første Kulisse hele Tiden og blev ved at sige sin Rolle frem mekanisk, men med skiftende Tonefald. Greb sig saa i at sige den forkert og begyndte forfra med nervøs Hast, der lod de mumlende Ord snuble over hinanden.

De talte inde paa Scenen — han fornam det som et forvirret Skænderi, hvis Ord han ikke fattede, en Gang imellem hørte han en Lyd nede fra Gulvet, og han fo'r sammen og greb ved Kulissen for at holde sig fast.

Hans Hænder var fugtige.

Saa anstrengte han sig pludselig for at høre. Det var Gerson, der talte . . . Men han kunde ikke holde fast paa sine Tanker, han kom lige med ét til at tænke paa Kamilla, og paa Lysthuset, saa igen paa Professoren. Men intet var ham klart . . .

Han vidste ikke, hvordan han var kommen til at staa der, Gulvet var gaaet ned i en Dal og op i en Bølge, og han syntes, han satte til, ligesom naar han skulde springe over „den store Hest“ — og han havde taget et langt, umaadeligt Spring, og saa stod han der.

Gerson gav ham Replikken. Han hørte den som raabt gennem en stærk Larm, han virrede med Hovedet, saá frem ud i et stort Mørke, syntes, han maatte rive de første Ord frem fra sin Gane, saa tør, sammensnærpet var den.

Men lige med ét saá han nederst i Salen „Professoren“ gaa frem af Rummets Mørke — — — han stirrede et Nu paa hans Ansigt, knugede Armen mod sit Bryst, og med en forfærdelig Kraftanstrengelse hævede han Stemmen. Han syntes, han raabte de første Ord, men saa pludselig hørte han Lyden af sin Stemme, høj, klar og — dens Skønhed slog ham. Som Lynet fyldte i samme Nu en jublende Sejr hans hele Væsen, og han greb et Sekund frem for sig som en drukken Mand.

Saa saá han Professorens Ansigt. Han havde rejst sig, og hver Gang han talte paany, gik han længere frem, og William saá ikke andet end Smilet paa hans Ansigt, og at han stadig gik længere frem, længere og længere, ligesom han ledte ham med sin Stemme — —

Og sine egne Ord hørte han langt borte dø som en fjern Velklang, der berusede hans Øre . . . og pludselig syntes han, han maatte tale i Vildelse, saa uklart var det altsammen. Men Stemmen hørte han . . .

Og Professoren kom stadig nærmere og nærmere. Han lo og saá glad ud, og tilsidst syntes William, at hele Rummet var ét Ansigt, og det var Professoren, som lo — —

Han stod i Kulissen igen. Kammeraterne summede om ham, men han forstod ikke, hvad de sagde. Han holdt begge Hænder ind mod Brystet og kæmpede med en stærk Stakaandethed, som rent tog Vejret fra ham.

Han vidste kun ét, at nu havde han et Maal, og at han havde sejret.

Saa skubbede han de pludrende til Side, aabnede Døren og løb ud, ned gennem Salen. Han hverken saá eller tænkte, han vilde ud i Luften, her var ikke frit nok for hans Jubel. Han maatte have mer Luft.

Han løb over Gulvet, lige i Armene paa „Professoren“ . . . han saá op, sagde „undskyld“ og blev rød i Hovedet.

Professoren tog ham i Armen: „Stop lidt,“ sagde han, „De har svær Hast.“

William stammede. Professoren førte ham ved Armen hen til Vinduet, stillede ham op lige mod Lyset, saá paa ham, drejede ham, betragtede ham igen.

„Godt," sagde han og slap ham.

William blev staaende.

„Ja, De skal naturligvis være Skuespiller," sagde saa Professoren.

William rendte op og ned som en besat nede i Søgangen. Han trallede, jublede og sang. Han talte ud i Stormen, som lod hans Raab fyge væk, han deklamerede og raabte. Hans Jubel trængte til Ord — usammenhængende, stormende Ord, Raab, uartikulerede Lyde — men raabe maatte han.

Sejr — Sejr — han havde sejret. Alt, hvad han havde oplevet, stormede ind paa ham og raabte til ham, og alt syntes han, det maatte føre ham til dette Maal. Alt, hvad han havde levet, var jo Vejen til dette. Og han havde været blind, at han ikke havde set det ...

Han havde leget Konge hjemme i den store Gaard, og Flaget havde været hans Kongekaabe; han havde læst og læst om de store Bedrifter, nu skulde han gøre dem efter; han havde drømt om at erobre en Verden, nu skulde han betvinge den. Hvordan kunde han have været saa blind?

Alt havde ledet ham hen mod det, som nu var kommet.

Forholdet til Kamilla? Det laa saa fjernt, saa langt borte. Han syntes, det var Evigheder siden, han mindedes det næppe mere, han hørte kun de Ord, hun havde sagt, da han læste „Tartuffe": „Hvorfor vil Du ikke være Skuespiller?" Han hørte Betoningen, hun sagde det helt simpelt, ligefrem: hvorfor vil Du ikke være Skuespiller?

Jo, ogsaa Kamilla havde været med at vise Vej.

Han var blevet saa besynderlig betaget ved hendes Spørgsmaal. Han havde skudt det fra sig, slet ikke villet tage det op. Men inde i hans Sjæl havde det ligget og spiret, og det havde opslugt alle hans Tanker, uden at han vidste det. Egentlig var han gaaet omkring ligesom i Dvale alle disse Dage siden da, og nu var han vaagnet

af en tung Søvn, og nu vidste han, hvad han vilde — hvordan han skulde sejre.

Nej, der var ikke Luft nok for hans Lunger, ikke Plads for hans Glædes Ustyrlighed, ikke Rum for hans Sejr.

Han løb ud paa en lille Baadebro og svingede aldeles meningsløst med sin Hat, raabte saa højt han kunde, knappede Frakken op, saa Stormen kunde slaa ind paa hans Bryst — han var fortumlet, beruset og ellevild.

William rendte i Søgangen længe efter, at det var blevet mørkt.

Dagene gik. Forestillingen var forlængst givet, Professoren havde bedt William besøge sig, naar han kom til København, og man havde i Byen talt meget om al den Virak, den store Kunstner havde skænket den unge Høg. Saa gik det hele i Glemmebogen, og man fik andet at tale om: i Byen en Skandale med Frøken Falk, som kort efter „Professoren"s Forestilling, hvor hun havde været til Stede og vakt almindelig Opmærksomhed ved sin blændende Skønhed, var løbet bort med Kammertjeneren, et ungt, mørkøjet Menneske med Zigeunerblod i Aarerne; i Skolen om Eksamen, der stod for Døren med sin Spænding og sine vigtige Afgørelser.

Kun William glemte intet. Hans Kammerater kendte ham næppe igen. Der var kommet en Ro over ham, en Beherskelse, som slog dem. Han saá rask ud, holdt sig rank, den Hinde af Tungsind, som før havde ligget over hans Øjne, var ligesom bristet, hans Ansigtsfarve blev friskere. Han tog private Timer i Gymnastik, han trallede fra Morgen til Aften.

„Det er Satans, saa Du træder fast i paa den sidste Tid," sagde Gerson, „Du ser ud, som om Du vil slaa os alle paa Snuden, om galt skulde være."

William lo, men fast i traadte han. „Slægten" bekymrede ham ikke mere, hver havde sin Vej, og med Forfædrene skulde han gøre op, naar han havde naaet frem. Bedre var det da at blive noget end slet ingenting.

Kamilla havde skrevet ham til straks efter Profes-

sorens Forestilling, men han havde ikke svaret paa Brevet, hun havde været i Byen for at træffe ham, og han var ikke gaaet til Mødet. Saa kom hun en Aften op til ham. Han blev først forskrækket, saa han kom til at ryste: hun var saa bleg og saá saa lidende ud.

„Ja, Du bli'er angst," sagde hun, „Du havde vel troet, at vi var færdige? — hvad? — havde Du?"

Hun gik lige hen og tog ham i Armen.

„Ikke sandt," gentog hun og kneb ham, saa det gjorde ondt, „nu var det forbi — nu, da Du véd Vejen og ikke mere behøver nogen Vejviser?"

Hendes Læber skælvede, hun slap Williams Arm og støttede sig til en Stol.

„Hvorfor er De kommet," spurgte han.

Hun svarede ikke, men stod og saá paa ham med glansløse Øjne, ubevægelig. Han trykkedes af Tavsheden og vendte sig.

„For De mente vel ikke, vi skulde gifte os," sagde han.

Kamilla lo. „Og det er din Undskyldning," sagde hun haardt. Hun greb ham igen i Armen, William rev sig løs. „Slip mig," raabte han.

„Og det var den Fremtid, vi skulde bygge, det var det Haab, vi levede for" — hun havde talt tonløst, og hendes Legeme faldt sammen; men saa rejste hun sig med pludselig Kraft, og mens hun maalte ham fra Isse til Fodsaal, raabte hun: „D r e n g!"

William aabnede Læberne for at tale, men kunde ikke, han var bleg som et Lig, og han støttede sig op til Væggen . . .

Hun saá det, og med et kort, afskaaret Skrig kastede hun sig paa Gulvet, omfattede hans Knæ, løftede Ansigtet imod ham, gjorde Forsøg paa at tale — men skønt Læberne bevægede sig, hørte man ingen Lyd — —

Saa fik han Mælet igen, og raat raabte han, mens han slyngede hende tilbage næsten med et Spark med Foden:

„Tror Du maaske, jeg takker Dig, fordi Du har forført mig?“

William var stolt af sig selv. Han havde elsket hende og opgivet hende, han havde ofret sin Lykke for sit Livs Maal. For han havde elsket hende, det var, som hans Hjerte skulde høre op at slaa, da den Dør var faldet i efter hende — men det maatte ske. Det var hans Kunst, hans Maal, hans Fremtid. For den maatte alle Ofre bringes.

Og han traadte fast i hen over Resterne af sin første Kærlighed — som han troede, han bragte et Offer.

Men forresten havde han ikke Stunder til at tænke paa Fortiden, Dagene gik saa hurtigt. Om Morgenen øvede han sig i Gymnastiksalen og sprang over Hesten og fægtede med Gerson, hvem „Fanden skulde ta'e, om han fattede den Fornøjelse“. Og efter Skoletid læste han Roller, eller han laante Nøglen af Ejeren og sneg sig ind paa Byens Theater for at øve sig og deklamere.

Hvor der var mørkt! Han gik og faldt over Tov og Sætstykker, inden han fik taget et Par Skodder fra og lukket Lys ind. Men i Salen blev der ved at være mørkt, han saá de forreste Bænke og den hvide Rand af Balkonen som en graalig Stribe inde i Mørket, der laa ligesom et stort, sort Dyb og dækkede over Tavsheden. William kunde blive helt forskrækket, han følte sig uhyggelig; og han kunde stirre paa Mørket, til han fik Lyst til at løbe, og det var, som om noget bandt hans Tunge, naar han begyndte at tale . . .

Men saa gav han sig til at gaa frem og tilbage paa Scenen, gik ud og ind ad Dørene, betragtede Kulisserne, stillede sig op og bukkede, maalte Scenen og talte Skridtene, kom ind for at bukke, gik ud — maalte den Verden, han tog i Besiddelse.

William læste meget, og helst læste han Aladdin. Det var næsten et Tilfælde, at den var falden ham i Haanden. Den havde staaet med Støv paa Guldsnittet siden hans Konfirmation, og saa havde han en Aften ta-

get den ind for at læse paa Sengen. Men han sov ikke den Nat, han laa og læste og læste og deklamerede, og Sommernatten var forbi, og det blev Morgen, mens han endnu sad oprejst i Sengen med Bogen.

Saa saá han sig om og besindede sig og lagde det røde Bind hen paa Bordet. Men lidt efter tog han det igen og slog op paa de første Sider. Scenen med Drengene paa Gaden:

Selim.

Dér er Aladdin, saa nu kan vor Leg
Begynde ret.

Aladdin.

God Morgen, Kammerater

Selim.

Hvor blev Du af saa længe?

Aladdin.

Ser Du vel,
Der var Begravelse her uden Byen
Paa Kirkegaarden ved Moskéen hist.
Det maatte jeg først se. Det er saa morsomt,
At høre Sangen, og at se dem gaa
Saa langsomt gravitetisk hen med Liget.

Selim.

Hvi har Du ikke sagt mig det, saa var
Jeg gaaet med. Hvem blev idag begravet?

Aladdin.
(ganske ligegyldig).

Min Fader.

Selim.

Hvad? din Fader? er han død?

Aladdin.

I Forgaars Aftes døde han.

Selim.

Og derom

Har Du ej talt et Ord?

Aladdin.

Saa har jeg glemt det.

Selim.

Og sørger ej?

Aladdin.

Nu, har jeg Raad til det!

Selim.

Jeg mener ej med Klæder, men med Sjælen.

Aladdin.

Ej hvad? den, som vil sørge over Alting,
Fik nok at sørge over. Han var gammel.

Sindbad.

Naa, kom nu! kom! Den rige Købmand hist
Paa Hjørnet vil idag igen udkaste
Tre Pommeranser her i Gramsetag.

Aladdin.

Ja, jeg er med.

Sindbad.

Er Du? det tror jeg nok.
Der kommer alt den ene. Varsko, Drenge!

(En Pommerans bliver kastet ud af et Vindu, Aladdin griber den).

Selim.

Du er nu altid lykkelig.

Drengene.

Fler! fler!

(En Pommerans kastes atter ud, som Aladdin atter griber).

Aladdin.

Det var den anden. Nu har jeg alt to.

S i n d b a d.
Aladdin maa ej være længer med,
Den tredie maa han ikke gramse efter;
Han har alt faaet nok. Hold paa ham, Drenge!
(De holder paa Aladdin. Den tredie Pommerans kastes ud, den falder i hans Turban).

Bogen faldt ud af hans Haand, og han sad længe med bøjet Hoved.

Fra den Dag var Aladdin hans Yndlingsrolle, og han deklamerede den atter og atter.

Undertiden deklamerede han slet ikke Roller, men holdt lange Taler, som han selv lavede, hvor han snart lod Stemmen stige til Larm og snart synke til Hvisken; og undertiden, midt som han stod, kunde han pludselig glemme, hvad han selv sagde, og stod blot og lyttede til sin Stemmes Klang, naar Ekkoet svandt hen og døde ligesom et Suk ude i Mørket, og han blev ved at lytte til og nyde denne Klang, og hans Bryst blev saa stort, syntes han, og han fik Hjertebanken af Lykke. Saa kunde han pludselig give sig til at tralle, og han kunde standse midt i en Replik for at synge og raabe højt, og naar han havde sagt en lang Replik, raabte han Bravo og applauderede sig selv og kom ind og takkede for sine egne Hænders Bifald — —

Jo, naar man havde et Maal, var det en Leg, enhver var Aladdin, naar han blot t r o e d e.

Han indviede ikke nogen i sine Planer. Repetitionstiden var nu begyndt, Kammeraterne var optaget af Eksamen, og egentlig kun Gerson havde i den almindelige Travlhed nogen Anelse om hvad William tog sig til, naar han var borte halve Dage eller paa Gymnasiet lukkede sig inde i Timevis.

„Hvor meget har Du faaet repeteret," spurgte han en Dag, da de sad nede under Træerne ligeoverfor Kirken.

„Aa, ikke meget."

„Det tænkte jeg nok," Gerson sad og lavede Navnetræk i Sandet — „men saa synes jeg snart, det var paa Tiden."

„Jeg har jo læst noget."

„At Du hørte op med at rende dér paa Theatret og skraale Dig hæs."

„Paa Theatret? Hvorfra véd Du det?"

„Aa — Kamilla siger, at Du er blevet komediegal."

William blev blussende rød, rejste sig fra Bænken og gik.

Om Eftermiddagen laa Gerson nede i Haven paa en Græsplæne, udstrakt paa Maven lige saa lang han var, og læste. Han saá nok, William drev frem og tilbage ude i Gangen, men han lod, som om han ikke mærkede det, og tænkte, at han kunde sige det første Ord. Men han laa og skulede over Bogen gennem de udspilede Fingre — han støttede Hovedet til begge Armene — hen til Høg, der gik og gned sig opad Plænekanten.

Saa slog William en stor Bue ind over Græsset, han var meget optaget af paa kunstfærdig Maade at nedtræde nogle Tusindfryd med sine Hæle.

Gerson fik Medlidenhed og pustede: „Den er lummer," sagde han.

William gik hurtigt hen til Buskettet, hvor Gerson laa. „Man kan slet ikke læse i denne Hede," sagde han hurtigt. Han stod et Øjeblik og pillede ved nogle Blade, saa lod han sig falde ned paa Græsset lidt fra Vennen.

„Hvor langt er Du," spurgte han.

„Aah ikke ret langt" — Gerson vendte sig, saa han saá lige ud og saá op i Luften — „ved Direktoriet."

„Skal jeg ikke høre Dig," spurgte William.

„Ellers Tak, men det ærgrer s'gu bare En, naar man ser, man ikke kan noget af det Skidt." . . .

De sagde ikke mere, men laa længe ved Siden af hinanden. Saa sagde William:

„Du talte i Formiddags noget om din Kusine" — Solen stak ham i Øjnene og han holdt Straahatten helt for.

Gerson lo.

De laa lidt: „Hun er da arriveret hjem igen," sagde Gerson. „Men hun er slemt afrakket . . . han stjal og løb fra hende" . . .

William syntes ikke at høre, han gjorde et Ophold, som om han ledte efter Ord, derpaa sagde han ilfærdigt: „Vil Du høre det?“ og rejste sig.

„Naa, spørger Du mig endelig om det,“ sagde Gerson sindigt, lukkede Bogen og stod op. De gik henad Gangen uden at tale videre og ned ad Alléen.

„Jeg har ikke holdt af, at nogen skulde vide det,“ sagde William, da de kom ud af Klosterporten. Gerson gryntede. Ellers blev der intet sagt, lige til de kom til Theatret.

Gerson havde sat sig nede paa en af de midterste Bænke, og William kunde ikke se ham ude i Mørket, men han vidste, at han var der, og nu, da Mørket gemte over to Øjne, syntes han, det var endnu forfærdeligere end før. Han stod og faldt i Staver oppe ved Baggrundsdøren, og han syntes slet ikke, han kunde huske det allermindste.

„Naa, bliver det til noget,“ spurgte Gerson nedefra.

William fo'r sammen. „Du skal s'gu ikke genere Dig for mig,“ sagde den anden.

William gik ned. „Nej, men det er saa — sært,“ sagde han. Men pludselig syntes han selv, det var for latterligt at være bange, han vidste jo dog saa godt, at han kunde, og det var dumt at krybe i Skjul.

„Det er dér i Skoven,“ sagde han saa og flyttede en Pakkasse frem foran Lamperækken. „Du véd, hvor Aladdin vaagner.“

Gerson havde læst de første Sider af Aladdin, da han var tolv Aar, og var aldrig kommet til, hvor Aladdin vaagner, men han sagde „Ja—a“ for ikke at forstyrre.

William lagde sig ned paa Pakkassen, som om han sov, saa rejste han sig og deklamerede.

William havde helt glemt Gerson. Lige da han begyndte, havde han løftet Stemmen noget højere for at vise den, men han havde straks sænket den igen — det var ligesom noget sprang i den, og han blev helt forskrækket.

Knælende laa han, med oprejst Pande og Hænderne

foldede ind imod sit Bryst. Øjnene lyste, og Stemmen bar Ordene som en inderlig Lovsang.

Gerson syntes, han var ligefrem køn, og kunde „s'gu ikke forstaa 'et".

Tak Allah! for din store Godhed mod mig,
Se mine Taarer! jeg kan ikke tale.
Her synker jeg paa Knæ i Ensomhed.

Han laa nogle Øjeblikke i samme Stilling med opvendt Ansigt. Saa rejste han sig og sagde i en anden Tone, der endnu bævede af den forrige Bevægelse: „Saa kommer Vagten!" Han gik lidt slingrende og noget flov op mod Baggrunden, han ventede, Gerson skulde sige noget. Men, da han blev ved at sidde stille, spurgte han højt: „Naa?"

„Det havde jeg skam ikke troet," sagde Gerson og entrede over Bænkene hen til Prosceniet.

William blev rød ved Rosen. „Jeg kunde meget bedre," sagde han.

Gerson svarede ikke paa det, han stod lænet til første Bænk og fløjtede: „Er der ikke mere," spurgte han.

„Nej, jeg vilde ikke sige andet." — „Det var noget lidt," mente Gerson, og da de havde rodet noget omkring, og Gerson havde været inde i Sufflørhullet, gik de hjem.

„Jeg kunde s'gu knap kende Dig tilsidst," sagde Gerson, „men din Stemme sprak i Begyndelsen."

„Ja" — William talte stakaandet — „jeg véd det nok, — jeg var lidt hæs, det kom allerede igaar — og —"

Men han havde slet ikke været hæs, da de gik hjemme fra, og egentlig forstod han ikke, hvordan det var gaaet til. De følgende Dage deklamerede han hver Dag, men hæs var han, og naar han vilde tale højt, slog Stemmen over. Han talte sig til Taals med, at den var i Overgang, men ligesom vi altid pirrer ved en daarlig Tand for bestandig at forvisse os om, at den endnu gør ondt, prøvede han, naar han deklamerede, uafbrudt at

faa den til at knække for saa, naar den knækkede, at lide derved.

Tilsidst glemte han det næsten, og han vænnede sig til at anvende det tilslørede, der i et mindre Rum klang saa smukt, og som dækkede Stemmebristet for ham selv.

Desuden kom nu Eksamen.

Det sidste Fag var Historie. William havde først været oppe i Graccherne, og bagefter fik han Bernadotte. Han fortalte hurtigt, noget springende, en Del om Manden, men standsede pludseligt.

Læreren vilde hjælpe ham paa Gled og have ham ind paa de mere almindelige Forhold den Gang; efter at have lirket noget sagde han: „Men hvordan gik det egentlig til, at — — — Hvad skyldtes det væsentlig — hans Held — — —?"

William sad og saá ned paa det grønne Tæppe og lavede Cirkler med Fingrene. Derpaa løftede han Hovedet og krammede lidt om Bordkanten:

„Hele Hemmeligheden var, at han vilde."

Professoren gav sig til at le, men da Læreren vilde gaa videre, sagde han: „Aa nej, det kan være nok, Hr. Høg har jo givet hele Forklaringen."

Saaledes fik William udmærket godt i Bernadottes Historie.

Det var om Aftenen den Dag, de var blevet Studenter. De unge Studenter var samlede med Lærerne og nogle af de ældste i Skolen til Sold paa Gymnasiet. Et Par store Værelser var omdannet til Festsal, hvor alle Vægge var beklædt med Bøgegrene ligesom en Skov.

Det var hen i Maaltidet. Bøgenes Duft, der blandedes med Heden og med Vinens Dunster, gjorde Luften tung. Ind ad de aabnede Vinduer trængte Sommeraftenens Mildhed, mættet af Alléernes Linde med Blomstringens Sødme.

I Salen, hvor Unge og Gamle sad Side om Side, vekslede Sang med Tale. Rektor havde talt for Studenterne, Høg som Duks for Rektor, saa var Skaal fulgt paa Skaal.

Nu sad man med glinsende Øjne og Pletter paa Kinderne, med et Stykke Kransekage paa sin Tallerken og slugte store Portioner af Isvand og dyppede Lommetørklæderne i Glassene for at holde det fugtige mod Tindingerne.

Det var blevet noget svært for Talerne at skaffe sig Ørenlyd, man sad alle og snakkede løs, mest saadan halvhøje Fortroligheder, udvekslet med Sidemanden, hvem man tog om Halsen, mens man talte, eller hvis Haand man bemægtigede sig med stærke Tryk.

William sad ved Siden af Rektor, som var rødblisset og stoppede en halv Kransekage ned i Kjolelommerne, mens han uafbrudt talte Græsk og citerede Homer. William havde ikke talt godt, han havde staaet og stammet i det, og han havde glemt Pointen i Skaalen. Uheldet havde forceret ham op, og han havde drukket mer, end han plejede. Dertil Heden, selve Stemningen, den blandede Luft — — Han blev distræt, han sad og rev en Rose i Stykker og hørte paa Rektors Citater med et halvt Smil, der var langt borte.

Saa pludselig uden Overgang slog han paa sit Glas.

„Det er Høg," raabte man, „det er Høg" — og der blev saa nogenledes stille.

William stod midt for Hesteskobordet, rettet i sin fulde og slanke Højde. Det Atlaskes Slips var gaaet op og hang halvt opløst ned over Skjorten, Rosen dinglede i Knaphullet. Af Haaret faldt en Manke ned over Panden, og under Manken lyste de store Øjne frem under de tunge Laag. Han aabnede Munden, og de dybt krusede og fulde Læber hvilede i et Smil, inden han begyndte . . .

„Det er dog Satans, saa Høg ser østerlandsk ud," sagde Historielæreren, der sad ved Siden af Gerson.

„Ja, den er s'gu lige højhælet nok," sagde Gerson, der saá paa Vennen med opspilede Øjne. „Men dejlig er han."

Saa talte han, Stemmen var blød; alt blev sagt i lutter Mellemtoner, der gjorde det hele dybt og kun lod ane Flammen:

„Det er om Minderne, jeg vil tale, alt, hvad der igaar var Nutid, og som nu idag er blevet Fortid for os. Minderne om Hjemmet vi forlader, Hjemmet, som saá vore første Drømme fødes og vore Længsler vaagne til Liv. Denne stille Sø, som lod os drømme saa smukt i sin Stilhed, Skovene om den, som et Bælte, der værner mod Stormene, Himlen, der spejler sig i den; Minderne om en lykkelig Tid, da vor Horisont var en Kirke, hvor en Fortid sover, og en Bøgeskov, fredsommelig som Kirken — — —"

Nogle havde rejst sig; med Glassene i Haanden stimlede de sammen i Rummet mellem Bordene; William ændrede Tonefaldet lidt og vedblev:

„Alt dette var til idag vort Liv, og nu er det blevet Minder, som vi, nu da vi gaar, tager med. Thi Afskeden er kommen, og er det end sandt, at vi kun skilles fra alt her med Sorg, saa var det dog nødvendigt at skilles: thi her kunde vi ikke blive. Spurv eller Ørn, ud fra Reden m a a de flyve, naar Vingernes Fjer er vokset, og ud til en anden Scene maa vi, hvor Horisonten er større, Himlen mere vid, hvor selv Drømmene kan flyve højere og hvor Livet, vi drømte, kan blive til et Liv, vi lever . . ."

Der var noget tiltvunget over dette dæmpede; man gik paa hel Jord og Jorden gyngede — —

„Men, d e t tror jeg, derude, hvor vi m a a hen, i Livet, som vi ikke kan unddrage os, hvor Scenen er større, alting rigere, fuldere end her, dér er ogsaa Kampene smerteligere. Her kom Stormene til os som en Kastevind, der kruser Søen, her hørte vi Larmen som en Brusen oppe i Stammerne; men Kastevindene og Stormene og Larmen kom os ikke nær. Men nu skal vi ud imod Stormen og kæmpe i Larmen, og det véd vi, at den, som ikke gaar imod Livet, han har dødsdømt sig selv. Ind i Fremtiden! Indskrevne i Fremtidens store Legion, hvis Rækker tyndes og fyldes som de Udødeliges Slagorden, indskrevne i de Kæmpendes Kohorte, der gaar frem, fordi den t r o r, og selv om den falder,

aldrig opgiver at haabe. Thi Ungdommen er bestandig ung, fordi den altid fødes paany, og naar vi falder, gaar andre frem til Sejr. Men endnu kan Sejren blive vor, naar vi vil, thi at ville er Hemmeligheden og Nøglen" — — —

Han tog Glasset og holdt et Øjeblik den anden Haand mod sin Pande.

„Men det koster at ville, og naar Kampene har slaaet deres Saar, da er det, vi vil tage disse Minder frem, Minder om vore første Forhaabninger, om vore første Drømme, om vor første Længsel og vore første Suk. Og disse Minder vil dvæle ved en stille Sø, der slumrer i en Sommernat som denne, ved en rosenduftende Kirkegaard, hvor Danmarks gamle Storhed drømmer i tusinde Kroge og Hvidernes evige Berømmelse lever hos deres Slægtninge, Valdemarernes; som kvidrende Fugle vil Minderne synge om os, naar vi, Fremtidens Sønner, gaar bort fra vor første Ungdoms Hjem, hvor Fortiden blunder.

Minderne — Minderne leve!"

Han havde givet sig hen. Hans Ansigt lyste; og, med Hovedet bøjet lidt tilbage, stod han nu med løftet Glas mod Salen.

Man havde efter Talen samlet sig et kort Minut, inden man raabte. Saa hørtes en pludselig Summen. Hurra blev der ikke raabt.

Lidt efter brød man op, man skulde slutte Festen paa den anden Side Søen, og man gik ned gennem Haven til Baadebroen. Langt om længe kom man i Baadene.

Man blev uvilkaarlig stille, mens man gled hen over Søen. Himlen var lys, Nattens Skumring laa kun som et dæmrende Slør over Dagen, man hørte Aarernes Plasken, nu og da en enkelt Sætning fra en af de andre i Baaden, der f a l d t ud i Stilheden; et Raab fra den forreste Baad. Ellers Tavshed og Sommernatsfred.

III

Nina var træt af at tale imod, hun var nær ved at opgive alt. Den første Dag, da William fortalte hende sin Plan at ville være Skuespiller, troede hun ham ikke: hun saá paa ham med store Øjne og gav sig til at le: „Du!" raabte hun og løb ind til Sofie: „Han vil være Skuespiller," sagde hun, „William er forstyrret!" Men da det blev Alvor, vedblev hun længe at vægre sig ved at tro det; hun kunde ikke tænke sig det, hun vilde ikke forstaa det.

Paa Williams Hoved havde hun lagt alle sine Forhaabninger, i ham og kun i ham havde de to Søstre levet de to Aar i Præstegaarden: han var deres Alt. Nina havde altid vidst, han var ikke som andre, men netop derfor haabede hun desto mere; hun forgudede ham, hun læste hans Breve atter og atter, hun skrev dem af og gemte dem i sin Dagbog. Broderen var hendes hele Liv.

Hvad han skulde være, havde hun egentlig aldrig tænkt, men noget mere end andre maatte det blive. Som Mængden var han ikke, og hun kendte ingen, der maatte kunne drive det saa vidt som han.

Nina havde aldrig været forelsket. Den første Ungdoms flagrende Ømhed, som fylder unge Kvinders Sjæl ligesom med sværmende Sommerfugle, havde hendes hærgede Sind, der var blevet mørkt ved de tidlige Skygger, aldrig kendt. Hvad hendes Liv havde udviklet, var en urokkelig Kærlighed til „sine", en noget snæver Følelse, der var præget af selve den Tunghed og Kulde, hvormed Prøvelser saa tidlig havde mærket hende; og af denne Kærlighed havde hun én Gang for alle skænket William største Parten, den Part, som indesluttede hendes bedste Haab og al hendes varmeste Ømhed.

Saa havde hun mødt ham nu, da de kom til Byen for at bo sammen, og den første Dag, de var rigtig alene, havde han talt alvorlig til hende om sin Livsplan. Derpaa gik der nogen Tid, hvor hun tog det for hans Spøg,

hun kæmpede hovedsagelig mod ham med Latter, fandt det saa aldeles urimeligt. Men siden saá hun jo, det var og blev hans Alvor, og hendes Vaaben blev Taarer.

I Begyndelsen var det alt det ydre, Livet, som stødte hende tilbage, hele Kulissetilværelsen, som hendes Naturel saa lidt forstod; hun tænkte paa hensvirede Nætter, paa fordrukne Eksistenser, malede alle de Skræmmebilleder, en Kvinde, opdraget og udviklet som hun, sætter imod denne Stand.

„Hvorfor vil Du dog saadan udstille Dig selv," sagde hun ofte.

Hun blev bitter; og jo mere hendes Tanker kredsede om Broderens Fremtid, des mere fortvivlet blev hun. Hun saá, at denne Tanke var hans Liv, at han ind paa dette ene satte al den nervøse Anspændelse, som hos ham erstattede Sundheden, at han kun levede og var lykkelig i dette Haab. Jo mere hun var sammen med ham, jo klarere saá hun, at dette Selvbedrag, som hun kaldte det, var vokset, saa det nu omspændte hele hans Eksistens, og der kom en Tid, hvor hun bad til, at han maatte blive Skuespiller, bad, tvang sig til at bede, at han maatte blive det.

Hendes Frygt for, at William skulde blive Skuespiller, blev efterhaanden, som Samlivet med ham lod hende lære, hvor dybe Rødder den ulyksalige Idé havde slaaet i hans Liv, til en — med ubevidst Glæde blandet — Frygt, for at han ikke skulde blive det. Og hun vidste næppe mere at finde sig selv til Rette i alt dette.

Hun var ulykkelig i alle Fald.

Et var vist: hun kunde ikke t r o paa ham.

Og saa sagde hun atter og atter: „Hvorfor er det dog netop det, Du vil?" Og mens hun saá Idéen gnave sig dybere og dybere fast, blev hun mere og mere betaget af sin Angst.

„Om Du nu tog fejl," sagde hun.

„Saadan ta'er man ikke fejl," svarede han.

„Du er saa opskruet, William, og man skal ikke gøre en Leg til Alvor."

„Nej, Nina, men det maa være Talent, hvordan skal vi ellers maale det, hvorpaa skal vi ellers kende det? Det vilde dog være for uretfærdigt, Jeg forsikrer Dig, jeg har ikke plejet det, det er kommet, og saa saá jeg, at hele mit Liv, Moder og Fader og — Ka — —“ han vilde have sagt Kamilla — „og alting var Indledning til det, og nu, nu tænker jeg slet ikke andet“ . . .

„Men Du kunde tvinge Dig til at tænke det“ . . .

„Det kan ikke nytte, Nina. Hvis jeg bliver Skuespiller, bliver jeg maaske til noget, skønt Moder var brystsyg og Fader gal — —“

„William!“

„Ja, det faar ikke hjælpe, vi kan ligesaa gerne sige det. Jeg ser Syner om Natten og Du hoster, og det er i det hele en dejlig Familie . . . men bliver jeg Skuespiller, saa vil jeg kunne tvinge mig selv. Jeg véd det, jeg kan blive ved med at arbejde og anstrenge mig og arbejde igen, det er mig ligemeget, hvor længe det varer, inden jeg bliver til noget, om jeg skulde danse i fem Aar og gøre Gymnastik i ti for at blive det. Men gaar det galt, er det ikke sandt, hvad jeg føler, saa — nej jeg kan slet ikke tænke det.“

Efter en saadan Samtale var Nina endnu mere nedslaaet og endnu mere ængstet end før.

Det var noget hen paa Vinteren. De havde flyttet det runde Bord hen til Kakkelovnen, og dér sad de nu — Nina og Sofie — og arbejdede, mens William læste højt. Det var flere Uger siden, han havde læst for dem, og han læste godt, Nina hørte det. Da de var færdige med anden Akt — Komedien var „de Nygifte“ — sagde hun roligt, uden at se op:

„Iaften kan jeg lide det.“

„Ikke sandt?“ fo’r det ud af William. Det var, som gik der Lys hen over hans Ansigt. Der blev en Pause.

„Det er ikke Forfængelighed,“ sagde han saa sagte, „men jeg blev saa glad.“

Baade Stykket og Oplæsningen rørte Nina, hun havde Lommetørklædet i Skødet og sad hvert Øjeblik og

pudsede Næse med en betænkelig fugtig Lyd. Sofie græd hele Tiden ned paa det Kannevas Broderi.

Da Stykket var forbi, rejste William sig og gik hen i en Krog i Mørket. Det varede noget, inden nogen af dem talte, Nina sad med Hovedet støttet paa Armen og bed i sin Hæklenaals Elfenbensskaft. Hun sukkede et Par Gange, begyndte atter at hække, men faldt igen i Tanker.

William holdt Øje med hende fra Krogen, og da hun saá op, mødtes deres Blik.

„Men Høg kan Du da ikke blive ved at hedde,“ sagde hun tonløst som halvt til sig selv.

„Hvorfor ikke?“ han røg op fra Stolen. „Høg — — ikke blive ved — —“

„Man kan ikke skrive Høg paa en Plakat,“ Tonefaldet var ganske ligefrem.

Og lidt efter: „Hvad vilde Fader have sagt?“

William var blevet blussende rød, han saá et Øjeblik stift paa Nina, med stirrende Øjne, som om han havde faaet Øje paa en Afgrund — saa gav han sig til at le. —

„Er det de Høgers Ære?“ Han blev ved at le.

„Ja, netop — og Du er den sidste!“

„Netop derfor gør jeg det,“ sagde han sagtere, „I kan være rolige.“

„Og Du synes, at Faders Navn har sin Plads paa en Theaterplakat?“ Ninas Stemme rystede.

„Faders Navn — ja for den Sags Skyld — — —“ han snublede over Ordene, og vendte sig om.

Nina rejste sig heftigt, Stemmen dirrede: „Fader var syg ... det er ingen Skam, men ...“

Han trykkede Hænderne ind mod sit Bryst, betvang sig voldsomt:

„Ja,“ sagde han og bed sig i Læben, „vist saa — men det er heller ingen Skam at virke det eneste, man kan.“

Han støttede sig til Klaveret, han kom pludselig til at ryste, saa han ikke kunde staa, og blev hurtig bleg, saa atter rød. „Gør jeg Navnet Skam,“ Tænderne klaprede imod hinanden, „saa skal jeg nok lægge det af.“

Han rev sit Lommetørklæde frem, førte det hurtigt op til sit Ansigt og hulkede.

Saa gik han.

Da Nina vilde ind og sige „God Nat“, var Døren til Værelset laaset. Hun ruskede i den: „William,“ raabte hun, „det er mig.“ Ingen svarede. Og hun gentog igen og højere: „William, William.“ Hun hørte ham rejse sig fra Sofaen og gaa tungt hen over Gulvet. Værelset var mørkt, der var intet Lys i Sprækken.

„Hvad er der? spurgte han.

„Luk mig ind,“ sagde hun, „jeg vil tale med Dig.“

„Det kan ikke nytte,“ sagde han inde fra. „God Nat.“ Saa gik han igen bort fra Døren.

William sov ikke den Nat.

— — — I den første Berusning, hvormed den unge Tanke havde fyldt ham, var han kommet saa let over alt, alle Betænkeligheder havde været smaa, selv hvor Tvivlen stak sit Hoved frem, blev den hurtig overmandet. Det nyttede desuden slet ikke at tage alle disse Hensyn: der var blevet kaldt paa ham, og han fulgte. Det var den simpleste Ting af Verden, ganske simpelt, fordi det ikke kunde være anderledes.

Han havde kastet sin Bagage fra sig og var gaaet efter — Bagagen af Fortid, Fordomme og Slægtsstolthed. Der havde slet ikke været Plads til nogen Tvivl.

Men nu — nu, iaften var det anderledes.

Han tændte ikke Lys, da han kom ind. Han lagde sig hen saa Chaiselonguen og svøbte sig ind i sit Rejsetæppe, han frøs, saa Tænderne klaprede i Munden, og han hyllede sig helt ind i Tæppet, ligesom for at gemme sig. Han følte sig tung i alle Lemmer, blytung og sløv, ligesom bedøvet af det Slag, han havde modtaget. Han tænkte ikke; hans Tanker, der søgte at arbejde, forsvandt ud i en grødet Sløvhed, der opslugte alt, og hans Hjerne laa under for dette pludselige Kølleslag.

Det var som en aandelig Besvimelse.

Men lidt efter lidt vaagnede Tankerne og skreg op i hans Hoved paa én Gang, saa det hamrede i hans Tin-

dinger. For første Gang gennemtænkte han i disse Timer under forfærdelig Kamp sin Livsplan.

„Men Du kan da ikke blive ved at hedde Høg."

Først slog han sig med Magt til Taals med den gamle Sætning, han den Gang havde modtaget, at hver maatte gaa sine egne Veje, søge sit Maal, og Storheden var én, Berømmelsen én, kun Vejene var det, som var forskellige. Men han kunde ikke blive staaende ved det iaften. Man havde jo dog Lov til at gaa sin egen Vej, man maatte gaa den, hvorledes den end var, for at redde det bedste i sig, og denne Vej var saa god, som den Kunst, han viede sig, var stor. Og dog var han urolig . . .

Thi andre dømte ikke som han. Nu Nina for Eksempel — hvordan kunde hun sige det saa simpelt, som noget, der fulgte af sig selv, hvormeget det end kostede hende: „Men Du kan da ikke blive ved at hedde Høg?" Hvorfor sagde hun det? Hvordan kunde det gaa til? Hun elskede Navnet, det vidste han. Og hun elskede ham som den sidste af Slægten, den der skulde genføde Ætten og gøre den berømt over nye Tider.

Og for hende stod det dog som noget selvfølgeligt, at maatte han gaa sin egen Vej, kunde det ikke være andet — ja, saa maatte han opgive Navnet, saa var Slægten uddød. Men hendes Kærlighed var stærk nok til at ofre hendes Forhaabninger — —

Han rejste sig fra Sofaen og gik i Mørket rundt omkring i Værelset, han stødte paa Møblerne uden at mærke det, væltede Stolene og rejste dem igen mekanisk.

Men det var Overdrivelser, Nina overdrev.

Men hvorfor troede hun ikke paa ham — hun elskede ham . . . og troede ikke . . .

Tankerne begyndte igen.

Han gik jo imod dem alle, imod Strømmen, imod alle Ønsker . . . Men Strømmen var Fordomme, Bornérthed, Taager . . . Vist saa, vist saa, han havde bestandig Ret, bestandig, hvordan man saa saá det . . . Han saá nok, det var et Ansvar, han var selv opdraget i den samme Fordom, men . . . Storhed var Storhed, og stor vilde han

jo blive, maatte han blive — ellers — naa, han skulde nok bære „Høg“ over, ad sin egen Vej, de vilde spotte, le, men tilsidst vilde de bøje sig ... og Navnet vilde sejre ad hans Vej.

Det brændte ham og sved ham som Ild i Sjælen. Op igen, hvileløs rundt, det var forfærdeligt at kæmpe saaledes ...

Thi hvorfor var der dog ingen, som troede paa ham? Hvorfor troede Nina ikke, eller Sofie, eller Gerson, eller alle Beundrerne! Hvorfor troede de ikke? Nu trængte han til deres Tro — nu, da han gik alene, ensom, og bar hele Fremtiden over den stride Strøm ... aa, nu da det stormede ind over ham — nu skulde de komme til ham og tro paa ham ...

I Talentet mundede det ud. Havde han ikke det, vidste han ikke det, urykkeligt klippefast — nej — saa kunde han ikke, saa maatte han ikke gaa — — det var Ansvaret. Om Talentet drejede det sig, om Talentet — — alt ... men det havde han jo — —

For havde han det ikke? —

Han var lige ved at skrige, da Tanken kom igen.

Men han havde det, han vidste det, det idetmindste var sikkert. Hvordan skulde man ellers maale det, hvad skulde man tro paa, naar dette ikke var sandt? en hel Aabenbaring var det jo for ham, et tydeligt Kald at holde sig til — —

At tro paa sig selv. Han vidste, han var udvalgt, saa dan noget vidstes ... men hvorfor kunde de andre da ikke tro? hvorfor stod han alene? hvorfor var de vantro, de, som dog stod ham nærmest? Hvorfor troede ingen, slet ingen? han var saa alene med sit Haab. De maatte tro, han længtes saa ubeskriveligt, han tørstede saa forfærdeligt efter at blive troet — — —

Som i legemlig Smerte rejste han sig i Sædet og rokkede klagende frem og tilbage ...

Ja, mislykkedes det, det kunde han se, saa var Slægten død — død — ude — — —

Men det kunde ikke mislykkes, det maatte lykkes.

Og for tusinde Gang hamrede de samme Tanker som Ildhamre i hans Hjerne . . .

Det var jo en Aabenbaring, det var jo det, som havde givet Lys i Mørket; var jo det, som havde vækket ham og givet Liv af Død. Alle hans Drømme, alle hans Tanker, alt . . . Aa nej, aa nej . . . tag det ikke fra mig!

Han følte en Tomhed, fordi han ikke kunde bede, og han hviskede nogle Bønner til det store Rum — —

Han rejste sig, han gik op og ned, han pressede Hænderne mod de feberhede Tindinger — —

Det var Lyset, var Flammen i hans Liv, det kunde ikke være anderledes. Og han klamrede sig til Lyset, han klamrede sig til sin Tro som i legemlig Dødskval. Udenfor dette laa kun Angst og Opløsning og Mørke og en Fortvivlelse, som ikke vidste Raad — nej, nej, han maatte blive her, maatte blive paa fast Grund, han kunde ikke gaa ud i al den Elendighed, — — denne Nat uden Stjerner, al denne Kulde, som vilde isne ham.

Saa kom han pludselig til at tænke paa Jakob, som kæmpede med Gud . . .

Det var svært at kæmpe, og fast maatte man staa.

Han trykkede sit hede Hoved ned mod Skrivebordets Kant og satte sig et Øjeblik paa Stolen. Saa lod han sig langsomt glide ned paa Tæppet og laa og krammede om Sofaens Ben.

Han syntes, han slugte Skrigene, Dødsangsten ophobede i hans Bryst.

Og hvis han nu opgav det, hvor skulde han saa gaa hen? hvis han nu ikke turde? Hvis han kastede Byrden fra sig?

Han sprang op med et Sæt, satte i at gaa stærkt, virrede uafbrudt med Hovedet som i Legemssmerter, gned sine Hænder, saa det gjorde ondt — —

Men nej — fremad maatte han gaa, slippe kunde han ikke . . . Man løj aldrig saadan for sig selv.

Og der var jo ogsaa dem, der troede. Kamilla og Professoren, de troede begge, og de saa klart. Og pludselig overfaldtes han af en fortærende Længsel efter Kamilla,

hele hans Smerte, al hans Sjæls Oprørthed higede imod hende, den blev til en legemlig Længsel, en Attraa efter at suge sine Læber mod hendes, aande med hende; ind til hendes Bryst, at græde, klistre sin Mund mod hendes for at dæmpe sine Skrig ved hendes Elskovssuk — — aa, det at hvile hos en anden, gaa op i en anden, som troede.

Han var træt, hans Tanker gled atter ud, og han faldt sammen paa Sofaen og halvdøsede.

Saa var det, Nina raabte, han hørte det først utydeligt, saa naaede hans Navn til Hjernen som en Smerte. Han rejste sig tungt og gik hen over Gulvet, svarede hende og gik tilbage.

Men Tankerne var vakte igen, og han begyndte forfra. Men han var blevet roligere. Han tog det paa en anden Maade, det var, som han samlede sig, samlede Resterne fra denne Kamp. Han troede endnu, andet kunde han ikke, tro maatte han; at han havde Talent, det gik han ud fra. Store Himmel — hvor skulde han ellers staa?

Men for første Gang gav han sig til at maale det, han vejede sin Styrke og han undersøgte sine Midler. Han sagde ikke, han vilde være Skuespiller, han spurgte sig selv, hvad han da vilde være som Skuespiller og hvad han kunde naa. Han gik alene, han maatte tage Byrden alene, men saa maatte han ogsaa prøve sine Skuldre, selv om han skulde segne.

Han gav sig til at betragte sig selv. Og han løj mindre, end man skulde tro. Nu var han én Gang inde paa Kampen, og i denne Nat, hvor han ikke havde Mod til at flygte, fik han idetmindste Mod til at veje. Han tændte Lys, og han betragtede sig selv, sine Træk, sit Ansigt. Før havde han egentlig kun tænkt paa Stemmen, nu skulde der tænkes paa alt, og han undersøgte, prøvede, saá atter og atter i Spejlet — —

Kom pludselig til at tænke paa en Gang, han stod og spejlede sig i Sorø, hvor Gerson kom ind og saá det: „Du skulde spejle din Ryg," havde han sagt — — Og han huskede, det var ham ligesom et Stik den Gang . . .

Nu tog han Sidespejlet op, rettede sig, stod rank ... saá sig selv ... Nej, Helt kunde han ikke være ... hvor den Ryg var krum, altfor krum ...

Og han slap Spejlet næsten med et Skrig ...

Saa faldt han sammen foran Konsollen, ramt som af tusinde Slag, han syntes, han saá ind i et Mørke, hvor alt var slukket, et koldt, ubeskrivelig dybt Mørke — — Saa ubeskrivelig ræd, saa ubeskrivelig træt stirrede han ind i Svælget, og han syntes, at dér begyndte det forfærdelige Intet. Han løftede Hovedet og saá ind i Spejlet, mødte sit eget Ansigt, det var graat, furet, slappet, han skreg og slog sig for Munden for at dæmpe sit eget Skrig — —

Begyndte paany, mens Lampen, han havde skruet højt op for bedre at se, osede paa Konsollen, sin hvileløse, jagende Vandring.

Tankerne jog hinanden, hans Hjerne sønderslededes, hans Sind martredes, han vidste ikke, hvorhen han skulde gaa i denne Prøvelsens Nat. Aladdins Kongekaabe faldt ned fra hans Lemmer som Pjalter, og han kunde ikke holde dem fast ... Nej, Aladdin var han ikke.

Men havde han ogsaa Ret til at fordre det? Var det det lykkeligste? Æblet i sin Turban, det var let — men det var ikke det eneste.

Og han flygtede til Arbejde, d e t maatte jo magte noget, det maatte jo dog kunne dække d e r, hvor Midlerne svigtede, dér, hvor hans Evner blev svage. I Sjæleangst klamrede han sig pludseligt til Arbejdet. „Chevalieren“, „Aladdin“, „Olaf“ — det kunde han ikke, men rigtige Mennesker, som ikke var smukke, som ikke var skønnere end de fleste — som talte om Livet, simpelt, ligefrem — — det maatte han kunne: han følte jo mere end de fleste, han havde jo lidt mere, og alt, hvad han havde levet, skulde han kun fortælle igen.

Aa, Ryggen kunde jo dog blive lige, ligesaa lige som de flestes, og Stemmen var ligesaa stærk — —

Han kæmpede, kæmpede Tomme for Tomme, veg

hjertesaaret for hvert Minut i denne Kamp, hvor Aladdinsdrømmene svandt ud i Taage.

Som Legemskvaler martrede det ham, saa han bed sin Læbe til Blods og var glad ved den fysiske Lidelse.

Han flygtede ræd og angstfuld til Arbejdet — —

Alt, alt kunde de tage fra ham — men Lyset var dog kommet fra denne Tanke, det maatte dog være sandt, selv om han kun var en Noureddin . . . selv nu troede han paa „Tanken“ . . . han m a a t t e gaa den Vej, selv om de stolte Forfædre skulde vende sig i deres store Grave . . .

Han mærkede Lampeosen, skruede Lampen ned. Saa strøg han en Svovlstik og tændte et Lys. Han gik over Spisestuen ind i Ninas Værelse. Hun vaagnede ved, at Døren knirkede, og holdt sig for Øjnene mod Lyset.

„Hvem er det?“ sagde hun hurtigt, „hvem er det?“

„Mig . . .“

Hun rejste sig op, saá et Øjeblik paa ham, lagde sig ned igen og sagde mat:

„Er Du ikke gaaet i Seng endnu?“

„Jeg kan ikke sove,“ sagde han og stillede Lyset fra sig paa Bordet.

„Og jeg har lige drømt saa ækelt,“ sagde hun.

Han sad paa Sengekanten og pillede ved Lyset. „Jeg har tænkt meget inat“ — —

Hun sukkede. Han blev ved, stadig dæmpet:

„Men nu — dette er sandt, m a a være sandt, jeg havde ikke Kraft ellers.“

Nina saá paa ham, hun havde aldrig set ham saa bleg. Hun tog hans Haand. „Det var mig, der havde Uret,“ sagde hun.

Hans Ansigt blev pludseligt lyst, saa atter mørkere: „Tror Du da“ . . . spurgte han sagte, næsten angst.

„Jeg mente med Navnet,“ sagde Nina.

William rejste sig. „Tak,“ sagde han tonløst.

„Og ellers maa Du jo bedst vide det,“ det var sagtere . . .

Han satte sig igen. „Man maa arbejde," sagde han mekanisk.

Nina saá atter op. Hun kendte ham ikke igen: „Jeg har gjort Dig ondt," sagde hun.

„Nej," det lød haardt, „det var kun nødvendigt." Han tog Lyset, stod et Øjeblik med Stagen i Haanden: „Nej" — han kæmpede lidt med Graaden.

„God Nat," sagde han henne fra Døren.

Den næste Dag gik han ud til Professoren. Egentlig var han slet ikke bange. Han havde set Sandheden under Øjnene, syntes han, han havde løftet sin Fremtid som en Byrde, og nu kunde der ikke staa meget mer tilbage ... Han havde faaet Byrden op paa Skulderen og var paa Marsch — det værste var gjort.

Professoren var i Udlandet, det stod skrevet paa et Blad Papir, der var klæbet paa Døren. William blev lidt bleg, men han syntes ikke, det undrede ham. Han sagde til sig selv, det maaske var det bedste, saa vilde han gaa til en anden. Til Instruktøren var det rimeligste, han vidste tilfældig, han var hjemme paa denne Tid.

Der var noget ilsomt ved hans Gang og hele Væsen, næsten ligesom naar man gaar til Tandlægen og skynder sig, naar man én Gang har bestemt sig.

„Tredie Sal," sagde Portneren.

Han vidste ikke selv, men han syntes, han gik halvt i Søvne og maatte tage et Tag i sig selv for at vaagne. Hvad han vilde sige, havde han slet ikke tænkt over, og læse for ham vilde han ikke, det vidste han. Men tale med nogen maatte han, derfor var han kommet. Der hang et Spejl paa Trappegangen paa første Sal — han saá sig i det og rettede sig, han saá mat ud af Øjnene, og han lo for at faa mere Glans i dem.

Nedenfor den sidste Afsats standsede han — han pressede Hænderne ind mod Brystet, han var pludselig blevet saa stakaandet ... Saa naaede han i tre Spring op og ringede.

En Dame lukkede op. Hun saá lidt paa Høg, mens

hun blev ved at holde Døren paa Klem, ligesom hun var bange for at lade ham komme ind.

Saa sagde hun noget kort:

„Der er nogen hos Instruktøren."

William tog sit Kort frem. „Jeg kan vente," sagde han og gav hende det.

Damen tog det, saá paa Kronen og maalte atter William. „Vil De vente her," sagde hun og aabnede Døren til Dagligstuen.

William takkede og gik hen og satte sig ved Bordet, han var ikke angst, kun sløv. Han vidste, der kunde ikke hænde noget, som han ikke havde ventet, han var forberedt, men han syntes pludselig, at det var saa overflødigt, han var her.

Inde fra den anden Stue hørte han nogle Børn le, Pigen skændte. Han gik hen og saá ind i Bogskabet, læste paa alle Ryggene, fandt, at Bøgerne var underligt blandede, gav sig til at gaa op og ned ad Gulvet og talte Felterne i Gulvtæppet — der var seksten Firkanter paa langs.

Saa hørte han pludselig Instruktørens Stemme fra Gangen og fo'r sammen ved Lyden. Han tog sig til Hovedet og gik henimod Døren. Og pludselig sagde han til sig selv, at han maatte finde paa et Paaskud, give en anden Grund, han kunde ikke sige, hvorfor han var kommen, umuligt, han vilde ikke sige det . . .

Børnene lo inde i Spisestuen, han hørte Instruktørens Skridt, tog paa Laasen. — — Han vilde løbe bort. . . . Han havde kun en Tanke, at han maatte undfly. — —

Det var jo Vanvid, umuligt — — endnu kunde han ikke sige, at han — at han kom for at blive Skuespiller. Og han spurgte sig selv, hvordan han dog kunde være gaaet herhen efter denne Nat — — — men hvad skulde han dog — skulde han dog finde paa?

Men saa stod Instruktøren midt i Stuen. William slap Laasen med et Ryk, gik lidt frem.

Instruktøren havde travlt. „Hr. Høg?" spurgte han noget højt.

William pillede ved sine Knapper, saá op, søgte om Vejret, vilde svare. Saa mødte han Mandens Blik. Han havde aldrig set, at Instruktørens Øjne var saa kolde — — graa — mærkelig glasagtige.

Instruktøren blev ved at se koldt paa ham, saa sagde han, abrupt, uden Indledning:

„Naa, De vil være Skuespiller?“ —

Tonen var kort, noget haard. William saá ham lige ind i Ansigtet, hentede Aanden dybt: „Ja,“ sagde han.

Og han blev ved at se paa dette kolde Ansigt, hvor et Smil lurede i Mundvigen, med et Blik som et saaret Dyrs.

Instruktøren stod ubevægelig, stadig med det samme halvdulgte Smil og Haanden gemt under Vesten.

„Og De vil naturligvis spille straks?“ William rettede sig.

Sveden sprang frem paa hans Pande, og mens han blev ved at stirre, stum, gispende, maalte han Haanen i disse forfærdelige Øjne.

Saa rejste han sig helt.

Og pludselig brødes under hans Nervers vanvittige Anspændelse, som ved et Under, Seglet for hans stivnende Tavshed, og uroligt, i Feber, fortalte han alt.

Han fortalte om hele sit Liv, om sin Barndom, om sin Slægt, der døde ud, om sin Mission, om Vejen, han maatte gaa, om det eneste Haab, om Aladdin-Drømmene, han havde mistet, om Noureddin — vidste han det selv.

Det var forvirret, vildt; en Sjæls Forpinthed, der klamrede sig til et Halmstraa, en Ulykkelig, der kæmpede mod Dødens Angst. Han syntes, han maatte røre Sten, mens han talte.

Og paa samme Tid følte han sig paa én Gang saa besynderlig glad, han syntes, han var reddet, nu, da han begyndte at tale, var frelst — han følte, at latterlig var han ikke, bedre værd end til at haane. Og pludselig standsede han og saá paa Manden.

Der blev en Pause, William ventede, stirrede paa Ansigtet.

„Naa — ja, det er jo lovende."

Tonen var aldeles ligegyldig, maaske med et Stænk af overlegen Forbavselse. William følte, han havde talt til en Blok.

Han blev meget bleg, gik et Skridt tilbage, han syntes et Øjeblik, at Felterne i Gulvtæppet gav sig til at danse rundt.

Med en mægtig Viljeanstrengelse betvang han sig, søgte at tale og stammede tilsidst: „Jeg opholder Dem." Vendte sig og gik. . . .

William Høg var ikke fortvivlet. Han havde maaske slet ikke ventet andet, og han følte sig næsten vokse under den Haan, han havde lidt.

Arbejdets Aar var kommet, det saá han. Og saa vidste han, da denne Dør faldt i, at han, saalænge han aandede, uforanderligt vilde hade denne Mand.

IV

„Altsaa Kotillon?" William rakte med et Buk Frøken Blom det vifteformige Balkort. Han løftede Hovedet igen og stod nogle Øjeblikke, saa saá hun flygtigt hen over hans Ansigt, og som om Rødmen smittede, blev de begge røde paa én Gang. Det var nu saadan blevet en Vane, at Margrete Blom og William Høg rødmede, hver Gang de saá paa hinanden.

Saa gik han. Det var svært at komme frem, han gled ud og ind mellem Klyngerne, han kom til at støde til en rund Albu, han maatte skubbe til et Silkeslæb med Foden . . . Damerne stod eller sad under Lysekronen med Hovederne tæt sammen. Vifterne gled frem og tilbage, dækkede og blottede, blottede og dækkede Skuldres Hvidhed og Halses Skønhed.

William standsede. En gul Dame bøjede sig helt til

Siden og lo, mens han trykkede sig tæt forbi; han traadte paa et Slæb og mærkede Køling fra et Par Vifter. Hans Læber næsten strejfede en Nakke, som lænedes pludseligt tilbage. Saa slap han ud og gik hen over Gulvet til en Klynge af Herrer. De stod og slingrede sømandsmæssigt paa Benene, bredte sig i deres hvide Skjorter og trak i de stramme Handsker, mens de holdt Øje med deres Skilninger i Hjørnespejlene. En og anden viftede sig med sin Chapeau-bas, mens han vuggede lidt i Hofterne.

En Gang imellem trænger en af Herrerne sig udenfor Klumpen og vover sig lidt frem paa Gulvet, standser og trækker nervøst i sin Vest; sætter saa med et halvvejs Spring ilfærdigt hen mod Damernes Kreds, der aabner og lukker sig igen om den sorte Kjole, som forvilder sig mellem alle de skinnende Blottelser og Farver ligesom en Flue, der fortumles og forsvinder i en Blomsterkalk.

Mer sikre Herrer med Haaret sat meget fast med glinsende Stangpomade og med Roser i det venstre Knaphul, lader, som om de i Distraktion kommer nærmere Kredsen under Lysekronen. De taler sammen, to og to, og lidt efter lidt naár de, ved en hurtig Drejning eller ved et Par Skridt til Siden, hen over Gulvtæppet. Tilsidst bliver det uartigt ikke at drage den nærmeste Dame ind i deres Samtale. Men er Damen vundet, gaar den ene af Herrerne paa nyt Rov.

Andre Herrer blev staaende inde i Krogene. Der var nogle, som ikke var visse paa, om deres Slips sad rigtigt; de søgte at komme i Nærheden af Spejlet og spurgte ti Gange deres Nabo, om ikke deres Flip var for vid; nogle bad om at blive børstede af, og var generte, fordi deres Skjorte krøb op, eller de vidste, Undervesten ikke var rigtig ren; nogle havde ogsaa Hemmeligheder, „unge“ Mennesker, som brød sig Pokker om Ballet, og som stod og fortalte Historier fra inat: de havde sat Laura Stævne hos Mohr, naar de kørte hjem. De er stumme over for Damerne; men under Dansen eller ved

Bordet smiler de ofte til hinanden, de fløjter „Kanapévisen“ og nynner „Lindenau“, lader saa, som om de griber sig selv i det og siger „om Forladelse“, mens de ler Damen lige op i Ansigtet. Nogle tør ikke gaa frem, de er kommet ind med et Buk paa skraa og glorøde Kinder; har taget Handsken af den højre Haand for at række den behandskede Værtinde en klam Lab: de beklager, at Fruen ikke var hjemme, da de var for at gøre Visit. Saa redder de sig med et Ryk væk og gemmer sig i et Hjørne, hvor de nu staar og kigger frem, saa det ser ud, som om de stod paa Tæerne, og hvor de vilde blive staaende klemte til Væggen, som de var klistrede til Tapeterne, lige til man gaar til Bords.

William stod og saá over paa Gerson, hvis blonde Hoved dukkede op og ned inde i Sirenekredsen, han stod nu tæt ved Frøken Blom. Gerson tog hendes Balbog og gav den tilbage med Haanden paa Hjertet, mens Damerne lo.

„Tilgiv“. William fik et let Slag paa Skulderen og vendte sig, „men var det ikke Dem, som talte for Arbejdet i Foreningen?“

William saá lidt paa Mennesket, en meget friseret, mørkhaaret Fremtoning med store Øjne.

„Jo, det . . .“ Resten gled ud i et Buk.

„Undskyld — men mit Navn er Hoff.“

William bukkede igen. „Jeg skal sige Dem, Naiveteten morede mig . . .“ En Herre rykkede Hr. Hoff i Kjolen . . . „Kommer, kommer,“ sagde han saa og lo. „Ja vi skal senere gøre Bekendtskab“ . . . Saa vendte han sig og blev forestillet for en høj, blond Dame, William kun saá paa Ryggen.

Hr. Hoff var Aftenens Helt, og han havde ikke Tid til at være længe paa ét Sted. Man trækker af med ham for at præsentere ham for Damer, for at hilse paa Herrer, for at være morsom i det ene Hjørne og ondskabsfuld i det andet.

Hr. Hoff var moderne. Han var dukket op pludselig, og lige med ét havde man truffet Navnet „Bernhard

Hoff" overalt, paa Theaterplakater, paa Bøger, i alle Blade. Og ogsaa i Livet traf man ham allevegne og kunde ikke undgaa at se ham. Man mødte denne spinkle Figur med det blege, graa Ansigt overalt: paa Gaden, paa Langelinje, i Theatrene. Som oftest kørte han: han sad henslængt i en Droske, undertiden alene, sammenfalden og klemt op i det ene Hjørne. Saa saá han ud som Døden fra Lybeck, som om han vilde blive borte i sin polske Skindpels; men undertiden kørte han med en Ven, et Menneske, som havde det moralske Mod at vise sig sammen med ham, skønt han var ligesaa bagtalt privat som offentlig. Naar han var sammen med nogen, var han altid nervøst livlig og meget snaksom.

Man nævnede hans Navn sammen med en bekendt Skuespillerindes, og han havde altid Lommen fuld af rosenrøde Billetter.

Hans Ødselhed var endnu større end hans Indtægter, og han brugte i den ene Maaned ligesaa meget til Parfume, som han alt i alt maatte leve for i den næste. Hans Pengeaffærers Vanvid gav Folk endnu mere at snakke om end hans Erobringer.

Hvad der havde gjort ham saa fejret i Dameverdenen — thi Herrerne satte ingen Pris paa denne moderne Udgave af en forfejlet „Heliogabal", som en af hans Modstandere en Gang havde kaldt ham — var dels hans Ungdom: han var kun tre og tyve Aar, og han syntes selv at sætte saa megen Pris paa dette Fortrin, at han paa alle Maader forsøgte at fængsle og fastholde det noget raffineret barnlige, østerlandsk drengede, der havde forskaffet ham det ovenfor nævnte Tilnavn; dels hans ejendommelige Ydre, som det besynderlige Menneske akcentuerede stærkt ved sort Pelsværk og Toiletkneb, og hvis noget hede Kolorit stemmede saa godt med det aldrig svigtende Skær af Sensualitet, som syntes at klæbe ved alt, hvad han skrev som Forfatter.

William havde ofte set ham rundt omkring, og Hoff havde interesseret ham. I Begyndelsen havde han ligesom de fleste andre været irriteret paa Hoff; han blev

ægget ved al den Støj, som bestandig fulgte ham i Hælene, og som selv hans Venner var tilbøjelig til at kalde Reklame. Og det samme, som William saá i Hoffs personlige Optræden, stødte ham stadig tilbage i hans Forfatterskab, som han under Spektakel spredte til alle Sider i smaa Stumper med Glimt og Blink af Begavelse, men uden Ro og uden at tage sig sammen til noget helt.

Men saa havde han en Dag set ham i et Forlystelseslokale. William selv sad paa Gulvet, men saá Hoff komme ind i en Loge. Han lo, smilede til Opvarteren, lod den ene trække Pelsen af og den anden holde Huen. Han kunde ikke finde Pengene til Kontrolløren, og han fyldte hele Logen med sin Person og dens Støj.

Saa kom han frem ved Balustraden og satte sig med Kikkerten i Haanden; lorgnetterede et Par Damer; studerede Programmet; købte et Vittighedsblad.

Men lidt efter lidt faldt han sammen. Han satte Kikkerten fra sig paa Bordet og sad med Hovedet støttet paa Armen bøjet ud over Balustraden. Trækkene blev fuldstændig slappe og askegraa; Figuren sank sammen under en Byrde af Træthed. Der var noget uddødt over den hele Fremtoning.

Lidt efter blev han vækket af et Par Venner, og William saá dem Kl. 12 køre bort med to Damer.

Fra det Øjeblik tog William Hoffs Parti.

Hoff var kommet midt ind i Damekredsen, som trængtes sammen om ham, mens han stod og kokettede med en rød Vifte, han havde røvet fra en svær Blondine, og hvis Farve stod brillant til hans Haar. William ønskede, han vilde skabe sig lidt mindre.

Saa blev der klappet op.

Herrerne trængte sig frem mod Kredsen, og det blev en pludselig Tummel, mens alle gav sig til at tale paa én Gang, og Musikken fra Balsalen, hvis Dør blev lukket op, lød stærkt i Marschtakt. Den opførende Herre raabte ivrigt uden at blive hørt; man trængte ilsomt frem mod Fløjdøren, Par ved Par, medens Damerne fik travlt med at glatte Haar og kaste Blik paa Blomstergarniturerne

ved deres Bryst. Nogle tog op i Slæbene og gik noget bøjede, mens de bar det.

William skyndte sig hen til Nina, som han skulde have til første Dans, men hun slap forbi med en anden, mens hun demonstrerede og slog ud med den sorte Vifte. Saa havde William ingen Dame.

De ældre rejste sig langsomt fra Krogene, hvor de havde gemt sig med deres Thekop, og fulgte efter Toget, der begyndte at ordne sig inde i Balsalen, hvor Luften var behagelig kølig. Parrene placerede sig langs Væggene, meget stift, som om de sad paa Parade.

Det var en rund Stue, Orkestret var slaaet over i en Polka og de første Par dansede allerede midt ude paa Gulvet som paa en Tallerken.

De ældre strømmede sammen i Dørene, det ene Hoved ved det andet; William blev trykket helt op mod Dørkarmen af en svær Dame, som traadte ham paa Foden og gav sig til at vifte sig meget stærkt og klagede over Varmen. Hun saá ogsaa meget echaufferet ud med kobberrøde Kinder og strittende Strudsfjer.

Nina dansede ud med sin Herre. Hun dansede ejendommelig roligt med bøjet Hoved og talte ikke under Dansen; man lagde meget Mærke til hende, sortklædt som hun var, midt imellem alt det lyse. Saa fik William Øje paa Hoff, han „havde“ Margrete; han sad overskrævs paa en Taburet og holdt Ansigtet meget nær hen til hende. William vidste ikke, hvorfor han fandt det ubehageligt, at Frøken Blom dansede med Hr. Hoff . . .

Men Forfatteren sad saa tæt op ad hende, og saa danse første Dans med ham — det var uforsigtigt.

Nu dansede de ud. Hoff holdt hende meget fast, saa det næsten saá ud, som om hun støttede sit bøjede Hoved til hans Bryst. Han saá ned og hviskede . . .

Den tykke Dame vedblev at vifte sig meget stærkt.

„Her er forfærdelig Trængsel,“ sagde hun, mens hun trykkede sig endnu tættere op ad William, der fik en ubehagelig Svedlugt i Næsen.

„Hvem er den unge Jøde?“ spurgte hun.

„Jøde, Frue?“

„Ja, der danser saa intimt med den unge Blom?“

William blev rød. „Hr. Hoff,“ sagde han, „han er ikke Jøde . . .“

„Naa ikke — nej, han er nok blot Ateist. Jeg vil dog be'e min Datter, at hun siger „Nej“ til den Herre.“

Parret var nu lige ud for, men ingen af dem saá William . . .

„Og De synes virkelig, det er upassende?“ sagde Hoff, idet de dansede forbi, han førte Ansigtet tæt ned mod hendes for at høre Svaret.

William vilde helst ikke se paa det og gik ind.

Han satte sig paa en Hjørnesofa i den inderste Stue og bladede i et Album. Han vilde dog sige til Margrete, at man ikke gjorde Ret i at danse med alle og enhver, og at man helst skulde sige Nej til Hoff . . . Han vilde ligestraks efter første Dans trække Nina til Side og sige det, saa kunde hun . . . Margrete kendte naturligvis ikke Hoff, og saa var det dog virkelig rigtigt — det var jo ligefrem hans Pligt, naar Margrete kom saa meget hos dem, at sige det og sørge for, at hun ikke dansede med et Menneske, som — nej, som man ikke dansede med.

„Saa kender De mig altsaa slet ikke igen,“ sagde en Damestemme lige ved ham. Han saá op og rejste sig hurtigt.

„Jo — nu, Fru Grevinde,“ han var forvirret som alle Folk, der vækkes, og stod og trak i sin Uhrkæde.

„Ja, hvis De ikke havde gjort det, havde jeg fundet mig i det.“ Grevinden satte sig paa Kanten af Sofaen. „Vi har jo kun set hinanden én Gang.“

William vidste ikke, hvad han skulde sige. „Ja, Fru Grevinde, én Gang,“ stammede han saa igen.

„Og den ene Gang var De meget vred paa mig . . .“

„Jeg var meget ulykkelig, Grevinde Hatzfeldt,“ svarede William og satte sig uden at se paa hende.

„Og j e g beundrede Dem,“ sagde Grevinden efter en Pause, hun havde siddet og bidt i sin Viftes Perlemors-

skaft. „Siden har jeg ofte ønsket at træffe Dem for at forklare mig, forklare Dem en Opførsel, som De vel har bedømt meget strengt."

Hun holdt inde nogle Øjeblikke. Da William tav, vedblev hun lidt koldere:

„De vidste jo ikke, at jeg egentlig skulde være forblevet i Hamborg i otte Dage."

„Nej —"

„Men hvad skulde jeg gøre — Deres Fader var meget syg, og jeg var meget ængstelig . . ."

„Grevinden forstod at beherske sig," svarede William.

Der kom noget som et Glimt i det graa Blik. Hun lænede sig lidt tilbage og slog det askeblonde Haar tilside.

„Saa fandt jeg Dem desuden interessant," sagde hun, „De var ikke som andre . . ."

„Da talte jeg ellers ikke meget . . ."

„Saadan noget ser man," sagde Grevinden og saá igen paa ham. „Siden har Frøken Falk talt om Dem" — — hun gjorde med ét en Pause. William sad stadig foran det aabne Album, han bukkede sig pludselig og vendte Bladet . . .

„Hun roste Dem saa meget."

Dansen var forbi og Grevinden rejste sig fra Sofaen for at gaa et Par Damer i Møde. William lagde Mærke til hendes Gang, hun vuggede stærkt i Hofterne.

Nina stod i et Hjørne af Kabinettet og talte med Gerson.

„Jeg vil gerne talte med Dig," sagde William.

„Hemmeligheder"? spurgte Gerson og gik til Side.

„Det just ikke . . . men Du skal ikke danse med Hoff, Nina . . . og" — det varede lidt — „Margrete heller ikke. Folk taler om det."

Nina gav sig til at le.

„Hvorfor ikke?" spurgte hun.

„Han er ikke af de Herrer, man danser med."

Det var længere hen paa Aftenen. Inde i Balsalen var

Luften varmere, Herrerne bragte Isvand, og man sloges om Likørbakkerne; Damerne valgte de kølige Kroge bag Gardinerne, hvor de sad gemte i Halvmørket, mens de bevægede Vifterne i store Buer.

Ude paa Gulvet dansede man ivrigere. Den opførende Herre raabte, førte an i Løb i Turene. Saa fo'r Damer og Herrer mod hinanden, tilbage, sammen i tæt Kreds; svingede atter ud, Herrerne inklinerede, og de snurrede alle rundt.

Naar Turen var forbi, var de endnu mere ophedede og stakaandede.

Endelig kom der en almindelig Inklination for at give de Dansende Tid til at trække Vejret. William inklinerede for Margrete, det var første Gang.

„Jeg troede, De havde glemt mig," sagde hun.

Hun lagde sig ind i hans Arm, han vidste ikke ... men han stod lidt, inden han gik ud i Dansen ... Saa begyndte de.

Det var en Vals.

De talte ikke, Margrete dansede med Hovedet bøjet og nedslaaede Øjne. William tog ikke Blikket fra hende. Tilsidst rødmede hun under Blikket, og da deres Øjne mødtes, smilede de begge.

„Det er en dejlig Melodi."

„Dejlig."

Han lagde Armen lidt fast om hendes Liv. „Ligesom den bar os" ...

De saá hele Tiden paa hinanden, blev ved at danse. Pludselig holdt Musikken op. De var alene paa Gulvet.

Margrete slap hans Arm, hun var meget rød. Da hun kom hen paa sin Plads, trykkede hun Haanden ind mod sit Bryst, hun havde Sting.

„Frøken Blom danser godt," sagde Hoff, der gik forbi William.

Man spiste ved smaa Borde. Nina havde en Baron Petersdorf som Herre, Gerson dansede Borddansen med Margrete, William med en anden af Sofies Veninder.

Det var hen i Maaltidet. Baronen havde skudt Flugt-

stolen tilbage og sad med fremstrakte Ben og legede med sin Uhrkæde, mens han konverserede Nina, der var rød i Kinderne og havde lagt en lille Stump Is i sit Kammerdugslommetørklæde for at køle sine Øjne.

William sad imellem „Veninden“ og Margrete.

Margrete havde trukket sin Stol helt ind under Divanbordet og sad lænet tilbage med Hovedet støttet paa den polstrede Ryg. Gerson viftede hende. William talte ikke meget.

De havde alle drukket megen Champagne, Margrete især, hendes Øjenlaag var næsten tunge. Hun og William havde drukket to Glas med hinanden: første Gang havde de stødt Glassene sammen, som man plejer, men anden Gang havde Margrete ligget ned i Stolen, dovent henslængt, og havde bedt Gerson om at tage Glasset. Saa havde hun rejst sig lidt op, set paa William, smilet og tømt det.

William drak ud til Bunden.

Tjeneren kom forbi med Isen. William flyttede sin Stol længere ind for at give Plads, kom saa til at røre ved Margretes Fod. Lige i det samme saá han paa hende, hun laa stadig lænet tilbage, rød i Kinderne. Hvor var de fløjlsbløde — helt dunede.

Hun rørte sig ikke.

„Aa, hvor det køler,“ sagde hun til Gerson, som viftede hende, bøjet mod hende. Hun havde haft Hænderne liggende i sit Skød, nu faldt den ene Haand ned og strejfede William . . .

Baronen læste et fransk Digt højt, han havde fundet i en Kransekage:

„Kærligheden kommer og besejrer os alle —
dens Besnærelser er berusende søde.“

William saá uafbrudt paa Margrete, som smilede.

„Kender De noget til de Besnærelser, Gerson,“ spurgte hun. Hun saá slet ikke William rejste sig et Øjeblik op for at tage sit Glas. Gerson bød hende en Knallert. William lagde som i Distraktion sin Arm paa

hendes Stoleryg, og i et Sekund trykkede hun Nakken ned mod hans Haandled — —

Saa rykkede hun Stolen ud og tog selv Viften. — —

De dansede lidt vildt. William førte op, han havde ondt ved at holde Rækkerne, de inklinerede i ét væk og fo'r ud alle paa én Gang.

De dansede kun Galop. Herrerne førte Damerne i Løb, svingede pludseligt, førte dem ind under Lysekronen og blev ved at dreje, snurrede atter rundt. De var røde i Hovederne, Skjortebrysterne var lidt krøllede, nogle af de Atlaskesslips flagrede og var gaaet op. Damerne holdt op i Slæbene, dansede smægtende bøjet ind mod Herrerne, helt ind i deres Arme.

Det var uafbrudt Knejpemelodier.

Der blev sat seks Stole frem midt i Salen, ny Par fo'r ud, William jog dem hjem; raabte paa Skamler, fik endelig et Par, hjalp Damerne op paa Stolene, de skreg, kunde ikke staa fast, tog sammen i Kjolerne. De fik hver et Lys og holdt det højt i Vejret.

„Saa."

Herrerne greb hinanden i Hænderne, løb i Kæde ind mellem Stolene, rejste sig paa Tæerne, Damerne hævede Lysene, Herrerne raabte, pustede; slukkede.

Gerson løftede Nina ned, tog hende om Livet.

Saa snurrede de alle rundt med løftede Slæb og stakaandede.

Man faldt ned paa Sofaerne, kølede sig med Armbaandene, trak sig tilbage bag de kinesiske Gardiner, hvor Vinduerne stod aabne.

Nede paa Gaden havde der stillet sig et Par Mennesker op og hørte paa Musikken.

Undertiden raabte de pludselig i Munden paa hinanden inde i Balsalen, saa man næppe kunde høre Klaveret, mens Støjen summede op.

Margrete svingede forbi med Gerson, Grevinde Hatzfeldt kom over Gulvet og inklinerede for William.

„Men jeg er opførende," sagde han.

Saa dansede de ud. Grevinden var højere end han.

Hun drog Vejret hurtigt og laa fast, meget fast, mens William indaandede Pudderlugten fra hendes Hals.

Lokkerne kom i Uorden . . . „Det Haar," sagde hun. Han slap et Øjeblik hendes Haand og slog den genstridige Lok tilbage fra hendes Hals. „Tak — den irriterede mig."

De dansede lidt endnu. „Man bliver saa stakaandet," sagde Grevinden. De holdt op.

Endelig kom Kotillon. William og Margrete havde ikke talt sammen under Borddansen, deres Blikke mødtes kun, naar hun fo'r forbi i Dansen. Det var alt.

Nu skulde de danse.

William havde aldrig set Frøken Blom med saa straalende Øjne, hun sad inde i Kabinettet paa en Sofa og daskede Nina paa Armen, lidt dovent. William blev slaaet af det lade, der var udbredt over hende. Saa snart han kom hen, rejste hun sig og gav ham Armen, blev staaende saaledes, støttet til ham.

Hun blev ved at tale til Nina og saá ikke paa William. Saa gik de ind i Balsalen.

De var begge ligesom noget forlegne, ængstelige, snakkede hurtigt op om allehaande ligegyldige Ting. Lidt efter blev det deres Tur at danse.

Han dansede straks stærkt i, fo'r Stuen rundt og svingede. Hun blev tungere i hans Arme.

„De danser saa stærkt," sagde hun. Han førte hende hurtigere.

„Det er Melodien," sagde han og blev ved at se paa hende. Han følte Varmen i Salen, men hendes Aande skar dog igennem; den kom stødvis. Der fo'r et andet Par forbi, han maatte tage hende fastere, føre hende ud til Siden. Deres Øjne hvilede i hinandens . . .

Hun hørte Musikken som en Sang, Tummelen omkring dem bedøvede hende, hun var lige ved at faa Taarer i Øjnene og lukkede dem . . .

Williams Blik hvilede paa hendes Ansigt, han hørte hendes Aandedrag, hun holdt Hovedet lidt tilbage, Hagen frem. Og saa smilede hun . . .

Han blev ved at dreje i Dansen, han mærkede det næppe selv, men han drejede stadig rundt, hurtigere og hurtigere.

Hun næsten stønnede, og hendes Bryst faldt ind imod hans.

„Jeg tror, jeg besvimer, William," sagde hun. Ordene gled ud i et Smil.

„Det er Melodien," gentog han.

Saa standsede hun med et Ryk. „Lad os gaa ud paa Gangen," sagde hun, „her er for varmt."

Der var køligt paa Gangen.

„Det gør godt," sagde hun og holdt Hovedet tilbage. „Der var for varmt inde."

De gik nogle Skridt frem. „Lad os sætte os," sagde han.

„Ja, jeg er blevet træt." Margrete lod sig falde ned paa den røde Sofa og trykkede det kolde Vifteskaft mod sin Pande. „Aa, Høg," sagde hun dovent, „drag mit Slæb lidt sammen." Hans Haand strejfede hendes Fod, han løftede Kjolen sammen og satte sig.

„Jeg er blevet helt ør," sagde hun. Hun sad, lænet tilbage og smilede inde i Nichens Mørke. „Det er Champagnen, tror jeg."

„Den var dejlig."

„Men ikke bagefter." Hun talte adspredt og sad stadig og smilede.

Man hørte Valsemusikken indefra, de Dansendes Trin over Gulvet, en utydelig Summen. En Tjener gik hurtigt over Gangen med en Bakke. Glassene klirrede.

„Det er dejligt at sidde saadan stille," sagde han, „rigtig stille."

„Ja."

Hun foldede Hænderne over Brystet og bevægede Hovedet sagte i Takt til Valsen indefra. Engang imellem aabnede hun Øjnene, saa mødte de hans, som sad lidt bøjet frem og saá paa hende. Hans Øjne skinnede.

Musikken standsede. Man hørte den opførende Her-

res Raab: „Hver Dame en Herre, hver Dame en Herre" — saa Støj og Musikken, som begyndte igen.

„Er det Amélie-Vals?"

William nynnede lidt efter Musikken: „Jeg tror det". Noget efter: „Vil De danse?"

Hun havde rejst sig lidt i Sædet og sad og legede med Kvasterne paa det røde Forhæng: „Kan man virkelig ikke danse med Hoff? sagde hun saa.

William førte med et Ryk sit Hoved tilbage i Skyggen, han følte, han blev blussende rød, og som Svar paa et ganske andet Spørgsmaal sagde han: „Jeg holder heller ikke af, at Nina danser med ham."

Margrete lo. „Men hvorfor? hvorfor kan man ikke danse med ham?"

„Fordi" — han stammede og søgte om Ord, saa sagde han hurtigt: „det er noget, man har paa Følelsen, Frøken Blom."

Margrete viste lidt af sin Atlaskessko frem under Kjolen. „Hvad han skriver, er dog virkelig smukt."

„Maaske ..." .

„Blomstertur — Damen to Herrer — Damen to Herrer."

De sad lidt, Williams Haand hvilede paa Sofabetrækket ved hendes Slæb, Margrete lagde sagte sin Vifte ned paa den.

Han fo'r sammen ved Berøringen med det kolde Skaft og saá paa hende.

„Er De vred?" spurgte hun.

„Hvorfor skulde jeg være vred?"

Ingen af dem kunde sige, hvordan det var gaaet til, men William havde taget hendes Arm og sad og klappede den med sin Haand.

Der blev ikke talt mere, han sad og vilde fange hendes Blik og blev ved at klappe hendes Arm. Musikken var gaaet over i Galop ...

Saa rejste han sig halvt og bøjede sig frem over hende ...

„William," det lød kun som et Suk. Han bøjede sig

helt ned, søgte ilfærdigt hendes Mund og gav hende et mildt Kys.

„Margrete" — —

Hun mærkede, en Taare kom frem under hendes Øjenhaar, men hun viskede den ikke bort.

„Gaa, William," sagde hun sagte, blev selv liggende ubevægelig. „Gaa . . ."

Han saá paa hende og smilede, rystede paa Hovedet og bøjede sig ned; han kyssede hurtigt hendes Hals.

„Slip mig — slip mig!" sagde hun og stødte ham fra sig. „Slip mig."

William besindede sig og saá sig om. De sad meget tavse og lykkelige. En Gang imellem mødtes deres Blik, hvilede længe i hinandens. Saa lo de, kort, uden Grund, og Williams Haand søgte hendes med et Tryk.

Margrete havde rejst sig i Sædet og lænede Hovedet til Nichens Væg. Hun slog med smaa Kast Viften ind mod sin Hage og sad og saá tankefuld ud.

Lidt efter lidt faldt ogsaa William i Tanker. Han blev næsten forskrækket, da hun talte:

„Det er saa besynderligt," sagde hun.

„Hvilket?"

Hun svarede ikke, sad og legede tankeløst med Kvasterne.

„Naar De blot ikke vilde være Skuespiller," sagde hun saa. Det var et højttænkt Brudstykke af en Tankegang . . .

William blev bleg, førte Haanden op mod Brystet og sagde meget sagte: „H v o r f o r kan De ikke tro paa det?"

„Det er saa besynderligt," sagde hun. Han sad ligbleg og stirrede paa hende med aandsfraværende Udtryk i Ansigtet, og i en pludselig, ubestemt Angst greb hun ham i Armen: „Gør det Dem saa ondt?" spurgte hun.

William rev sig løs: „Ondt — nok," sagde han.

Han havde bøjet Hovedet uden at se paa hende, og disse nye Minutter, hvori de ikke talte, syntes hende Evigheder. Pludselig, som Lynet, sagde hun til sig selv,

at under denne Tavshed gled William Høg fra hende, uigenkaldelig fra hende.

Hun lagde næsten frygtsomt sin Arm paa hans Skulder, vilde vække ham, i det mindste faa ham ud af den Dvale, hvori han sad.

„Skal vi danse?“ spurgte hun mildt.

„Ja, lad os kun danse,“ William rejste sig, bød hende Armen og traadte i hendes Slæb for at komme frem.

Da Margrete Blom kom ind til sin Plads, viskede hun en Taare bort med Handsken.

Man var ved at bryde op. Ude paa Gangen stod de liberiklædte Tjenere med Tøjet, Stuerne var halvtomme, i Dagligstuen var Stolene hulter til bulter spredte over Gulvet, Vandkaraflerne paa Hjørnebordene stod tømte. Tjeneren samlede Kaffekopper sammen paa en Sølvbakke.

Grevinde Hatzfeldt sad foran Pillespejlet, da William kom forbi.

„Skilles vi som Venner?“ spurgte hun og rejste sig halvt.

„Vi har aldrig været Uvenner, Fru Grevinde — —.“

„De har dog ikke forsonet Dem med mig endnu … Naa — det faar være, giv mig dog Armen. Jeg er træt — af at sidde saa meget.“

I samme Øjeblik kom Grevindens Tjener frem i Døren.

„Aa, der er Frederik.“

Grevinde Hatzfeldt løftede sit Slæb op paa Armen og lod ham lægge det sorte Pelsværk om sig, rakte saa Høg Haanden.

„Tro mig — jeg er Deres Veninde!“ sagde hun. William blev besynderlig forvirret ved det Haandtryk. Han bukkede. Grevinden ventede et Øjeblik: „Og jeg venter Dem, naar De trænger til en Ven,“ sagde hun og saá paa ham, inden hun vendte sig og med Tjeneren gik ned ad Trappen.

Da William lidt efter kom ned i Porten, stod Hoff der og rullede en Cigaret. „Jeg skænker Etatsraaden Ciga-

rerne," sagde han, „siden jeg ikke var ganske sikker paa, om jeg skulde have af højre eller venstre Lomme, og jeg plejer at ryge gode Cigarer."

„Højre eller venstre Lomme?"

„Ja kære, Etatsraaden har som alle andre Mennesker to Kjolelommer og femten Cigarer i hver Kjolelomme — af forskellig Kvalitet."

De gik ud af Porten, ned om Hjørnet. „De skal?" spurgte Hoff.

„Ned ad Kongens Nytorv til."

„Naa, saa kan vi følges." De gik hver paa sin Flise, ved Siden af hinanden. Hoff fløjtede og stampede lidt med Hælene for Kulden.

„Kender De Grevinde Hatzfeldt," spurgte han, da de havde gaaet lidt, „den høje blonde?"

„Jeg har kun set hende én Gang før," William holdt inde, „i Hamborg paa en Rejse."

„Naa" — Hoff fløjtede — „det saá ud til, at Grevinden interesserede sig for Dem — men det ... vil jo — ikke sige meget ... Grevinden interesserer sig i det hele overordentlig for unge Mennesker."

„Hvor er Greven?"

„Greven? kære, han er død." Hoff studerede Brostenene.

„Død ... saa hun er Enke, det troede jeg ikke."

„Bedste Hr. Høg, det er hun rigtignok, tilmed velmeriteret: Excellencen døde efter tre Fjerdingaars Ægteskab. Ser De, det var en ældre Kavalér, meget forelsket ..."

„Kender De Grevinden?"

„Jo ..." Han gav sig til at le: „Nej vist ikke, vi blev jo først præsenteret for hinanden iaften."

De gik lidt, saa sagde Hoff: „Men jeg har hørt meget om hende ... af en Ven."

William var tung i Hovedet af Sindsbevægelse, og det anstrengte ham at tale. Han lagde ikke Mærke til, at Hoff standsede paa Hjørnet under en Gaslygte.

„Her bor jeg," sagde Hoff.

William saá sig om. „Allerede," sagde han, og mest for at sige noget, inden han bød „Farvel" — han følte, han havde været uhøflig — spurgte han: „Hvorfor var det saa naivt at holde den Tale?"

„Gudbevares — det var kun elskværdigt, men De kunde rigtignok ligesaa godt have sagt Abracadabra!"

„Det forstaar jeg ikke."

„Aa, det kan osse være det samme, det er nemlig ikke saa lysteligt at forstaa: for at arbejde maa man tro, jeg mener naturligvis for at arbejde alvorligt, for at tage fat, begynde. Og for denne Generation gælder det virkelig om at tage fat ..."

De var begyndt at gaa op ad Sidegaden. William fulgte med uden at tænke over det.

„Men er den da virkelig slet ikke begyndt paa at tage fat ..."

„Jo, paa at snakke. Det vil sige — Praktikerne gør jeg naturligvis Uret. De ta'r jo fat. Jeg talte paa Ballet med en af mine Skolekammerater og spurgte — rent af Vanvare, for jeg vidste skam godt, det var en Dumhed — om han havde læst „Marie Grubbe", og saa svarede Idioten mig — det var naturligvis halvvejs en Finte til mig — at han læste ikke saadanne Bøger, inden han havde faaet sin Eksamen — —."

William lo.

„Le ikke, kære, Manden har jo Ret. Det er hans Genre, jeg kalder Praktikerne. I deres Universitetstid læser de seks Timer og forsømmer aldrig Manuduktøren. Men de overanstrenger sig ikke — Eksamen er jo ikke det hele, knap det halve. Naar de er tyve Aar, begynder de paa at danne sig et tilkommende Klientel, og de dyrker roligt en fornuftig Selskabelighed for at lægge Miner for en tilkommende Kone ..."

„De overdriver ..."

„Aldeles ikke. De Folk har min fulde Beundring. De vil reussere — det er altid noget."

„Hvad tror de saa paa?"

„Ja, det er Sagen" — han standsede uden for en lav

Pcrt, et gammelt, graat Sted — „med Troen er det jo lidt smaat. De tror, at Livet er noget behageligt, og det besynderligste af det hele er, at jeg tør dø paa, at de fleste af dem gaar ud af Tilværelsen med ganske den samme latterlige Overbevisning. Hør, gaar De ikke med op, der er Ild i Kakkelovnen, og jeg tror, jeg har en Flaske Champagne i min Buffet — —"

William takkede, men syntes det var for meget. Saa gik han dog ind med, han vilde gerne være sammen med nogen, han var angst for at være alene — —

Han turde ikke være alene. Og nu, naar han talte med Hoff eller rettere lod Hoff tale, saa trængtes det tilbage, han var bange for ...

Hoff strøg en Tændstik. „Fald for Guds Skyld ikke paa Trappen," sagde han, „den er skrækkelig."

William snublede over et Par højst irregulære Trin, og endelig naaede de op. „Værs'go, nu skal jeg straks tænde Lys." En varm, stærkt parfumeret Luft slog dem i Møde fra Døren, William følte, der var Tæppe paa Gulvet og spurgte om Maatten.

„Bedste Ven, jeg har ingen — men det gør saamæn ingen Ting, Tæppet er allerede halvt ødelagt."

Hoff tændte et Lys og gav sig til at rasle med Hængelampen under Loftet.

„Ser De," sagde han, mens han tændte, og sprang pludselig tilbage til den forladte Samtale, „deres Lykke er, at de er uden Lidenskaber — Himlen skal vide, hvordan det kan gaa til, men de har faktisk ingen: derfor kan de lade Huslægen regulere det hele, baade Læsning og Leben. Men" — han satte Kuplen paa — „til at skabe noget nyt skal man jo rigtignok bruge andet end Fiskemennesker."

Han hjalp William Frakken af. „Sæt Dem ned, saa kommer jeg straks med Vinen."

Høg saá sig om i Stuen. Det var en stor Stue med tre Fag og mange Døre, men baade for Døre og Vinduer var der en Uendelighed af røde Portièrer, saa Værelset noget nær lignede et Telt. Rundt omkring var

der stillet Blomster op paa Holdere, store Træer i Kroge og Hjørner, bag Puffer og Sofaer, der stod i vild Uorden blandet med en Mængde forskellige Stole, alle magelige, men yderst varierede i Façon.

Paa Pillerne stod Afrodite og Niobe paa Søjler, bag Skrivebordet Antinous.

Flygelet var stillet halvt ud paa Gulvet med en udstoppet Ørn og en stor Del Fotografier paa Laaget.

William syntes næsten ikke, han kunde aande, saa parfumeret var her.

Han stod bøjet over Skrivebordet og saá paa nogle Portrætter, der var stillet op, saa de fyldte næsten hele Bordet, da Hoff kom ind med en Flaske Champagne og to Glas.

„De drikker jo Champagne? — Naa, for jeg drikker i Vinter ikke andet." Han kom hen til William. „De gør Bekendtskab med min Omgangskreds, ser jeg," sagde han og pegede paa Billederne, „en smuk Samling."

„Jeg kender de fleste fra Gaden ..."

„Ja, det er rimeligt nok. Men lad os heller sætte os hen — jeg holder saa lidt af at staa." Han skød en Flugtstol frem foran Kakkelovnen og bød William, satte sig selv i en Lænestol, hvor han pressede sig sammen mellem nogle Puder og satte Fødderne mod Kakkelovnspladen. „Aa, hvor det er dejligt at sidde godt hjemme hos sig selv! Men à propos Billederne, jeg kunde se Deres Forbavselse — De tænkte — og De tænkte egentlig højt, for De har et mærkeligt mimisk Talent — at det var nogle besynderlige Rødder at omgaas ..."

„Det tænkte jeg ikke ... men ..."

„Aa Snak, hvorfor vil De nu ikke være ved det? De har jo Ret. Men jeg sympatiserer med de Folk. De er saa rart bare paa Illusioner og Følelser og det hele. De lader deres Liv være Pause mellem to minutlange Kærlighedsforstaaelser, og de dør, ødelagte af Udskejelser, uden nogen Sinde at have følt Lidenskab eller saa meget som vide, hvad det er at elske ..."

Hoff tav lidt. „Skaal, kære, det er god Champagne."

„De kan ikke mene alt, hvad De siger," sagde William.

„Aa — jo, det meste, og det er allerede galt nok. Men saa er det ogsaa saadan en dejlig Hvile at omgaas de Mennesker. Folk, som virkelig føler for En, skaffer En Scener og Hovedbrud og Ubehageligheder — disse er skam ligeglade, naar der bare er en Chaiselongue i min Spisestue, de kan sove paa, naar de er fulde."

Hoff talte roligt, i lidt afbrudte Sætninger, Tonen var køligt haanende, det hele kunde se ud som en Spøg. Men paa Williams Sind, der var ophidset af Sindsbevægelserne fra Ballet, gjorde denne Afklædning, netop nu, det stærkeste Indtryk.

Han var lige fra Samtalen med Margrete gaaet om i en vis Sløvhed, hvor altfor mange Tanker, altfor mange Sindsbevægelser arbejdede i den samme Hjerne til, at han kunde gribe nogen enkelt. Hvad han havde følt, havde snarest været den vage Smerte, som vi fornemmer, naar vi efter en lang Bevidstløshed, i en svær Sygdom, vaagner til halv Klarhed, vort Legeme er tungt, vi aner Slaget, forstaar, at vi lider, men Smerten har saa at sige ikke taget Form i vor Bevidsthed.

Han havde i hint Øjeblik, da Margrete sagde: „Naar De ikke vilde være Skuespiller," ligesom følt et Islagen lægge sig over alle sine Lemmer, han var blevet berørt af en rent legemligt stivnende Fornemmelse. Saa var han faldet sammen i Sløvhed.

Nu først vaagnede han.

De havde siddet noget tavse. Hoff havde rejst sig, han tog en Flakon, hvis Indhold han hældte ned ad sin Ryg.

„Vi har svage Rygrade i den Hoff'ske Familie," sagde han, „og den maa muntres."

William hørte det ikke, han var helt optaget af sine egne Tanker. Hoff gik op og ned ad Gulvet.

Saa sagde William halvt sagte: „Men hvad lever de da paa?"

„Mener De „Rødderne"?"

„Ja, de Mennesker," han pegede hen mod Skrivebordet.

„De lever paa „Minutterne", og saa i Pauserne taler de om „Minutterne". Lad De tre af mine Kumpaner komme sammen her i Stuen, og jeg vil ikke hedde Bernhard Hoff, om de ikke inden fem Minutter har talt i de fire Minutter om „Piger"."

William tog sig om Hovedet: „Nej, det forstaar jeg ikke," sagde han, „kan jeg ikke forstaa —"

„Kære, tag det nu ikke saa tragisk. Det er en ren Overtro, at man behøver at have noget at tro paa for at være tilfreds. Kun, naar man vil have noget gjort, er det nødvendigt. Men hvem indestaar os for, at det er saa behageligt?"

„Ja, men naar man nu vil have noget gjort?" sagde William. Hoff syntes, der var saadan noget sløvt i Tonen.

„Ja, ser De," han satte sig igen foran Ilden, „saa bliver Tingen vanskeligere."

„Nu De selv?" William spurgte hurtigt, saá op. „De arbejder jo meget?"

„Aa — mere end de fleste, men meget, naa maaske ..."

„Ja, og hvorfor arbejder De saa? Hvorfor vil De det? Hvad tror De selv paa?"

„Tror paa — tror paa? Aa, jeg har den bedste Grund til at tro, at der oppe i „Kvindelig Læseforening" findes et Dusin ældre Damer, som læser mig med Fornøjelse, og de Damer har sandelig altfor god en Smag til, at jeg ikke skulde vise mig dem taknemmelig ..."

„Ja, men —" det lød utaalmodigt, og William rejste sig fra Stolen for at gaa henad Gulvet — „De siger ikke, hvad De egentlig mener."

„For det meste." Hoff saá efter ham og rystede paa Hovedet. „Ser De, De tager nu Sagen saa ungt, men Tingen er, at man, selv om man har opgivet noget, kan leve meget behageligt paa Stumperne. Naar man har opgivet at faa noget udrettet, saa indretter man sig som

jeg, der, mine Kreditorers Overhæng fraregnet, som De ser, har det grumme behageligt. Man lever uden Illusioner — det værste er, at man en Gang imellem kan faa et Anfald af den gamle Sygdom og i otte Dage, fjorten Dage, ja — med Skam at tale om — det kan hændes i tre Uger — kan faa den vanvittige Idé igen at tro godt om et Menneske. Saa har man det, naar man bliver skuffet, lidt ondt igen i tre, fire Dage, indtil man ogsaa slipper d e t — naa, som sagt, det er det værste ..."

„Men Deres Talent da?"

„Aa — mit Talent!"

„Men det er jo netop Sagen. Hvorfor tror De ikke paa det? De har jo dog Talent, hvorfor bliver De saa ikke hellere lykkelig ved at tro paa det og saa arbejde for det?" ...

Hoff svarede ikke, han sad og hamrede med sine Hæle paa Kakkelovnen, tog saa sit Glas og tømte det.

„Naar De har Talent, saa har De jo noget at leve for ..."

„Hvis man forresten gad — ja. Men, kære, er det Umagen værd?"

„Saa har jo Deres Uvenner Ret."

„Hvad for nogle af dem? Jeg har lidt mange, skal jeg sige Dem."

„Som siger, at De ikke sætter noget ind."

„Naa ja. Men naar man nu ikke har noget, bedste Høg."

„Men det er jo det, der er Modsigelsen — naar De har Talentet."

„Vist, vist saa," han rejste sig lidt utaalmodigt ... „Men lad os nu ikke tale mere om det ..."

„Ja, — men, det er netop det, jeg ikke forstaar, og som" — William talte heftigt — „jeg m a a forstaa ..."

Hoff standsede. William gik frem og tilbage ovre foran Flygelet i hurtige Drejninger. Saa gik Hoff over og tog ham om Skuldrene.

„Lad os hellere tale om Dem," sagde han.

„Men dette er jo netop om mig," William dukkede Hovedet.

Hoff gik to Gange op og ned med ham under Armen. Han syntes, William blev lidt roligere.

„Maaske tror jeg ikke paa mit eget Talent," sagde han.

„Hvorfor skriver De saa?"

Der var noget tilbagetrængt i Tonen, da Hoff svarede: „Jeg har jo fortalt Dem om Dusinet, kære Høg, og saa koster det virkelig en Del at føre dette Hus..."

„Ja, men hvor kan De det?"

„Naar jeg siger, at jeg ikke tror paa mit eget Talent, saa er det naturligvis ikke saadan at forstaa. Talent har jeg, men — ja, hvordan skal jeg sige for ikke at sige for meget? Ser De — bedste — Talent og Liv er ét — det er Sagen. Naar nu Livet er ormstukket, og man véd det, saa har man ogsaa lidt ondt ved at gøre noget for Talentet."

De gik igen lidt. William saá fra Siden hen paa Hoff. Det var, som pludselig en graa Maske havde lagt sig over hans Ansigt:

„Og nu De," sagde han, „hvad vil De saa mere end fri til Frøken Blom?"

„Hvad alle vil — blive til noget..."

„Hm — naa, lidt mer end alle andre. Ellers rejser man sig ikke og gør sig latterlig ved at tale for Arbejdet til de umælende."

William vidste ikke, hvad han skulde svare. Saa sagde Hoff:

„Jeg trænger mig ikke paa, bedste Høg, jeg tænkte blot, De maaske kunde have godt af at tale med et Menneske om det..."

Der var i Tonen noget mildt, som ikke plejede at ligge der, og som slog William. Han blev pludselig meget blød: „Men der er ingen, som tror paa mig," hviskede han, det „gik i ham". „Slet ingen."

„Aa, det skal De saamæn ikke bryde Dem om, det er

„Publikum“ sjældent saa villig til — men tror De selv?“

William svarede ikke. Han gik og bed sig i Læben for at beherske sin Bevægelse, men saa rev han sig pludselig løs fra Hoff og satte sig hen paa Chaiselonguen i Hjørnet.

„Men det er jo det eneste, jeg selv tror paa,“ sagde han, tav saa, sad og rokkede med Overkroppen. „Det hele beror paa d e t — jeg kunde ikke leve som andre — nej, jeg kunde ikke. Men saa er det, at slet ingen tror, slet ingen tror, og jeg véd, at naar det gaar galt, saa er det forbi. Aa,“ han kastede sig ned, „det er forfærdeligt ... Véd De, at min Fader var sindssyg, min Moder døde af Brystsyge — — —“

„Aa — Snik, Snak, saadan kunde vi jo alle sige — — —“

„Maaske, men saa er d e t netop Ulykken, naar de andre virkelig er ligesaa ulykkelige som jeg ...“

„Kære Høg, se Tingen mere roligt ... det nytter skam ikke...“

„Jeg ser den jo ligesom De. Hvis det er alle Forældre, der var som mine, saa er det blot Tiden, som er haabløs ...“

„Ja, kære Ven, min private Mening er det jo nok, at Samfundet og vi forbereder en ny og forbedret Udgave af Syndfloden, men saa kan vi da idetmindste efterligne de andre: de dansede, lige til Floden kom.“

„Aa nej, jeg kan ikke spøge med det. Det, jeg tror paa, har holdt mig oppe nu snart i fem Aar, jeg har levet for det, kun for det: Ser De, jeg er hallucineret om Natten, jeg hoster — alt. Men jeg har arbejdet, kæmpet for det, fordi jeg t r o e d e — men naar jeg nu havde taget fejl — saa — ja, saa var det forbi ... Det e r sandt — jeg har været forelsket i Margrete Blom i lang Tid ... og — aa, hvor er hun ogsaa smuk ... saa frisk ... Vi har set hinanden hver Dag ... Véd De, at somme Tider i disse Aar, hvor jeg har kæmpet med min Svaghed som med vilde Dyr — hvor jeg har lidt og været søvnløs —

jeg har vaaget om Nætterne og skreget efter En, der troede — blot En, der vilde tro ... Man kan føle en ligefrem Tørst, der svider — og saa er der ingen — heller ikke hun — nej — nej — nej — De skal ikke trøste mig ..."

Han holdt inde, rev Lommetørklædet op af Lommen og hulkede. Hoff stod ved Siden af, han lagde blidt sin Haand paa hans Haar og glattede det.

William tog Hovedet bort, som om Haanden tyngede ham.

„Nej, ingen trør paa mig," hviskede han.

„Men i Himlens Navn, saa tag fat, Menneske, og tving dem til det." Hoff kæmpede med sin Bevægelse og gik over mod Flygelet. Han aabnede det og slog nogle Akkorder an.

Bagved paa Chaiselonguen laa William og hulkede.

Saa gav han sig til at spille. Han sad, mens han spillede og lyttede til William, mærkede, at Graaden blev mindre voldsom.

Det var et Tema af Rubinstein, et brusende Tema af en Salonkomposition, en Galop. Hoff varierede det, lod det komme tilbage, glattede det ud. Bestandig blev det mildere.

William var holdt op med at hulke, han sad oprejst i Sofaen, støttet mod dens Ryg, rød og ophedet af Graaden. Lidt efter gik han hen over Gulvet og satte sig foran Kakkelovnen. Ilden var gaaet ud.

Hoff spillede stadig. Han var slaaet over i noget andet, noget vemodigt og klagende, hvor Tonerne sukkede mildt under hans Anslag. Saa gled det helt ud, og han holdt op.

„Hvad var det?" spurgte William hennefra.

„Det første var af Rubinstein," han sad og saá ind i Lyset paa Flygelet.

„Det var saa mildt," sagde William.

„Aa ja," Hoff rejste sig og lukkede, „et Flygel er en ganske rar Ting."

De talte ikke en lille Tid. Saa sagde William for at komme bort fra dette:

„Det er dog tre underlige Buster, De har, Hoff.“

„Det, véd jeg, finder de fleste Folk,“ svarede Hoff og saá sig om, „jeg synes nu, de tre hører sammen. Den Hjerne, som tænkte den Dame dér“ — han pegede paa Venus — „har været genial. Han gjorde Kærligheds-gudinden til en Skæbnegudinde. Du gode Gud, og saa kalder Folk den Statue for en fornøjelig Figur — ja, hver sin Smag ...“

Han heldte lidt Champagne op i sit Glas.

„Nej, den Dame ofrer skam ikke Blomster, hun forlanger Livet. Det er det, Kunstneren har villet fortælle os. Moloch og Venus victrix — hvem mon der er ofret de fleste Liv? Menneskeofringer vil den Kone ha'e ... Jeg véd ingen Statue, der passer bedre som Pendant til Venus end Niobe, Gudinde for Smerten.“

„Og saa Antinous.“

„Ja rør ikke ved ham, kære Høg, ham maa vi skam ha'e Sympati for, saa sandt jeg hedder Bernhard Hoff. Pokker tro paa Sagnet — det er vel kun dumt Vaas ... Nej, jeg tror, det Billede kun er Billedet af et stakkels Barn, man maa have givet mere at bære paa, end han kunde udholde, en tidlig Sorg, altfor tidlig Erfaring, en stor Hemmelighed eller hvad véd jeg. Nok er det — hans Skuldre kunde ikke bære det, og saa lukkede han Munden fast sammen om sine Skrig og lagde Nilens og Akerons Vande imellem Verden og sig — — Nej, der er god Mening i de tre Buster ...“

William gik hen og tog sin Frakke. „Gaar De,“ spurgte Hoff.

„Ja, Klokken er halvseks ...“

„Er den det — ja Tiden gaar.“ Han hjalp William Frakken paa, stod saa lidt og ventede:

„Og hvad saa imorgen?“ spurgte han.

„Nu maa det gøres,“ sagde William, holdt inde, drog Vejret dybt, sagde saa sagtere: „Det er Skuespiller, jeg vil være.“

„Jeg tænkte det."

William stod endnu et Par Øjeblikke. Derpaa rakte han Hoff Haanden: „God Nat," sagde han, „og Tak for iaften."

„God Nat, Høg — og kom snart igen."

Høg lukkede Døren, og Hoff gik tilbage i Stuen. Han aabnede et Par Breve, som laa paa Skrivebordet, tog fat paa et Ark Korrektur. Men Pennen kradsede, det vilde ikke gaa. Tilsidst slog han Korrekturen sammen og sad længe med Hovedet støttet paa sine Hænder og saá ind i Lampen. Rejste sig saa og gik heftigt op og ned ad Gulvet.

Tilsidst standsede han foran Chatollet, aabnede det og stod noget lænet til Klappen, lukkede den inderste Skuffe op og tog et Billede frem. Han holdt det hen under Lampen og saá længe paa det . . .

Om Morgenen, da Bernhard Hoffs Værtinde kom ind, sad han med Lampen tændt og skrev ved sit Bord.

„Men Gud bevar'es, Hr. Hoff, har De nu ikke været i Seng igen inat?" sagde hun.

„Aa, det blev for sent, Madam Lund, og saa har jeg saa gyselig travlt."

V

Professoren saá op og ned ad ham og drejede ham rundt et Par Gange.

„De er ikke blevet meget større," sagde han saa og skød Brillerne op i Panden. „Men sandt at sige, der er dem, som er mindre."

„Jeg er omtrent saa høj som Professoren," sagde William og skævede til Pillespejlet.

„Saa? — nej, min kære," Professoren rettede sig og forsøgte at se William over Hovedet, „det ta'er De virkelig fejl i — jeg er godt og vel et halvt Hoved højere.

Men, det forstaar sig, min unge Ven, har man Talent, saa er man stor nok, selv om man er lille."

Professoren fik Taarer i Øjnene og faldt i Tanker.

„Ja, saamæn er man saa," gentog han og skød atter til Brillerne. „Og Stemmen var jo dejlig," fortsatte han, efter at Rørelsen havde sat sig lidt. „Det var jo et pragtfuldt Organ."

William blev rød. „Ja, Hr. Professor ..."

„Har De nogen Rolle med Dem, min unge Ven, for jeg maa naturligvis høre Dem."

„Jeg har taget Sannæs med," sagde William.

„Sannæs, naa — det var en underlig, teoretisk Rolle, — men sæt Dem, kære Ven, og lad os tale om Tingen," Professoren skød en Stol hen til William og satte sig selv i en anden. „Véd De nu ogsaa, hvad De gør?" sagde han saa og lagde sin Haand deltagende paa Williams Knæ, „at være Skuespiller, unge Ven, det er den sørgeligste Bane i Verden."

Professoren fik igen Vand i Øjnene, men William forsikrede, han vidste, hvad det var.

„Og saa er De tilmed af saadan god Familie." Professoren sukkede, lagde sig noget tilbage i Stolen og sagde noget umotiveret, maaske som Led af en stille Tankegang: „Aa, ja, det var den Gang." Saa sukkede han igen og tilføjede i en lysere Tone: „Unge Ven, jeg kendte Deres Bedstefader, det var en udmærket Mand."

William nikkede, og der blev en Pause.

William tænkte, at Professoren var blevet en meget gammel Mand.

„Naa, saa De har læst Sannæs — hvilke andre Roller har De tænkt Dem at spille?"

„Jeg véd ikke, om Professoren kender — — Lucien."

„Lucien" — Professoren gned sin Pande og tænkte sig om — „Lucien — ja, min Ven, jeg er en gammel Mand" — et let Spor af Rørelse — „nej, nej, jeg husker den ikke."

„Det er et fransk Stykke, Hr. Professor."

„Lucien — af Scribe — — Aa, Dronning Marguerites

Noveller, aa, min unge Ven," — Professoren lagde begge sine Hænder paa Williams Skulder — „det var den Gang."

„Stykket er af Dumas, Hr. Professor."

„Dumas," Professoren rystede paa Hovedet, „kender det ikke, min Ven, og jeg har dog spillet syvhundrede Roller. Naa, er det en stor Rolle?"

„Nej — men den ... han har kun én Scene ..." Professoren satte Brillerne fastere.

„Én Scene," sagde han.

„Men den er vigtig," stammede William, der begyndte at tabe Sikkerheden.

„Den kan man i det mindste ikke debutere i," sagde Professoren noget tørrere og skubbede sin Stol lidt bort. „Men — der er vel andre Roller?"

„Jo," William saá ned, han krammede lidt om Stolen og flyttede Benene, „saa er der „Tartuffe"."

Professoren rettede sig i Sædet og saá igen over Brillerne hen paa William. „Ja — den kender jeg," sagde han og lod Bagen af sin Haand glide hen under sin Næse.

Der blev en Pause.

William var blussende rød, turde ikke se op. Han vidste ikke, men han var grebet af en pludselig Angst: Om Professoren var blevet for gammel?

Og Professoren sad imidlertid med opspilede Øjne og saá paa dette Menneske paa to og tyve Aar, der vilde spille „Tartuffe".

„Kan De „Tartuffe"?" spurgte han saa.

„De store Scener," sagde William med Blikket heftet paa Gulvet. „Dem med Elmire."

„Naa" — Professoren studerede sine Negle — „men det er en svær Rolle, min unge Ven, og man kan ikke raade til at debutere i den."

„Jeg har tænkt at debutere i Sannæs."

„Det er sandt, Sannæs — men De sagde jo, De havde Bogen med. Lad mig saa høre den da."

Professoren fik Bogen, gav sig til at rode paa Kryds

og paa tværs efter Scenen med Valborg, skubbede Brillerne, saá op og saá ned.

William havde kun én Tanke, at denne gamle Mand ikke kunde afgøre hans Skæbne. Den Tanke belejrede ham: gaa, skyde det op, idetmindste gaa til en anden. Men pludseligt saá han ind i dette besynderlige graa Mørke, som siden hin Samtale med Margrete saa ofte havde været hans Tankers Skræk, og han ligesom satte sig fastere i Stolen. Han maatte blive.

Professoren havde fundet det. Han læste det hurtigt igennem, halvhøjt, og hele hans Ansigt forandredes under Læsningen. Det var, ligesom han havde kastet en Maske, som var han blevet tyve Aar yngre. „Naa, nu véd jeg det“ — han rejste sig, hele hans Figur var elastisk-bevægelig, „nu har jeg det ...“

William tænkte paa, at man skulde tro, han havde kastet et Par Krykker. Og i samme Nu sagde han til sig selv, at nu maatte han, nu gjaldt det. Den Mand, som gik og lavede Scene paa Gulvet ved at stille Stole op i en Halvkreds, vilde dog kunne afgøre hans Skæbne, dog kunne se...

Og pludselig blev han rolig. Han kunde, og nu maatte han. Professoren var færdig. Dér sad Tilskuerne, dér var Døren, dér Mellemdørene; nu skulde han give Replikkerne.

Han satte sig paa Tilskuerpladsen, William stillede sig op i Baggrundsdøren. „Saa begynder vi,“ sagde Professoren.

William kom ind og begyndte. Replikkerne er korte, afbrudte.

„Tal højere,“ sagde Professoren. „Meget højere, jeg kan ikke høre Stemmen.“

William tog ikke Øjnene bort fra hans Ansigt, han agtede paa hans Mine; havde han haft tusind Øjne, de vilde lige skarpt, lige ufravendt have hvilet paa dette Ansigt.

Han hørte sin egen Stemme, vidste, at han sagde Replikkerne, som han vilde. Men det var ham, som en

Fremmed sagde dem, som om en anden spillede og bevægede sig. Han saá kun paa dette Ansigt.

Men det var stadig ubevægeligt. Professoren gav Stikreplikkerne, bøjet over Bogen, uden Bevægelse i Ansigtet, uden at løfte Øjnene.

Og mens William stirrede paa Trækkene, saá han ham staaende den Gang i Sorø smilende med Hænderne i Lommen — aa, det Smil. Og mens Sveden sprang frem paa hans Pande, spurgte han sig selv, naar han vilde begynde at smile — han længtes efter at se det, han maatte, maatte se det.

„Det er lutter Smaareplikker," sagde Professoren uden at løfte Ansigtet fra Bogen, „det er lidt svært at komme i Affekt paa for en Begynder."

William følte det selv: „Ja, Replikkerne er meget korte," sagde han. Professoren faldt i Tanker med Bogen i Hænderne. William ventede stillet til en Stol.

„Og man kan heller ikke høre Stemmen. De holder den nede i lutter Mellemtoner ..."

„Maaske kunde jeg tage et Digt ..."

„Ja, kan De et," Professoren saá op, „saa kan jeg se paa Dem med det samme."

„Et af Fiskerjenten ..."

„Naa, ja, det deklamerer de alle. Kom saa ind og buk." Professoren rejste sig, trykkede Brillerne fast mod Næsen og ventede.

William kom ind og bukkede. „Dybere," sagde Professoren, „dybere ... man maa altid bukke dybt for Publikum."

Han bukkede om, igen om. „Bedre — begynd saa."

William begyndte dybt, i den mørke Tone, hvormed han forskønnende tilslørede sin Hæshed, og som her gav Fremsigelsen noget tilbagetrængt voldsomt, der virkede stærkt.

Professoren lyttede. Han stod og bed i sine Knoer, men en Gang imellem saá han over paa William med et Glimt i Øjnene. Han gik lidt tilbage, igen frem, stadig

opmærksom. Saa nikkede han — en Gang til med et Smil.

William blev blussende rød, følte Taarerne staa sig i Øjnene, Varmen gød sig ud i alle Lemmer.

Det var, som han vaagnede, som han befriedes ved dette Nik. Han aandede dybt og standsede et Øjeblik som for at sole sig i dette første Glimt af Sejren. Han syntes, noget bar ham, at han blev løftet højere, mens han talte...

Han gav sig hen, han glemte at se paa Professoren, glemte Stemmen, talte blot — —

Han havde en Følelse, som om han havde jublet de sidste Linier ud, næsten sunget dem i sin Glæde. Nu saá han med blussende Kinder paa Professoren.

Han havde sat sig igen og sad med dukkende Hoved, saá saa op.

„Men De er hæs idag," sagde han.

William blev pludselig bleg, hørte paa én Gang sin egen Stemme — ja, den var slaaet over. „Ja," stammede han, „jeg er meget hæs." Det var ham, som skulde han falde i Knæ under Løgnen.

Lidt efter gik han. Han skulde om otte Dage komme igen med „Tartuffe". — —

„Sæt Dem, kære, sæt Dem," sagde Professoren otte Dage efter, „vi maa jo tale om det først. Hvordan har De saa tænkt Dem „Tartuffe"?"

William søgte om Ord. „Ikke som den spilles paa Theatret," sagde han saa.

Professoren lo. „Naa — nej, det er ogsaa min Mening, men hvordan da? De har vel tænkt Dem en Maske — et bestemt Ydre ..."

„Nej," William blev lidt rød i Hovedet, „jeg havde egentlig tænkt at spille som jeg ... som jeg var."

Professoren saá hurtigt paa skraa over Brillerne.

„Det var ikke saa galt," sagde han.

„Ja — for „Tartuffe" skal ikke være styg ... styggere end jeg," rettede William sig hurtigt.

„Nej, det behøver han ikke." Det lod til, at Profes-

soren morede sig, han sad, lænet tilbage og saá paa William med store Øjne, og en Gang imellem nikkede han ligesom forleden. William blev sikrere.

„Og saa skal han slet ikke saadan gaa omkring og messe og være salvelsesfuld — slet ikke. Jeg har en Gang set en Munk i Cöln — saadan skal han være ... Han tror selv, han er hellig ...“

„Ja ... det ...“ Professoren blev ved at more sig, det kunde man tydelig se.

„Jo, tror Professoren ikke, at de største Hyklere ogsaa hykler for sig selv?“

„Kan nok være, min unge Ven, kan nok være — jo, lad os saa se, hvordan De vil gøre det.“ Og Professoren og William gav sig ivrigt til at stille Stolene op som forleden.

„Hvem har De talt med om den Rolle?“ spurgte saa Professoren.

„Ikke med nogen“ — William satte den sidste Stol paa sin Plads — „jeg har altid tænkt mig den saadan.“

„Naa,“ Professoren var meget livlig, satte sig bredt tilrette i Stolen, „ja — lad os saa begynde.“

Han saá lidt fra Siden hen paa Høg: „Hvad er det for Scener, De ta'er?“

„Dem med Elmire.“

„Naa — ja, nu husker jeg. Ja“ — Professoren var stadig smilende, sad og bladede i Oversættelsen — „det er nok ogsaa de nemmeste — for Opfattelsen.“

„Men jeg begynder med Scenen med Dorine. Man maa se ham først.“

William gik tilbage, han ventede et Øjeblik, inden han med Ryggen til Professoren begyndte:

Laurent, gem Svøben, og min Haardragt du forvare —
Og bed til Himlen, at den vil dit Sind opklare . . .

Han vendte sig, gik lidt frem, derpaa atter tilbage og talte bortvendt under de næste Linier:

Hvis nogen søger mig, er jeg i Medynks Hverv
Hos Fangerne, med hvem jeg dele vil min Skærv — —

Professoren havde set lidt paa ham ligesom forbavset, havde utaalmodigt skudt Brillerne op. Nu varede det lidt, inden han gav Replikken:

Løgn og Affektation med disse Helgenminer —

Han læste derpaa Dorines Replikker bøjet over Bogen, uden mere at se op. Kun ved „Tartuffe"s „Gerne!" saá han et Øjeblik hen, som om han vilde tale, men sænkede igen Hovedet og læste videre.

William havde spillet sikkert, selv Professorens Tavshed forstyrrede ham ikke. Han vidste jo, at han var enig med ham. Da Scenen var forbi, sagde han blot ivrigt:

„Saa kommer Elmire."

„Ja."

„Jeg plejer at sætte mig saadan . . ." Han trak en Stol hen og satte sig ved Siden af Professoren.

„Naa ja, det er godt," Professoren havde travlt med sine Fingre, „jeg skal nok gi'e Elmire."

William rejste sig og gik bøjet frem:

Gid Himlens Naade Dem hver Dag beskærme maa!
Gid Sjælens Sundhed De med Legemets maa faa!
Gid al Velsignelse sig over Dem forene;
Saa be'er den ringeste af dem som Herren tjene.

Elmire.

Saa fromt et Ønske jeg med Tak erkende maa,
Men skal vi sidde ned . . . man har det bedre saa.

William satte sig, blev ved at spille. Professoren sad endnu med dukkende Hoved, Bogen op for Ansigtet, mens han læste Replikkerne monotont, uden Overgange.

William lagde ikke Mærke dertil, sagde Replikkerne som han plejede. Men paa én Gang blev han ubestemt genért og forlegen. Han begyndte at trykkes af denne Monotoni, som ikke besvarede hans Spil, længtes febrilsk efter at se det Ansigt, der var skjult bag Bogen — —

Men Professoren sad stadig gemt bag Bindet.

Og lidt efter lidt blev hans Forlegenhed til Angst: han talte kortaandet, stirrede paa det sorte Bind, fik en ubetvingelig Lyst til at rive det bort for dog at se Ansig-

tet — — han følte, at Replikkerne gled fra ham, at han sagde dem uden Udtryk, at de slet ikke lød, som han tænkte dem — —

Han stammede, kunde ikke huske Ordene, blev rettet af Professoren — lidt utaalmodigt, men dog monotont — tog fejl, fortalte sig, søgte om Vejret, sukkede, tog sig til Panden, der var fugtig . . .

„Jeg kan ikke," sagde han.

Professoren lod Bogen synke: „Naa," han saá saa underligt igennem ham, „saa kan De dog høre, det er galt."

William bøjede Hovedet, han følte, Taarerne kom frem i Øjnene: „Men det var heller . . . ikke, som jeg havde tænkt mig."

„Nej," Professoren rejste sig utaalmodigt, „for det var lige det modsatte. Saadan — se nu!"

Han tog Bogen igen, gik ud i Stuen. „Se nu," sagde han, og med Ryggen mod William begyndte han med „Tartuffe"s første Replik.

Saa gengav Professoren hele William Høgs „Tartuffe".

William havde sat sig. Professoren læste uden at se paa ham, satte sig, lod, som om han spillede med Elmire. Han karikerede ikke, læste og spillede kun akkurat i samme Tonart og Tempo som William — —

„Forstaar De?" sagde han tilsidst og lukkede Bogen, „saadan . . .", men i samme Nu saá han paa William og holdt inde: Mennesket var sunket sammen med kroget Ryg, Hovedet slapt faldende ned mod Skuldrene, Hænderne var krampagtigt knyttede om Lænestolens Arme — — — Professoren vilde tale, men han stammede og søgte om Ord.

„Forstaar De," gentog Professoren, „man . . ." men han kunde ikke sige noget; han vendte sig, løftede Armene med en pludselig theatralsk Bevægelse og gik hen til Vinduet.

Da han igen kom tilbage til Stolen, saá han William i samme Stilling, han gik hen til ham, rørte ved hans Skulder og sagde:

„De forstaar jo ... det er en svær Rolle," sagde han.

William nikkede. Og som om pludselig en Maske faldt fra hans Ansigt, kom Trækkene og alle Fibre i et Nu i bævende Bevægelse som et Net af bevægede Traade: „Jeg forstaar det," sagde han.

„Og desuden — man overdriver," sagde Professoren.

„Men de næste Replikker skal blive bedre," William rejste sig, i det første Øjeblik holdt han Armene frem, som om han var svimmel og vilde søge Støtte. Saa tog han sig sammen og sagde noget frygtsomt:

„For De vil jo nok høre det næste?..."

„Naturligvis," Professoren søgte at dæmpe Tonen ned, at gøre den mere ligegyldig. „Det var altsaa de store Replikker — — naturligvis — de maa jo ogsaa ligge bedst for Dem ..."

Han skubbede Lænestolen lidt frem. „Dér sidder altsaa De — jeg her. Nu skal jeg nok spille med — saa hjælper det."

William satte sig, han holdt Haanden for Panden for at tvinge sine Tanker, begyndte saa:

Den Kærlighed, som os til Himlens Skønhed binder,
Er jordisk Kærlighed aldeles ej til Hinder,
Og vore Sanser, i Henrykkelse fortabt,
Tør se den Herlighed, som Herren selv har skabt . . .

Tonen var forandret: Betoningen slog straks Professoren, og han blev under hele Replikken ved at stirre paa William. Der var i Øjets Udtryk en hed Flamme, som luede imod ham, i hele Stillingen en anstrengt Energi, som betog — —

William bøjede sig frem, hans Stemmes Tilslørethed snoede sig om den hviskede Replik, en hed, en opstemmet Attraa, en gammel Længsel gik sukkende gennem hans Vers. Denne „Tartuffe" havde fastet, hungret til Døden og tørstet ... Det var den lange Fastes vilde Forslugenhed — —

Scenen var forbi. William havde rejst sig, hans Haar var vaadt, Læberne bevægede sig i smaa Ryk, og han aabnede med Møje Kæberne ...

Det varede lidt, inden Professoren talte: „Nu saá man, hvad De vilde," sagdė han.

William svarede ikke, han syntes, Professorens Tone var underlig kold og kort. Men han var altfor træt til at kunne tænke derover; som om Hjernearbejdet pludselig var standset, følte han sin Hjerne tom, hele Legemet slappet efter den forfærdelige Kamp — — — Han var til Mode som en Søsyg, der sætter Foden paa Land.

„Saa er det bedst, De prøver straks," sagde Professoren. Han gik op og ned ad Gulvet. „Tingen er" — —

„De tror altsaa, at ..."

„Ja — men, som sagt, Tingen er, at hvad De mangler, kan ingen lære Dem ... uden," Professoren bed sine Knoer, „uden maaske Theatret."

William hørte næppe, hvad han sagde, men han forstod, at han havde sejret, at han skulde prøve, at han havde kæmpet og sejret ... Og i samme Sekund sagde han til sig selv, at hans Liv havde været forbi, hvis han ikke havde vundet i denne Kamp.

Han slap Stolen, han havde støttet sig til, gik et Par Skridt frem mod Professoren, som havde sat sig foran Skrivebordet.

„Nu skal jeg skrive til Etatsraaden," sagde han. Han talte ikke mere, skrev nogle Linier, forseglede Brevet: „Jeg tænker, De saa kommer til at prøve om otte Dage."

William var for glad til at lægge Mærke til Professorens Væsen, hans Hænder rystede, da han tog Brevet, han søgte at takke, men han stammede blot.

„God Lykke," sagde Professoren. Han var gaaet hen til Døren, William følte, han maatte gaa, men han ventede nogle Øjeblikke med Haanden paa Dørlaasen. — Der var noget, som maatte siges, noget, han savnede, han k u n d e ikke gaa, inden ... Men saa saá han op paa Professoren. Han stod, legende med sin Uhrkæde og ventede.

„Farvel," sagde William og rakte Haanden frem. Haandtrykket var slapt, Haanden fugtig.

„Farvel ... og" Professoren aabnede Læberne som

for at tale, men lukkede dem igen uden at sige noget. Døren aabnedes og lukkedes, William var gaaet.

Men da han kom ud paa Trappen, opdagede han, at han havde glemt sine Handsker, han ringede paa, Professoren lukkede op.

„Det var mine Handsker," sagde han.

De gav sig begge til at lede, Professoren fandt dem paa en Stol: „Her er de." Og atter ventede disse to — William og denne Mand, som havde bestemt over saa meget i hans Liv — nogle Sekunder overfor hinanden paa et Ord, som ingen af dem talte.

Døren til Gangen var blevet staaende aaben, William stod paa Tærskelen, endnu en sidste Gang saá han spørgende paa den Gamles Ansigt, og Professoren turde ikke længere undgaa dette Spørgsmaal:

„Deres Intelligens vil hjælpe," sagde han og vendte sig.

Med det gik William.

William skulde prøve.

Det havde været lange Dage, disse ti. Hver Dag havde William ventet Tilsigelsen, og hver Dag var han blevet skuffet, hver Morgen havde han sagt til sig selv: idag; hver Aften: imorgen. Og i de sidste Dage havde han ventet fra Time til Time.

Men denne Venten, der udfyldte Minutterne med Feber, havde opslugt hans Frygt, han var gaaet op i denne Uro, der jog ham fra Ting til Ting, fra Sted til Sted. Hjemme turde han ikke være, og ud turde han ikke gaa. Han drev henad Gaderne, aandsfraværende, Sind og Tanker opslugt af den ene Idé, som gjorde ham alt andet umuligt end netop selve den rastløse Venten.

Han standsede foran Butikkerne og tvang sig til at læse Priserne paa de latterligste Ting, studere Plakater om Udsalg, Opslag om hjemkomne Varer; han blev ved at læse, indtil han greb sig i mekanisk at gentage et Ord

eller et Tal, som Læberne fremførte, men hans Tanker var langt borte — saa gik han videre og begyndte forfra.

Han tog en Avis paa Kaféen og sagde til sig selv, at han vilde læse tre Spalter — Ord for Ord. Han begyndte at læse, fulgte Teksten Linie for Linie — — men lidt efter vaagnede han til Bevidsthed med Bladet foran sig uden at vide, hvad han havde læst.

Saa kunde han pludselig gribe sin Hat, tage sin Frakke paa, knap have Tid til at betale og skynde sig hjem, fordi han ventede Brevet: „Nu maatte det være kommet, det var vist kommet."

Han løb, lige til han kom til deres Hus, dér standsede han og turde ikke gaa op. Undertiden vendte han om, gik nogle Gange frem og tilbage paa Pladsen, tvang sig til at blive nede. Men tilsidst kunde han ikke mere holde det ud, han stormede hjem, ind gennem Porten, op paa fjerde Sal, tog alle Trapperne i Spring, saa han var helt stakaandet, naar han naaede op og begyndte at rode i Brevkassen.

„Intet."

Han vilde roligt tage sin Frakke af, hængte den op i Entréen, rev Døren op til sin Stue. Der var intet Brev paa Skrivebordet — paa Bordet intet ... nej, intet Brev.

Altsaa ikke kommet endnu, ikke endnu ...

Men nu skulde han prøve, han havde ikke sovet om Natten, han havde ligget og kastet sig, og han havde forsøgt at falde i Søvn saa ved at tælle til tusinde, saa ved at flyve ud fra Rundetaarn, saa ved at aande dybt. Men faldt han hen i Blund, vaagnede han med et pludseligt Ryk, og hans Drømme var de samme som hans Tanker ...

Hans Tanker. Som om det var Tanker, den Forvirring i hans Hjerne, der bestandig flygtede og tumlede omkring det samme Punkt: om Tvivlen.

Men lade Tvivlen tale turde han ikke, han stoppede dens Mund med Fraser, som han hviskede til sig selv, kneblede den med en Overbevisning, han ikke havde. Thi inderst inde i Mørket af hans forpinte Sjæl mødte

ham, som Medusas forstenede Hoved, hin skrækkende Tilintetgørelse fra den sidste Dag hos Professoren . . .

Det var det sidste, det yderste — det var Tingenes Afslutning. I denne forfærdende Erindring læste han det absolutte: „Forbi." Dér hørte alt op . . . Men nej, han havde jo sejret, da han kæmpede for Livet.

Og saa jog Tankerne videre, formummede Karnevalsgæster, der holder Maskerade paa et Skibsdæk, hvor der er Lig i Lasten.

Om Morgenen var hans Øjne hede, Øjenlaagene tørre og tunge. Det havde været en lang Nat.

Han skulde prøve Klokken elleve. Klokken var syv, Pigen var endnu ikke oppe, alle Stuerne var kolde, han gik omkring og frøs en halv Times Tid, inden han fik Kaffe, lagde sig saa paa en Sofa i Dagligstuen for at memorere sin Rolle. Han vilde prøve som „Tartuffe". Men han kunde ikke holde Replikkerne sammen, ikke samle Ordene, det var umuligt, rent umuligt, han kunde lige saa gerne lade være.

Han rejste sig igen, saá paa Taffeluhret, om tre Timer vilde det være afgjort. Tre Timer. Han stirrede paa det hvide Rum imellem de to Tal: 11 og 12. Indenfor det Rum laa det hele, den lille, hvide Plet . . .

Det ringede, og han gik ud for at lukke op. Han troede, det var Avisen.

„Men," han vilde allerede til, uden at se sig om, at tage til Brevkassen, da han fik Øje paa Hoff, „er det Dem, jeg troede, det var Avisen."

Hoff havde Skindpels op om Ørene og var endnu mere graa end sædvanlig: „Ja, bedste Høg, bliv nu ikke altfor forbavset, for det e r en Fornærmelse. Jeg afsluttede min Nat med en Spaseretur ud ad Bredgade, og saa kom jeg paa Hjemvejen i Tanker om, at jeg kunde tage lidt Varme i mig hos Dem." Han slog Skindkraven ned. „Men der er maaske ikke lagt i endnu."

„Jo, der er lagt i."

De gik ind i Williams Stue, snakkede lidt op og ned

om ligegyldige Ting. Hoff var træt og talte dæmpet, klagede over ondt i Ryggen.

„Ikke for det, jeg har været „slem“," sagde han. „Jeg havde Selskab iaftes, og saa, da de gik — et Par af Rødderne med deres Damer — satte jeg mig til at skrive en Idyl. Man kan altid bedst skrive Idyller paa Baggrund af Solderi og imellem tømte Flasker. Man bliver saa forbandet sentimental, naar man ser paa al den Vederstyggelighed ..." Han varmede sine Hænder ved Kakkelovnen. „Og „Ugebladet" havde ønsket en Idyl ..."

William svarede med en ligegyldig Frase. Hoff fortalte igen lidt. Efter en lille Pause spurgte han pludselig, mens han, vendt mod Ilden, varmede sine Saaler.

„Men hvordan gaar det egentlig Dem?"

„Hvormed?"

„De har jo været oppe hos Professoren."

„Ja," William standsede, derpaa sagde han sagtere: „Og jeg skal prøve idag."

„Ja saa," Hoff vendte sig.

De tav et Par Minutter; Hoff saá stjaalent paa Høg, drejede sig igen om mod Ilden.

„Undskyld," sagde han saa, „men jeg vidste jo ikke, det var idag."

Han knappede Pelsen, tog Williams Haand, beholdt den lidt imellem sine og gik ud paa Gangen. William fulgte efter og lukkede Entrédøren op.

Dér tog Hoff endnu en Gang hans Haand:

„Og under alle Omstændigheder ingen Dumheder," sagde han. „Farvel, Høg."

Der var noget i Tonen, noget mildt, noget næsten medlidende. William Høg glemte aldrig det Farvel.

Nu gik han i Theatrets Foyer og ventede. Etatsraaden kom straks, havde Portneren sagt, om Hr. Høg vilde gaa op ... og nu havde han allerede ventet et Kvartér. Et Par Koristinder kom leende ind gennem Foyeren, maalte ham, stak Hovederne sammen og gik igen. Ude paa

Scenen, hvor der var ganske mørkt, rumsterede et Par Maskinkarle med nogle Sætstykker.

William interesserede sig for den mindste Ting, han lagde Mærke til hver Sprække i det store Spejl, Kviksølvet var rent gaaet af, en lang Stribe over, det maatte være svært at spejle sig i det Spejl, og til hver Plet paa Sofaen. Han havde set den Sofa i mange Stykker. Ved Dagen var den forfærdelig.

Der var en slem Luft af Gas, det var den, som ødelagde alle Blomsterne i Blomsterbordene — dem brugte man ogsaa paa Scenen, baade dér og dér. Forresten havde man ogsaa glemt at vande Planterne — de var helt tørre, William følte paa Jorden, den var næsten Sand, saa tør var den ...

Mon de dog aldrig vilde komme?

Det var naturligvis blot Klodser — alle Bøgerne i Bogskabet, med malede Rygge ... og der var heller ingen Glas for Dørene ... naturligvis.

William stod og lavede Navnetræk paa Laaget af Flygelet, han kunde skrive i Støvet. Han skrev en Mængde Navne, det ene ved Siden af det andet, saa hørte han Trin ude paa Gangen og troede det var dem. Han tørrede Navnene ud med sit Lommetørklæde — det blev helt skident — —

Nej, det var ikke dem, ikke dem endnu!

Men Klokken var dog mange, snart halv, maaske kom han slet ikke til at prøve før tolv, isaafald var der syv og tredive Minutter til, syv og tredive. Og pludselig gav han sig til at le sagte ved Tanken om alt det, han saa havde fantaseret forgæves om Morgenen ...

„De kan godt straks komme herop,“ vækkede saa en Stemme ham henne fra Døren til Scenen. „Etatsraaden venter heroppe.“

William fo'r sammen. „Tak,“ sagde han. Herren, der havde talt, gik tilbage paa Scenen.

Der var stillet en stor Mængde Sætstykker op i Rummet mellem Foyeren og Kulisserne, og William maatte

gaa et Stykke langs med Væggen, inden han fandt et Par Trin og slap ind. Saa stod han paa Scenen.

Han blev staaende, genért, trykket op til Kulissen med Bogen i Haanden. Tilsidst fik en af Herrerne nede ved Prosceniet Øje paa ham og hviskede et Par Ord til en ældre Mand i brun Overfrakke; denne vendte sig og talte op imod ham:

„Straks," sagde han, „straks! vi skal blot prøve et Par Bagtæpper." Han satte Hænderne for Munden og raabte op i Sofitterne, et Bagtæppe rutschede op og ned; de andre Herrer skævede til William og gik hviskende ud i Kulissen ...

William stod og saá paa en Gangkone, som støvede Rygstødene af nede i Parkettet — hun slog Klapperne op med et Smæld — Række efter Række. Det var som noget spændte ham over Brystet, saa han havde ondt for at trække Vejret; han lukkede Øjnene for ligesom at besinde sig, tage sig sammen, fortælle sig selv, at nu var Øjeblikket kommet ...

For han syntes selv, han var næsten ligeglad.

Saa — det kunde nok være, det tog Rutsch i Bagtæppet, det peb i alle Trisser. Etatsraadens Stemme slog over, saadan skreg han gennem den hule Haand ...

William kom til at ryste af Kulde, Kinderne var som Is, han havde taget sin Overfrakke af inde i Foyeren. Nu var Konen helt nede i Parterret — hun gled da over det med en Harefod, og stadigt smældede hun ivrigt med Klapperne ...

Lige med ét opdagede William, at der var blevet stille. Etatsraaden tog sin Stok ved første Kulisse og gik op.

„Altsaa Hr. Høg," sagde han og kneb et firkantet Øjeglas ind under de graa Bryn.

„Ja — det er William Høg." Tænderne klaprede i Munden.

„De er kommen til at fryse," sagde Etatsraaden stadig med Glasset for Øjet. „De skulde have beholdt Deres Overfrakke paa." Han vendte sig ud mod Tilskuerpladsen: „Er Regissøren der?"

Regissørens Hoved kom med et „Ja“ til Syne i Orkestret. „Og Hr. Andersen?“

Man hørte nogen falde over Sætstykkerne i Gangen og tumle ned ad de to Trin. „Det er en forbandet Økonomi, at man absolut skal brække Benene for at spare et Gasblus,“ det var Hr. Andersen, som brummede og hovedkulds kom ind fra bageste Kulisse.

Hr. Andersen var indhyllet i et uhyre Tørklæde, som dækkede over det halve Ansigt, og han havde en Kalot over et skaldet Hoved. Han brummede noget om Ventetid og Frokost og erklærede, at han var færdig.

„Den unge Mand prøver som „Tartuffe“,“ sagde Etatsraaden.

„Naa, saa er det vel Elmire?“ Hr. Andersen begyndte at frigøre sit Fysiognomi for Tørklædet, rømmede sig og spyttede tre Gange. „Man burde ikke have Theatre i vort Klima,“ henkastede han alt imens til Etatsraaden.

William gav Hr. Andersen Bogen og viste ham, hvor det var. Han vilde begynde med Scenen med Elmire. „Ja, det vil vist ogsaa være nok.“ Hr. Andersen forsøgte at stave den smaa Skrift i Bogen, men erklærede ikke at have Katteøjne. Der blev saa tændt en Række Gasblus i Sofitterne.

William hverken følte eller tænkte. Han var vis paa, at han ikke kunde et Ord, ikke en Replik, men det afficerede ham ikke; han saá Hr. Andersen sætte et Par Stole frem, svarede mekanisk paa hans Spørgsmaal, alt lød underligt svagt i hans Øren, og sine egne Svar sansede han næppe ...

„Ja, Etatsraaden er gaaet ned,“ sagde Hr. Andersen — han havde raabt forgæves to Gange — „hvis De ønsker at begynde ...“

„Begynde, ja — lad os saa begynde ...“

Han saá nede i Parkettet to Hoveder, der rokkede hviskende imod hinanden; helt oppe ved de bageste Bænke gik Gangkonen endnu og slog Klapperne op. Der blev hysset ad hende, hun slog endnu i Forbifarten et Par Sæder op, smækkede med den bageste Dør og gik.

„De sidder altsaa dér?“ spurgte Hr. Andersen igen.

William nikkede. Etatsraaden rejste sig nede paa første Bænk. „Om vi begyndte,“ sagde han, satte sig igen. William saá ham tage et hvidt Lommetørklæde frem og dække Hovedet, som stadig rokkede over mod Regissøren, hvis Ansigt forsvandt bag en Pelskrave, der var smøget op lige til Ørene — —

Det var Publikum — —

William Høg maalte Tomheden i den halvmørke Sal, hvor Dagslyset fra Skoddernes Sprækker kæmpede med Skæret fra tre-fire Gasblus, der var tændt over de nærmeste Loger, og det var som om han med en forfærdelig Anstrengelse væltede dette tomme fra sig — —

Hr. Andersen gik op, kom atter ned — — William ventede endnu ...

I et Nu blev det sort for hans Øjne, det flimrede og gled ud i Mørke. Men med en Opbyden af al sin Kraft tvang han sig til at se, og midt i Mørket dukkede det hvide Lommetørklæde frem paa første Bænk i Parkettet ... Han drog et Suk, aabnede Læberne, det var som om Lyden sad fast ... hans Vilje kæmpede med hans Tunge, som lammedes — — Nu fik han Lyden frem.

Saa hørte han sin egen Stemme ud i Salens Rum — — —

Og i samme Nu, samme Minut, hvor han hørte den, vidste William Høg, han var dødsdømt. Og mens han stirrede sin egen Uformuenhed i Ansigtet, lagde Lammelsen sig over ham som et Klæde.

I Begyndelsen kæmpede han, stred imod Søvnen og Lamheden. Hans Lemmer var tunge. Han syntes, at Kæberne holdt imod hinanden, og han kæmpede for at tale; han syntes, at Tungen blev tyk i hans Gane, og den vilde ikke frembringe Lyden.

Og alt imens talte han, svarede, gav Replikker, stod, satte sig, rejste sig — —

Men alt var det i Søvne. Og inden i ham stred det, kæmpede det, hviskedes det rette; han knugede Hænderne sammen, bød al sin Vilje frem: i et eneste frel-

sende Sekund var det, som om Aandens Kraft skulde bryde Uformuenhedens Gipsdække om ham, som om han skulde gribe det frelsende, som flygtede og veg fra ham — —

Men han vidste, han kunde ikke gribe det — —

Han hørte sin egen Stemme, saá det hvide Lommetørklæde paa Etatsraadens rokkende Hoved ... Og han syntes, at Ansigtet blev en kæmpemæssig leende Maske med et firkantet Glas i den ene Øjenhulning, en stor Maske, der kom ham nærmere og nærmere ... helt ind paa Livet ...

Sveden sprang frem paa hans Pande, store kolde Draaber; i Krampe trykkede han Armene mod sit Bryst.

Han kæmpede nogle Øjeblikke for at tale — — Han hørte Hr. Andersen hviske, saá den store Skindkrave bøje sig over mod Lommetørklædet ...

Saa flygtede han.

Han løftede Armene, som om han vilde tage Vidne paa sin Afmagt, og med et uforstaaeligt Udraab løb han op over Scenen ...

Hr. Andersen stod lidt med Bogen i Haanden. Saa lagde han sindigt Tørklædet tredobbelt om sin Hals og gik ud gennem Foyeren.

William støttede sig et Øjeblik til Væggen, drog Vejret hurtigt nogle Gange, vendte sig saa og gik ned ad Gangen. Etatsraaden stod og pudsede sit Øjeglas i Lommetørklædet og vidste ikke rigtig, hvor han skulde se hen ... Han stammede nogle Ord, som William ikke hørte, men blev ved at pudse nervøst paa Glasset ...

„Jeg be'er Etatsraaden undskylde," der var lidt Graadklang i Stemmen, men William betvang den, „den Tid jeg spildte ..."

Etatsraaden saá op fra Glasset hen paa William: „Forstaa mig vel," sagde han saa, „forstaa mig vel," men han stoppede op igen og pudsede videre.

„Jeg saá godt, jeg kunde ikke." Det kom simpelt. Etatsraaden stak Lommetørklædet i Lommen, rømmede

sig: „Nej," sagde han og saa atter lidt paa skraa over paa Høg, „det var ... var besynderligt."

Højvelbaarenheden stoppede igen, men han blev ved at lede efter Ord. „Besynderligt," gentog han saa noget slæbende, tog pludselig i og sagde: „For noget var der bag ..."

Etatsraaden drog et lettende Suk og lukkede Læberne med et Smask, som en Mand, der er tilfreds med sig selv.

„Ja, noget var der bag," gentog Regissøren, hvis Hoved pludselig dukkede frem bag Chefens Ryg omgivet af den store Krave som af en strittende Kam, „noget var der ..."

William svarede ikke. Der kom ved hans Mund en Trækning, der kunde se ud som et Smil. Saa bukkede han og gik ind i Foyeren.

Regissøren hjalp ham Frakken paa; han lo, fordi den var for snæver, talte om et Par ligegyldige Ting, trak langsomt sine Handsker paa og gav Regissøren Haanden — —

Etatsraaden stod med Øjeglasset klemt ind under Brynet og stirrede forbavset paa Døren, der faldt i for William Høg.

„Besynderligt," sagde han.

„Besynderligt," gentog Pelskraven.

Og de to Hædersmænd gav sig til at tale om andre Ting.

Ned gennem Korridoren ravede William som en drukken Mand.

Hoff ventede udenfor Theatret. Han gik frem og tilbage paa Fortovet i sin Pelsværksfrakke og krøb sammen, og to unge Damer i en Førstesals Vinduer bag nogle Urtepotter med blomstrende Nerier havde allerede væddet om, hvorvidt „Genstanden" var blond eller brunet ...

Han var begyndt at blive utaalmodig, han stampede i Flisen for at holde Varmen og gjorde stadig Promenaden længere — —

Han var helt oppe ved Hjørnet denne Gang, da han vendte. Der kørte en Droske forbi, og han nikkede ind til en Dame, saa saá han William.

William Høg gik bøjet, med Skuldrene sammensunkne, Hovedet ludende forover. Nu løftede han Hovedet og drog Vejret. Han stirrede lige paa Hoff uden at kende ham og sank atter sammen.

Saa gik William forbi ham.

Hoff vendte sig, saá længe efter den 'sammenskrumpne Skikkelse:

„Forbi," sagde han og gemte sine Hænder i Pelsværksærmerne.

TREDIE BOG

GOLDE AKS

I

WILLIAM vidste ikke, hvordan han var kommet hjem. Han tog som i Søvne sin Overfrakke af, hængte den op, saá i Brevkassen efter Breve. Saa gik han ind. Nina stod i Spisestuen og vaskede Kopper, hun talte til ham og han havde paa Fornemmelsen, han svarede. Han drak et Glas Vand ved Buffeten, gik saa ind i Dagligstuen og satte sig paa den lille Puf.

Han var ikke vaagnet endnu.

Lidt efter kom Nina ind, hun fortalte om et Par Visitter, hun havde haft, om sin Sangtime, om Lærerinden, om Pigen, der havde slaaet et Glas i Stykker. William svarede ikke. Nina havde meget at fortælle, mens hun haandterede Støvekosten paa Skrivebordets Nipssager.

„Saa var her Bud fra Gerson, om han kunde komme her iaften. Jeg sagde, jeg vidste ikke, om Du skulde ud.“

William sad og stirrede.

„For det er jo,“ Nina vendte sig, og i det samme standsede hun med et Ryk. Med et eneste Blik saá hun, at Slaget var kommet. „William! Du har prøvet ... og ...“ hun holdt inde og lidt efter gentog hun mekanisk: „Du har prøvet.“

William rørte sig ikke. „Jeg vidste det,“ sagde hun.

Og pludselig brød Taarerne frem og randt stille ned ad hendes Kinder.

Hun gik hen over Gulvet og satte sig paa Puffen ved Siden af ham, gav sig til at klappe hans Haar, som hendes Taarer vædede. Men han vedblev at sidde der ubevægelig. Hun tog om hans Pande; den var hed, hun kølede den med sit Armbaand, hun klappede hans Kinder, lagde sit Hoved ned mod hans Haar ...

Men det var, som sank han stadig mere sammen i sin Ubevægelighed. Og hun blev pludselig angst, som om hun havde haft Døden mellem Hænderne.

Saa gav hun sig til at hviske til ham, gamle Kælenavne, som faldt hende paa Tungen og kom netop nu Gud véd hvorfra, milde Tilnavne fra deres første Barndom. Hun slyngede sine Arme om ham og vuggede ham ind til sig som et Barn, mens hun blev ved at kalde ham ved de gamle Navne ...

William rejste sig og forsøgte at tale. „Bliv heller her inde, William," sagde Nina. „Du kan jo sidde ganske stille."

„Nej ... jeg ... jeg maa være alene," Ordene lød som et brudt Ekko, „lidt alene," sagde han. Han vendte sig og gik hen mod Døren.

Nina rejste sig og tog ham om Hovedet: „Hvor Du lider."

Saa gik der et tomt Smil hen over Williams Ansigt, et tomt, idiotisk Smil, mens han sagde:

„Ja, jeg har det ikke saa godt."

Han slog Øjnene op, Blikket var sløvt og slukket. Og Nina trykkede ham endnu fastere til sig: „Kan Du ikke græde?"

William rystede paa Hovedet: „Lad mig være alene," gentog han, „lidt alene."

Han slæbte sig frem over Spisestuens Gulv og laasede Døren til sit Værelse. Da han vendte sig om, mødte han i Spejlet over Sofaen sit eget Ansigt, og i nogle Sekunder stirrede han paa den graablege Slaphed som paa en fremmed Mands Træk. Men saa skælvede han,

og med noget som et hulkende Suk sank han sammen paa Stolen foran Skrivebordet.

Hans Tanker begyndte at vaagne.

Men som om de ikke havde Magt til at løfte Nederlagets forfærdelige Byrde, den stingende Sjælesmerte, der dog gennemborede selve Følesløshedens Kval, forvildede de sig ved deres Opvaagnen i fjerne og smaa Erindringer om de ubetydeligste Ting. Tankerne vaagnede af Bedøvelsen og flygtede som instinktmæssig for Slaget og dets Sønderrivelse; de veg ud i Yderpunkterne af hans Liv, der, hvor de ikke vilde møde det Tilintetgørelsens Ansigt, der forstenede dem.

Han mindedes sin første Barndom, han søgte at genkalde sig deres Barnepigers Ansigter ... Mine kunde han huske, hun havde væltet et Glas Rødvin ned over hans Fløjlsbluse og faaet Skænd af Moder, og saa havde hun knubset William med en Nøgle i Hovedet bagefter.

Men Blusen var helt ødelagt. Han havde kun haft den ganske kort, men saa blev Knapperne taget af og sat paa en Overfrakke. Der var Snore helt ned ad, og han fik et Par Halvstøvler fra København. Det var de første Halvstøvler, de havde set i Randers. Folk vendte sig paa Gaden og saá efter ham, naar han gik ud paa Skovbakken med Pigen ...

Saa huskede han Danseskolen, Harriet, Legene i den store Gaard; Minderne flokkedes i hans Sind, men han saá paa dem med et underligt, sløvt Blik, med et halvt Øje ...

Og pludselig kunde selv disse Tanker forstumme og stivne, ligesom de Fugle, Slangerne forstener under deres Blik: Hjerteslaget standser i deres Bryst, og mens de i et sidste Forsøg paa at undfly slaar med de kraftløse Vinger, stivner de gispende Væsner under Slangens stirrende Øjne ... hjælpeløst og forstenet.

Saaledes forstummede Nødhjælpstankerne foran Baggrundsmørket, som Svagheden hidkaldte dem for at dække ...

Og William selv sank sammen og stirrede sløvt sin Fortabthed i Ansigtet.

Men lidt efter brændte den stingende Smerte gennem hans Sløvhed.

Altsaa var det forbi.

Slaget tabt.

William saá ud over denne Valplads, hvor hvert Haab laa fældet: Rækkerne var sunket sammen, Side ved Side laa de, Lynet havde mejet dem. Og næsten lyrisk glad ved at udbore sin egen Sorg forfulgte han, udmalende, Billedet af Forhaabningernes slagne Legion. Men saa dræbte den graa Kummer ogsaa hans Lyrik, hvori han flagrede med Vingerne ...

Forbi.

Han maalte sin egen slappe Kraftløshed, hans Tanker fingererede ved Uhrværket, der var sprunget.

Hagen faldt ned paa Skrivebordet, hvor han sad; det var, som om hans Lemmer faldt fra hinanden i slap Mathed.

Thi det var Livet, som var forbi med denne Dag. Og pludselig hamrede tusinde Tanker i hans Hoved, tusinde, mens han spurgte sig selv, hvordan det vel var muligt ... hvordan er det muligt?

Hvorfor? Hvordan?

Han flygtede for Spørgsmaalene. Men alle Veje var stængte, alle Porte lukkede; som Skoven, der gaar op mod Macbeth, sluttede hans Tanker inde i den samme Kreds.

Hvor skulde han flygte hen? hvor? Hvor mødte ham ikke Minderne som sorgfulde Ansigter? hvor ikke, hvor hen han saa gik!

Alt, alt havde det jo været bygget paa dette. Havde det ikke vævet sig ind i hans Liv, som fine Traade i et fastknyttet Net, og nu sad alt i blodigt Kød, naar man skar det bort?

Nu hvirvledes hele hans Liv sammen som et Korthus. William saá det, saá det falde, flagre, visne, synke sammen paa Jorden.

Hvad var det for et Billede, som meldte sig, som arbejdede sig frem, som laa ham paa Tungen?

Den første Dag i Sorø han gik ned ad Gaden, ind gennem Klosterporten, Vinden føg . . . Bladdansen om Egerødderne i Forfædrenes stolte Allé . . .

William næsten vred sig under dette Mindes Ild, Forfædrene, Slægten. Saa var Sagaen sluttet.

Nu faldt hans tomme Drømme om ham som Snefog om en sløvt blundende Mand, der føler, han begraves, men han rejser sig ikke, thi Lemmerne vil ikke bære . . .

Nej — nej!

Han satte sig igen. Han vilde tvinge sin Tanke.

Han opsøgte sine første Ungdomssorger; at udmale dem skaffede ham Lindring. Han skærpede i sit Minde hin Tids Lidelser, og det var, som han fik Lindring ved at bore sig ind i disse Erindringer, som smertede og dulmede paa samme Tid . . .

Og paany spurgte han sig selv, hvordan det var muligt. Havde det da ikke Bund i hans Liv, omsluttede det da ikke hans hele Eksistens? Hvor var det Minde, der ikke talte om det, hvor den Erindring, der ikke hviskede om det? Hvor?

Og mer end det: han havde arbejdet for det.

Hvor han saá, havde han set Ligegyldighed eller Elendighed; de arbejdede ikke og de vilde leve . . . Og han selv havde været som de andre, sløv, gledet ud i Drømmerier uden Indhold, energiløs som de andre. Men da saa det var kommet, saa var han blevet stærk. Stærk? nej, ikke det — men han havde kæmpet, stridt for at blive det, villet være det . . .

Disse forfærdelige Nætter, naar han var hallucineret, naar det raabte om ham med hundrede Stemmer, naar lange Hænder sled i ham, Rotter løb over hans Seng og hen over hans Ansigt — —

Ja — han havde kæmpet. Og han havde sejret, han havde tvunget sig selv til at være rask. Nu, nu var det forbi — nu vidste han det, nu vilde det komme, baade

Synerne og Hallucinationerne og Galskaben, og han var forbi, færdig —

Som for Manden, det føg sammen om, vilde det komme, og han vilde hverken have Kraft eller Vilje. Thi forbi var det.

Han stirrede ud i Rummet med tomme Øjne, og navnløs Lede tog klamt om ham, mens han sad dér haabløs og stille og ubevægelig.

Han genoplevede det forfærdelige Øjeblik paa Scenen, Sveden vædede ham under Erindringens Mareridt. Aa — d e t idetmindste kunde aldrig komme igen. Som om han hvert Nu rev et Gipsdække af sit Ansigt, som koldt og fugtigt bestandig lagde sig over det paany — saaledes havde han følt det . . .

Denne rædselsfulde Anstrengelse mod det store umulige.

Han havde staaet Ansigt til Ansigt med sin Mangel paa Evne.

Nu saá han det. Men h v o r f o r havde han først set det nu?

Hans Tanker havde jo dog kredset om det, Nat og Dag kredset om Uformuenhedens Spøgelse, kredset om Tvivlen og om Angsten.

Alle disse fire Aar — hver Dag havde han frygtet, som et gispende Gys havde han anet, hvad der nu var sket . . .

Hans Tanker gled ud, men langsomt rykkede den sidste Sandhed ham paa Livet: Svaret. Han havde bedraget sig selv, bedraget sig — og v i d s t d e t. Ude i Mørket, inderst i sin Sjæls Folder mødte William Høg sin F e j g h e d.

Fejghed var det, Fejghed, det var Ordet.

Fejg — fejg!

Da han var hos Instruktøren og hørte hans Stemme indefra — — han huskede det, han havde taget i Døren for at løbe. Han turde ikke, han var fejg, angst for at prøve, og vilde fly. Men uddybe sin Fejghed, tage fat i

sig selv for at spørge, hvor Fejgheden bundede, — det turde han ikke.

Hans Tanker gik paa Vandring mellem Ruiner. Og Billedet om Slagmarken vendte tilbage, men der var intet Blod, ingen sønderbrudte Faner. Der var Taage over det alt, graa Taage, et Halvmørke, hvori man snublede over tavse Lig — —

Han saá tilbage, og hvor han søgte, mødte han det samme Syn, Lyset slukket over sløjfede Volde.

Den sidste Høg havde været en Don Quichote — der havde kæmpet med Vejrmøller!

„Don Quichote." Det var morsomt — — morsomt — —

Williams Hoved faldt atter ned paa Bordet, Hagen stødte mod Randen.

Timer gik, inden han rejste sig. Saa saá han sig forvildet omkring, ravede henimod Sofaen. Hans Lemmer var tunge, som en drukken Mand faldt hans Øjne til ... han var bedøvet under sin Elendigheds Last.

Men i hine tavse Timer, da han angstfuld uddybede sin Uformuenheds Svælg, dræbtes det bedste hos den sidste Høg.

— — — — — — — — — — — — — — —

Da han vaagnede, var det mørkt. Han laa lidt og stirrede paa Vinduet, lidt Lys kom ind fra Gaden. Saa vendte Bevidstheden fuldt tilbage, kom med en kold Tomhed, der lejrede sig i hans Sind. Han smilede halvt. Han kom til at tænke paa en Gang, der havde været Børnebal hjemme: Det havde helt optaget hans Tanker i mange Tider, Arrangementet, det hele; han havde selv skrevet smaa Vers til Kotillon, havde hængt over Moder, naar hun blandede Biskop og skar Smørrebrød ... Saa den næste Morgen, da Ballet var forbi, og han vaagnede i sit Værelse, hvor de havde stillet en Mængde Møbler sammen hulter til bulter i Travlheden, saa havde han følt sig saa skrækkelig led og tom, og han havde vendt sig i Sengen og drejet sig og buklet sig ind i Tæppet

for at undgaa d e t, som kom ham nær, noget ubehageligt, en tom Fornemmelse — —

Nu, mens han laa og stirrede mod Lysskæret fra Vinduet, kom han til at smile ved Tanken om dette. „Jo—o, Ballet var forbi."

William havde saadan en vis Lyst til at tage det hele glad, tage sig selv som en Spøg. Der var jo meget latterligt i det. At han ikke havde lét, da Etatsraaden stod der og pudsede og pudsede sit Øjeglas og tilsidst mente: „Der var noget bag" — især saa da Regissøren gentog det, i samme Tonart, samme Tempo. Den Regissør var musikalsk, havde sandelig Øre. Som han havde gentaget det korrekt, ganske som et Ekko.

„Der var noget bag ..."

Og William morede sig. Det pirrede ham saadan at stikke sig selv med Knappenaale.

Han gik hen og vaskede sig og spejlede sig. Saa lukkede han Døren op og gik ud i Spisestuen.

Nina havde ventet ham i Timer. Angst havde hun lyttet ved Døren, været bestemt paa at kalde og havde opgivet det igen.

Klokken var syv, da William kom ud. Hverken Nina eller Sofie sagde noget, de saá blot op paa samme Tid, sænkede saa igen Ansigtet over Sytøjet, hvor de sad henne under Lampen, og blev stille ved at sy.

William satte sig paa Puffen i Hjørnet med Hovedet lænet til Væggen. Heller ikke han talte; man hørte kun Olien koge i Lampen, engang imellem et Vindstød mod Ruden.

„Der staar noget Boeuf," sagde Sofie tilsidst, og saá fra Arbejdet henimod Williams Krog.

„Jeg er ikke sulten." Han forandrede ikke Stilling; „Tak."

Der blev en ny Stilhed. Fra Bordet saá begge Søstrene undertiden sky paa Broderen; han stirrede frem for sig og bevægede Hovedet ledeløst frem og tilbage. Der var noget maskinmæssigt ved det.

„Hvor det stormer," sagde Nina.

„Ja, det er blevet slemt Vejr," der var det samme brudte, udslukte i Lyden, han tav lidt: „Det fryser ogsaa."

De sad igen stille. Sofies Taarer faldt én for én ned paa Servietten, hun sømmede. Lige paa én Gang virrede Nina med Hovedet og tog Lommetørklædet frem for at pudse Næsen.

William havde rejst sig og gik frem og tilbage paa Gulvet. Tilsidst drejede han rundt og gik hen imod Døren.

„God Nat," sagde han.

„Gaar Du?" Tonen var angst.

„Jeg — gaar," William mumlede, „ud at se til Gerson."

„I det Vejr —," men Broderen svarede ikke og lukkede Døren.

Det var Snefog og blæste saa stærkt, saa man næppe kunde komme frem. William stred ned ad Bredgade mod Stormen, men Sneen slog ham i Ansigtet, saa han slet ikke kunde se. Han syntes, det var dejligt at faa disse kolde og virkelige Piskeslag i Ansigtet.

Det var næsten umuligt at komme forbi Skt. Annæplads. Man rutschede ind mod Husrækken og kunde hverken komme frem eller tilbage. I Ipsens Port stod en Pige med Kjolen helt ind om Benene og Overkroppen bøjet forover, hun gik lidt frem og rutschede saa tilbage med et Hvin.

Gerson var flyttet og boede i et af de første Huse i Dronningens Tværgade, hvor han var i Kost hos en Onkel.

Det kneb at komme om Hjørnet: Stenbroen var saa glat som ved Isslag, og Vinden snurrede om Hjørnet som en Hvirvel. William søgte at komme frem med hævede fremskudte Skuldre og Hovedet foroversænket, han formelig borede sig op mod Vinden.

Tilsidst krøb han langs Hjørnestedet, støttende sig til Muren, halvt kravlende. Da han var kommet om,

vendte han sig og saá tilbage, naaede saa en hundrede Skridt frem til Porten.

Der var lunt og lyst paa Trappen, hvor Gerson boede. Et rødt Tæppe op ad alle Trin. Naar man kom ude fra, var det dejligt, saadant et lunt Velbehag, der kom over Én. Der var store Blomstergrupper paa alle Afsatser.

Gerson boede paa tredie Sal, øverst oppe. William traadte lige midt paa Tæppet. Det var saa blødt at gaa paa. Her var det. Han ringede, og Pigen lukkede op.

„Om Hr. Gerson var hjemme?"

„Nej, Studenten var i Theatret med Fruen."

William stod lidt i Tanker. „Naa — i Theatret." Han blev staaende og faldt i Staver, mens han stirrede paa Pigen, der ventede med Haanden paa Entrédøren. „Naa, i Theatret," gentog han i samme Tone, vendte sig og gik ned. Først nede paa Afsatsen, da Pigen smækkede Døren i, raabte han tilbage: „Hils."

„I Theatret," det havde straks ligesom taget Vejret fra ham, og han var faldet sammen et Øjeblik. Men hans Hjerne var for træt af Sindsbevægelser, og intet kom til Klarhed, det var kun som en vag og ubestemt, smertefuld Efterdønning.

Han læste paa Dørene. Det var lutter fine Folk, paa anden Sal en Kammerherre, paa første en Lehnsbaron. Nede paa Døren i Stuen var der en stor Messingplade, Navnet var meget snirklet, og William bukkede sig for at læse det.

Grevinde — jo, der stod Hatzfeldt.

„Boede hun her — det vidste han ikke?" Han smøgede Kraven op og gik langsomt ned ad Trappen ud i Porten.

„Det er haardt Vejr," sagde Portneren, han stod og fejede noget sammenføget Sne bort fra Gadedøren.

William nikkede og gik ud. Stormen slog imod ham og trykkede ham op mod Porten, der lukkedes bag ham, saa han slet ikke kunde komme frem; han gjorde et Par Forsøg, men blev saa staaende. Sneen piskede ham i An-

sigtet, uden at han mærkede det; han stod klemt op i Hjørnet.

Saa ringede han paa igen, gik ind, hurtigt op ad Trappen til Stuen — — —

„Grevinden var hjemme."

Tjeneren hjalp ham Overfrakken af, aabnede Døren paa en egen diskret Maade, meget stilfærdigt.

„Grevinden var i Kabinettet."

William blev endnu mere forvirret, standsede et Øjeblik. „Tak," sagde han, men blev staaende. Tjeneren pegede paa en gul Portière og sagde: „Dér ..."

I det samme løftede en Damehaand Forhænget til Side, og Grevinde Hatzfeldt kom frem paa Tærskelen.

Tjeneren gik.

Grevinden saá et Øjeblik paa William, der stod og undersøgte Gulvtæppet og krammede sin Handske.

„Saa kommer De da endelig," sagde hun og rakte ham Haanden, mens hun slap Portièren. „Hvad skriver vi idag?"

De kom ind i Kabinettet.

Mod sin Vilje kom William til at aande dybt og aabnede Munden; Luften var gennemtrængt af Violduft.

„Er her Dem for parfumeret?" spurgte Grevinden.

„Aa nej, her er som hos Hr. Hoff — —"

„Hos Bernhard — — Hoff — ja, det vil jeg tro," Fru Hatzfeldt havde talt noget hurtigt. Saa standsede hun og tilføjede ligegyldigt: „Jeg kunde tænke det. Hans Bøger er noget parfumerede ..."

Grevinden sad lænet tilbage paa den røde Divan og legede med sit Haar. Hun havde trukket den mørkt gyldne Lampeskærm op, saa Lyset faldt paa Williams Ansigt. Der var saadan en underlig Sitren i hans Kinder. Og mens Grevinden talte let om adskillige Ting, spurgte hun sig selv, hvad der dog var hændet William Høg, siden han kom paa denne Tid, paa den Maade.

William var forceret livlig. Han sprang nervøst fra Thema til Thema, skosede til fælles Bekendte og snakkede op.

Men pludselig slappedes Williams Munterhed, og han sank sammen; Grevinden maatte føre Ordet hele Tiden og bekæmpe Pauserne med Enetaler, mens William svarede med tomme „Ja“ og „Nej“. Han sad og stirrede paa Kaminildens Leg over Gulvtæppet; undertiden gled Skæret helt ud over Rosenbuketterne, langt ud. Det sorte Panterskind saá ud, som det glødede ... Hvor det maatte være varmt.

Saa greb han sig i at have svaret galt paa et Spørgsmaal af Grevinden, og han næsten fo'r op i Sædet. Pludseligt lagde han Haanden for Øjnene: „De maa ikke være vred,“ sagde han.

„Vred?“

„Ja, fordi jeg er kommet,“ han stod lidt, kæmpende med sig selv. „De maa ikke være vred,“ gentog han, „det var — det var, fordi — —“

Han fuldendte ikke, men gik hen mod Døren.

„Høg“ — Grevinden rejste sig — „hvad er der hændet Dem?“

William svarede ikke. Han løftede blot Hovedet og saá paa hende. Hun var traadt op paa en lav Skammel, der stod foran Divanen — hvor hun var stor og smuk!

Og William standsede: „Jeg har ikke haft det saa godt idag,“ sagde han sagte.

„Og hvor gaar De nu hen?“ spurgte Grevinden, et Par Skridt fremme.

„Hvor han gik hen? Hvor han gik hen?“

Grevinden saá paa ham og blev slaaet af hele det fortabte over ham. Hun gik nogle Skridt frem, og pludselig mærkede William hendes Arme om sin Hals.

„Hvorfor kan De ikke sige mig, hvad der er sket,“ sagde hun mildt, hendes Arm laa let om hans Skulder. Og da han ikke svarede, tilføjede hun: „Det er jo dog derfor, De er kommet — —“

William mødte hendes Blik, der hvilede paa ham, og hans Læber bevægede sig skælvende. Saa bøjede han sig med et Suk ind til hendes Bryst. Ingen af dem talte.

Grevinden glattede mildt hans Haar, ventede med Armene slynget om hans Liv — —

Saa førte hun ham langsomt hen til Kaminen, satte sig paa en lav Puf, bestandig klappende hans Haar — —

Han følte Varmen, Duften af hendes Lokker, hendes Hænder over hans Haar ... Han sukkede og hviskede sagte — — — sukkede igen og græd.

Under sin Graad begyndte han at tale, afbrudt, som et Barn til sin Moder. Han løftede det hvide Ansigt, der var marmorblegt selv under Graaden, og hviskede i afbrudte Ord: Alt, alt, hvad der var sket — —. Endelig kastede han Byrden, de lange Timers Sløvhed, han fortalte, han klagede, han anklagede.

Alt, alt, hvad han havde lidt! Vidste hun da, hvordan han havde arbejdet — Nat og Dag — Dag og Nat. Den Dag, det var kommet ... det var Kamilla, der havde vækket det, Kaldet ... aa, — han havde taget det for en Aabenbaring. Og han havde forsaget — forsaget — —

Saadan havde han arbejdet, kæmpet mod Elendigheden, mod Jammeren, mod Sygdommen — og nu, nu var det forbi — —

Manden i William forsvandt i denne styrtende Taarestrøm, Viljen skyllede bort. Alt, hvad han havde taget op, sin Fremtid, Slægten, Arbejdet, alt ... han havde stridt, mandet sine unge Aar op til at handle og ville — —

Og nu, da det var forbi, da Slaget var faldet og havde ramt, nu blev denne Vilje til et Barns Klager.

Grevinden lagde hans Hoved paa Puden og forsøgte at rejse sig.

„Gaa ikke!“ bad han.

Grevinden drømte. Skæret fra Ilden faldt paa hendes Ansigt, saa det glødede, Straalerne legede med hendes Lokker. Han lagde Armen op om hendes Hals, og hun saá ned.

„Barn,“ sagde hun.

Saa smilede han for første Gang.

„De ligner Kamilla," sagde han og lagde Hovedet ned igen.

„Jeg vil spille lidt for Dem," sagde Grevinden, „lidt inden The."

Han slap hende, der var kommet en besynderlig Ladhed over ham siden Graaden, og han laa ganske stille paa Tæppet.

Hvor det dog var en blød Melodi!

Det var, som om han faldt i Dvale, hen i en sød Hvile. Og hvor han længe havde trængt til Hvile — saa længe.

Hvor blødt det var! Han løftede Hovedet og saá paa hende. Grevinden sad i Mørke — kun Armene laa i Lys, blottede kom de frem fra Kjolens vide Ærmer, løb glinsende hen over Tasterne. Hun holdt Haandledene meget højt og buede ... Som Slanger, der boltrede sig, runde og dejlige, legede Armene over Tasterne.

Ja, hvor han dog egentlig havde længtes efter at sidde som nu ...

Saa træt, saa træt han havde været, og aldrig Ro, altid Anspændelse og Tvivl og ny Anspændelse — ja, for træt havde han været ...

Han tænkte paa, da Kamilla spillede i Kirken. Hvor det var længe siden ...

Se, de hvide Arme ... som Slanger ...

Grevinden holdt op. Hun sad nogle Øjeblikke foran Flygelet med Hovedet støttet paa den ene Arm. William saá over imod hende, løftede Armen lidt som for at vinke ...

Skæret fra Kaminen gled et Nu henover hendes Ansigt: hendes graa Øjne blev større. Lydløst rejste hun sig og gik hen over Gulvet imod ham, satte sig saa og tog hans Hoved imellem sine Hænder.

„Ikke sandt, det dulmer," hviskede hun dæmpet.

„Ja — Hoff har ogsaa en Gang spillet for mig ..."

„De holder meget af Hoff," sagde hun og saá ned.

Deres Øjne mødtes og hvilede længe i hinanden! Hun holdt om hans Tindinger med begge Hænder. Saa

gled der et pludseligt Glimt over Williams Ansigt, og de smilede begge.

Han rejste sig halvt, stadig saá de paa hinanden, og brændende trykkede de de aandende Munde, Læbe mod Læbe . . .

II

Det var et Barn, Grevinde Hatzfeldt havde gjort til sin Elsker, og det var Barnets Hjælpeløshed, der havde ført William til hende.

Det unge Menneske, som havde villet løfte en Slægts Fremtid, og som nu stirrede forfærdet paa sin egen Kraftløshed, var i Reaktionens Slappelse bleven til et hjælpeløst Barn.

Og saa mødte han Grevinde Hatzfeldt.

Ingen vidste, hvor gammel Grevinde Eva Hatzfeldt var, nogle mente fem og tredive, andre fyrre; hendes Beundrere paastod; hun umuligt kunde være mere end tredive, ondskabsfulde Medbejlersker og et Par Medlemmer af det engelske Gesandtskab, med hvilken Ambassade Grevinden havde adskillig ikke opklaret Forbindelse, vilde mene, at den smukke Dame allerede var højt over de fyrre.

Men hvorom alting er, man vidste det ikke, og det var ogsaa meget vanskeligt at konstatere. Naar man hele sit Liv har tilhørt et og samme Samfund, har Beundringen og Misundelsen i slige Beregninger Fakta at arbejde med. Men Grevinden havde aldrig opholdt sig meget længe paa et Sted.

Om Tiden før hendes Giftermaal vidste man intet, thi at Fruen oprindelig skulde have været Guvernante og med en engelsk Familie var kommet til Paris, hvor hendes Ærgerrighed havde formælet hende med den gamle holstenske Adelsmand, var kun Rygter, der var paavirkede af taagede Erindringer fra Mrs. Audleys Hemmelighed.

Vist var det kun, at der virkelig havde eksisteret en Grev von Hatzfeldt, og hans Billede i Kjole med Johanniterordenens Baand var opstillet paa et pragtfuldt Staffeli i Enkens Dagligstue. Selv om Fruen maaske et Øjeblik vilde have vægret sig ved at fremlægge sin Daabsattest — — var hun sikkert fuldt rede til at fremlægge sit Vielsesbevis, og det var virkelig allerede et overordentligt Held.

Efter Grevens Død — de var kun gifte i tre Fjerdingaar — havde Fru Eva opholdt sig saa noget nær overalt: hun havde levet i St. Petersborg, i Neapel og i Wien, særlig i Paris og Rom, kun London syntes hun at have undgaaet. Nu var det ti Aar siden, hun første Gang havde vist sig i København, indført af enkelte Familier, som endnu havde Forbindelse med den Hatzfeldtske Slægt, og som ikke fandt sig beføjede til overfor en Dame, der i alt var komplet *comme il faut,* og som optraadte med en blændende Luksus, at forlange andre Garantier end Navnets, eller til at lytte til Rygter.

Rygterne var jo altfor utrolige og de sloges til Jorden ved selve deres Usandsynlighed.

— — Grevinden havde ved denne Tid atter boet nogen Tid i Danmark, og den bestandig smukke Enke, hvis graa Øjne var ligesaa glansfulde som nogensinde, og som ligesom sidst trodsede Moden og bar sit askegraa Haar frit i slangeagtige Lokker, havde med Lethed knyttet sine gamle Forbindelser i det selskabelige Liv.

Vel sandt, at hun var mere yndet af Herrerne end af Damerne; at man skumlede lidt over hendes Mani for Ungdommen og den Iver, med hvilken hun bestandig beskæftigede sin Omgangskredses Sønner og Døtre ved Privatbasarer og smaa Komedier, Festiviteter og tusinde Arrangementer, hun ordnede med europæisk Snit; at man i en vittig Time engang havde kaldt hendes luksuøse Saloner for Hønsegaarden — alt dette var jo netop uskyldige Ting, og det viste kun, hvor skævt en Kone kunde blive bedømt, naar hun, ude over den før-

ste Ungdom, endnu var ung nok til at kunne dele Ungdommens Nydelser.

Saaledes talte man om Grevinde Eva, men Grevinden var dog alt i alt baade beundret og estimeret: hun spillede Chopin som en Mester og sang overordentlig smukt, hendes Malerier prangede ikke blot med store Navne, men var virkelig de store Navnes Mesterværker, og hendes Hus var elegant som vore Huse sjældent er det, præget af Verdensstædernes bløde Elegance, som koketterer med Yppigheden. Følgen af alle disse Fortrin var, at hun spillede en temmelig dominerende Rolle i det selskabelige Liv . . .

Til denne Kvinde klyngede William Høg sig, og Grevinden var ham som en Moder. Hvor glattede hun ikke mildt hans Sorger ud, hvor mildnede hun ikke hans Klager. Hvor de var lykkelige og fredsæle, de første Aftener. Han fortalte hende alt, en barnlig hengiven Fortrolighed, der intet skjulte; han laa paa Panterskindet med Hovedet i hendes Skød, mens hendes bløde Haand gled hen over hans Kinder, og naar han løftede Ansigtet, kunde han møde hendes Blik, saa mildt, saa ubeskriveligt ømt.

„Kys mig," sagde han, og hun lagde Armene om hans Hals og kyssede hans Pande. Men han søgte hendes Mund, og skønt hun stred imod og kaldte ham et Barn, brændte dog hendes Læber, naar de mødtes med hans.

Han følte Rekonvalescentens Glæde ved denne ømme Pleje, han fandt næsten en Nydelse i sin Kummer. Han kom jo med den som et Barn, og hun tog ham op og favnede ham. Og græd han, trøstede hun ham som en Moder, sukkede han, bortaandede hun hans Suk med en Elskerindes Kys.

Men hurtigt blev denne Moders Skød kun til en Elskerindes Favn, og Favnen et Kapua for Legioner, der var slagne ved Kannæ.

William græd ikke mere: man kan ikke vedblive at græde bestandig. Mens han græd, var meget andet blevet vakt hos ham under Fru Evas trøstende Kærtegn.

Williams Sanser havde længe slumret. De var blevet vakt eller sygelig næret ved den altfor tidlige Læsning af Digtere, „som skrev med deres Blod“, og som William læste som femtenaars Yngling, fordi han her fandt al den Smertens Voldsomhed, al den Verdenskummer, der allerede saa tidlig havde tilsløret hans Barndomsliv. Den Gang saá han vel ikke helt, at Digternes Sindsbevægelser var andre end hans egne, at denne Smerte havde andre Grunde — men vagt og ubestemt gav al den sammenhobede overmodne Læsning dog Næring til en vis Sanselighed, der vel undertryktes af det graa Tungsind, som prægede hans Liv, og de daglige Sorger, den daglige angstfulde Spænding, i hvilken de Høgske Børn den Gang henlevede deres Tilværelse, men som dog levede saa at sige i Baggrunden af hans Følelsesliv, og d e r som alt andet fik en forkuet Vækst. En ubestemt, halvvaagen Sanselighed, som allerede var træt uden at have løst Vingerne og som allerede gennem den bestandig mindre kyske og halvt forstaaede Læsning havde afblomstret Nydelsen uden dog at have nydt; som ulmede under hans Melankoli, og som kun førte et visnende Liv, men ikke døde i hans lidenskabelige Sinds Mørke.

Og selv under hele denne Tid, hvor Ærgerrigheden dødede hans Sensualisme, gennemvævedes hans Tilværelse dog af en Sanseophidselse, der maskerede sig under vekslende Former, men som under Masken drev et formummet Spil.

I hans Tilværelses Goldhed, hvor han forsagede for at blive stærk, sukkede han. Han vidste det ikke selv, men det var hans unge under Ærgerrighedens Anspændelser døsende Sanser, der holdt ham feber-vaagen i disse Nætter, naar han i Fortvivlelse og Angst bed i sin Hovedpude for ikke at skrige, naar hans Øjne var tørre, fordi de var trætte af Søvnløshed og uden Taarer.

Saa var Margrete kommet som et lyst Billede i hans Liv . . . Naar han nu tænkte paa hende, skød han Bille-

det bort, ligesom holdt sig for Øjnene for ikke at se. Men undertiden drog Minderne om hende frem i hans Tanke, og de bragte i deres Følge som en vemodig Melodi, der klagede mildt ... Naar han havde sejret, vilde han have bragt hende sin Sejr, hende sit Liv — — Men nu stod hun ude i et fjernt Lys, langt borte, og han turde ikke se mod det skinnende Billede — — Nu, da det var brustet og forbi — —

Forbi.

Nu havde han kun Grevinde Eva, og William var Voks i hendes Haand.

Det var nye Sindsbevægelser, ny Anspændelse, ny Nervøsitet.

Der kom en Tid, hvor han fantaserede om denne Kærlighed. Som Baggrund for hans Nyden laa hans store Skuffelse, Kummeren ... Han lagde en Heines Verdenssmerte ind i sin Elskovslykke, og han tænkte paa Alfred de Musset og George Sand. Vilde han ikke dø ligesom Musset, fortæret af denne flammende Ild, som selve hans Drømme gjorde hedere, som opslugte al hans Lidenskab og al hans Vilje? — — kunde han ikke dø?

Thi udenfor dette laa det store Intet — Fortabtheden, Elendigheden. Kun i deres Kærlighed var der Liv.

Saa kunde hun atter blive Moder og behandle ham som et Barn, smile ad ham. Og hun kyssede ham kun paa Panden, og hun saá paa ham mildt, med en Moders Kærlighedsglans i et rent Blik. Saa kunde der over Blikket komme som en sørgmodig Dug, og mens hun sukkede, aandede hun henover hans Haar. Hun spillede for ham: „Hvad spiller Du?“ spurgte han.

„Kinderscenen,“ sagde hun.

Og naar han smilede til hende, saá hun paa ham med et forbavset Blik, der spurgte, hvorfor han betragtede hende saaledes ...

Hun spillede mildt, og for hvert Brudstykke forklarede hun ham, hvad Komponisten nu fortalte. Hun talte

paa en blød, kælende Maade som en Kvinde, der fortæller Eventyr for Børn.

Og saaledes var hun hele Aftenen. Han kunde læse for hende og begyndte paa et af Mussets Digte, men hun vilde ikke høre det. „Ikke den Bog," sagde hun. Saa tog hun selv en Bog som hun bad ham læse i, milde Digte, Lamartines „Jocelyn" eller Octave Feuillets Idyller eller Daudets Smaating. Men selv her kunde hun standse som ilde berørt, modvillig og bede ham holde op.

Og til andre Tider var hun „Damen", koldt overlegen og rolig. Hun saá ham kun sammen med andre, hun modtog ham ikke alene. Hun sad midt i sin Kreds som den hædrede, den herskende; rolig og fuldendt Dame; hun saá ham ikke; skænkede ham ikke et Blik. Men heller ingen af de andre saá hun til, Kulde, Fornemhed i hver Bevægelse — saaledes kunde hun være.

Mens han stjaalent betragtede hende, mens han uafbrudt kredsede om hende under tusinde Paaskud; mens han lurede paa et Blik, et Smil bag Viften, et eneste af disse smaa Tegn, som er Elskendes Budbringere, mødte ham bestandig den samme uforstyrrelige Juno, som ligelig uddelte sine Smil — kolde og forbindtlige Smil . . .

Andre Dage var hun smægtende, laa hen med tunge Øjenlaag, en slumrende Haremsdame at se, lad og træt . . . Hun talte dæmpet, naar hun endelig talte; søvnigt. Hun fortættede Halvmørket i sit Kabinet og hun laa hen paa den røde Chaiselongue med opløst Tøj og de lange Lokker ud over Sofaen.

Hun kunde ogsaa vise en pludselig Lyst, en tilsyneladende tvingende Trang til ligesom at legitimere sit Forhold ved at knytte Nina og Sofie til sig, hun vilde bestandig have dem som et kysk Værn mellem ham og sig . . .

Man roste Grevinde Hatzfeldt meget for hendes Opofrelser for de forladte Børn, hun introducerede dem, førte dem frem, protegerede dem — var dem som en Moder . . .

Til andre Tider kunde hun være vemodig. Hun kunde

betragte ham med sørgmodig Ømhed, og naar han spurgte, faldt hun i Tanker med et trist Smil, hvis Tungsind hun syntes at ville skjule for ham. Undertiden, naar han trængte ind paa hende og vilde aftvinge hende Tilstaaelsen af hendes Bekymringer med Kærtegn, kunde hun pludselig briste i Taarer: hun var gammel, naaet til Høsten, kunde intet give ham, som stod i Vaarens Førstegry . . .

Og hendes Kærlighed fyldte hende med Anger.

Saaledes vekslede hendes Væsen og blev bestandig nyt, mens Williams Lidenskab, der blev hele hans Liv, voksede og opslugte ham helt.

Der var ikke mere af Moderen tilbage, hun var kun hans Elskerinde, han elskede hende, elskede hende, som de Mennesker havde elsket, hvem Kærligheden havde fortæret. Thi han fortæredes. I Begyndelsen havde han skruet sig op, fantaseret en Del af sin egen Ild, men Evas Klogskab kastede bestandig Brændstof til Flammen, ny Brand — ny Brand.

Han længtes, naar han ikke var hos hende, og han var ikke tilfredsstillet, naar han kom til hende. Fra Dag til Dag voksede hans Feber, fra Dag til Dag steg denne forfærdelig nærede Attraa, hvis Genstand han aldrig syntes at kunne fange: fordi den aldrig var den samme.

Men tilsidst blev det i Fortvivlelse, han længtes.

Han sammenlignede undertiden dette med hin Tid i Forholdet til Kamilla, da hun jog ham rundt i Tvivl og i golde Sindsbevægelser.

Var dette anderledes?

Jo anderledes, anderledes og dog det samme: thi golde var disse Sindsbevægelser som hine, han joges rundt, nu som da, uden at finde Bund, uden at finde Grund, uden at kende hende, han elskede, uden at modtage noget for, hvad han gav . .

Men hans Liv levedes i denne Lidenskab, han stængte sig inde i den. Og hvor skulde han vel ellers vende sig hen? hvor?

Tomheden stirrede ham i Møde, Tomheden og Fortvivlelsen.

Saa kunde han standse midt under sine Kærtegn, og mens han stirrede paa hende, kom der noget sløvt og døende over hans Blik, noget angstfuldt, noget som i et Dyrs Øjekast, der er sunket i Knæ for en indvendig Forblødning . . . Det kunde komme pludseligt, midt som de sad, og hans Hænder, som laa slynget om hendes Hals, faldt slapt ned, og Flammen i hans Øjne slukkedes . . .

Hans Læber var kolde, hans Blik uden Ild; en Slaphed med sprungne Fjedre. Han troede ikke paa hendes Kærtegn, overbevistes ikke. Og hun vidste ikke, hvad der var kommet imellem dem.

Men han saá, at han var blevet en Slave, mens han søgte. Fra et Barn var han blevet en Dreng. Han saá, at han aldrig havde været en Mand i denne Elskov, aldrig; at han havde været uformuende i denne Kærlighed. Og han følte Lede, men blev.

Hun holdt ham godt fast. Som man, naar man presser en Citron til et Glas Sukkervand, blot af Irritation, fordi man vil tage den sidste Draabe, kan beholde den i Haanden nogle Øjeblikke endnu, inden man kaster den hen — saaledes holdt Eva Hatzfeldt endnu paa William Høg, mens han udtørredes under sin egen Lede.

Hjemme var han pirrelig. Nina og Sofie led forfærdeligt ved at se ham saaledes synke hen i en Døs.

Han saá aldrig nogen, han gik aldrig ud, han fulgte ikke mere Grevinden i Selskaber.

En Dag havde Fru Hatzfeldt sat ham Stævne i Frederiksberg Have. Saa skulde Vognen køre dem op om Valby.

William ventede et Kvartérstid paa det aftalte Sted, gik saa igen. Han var egentlig ganske ligeglad, han var vant til Grevindens Luner og havde opgivet at tage hende noget ilde op.

Lidt borte fra Runddelen saá han Hoff komme kørende i Alléen. Forfatteren sad alene i en nedslaaet Droske, krøben sammen i Hjørnet, meget bleg og indfalden saá

han ud, og trods det gode Vejr havde han Pelsværket helt op om Ørene. William vilde gaa forbi, det var længe siden han havde set Hoff, egentlig ikke siden Prøven, og de Par Gange, de havde truffet hinanden, havde de kun vekslet nogle ligegyldige Ord. Han vilde helst være fri for at tale med ham . . .

Men saa fik Hoff Øje paa ham og lod Kusken holde Drosken an. William maatte standse og gaa ud til Vognen.

„Tager De ikke med?“ spurgte Hoff, han søgte at faa sin lystbehandskede Haand ud af Pelsværket, „det er blot paa en Time.“

„Nej Tak“ — William skulde til Byen . . .

„Naa ja, ja, det er forresten ogsaa bedre at gaa i dette Vejr,“ Hoff rejste sig i Vognen. „Aa, Kusk, De kører hjem med min Pels — jeg vil hellere gaa.“ Han fik Pelsen af og en Paletot paa, som han havde med i Vognen . . . William syntes, det var altfor urimeligt at lade Vognen drage af med Pelsen alene.

„Aa, kære, skidt med det — saa længe det er siden,“ Hoff traadte ud af Drosken, „vi har set hinanden. Naa, Farvel Kusk!“

„Skal De ikke betale?“ . . .

„Jo, det — aa nej, jeg har ham paa Regning.“ Drosken rullede af og de gik over i Alléen. „For det er rigtignok længe siden, vi har set hinanden,“ sagde Hoff.

William knyttede intet Svar til Hoffs Ord: „De ser meget daarlig ud,“ sagde han blot.

„Aa ja — det er min Roman — den tager paa Kræfterne . . .“

„Skriver De paa en Roman?“

„Ja — og den er forsinket. Egentlig skulde den allerede have været ude . . .“

„Hvad handler den om?“ spurgte William, som var glad ved at have fundet noget at tale om.

„Aa,“ Hoff borede Hænderne ned i Paletotlommerne, „hvad Romaner almindelig handler om — om Verdens Daarlighed.“

Der blev en Pause. William gik og saá ned i Jorden

og skubbede lidt Muld op med Taaspidsen for hvert Skridt. „Aa ja — det er jo et rigt Emne," sagde han.

„Temmelig." Saa igen Stilhed, indtil Hoff sagde: „Men De ser skam heller ikke synderlig rask ud."

„Vist som sædvanlig."

„De skriver maaske osse paa en Roman?"

„Nej," William lo, „men jeg tænker paa det."

De gik atter tavse: „Jeg har været hjemme nogle Gange," sagde Hoff, „men De er svær at træffe. Jeg vilde have talt til Dem om noget ved Bladet . . ."

„Ved Bladet?"

„Ja — vi skal have en ung Dramaturg af den nye Skole — og saa tænkte jeg, at De vilde passe godt." Hoff saá ikke op, men William havde paa Følelsen, han alligevel skævede til ham.

„Jeg skriver ikke," sagde han, han var blevet lidt rød i Kinderne.

Hoff gik videre: „Godt nok," han standsede lidt, „men noget maa De dog bestille."

„Ja — tage Eksamen."

„Naa," Hoff gik til igen, „ja, naar De vil tage Eksamen."

„Jeg er jo politisk Studerende."

„Saa? Det har jeg osse været . . . det er et dejligt Studium. Og De skal vel op til Jul om et Aar?"

„Jeg har ikke tænkt paa at gaa op . . ."

Hoff fik Cigaretter frem og bød William, de standsede, tændte inde i Hatten: „Jeg talte med Gerson forleden. Han klagede ogsaa over, at han aldrig saá Dem undtagen paa Trappen."

Hoff var færdig med at tænde og satte Hatten paa. „Det er nok det samme Hus, hvor Fru Hatzfeldt bor."

„Ja — Grevinden bo'r dér i Stuen . ."

William gik hele Tiden og gemte Ansigtet væk fra Hoff. Forfatteren bakkede roligt paa Cigaretten, som hang løst imellem Læberne i den ene Mundvig, saa hvad han sagde fik saadan en nonchalant-sløjfet Betoning.

„De kommer der nok — en Del," sagde han.

„Grevinden har vist os megen Venlighed," Tonen var kort, og der var en let Streg under os.

„Naa — Deres Søstre osse," Hoff holdt inde, gik lidt igen, sagde saa alvorligere: „Mon det er rigtigt?"

„Hvilket?"

„At lade Deres Søstre komme hos Grevinde Hatzfeldt." Hoff slog Asken af Cigaretten.

William blev først bleg, saa meget rød.

„Ja, for forstaar De, bedste Høg, at De — men ..." Hoff saá som tilfældigt over til Høgs Side ...

Saa greb William det nemmeste Middel: „Grevinden er en Veninde af vor Familie."

„Naa — ja, det vidste jeg ikke."

„Og De, som kun har set Grevinden én Gang — —"

„Har vel næppe Ret til ... nej, ganske vist. Men," Hoff slyngede Cigaretstumpen væk: „jeg har osse kendt hende før."

William smilede: „Jeg synes, jeg erindrer, at De blev præsenteret for Grevinden paa Etatsraadens Bal."

„Ja — det var noget siden, jeg havde set Fru Hatzfeldt. Men jeg synes nu alligevel, det er urigtigt, at De lader Deres Søstre omgaas Grevinden."

William blev heftigere: „Man taler ikke saadan om en Dame," sagde han, „undtagen man ..."

„Man ikke, men jeg, og jeg skal sige Dem, hvorfor jeg gør det, fordi jeg har været hendes Elsker."

„De!" Det gav et Ryk i William, han blev purpurrød, mens han stirrede paa Hoff. Forfatteren besvarede Blikket. Saa slog William Øjnene ned, hans Træk var blevet graa, og der gik en Trækning over hans Ansigt.

Men han havde intet at svare. Han vidste, Hoff talte Sandhed.

Forfatteren vilde lægge sin Haand paa hans Skulder, men William rystede den væk, blev ved at gaa ved Siden af ham med bøjet Hoved.

„Jeg var kun seksten Aar," sagde saa Hoff. Det blev meddelt ganske tørt, som et simpelt Faktum. Og Tonen

var den samme, da han tilføjede: „Grevinden holder saa meget af unge Mennesker."

De gik ned langs med Nyboder, ingen af dem talte. Hoff tog igen Cigaretter frem, tændte, William ventede. Saa gik de videre. Da de kom til Gernersgade, drejede en Ekvipage om fra Toldbodvejen.

Hoff hilste ærbødigt.

William saá ikke op, spurgte halvt tankeløst: „Hvem var det?"

„Det var Grevinden — med den unge Jansen."

William vendte sig med et Ryk. Han saá Grevindens graa Hat, Maleren sad ved Siden af hende paa Forsædet.

„Aa," sagde Hoff, „Jansen er et smukt Talent og — et vakkert Menneske."

I et Øjeblik mødtes deres Øjne: der var en Flamme i Williams. Saa slukkedes den og han vendte sig for at gaa. Han gav ikke Haanden.

„Og saa det med Bladet?" spurgte Hoff, der lod, som om han ikke mærkede det.

„Tak. Men det er en underlig Idé, at jeg skulde kunne skrive . . ."

„Maaske — men jeg har nu den Idé . . ."

„Ja — ellers Tak." William vilde gaa . . . „At skrive, hvad jeg kunde, var vist ikke Umagen værd."

„Naa, jeg plager Dem jo ikke. Farvel, Høg."

De skiltes.

William gik ikke til Grevinden et Par Dage. Han blev hjemme, købte nogle statsvidenskabelige Værker, som han skar op og læste lidt i, hist og her. Han begyndte paa hvert af de første fjorten Kapitler og læste en Side af hvert. Saa var han træt, lagde sig paa Chaiselonguen og døsede.

Han sagde til sig selv, han kunde dog ikke, opgav det og lagde sig hen. Han var tung i Hovedet og kunde ikke samle sig, og hver Gang han vilde tvinge sig, og han havde lagt Papiret til rette, fint afskaaret Papir, margineret til Noter, og begyndte at skrive det første Citat,

faldt han hen og tænkte paa tusind løstflagrende Ting, indtil han vaagnede, bidende i Penneskaftet — —

Eller han blev svimmel af at læse; han kunde ikke straks fatte Meningen, maatte læse om og gentage. Saa svedte han straks. Det var hele Tiden, som om der stod noget imellem ham og Arbejdet, noget ubestemt, som tog hans Evne og slørede hans Opfattelse.

Og kæmpe gad han ikke; det var saa afstumpet det hele.

Han kunde ligesaa gerne opgive det og lægge sig hen.

Undertiden laa han og halvsov. Saa hørte han Stemmer om sig og kunde ligge og fantasere i lange Tider; ligge og tale og raabe og høre baade Svar og Tiltale.

Tankerne ligesom gled ud til Billeder og Stemmer og Berøringer . . . ikke Drømme, for sove gjorde han jo ikke. Men saa pludselig kunde han fare op og tage Tag i sig selv: „Det er Begyndelsen til Galskab,“ sagde han. Men lidt efter lagde han sig igen og sagde: „Det gør ikke noget.“

Slet ingenting — og saa formelig ventede han paa Hallucinationerne.

Der kunde ogsaa være Øjeblikke, hvor han kunde være saa fortvivlet, at de ubestemte sjælelige Lidelser næsten arbejdede som en legemlig Smerte. Ubetydeligheder kunde vække denne Smerte. En Lyd, et Navn, der var et Minde, et eneste Ord —

Saa fo'r han som jaget op og ned ad Gulvet, til han næsten blev aandeløs. Som han vilde løbe fra sin egen Elendighed.

Men lidt efter lidt blev disse Paroksysmer sjældnere. Det hele var saadan graat overalt.

Den næste Dag sad han i Tanker og kradsede noget op paa det marginerede Papir. Pludselig gav han sig til at skrive. Han blev ved at skrive, læste noget højt for sig selv, skrev igen —

Det var noget om Tartuffe, han pludselig havde givet sig til at male op. Men saa midt i en Sætning lod han Pennen synke, rev det skrevne i Stykker og brændte hver Stump paa Kakkelovnspladen.

— — —

— Saa en Dag kørte Grevinden og William ud. Nina skulde have været med.

De kørte den første Tid i Tavshed, ud ad Langelinie til Strandvejen. De sad hver i sit Hjørne, lænet tilbage i den lukkede Vogn.

„Hvorfor kunde Nina ikke tage med?" spurgte Grevinden.

„Jeg vilde ikke have det." Tonen var kort.

Grevinden saá hen: „Hvorfor?"

„Det ønsker jeg ikke at sige Dig."

„Aa," Grevinden lo. Hun rev sit Kammerdugslommetørklæde op og holdt det halvt for Munden. „Du mener ikke mere, jeg er passende Selskab for Frøknerne Høg."

„Netop."

Grevinden blev bleg og fattede ved Vogndøren. „Det er kommet noget sent."

„For sent," sagde han.

Det varede nogle Minutter inden de talte igen. Grevinden saá til den anden Side ud over Sundet.

„Hr. Hoff er vel blevet forelsket i Frøken Høg," sagde hun og vendte sig lige imod ham.

„Det tror jeg ikke."

„Og Betænkelighederne skyldes heller ikke ham?"

William rystede paa Hovedet, som om det ikke var Umagen værd at svare.

„For Du talte jo forleden med den Herre," vedblev Grevinden.

„Ja — som Du saá."

„En smuk Omgang."

William blev rød, han bed sig i Læben og hans Mund dirrede: „Ja din gamle Elsker." Det lød som et Stenkast.

Fru Hatzfeldt blegnede svagt, og mens hun løftede Haanden for at slaa nogle genstridige Haar tilbage fra Panden, sagde hun:

„Hvem har sagt Dig det?"

„Han selv" . . .

„Ah!" Grevinden aandede dybt. Men saa hævede hun

Blikket, og seende ham stift ind i Øjnene sagde hun med et ubeskriveligt Smil:

„Og om saa var“ ...

Et Sekund knustes William under Haanen i dette Svar. Saa knyttede han Haanden og han hvislede Ordene frem: „Jeg slaar Dig.“

„Ja — hvis Du turde“ ... deres Blikke mødtes ... hvilede i et Nu i hinanden. William slog Øjnene ned.

Men et Øjeblik efter løftede han Blikket igen. Han var bleg.

„Tror Du jeg tør?“ Og hans løftede Haand fo’r ind mod hendes Ansigt.

Hun skreg. Men snart staaende op, snart i Knæ, blev han ved at slaa hende med knyttede Hænder, i fortvivlet Raseri. Raabte: „Skøge — Skøge“ og slog og slog.

Saa rev han Døren op og sprang ned paa Vejen.

III

Hoff og Høg havde stoppet deres Damer ind i en Droske og gik alene hjem over Halmtorvet. Det var Tøsjap, fugtig, kold Luft, og Hoff slaskede sammenkrøben af i en lang Ulster-coat: „Gud skal ogsaa vide,“ han rystede og skuttede Skuldrene op, „hvorfor vi skal ha’e Vinter hele Aaret i dette rare Land.“

„Aa,“ William talte noget søvnigt, „Vinteren er s’gu alle Dage bedre end Sommeren.“

„Du mener, det er alle Dage ligegodt — aa ja — der er noget i’et.“

De gik lidt.

„Uh, sikket Sjap,“ — det var Hoff, som talte — „og saa er der endda Huller paa mine Støvler“ ...

„Og jeg har Balsko. Hør, betalte Du?“

„Nej.“ Hoff gabede igen, „jeg lod det staa. Jeg kunde

ikke" — ny Gaben og Kuldegysning — „faa Forskud før i næste Uge."

„Naa. Har Du nogle Cigaretter?"

„Jo — værsgo'." Høg fik, tændte, — „uh, det er dog nogle irriterende idiotiske Piger — de er s'gu ikke, hvad man kalder absolut morsomme."

Hoff svarede ikke og de gik videre.

„Du véd maaske ikke, jeg er flyttet," sagde han saa, det kom noget dumpende.

„Jo, jeg hørte det," de stod lige under en Gaslygte, Hoff saá op fra Brostenene. „Hvorfor har Du ikke talt om det?"

„Aa — jeg véd ikke — det er . . . jo ingen Begivenhed." William var lidt usikker, saá ned ad Vimmelskaftet.

„Er Du blevet uenig med din Søster," spurgte Hoff.

„Pyh — der skulde jo gøres et Væsen, hver Gang man kom hjem ti Minutter over elleve . . ."

„Aa — ja, det kunde da egentlig ikke genere Dig, for det er vist ikke hændet, saa længe vi har kendt hinanden. God Nat, Du, nu skal jeg hjem og læse Lamartine . . ."

„Lamartine" — —

„Ja, bedste Ven, det er som Pønitense, jeg er begyndt at gi'e mig i Lag med Romantikken . . ."

„Tak, nej jeg skal skam i Seng. Ses vi imorgen?"

„Du kan komme op Klokken to, men fløjt udenfor Døren, Du, Rykkerne er slemme i denne Tid."

„Ligesaa hos os! God Nat."

De skiltes — —

Nogle Dage efter, da Hoff laa og drev paa sin Sofa med et Bind af Victor Hugo, hvorved han fordøjede Maden — han sagde altid, at Vers var det samme for ham som Smaasten for Hønsefuglene — bankede det paa Døren.

Han laa stille som en Mus, saá sig forsigtig rundt og rejste sig sagte for at slippe hen til Spisestuedøren. Saa

hørte han Værtinden tale ude paa Gangen. Lidt efter kom hun ind.

„Herre Gud, Madam, jeg har jo sagt, jeg er ikke hjemme,“ Hoff hviskede, Tonen var irriteret.

Madammen gik hen over Gulvet: „Det er jo en Dame,“ sagde hun tørt og lukkede Døren op.

„Naa,“ sagde Hoff og rejste sig halvt fra Sofaen. „Ja, saa i Guds Navn . . .“

Forfatteren var ikke uvant med Mørkningsbesøg efter Middagsbordet, og adskillige Damer, hvis Billetter han ikke havde fundet det Umagen værd at besvare, holdt sig skadesløse ved at melde sig personligt.

Madammen havde aabnet Døren, men Damen udenfor traadte ikke ind: „Hr. Hoff er hjemme,“ sagde saa Madammen opmuntrende, der var noget i Tonen, som bad hende blot ikke være bange.

„Tak.“ Den Fremmede kom ind og stillede sig lige ved Døren. „Tak.“

Der var halvmørkt henne i Krogen og Hoff saá kun en høj Skikkelse, indhyllet i et Sjal og med et Kniplingsslør for Ansigtet. Hun blev ved at staa dér, som om hun ventede.

Hoff rejste sig helt fra Sofaen: „Ja, Hr. Hoff, det er mig,“ sagde han og bukkede. Damen drejede Hovedet om efter Værtinden, Hoff saá det: „Læg lidt Kul paa,“ sagde han. Derpaa til Damen: „Frøkenen vil maaske tage Plads.“

Madammen raslede ufornødent længe med Kulkassen. Den Fremmede hviskede nogle Ord og satte sig paa Randen af en Puf, mens Hoff tændte Lysene paa Flygelet. Saa forsvandt endelig Værtinden.

Der gik nogle Øjeblikke; den fremmede Dame vedblev at tie og slog ikke sit Slør op. Hoff, der var færdig med at tænde, vendte sig imod hende: „Jeg véd ikke, om jeg har den Ære at kende Frøkenen,“ sagde han.

Den Fremmede bøjede Hovedet, sad underlig knuget, som hun kæmpede med sig selv. „Mit Navn“ — det var

næsten uhørligt — „er Nina Høg," sagde hun. Hun løftede Armen og slog Sløret til Side, Hoff saá et blegt Ansigt.

„Frøken Høg."

„Jeg," Ordene sank efterhaanden, „er kommet for at tale om min Broder." Nina løftede Ansigtet, saa Hoff saá Trækkene. Han troede ikke, han vilde have kendt hende igen.

Han betragtede et Øjeblik hendes sorgforvitrede Træk, saá i Tavshed mod Gulvtæppet ... „Jeg kan tænke det," sagde han sagte.

Nina krammede lidt om Sjalet: „Han bo'r jo ikke mere hos os," sagde hun.

„Nej."

Hoff vidste ikke, hvad han skulde sige, han vilde ikke en Gang se op, men sad og stirrede paa Tæppefelterne under den nye Pause.

Og Nina sad bestandig krammende om Sjalet, kæmpende med sig selv. Men saa pludselig sprang hun midt ind i Tankegangen og sagde hurtigt, halvt graadkvalt: „Det er ikke, fordi jeg vil bebrejde Dem noget, men — men jeg er saa ulykkelig ... vi ... Sofie og jeg ..."

Hun holdt inde og drog Vejret dybt: „Og saa kommer De jo saa meget sammen med ham ..."

„De mener, at mit Selskab ikke er gavnligt for Deres Broder ..."

„Nej ... men ... det er ikke det ... men, hvad skal vi gøre? Vi véd jo ikke, hvad vi skal gøre." Nina tog Lommetørklædet frem under Sjalet, tørrede Taarerne bort. „Det er det, som er saa sørgeligt," sagde hun.

Der blev igen Tavshed. Nina græd stille. Hoff havde rejst sig, gik op og ned ad Gulvet. „Ja, sørgeligt," sagde han.

„Og saa mente jeg, om ikke De kunde gøre ... gøre noget."

„Hvilket?" Hoff standsede og saá paa Nina.

„Naar han blot vilde flytte hjem ..."

Der var noget i Tonen, som greb Hoff. Han stod tavs

og stirrede ind i Lysene paa Flygelet — mærkede, han fik Vand i Øjnene og vendte sig.

„Det var en stor Ulykke,“ sagde han.

Nina forstod ham, for hende eksisterede kun denne store Ulykke, og hun sagde tonløst: „Men han kunde jo ikke.“

„Men hvad har han Interesse for?“ spurgte Hoff.

Hun svarede ikke, under en pludselig Hulken lænede hun sit Ansigt til Bordet. Lidt efter løftede hun Hovedet igen: „Ser han daarlig ud?“ spurgte hun.

Hoff rystede blot paa Hovedet og virrede. Saa tvang han sig og sagde:

„Han har jo skrevet et Par Artikler i Bladet,“ sagde han, „og ... De skal ikke være bange ...“

Han standsede, fortsatte derpaa roligere:

„Det er maaske kun en Overgang.“

Nina saá spørgende op. „Men de Artikler ... var de ikke ... sære?“

„Jeg tror bestemt han har Talent,“ sagde Hoff.

„Tror De?“ Det kom hurtigt, med et Glimt af Haab. Men Tonen blev atter dæmpet: „Men han har ingen Kræfter,“ sagde hun.

Hoff drejede Hovedet: „Aa, naar han blot vil.“

Nina rejste sig. Hun stod lidt, støttet til Bordet, som hun ventede.

„De skal se, det er en Overgang,“ sagde Hoff igen. „Det er Skuffelserne ... naturligvis ... en Reaktion.“

Nina blev staaende, hun slog Sløret ned, tog det atter fra, gik nogle Skridt. Og bortvendt hviskede hun ganske sagte: „Og saa med Pengene ...“

Hun holdt paa Sløret med Haanden, saa det skyggede for hendes Ansigt, men Hoff saá, hun skælvede.

„Han bruger saa mange Penge ... og vi ... og han er ikke rig.“

„Ja — han ... bruger jo noget ...“

„Men — — hvor faar han det?“

„Ja,“ Hoff stammede, „han ... tjener jo noget ved Bladet.“

Nina rystede paa Hovedet: „Det er for Navnets Skyld," sagde hun og vendte sig helt.

Hoff var rørt, han tog hendes Haand: „Hvis jeg kunde gøre noget . . ." sagde han.

„Lad ham blot komme hjem . . . kun en Gang imellem." Graaden standsede hende. „Vi ser ham aldrig mere."

„Ja . . ."

„Og vi . . . og jeg skal ikke skænde paa ham."

Hun tog Sjalet sammen om sig, sukkede og gik henimod Døren.

„Saa undskylder De jo nok, jeg er kommet," sagde hun. — —

William boede med bare Vægge, der var ingen Tæpper over Bordene, paa Reolerne flød det med Haarbørster, skidne Flipper og aflagte Slips. Man havde paa Fornemmelsen, at der altid var halvt koldt, og at ingen boede der.

Henne i et Hjørne stod en sort betrukken Chaiselongue med broderet Lærredstæppe over, W. H. syet med rødt, slynget i hinanden og med en stor Krone. Chaiselonguen og Tæppet var ligesom en glemt Stump af en anden Tilværelse.

Men William var heller ikke meget hjemme, undtagen naar han sov — hvad han jo ganske vist gjorde Størstedelen af Dagen, enten i sin Seng eller paa Chaiselonguen.

I Sengen blev han længe, han havde ikke noget at staa op efter; der var om Morgenen ikke andet, der ventede paa ham end en Dag ligesaa graa som den forrige, og der kunde gives Uger, hvor han hvert andet Døgn blev liggende hele Dagen, fordi han ikke gad staa op. Hvad skulde han staa op for?

Penge havde han ingen af, maatte vente, til han kunde „slaa" nogle. Kræfter heller ikke. Og det sidste brød han sig heller ikke om.

Saa begravede han sig saa at sige i sin Seng, hvor

han laa, Time efter Time, sanseløs og stirrede paa Tomheden om sig, og det var ham en Glæde at tænke paa, at her laa han gemt bag en laaset Dør og under en tyk Dyne.

Andre Dage stod han op, men flyttede sig kun fra Sengen til Chaiselonguen, hvor han døsede med en Bog i Haanden eller sløvt faldt sammen og sov mer, end han var vaagen.

Bøger havde ikke stor Interesse for ham. Han havde altid læst meget, men alt, hvad han havde læst, havde staaet i Forhold til hans Livsplan, havde været Del af den. Nu var det forbi, og han undgik i sin Læsning alt, hvad han før havde søgt. Og til at sysselsætte sig med nye Tanker var han altfor træt, til at anstrenge sig for igennem Forstaaelsen af nye Ideer at vinde nyt Indhold for sit Liv, til at tilegne sig noget hidtil fremmed, dertil var han for slap.

Selv i sin Læsning, selv hvor det kun gjaldt om at vække en flygtig Interesse, faa Tiden til at gaa, skulde han begynde paa noget nyt — og det, det var just det, han ikke gad.

Hvad han læste, var mest Filosofi.

Han troede ikke — han gav sig ikke af med at tro — søgte heller ikke at gennemtænke — han gav sig ikke af med at tænke, overhovedet ikke med noget, som man ikke døsede til, han gled blot villig med ned ad den moderne Materialismes for dens Slags Tilhængere magelige Bane.

Han gled villig med. Thi for dette Menneske, der havde sat sit Liv til paa at ville, var der noget lokkende i at svælge i for Eksempel Opgivelsen af Viljens Frihed: det hele blev saa uendelig tragi-komisk, saa han rigtig kunde le af sig selv, og det var hans Yndlingsbeskæftigelse: „le ad det hele, Don Quichote-Idéen."

Men selv denne Pirren ved egen Latterlighed sløvedes efterhaanden i den Blanding af Opgivelse og Tømmermandslede, som udgjorde hans Liv.

Det var ham fremdeles ubevidst dulmende at se Fed-

tet gjort til en af de vigtigste Faktorer i det hele aandelige Liv, i hele hans Tilværelse. Han fandt det, paa Baggrund af sit Liv, saa komisk, at det hele gjaldt om Vægt af Hjernen, om Fedtstof.

Han blev saa dejlig fri for Ansvar og det Hele, naar alt gled saadan ud. Den under Halvdøs tilegnede Materialisme virkede som aandelig Kloroform paa hans Sjæleliv.

Han drog planløst og efter sin egen Mening interesseløs og halvsovende rundt i den moderne Videnskab. Men uden at han vidste det, standsede han snart her, snart dér, hvor han fandt noget, der gennem hans Døs talte ham til Undskyldning.

Han læste atter Darwin. Men han kom ikke igennem nogen af hans Bøger, hans Interesse kunde ikke vækkes ved Videnskabsmandens samvittighedsfulde Undersøgelse, der standser ved hvert Skridt; han ønskede kun Resultaterne, som han vilde have i Vishedens Form eller rettere i det givnes Form, med Visheden tog han det endda ikke saa nøje.

Haeckel tiltalte ham. William tog som de fleste Darwinismen praktisk, saá ikke stort andet end Arvelighedsloven og kaldte d e t Darwinisme; men for Loven om Arvelighed havde han ogsaa Brug. Den hørte med til Kloroformen ligesom Tilværelseskampen. Hypotesen pirrede ham: han begravede i den sig selv som et af de overvundne Individer . . .

Schopenhauer læste han ogsaa til en Tid. Han glædede sig over Læren om Kvinden, han tilsølede hende i Filosoffens Foragt. Og saa var det hele saa graat, saa graat, intet, som skar nogen i Øjnene.

Denne Læsning var hans Hovedbeskæftigelse, men der kunde jo være Dage, hvor han var for træt eller gabede for meget, hvor hans rødkantede Øjne sved for stærkt til, at han kunde læse. Saa blot drev han.

Han tænkte paa, hvordan han skulde slaa Tiden efter Klokken seks ihjel, og hvor han skulde faa Penge. Det sidste blev snart et brændende Spørgsmaal. I Begyndel-

sen havde det været let nok. Han havde faaet Kredit. Naar man hedder Høg, er det ikke saa svært, og han havde været klog nok til at henvende sig til sin Faders gamle Handlende, hvor man saa at sige gav Erindringen paa Borg.

Saaledes havde han ved Tuskhandel og Transaktioner skaffet Penge i Begyndelsen. Men efter nogle Maaneders Forløb blev Pengeanskaffelsen vanskeligere, man standsede Kreditten, begyndte endog at minde om Betalingen. Snart løb Alverden ham paa Dørene.

Saa begyndte de Forgældedes Liv for William Høg. Han laante, lovede at betale, kunde ikke, laante igen. Han skrev til Venner af Faderen. De første hjalp ham. Saa kom der fjorten Dage, hvor han „levede“ igen — oftest i Kompagni med Hoff. Men var Pengene opbrugt, sad han stadigt dybere i det, og han maatte søge om Udveje igen. Hans Tungsind blev pirreligt, han blev febrilsk midt i sin Sløvhed.

Han levede Plattenslagerens variable Liv, som den ene Dag til et Stykke tørt Franskbrød forsluger sig i Haabløshedens tomme Forhaabninger; den næste tænder en Cigaret ved en Tikroneseddel, maaske fordi dens Erhvervelse dog brænder ham ganske lidt paa Fingrene.

Saaledes stod Sagerne, da Nina kom op til Bernhard Hoff for at tale om sin Broder.

Et Par Dage efter besøgte Hoff William.

„God Morgen.“

„God Morgen,“ William lettede sig i Chaiselonguen. „Aa, jeg laa og døsede lidt.“

„Jeg ser det . . . Om det just er sundt at ligge og døse i saadan en Hundekulde.“ Hoff gik henimod Kakkelovnen. „Lægger Du ikke i Kakkelovnen?“ spurgte han.

„Der er vist ingen Kul,“ sagde William ligegyldigt.

Hoff aabnede Kassen. „Nej“ — —

„Nej, Værtinden sagde det før. Du maa beholde Overfrakken paa“ — —

„Man har ikke set Dig de sidste Dage.“ Hoff pla-

cerede sig i den eneste Lænestol og stemmede Benene mod Væggen.

„Jeg var sammen med Storm iaftes . . . og Lund . . . og Minna.“

„Gud véd, hvorfor Du vil omgaas Storm“ —

„Hvorfor ikke — han er meget rar . . .“

„Aa, ja, og saa giver han ud.“ Hoff sagde det tørt uden at se paa ham. William blev rød.

„Igaar var det paa Deling,“ svarede han lidt efter, „der blev drukket tæt.“

De tav lidt, William holdt en Tokrone paa sine Øjenlaag . . .

„Jeg mødte din Søster her nedenfor,“ sagde saa Hoff.

„Nina?“

„Ja — hun saá daarlig ud.“

William svarede ikke . . . „Har Du nylig været deroppe?“ spurgte Hoff.

William lod distræt: „Nej—ej,“ sagde han saa, „det er noget siden.“

„Jeg troede, Du spiste der.“

„Ikke mere.“ William vendte sig halvt. „Det er nemmere.“

Hoff rejste sig, satte sig hen paa Kanten af Chaiselonguen.

„Hør — Høg . . . lad os tale lidt alvorligt,“ sagde han.

„Om hvad?“

„Det kan jo ikke blive ved at gaa paa den Maade.“

„Nej — ikke ret godt.“ Det lød ganske ligegyldigt.

„Ja — Menneske, saa *gør* dog noget . . . naar Du *vil* leve . . .“

William lukkede Øjnene. „Aa, ja — naar man *vil* leve, men jeg vil *hellere* dø . . .“

„Naa, ja — saa hæng Dig!“

William slog Blikket op: „Jeg har osse tænkt paa det.“ Stadig søvnigt.

„Men Du tør ikke.“

Han lagde igen Tokronen paa Øjnene, tav lidt. „Foreløbig synes jeg nu, Minna er ret grinagtig.“

„Det er jo en hel Del."

„Det er mærkeligt med den Pige. Man gaar hjem fra hende om Aftenen, og hun har ... skam ikke nægtet En noget. Og saa den næste Dag, naar man ser hende igen, tror man min Sandten, man har drømt — saa uskyldig ser hun ud af Øjnene ..."

„Hun er jo holdt af Storm," indskød Hoff tørt.

„Ja," William lagde sig til Rette i Chaiselonguen, „det er jo det, som er det mærkelige."

Hoff tog hans Haand. „Men vi maa tale om det, William," sagde han.

William saá paa ham, han plejede ellers aldrig at kalde ham ved Fornavn. Et Øjeblik mødtes deres Øjne, saa tog William Haanden for Ansigtet, og sagte, med et andet Tonefald end før, sagde han: „Det kan ikke nytte."

„Forbi," sagde Forfatteren en Timestid efter, da han gik ned ad Trappen, „forbi."

„Men jeg kan ikke betale endnu, siger jeg Dem jo, jeg kan ikke."

Hr. Olsen flyttede Piben over i den anden Side af Munden. „Saa skulde Hr. Høg ikke have underskrevet det Papir," sagde han roligt.

William knappede Frakken: „Men De faar jo Pengene om otte Dage ... saa kan De dog vente" — —

„Men om otte Dage er ikke idag, Hr. Høg, og" — Hr. Olsen foldede Papiret ud — „her staar, at Summen er forfalden idag."

William havde det varmt: „Men jeg kan ikke betale," sagde han og slog Hovedet til Siden, „jeg kan ikke."

Hr. Olsen strøg en Tændstik, bankede lidt Aske af Piben, foldede atter Papiret sammen: „Ja, ja, saa har vi jo Deres Kautionist," sagde han.

Et Sekund stirrede William paa Aagerkarlens Træk.

et Sekund ind i hans glasagtige Øjne. Saa lukkede han Øjnene i Svimmelhed.

„Ja," hviskede han.

Sveden sprang draabeformigt frem paa hans Pande.

„Og det er et godt Navn," sagde Hr. Olsen, „et fint Navn."

William saá atter over, stadig mødte han det samme Blik fra Olsen.

„Pengene er sikre nok," sagde han, han sad og kælede for det blaa Papir med den flade Haand.

Williams Hoved faldt et Øjeblik ned paa hans Bryst, saa løftede han det, og med et pludseligt Udbrud sagde han heftigt:

„Nej, De kan ikke, De kan ikke gøre det."

„Præsentere Papiret?"

„Nej, De kan ikke," gentog han.

„Hvorfor?"

„Fordi," William blev rød som et dryppende Blod, „fordi . . .", han standsede, „De véd, den er falsk —."

Det saá ud, som om Hr. Olsen blev en Smule gulere i Ansigtet: „Vilde det hindre mig i at faa mine Penge," spurgte han lidt mere hæst.

William kunde ikke svare.

„Men jeg giver Dem Henstand til iovermorgen," sagde Hr. Olsen lidt efter, han bakkede paa Piben . . . „Saa iovermorgen maa jeg præsentere Papiret for Hr. Baronen." Hr. Olsen rejste sig. „For der maa være Orden i Forretninger," sagde han.

William saá sløvt op: „To Dage," sagde han tonløst.

„Det er en lang Tid," sagde Hr. Olsen.

William rejste sig, knappede sin Frakke, tog Hatten, alt uden at tale, mekanisk, sammensunket handlede han.

„Altsaa iovermorgen," Hr. Olsen lagde det blaa Papir i Mappen. „Farvel, Hr. Høg."

William nikkede blot. Han mærkede ikke, hvordan han kom ned ad Trappen, ud paa Gaden — intet. Han var lamslaaet af Angsten.

„Iovermorgen." Han hørte Hr. Olsens Stemme: „Det

er en lang Tid.“ Om saa lang Tid vilde Verden faa at vide, at William Høg var en Forbryder.

Han havde skrevet Baronens Navn efter — — — Det havde været en blot Formalitet . . . Hr. Olsen vidste godt, hvordan det hang sammen . . . .

Men nu . . . nu . . . Nej, det kunde ikke ske! Og som forvildede Mennesker under en Ildebrand, naar Taget falder, fløj hans Tanker forvirret og raadløst til tusinde Sider for at søge en indbildt Hjælp.

Han gik Gade op og Gade ned, frem og tilbage med bøjet Hoved.

Williams Tanker søgte Raad. Snart vilde han gaa til Baronen og tilstaa og bede; snart vilde han vende sig til Nina . . . Men han skød atter disse Planer bort. Saa søgte han rundt i sit Bekendtskab, om nogen kunde laane ham, han søgte videre og videre, helt ud til Yderpunkterne . . .

Han tænkte paa Grevinde Hatzfeldt . . .

Lidt efter lidt, mens han gik, blev hans Tanker til Fantasier. Pengene vilde komme, dette var umuligt, de vilde komme. Han begyndte at fantasere over, hvordan han vilde faa dem, de kom med Posten, der kom mange flere, end han skulde bruge, der kom tretusinde Kroner . . . Saa vilde han betale alt, det hele, og for Resten af Summen indrette sig det som Hoff . . . .

Som Hoff — det vilde sige blødere, rigere, med mange Blomster. Han begyndte at indrette sig nye Værelser, han kælede for den tænkte Pragt, bredte sig i al den fantaserede Blødhed.

Men saa pludselig brast Fantasierne sammen, og hans Tanker begyndte forfra.

Han vilde ikke gaa til sine Bekendte, han vilde gaa til Fremmede, laane Pengene af en rig Mand. Det blev atter halvt fantastisk, han besøgte den rige Mand og fik Pengene — — —

Men han arbejdede dog med Navne, han gennemgik Børsmatadorerne. Pludselig kom han til at tænke paa, at en Parvenu bedst vilde laane ham dem. Han var jo en Høg. Det vilde kildre hans Forfængelighed . . . Han

vidste, Etatsraad Christensen var adelsgal, at han pyntede sit Hus med Navne .... Han havde giftet sine Døtre bort til tre Kammerjunkere ...

Han gik ind til en Konditor, fik fat i Vejviseren, skrev Adressen op. Han vilde gaa der straks.

Etatsraaden spiste Frokost, men Tjeneren bad Hr. Høg vente i Salonen. William gik omkring og betragtede tankeløst de Hundreder af Nips paa Etagèrer og Hylder. Det var et helt Museum. Og mens han saá paa alle disse pralende, sammenhobede Ting, sagde han til sig selv:

„Han laaner mig dem — han laaner mig dem ..."

Saa kom Etatsraaden. Han klappede, mens han lukkede Døren, den røde Paryk fastere paa Hovedet, vendte sig med et forbindtligt Smil.

„Hr. Høg?" sagde han .... Men i det samme saá han paa William, der var bleg og forstyrret, og Smilet paa hans Ansigt blev til et pludseligt Spørgsmaalstegn.

„Af den gamle Familie," spurgte Etatsraaden og satte sig ved Bordet.

„En Sønnesøn af Excellencen ..." William talte sagte og støttede sig til Egebordet.

Etatsraaden blev ved at betragte ham gennem Guldbrillerne: „En god Familie," sagde han, „en gammel Familie." Han pegede paa en Stol.

William satte sig. Etatsraaden syntes at vente, men da William ikke sagde noget, tilføjede han i en filosoferende Tone: „Det er en Løftelse med saadan store Navne."

Nu maatte William tale. Han saá ubestemt ud i Rummet, mens han sagde: „Jeg kommer for ... kommer for ..." Men saa standsede han. Etatsraadan rømmede sig og flyttede sig lidt i Sædet — — „kommer for" — —

„Jeg er i Pengeforlegenhed," sagde saa William.

Etatsraaden rullede umærkeligt sin Stol lidt tilbage: „Det hænder unge Mennesker," sagde han smilende.

William ventede med Øjnene fæstede paa Gulvet.

„Men," Etatsraaden rejste sig, ved Bevægelsen fo'r

William sammen og saá lynsnart paa hans Ansigt, „hvorfor gaar De ikke til Deres ærede Familie?" Børsmatadoren stod og saá velvillig ud og smilede under Spørgsmaalet. „De har jo Onkler," tilføjede han.

„Ja," William rejste sig ogsaa, holdt nogle Sekunder ved Bordpladen . . . Saa smilede han: „Det gaar altid saadan, man tænker ikke paa det nærmeste," sagde han.

„Vist saa, vist saa," Etatsraadan gik et Par Skridt frem i Stuen. „Naturligvis! jeg hjalp saa gerne . . . . men det maa ikke være behageligt, vilde vist være saarende for Dem at tage Hjælp af en Fremmed."

William følte Blikket bag Guldbrillerne paa sig, han kunde næppe tale, stammede lidt. Men endelig fik han Lyden frem:

„Jeg takker Hr. Etatsraaden," sagde han og gik henimod Døren.

„Og jeg haaber at se Hr. Høg en anden Gang."

Da William var gaaet, gik Etatsraaden hen til Vinduet. Han saá efter William i Gadespejlet, lige indtil han var drejet om Hjørnet.

William gik hjem, han tilbragte hele Dagen paa sin Sofa, lod Konen, han boede hos, hente en Pakke Cigaretter og dampede uafbrudt. Han gik tidligt i Seng og sov straks ind.

Den næste Morgen, da han vaagnede, gad han ikke staa op. Det vilde altsaa komme, maatte komme. Saa kunde han ligesaa godt blive her og roligt tage imod det. Det skulde netop komme lige her ind til ham, ramme ham her, hvor han vilde blive liggende og vente.

Han syntes, det var modigt saaledes at lægge sig hen. Forbryderens Mod, der véd, at han skal dø og nu bare venter.

Men op paa Dagen blev han uroligere, han kunde ikke mere være alene. Han vilde tale med nogen. Han blev ved at have Blikket hæftet paa „Forfaldstiden", men hans Feber jog ham ud. Han gik til Hoff, traf ham ikke hjemme, han vilde besøge Gerson, traf ham ikke . . .

Det var imidlertid bleven Skumring, han drev ned ad Østergade. Folk skubbede sig frem, stødtes i Trængsel paa Fortovene, man snakkede, lo, trængte paa. William saá paa alle disse Ansigter. Demimondens Damer, som med smaa Hop satte over Vandpytterne, mens de gik to og to og talte højt og smilede bag Slørene. Det unge København med opsmøgede Frakkekraver og mer eller mindre ilsomme Hilsner til de venlige Kvindesmil bag Slørene; de unge Herrer gik underligt bøjede i Knæene, med Stokken stukken ind i Lommen, slentrede af. Naar de saa hilste, rejste de sig paa Tæerne — —. Henne under Gaslygterne paa Højbroplads kredsede nogle Damer med løftede Skørter — et Par Herrer ventede under Ranchs Uhr.

William kendte dem alle, han nikkede, koketterede med et Par Damer, slog ud med Haanden for at strejfe Minnas Kaabe.

Han vekslede et Par Ord med Lund, som spurgte, om de skulde træffes om Aftenen. Det kunde være. I Boulevard-Theatret . . .

Det var en ny Chansonette-Debut. Lund havde set Damen i Ritters Hotel — —

„Det skal blive morsomt at faa noget nyt," sagde William.

Han syntes aldrig, han havde nydt Mørkningstimen paa Østergade saadan som netop idag. Han nød hvert Smil, han gengældte hvert Blik . . . Med Kenderens smækkende Velbehag nød han denne Skumrings ejendommelige Løsagtighed.

Og samtidig sagde han til sig selv, at han idag nød alt dette for sidste Gang . . . Imorgen vilde det jo komme, det, som han ikke ret vidste, men som han tog for Afslutningen, Enden paa Historien. Hvordan det vilde komme, hvorledes — tænkte eller spurgte han ikke om.

Selv hans Fantasi forsøgte ikke at sætte over denne Mur.

Men pludselig blev han blødere om Hjertet. Det var sidste Gang, den sidste Dag — han skulde aldrig se alt

dette mere, aldrig — — — Og efterhaanden blev han øm over sig selv ved denne Tanke.

Ikke, at han tænkte paa Selvmord eller endogsaa blot halvt ubevidst forestillede sig en saadan Løsning — slet ikke. Han tog det kun op som et Faktum, at nu maatte det være forbi. Det var idag den sidste Dag før — — før „dette" kom.

Og pludselig kom han til at tænke paa Søstrene, han vilde gaa der iaften. Den sidste Aften vilde han være hos dem, være som i gamle Dage, bede Nina om at synge, kæle for Sofie og være glad . . . Saadan vilde han sidde hos dem den sidste Aften, og de skulde ingenting vide — —

Han gik op i Lejligheden. Nina og Sofie var ude, men de kom hjem om en Timestid, sagde Pigen. Om Studenten vilde vente?

Men William kom i Tanker om, at han vilde gaa hjem og hente en Bog. Saa vilde han læse for dem, det var saa længe siden, og han vilde læse smukt . . . og de vidste ikke, det var sidste Gang. William vilde gøre denne Aften til en Afskedsfest. Pigen skulde sige, han kom igen Klokken otte.

Da han kom hjem og stod i Mørket og rodede efter Svovlstikker, kom Værtinden ind. Postbudet havde været her to Gange med et Pengebrev — og nu vilde han komme igen Klokken syv.

„Et Pengebrev?"

„Ja — han havde Protokollen med."

William blev hed. Han tændte ikke Lampen, gav sig til at fare op og ned ad Gulvet.

„Hvad er Klokken?" spurgte han.

„Halv syv . . ."

Et Pengebrev — et Pengebrev . . . maaske fra Etatsraaden — — maaske . . .

Han tænkte slet ikke paa at spørge, om hun vidste, hvor meget det havde været; han bare fo'r rundt i Stuen, rundt som pisket.

„Det er nok fra Etatsraaden," sagde han.

Hans Hjerte havde aldrig slaaet i en saadan Takt, han kunde ikke blive i Stuen, han gik ud i Køkkenet, legede lidt med Værtindens Børn, satte dem fra sig igen, gik ind — han kunde umulig blive paa ét Sted.

Tilsidst gik han ned i Porten for at vente, ud paa Gaden. Han gik med bart Hoved frem og tilbage foran Huset, stadig hurtigere. Og lige med ét sagde han til sig selv: hvis det nu ikke var sandt. Han gik op igen, han spurgte atter Værtinden ud, fik den samme Besked, spurgte hende, om hun havde set Brevet, om hun ogsaa virkelig havde talt med Postbudet.

Saa gik han ned igen. Han nynnede hele Tiden — Melodi efter Melodi, et helt Potpourri. Han mødte Posten i Porten.

Han følte, han blev ligbleg, men han gjorde sin Stemme rolig: „Har De — Brev til mig?“ spurgte han.

„Ja . . .“

„Pengebrev?“

„Tusind Kroner, Hr. Høg — —“

William greb ham i Armen. „Tusind Kroner,“ sagde han aandeløst, „hvor er de?“

„I Tasken — men der skal først kvitteres.“

De kom op. William fik en Pen, han kunde ligesaa godt have skrevet et hvilketsomhelst andet Navn som sit eget, han vidste slet ikke, hvad han gjorde.

Saa fik han Brevet i Haanden. Han aabnede det, saá et Øjeblik tankeløst, som fortabt paa de ti Hundredkronesedler, tog det indlagte Brev frem. Men pludselig gav han sig til at tælle Pengene, første Gang, anden Gang — jo — tusind — — Han gemte dem i sin Tegnebog, tog dem atter op, lagde dem paa Bordet. Han var bange for, de skulde blive borte, forsvinde lige for hans Øjne — —

Det var fra hans Gudfader. Han havde aldeles glemt, at han havde skrevet til sin Gudfader, det var fjorten Dage siden, og han havde skrevet til saa mange i den Tid.

Men nu sendte han ham de tusind Kroner.

William læste Brevet. „Jeg sender Dig Pengene," stod der, „i den Tro, Du vil benytte dem vel, i det Haab, at Du ikke vil svigte min Tillid. I Løbet af otte Dage venter jeg, Du sender mig de kvitterede Regninger."

Høg slap Brevet. Han sad løselig og jugererede, hvordan han skulde producere disse Regninger.

Da han havde betalt Hr. Olsen hans fem hundrede Kroner, gik han atter ned paa Østergade. Der var næsten tomt. William gik og fjedrede i Skridtene.

„Ta'er vi saa i „Varren"," spurgte Lunds Stemme bag fra. Han fik samtidig et Svip over Skuldren med en tynd Stok.

„Er det Dig?"

„Har Du Mønt — —"

„Ja — jeg har lige slaaet" — — William tog Tegnebogen op. „Men jeg skulde egentlig hjem til mine Søstre — —"

„Aa — Familiedrama. Nej, min Ven, vent Du med det, til Du af gode Grunde maa tage Fribillet ved Kassen . . . Fanden skulde da drikke Thevand, naar man har Møntsorter."

„Nej — og der er jo osse Debut — —"

„Saa ta'er vi Minna med Du — hun sidder og venter paa mig i Frederiksberggade . . ."

„Tænd Lysene paa Klaveret, Sofie," sagde Nina fra Spisestuen, hun stod og skar Æblekage i Stykker paa Glasskaalen.

Sofie tændte, hun saá til Kakkelovnen. „Jeg stænker Eau de Cologne paa," sagde hun.

„Ja, William holder saa meget af Parfume."

Nina saá til Bordet, flyttede for tyvende Gang et Par Assietter. „Nu kommer han vist straks," sagde hun og kom ind i Dagligstuen.

„Klokken mangler et Kvartér." Sofie satte sig til at sy, Nina sad og nynnede henne ved Klaveret.

„Hør, Nina — saa siger Du jo ingenting . . . slet ingenting."

„Slet ikke . . ."

„Ja, for ellers vilde det bare skræmme ham . . ."

Nina nynnede igen: „Naturligvis."

Saa sad de lidt. Sofie saá gennem Døren ind i Spisestuen: Lampen gjorde den Damaskesdug helt skinnende.

Det ringede nede paa Porten. „Mon han kommer allerede." Nina stod paa Springet til at lukke op i Entréen.

Sofie lyttede: „Nej, det var til Kammerherrens," sagde hun.

De satte sig igen.

„Nu er Klokken vist otte," sagde Sofie, saá paa Uhret. „Han kunde da gerne komme præcis."

„Ja — den er fem Minutter over . . ."

Nina gik ind i Spisestuen, rettede igen paa Bordet. Hvert Øjeblik ringede det nede i Porten, saa fo'r hun sammen og ventede. Men den ankomne naaede aldrig saa højt op i Huset.

Nina vilde ikke gaa ind til Sofie igen. Hun stillede sig hen ved Maskinen, gav sig til at vaske et Par rene Kopper af.

„Men han har maaske slet ikke sagt Klokken otte," sagde Sofie.

De ventede igen. Nina var gaaet ind, hun sad atter ved Klaveret.

„Hvis han nu ikke kommer," sagde Sofie sagte.

Nina svarede ikke, sad og pillede ved Lyset, hun havde røde Pletter paa Kinderne. „Han er blevet forsinket," sagde hun.

Pigen kom ind.

Nina rejste sig, satte sig hen ved Bordet: „Sagde Studenten — Klokken otte?" spurgte hun.

„Ja — Klokken otte . . ."

Sofie saá paa hende. „Han er blevet forsinket," sagde hun og slog Øjnene ned.

Pigen spurgte, om hun skulde tage Maskinen ud. Vandet gik af Kog.

„Lad den staa," sagde Nina.

De ventede i Tavshed. Nina rejste sig, gik med Hænderne paa Ryggen op og ned ad Gulvet. „Han kunde have sendt Bud," sagde hun.

Sofie tørrede Øjnene med Linnedet, hun syede paa: „Vi kunde hente ham," sagde hun.

Nina rystede paa Hovedet. Saa gik hun hen i Krogen og satte sig ned paa Puffen med Ansigtet i sine Hænder.

Der gik nogen Tid, ingen talte. Naar Klokken lød i Porten, kunde de begge se op, deres Blik strejfede hinanden, blege og forkuede, som de sad.

„Saa spiser vi," sagde Nina.

„Jeg er ikke sulten."

„Men det nytter ikke," hun standsede lidt, slukkede Lysene paa Klaveret, „han kommer ikke."

Nina gik ind og tog den tredie Kuvert bort. „Kom saa," sagde hun.

De satte sig til Bords. Nina vilde spise af Anden, de havde købt for Sparepengene: „Spis," sagde hun og lagde et Stykke over paa Sofies Tallerken.

„Tak." De skar det i smaa Stykker, tvang sig til at spise.

„Hvor mon han er?" spurgte Sofie. Det ringede i Porten. Nina blev rød, slap Gaffelen. „Hvis det var ham," sagde Sofie.

De lyttede uden at se paa hinanden. „Han gaar højt op . . ."

Man hørte Kammerherrens Gangdør smække i. Nina rejste sig for at skænke Theen, hun stod bleg bag Maskinen med Haanden ind mod Brystet — —

Sofie sad og græd stille.

Men saa begyndte Nina at tale. Det var jo ikke vist, han havde kunnet komme, han havde maaske meget at bestille, en Artikel til Bladet. Saa havde han ikke haft Tid.

„Nej — han har ikke haft Tid."

Nina tog Desserttallerknerne frem, lagde et Stykke af Æblekagen over paa Sofies Tallerken.

„Det er Moders Frugtskaal," sagde Sofie.

„Ja — det er længe siden, den har været fremme . . .“

„Og Assietterne . . .“

„Giv mig en Tallerken til Ane,“ sagde Nina. „Du kan ta'e . . .“ hun vilde sagt Williams: „Tag den fra Buffet'en.“

Saa fik Ane et stort Stykke Æblekage paa Williams Tallerken.

Sofie gik i Seng. Hun rørte sagte ved Ninas Skulder:

„God Nat,“ sagde hun, „og Nina — — vær ikke vred paa ham.“

Nina stirrede paa hende, tog hende om Hovedet og trykkede hende ind til sig.

Da Søsteren var gaaet, rejste hun sig tungt.

Hun saá sig rundt, hendes Blik faldt paa Stellas Portræt over Sofaen. Hun gik langsomt hen, stillede sig foran Billedet og saá paa det, indtil Taarerne udviskede dets Omrids, saa faldt hun ned paa Knæ og bad i sin Hjælpeløshed stille foran Moderens Billede.

Hun laa længe. Saa rejste hun sig, aabnede Kakkelovnsdøren og kom Kul paa Ilden. Hun græd ikke mere. Men Vintermorgenens Graalys fandt Nina Høg bleg og kummerfuld foran den slukkede Ild, ubevægelig, paa samme Sted.

William kom først hjem om Morgenen Klokken ti. Han var fortumlet og træt, gik til Sengs og sov til op paa Dagen. Klokken var tre, da Værtinden kom ind.

William vendte sig i Sengen, gned Øjnene, vendte sig igen og følte sig utilpas. „Hvad vilde hun?“

Det var et Brev.

William tog det, lagde det paa Stolen ved Sengen, lagde sig til Rette igen, halvsov en Timestid. Saa kom han i Tanker om Brevet, læste Udskriften.

Det var Ninas Haand, han lagde Brevet fra sig, som om det havde brændt ham, vendte sig bort ind mod Væggen, men kunde ikke faa Ro, han maatte aabne det.

Han frygtede for at læse det, han tog det ud af Konvolutten, foldede det halvt ud og følte sig lettet, da han

saá, det kun var et Par Ord . . . Hans Øjne slugte underlig Ordene uden rigtig at se dem.

„Vi ventede Dig i Aftes. Din Søster Nina."

Andet stod der ikke.

Han slap Brevet, det gled ned ad Dynen ud paa Gulvet. William tog det ikke op. Han laa og stirrede tankeløst paa Væggen. Saa fo'r han ud af Sengen og dyppede sit Hoved i Vandfadet.

Om Aftenen gik han op til Hoff. Forfatteren gik og lagde Konfekt og Vindruer paa et Par Glasskaale.

„Skal Du ha'e Fremmede?" spurgte William og holdt inde med at tage Overtøjet af.

„Ja — Du bli'r vel osse. Det er et Par Repræsentanter for Ungdommen — —"

„Jeg vilde helst have været alene," sagde William.

Hoff lukkede Posen op, hældte Pralinés og Marzipaner ud paa Skaalene: „Det er Børn," sagde han, „som skal ha'e Sukkergodt . . ."

„Det kan jeg se."

„Dér — vil Du ikke smage? — Du var nok hjemme igaar . . ."

„Hjemme?"

„Ja, jeg traf din Søster i en Viktualiekælder. Hun var nede for at købe en And — det var nok Frøken Sofies Sparepenge. Saa fortalte hun det."

„Ja," William holdt inde, „jeg havde sagt det . . . men — jeg kom ikke."

Hoff slap Posen. „Gik Du ikke?"

William svarede ikke. „Hvorfor?" sagde saa Hoff.

„Jeg . . . traf Lund . . ."

„Naa—aa. Ja saa spiste dine Søstre vel Anden alene." Hoff talte ligegyldigt og gav sig igen i Lag med Konfekten. Men lidt efter skød han Skaalen fra sig og gik hen over Gulvet mod William:

„Du er just ikke meget langt fra at være en Flab," sagde han og begyndte at gaa heftig op og ned ad Gulvet.

William sagde ikke et Ord.

„Har Du saa været der idag?“

Da han intet Svar fik, standsede han sin Gang og saá over paa William.

Der var noget livløst ved ham, som slog ham; han gik over og tog ham i Armen.

„Høg,“ sagde han, ligesom om han kaldte.

„Ja.“

William sled hans Arm af sig: „Ser Du da ikke, at det ikke nytter,“ sagde han hæst.

„Nytter — —“

William talte ikke mere. En Gang imellem rystede han paa Hovedet.

Hoff var begyndt at gaa igen, men hver Gang, han drejede, saá han over til Høg med et ængsteligt Blik. Han syntes, det var saa besynderlig uhyggeligt. Han satte Manchetter paa Flygellysene, gik ud i Spisestuen, kom ind igen — William sad paa samme Plet.

Endelig saá han op: „Nu gaar jeg,“ sagde han. Men han blev stadig siddende.

„Men Du maa blive for at se Fremtidssoldaterne,“ sagde Hoff.

„Fremtidssoldaterne?“

„Ja, Herregud, de Unge, Fremtiden — mine Gæster.“

„Naa — dem, der skal ha'e Sukkergodtet.“

„Vist saa — og Ryperagout med Kastanjer.“

„Der bliver ordentlig kræset op for Fremtiden — —“

„Naturligvis.“

William rejste sig, han stod lidt støttet til Chaiselonguen. Saa sagde han med et tungt Smil:

„Ja — lad mig se dine Soldater.“

„Der er kun to, kære, den ene vil være Forfatter.“

„Har han da Talent?“

„Jeg véd skam ikke — saadan noget er svært at bedømme, saa længe Værkerne ligger i en Bordskuffe. Men de vil s'gu begge to, og raske og sunde er de. Den anden vil være Skuespiller.“

Hoff fortrød, han havde sagt det. Men Høg stod roligt: „Naa,“ sagde han blot.

Lidt efter kom de. Hoff præsenterede: „Min Ven, William Høg, Hr. Bloch — — hvad er det, De er, Bloch, foruden tyve Aar?"

„Studiosus medicinæ" . . ."

„Ja rigtig, studiosus medicinæ. Hr. Høg, Hr. Andersen, ligeledes tyve Aar, Student og Haabefuldhed. Naa, kom saa ind og faa Frakkerne af."

De gik ind i Sovekamret. Hoff kom ud igen.

„Hr. Andersen er jo Skuespilleren," spurgte William.

„Kære, vist saa, det kan man da se paa Haaret . . . Naa, dér er de." Hoff gik ind i Spisestuen for at se, om Maden var færdig, William bød dem tage Plads.

Det var første Gang, Fremtidssoldaterne var hos Hoff, de sad og saá sig omkring.

„Hvor her er smukt," sagde Andersen og spilede de blaa Øjne helt op.

„Hm — noget opstillet," sagde Bloch, han gav sig til at vippe paa Stolen og purrede op i en sort Manke.

„Om jeg vilde have det Skidt hængende paa min Væg?" Hr. Bloch pegede paa en halvnøgen Kvindefigur over Sofaen.

„Det Billede — er d e t saa daarligt? Hoff siger, det er godt."

„Det har da aldrig været Kød."

William saá hen paa Andersen, som vedblivende sad og saá forbavset ud med store Øjne.

„Er det første Gang, De er her, Hr. Andersen," spurgte han smilende.

„Ja — første Gang." Selv Tonefaldet var noget barnligt.

William tænkte, at de Fremtidssoldater var meget unge.

„Saa tager vi til Bords," Hoff aabnede Døren fra Spisestuen: „Hr. Bloch, tør jeg ha'e den Ære?"

„Hr. Andersen." De gik ind.

De talte livligt, Hoff skænkede dygtigt i Glassene.

„Hr. Bloch, De drikker ikke, værs'go."

„Tak — jeg holder ikke af Spirituosa om Aftenen — det er skam svært nok endda."

„Hvad mener De — Medicinen?"
„Aa ja . . . Men jeg har desuden haft min fordrukne Periode . . ."
„Det var tidligt," William lo, „var det, da De gik i Skole?"
„Nej — i mit Rusaar. Men det er da ét Held, naar man har Evnen til hurtigt at blive færdig med Faserne."
„Det er sandt. Tingen er at have Leveevne — opleve meget med et ringe Tab af Livskraft."
„Hvor I bliver filosofiske," sagde William.
„Nej — kære, det er ganske simpelt —"
Høg drak først med Andersen. Hr. Andersen havde aldrig smagt Château Larose.
Han syntes, den smagte dejligt.
Hoff lo ustandseligt og fortalte, at forleden havde Andersen aldrig spist Østers. Og saa havde han taget dem saa komisk og slugt dem med nogle Grimasser.
„Og Slikasparges har han heller aldrig spist."
William gav sig ogsaa til at le og spurgte, hvad da Hr. Andersen spiste.
„Med Kniv," sagde Hoff.
Andersen værgede sig. Han havde aldrig turdet give sig i Lag med Slikasparges.
„Hvorfor ikke?"
„Jeg synes, det ser saa grimt ud . . ."
Hoff fortalte ham, at man havde Lov til at skære dem i Stykker. „Og lade Hovederne ligge!"
„Nu har jeg spildt tre Aftener af denne Uge," sagde Bloch, „det er ogsaa et forbandet Driveri."
„Spildt dem — hvordan?"
„Aa, et Par Malere havde slæbt mig med ud. Og man ser jo aldrig noget nyt . . ."
„Ja — men," Hoff bød Frugt om, „man kan jo da more sig . . ."
„Hvis man har Tid til det — men Morskaben er tarvelig. Og saa har man jo set det før, saa det virkelig ikke er noget at gi'e en Nat til."
Hr. Andersen havde ikke været med. Han havde

været til Prøve paa Hoftheatret, Dilettantforestilling, han skulde være Elsker.

William spurgte, hvornaar den Forestilling skulde være.

„Iovermorgen."

Hr. Andersen og William havde siddet og hørt til. Saa gav Hoff og Bloch sig til at tale om „la curée". Bloch fandt s'gu „der var brillante Ting i, men ogsaa meget Sprøjt." De talte om Naturalismen.

William sagde: „Hvad vilde De helst debutere i?"

„Aa — i ... nej, det véd jeg saamæn ikke ..."

„Men De har dog tænkt Dem ... noget. Det har man altid ..."

„Jo tænkt mig nok ... men det er altfor meget ..."

„Det er vel ikke som Hamlet." William lo.

„Nej — helst — som Aladdin." Han blev rød helt op under Haaret.

„Hvad vil han?" spurgte Hoff, som sprang bort fra „Salambô".

„Debutere som Aladdin," sagde William.

„Naa — ikke andet. Ja, det er jo en rar Bid ..."

„Men hvorfor vil De ikke hellere spille en anden ... Rolle ... moderne?" sagde William. Bloch talte om Rudin.

„Aa," Hr. Andersen var stadig rød, „jeg synes Aladdin er dejligst. Han er saa lykkelig."

William havde lét. Han holdt inde: „Ja, d e t er han."

„Og han er da osse sand," sagde Andersen.

Gæsterne var gaaet.

„Naa," Hoff lukkede Døren og gik hen til Stolen foran Kakkelovnen. „Hvordan synes Du saa om Fremtidsmusikken?"

William svarede ikke straks.

„Jo," sagde han lidt efter og rejste sig fra Sofaen, „Hr. Bloch spiller stærkt ..."

„Aa, ja. Men ingen bebrejder Foraarsvinden, at den er lidt skarp ..."

„Nej." William sad igen lidt. „Har Du set noget af ham?" spurgte han.

„Ja, Studier."

„Tror Du da, det bliver til noget?"

„Jeg personlig, ja ... der er saa megen ejendommelig Levedygtighed, og det er den, som bærer oppe — —"

„Det er sandt."

„Men han siger, han kan ikke skrive rigtig, saa længe han ikke har oplevet det afgørende. Det er en Theori — men har han Evnen til at opleve — saa tror jeg paa ham. Og den anden?"

„Ja — han synes jo Aladdin er det dejligste."

Hoff gik rundt og stillede Stolene tilrette. William tog sin Frakke paa.

„Og saa Du selv," sagde Hoff, mens de stod med hinanden i Haanden ...

Der gik en Trækning over Williams Ansigt: „Aa — jeg er Chef for et Fallitbo ..."

„Men hvorfor vil Du gaa fallit, William?"

William vendte sig. „Det er saadan et smukt Ord at ville," sagde han. „Farvel, Hoff."

— — — Der var kommet en vis vag Mildhed over William, en besynderlig, tungsindig Ydmyghed, som ellers havde været ham fremmed. Han havde været oppe hos Nina hver Dag.

Nina var selv kommet ud for at lukke op. Hun saá et Øjeblik paa Broderen og blev næsten smertelig slaaet af hans Væsen. Det hele var præget af en tavst bønfaldende Resignation. Hun havde lukket Døren, trukket ham ind til sit Bryst og sagt:

„Hvor Du kommer sent."

Han smilede svagt. „Tak," sagde han.

William talte lidt, sad kun og hørte. Nina syntes, der var noget saa skrøbeligt ved ham, og hun behandlede ham som et Barn, man forkæler.

William tog imod denne kælende Ømhed med det samme træt-taknemmelige Smil, hvormed Syge takker

deres Plejerske. Han kom nu hjem et Par Gange om Dagen . . .

Han gik op for at hente Hoff den Aften, Andersen skulde spille Komedie, men Hoff skulde paa Bal. Han stod og pudrede sig foran Toiletspejlet og lagde sig sort under Øjnene.

„Man maa være yndig," sagde han.

„Jeg forstaar ikke, hvor Du gider," sagde William.

„Kære." Hoff slog Pudderet af med en Harefod. „Stregerne under mine Øjne har gavnet mig mere end hele Talang'et."

William stod lidt. „Du er egentlig en Charlatan, Hoff," sagde han.

„Ja, bedste Ven, det véd jeg da nok." Hoff lo: „Det er jo det, som er Ulykken."

„Farvel og god Fornøjelse" — —

„Tak i lige Maade. Hils Fremtidsmusikken." — —

William kom lidt for sent i Theatret, Tæppet var oppe — Andersen kom lige ind paa Scenen . . .

Hvor han saá ung ud! Og i Grunden smuk. Nej, smuk ikke, men saa ung. William saá slet ikke paa de andre, hørte ogsaa kun deres Stemmer som en Summen, han blev ved at stirre paa dette unge Ansigt gennem Kikkerten.

Og saa da Tæppet faldt, vidste han næppe, hvordan Andersen havde set ud.

Han spurgte, om han kunde komme op paa Scenen. En geskæftig Student i Kjole og hvidt Slips viste ham Vejen. Oppe paa Scenen løb alle støjende rundt imellem hinanden, Maskinkarle flyttede Sætstykker, og Pynteskræddere klædte et Par Herrer om midt paa Scenen.

William bad om at maatte tale med Hr. Andersen.

Andersen havde fugtige Hænder af Spændingen.

„Har De set mig?" spurgte han.

„Ja, De kan nok blive Skuespiller," sagde William.

„Tror De?" Aandeløst.

„Det tror jeg vist, De kan — —"

„Ja, det tror jeg egentlig osse selv," sagde han saa og smilede.

William saá ikke mere af Komedien, men gik ind i Buegangen, dér spadserede han frem og tilbage. Han syntes aldrig, han havde været saa blød i Stemning nogensinde før. En ejendommelig kraftesløs, mild Resignation, der langsomt var dalet over ham. Han vidste ikke, hvordan det var kommet, men han følte noget, som lignede Fred i Sjælen.

Det var som et besynderligt Blikstille, der var kommet efter Stormene. Han sagde til sig selv, at det var Havets Stille mod Solnedgang . . .

Han gik hjemad over Prinsens Bro.

Dette Menneske h a v d e Talent, det kunde han se, Evnen, just det, han havde manglet . . . Og han begyndte igen at spørge sig selv, hvad dette var, og igen stod han uden Svar.

D e n n e havde det, h a n s e l v havde ikke haft det. Punktum.

Mere var der ikke at sige.

Og han undrede sig over, at han ikke misundte den Lykkelige, at det ikke brændte ham, at han ikke led. Thi det hele var kun en Lykke, noget man f i k. Dette Menneske var et B a r n med store Øjne, der spurgte om alt muligt, kun et Barn . . . Han vilde spille Aladdin, fordi det var det dejligste . . .

Men han misundte dog ikke. Han saá tilbage paa alt sit Arbejde, alle sine Anstrengelser, al sin Kamp, sine Skuffelser, sine Lidelser, hele dette trøstesløse „Forgæves", han læste i hver Krog af sine Minder, og han — misundte ikke.

William Høg stillede sig selv udenfor ligesom en Døende, der véd, at hans Plads er tom om nogle Timer. Han regnede ikke mere sig selv med.

Da han kom hjem, kunde han ikke sove, han gik op og ned ad Gulvet, frem og tilbage. Saa satte han sig ved Bordet og rodede i nôgle gamle Stilebøger. Han rev nogle hvide Blade ud og begyndte at skrive.

En Gang imellem rejste han sig, gik op og ned, satte sig igen, alle Bevægelser underlig mekaniske, søvngængermæssige. Og naar han gik, bevægede han Læberne sagte.

Om Morgenen sad William Høg endnu ved Bordet.

To Dage efter kom William op til Hoff Klokken elleve om Aftenen.

„God Aften," sagde han.

„God Aften — naa, jeg havde ventet Dig i Gaar. Hvordan gik det saa Aladdin?"

„Jo—o." William kom hen. „Jeg har skrevet en Komedie, Hoff."

„Hvad har Du skrevet?" spurgte Hoff.

„En Komedie."

Hoff rejste sig, saá lidt paa Høg: „Naar er det gaaet for sig?"

„I disse Dage." William trak Manuskriptet frem. „Vil Du høre?" sagde han.

Hoff troede ikke rigtig: „I disse Dage — naa, saa bliver Du vel et Geni, inden vi ser os for?"

Saa læste William sit Enaktsstykke højt.

Da han var færdig, lukkede han Manuskriptet sammen og vilde putte det til sig.

„Nej, bedste Høg, lad Du mig faa det," sagde Hoff, han havde siddet henne ved Kakkelovnen, mens der blev læst.

„Hvad vil Du med det?"

„Faa det antaget, kære ..."

„Aa — hvor vil Du hen — det er jo slet ingen Komedie ..."

„Maaske," Hoff tog Manuskriptet, „men det er en Stemning, og det er allerede noget meget rart."

Han gav sig til at blade i Manuskriptet.

„Men, at Du giver Dig til at være Sejrsprofet — naa, saa meget desto bedre." Han læste sagte nogle Sider: „Noget er der i det," sagde han saa, „noget er der i'et."

Han slog om paa det sidste Blad:

Nej, Frue, han vil sejre — —

Fruen

Tror De, vi tør haabe?

Professoren

Sikkert, Ungdommen bærer altid Julius Cæsars Lykke.

(Tæppet falder).

Hoff lukkede Bogen: „Er Du ironisk?“ spurgte han.

„Jeg véd ikke rigtig.“ William tav lidt. „Eller ogsaa er det Resignation,“ sagde han.

„Da var det den rette Tid at resignere, nu Du skal til at begynde ...“

William støttede Armene paa Bordet. Hoff troede, han smilede af Glæde.

IV

Huset begyndte at fyldes. Man hørte oppe paa Scenen nedefra Klapren med Sæder, der sloges op og i, Summen af Stemmer; de steg som en Bølge op imod Fortæppet. I Orkestret stemte man Instrumenter.

Oppe paa Scenen var der mørkt, Regissøren gik omkring og stillede Smaating paa et Par Etagèrer; et Par Maskinkarle flyttede Blomster.

Saa kom en ung, bleg Herre inde fra Foyeren ud paa Scenen.

„Det er ham,“ sagde Maskinkarlen. Kammeraten standsede lidt, saá efter ham. „Han ser farlig foraset ud,“ sagde han.

William gik ned til Tæppet og saá ud. Folk sad spredte paa Bænkene i den halvlyse Sal; de saá ud, som de frøs, syntes han. Han saá Nina og Sofie paa

en af de bageste Bænke. De sad ligblege, trykkede op til hinanden.

William gik op igen. Han var ikke urolig, han havde slet ikke været det. Han havde hele Tiden taget det som noget, der kun angik en Fremmed.

En smuk Dag var Hoff kommet til ham og havde bragt ham 200 Kroner som Honorar for hans Stykke.

„Er det antaget?“ spurgte han.

„Du er en underlig En,“ sagde Hoff, „Du bliver bleg af Glæde.“

„Ja. Og bliver det spillet?“

„Naturligvis — om en Maanedstid.“

William havde taget Hoff i Haanden. „Tak,“ sagde han. Mere ikke, og han havde været ligesaa stilfærdig, ligesaa ydmyg stilfærdig, som han plejede at være i den sidste Tid.

Nina var bekymret, hun vilde vække William af hans Slaphed. Hun var angst for denne milde Tavshed, om hvilken hun ikke vidste, hvad den gemte.

„Det er, ligesom William var en gammel Mand,“ sagde hun til Hoff.

Ogsaa Hoff var urolig, han vidste ikke, hvad han skulde tro. William havde brudt med alle, og Hoff vidste bestemt, at han havde betalt Klatgæld med Forfatterhonoraret.

Og saa var han saa besynderlig afdæmpet, udvisket. Hoff var selv slaaet af det samme, det, som Nina kaldte, at William var som en gammel Mand.

Naar han kom op til Hoff, sad han som oftest tavs, eller han bad Hoff spille. Det kunde han høre paa i Timevis, liggende paa Chaiselonguen med lukkede Øjne. Men selv om Hoff holdt op med at spille og forsøgte at tale, sagde William kun meget lidt, og laa drømmende hen.

„Hvad tænker Du paa?“ kunde Hoff spørge.

Saa smilede William sørgmodigt: „Paa Fremtiden,“ svarede han. Mere ikke. Og han faldt atter sammen i Drømmerier.

Selv de sidste Dage var han rolig som sædvanlig. „Du er blevet Flegmatiker," sagde Nina og søgte at faa ham til at le.

„Jeg tror det," svarede han.

„Er Du da slet ikke bange?"

„Aa, ikke noget videre." Og han saá ligesaa aandsfraværende ud som før.

Generalprøven var om Formiddagen, som Forestillingen skulde finde Sted om Aftenen. Hoff havde været der. Stykket var kønt, en mild Stemning, vemodig som en sen Augustdag, naar det skumrer tidligt, og Efteraaret begynder at melde sig med den Fred, der gaar forud for Ødelæggelsen. Det havde gjort Lykke hos Tilskuerne — Theatrets Skuespillere, som skulde se Debut'en.

„Det er smukt," sagde Hoff, da de kom ned i Porten.

„Ganske net," sagde William.

„Og det vil gøre Lykke."

„Tror Du?"

„Ja — tror Du ikke selv?"

„Jeg véd saamæn ikke. Som saadan noget kan gøre Lykke."

„Saadan noget. Tænk dog paa, det er en Begyndelse."

Hoff saá hen paa William. „Jeg forstaar mig ikke mere paa Dig," sagde han. „Vil Du da ikke ha'e noget at leve for . . ."

„Jo, Hoff, hvis jeg havde noget."

„Vis vas, dit Talent . . ."

„Men naar jeg nu ikke tror paa det."

„Saa er det Dumheder."

„Kan Du huske, Du en Gang selv sagde til mig — men det var rigtignok om Dig selv, og det plejer at forandre Sagerne — at det var svært at leve for Talentet. Du sagde, at Livet og Talentet var ét, og saa naar Livet var ormstukket, saa var det svært at gøre noget for Talentet — saa blev det osse anløbet . . ."

„Ah bah, saadan noget siger man. Jeg lever jo dejligt, ser Du."

„Finder Du?“ William trak Munden nervøst sammen. „Ja, maaske.“

De gik hen ad Gaden. „Men naturligvis,“ sagde Hoff, „naar man fordrer mere . . .“

„Aa Du véd godt . . . Naa, men det er slet ikke Talent, Hoff. Ser Du da ikke, at alt dette, alle disse Sindsbevægelser har været nødvendige for at skabe denne ene Stemning, hvori jeg har skrevet de seks Scener. Lever man da virkelig paa det?“

„Der er dem, som lever paa mindre.“

„Jeg mener paa de Vilkaar, Hoff, med den Rente.“

Saa skiltes de.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Nu stod han inde i Foyeren og ventede. De Spillende kom ind og spejlede sig, Primadonnaen fejede ind med sin Pyntekone, som bar Pudderæsken.

Slæbet blev ordnet foran Spejlet, Blomsterne sat fast.

„Det er et dejligt Toilette,“ sagde William.

Fruen vendte sig. „Er De meget bange?“

„Slet ikke, Frue.“

Fruen saá paa ham og vendte sig igen.

„Ja — saadan er det med Debutanter“ — sagde hun.

William tænkte paa, hvad han før havde lidt paa dette Sted.

Han gik omtaaget af Erindringer og bedrøvet af Minder. Den første Dag, han var kommet herop, var han gaaet rundt som i Søvne. Det var, som om Mindernes Smerte lagde et Slør over hans Øjne. Og selv nu talte Erindringerne til ham ved hvert Skridt, saa Nutiden glemtes.

Han stod og stirrede paa den fortørnede Primadonnas Billede i Spejlet, saá saa Revnen, hvor Kviksølvet var gaaet af.

Alt stod som den Gang, Bogskabet, Blomsterbordene, det bornholmske Uhr.

Jo, han kunde forsikre denne Dame for, at han havde lidt Kvaler i dette Rum og vidste, hvad det var. Men nu? Han var jo bare kommen for at sige Farvel.

Han gik ud paa Scenen. Man hørte Tilskuerpladsens Larm som en dump Brusen, der nærmer sig og stiger. William traadte ned til Tæppet og saá ud. Et Øjeblik blegnede han ved Synet af alle disse sammenpakkede Hoveder, hvoriblandt han intet skelnede klart.

Men saa traadte de langsomt frem Hoved ved Hoved.

Pludselig bruste Musikken op fra Orkestret. Ogsaa den lød fjern, som den slog mod Tæppet og lod Bølgerne vugge det indad.

William Høg var blevet meget bleg. Som i en Bog, hvis Blade vendtes af en usynlig Haand, læste han sit Livs Historie paa disse blandede Ansigter.

Han saá Grevinde Hatzfeldt. Hun sad midt paa første Bænk med en ung Mand, mørkøjet, livlig: „Han er ung," sagde William til sig selv. Han stirrede paa Grevindens Ansigt, det var ungdommeligt endnu, hævet af de Slangelokker, han havde skænket saa mange Kys. Og hans Blik forvildede sig en sidste Gang imellem denne stolte Bustes Kniplinger, og han nød en sidste Gang dette Brysts Skønhed.

Dér sad Rektoren fra Sorø. Det var vel Fastelavnsferie, saa var han inde. Han var blevet gammel og rystende . . . Men hvor Aarene ogsaa gik. Der var hændet meget siden den Dag, da han fortalte, at „Professoren" kom for at spille Komedie og at de skulde assistere. Ja, meget var der hændet, man kunde nok have Lov til at være blevet gammel.

Her saá han Margrete. Hun var bleg, og skjulte Ansigtet halvt med Viften. Maaske var hun bange for ham og frygtede — hun behøvede det ikke — for ham skulde man ikke lide mere.

Han saá paa Kamilla. Hun var blevet gammel, bøjet syntes han, som hun sad dér lænet tilbage. Han huskede Kirken, hvor hun spillede paa Orglet, Forfædrenes store Kirke . . . aa, af det var det spiret, Bedraget i hans ulykkelige Liv.

Thi ulykkeligt havde det været.

Dér i Logen fik han Øje paa Etatsraadens Ansigt. Til

den Mand havde han villet sælge sit Navn og plette en gammel Hæder.

Orkestret lød stærkere, Tæppet bølgede. Ufravendt og uden at høre stirrede William Høg fra dette Sted sit Liv og sin Historie i Ansigtet.

Helt oppe saá han Olsen. Han lukkede Øjnene et Minut, han syntes, han maatte aande dybt for at faa Vejret. Hvorfor havde de dog alle sat hinanden Stævne paa denne Dag?

Og dér sad Instruktøren med sin Kone.

Ja, det var hele hans Liv.

Han havde glemt, hvad der ventede, han huskede det ikke. Over denne Sal syntes han, hans Livs Skæbnetraade var tvundet saa tæt, saa uløselig fast — tusind Traade, et Net, der havde fanget hans Lykke . . .

Og han spurgte for sidste Gang, hvorledes alt dette var gaaet til, hvorledes han var blevet ubarmhjertigt tvunget ind i denne Sals forfærdelige Garn. Hvorledes, hvordan var det sket?

Sveden sprang frem paa hans Pande, han følte den kold risle ned ad sig, væde alt, mens han slugte denne Skare med Øjnene. Der var ikke ét af alle disse rokkende Hoveder, selv de ubekendte, selv de ligegyldigste, som ikke i dette Øjeblik syntes at fortælle ham en sørgelig Historie om det Liv, som her var sluttet.

Thi hvad kunde han blive her i dette Livs graa, kummerfulde Elendighed? Hvor skulde han gaa hen? Og hans Blik faldt atter paa Etatsraadens Ansigt. Han sad og klaskede sin Paryk fast.

Nu maatte Navnet lægges bort. Det var vel paa Tiden. Han væmmedes, saa længe han havde baaret det.

Regissøren greb ham i Armen. „Tæppet gaar," raabte han og skubbede ham ud i Kulissen: „Tror jeg, Gud forbande mig ikke, Manden er faldet i Søvn."

William stod i Kulissen. Og lidt efter lidt begyndte han at høre og at lytte efter Replikkerne. Han hørte ude over Salen en underlig mumlende Susen, som holdt ham vaagen, som ræddede ham, og som gav ham Feber.

Saa faldt det første Klap, den anden Salve, den tredie, de Spillende kom ud med straalende Ansigter, tog ham i Haanden og gratulerede ham.

William blev igen rolig og ligegyldig.

Der var næsten Jubel, da Tæppet faldt.

Hoff kom op paa Scenen. Han saá straalende ud: „Ser Du, gratulerer, gratulerer."

„Tak," sagde William.

„Nu er Du da vel glad," spurgte Hoff.

„Ja" — William stod lidt — „Andersen skal prøves imorgen."

Hoff saá paa ham: „Men Du selv?"

„Klokken elleve," sagde William. „Direktøren har lovet det."

Klokken var ni den næste Morgen, da William efter at have søgt hans Adresse i Studenterforeningen kom ind til Andersen i Fiolstræde.

„God Morgen, Hr. Andersen."

Andersen kendte ham ikke straks. „God Morgen — er det Dem, Hr. Høg? Aa, hvor Deres Stykke var smukt."

„Tak, Andersen." William satte sig. „Hør, kan De prøve Klokken elleve," sagde han saa pludselig.

„Prøve?" han stirrede paa ham, „idag — Klokken elleve?"

„Ja, jeg har fortalt Direktøren om Dem, og Elskere er sjældne Fugle — saa sagde han iaftes, at De kunde ligesaa gerne komme straks idag."

„Aa — Tak skal De ha'e," Andersen var rød som et Purpurblod og havde Taarer i Øjnene. „Hvor det var kønt af Dem."

„Men sikke noget Snak — kønt af mig . . ."

„Klokken elleve . . . Men jeg kan jo ingenting," sagde han, han rejste sig, begyndte at klæde sig paa. „Nej, Hr. Høg, jeg kan ikke idag . . ."

William saá paa ham. „Tør De ikke?

„Jo—o — men — Og jeg kan ikke faa læst over . . .“

William sad lidt og stirrede paa ham: „Prøv De som Aladdin,“ sagde han, hans Stemme var halvt brudt. Og da han var kommet lidt hen mod Døren, tilføjede han smilende: „Det er jo Deres Rolle.“

Andersen hørte ikke. Han gik op og ned ad Gulvet med Hænderne foldede over Brystet. „Ja, lad mig saa tage Aladdin,“ sagde han.

„Saa kommer jeg Klokken halv elleve,“ sagde William og gik.

Klokken halv elleve var Andersen beredt. Han var meget bleg, men han talte roligt.

„Er De meget bange?“ spurgte William.

„Aa — jeg gaar som i Søvne,“ sagde han „jeg synes slet ikke, jeg kan tale . . .“

„De behøver ikke at være bange,“ sagde William.

De gik lidt tavse. Saa gav William sig til at tale for at adsprede Andersens Uro. Og der var over hans Stemme, hans hele Tonefald en mildt-sørgmodig Højtidelighed, som virkede lægende.

Pludselig spurgte Andersen: „Hvorfor er De ikke glad idag?“

„Jeg kan blive det — hvis De nu gør Lykke . . .“

„Ja, men for Dem selv — fra igaar,“ sagde Andersen.

„Naa—aa — ja det havde jeg næsten glemt.“

„Hvor De maa tænke meget paa andre.“

Direktøren var allerede kommet. Han modtog dem smilende, gratulerede William og talte i Begyndelsen kun med ham. Men han saá, mens han talte, uafbrudt hen paa Andersen.

„Han er god,“ sagde han midt i en Sætning sagtere til Høg.

„Ikke sandt . . .“

Derpaa højere: „Overordentlig Lykke. De er vel begyndt paa det store Drama?“

„Ja, det er snart færdigt.“

„Ja saa —“

„Jo, jeg er i femte Akt.“

„Naa, Hr. Andersen,“ sagde Direktøren, „skal vi saa gaa ned paa Scenen?“

„Hr. Andersen har taget Aladdin med,“ sagde William.

Direktøren saá lidt paa ham. „Godt,“ sagde han saa. „De giver jo Stikreplikerne, Høg.“

De kom ned paa Scenen. William tog Andersens Hænder, de var fugtige, hans Haar var vaadt i Panden. „Aladdin er aldrig bange,“ sagde han.

„Jeg begynder med Monologen efter Jagten,“ sagde Andersen.

„Godt, saa sætter vi os begge ned.“ De gik ned og satte sig paa første Bænk. „Lad den Bænk være Bredden, hvor De ligger,“ raabte Direktøren op.

Andersen gik op, lagde sig paa Bænken. William lænede sig tilbage med lukkede Øjne. Og ligesom én Gang før i sit Liv bad denne Vantro brændende til det tomme Rum.

Ræd for s i t Livshaab i et fremmed Liv.

Saa begyndte Andersen at tale. Stemmen var som bedugget af Angsten, men man følte det ikke.

William saá hen paa Direktøren. Han sad og saá paa skraa gennem sin Næseklemmer. En Gang imellem smilede han.

Nu havde Andersen glemt dem. Hans Øjne lyste, mens han priste Aladdins Lykke, kæk og stolt stod han, Drengen fra Ispahans Gader, Manden, som har vundet Gulnare og henrykt kalder sig en Sultans Søn . . .

Men saa mindes han Allah.

Andersen blev til et Barn, et Barn, som tror og beder. Og mens han knælede og talte, laa han med oprejst Hoved, med Smil, som Allah allerede gav ham Barnefred for Bønnen.

Det var forbi. Andersen var staaet op. „Saa er det Halling,“ sagde han.

Direktøren rejste sig. „Det behøves ikke,“ sagde han, „det er nok med Aladdin.“

„De antager ham altsaa?“ spurgte William. „Hvordan synes De da?“

„En saadan Tro har jeg aldrig fundet i Israel,“ sagde Direktøren smilende.

Andersen var antaget. William og han gik ned ad Trappen.

„Men hvordan var det egenlig?“ spurgte Andersen.

„Godt — rigtig godt.“

„Ja — det troede jeg nok ... Men,“ Andersen standsede i Korridoren, „det er Dem, jeg maa takke for det — —“

„Mig — aa nej!“ William stod stille: „Jeg tror, De vil blive til noget,“ han saá længe paa ham, saa sagde han ubeskrivelig mildt: „Der maa være en Lov om spildte Kræfter — om at de ikke spildes. Saa vil meget komme Dem tilgode, Andersen ...“

Hans Stemme brødes, og nogle Taarer randt ned ad hans Kinder.

„Farvel, Andersen,“ sagde han, saá atter paa ham gennem Taarer. Saa bøjede William sig frem og trykkede let sine Læber mod hans Pande. „Saa Aladdin,“ sagde han, „gaa nu hjem til dine Forældre.“

Den næste Morgen sad Hoff foran sit Skrivebord med et Brev i Haanden, som han læste om og om igen. En Gang imellem slap han det, tog det igen og læste igen.

„Jeg er rejst, kære Hoff — bryd Jer ikke om at faa at vide, hvorhen: William Høg vilde I dog aldrig kunne møde mer. Spørger Du, hvorfor jeg netop rejser nu? Ellers var det blevet for silde. For mig var der intet mere tilbage uden et kummerligt, elendigt Liv, som ikke var den sidste Høg værdigt: nu er han død.

Døm mig mildt, thi jeg har lidt meget. Jeg drømte mig Formuenhed til og var uformuende: det er mit Livs sørgelige Historie. Men til at være et slet Menneske, til at nedværdige mig selv, til at glide ud i alt dette

væmmelige, dette Liv som bundede i Plattenslageri og Sløjhed — var jeg for god.

Farvel. Høg'erne dør ud — — Jeg tror, Slægten vil slukkes med to ensomme Kvinder.

Farvel, farvel.

Din William."

Hoff rejste sig og gik hen til Sekretæren og aabnede den inderste Skuffe. Han tog Grevindens Billede frem og saá paa de smilende Træk.

Saa vendte han sig og aabnede Kakkelovnsdøren.

Længe efter at Billedet var forkullet og sammenfoldet, sad Hoff der endnu med Hovedet støttet paa sine Hænder.

Han vækkedes af et Stokkeslag paa Døren. Det var Fremtidssoldaten.

Han rutschede ind i Stuen, hev Stokken dér, Hatten her og purrede op i den mørke Manke med begge Hænder.

„Sig mig, Bloch," sagde Hoff, „naar udgiver De Deres første Bog?"

„Hvorfor?"

„Aa jo, jeg vilde gerne anmelde den, inden jeg rejser . . ."

„Rejser?"

„Ja, jeg tænker paa det. Jeg synes ikke, her er rigtig morsomt herhjemme."

„Hvor rejser De hen — —"

„Aa — ligemeget, til Sahara, dér er man idetmindste alene og har kun sig selv at sørge over — —"

STUK

ANDEN UDGAVE (1908) TILEGNET

PETER NANSEN

FØRSTE DEL

REGN AF GULD

I

HERLUF BERG og Lange kom ned paa Gaden til Drosken, der ventede: Casino, Kusk, raabte de og sprang ind.

De var kommen til Sæde, og Kusken kørte ad gamle Frederiksborggade til.

Det var Skumring endnu, og over Parken og Skt. Peders Mølle hvilede det graablaa sidste Skær af Dag. Men langs Gaden var der allerede tændt og Lygter og alle Butikkers Blus lyste ud over Vrimlen. Lig en hel Armé strømmede Arbejderne langs Fortovene ud ad Broen — som en taktfast March lød det mod Stenene; og midt ad Gaden, paa Sporet, klemtede de oplyste Theatervogne frem, tre i Rad, propfulde, med glade, hætteklædte Damer, der hang og red helt ud paa Platformene.

Forpustede Medsøstre i Abonnementet, der maatte gaa, kom ikke hurtig nok i Vej paa Fortovet og brød ud paa Gaden, hvor de skridtede af langs Rendestenen med en forvildet Pige i Hælene.

— Her er livligt, sagde Berg, han sad behageligt i sit Vognhjørne og indaandede den fugtig-milde Luft.

— Levende er her blevet i Staden, sagde Lange.

Ved Boulevardens Holdested kom man slet ikke frem, saadant et Mylder var der af Hætter, der skreg, og forbitrede Ægtemandsstokke, der demonstrerede. Men

Sporvognen rullede sindigt forbi hen ad Boulevarden, svajende tungt under deres glade Last som et Par store vraltende Dyr.

Berg og Lange kom ind i Købmagergade. Mørkningshandelen gik i Kældre og Stuer. Igennem Ruderne saá man de fulde Boder, og Fortovsstrømmen løb bus paa Tjenestepiger, der debatterede i Nærheden af Kælderhalsene. Unge Piger fra Kursus fløj forbi hinanden med Haandslag, og „Herrer fra Forretningen" skød ud og ind i Vrimlen for at bringe Breve til den sidste Post.

Udenfor Modebutikkerne, hvor de første Vintermodeller prangede under Gassens Lys, kom man slet ikke frem og ved hvert femte Hus stoppedes den hele Strøm af Plankeværker foran Huse, som var under Ombygning, saa alle maatte ud at gaa Gaasegang paa de smalle Bræddebroer, der var lagt frem over Rendestenen.

Svært, saa vi bygger Façader, sagde Berg, der i den skiftende Belysning sad og saá ud over Fortovsstrømmens mange Hoveder.

— Vi kalker vore Grave, sagde Lange.

Paa Østergade blev Strømmen langsommere. Man drev afsted i Lyset, Skridt for Skridt, lunt, som i sin egen Stue, kiggede og hilste med Nik og vendte sig. En Omnibus kom paatværs af Drosken, saa den blev trykket helt ind mod Fortovet, hvor de unge Piger gled forbi, friske af Luften, søde og vimse under Herreblikkene; Ansigterne var just i Højde med Drosken, saa nær, saa det var, som om de rørte Vognen med Kinderne.

— Aften, Berg, Aften, raabte et Par Herrer og rettede Stokkene, som de bar „paa skraa" i Lommen.

— God Aften — god Aften.

De var udenfor en Kunsthandel og maatte rent holde stille; man kom ikke frem, Sværmen stod helt ud paa Gaden.

— Her kan man s'gu altid holde Karantainen, sagde Kusken.

Det var et Par franske Sirener, man vilde se, der prangede i stærkt Lys — i halv Legemsstørrelse — i Udhængsskabet, indrammede af Makartbuketter. Alle stod med opadvendte Ansigter og smilte foran Yndighederne.

— Kør ad Ny-Østergade, raabte Berg. Kusken drejede ind i Sidegaden, hvor de gled blødt hen ad Kørebanen og der pludselig blev ganske mørkt og stille; ingen andre Folk end Parrene, der hviskede, gemte rundtom i Døraabningernes Skygger.

— —

Folk drog over Skt. Annæplads i Stime, og Droskerne satte ind i Amaliegade med en Fart, som var Dyrene løbske; Damer, der løb over Gaden med løftede Skørter, kom foran Hestene og hvinte.

— Ka' den Dame dy sig, bandte Kusken.

— Hva'?

— Men — Amalie . . .

En Amalie, der var kommet paatværs af Bergs Droske, blev langet ind af en Herrearm.

— Du dog — raabte hun: Herluf Berg.

Damen Amalie blev af lutter lykkelig Forbavselse staaende ugraciøst paaskrævs over Rendestenen og saá efter Drosken, til hun paany blev rendt over Ende.

Udenfor Theatret var der en Smækken med Vogndørene og en Trængen sig frem paa Trappen ind ad Porten, som om alle fik Feber blot ved at se Façadens Lygter og vilde komme først. Kun Droskekuskene sad uanfægtede og saá betænkelige paa Smaapengene i de flade Hænder — før de vendte og kørte bort.

Inde i Garderoberne og Gangene, hvor man mærkede Gasluften og Støvet, fik Folk endnu mere travlt: Ouverturen var begyndt, man hørte den helt herned — —

— Skynd Dig, skynd Dig dog, raabte Berg, Tæppet gaar —

Der var allerede dæmpet i Salen. Hele Rummet var kun Hoved ved Hoved helt op i Amfitheatrets store le-

vende Mørke — fyldt af en Brusen, i hvilken Ouverturens Vals næsten blev borte.

Man følte sig, som kom man ind i en elektrisk Kæde, naar Rækken lukkede sig, og man naaede paa Plads . . .

Tæppet til „Lykkepigen“ gik op, da Berg og Lange satte sig: Man var i Provence, hvor Bønder holdt Fest, og Gaasepigen var i Spidsen med sin Hyrde. Hun tabte straks sin Træsko, som hun havde Halm i, og hele Huset genlød af den første glade, meningsløse Lattersalve, mens hun fik den paa igen.

Saa slog man sig til Ro i Loger og Parket og satte sig lunt til Sæde under Kor og Sange, mens Klapsalver faldt ned over En fra Galleriet, og man lod Forlibelse og Danserythmer staa sig ind i Ansigtet.

Indholdet kendte man. Det var fortalt 8 Dage i Rad af alle Blade: Gaasepigen, hed det, var et Lykkebarn, saalænge hun aldrig havde kysset noget Mandfolk. Reklamerne havde antydet, at det jo egentlig ikke var „kysset“, men i Paris noget mere. Men Bearbejderen havde lagt en mildnende Haand paa Sujettet — af Hensyn til vort Publikums Følelser — og havde ændret til „kysset“.

Akten endte med en „Hønsesang“, hvor Gaasepigen kaglede.

Tæppet faldt og gik atter op og ned. Og i samme Sekund, mens der endnu blev klappet paa Galleriet, og før der blev Lys, steg der en pludrende Jubel op fra hele Salen, som om tusind Skolebørn fik Frikvartér, og ingen Mund stod stille, mens det var, som alle Hoveder nikkede paa én Gang.

Berg havde rejst sig og brugte Kikkerten. Lidt efter lidt blev der mere stille, mens man begyndte at mønstre hinanden og hilse og melde! Den var her og den og den — og man nikkede. For hvert kendt Ansigt var det som Velværet voksede: de var her rigtig alle, og man selv sad paa sin gode Plads og talte med. Det var et eget fornøjeligt Velbehag, hvor man mønstrede og mønstredes, mens Stemmerne summede.

Berg og Lange rettede Kikkerterne mod Logerne. Damerne sad smilende Række bag Række. De lyse Liv fra Sommeren var fremme en sidste Gang til Afsked, og det var, som om Ansigter og Kinder var runde endnu af Bade og Sommerluft.

— Gør sig s'gu, gør sig s'gu godt, sagde Lange og førte den ene Haand gennem Luften i en lille Bue, som om han med et Kærtegn omfattede al den friske Kønhed.

— Brillant, sagde Berg.

De var der alle — allesammen: Fru Canth, med en Vifte, saa man bare saá den yderste Haartot af Assessoren; Fru Ekberg med Generalkonsulen, med ny Plade; Fru Dunker mellem Oberstinde Strøm og Redaktør Scheele; Legationsraadinde Sten, udringet, med Legationsraaden paa Pladsen bag hende, saa trind og smilende som en falbydende Urtekræmmer bag sin Disk; Skuespillerinder fra Nørregade; Fru Koch . . . alle, Ansigt ved Ansigt, Rækkerne ned.

— Svært med Fruer, sagde Berg, væbnet med Kikkerten.

— Ja . . .

— Naa — Fru Ekberg kunde nu gerne gi'e sig.

— Hvorfor? De var skam alle ti Aar ældre for en halv Snes Aar siden, sagde Berg og lo.

Introduktionen var begyndt i Orkestret. Men ingen hørte efter. Det gav et Ryk tilhøjre i alle Hoveder, og der blev en travl Hvisken paa Gulvet med Ansigterne ind imod hinanden, i en ivrig Pylren, som var et Aaleskind pludselig faldet ned i en Hønsegaard.

Det var en Dame, der var tonet op i den yderste Loge med en blond Toupé drysset fuld af Brillanter — Diamanter i Ørene og Diamanter om Halsen ... Der blev et sandt Oprør, hvor alle tiskede og spurgte, indtil Damerne, lidt efter lidt — der kom ligesom en stram Luft over Parkettet — lod Kikkerterne synke og holdt Øjnene stift hæftede paa Tæppet, som om de pludselig havde faaet Fotografholdere i Nakken:

— Hvem?

— Hvem Du, hviskede Blom op til Berg, fra første Bænk, bag Chapeau-claque'en (Blom og Brodersen var i Kjole og hvidt Slips, de forsøgte at indføre Gala ved „Premièrerne").

Berg vidste det ikke og gjorde Tegn med Skuldrene. Lidt efter lidt blev der stille — Diamantdamen sad hvidkalket og søvnig og gnistrede — alle kom paa Plads, Kritikken langs ad Fløjene, færdig til Træfning: Kars havde Plads tilhøjre, med et lyst Smil og foldede Hænder, som bad han Bordbøn ved et opdækket Bord, og Professor Markus sad højtidelig, med let rokkende Hoved, som en Provinsoverlærer ved en Censur, ved Siden af Hr. Stæhr.

Tæppet gik op.

Man var ved Hoffet. Folk klappede straks ad den straalende Sal i Guld og Guld, mens der kom Pager ind ad alle Døre — fler og fler Pager, to og to, fler og fler — i Trikot. Hele Salen blev blot én Kikkert — Mænd greb Glassene af Koners Skød eller Hænder —! Men der var jo Flokke, Snese — en Hær af Pager — en Hær — rent en Hær af Trikots.

Fruerne sad nysgerrige og stille sammenlignende, lidt genérte ved Mændenes Hidsighed med Kikkerten; somme blev ogsaa noget krumryggede i Sæderne, som havde de en Fornemmelse, ligesom var de selv kommet lidt for nedringede til Bal ...

Nu kom Hofdamerne i Flok: Guld og Atlask, Guld og Silke. Det straalte og det skinnede. Fler og fler — det hørte jo aldrig op — der maatte da være hundrede ...

Man slap Kikkerterne og man klappede tæt, over hele Salen.

Det var Operettens berømteste Nummer, „Kyssenes Kor". Man fangede, man valsede, man kurede og kyssede.

Publikum jublede; man vilde have det om og atter om.

Her kysses vi,
som har Jour;
her kysses vi
og gør Kur.
Her kysses vi.

Glade i Bifaldet kroede Kordamerne sig som Killinger for Rampen.

Man kom ikke mér ud af Stemning, mens Konflikten tilspidsedes, og alt blev en Tummel af Støj og Dansertythmer; Gaasepigen forfulgtes af en Prins, og en Prinsesse forfulgte hendes Hyrde.

Man lo og lo. Akten havde i betænkelig Grad trængt til den „mildnende Haand“: Der var strøget, saa man forstod ingenting, undtagen — at der var to Brudekamre beredt (i Kulisserne) og at der blev meget Mørke.

— Satan, Satan, sagde Lange hvert Minut med voksende inderlige Betoninger, han havde knebet Berg baade gul og grøn i Armen.

— Satan, Satan ...

I yderste Grad havde Bearbejderen trængt til „sin mildnende“, mens Prinsessen og Gaasepigen svirrede i Nat-Musseliner ud og ind mellem Dørene ...

Saa blev det ganske Nat, og Pagerne holdt Vagt, i lange Kapper, nynnende sagte „Kyssenes Sang“ — foran de Elskendes Døre.

Hist kysses de
og gør Kur.
Vaage maa vi,
som har Jour.
Ene er vi.

Der var ganske stille i Salen udover Halvmørket af Hoveder, der langsomt rokkede, som nynnede alle uhørligt med. Varmt var der blevet. Fru Canth havde slaaet sin store Vifte op og vuggede den efter Takten.

Finalen kom: Hofdamer brød ind med Kandelabre: Vagten fløj til med Sabler; Pagerne skreg, og Hofdamerne hvinede ... Prinsessen kom i Frisérkaabe, og Gaasepigen var ganske i Natdragt ...

O ve — o ve,
hvad her dog sker:
Hun bliver aldrig Lykkepige mér.

De svingede med Kandelabrene og de klirrede med Kaarderne, Hofdamerne tørrede Taarer i Slæbene ... Ingen forstod et Ord; i Orkestret kæmpede Tromme med Triangel ... Der var ikke den, der hørte Ørenlyd: Det var Glanspunktet af Operetten.

Tæppet var nede. Det maatte op igen. Publikum raste, det maatte op igen. Bifaldet lød som store Drøn fra Galleriet. Det maatte op igen.

Man strømmede ud fra Bænkene, og man klappede i Gangene, hede og sammenstuvede, mens alle snakkede. Oppe i Logerne sad Damerne varme og glade, med fremskudte Buster, som en Række Spurve, der soler sig. Kun Diamantdamen forblev dorsk og ligeglad og gnaskede Marzipan af sin Pose.

Kritikerne sankede sig tilbunke i Hullet ved Orkestret ... Man talte om Antallet af Opførelser — man mente tredive ... Redaktør Isaksen førte energisk Næsen op og ned, snusede hen mod Tæppet, som om han vilde grade Stykket ved Hjælp af Lugteredskaberne, og Kars sagde, seende ud over Salen, med et langt sultent Blik:

— Ja Godtfolk — nu var der Penge at tjene med en Treakter ...

Berg og Lange kom ned i Bazargangen. Man skubbede og man stødte; ingen hørte Ørenlyd for Latter og Støj. Det var det unge København straalende og stramt i Klæderne, overmodigt i Gasluft og Trængsel, som Fisk i Vandet.

— Naa — I, det var Blom, der standsede foran Berg og Lange midt i Trængselen og gik halvt i Knæ, mens han viftede med den oprakte Haand: Ka' vi no'et, vi Københavnere.

— Fa'en ta' mig, er der Stemning der? Blom lo, saa man saá alle hans hvide Tænder.

— Ja, sagde Lange nikkende, der er „Bevægelse“ — det kan man ikke nægte.

De vilde „se at finde en Sofa“, og de trængte frem gennem Stimlen, men de kom næppe af Stedet, mens de brændte Vittigheder af og gav Haandtryk — Kredsen Blom gav Haanden ved blot at strække en oprakt Tommeltot frem mod Genpartens Haand til Tryk —; til sidst fik de dog erobret en Sofa lige inden for Restaurationsdøren til Gangen, hvor Sværmen sivede forbi som en vandrende Mur. I selve Døren var der en Trængsel, saa man blev drejet som Bønner i en Kværn.

— Tummel, lo en ung Dame lykkelig over til Berg — det var en Skuespillerinde fra Kongens Nytorv — og blev drejet ud igen.

— Naa — saaledes, sagde Brodersen og førte Spidsen af Pegefingeren hen under Næsen, mens han snøftede. Det var i Kredsen Blom Tegnet til, at noget havde „Vildtlugt“.

— Sludder, Broder, sagde Blom, Broder gør s'gu det hele til ét stort — „nok sagt“ — bare for at hæve Byens Anseelse.

Alle lo. Broder har ingen Mening, sagde Berg.

— Saa? Brodersen havde et fedtet Organ, saa det altid lød som han vrængede: Ja — tro I — for mig paa de renlivede Jomfruer fra Bi—be—len, sagde Brodersen.

Man talte om „Diamantkvinden“ —: Hun pynter, sagde Lange. Det hjælper altsammen — og Signalet lød til at bryde op.

— Ja, ja, sagde Lange, som holdt af at tale i en Tone, som om han sluttede en Generalforsamling. Vi faar s'gu dog Pudder i Logerne — gamle Folk.

„De gamle Folk“ slentrede hen ad Gangen, hvor der begyndte at blive tomt, og tog Afsked med Nik. Berg blev raabt hen til Fru Canth, som i en Nichesofa under meget Spektakel fik kredenset Sodavand af Edvard Sundt, Fuldmægtigen.

— Kære — giv mig Ret, raabte hun. Er det ikke

for Bæ'lam ... Hys, Edvard, hvad jeg siger, det er rædsomt med den Anstændighed. Fru Canth var en lille væver Dame med et Ansigt, der hovedsagelig bestod af et Par store, allestedsnærværende og blanke Øjne. Hun gererede sig som en Mellemting mellem et Egern og en Abekat og kaldte „af Princip" alle Herrer ved Fornavn.

Fru Canth gyngede paa Sofaen, med fremstrakte Fødder, saa man saá et Par Spændesko med et Par mørkerøde Silkestrømper op over Anklen.

— Gennembrudte, sagde hun og pegede. Ægte Varer — sagde Kræmmeren ... Hvormange jeg har købt, lille Edvard? Seks Par.

— Men — Gud ... jeg snakker ... Fru Canth satte Spændeskoene med et Stød i Gulvet: Hvor er Manse? Han aner jo intet om Regningen ...

„Mansen" var Assessoren, en forskræmt lille Herre med nogle tynde Haartotter og et Par forvaagede Øjne. Han saá ud, som om han altid fik præsenteret en Regning. Fru Canth raabte ham regelmæssigt ud et Par Gange i Timen, og han blev saa funden bagved Fruen, som havde han været gemt i en Kjolefold — hvorpaa Fru Canth sagde:

— Naa, Manse, og nikkede til Afmønstring.

Man hørte Korstemmerne ned oppefra.

— Bevares. Fru Canth stod op: Tak. Hun rakte i stiv Arm Sodavandsglasset hen til Sundt: Djø, Børn. Hun gik med „Manse"; ved Parkettrappedøren standsede hun: Edvard — man mødes jo efter Dagens Gerning — i „Bethesda".

Sidste Akt gik. Den endte med et Soldatertableau, hvor Gardens Musikkorps blæste paa Horn. Berg og Lange var nogle af de første, der kom ud.

— Tivoli, sagde Berg og slog Droskedøren i. „Institutionen" gav den sidste Fyrværkerifest i Sæsonen.

Mængden brød ud af alle Porte, skyllede Liv og Støj ned over Trappen og frem over Gaden — gennem Strandstræde trallede Række efter Række. Ude paa Kongens

Nytorv flød man sammen til højlydte, lystige Øer, hvor de muntre Sporvogne brød ud og svingede bort hver sin Vej, frem ad Sporene.

Saa delte Støjen sig — ind i Gadernes store, ventende Gab. Og svagere og svagere rullede den frem gennem Husenes store Stilhed; piblede ind i en Port, ned i et Stræde — som om Stenrækkernes tavse Graa langsomt havde suget den til sig.

Hist kysses de
og gør Kur.
Vaage maa vi,
som har Jour.
Ene er vi.

Banditterne om „Hesten“ havde dorsk rejst Nakkerne en Smule og brummet — nu tænkte de videre med Hovederne nede i deres Hænder. Og kun en Omnibus klaprede tungt op gennem Tavsheden.

— —

Tivolis Navn straalte i Gasbogstaver: Pantomimen var lige endt, og Skarerne drev rundt under de illuminerede Buer.

— Kom Du, sagde Berg, lad os suge lidt Luft.

De vendte sig og gik ned mod Bazarplænen, der laa foran dem som i en lys Sky; Gaskuplerne slog matte Arabesker gennem det fugtige Græs og Kunstbedene prangede i dugget Pragt under Skær af Lamperne. Rundt om i Træranden hang de farvede Balloner som skinnende Kæmpefrugter.

De gik frem. Berg standsede: Midt i den musikfyldte Luft rejste Bazaren stille sine straalende Buer. Alt lyste, Kupler og Minareter. Et Vindstød drev nu og da de viftende Flammer sammen som til sitrende Lyn fra Minareternes Spidser; og over de slanke Tinder laa Sénsommerhimlens stjernestrøede Dunkelblaa.

— Ja, her er smukt, sagde Berg dæmpet og langsomt.

— Smukt er her, sagde Lange og fløjtede til Hornmusikken glad i Herligheden.

De vendte om og gik atter ned gennem Koncertsals-alléen, hvor Gasbuerne spændte sig som lyse Æreporte over Hovederne: Aften — Berg og Lange, lød det bag ved.

— God Aften ...

Det var Lille-Gerster af Cirklen Blom, der skød paa dem som et Lyn, Stokken bagud og Næsen frem: Er her med de Gamle, sagde han og skød Skuldrene op, Lemme-Souper ...

— Tak, skød Lange ind.

— Tante fra Skan-der-borg, sagde Gerster. Herinde for at faa Tænder. Vi gemmer hende i Divanen ... Hvordan var 'et saa derude? De begyndte at gaa.

— Naa — net ...

— Kostymerne fra Paris, — Gerster snøvlede som en Udraaber paa et Marked: — med en Tomme sat til over Knæene — man kender 'et ... Naa — maa hjem til Passagérgodset. Djø — Børn.

— Djø. Gerster fór afsted som en Pil, han gik altid med fremstrakt Hals og sammenknebne Øjne og bevægede Næseborene, som om han stadig vejrede Luften, hvor han kom frem.

— Satan — saa de har megen Familie fra Provinserne, sagde Lange, da Lille-Gerster var ude af Skudvidde.

— Ja — dér er de jo ogsaa fra ...

— Ja, sagde Lange. Men Professoren gør sig s'gu dog med sin Høremaskine. —

— Ja — hun er en klog Kone, sagde Berg. Hun har faaet udrettet noget i de Par Aar.

— Ja — Pokkers, sagde Lange, det er jo ikke mér, siden de flyttede fra Randers ...

Det var, som kom de ind i en Dansesals svirrende Tummel af Stemmer og Lyd nede ved Koncertsalen. Lige fra Stengrotterne til frem under Kandelabrene, hvis Prismer lyste, var det kun ét vandrende, mudrende Mylr; og indefra, hvor man over Stimlen saá Dirigenten med det hvide Bryst som en stor Dukke, søgte

de forvildede Polkatakter ud over Hovederne, hvor unge Piger greb dem i Flugten og nynnede.

Berg og Lange havde kæmpet sig frem gennem Stimlen til Divanens Trappe. Nu rystede de sig, som Hunde, der kommer op af Vandet.

— Det tro København, sagde Berg, seende ned over Sværmen.

— Aften, Hr. Berg, Aften ... To Roastbeef ... *sauce tartare* ... Kelner Jensen viftede allerede Krummerne af det yderste Verandabord med sin Serviet — Bankherrerne, Hr. Berg — Berg havde set prøvende over tilhøjre mod en højrøstet Herre-Pousse-Café i hvide Slips ... Lille Diner, sytten Kuverter ... er ved Kaffen, Hr. Berg ... Hr. Jensen skød undskyldende højre Skulder i Vejret og smilte, illustrerende Tilstanden.

— Vel — Vel ... Kelner Jensen drejede som en Top ... To Alliancer. Væk var Hr. Jensen.

— Dér har vi Professorens, sagde Berg, der stod i Døren og mønstrede Salen. Professor Gersters havde okkuperet det højre Sofa-Hjørne og slaaet Krans om Tanten med det nye Gebis, som Hofdamerne i „Svinedrengen“ om Prinsessen.

Hele Salen var saa fuld, at Opvarterne knap kunde komme frem mellem Stolene, og der blev raabt og bestilt og klirret: „Vel“ — „vel“, saa ingen Ganymed havde Kjoleskødet frelst. Mens et Par Bankherrer fra Provinserne ravede hummerrøde rundt i Forvirringen — i Svalehaler og Brandspande — og faldt Venner og Bekendte gladelig om Halsen over Bordet.

Ovre i den venstre Sofa præsiderede Fru Canth i „Menigheden“, ogsaa kaldet „de sikre“. Det var den snævreste Canthske Kreds: tre, fire Familier, men, som Fru Canth sagde, „af den rette Aand“. Sommer-Stamsædet var denne venstre Divan-Sofa, af Fru Canth kaldet „Bethesda“, til Forargelse fra Fru Mølbom. Fru Mølbom, der evindelig førte Poder enten til Daab eller til Konfirmation, havde smaa religiøse Anfægtelser.

Iaften var hele den „sikre“ Kreds samlet: de fire

Fruer, Fru Canth selv, Fru Dunker, Fru Mølbom og „Tante“ Strøm: „vore tre Ungkarle“: Sundt, Redaktør Scheele og Bastrup af Toldvæsenet, ogsaa kaldede „de smaa“, samt Mændene.

Der blev raabt saa længe paa Berg, til han bugserede sig frem til Bordet. Damer og Herrer førte Ølglassene fint mod Flaskerne, hvad der betød Akklamation: Plads for lille Herluf — Plads for lille Herluf, raabte Fru Canth ... Luften svirrede af Herre-Fornavne — Damerne i Kredsen Canth kaldte alle Herrerne ved Fornavne undtagen deres respektive Mænd — og Berg blev klemt ned paa en Stol ved Siden af Hr. Mølbom.

— For Bæ'lam — for Bæ'lam — Fru Canth var stadig ved Operetten —: noget for den smaa Edvard. Fru Canth drak Buketten af en Carlsberg med Sundt, der straalte paa en Sofaplads mellem Fru Mølbom og Fru Dunker, med Skuldrene skudt behageligt op, som en Mand, der endelig er kommet i Kakkelovnskrogen.

Fru Dunker pillede uafladelig Rejer til Scheele med nogle ringbesatte, nervøse Fingre.

Hr. Mølbom konverserede Berg. Familien Mølbom havde gjort deres Ferieudflugt til Møen: Fa'r og Mo'r og Arthur; sagde Hr. Mølbom. Dejlig Tur — fem Dage for hundrede tre og tredive Kroner ...

— Tre Mand — tre Mand, De! gentog Hr. Mølbom.

— Fa'r og Mo'r og Arthur — Hr. Mølbom nikkede over til Arthur, som var Hr. Bastrup af Toldvæsenet. En lang Nøddeknækker, der brugte kulsur Natron til sin Mad (om Foraaret drak han og Fru Mølbom samme Brønd i Rosenborg).

— Fem Dage, sagde Hr. Mølbom.

Damerne talte om Fru Canths Strømper: Lille Herluf har set dem, raabte Fru Canth. Har lille Herluf ikke set dem? Berg maatte bevidne, at han havde set dem, og der blev en Strømpedebat over alle Bredder.

Det intimere Lingeri var den Canthske Damekreds's bedste Emne. Man gennemgik det stadig paany til det diskreteste Mellemværk. Ved Vintersammenkomsterne

havde alle Damerne Kniplebræt og kniplede løs paa Forøgelsen af Raffinementerne, mens Herrerne gav Raad og dømte om Modellerne.

Fru Strøm havde set et Mønster (Scheele fik sit Rejebrød rakt paa en Kniv af Fru Dunker) ... hos Davidsens ... Og hvad havde Fru Canth ikke set — idag hos Vett — en Model til Chemiser ...

— Nogle Chemiser, Tante Strøm, — Fru Canth saá ud, som om hun vilde sluge Chemiserne — uden Ærmer ...

Alle Damerne kastede sig over de ærmeløse „inderste"; Hr. Mølbom, der var færdig med Prisbilligheden paa Møen, sagde:

— T r e Mand, og faldt pludselig hen med begge sine fyldige Hænder stemte fast mod Bergs Laar. Hr. Mølbom var saadan: han faldt pludselig hen og glemte Verden i en øm Stilling mod et Medmenneske, og sad saa med stirrende Øjne ud i Rummet.

— Ja, sagde Berg, saadan noget som for tyvende Gang, der er kønt paa Møen.

Der blev en Staahej i Anledning af Ankomsten af Billedhugger Pless. Der maatte skaffes Plads til ham, og man rykkede saa tæt sammen, at ingen kunde røre Benene: La' ham sidde paa Skødet, raabte Tante Strøm; Pless kom ned ved Siden af Fru Canth.

Damerne var saa ivrige, at de skød Tallerknerne bort og tegnede Mønstre paa Dugen med Neglene; Oberstinde Strøm sad og skinnede, rank og stormægtig, med sine stikkende Øjne rundt i Kredsen med et Smil, der bugnede af Forstaaelse; kun Fru Mølbom — der altid var rød i Kinderne og paa Grund af for stramt Korset ligefrem ophovnet — sad med stiv Hage som den personificerede Forargelse. Fru Mølbom havde i det hele taget nemt til at antage et Udtryk, som om hun lugtede til et Løg.

Hr. Mølbom vaagnede og saá over til sin Halvdel.

— Vi to, Mo'r, sagde Hr. Mølbom og løftede Glas. Hr. Mølbom kaldte altid sin Kone for „Mo'r" med et

Udtryk af Inderlighed paa Ordet. Fru Mølbom havde skænket ham otte Børn fra nitten Aar og ned efter.

— Vidne, Hr. Berg, sagde Hr. Mølbom, Vidne, Arthur ... De drak alle fire.

Damerne var stadig ved Lingeriet: Ja — i hver Vask lod Fru Dunker sine Mellemværk bløde i Kaffe ... de saá ud som ægte ...

— Men Gud, det Arbejde — Damerne raabte ... Ja, Fru Dunker gjorde det ... i hver Vask (Fru Dunker blev ivrig) ... hun blødte dem med en Klud — hvert Mellemværk ... Scheele vidste det!

— Lille Carl véd det, lille Carl véd det, raabte Fru Canth.

Sundt saá op fra sin Mad og strakte Armene i Vejret: Ja, sagde han, Livet er rart, — — mens Tante Strøm og Fru Canth lo, saa ingen hørte Ørenlyd.

Midt i Støjen sad Ægtemændene Dunker og Strøm stive og ubevægelige, dadelløse, med Dannebrogsordenens smaa Baand i Knaphullerne, og drak en Gang imellem hinanden stille til; hvorpaa Ingeniør Dunker igen faldt hen med halvlukkede sløve Øjne som om han sov, mens Oberst Strøm forblev rank med sit lange kønne Napoleonsskæg og et høfligt-opmærksomt Smil, som om han stadig hørte paa en Bordtale.

Lille Canth gemte sit forskræmte og rynkede Ansigt bag Oberstindens brede Buste, og de tre Ægtemænd blev midt under Lystigheden siddende med stadig det samme Udtryk i Ansigterne, ubevægelige som tre Automater. Hr. Mølbom drak bestandig Rækken rundt og tog Vidner med et aandsfattigt Udtryk i Ansigtet.

Fru Dunker, der altid var febrilsk og blev støjende ved den mindste Lejlighed for at holde Scheele i Aande — var blevet ved sit om de kaffeblødte Mellemværker, og Debatten blev stadig hedere, mens Fru Canth lo, saa hun maatte holde sig i Siderne. Pludselig vendte hun Hovedet og sagde:

— Hvad si'er Pless? og der blev en ny Latter, hvori selv Obersten deltog: Pless sagde nemlig aldrig

noget. Han kom kun i Menigheden for at spise og fylde en L'hombre ud for Ægtemændene; han hørte — ligesom Berg — kun til Udenværkerne og gik under Navnet „Neutrum“.

Mens alle blev ved at le, saá Berg sit Snit og tog Afsked. Ude paa Verandaen sad Lange og saá krænket ud over en med Brød kemisk renset Tallerken: Det er saa morsomt at sidde ene, sagde han, naar man er i Selskab.

— Du kender jo Fru Canth, sagde Berg og slog Tartarsaucen over Kødet. Man kommer aldrig derfra.

Ovre ved Pousse-Café'en blev der slaaet paa Glasset, og Konsul Møller fra Nibe fik Ordet ved en Bordende. Men i Herrerækken mod Verandapillerne drak man glade Privatlikører i Flæng, og Konsul Møllers Nabo blev ved at slaa et Par kærlige Arme op om Konsulens Skjortebryst. Ja vel, min gamle Ven, ja vel, sagde han — saa Konsul Møller aldrig kom videre end til „højt at glæde sig, mine Herrer“, hvad han blev ved at gøre, med Ansigtet vendt mod Honoratiores, en Etatsraadsrække, der sad ind mod Væggen, ranke og repræsenterende, med saare tomme Ansigter.

— Hva' er det for en Forsamling? sagde Berg.

— Véd s'gu ikke ... En Bankdelegation, tror jeg — Konferensraad Hein staar i Spidsen — de vil danne en Centralbank eller saadan noget — for at samle Kapitalen ...

— Ja saa ...

Berg og Lange sad med Albuerne paa Bordet og saá ned over Sværmen ved Koncertsalen. Et Par gamle Let-paa-Taa ved Bankbordet havde rejst sig, mens Konsulen fra Nibe klinkede lángs Vinduerne, og listede ned ad Trappen med aabne Overfrakker og Lommetørklæderne bundne om Halsen ... De forsvandt ovre i Alléen, drejende om alle Skørter ...

Strømmen dernede blev ved at bølge frem og tilbage, mens en Gang imellem Blikinstrumenterne bruste ud i en Takt, der naaede op til Verandaen, og indefra Latte-

ren fra det Canthske Bord lød ud gennem Vinduerne.

Ovre ved Bankdiner'en var der blevet mere stille, Herrerne med Ryggen mod Haven havde vendt sig, og de saá alle ud over Mængden mod den lyse Koncertsal.

Der blev applauderet dernede, først inde i Salen og saa udenfor; det lød som en stor Brusen op til Verandaen. — Da Orkestret intonerede igen, kendte man „Honnørmarchen“ og alle Herrerne raabte Bravo og klappede ud over Rækværket under Larmen. Konferensraad Hein klappede for, med smaa distinkte Haandklap, som slog han Takt; og alle blev ved at applaudere, saa Agent Høyer, Delegeret fra Viborg, der sov yderst paa Hjørnet, barhovedet, i sin brunrøde Paryk — med den høje Hat under Stolen og med Muffediserne trukne halvt frem over Hænderne, der var foldede paa Maven — vaagnede med et Ryk mod Sidemanden og troede, der skulde stemmes i Byraadet ...

Da Klap og Bravo var døet hen, slog Konferensraad Hein paa sit Glas og sagde siddende, at han vilde tillade sig at meddele H. M. Kongen denne „spontane Ovation“ — han vidste, i hvor høj Grad det vilde glæde Hans Majestæt. Og da alle klappede, under langtrukne Bravoer, der gik over til et stort Hurra — Etatsraaderne aabnede Mundene taktfast, ni Gange, stumme som Havets Fisk — rejste Konferensraaden sig og sagde højtideligere, med Glasset i Haanden, mens der blev stille:

Han vilde sikkert bringe Hans Majestæt denne Forsamlingens gentagne Hilsen. De véd det, sagde han og talte, vuggende let frem over Bordkanten: De véd, mine Herrer, hvilken højsindet Protektor, hvilken utrættelig Beskytter af ethvert Fremskridt vort Land har i Hans Majestæt. Det er mig personlig bekendt, at ogsaa disse Dages betydelige Gerning — denne store Sammensmeltning af saa anselig en Del af al Landets Kapital — af Hans Majestæt er blevet hilset med Glæde og Haab. Det maa være os en Tilfredsstillelse — for os alle, mine Herrer, en Tilfredsstillelse og en Lykke,

at vide vor ophøjede Konge i Spidsen for vore Bestræbelser med sine naadige Ønsker om vor Fremgang . . .

Der blev atter raabt Bravo, og Konferensraaden sluttede med et højt „Leve“ for Hans Majestæt.

Man hørte de sidste Toner af Honnørmarchen, mens Hurraraabene døde hen; der var kommet en høj, løftet Stemning over hele Selskabet, man talte om de store nationale Foretagender, om Omvæltningerne i Agerbruget og Havnen i Esbjerg.

Redaktør og Bankraadsmedlem Svendsen fra Aalborg rejste sig: han vilde dog kun sige nogle faa Ord, de sidste idag — og de skulde henvendes til Hr. Konferensraad Hein. Der blev raabt Bravo, saa ingen hørte mer end „Fortjenester, alle kendte“, og Redaktøren maatte vente, til Dirigenten havde skaffet Ro. Saa sluttede han af — med højt hævet Glas — med et Leve for ham, der havde givet Kapitalen Vinger i dette Land. Et Leve for vor Stands Ikaros, Hr. Konferensraad Hein.

Leveraabene vilde slet ikke holde op, og alle stimlede sammen om Konferensraaden for at klinke.

Etatsraad Blom, Landstingsmanden, lod sit lille Miniatur-Dannebrogskors glide hen mellem sin Tommel og Pegefingeren og sagde:

— Ja — vore Produkter er blevet Guld.

De gentog Etatsraadens Sætning rundtom, og et Par af Herrerne rejste sig: de maatte have Luft ved igen at klinke kraftigt med Etatsraaderne. Mens Justitsraad Horn — fra Assens, Ridder af Vasa — nede i sit Hjørne sagde en Sætning af „Dagbladet“ om „Guld, gravet ud af vore gamle Volde“, og alle sad saa oprømte, med straalende Ansigter, som havde de alt det rare Guld foran sig paa Dugen.

Konferensraad Hein talte ikke mer. Han sad i Tanker og førte Cigaren til og fra den smalle Mund, mens han fulgte de fine tynde Røgskyer med et Smil. Ovre ved Rækværket havde alle Herrerne vendt Stolene ud

mod Sværmen, og Konsul Møller sad halv salig og lod sin Serviet dingle langt ned fra Rækværket over Mængden, ligesom om han anglede.

— Det er F i s k e n e, sagde han og grinte af sin egen Vittighed, saa han var lige ved at gaa ud over Rækværket, og en hel Del Provinskolleger lo med, til der pludselig blev ganske stille og man tav genért.

Men Konferensraad Hein var vaagnet af sine Tanker ved Latteren og uden at have hørt den jyske Vittighed sagde han, med et Glimt i Øjnene, seende frem over Mylret og Salen:

— Ja — Liv er her blevet.

— — — Berg og Lange gik ind til Gersters. Familien saá resigneret ud og dukkede over Melon med Sukker i Rundkreds om Tanten, der var i Atlaskmantille med Chenille og som endnu kun besværligt talte med de nye Tænder. Da Berg og Lange blev præsenteret, gav hun Haanden, som om hun stak Fingrene ind mellem Tremmerne i et Menageri. Professorinden bød paa et lille Stykke Melon til et Glas Vin, og de fik Plads ved Bordet.

Man talte om Landet og Sommerophold. Lange sad ved Siden af Professoren og illustrerede ham en Badesæson ved Bovbjerg med mange impressionistiske Billeder, mens Professoren umærkeligt rykkede længere og længere ind paa sin Stol — hvert moderne Udslag af den Langeske Sprogbrug skar gennem ham som en Kniv — og sagde gentagende, at Luften anerkendt jo skulde være ganske fortræffelig ved Bovbjerg ...

— Ja — hvad Lange angik, kunde han sige, h a n s Nerver havde d a n s e t ...

Fruen smilte, med sit vaagne, behagelige Værtindeblik stadig hen over Bordet — ogsaa Professoren sørgede hun for, s a a bød hun ham, og s a a rakte hun ham noget med en egen dæmpet Omhyggelighed —:

— Ja — sagde hun, Hr. Lange fandt nu altid saa ejendommelige Steder ... De havde saamæn bare været i Fredensborg — men der havde været rigtig rart

derude ... Man havde altid Slotshaven at sidde i om Dagen.

— Og saa gi'er det jo noget Liv — med Hoffet derude, sagde hun.

Berg mente ogsaa, der var rigtig rart i Fredensborg, han havde boet dér en Sommer — stille og rart, kun saa solhede Veje, sagde han.

Og ikke Mad at opdrive, sagde Lille-Gerster. Han havde ikke mælet et Ord til nu, men bare siddet dukket over sin Tallerken og leget med Melonkærnerne; det generede ham altid, at Lange talte saa højt, naar han var sammen med hans Familie, og havde saa store Bevægelser med baade Arme og Ben. Han havde stadig en Fornemmelse, som om Lange maatte vælte noget. Familien Gerster selv havde alle nogle forbindtlige, bløde Stemmer, der kun brugte Mellemtoner, og smaa hensynsfulde Bevægelser, der aldrig blev paatrængende eller fyldte op.

— Erhard forsøgte det vist tre Gange hele Sommeren, sagde Fruen og lo lidt over til sin Søn.

— Mo'r overdriver — i Familien Gerster brugte kun Professoren Tiltalens personlige Pronomen — jeg var derude hver anden Uge.

— For at sove ud, sagde Professoren frem over Bordet. Han var den eneste i Familien, der undertiden talte højere i en ligesom pludselig utaalmodig Tone. Gerster skulde række Karaflen herned, sagde den agtsomme Frue, hvis Herrerne deroppe har faaet.

Karaflen blev rakt ned under en lille Tavshed, og Fruen spurgte Berg, om man ventede mange Bøger nu i Efteraaret. Naar Erhards Venner var der, ledte Professorinden altid gerne Samtalen hen paa nye Bøger og de nye Forfattere, og hun sad smilende og hørte paa alle de gudforgaaende og radikale Ting, mens hun selv skød sine behageligt liberale Anskuelser ind i smaa rolige, halvt satiriske Sætninger. Men en Gang imellem kunde der ogsaa plumpe ud af hende et uvilkaarligt, ganske ungpigeagtigt Udbrud, der gik videre end nogen

andens, og som viste en betænkelig Mangel paa Respekt for baade — det ene og det andet. Og saadanne Udbrud kom altid i en egen fortrolig Tone, som om hun talte med Haanden for Munden eller bag nogens Ryg.

— Jo — sagde hun, Novelletterne havde hun læst, straks — ude i Fredensborg.

Hun kom pludselig til at se over paa Tanten, der sad ret op i Sofaen, helt stiv af Søvn:

— Tante sagde jo, ytrede hun, at Kielland var blevet læst hjemme i Skanderborg.

Tanten vaagnede ved Lyden af sit Bys-Navn og sagde besværligt paa Grund af de nye Munddele:

— Ja ... vi havde Læse- Torsdag ifjor .... Vi og Madsens, Du véd, de unge Folk, og Doktor Sørensens ... skiftede hos hinanden ....

— Ja — det har jo Tante fortalt, sagde Fruen.

— Men efter Nytaar, Du, spillede vi Boston, sagde Tanten.

Erhard rømmede sig og saá paa Berg. Lille-Gerster led i det hele af den Sygdom stadig at genere sig, naar der var Venner af ham sammen med hans Familie; saa paa den ene Parts Vegne og saa paa den andens. Selv gav han ikke Anstød. Han sad mest stille paa sin Stol og saá underlig umyndig ud, med et Par artige Øjne.

Lange var ogsaa gaaet over til Litteratur og talte meget indgaaende om Zola: Satan til Ka'l, sagde han. Satan til Ka'l. Lange kradsede sig i Hovedet: Han véd, hvad det kommer an paa: at ta'e Sanserne, sagde han, det er det.

Han bøjede Manken helt ind til Professoren og blinkede: der var altid saadan en inderlig Fortrolighed over Lange, naar han bredte sig paa et Yndlingsemne:

— Ham lugter man saagu, sagde han og snøftede let.

— Ja — Professoren læste desværre kun Revue des deux Mondes i — „Læseforeningen" ...

Salen var næsten blevet tom, alle var brudt op til

Fyrværkeriet. Lange og Berg tog Afsked. Tanten var allerede kommet midt ud paa Gulvet for at binde Kjolen op med et Gummibaand og komme afsted. Fru Dønnergaard, født Gerster, havde ikke set Fyrværkeri siden Kronprinsens Bryllup, da Amtsraadet lod brænde et af paa „Slotsbjerget“ ....

— Rigtig kønt var'et, Jette — især i Vandet .... Men der er ogsaa dejligt ved Søen .... Det er dog det dejligste Sted, Jette.

— Men lad mig dog holde, Jette — lad mig dog holde, sagde Fru Dønnergaard til Fru Gerster, der tog Overstykket paa. Hun var saa ivrig for at de alle skulde rejse sig og komme afsted, som om hun aldrig havde nikket over en Tallerken med Melon.

Og tilsidst blev de da endelig færdige, mens Lange og Berg bukkede i Døren.

— — —

Da Lange og Berg kom ud paa Verandaen forbi Bankherrerne, hvoraf nogle stod barho'dede og stak Næsen op i Luften, hørte de allerede den susende Knitren af Fyrværkeriet, og lige foran dem, over Mængdens mangfoldige Nakker, saá de Bagsiden af en snurrende Sol, der kastede et rødt Skær, som en halvt udfoldet baskende Vinge, gennem Røg og Gnister, før den slukkedes.

Lange istemte Mængdens lange „Aa—aa“, da de sidste Gnister faldt. Rundt om dem laa nogle Øjeblikke kun et vidt Mørke, fyldt af Mængdens Mumlen som af en Susen, op mod den stille, lyse Bazar. Midt i Mørket løb de smaa Lys af Fyrværkernes Lygter og kastede hoppende Skær over Fyrværkeriets store Galgen-Skeletter.

Nummer fulgte paa Nummer. Smaaflammer sprang op ad Fyrværkeriets Stilladser og tændte — rødt, gult og grønt — regnbuefarvet, urolig Ild. Og paa den anden Side af Plænen saá man pludselig de tusinde, sagte bølgende Ansigter i Skær af de skiftende Flammer, helt op til Bazarens rolige Lysbuer.

En Regn af „Sværmere“ var det sidste Nummer.

Der lød nogle Knald, og i samme Nu skød hundrede Ildslanger sig op i Kreds, bøjende i skønne Rundinger mod hinanden de lange Halse; og som om de udspyede dem, faldt utallige Perler, store, som lyse Kloder ned gennem Rummet og brødes med Knald — smaa plaffende Knald: med ét var hele Himlen, hvor man saá, kun et vildsomt Løb af ilende, hurtigfødte Stjerner, der lyste over Tusinders Ansigter ....

Bankherrerne var gaaet helt frem for Enden af Verandaen, hvor de stod og gloede med glad Undren over Trækkene, mens et langt Bifaldsraab steg op fra Lavningen og spændte over det hele Rum — op mod de kunstige Stjerner, der slukkedes.

— — —

Berg og Lange gik ned ad den halvmørke Koncertsals Allé. Langt borte fra hørte de Selskabet Canth, som gjorde en sidste Runde. Arm i Arm, de fire Ægtemænd bagest. Lille Canth havde saadan en ujævn Gang, saa han aldrig holdt Trit, og det altid saá ud, som løb han som en Hund mellem de andres Ben.

Fru Canth og Sundt gik forrest. Oberstinden havde Fuldmægtigens venstre Arm. Det var hendes Ret: en venstre Arm hos en af „de smaa“ — paa Skift. Hun kaldte sig selv „det femte Hjul“ og lo med sin høje, overstadige Latter, naar hun sagde det.

Berg sluttede sig til Lille Canth, mens de gik videre. Der var en egen melankolsk Sympati mellem de to: Berg holdt saa meget af den lille Mand. Han mælte aldrig et Ord. Han gik stille rundt, rokkende lidt paa Hovedet med det triste Ansigt og det tottede Skæg; han tog sig kun en Gang imellem op til Øjnene, ligesom om han vaagnede eller besindede sig. Og saa sukkede han.

I Middagsselskaberne, naar Berg og han var sammen, kom han altid efter Bordet og tog Berg under Armen og slæbte ham med sig hen i en Krog, hvor han kunde finde et Par Stole; og der sad han saa, lige over-

for Berg, uden at mæle et Ord, en hel Timestid i en stor Røgsky.

Og naar der blev kaldt til Spillebordene, rejste han sig kun og sagde med sin tynde Stemme, mens han tog sig med Haanden over Øjnene:

— Naa — nu skal der nok spilles, og gik fra Berg med et Haandtryk.

Ogsaa nu gik de to uden at sige noget; lige foran dem havde Hr. Mølbom slaaet en Klo i Lange og var igen paa Møen, mens „Mo'r" gik lidt henne til en Side med lange Arthur, begge tavse, i et trægt luntende Trav — Fru Mølbom i Galosker — som et Par halvgamle Heste, der længe har trukket sammen.

Fru Dunker og Scheele gik inde under Træerne — naar de var alene, støjede hun ikke mer.

Berg stødte med Foden mod noget paa Jorden, og bukkede sig: Aa — det er en Raketstok, sagde han og tog den op, saá ind i det sorte Hylster og rystede det.

Lille Canth standsede ogsaa og kiggede ind i det tomme Hylster; Fru Canth raabte fra Fortroppen, hvad det var, og alle standsede og tog om den mærkværdige Stok, til Fru Canth sagde:

— Uh, man bli'r jo sort om sine Handsker, og smed den.

Og alle satte i March igen.

— Ja, Herren véd, sagde Lange, hvem der har faaet d e n i Hovedet. Hr. Mølbom lo.

— Det er ikke noget at le af, sagde Lange, d e t er s'gu Faren med Raketstokke — at Godtfolk faar dem i Hovedet . . .

De kom ned mod Theatret og hørte en høj Klappen. Det var Publikum ved Hornmusikken, der vilde have et sidste Ekstra-Nummer. De gik over til den store Rundkreds af Folk, der ventede under Lygterne; Bankherrerne kom ogsaa i en Sværm, echaufferede, med Hattene i Haanden, og blev staaende.

Da Musikken begyndte, kendte de „Kyssenes Sang" . . . Og nynnende, vuggende Hovederne ind mod de-

res Herrers Skuldre, stod Damerne med de smilende Ansigter vendt op i Lygtelyset . . . .

Saa strømmede alle ud paa den store Plads, hvor det elektriske Blus paa National-Taarnet sendte sin Strime af Lys frem over Mylret ned mod Frihedsstøttens store graa Sten.

Og ind i Støjen af rullende Drosker og „Nationals“ Musik og „Farvel“ af de hundrede Stemmer hørte man højt Zinkarbejdernes lystige Takt, der under Edisons Lamper glad hamrede løs paa „Victoria-Theatrets“ nys rejste Tag.

Berg var standset ovre paa Fortovshjørnet ved Jernbanen. Du, Lange, sagde han dæmpet og dvælende paa Ordene, mens han saá ud i det rige Mylr. Om man dog havde en Harlekinsstav og slog med den en Tryllekreds om den hele By og bandt den til ét Billede . . .

Berg tav lidt, og med en Bevægelse med Hænderne, som sønderbrød han den tænkte Stav, sagde han med et utaalmodigt Suk:

— Og saa vilde det være et Tornerosetableau, det hele Billede.

Han vendte sig, just som han blev raabt an af en høj, lidt skingrende Stemme: God Aften — Berg.

Det var en Herre, der raabte fra en Droske over den halve Gade: Ses i Ugen, raabte han, til en bedre Frokost . . . . Han svingede med Hatten fra Drosken, der rullede videre.

— Hvem er det? sagde Lange.

— Den unge Adolf, sagde Berg — Søn af Adolf med „Husholdningsbøgerne“ . . .

— Hm, sagde Lange i sin misfornøjede Tone: En støjende Herre.

De gik videre.

— — —

Berg var kommet hjem, hvor Lampen brændte stille under sin Skærm, og gik frem og tilbage over Gulvet.

Han knipsede Kineserdukkerne, der sad rundt om paa Kanten af Etagèrer og Konsoller, saa de bevægede Hovederne, og saá lidt paa den nikkende himmelske Forsamling.

Saa slog han de lange Persienneskodder til Side og aabnede Vinduet. Der var ganske stille, ikke et Fodtrin, ikke en Lyd. Fra Stjernehimlen laa et Skær som af Sommernatsdæmring over Pladsens høje Tage.

Og længst borte, over alle Huse lyste som en skinnende Sky Skæret fra „Victoria-Theatrets" elektriske Lamper.

Berg gik tilbage i Stuen og opdagede et Brev ved Foden af Lampen. Han tog det og saá paa Haandskriften — i Hjørnet var der en Svale med en fransk Devise: *Nous reviendrons* —; Berg blev siddende lidt, før han brød det og læste:

„Moder beder mig sige Dem, at vi nu lykkeligt og vel er komne hjem til Byen — for at opleve endnu en Sæson.

Vi hilser Dem alle.

Deres
Asta Heltz."

Berg blev siddende længe og stirrede ind i Lampen — Brevet med Svalen havde han krammet fast sammen i sin Haand.

II

Berg blev baade døv og ør paa den gyngende Bro, hvor han stod, midt mellem Victoria-Theatrets Himmel og Jord — saadan blev der banket, hamret og høvlet; i ét Net af Stilladser og Bjælker og Stiger klang Murskeer og Hamre, oppe og nede, gennem Trissemuren og Raab: Ohøj — ohøj, lød det fra Kælderen som fra Maven af vældige Bugtalere.

Berg blev svimmel, naar han saá derned, hvor Stilladserne groede op af Mørket paa svære Ben og spredte sig i hele Rummet, lige op til Kuplen, hvor Lugerne lo mod Dagen — én Kæmpekrop, hvor alting sang og virkede . . . Højst oppe hang Malerne, som Fluer, under Loftet og trallede i Kor „Kyssenes Sang“ ned over Støjen . . .

Bygmester Martens stod ved Siden af Berg paa Broen og gestikulerede; Ørenlyd af hvad der sagdes hørte ingen af dem. Nede, hvor Scenegulvet blev lagt som en ren Flaskeholder af Bjælker og Huller, stod den unge Adolf og raabte med Hænderne for Munden: Frokosten — Frokosten! og Berg og Martens gik tilbage ad Broen, balancerende paa vuggende Stiger: Hold i Tovet — Tovet, raabte Martens, som var underst. Vejen var ikke saa rar, før de fik en solid Stentrappes faste Grund under Fødderne.

Den unge Adolf ventede paa dem med Bogholder Spenner, Martens' Faktotum, der sagde, at Kokken umulig længere kunde holde „den lille Forfriskning“.

Men Martens blev ved at vise frem, mens de gik hen gennem Balkongangsrummet, bukkende frem under Malerstilladser og hoppende udenom Kalkbøtter og over Brædder:

— Der skulde være Marmorpuds, og der skulde være Forgyldning . . . . Martens pegede og Martens viste.

Bygmester Martens begyndte altid ivrigt paa Forklaringerne af sine Herligheder og fandt saa ikke Ordene og stod blot og førte den højre Arm gennem Luften, som om han udbredte den ganske Pragt af Stuk og Puds og Kulører for sine glade Øjne, der altid straalede som et Barns over hans egne Undere.

— Ja, ja, sagde han saa. Det er Interessen. Og han gik videre og nynnede. Nynne gjorde Martens altid, højere og højere, mens det svirrede for hans Øjne med Forgyldning og Marmorpuds, naar han gik om i sine Bygninger. Det var saadan en Rest af Vanen

tra den Tid, hvor han havde sunget over Høvlebænken.

Hr. Spenner, der gik bagved med Hr. Adolf, mindede igen om Kokken. Men Modellen maatte man da se, mente Martens. Den stod jo bare lige her indenfor i „Foyeren“ — Martens sagde „Foé-en“, han snublede altid over de mange fremmede Ord i sine „Bygninger“ —; de brød gennem mange skærmende Sækkelærreder, der spærrede Døraabningen, ind i Foyeren, hvor Arbejdernes Tøj hang paa interimistiske Knager og en Mængde Ølflasker garnerede Væggene. Modellen stod velforvaret paa et Fjællebord.

Martens dækkede Stykket af med en Haand saa varsom, som løftede han Dynen lidt fra en Vugge, og de stod alle fire og saá paa Papiermaché-Modellen, mens Martens tog Loftet af, saa man kunde se det indvendige, og Adolf bukkede sig ned og pustede til den lille Vimpel paa Taget, saa den viftede.

De læste „Victoria“ paa Vimplen og blev alle fire ved at le, fordi den saadan kunde vifte, naar man pustede.

Berg slog lidt mod Modellen med en Kno:

— Ja — kunde man bygge af det Materiale, sagde han over til Martens.

— Ja, sagde Martens og kneb Øjnene sammen, mens han blev ved at le med sin Kluklatter: Det er „Interessen“, sagde han. Han slog et Sækkelærred til Side fra èn høj Hylde, hvor der var stillet en Række Gipsstykker op — dansende Basunengle til Logebrystningerne. Hva' tror De, det er? sagde han og rakte Armen op for at tage et af Stykkerne, stadig med det samme Ansigt som en Dreng, der viser et Legetøj.

Han strakte Gipsstykket frem mod Berg med Vrangen ud: Det buttede Drengebarn var det tyndeste Pap.

— Satan, sagde Adolf og slog med sin Svipstok op mod Englene. Satan — saa man blir fiffige, sagde han og stod og gottede sig, mens han ligesom vejede den hule Papengel i den anden Haand.

De lo alle, mens de igen brød ud gennem Sækkelærrederne for at komme ned og hjælpe paa Kokken.

Victoria-Restaurant'en var allerede aabnet i Sidefløjen med fire Sale og tolv Kabinetter.

De gik gennem alle Salene ind paa Nr. 10, Hjørnestuen paa første Sal, hvor Bordet var dækket med Servietterne som virtuosmæssige Svanehalse paa Kuverterne. De var blevet svært sultne paa Vandringen og sagde kun nogle Lovord over Maden med Mundene fulde. Martens sad og hilste rundt, saa glad over sin Koks Kunster som en Hundehvalp i et Spil Kegler, og sagde:

— Det gør godt i Næsen, naar Laaget bli'r taget af Fadene.

Martens nød iøvrigt lækkermundet alle sine Maaltider i Restaurant'en nu. Hjemme var han næsten kun om Natten og om Søndag Eftermiddag. Han sad da efter Bordet i et Hjørne af „Salen" i Sofaen og saá ud paa Pragten af Fløjl, Loftsdekorationer og indlagte Møbler, der var stillet op ganske som i hans Restaurationssale, men som her, hvor der manglede Publikum, saá døde og stive ud, som de endnu stod i et Magasin.

Hans Kone gik stille om paa de skinnende hvide Lærreder mellem Dørene og syslede. Til daglig kom hun ikke i Stuerne, men blev i Sovekamret og Badeværelset, der var det mindste Rum i hele Huset. Der havde hun straks stoppet alle seks Børn sammen og vuggede og vissede fortumlet videre, saa godt hun kunde.

Fru Martens var efter Aar og Dag endnu ikke kommet sig af Forbavselsen over deres „Ophøjelse"; og hun gik om Søndag Eftermiddagene rundt om Martens paa Lærredsstykkerne, saa forsigtigt, som om hun ikke turde træde, og talte hviskende, halvt af næsten overtroisk Ærefrygt for Manden og halvt af noget som Angst for, at det hele kunde være forbi igen, hvis man traadte for haardt til eller gjorde nogen Slags Støj mellem Væggene.

Naar hun saa Ugen igennem vissede og vuggede, spurgte Fru Martens stadig sig selv paany, hvordan det egentlig var gaaet til. Da de giftede sig, var Martens kun Svend, og de havde blot én Stues Indbo. Hun havde sparet deres første trehundrede Daler .... da var det Daler endnu ... De første trehundrede Daler ... Fru Martens blev siddende med en lille Bygmester Martens i Armene: hendes Forstand kom ikke videre.

Martens tænkte sjældent paa Fortiden. Det hele var gaaet saa ganske naturligt til, som al Ting gaar naturligt til. Han havde „klasket" et Hus op, som alle andre Svende, med Laan paa hver Sal og Prioriteter til Taget — han havde bare sat Gipsgesimser i Gadeværelserne og givet malede Lofter, og saa havde han solgt og bygget nyt og solgt igen, stadig mere hidsig paa Farver, og Gips og Snørkler paa Dørene ...

— Som „Interessen" nu er, sagde han til Arkitekterne.

Og da de andre holdt op, Kammeraterne, og sad som Grundejere og tog deres jævne Leje paa Broerne, blev han ved, stadig med Façader, Forgyldninger og Spejlglas, taget ligesom i en hel Rus af Imitation og skinnende Kulører — ligesom han i Læretiden havde siddet og klattet Farver paa Skillingsbilleder for hver opdrevet Toskilling — hele Tiden halv forundret over sine egne Vidundere.

Man var saa begyndt at tale om hans Bygninger; og Omtalen drev ham videre til nye Raffinementer; han søgte Hjælp hos Arkitekter og Dekoratører, byggede og byggede .... Bevarende, under det altsammen, Smaamandens Kærlighed til det grelle i Kulørerne og uvægerligt byggende alle sine Huse — disse Huse med deres monumentale belgiske Ovne indførte fra Sverig, de imiterede Broncekaryatider paa Trapperne, de forgyldte Gelændere og eftergjorte Parketgulve — ubekvemme, indskrænkede og snævre, ubevidst bevarende Arbejderens Maal, der er vant til de

smaa Rum, hvor man kan række med Hænderne mellem Væggene, og til en tung Luft.

Han tilbragte sine Søndagstimer i sin Sofakrog — han arbejdede aldrig om Søndagen og afgjorde aldrig nogen Forretning paa en Helligdag — legende med Børnene og seende paa sin Stue, hvor „Hædersgaver" fra hans Arbejdere stod rundt om og pyntede, saa „døde" som alt det øvrige.

En „Hædersgave" var et stort gammeltysk Skab, indrettet som Pengeskab. Pengeskabet var iøvrigt tomt. Alt, hvad Penge angik, havde Spenner at raade med, og forresten var der aldrig meget med rede Mønt at gemme; det gik i Forretningen mere med Veksler, der var saa gode som Penge.

Martens skrev sit Navn, der gjaldt som fuld Valuta, paa de blaa Papirer med en egen sitrende, stolt Fornemmelse, stirrende paa de store Tal med Haandværkerens Øjne, der overfor Kapitalen bevarer noget som en ærefrygtsfuld og næsten ængstelig Ærbødighed — selv nu, hvor han regnede op i de Hundredetusinder.

— — Frokostselskabet havde stillet den første Sult og begyndte at drikke flittigere til smaa Mundfulde. Spenner, der sad til Bords som en tyvagtig Hankat, der laber Fløde, begyndte at tale om Martens' Ejendomme.

— Det var Tiden at bygge nu, sagde han .... Igaar havde de solgt Nr. 11 .... Som varmt Brød gik det med Salg og med Bortleje.

— Ja — sagde Adolf — nu har man Avance. Han lod en tung Burgunder flyde paa Tungen og smækkede.

De talte om alle Martens' Foretagender, om Køb og Salg og udlagte Byggegrunde og nye Gader, saa det rullede med Tusinder. Spenner sad hele Tiden med dukket Hoved og vaskede Bordet med Haanden, som om han uafbrudt „forduftede" det meget Guld ned i sit Skød; Martens talte om et Sommerhotel — ved Bellevue — paa Strandvejen ... Et Sommerpalæ ...

— Med Broer, sagde han, Broer over Strandvejen — — Ekstra, ekstra, Hr. Berg, det er Interessen ....

Med Broer, sagde han igen og kom ikke videre, men byggede sit Sommerpalæ i Luften med begge Armene.

Adolf slog sin Champagne i Skum: Ja, sagde han, nu er det Tiden at sætte sine Penge paa Rente.

En af Kelnerne kaldte Spenner fra Bordet. Det var en Lejer, der vilde underskrive en Kontrakt:

— Ja, ja — det gaar, sagde Martens glad, idag flyttede han ind derhjemme — den lille Fuldmægtig. „Den lille Fuldmægtig“ var Assessor Canth, der var flyttet ind paa Martens' tredje Sal.

De havde stadig faaet flere smaa Retter, og Vinflaskerne gik om i Kurve. De talte igen om Theatret, om Lejesummen og om Direktører — da Spenner kom tilbage.

— Men Pokker til Leje, sagde Adolf, De — Spenner . . .

— Det var Grunden, der var saa dyr. Den og Pilloteringen havde kostet.

— Pilloteringen? spurgte Berg.

— Ja — det var jo det . . . hvad havde den ikke slugt for Penge: Huset laa jo midt i Stadsgraven . . . sagde Spenner.

— Ja — Satan til Historie med den Grund, sagde Adolf.

— Vandet har vi endnu i Kældrene, sagde Martens.

— Ja — om man nu havde Direktøren, sagde Spenner og „dukkede“. Bogholder Spenner dukkede altid Hovedet ned mellem Skuldrene, naar han sagde noget, som om han vilde gemme sig for sine egne Ord, og det saá ud, som om han stangede.

— Men Alverden søger jo, sagde Berg.

De var naaet til „Fuglene“ og sad mætte, lænede tilbage, med Servietterne i Skødet, mens de talte i Munden paa hinanden. Ja — der blev nævnt Folk — det var den halve By, der blev nævnt af Rygtet — til Direktør.

— Saagar jeg, sagde Berg og lo, blev spurgt igaar: Jeg skulde vel være Direktør . . .

— Ja, raabte Adolf, vi to — Berg — vi to.

Spenner dukkede og vaskede Dug: Hvorfor ikke? sagde han. Det vilde vel have sin Interesse.

Berg blev ved at le, mens de andre i Spøg, leende og drikkende, vedblev at tale med „Dhrr. Direktører“ om Stykker og Billetpriser og Skuespillerengagementer.

— Ja, sagde Berg: Naar man kunde slaa en Jøde ihjel . . .

De rejste sig fra Bordet for at drikke Kaffen ved Vinduerne. De takkede for Mad, rødmossede og højrøstede, fik Cigarer tændt og slog Vinduerne op. Ovre i Passagen strømmede Middagssværmen forbi i Solen. Luften var høj og klar. De slog sig ned om Likørflaskerne, seende ud over Mængden, glade og vædende Tungerne med smaa Glas.

Adolf stødte sit Glas mod Bergs: Konsortiet leve, sagde han. Og han begyndte igen at lægge Planer om Koncerter, om Turnéer og om Sommerforestillinger med fremmede Kunstnere: September! Hvad taler De om September? der kan tjenes Guld i September, sagde han, det er de Rejsendes Maaned . . .

— Der er jo ingen Provinser mere, sagde han og slog Haanden ud mod Passagen og Mængden. Det er jo kun ét eneste stort København, det hele . . .

De smilte alle ud over Middagssværmen, og Spenner sagde: Og saa trækker man dem ogsaa over Sundet.

— Ja, sagde Adolf, over Sundet skal de.

De blev stille, hver i sine Tanker, blæsende smaa, fine Røgskyer frem for sig i Luften. Støjen nede fra trængte op til dem, og de sad, smilende, og saá paa deres Glas, hvis Vædske blev gylden i Lyset.

— Ja, sagde Adolf. Det er det, det gælder om; og de tømte Glassene og brød op.

Berg og Adolf var ganske hede og opildnede, da de kom ned paa Gaden og skiltes ovre paa Halmtorvet:

— Men ligegodt, sagde Adolf. Tænk over det — det er en I d é.

— Snak, sagde Berg. Han var virkelig gaaet og

havde smilet ved Tanken om „Direktoratet“ — saa tosset det end var.

— Naa — — adieu, „Associé“, sagde Adolf. Og inde fra Fortovet raabte han: „Jeg skyder Pengene ind.“

Berg blev ved at le ganske højt for sig selv, mens han sad med Hatten paa sit Skød, oppe paa Taget af Sporvognen og kørte til Kontoret.

— — —

I Redaktionsstuerne var Persiennerne nede for Solen og Luften stram af de nye Olietæpper paa Gulvene. Redaktionssekretærstolen, Hr. Gravesens Embedssæde, i den første Stue var tom, paa et Hjørne af Skrivebordet laa der en Flettekurv.

Flettekurven var Tegnet paa, at Fru Gravesen var i Redaktionen. Fru Gravesen holdt af at opsøge sin Mand i Redaktionstiden — væbnet med Fletteposen — for at afgøre pinlige huslige Udgifter (i Familien Gravesen kunde iøvrigt næsten alle Udgifter henregnes til de pinlige): heroppe forbød Hensynet til „De Herrer“ Gravesen at blive højrøstet eller simpelthen at gaa og smække med Døren.

— Ja, sagde Fru Gravesen hjemme med et lille Suk: Saa maa jeg vel ind til „Fa'r“.

Der var igen noget, der maatte skaffes til Pigebørnene. Caroline, giv mig mit Tøj! sagde Fru Gravesen. Hun fik Fletteposen og Tøjet — den længste Tid af Aaret var Fru Gravesens Tøj en grundtvigiansk Straahat og en Atlaskes Mantille — og kom ned ad Trapperne. De to Klaverer fulgte hende langt hen ad Vejen.

Familien Gravesen boede paa Østerbro i et „Gevinst-Hus“. De seks Frøkener uddannede sig — som Bier — til praktiske Erhverv, et Par i hver Etage. Hele Huset var fuldt af Skalaer, Solfeggier og italiensk Bogholderi.

Hvert Kvarter kom en af Bierne ud paa Trappen og hvinte „Ro“: Om Amalie blot et Minut kunde holde op med sine Hyl.

Amalie kvidrede i Stuen; der blev smækket med en Dør: Om Vilhelmine vilde holde Næsen hos sig selv — man maatte vel have Lov til at øve sig. Amalies Hoved kom tilsyne ved Kældergelænderet og skingrede op efter i Trappegangen.

Alle Frøknerne Gravesen svirrede ud af de respektive Døre og hvinte, rødtoppede over Gelænderne — samtlige Damer Gravesen var Chatteringer af rødt —: Ja, Amalie kunde vel osse la' vær' .... Aldrig havde man et Sekund Ro for Amalie ....

— Pyh — Gud véd, hvor tit Vilhelmine tog sine Poter fra Klaveret ....

— Saa? om Ida bare vilde passe sig selv, kom det fra Kvisten, fra Frøken Frederikke, der var med Stilebog og Blæk i Ansigtet. Alle havde de Røster i Diskanten.

— Aa, maa jeg være fri ...

— Naa — det véd vi da om Vilhelmine, at hun bare øver for at irritere os andre ....

— Hold Du din Mund, Frederikke.

— Uf — Ida bliver naturligvis raa, hvinte Vilhelmine.

Det gik fra Kælder til Kvist; saa smækkede Dørene — hele „Gevinsten" rystede, naar en af Frøknerne Gravesen bad om Ro — Amalie sendte den sidste Pil op til de uregelmæssige Verber paa Kvisten:

— Hm — det véd man vel, hvem der kan klæde sig selv, skingrede hun. Frøken Amalie var Medlem af Holmens Kirkekor og holdt sig selv med Paaklædning ....

Men Skalaer og Verber vedblev nu uforstyrreligt oppe og nede i Gevinsten. Frøknerne Gravesen var udmattede og havde ikke Vejr.

Fru Gravesen asede til Byen; hun havde en Gang, som om hun var knækket i Knæene, men hun brugte aldrig Sporvogn af Hensyn til Udgiften.

Naar hun kom ind paa Kontoret, nejede hun for Medarbejderne i den første Stue — Fru Gravesen havde

været gift syv og tyve Aar i „Byen“, men hilste endnu stadig med et provinsielt Ungpigekniks, under Grundtvigianerhatten — og hun og Hr. Gravesen gik ind i et lille Brædderum, der benyttedes af Ekstra-Korrektørerne, og hvor der en Tid blev debatteret heftigt og halvhøjt.

— Tror Du, det er til mig, Gravesen? sagde Fru Gravesen træt, naar Redaktionssekretærens lille Skindpung endelig var kommet frem til Udbetaling.

Naar hun gik, kniksede Fru Gravesen igen, med et sky Blik til Redaktørens lukkede Dør. Fru Gravesen betragtede Redaktøren som noget, der var meget nær op til Guddommen.

Medarbejderne lod klogelig Redaktionssekretæren sunde sig lidt over sin Ordensliste efter Fru Gravesens Afgang.

Da Fruen var vel afsted, bad Berg om Papir; han vilde sidde her og skrive, han gad ikke gaa ind til sig selv. Han fik Papiret og satte sig hen i en Krog, men han fik ingenting skrevet. Han var tung og lidt fortumlet i Hovedet og sad og saá frem gennem de stille Stuer, hvor Solen gennem Persiennerne kastede sine regelmæssige Pletter hen over Gulvene, og Medarbejderne sad den ene bag den anden, lænede over deres Borde.

Hr. Gravesen havde snærret sin første Forbitrelse op i Talerøret til Sætteriet — Faktoren hørte altid paa Stemmen, naar der havde været Udgifter til Pigebørnene —; nu havde han et ledigt Øjeblik og skrev med Albuen paa Lommetørklædet og Frakkekraven krøben højt op bag til, mens han bukkede sig. Hans „ledige Øjeblikke“ tilhørte den modnere Ungdom, han belærte den utrætteligt i Oversættelser efter det Engelske. Han havde gjort det i tredive Aar og troede endnu, at han var anonym og at det var en Hemmelighed.

Berg fik ikke skrevet en Linje. Den store Hurtigpresse begyndte at tage fat til Aftennumret og sendte sine uafladelige, hastigt klaprende Stød op gennem Huset. I Redaktionsstuerne rørte sig ingen. Gravesen blev

ved at sidde bøjet, fyldende Side paa Side og læggende dem til Bunke: Han lignede en Skildpadde, som han sad, rundrygget med opkrøben Frakkekrave, og dukkede.

Den eneste Afveksling i den Mands Tilværelse var hans „Viser". Han havde været Fører paa et af de første Studentertog, og han havde endnu en humoristisk Aare, som de tog til, ved Rusgilderne i „Studenterforeningen". Ved særdeles festlige Lejligheder var han ogsaa Medlem af Studenterdeputationer, med en meget gammel og vejrbidt Hue, der Aar for Aar faldt ham længere ned i Ansigtet, som om Hjerneskallen skrumpede ind med det øvrige ....

Inde i det næste Kontor sad Krans. Han havde ikke løftet Hovedet fra Papiret, saalænge Berg sad der. Han kom Klokken ni om Morgenen og satte sig paa Plads paa sin Luftpude; i tre Timer skrev han Bogstav til Bogstav. Klokken tolv var han saa færdig med Føljetonromanen og havde tjent til Huslejen. Og han spiste sin Frokost, det sammenlagte Smørrebrød, uden at rejse sig, siddende foran sit Bord, stirrende ud gennem Stuerne, der endnu var tomme. Berg plejede just at komme paa den Tid og satte sig i Sofaen med en Avis.

— Berg — laaner De mig femhundrede Kroner? sagde Krans.

— Saa vilde man ta' Ferie, sagde han og blev ved at se ud i Stuerne, mens der kom noget som et Lys i Øjnene med de blodige Aarer.

— Ja — lo Berg — om jeg kunde.

Krans strakte Armene i Vejret: Aa — ja, sagde han og lagde igen de lange Papirer til Rette: Man maa være glad, at man kan tjene Føden.

Der blev smækket med et Par Døre, saa det fo'r i Berg. Det var Hr. Stær, med Revision paa „Litteratur": Der var strøget otte Linjer, han kunde næppe tale — otte Linjer ....

— Der er strøget halvtreds, sagde Hr. Gravesen tørt.

— Men otte Linjer, som maatte ind .... Otte Linjer midt i Tankegangen. Hr. Stær satte sig, han begyndte at læse op af Revisionen og korrigerede alt, som han læste, hidsigt, med en blaa Blyant, skønt han vidste, Maskinerne gik, og intet blev rettet.

Hr. Stær led alle Helvedes Kvaler ved hver strøget Linje og hvert ombyttet Ord. Paa tyvende Aar løb han i „journalistisk Virksomhed“ Væddeløb omkap med Familiens Fornødenheder, Hurtigpressen og sin egen Tanke.

— Netop Knudepunktet, sagde han — midt i Knudepunktet — men det er jo dog det, man aldrig ser, sagde Hr. Stær, forpint og fægtende med den blaa Blyant.

— De hører jo Maskinen, sagde Gravesen. Han gik uforstyrrelig over til et Par Depecher.

Men Hr. Stær blev ved med sine otte Linjer, krammende med sine forskrevne Fingre i sit Skæg. Tilsidst sagde han: Hvorfor arbejder man her. Vil De sige mig — hvorfor slider man sig op i denne Anstalt? Her gælder det jo dog blot — at faa Numret fuldt.

— Ja, sagde Gravesen.

Stær faldt tilbage i Stolen med Revisionen over sine Knæ. Maskinen klaprede op gennem Huset, højere og højere, som om den blev betaget af et voksende Raseri under Fodringen. Faktoren mødte med sin Mappe: han havde ikke Manuskript nok til Morgennumret.

Hr. Gravesen skød Skuffer op og i — Skufferne i de nye „Egetræsborde“ gik aldrig op, Fyrretræet havde været fugtigt — og rodede efter „Indsendere“. Der maatte være Manuskript i Udlandet. Og Hr. Berg skrev jo „Bagstykke“.

Berg krummede Papiret sammen og rejste sig: Nej, sagde han. Det bli'r ikke til no'et.

Stær stod ogsaa op fra Stolen og sagde: Og naturligvis just naar man endelig en Gang har faaet noget sagt, sagde han og gik ind i Læsestuen med Berg. Et Par af d'Herrer sad og stod med Dagens Aviser. Hr. Stær lod sin Forbitrelse gaa ud over Aktieselskabet: der var

Hø i de nye Sofaer og Skrivebordene faldt fra hinanden, saa de skrævede.

Aktieselskabets nye Udstyr var Egetræsmøblement med Staalhængsler paa alle Skufferne og alvorlige Sofaer, hvis stenhaarde Sæder og Rygge var betrukket med brunt Klæde. Udstyret var leveret af Bygmester Martens' første Leverandør.

Stær var allerede borte og havde smækket Døren i, ind til sig selv. Han satte sig foran sit Bord, bestandig oprørt, tænkende paa sine otte Linjer: En Maskine er man, sagde han, en Maskine. Man maa en Gang gaa fra denne Anstalt.

Han faldt sammen, træt, som en slagen Mand: Hver Aften tænkte Stær paa „hellere at gaa fra denne Anstalt"; og hver Dag blev han og skrev videre for at leve som en Mand, hvis Blod blev tappet draabevis.

— Ja, ja, sagde han, ja, ja — det er ikke anderledes. Han stod op og tog Frakken paa for at gaa hjem. Hr. Stær gik saa tungt i Trapperne, som om han bar de Mile af Papir, han i tyve Aar havde skrevet fulde, i en uhyre Victoriarulle paa sin Ryg.

Berg gik hen ad Gangen, ind til sig selv, for at se, om der var Korrektur. Hans Kontubernal, Arnoldsen — „en af Bergs Generation", som Redaktøren sagde — sad ved det andet Skrivebord og de hilste paa hinanden med et Nik. Der laa paa Bergs Bord hverken Korrekturer eller Breve, og han drev frem og tilbage paa Gulvet uden Lyst til at tage sig noget til.

— Den Maskine, sagde han irriteret.

— Hvilket? Arnoldsen løftede Hovedet fra sit Papir: ja . . . . sagde han og skrev videre. Berg saá henne fra Døren, paa Arnoldsens sært hvide Ansigt og den kvindelige Mund, hvis Læber uafladelig sitrede, naar han skrev.

— Hvad skriver De? sagde han.

— Aa — nogle Noter . . . . Arnoldsen blev siddende bøjet.

Berg havde faaet Arnoldsen til „Bladet" efter at have

læst et Manuskript af ham, som Arnoldsen havde smidt i Kakkelovnen samme Dag, som Berg havde sagt, der var Talent; og nu, da han var kommen i Virksomhed, naaede det Dag for Dag aldrig videre end til Generalforsamlings-Referaterne og nogle „Noter“.

— Hvor var De iaftes, sagde Berg.

— I Rømersgade — der var Gudsforhandling. Han havde en sløret Stemme, der altid sitrede, saa man næsten troede, han stammede, og han bed sig uafladelig med sine smaa Tænder i Læben, mens han talte.

Han sad lidt, saa sagde han: Har De været der?

— Nej, sagde Berg, ikke iaar.

— Hvor de Folk kæmper — hvor de slider — med deres Uvidenhed. Han fortalte med Øjnene i Bordet, i sine besynderlige, hakkende Udbrud, om Mødet:

— Det var om Verdens Skabelse — i de seks Dage — paa tiende Aften havde de talt om de seks Dage og om første Mosebog — tiende Møde, sagde han og lod den knyttede Haand falde ned mod sit Bord.

— De skulde heller ikke gaa der, sagde Berg. Hvad nytter det?

— Man lider med dem, sagde Arnoldsen med sin sitrende Stemme.

Han bøjede sig over sit Papir og vendte tilbage til sine „Noter“. Det var Smaanotitser, han samlede, om Fattigforhold i London, om Elendigheden rundt i Verden, om de sociale Nødstilstande, Notitser, over hvilke han lod sine tre og tyve Aar ruge halve Dage, og som blev trykt i „Bladet“ med Petit, ved Siden af Kulissenyhederne.

Redaktøren kaldte Arnoldsen for „Bergs hvide Mand“ og værnede „Noterne“ mod Hr. Gravesen, der var forbitret: Man kunde vel i det mindste holde sig Nihilisterne fra Halsen — mente han.

Redaktøren sagde: Naa — det er af de Nihilister, som ikke slaar ihjel; og „Noterne“ blev staaende.

„Nihilisten“ kunde undertiden komme paa Kontoret, bleg som var han syg.

— Hvad jeg har set for Ansigter, sagde han med en Stemme, som om han frøs, hvad man ser for Elendighed — for magre, for gamle, elendige Ansigter .... han malte nervøst disse Ansigter for Berg; og han sad hen, stirrende paa sit Papir, bundet og knækket ved den blotte Erindring om disse Fattigansigter fra Gaden, til han igen begravede sig i sit ørkesløse og skrivermæssige Arbejde — fortæret som af en Feber, af sin raadløse og stumme Fanatisme, af et stumpt og møjsommeligt undertrykt Raseri over sin egen Mangel paa Handleevne, Magtesløsheden overfor al den Verdenskummer, han saá.

— Han har s'gu Skt. Veitsdans, sagde Lille-Gerster, som afskyede ham.

Hr. Gravesen kørte ham venskabeligt rundt til Sporvejsselskabs-Generalforsamlinger og reducerede saa Referatet til ti Linjer, naar han endelig Klokken halv tolv naaede ind til Kontoret ude fra Smallegade.

Berg havde staaet og set paa ham. Nu gik han hen til Skrivebordet og tog et Par Manuskript-Konvolutter frem af en Skuffe. Men han kom ikke længere end til at spekulere over Skriften .... Alle Mennesker omkring Tyverne havde dog kun to Slags Skrift. Den ene Part en rund Barneskrift, der ikke var kommet bort fra Skønskriftbogen, kun var alle Bogstaver skrumpet sammen og rynkede som et overgemt Æble; de andre, hvis Bogstaver gav sig stramme nok, havde i Grunden blot strakt de samme tynde Jomfru-Tegn den gale Vej, som havde de rejst dem med en Stiver under hvert Bogstav .....

Der lød et rask Bank med to Knoer, der meldte Lange.

— Da', Børn — kom han ind. Hvordan gaar 'et? Goddag, Hr. Arnoldsen. Han kom til Sæde.

— Tak. Og Dig? sagde Berg.

— Tak — brillant. Brillant s'gu .... Sidder nede paa Boulevarden disse Formiddage, dejlige Formiddage, Du — føler s'gu, hvordan det vokser for en . . . Billeder faar man, med et Lys over — Lange fangede dette Lys

med sin hule Haand og klaskede det paa sine „Billeder“ — Har s'gu forresten et Par Smaastumper med, sagde han flottere, som jeg vilde læse for Dig.

Arnoldsen gjorde Mine til at ville rejse sig fra sit Arbejde: Bliv bare siddende, kære, sagde Lange. De forstyrrer ikke. Han havde faaet en Bunke Papirer op af sin Lomme af Format som Kancelliakter og rodede rundt — paa hvert Ark svømmede der kun et Par enkelte læselige Sætninger rundt mellem mange sære Tegn —: Besynderligt — jeg havde s'gu et Gulv, et brillant Gulv — kan s'gu ikke finde det . . . han blev ved at rode . . .

— Det var et Gulv, forstaar Du — Lange viftede med Haanden — et Balsals Gulv, Du, set ind gennem Dørene — med Støv henover og en Stump Garnering helt inde og en „Sonne“ paa en Væg, Du, i forgyldt Ramme — hvad'? De Folk har altid Sonne, sagde han med et Forstaaelsens Nik, gamle Sonne, Du . . .

— Og saa kommer Snakken inde fra Dameværelset, hvor hun ta'er Tøjet paa . . . . Lange læste et Par Linjer, stadig malende, bevægende den ene Haand — Forstaar Du, det skal jo nu udføres, forstaar Du . . . Saadan lidt søvnig Snak — som de er — med Støv i Øjnene . . .

— Her er et brillant Sted i Kotillonen — i sidste Tur, naar de er blevet saadan rigtig smidige i Livene . . . Han læste igen . . .

— Men — det var s'gu egentlig ikke det, jeg vilde læse — Jeg har faaet hende ned i Drosken (han søgte) hvor de siger Farvel — med en Arm ud over Vogndøren, i Lyset . . . . Brillant Lys paa den Arm, sagde han, naar hun kører . . . Storartet Lys over Handsken.

Berg havde i et halvt Aar set hver lille Skønhedsplet i Lyset paa den Arm. Du skulde se at gøre det færdigt nu. Han følte en stor Nøgternhed efter Formiddagsglæderne, og den evig forslugne Maskine dernede skar ham i Ørene.

— Færdigt, sagde Lange. Det kan jo gøres færdigt

paa et Par Dage .... Han rejste sig og gik op og ned ad Gulvet med et meget misfornøjet og tvivlende Udtryk: Men jeg véd s'gu ikke, hvordan de Folk ser, sagde han. Jeg ser Gulvet — som jeg sidder i Rygeværelset — ind gennem Dørene — med Væggene og et Par Stole ... Med et Par Menneskeøjne ser jeg ...

— Saadan maa det gøres, sagde han og standsede. Men jeg véd s'gu ikke, hvordan de andre ser, sagde han.

— Og præker — De véd s'gu alt muligt ... Jeg vilde være glad, om jeg bare fik én lille Følelse boret ud — det er, Fanden ta' mig, Kunsten: at finde det ene, lille Ord ...

— Ordet, der gi'er det, sagde Lange med Overbevisning.

— Ja, sagde Berg sukkende, det er det.

— Men jeg véd s'gu ikke, hvordan de andre ser, sluttede Lange. Han begyndte at samle sine Akter sammen. Gaar Du med ned ad Gaden, sagde han.

— Nej — jeg har lidt at gøre endnu, sagde Berg, han fulgte ham ud. Da de var komne udenfor, sagde Lange med en Forstaaelsens Gebærde: Spørg, hvordan han derinde har syntes om det ... Man maa s'gu vide, hvad Populus mener, sagde han. Berg vidste, Arnoldsen mente intet.

— Hvad bliver det forresten til med ham, sagde Lange med sit tvivlende Udtryk og sagtere.

— Naa, sagde Berg og trak lidt paa Skuldrene.

— Ikke til noget? sagde Lange med Lys over Ansigtet; det er det jeg altid har sagt. Farvel, Du.

Lange skred fløjtende ned ad Trappen, mens Berg gik ind i Redaktionen.

Inde i Redaktionsstuerne var det allerede begyndt saa smaat at mørkne. Det var de halvt private Audiensers behagelige Time. Inde i „Læsestuen“ havde en Skuespiller, der gik sin Direktørs Ærinde, med en Reklame i hver Lomme, i en Sofakrog fat i Bagstykke-

Leverandøren, Hr. Isack, hvem han tiltroede betydelig Indflydelse.

En betroet Embedsmand fra Konferensraad Heins Bank underholdt Krans, som ved en Pult sammentalte sine Linjer i Morgennumret:

— Kapitalen burde naturligvis tage Sagen i sin Haand, sagde han, Stedet var jo henrivende, Stedet havde jo alle Betingelser — der var Tale om „Marienlyst“, som et Aktieselskab maatte kunne gøre til et europæisk Bad — . . . Men Publikums Interesse maatte vækkes først.

— Man maatte have Publikums Interesse vakt, sagde Bankherren.

Inde i Redaktionssekretærens Værelse var Lampen allerede tændt paa Skrivebordet. Redaktøren havde ført Professor Gerster ind til Hr. Gravesen. Professoren talte i Familiens bløde Tone, siddende med Benene slaaet behageligt overkors i en Lænestol.

— Der var ganske vist endnu længe til Kongressen — men den almægtige Presse — og Professoren gjorde en Haandbevægelse frem mod Hr. Gravesen, der altid blev ligesom lidt bredere i Stolen i Tiden fra fem til seks — kunde man aldrig gøre sig bevaagen for tidlig . . .

Redaktøren stod ved Siden af og stirrede ud paa Himlen, der begyndte at farves rød over Slottet, som man saá som en mørk Kolos nede for Enden af Holbergsgade. Redaktøren var en soigneret Mand, der mest hørte til, med et lidt træt Udtryk. Han var behagelig — med et let Skær af Ligegyldighed overfor alle Medarbejderne undtagen overfor Hr. Stær, der angreb hans Nerver. Han ønskede frem for alt ikke Støj i sin Avis og ansaa *„Le Figaro“* for Mønstret af et Blad.

— Ja, Kongressen skulde være skandinavisk — med Indbydelse til de finske Læger . . . Og det var projekteret at forbinde den med en Udstilling — — Af hygiejnisk Indhold . . .

De Herrer talte halvhøjt ind gennem Stuerne, hvor

det lidt efter lidt blev mørkt. Kun Gruppen om Hr. Gravesens Lampe — hvortil den militære Medarbejder, Kaptajn Petersen, falden for Aldersgrænsen, havde sluttet sig — var i fuldt Lys. Efter den egentlige Kontortids Slutning var Yderdørene lukkede, og Maskinens Støj lød kun herind som et hyggeligt Akkompagnement af fjern Brusen. De Herrer blev ivrigere, og Bankherren sagde højt til Krans:

— Ja — det er Maalet, min Ven, vi maa vække Publikum; og henne fra Sofahjørnet i Mørket sagde Skuespilleren med sin markerede Stemme:

— Ganske vist — der var tænkt paa en fransk Ballet — men, oprigtig talt, vore egne gør det s'gu ligesaa godt .... og de to Herrer lo halvhøjt gennem Stuerne, mens Professoren, der støttede Hagen i sin Haand, sagde i sin alvorlige Tone: Ja — Hygiejnen er upaatvivlelig Samfundets største Livssag.

Samtalen blev afbrudt af en lille Mand, der kom ind gennem Læsestuen og holdt sig tilbage i Halvmørket, da han saá, der var Fremmede. Det var lille Hr. Canth, som forlegen sagde, at det var ingenting, han vilde blot sige Redaktionssekretæren et Ord ...

„Ordet“ var et Par Fribilletter til Fru Canth, som han fik stukket i Lommen i en Krog. Fru Canth sendte saa jævnligt „Manse“ i Billetmission til Redaktionssekretæren, som hun titulerede „Gamle Næstsøskendebarn“ og lod give sig Kindkys, naar de mødtes.

Berg havde faaet Tøjet paa, og mens han knappede sine Handsker, sagde han — irriteret ved dette glatragede Komediantansigt med de tykke Kæber — som et Udbrud af hele disse Par Timers Lede:

— Naa — hvad er det saa for en Løgn, vi skal debitere, saa uformodet højt, at det hørtes gennem alle Stuer og der pludselig blev stille, mens Berg gik.

En Sætter kom imod ham ude paa Gangen og sagde, at en tysk Herre var gaaet ind og ventede paa hans Værelse. Berg sagde, man kunde dog gerne have sagt, han var gaaet .... Ja — men — det var en tysk Herre.

Den tyske Herre var Impresario Hr. Theodor Franz. Hr. Theodor Franz svedte — det var den sjette Visit hos Pressen — men sagde, han var som genfødt.

— Min Herre, sagde han, Skandinavien er en Lystrejse — det er en Rekreation.

Berg spurgte, hvad Hr. Franz bragte iaar. Hr. Franz bragte en Buket — en Stjerne-Buket, desværre, det er det eneste . . .

— Min Herre, sagde Hr. Theodor Franz med et Suk, de Tider er forbi, hvor man bød paa et Program med seks Numre.

Og han begyndte at trække et Par Reklamer frem, idet han talte om den københavnske Presse. Han kaldte den en Presse af Rang, og han kunde sige, han satte særlig Pris paa den københavnske Presse! Den københavnske Presse forstod Sagen, sagde han, og var deltagende.

— Ja, min Herre, sagde han, Deres Presse har megen Fantasi.

Han havde siddet som et fedt Punkt og pustede, med Hænderne paa sine Knæ. Berg følte Forpligtelsen til at fylde Pausen med en Kompliment og sagde:

— Ja, min Herre, det er jo kun en Pligt at være imødekommende mod „Stormestren“ blandt Impresarier.

— Min Herre, sagde Hr. Theodor Franz, der modtog Komplimenter med bredt Bryst: Det er kun et Talent.

Hr. Theodor Franz lod Øjnene falde i sin Notitsbog og blev pludselig oprørt. Han havde bemærket Fattigskattens ti Procent. Fattigskatten fornærmede ham, han kaldte de ti Procent en Krænkelse.

— Min Herre, sagde han, jeg forstaar det ikke. Vi bringer Kunstnere — vi bringer Verdensberømtheder, og man brandskatter os som Menageriejere . . .

Men Hr. Theodor Franz blev hurtigt formildet, og han talte om København. Han besang den, han fandt ikke Ord for at lovsynge den. Han gik hen til Vinduet og

talte stadig højere og højere. Dette var utroligt; dette var endelig en By. Dette var en Foretagelsesaand — en Storstad, her kunde man anlægge Kapital.

— Min Herre, sagde han, jeg er forsigtig — forsigtig, jeg har femten Aars Erfaring. Men ti Stjerner, min Herre, ti Stjerner fører jeg til København — i en Sæson.

Han vendte Ansigtet mod Vinduet, og idet han saá ud over den lyse Gade, sagde han:

— Ja, min Herre, her er „Stemning", her forstaar man at nyde efter at have arbejdet.

Og han blev ved at tale i sin ophidsede Tone, med store Haandbevægelser, slaaende ud mod Byen foran sig. Han talte om de nye Staddele, om Victoria-Theatret — Min Herre, sagde han, Tusinder vil dryppe fra Væggene — om Voldene, der var mejet bort, om „National", om Strømmen allevegne.

— Ja, min Herre, sagde han. Her er Jord for en Verdensstad.

— Hvorpaa venter Skandinavien, raabte han, paa hvem venter man? Norden venter paa København, sagde han. Jeg afgør en Sukces med ti Depecher fra København.

Berg hørte ikke mer. Han drømte med et Smil, med Hovedet støttet i sin Haand. Og uden selv at vide det traadte han hen til Vinduet, og han stirrede smilende ned ad den lyse Gade mod det store Slot.

Hr. Theodor Franz var blevet meget varm og kunde næppe faa Vejret. Han holdt inde og tørrede den begejstrede Sved af Panden.

— Ja vel, min Herre, sagde han, det er et lykkeligt Land.

Berg vidste knap om sine egne Ord, da Hr. Theodor Franz brød op, og han fulgte ham til Dørs med en Kompliment. Han var i Tankerne paany vendt tilbage til denne „Spøg" fra Restauranten; til den Plan, som ikke vilde vige fra ham: dette Theater, der fortryllede ham, saa fuldt af Liv; hvor alt virkede, som byggede de der-

inde en hel Stad; dette Theater, som blev ham et Symbol, det store Symbol paa denne ganske By, der begyndte at l e v e.

Og han følte igen hele Leden fra de tungluftede Stuer dernede, hvor de udslidte Medarbejdere dukryggede skrev mekanisk omkap med den buldrende Maskine — Gravesen, Krans og Stær . . . Og Arnoldsen og Lange, der evindelig sad, den ene mismodig og den anden selvglad, og beføIte deres eget Talent og kom ikke videre — en evindelig March paa Stedet af hele dette „skrivende“ Kompagni.

Og han selv?

— Nej, nej — han havde heller intet Digtertalent — hele hans Talent, han vidste det nu, havde kun været hans Samliv med denne By . . .

Og gaaende frem og tilbage paa Gulvet, et Bytte for al den Bevægelse, denne Dag havde opsamlet hos ham, saá han som et Landskab, Solen pludselig belyser — hele sit Liv, det fjerne ganske nær.

Erindringen om hans første Hjem i Skovridergaarden paa Als viste sig altid først for ham i d e t Billede: den runde Dam med sin Grønsværkant, hvor Barnepigen sad med Benene op under sig og strikkede paa sin Hose, samt Lysthuset foran Dammen med de fire hvide Søjler og ved Siden af Gangbrædtet, hvor han listede sig frem skævende og bange for at kigge ind i „Lunden“, hvor der var ganske stille, og hvor Barnepigerne sagde, at d e r boede „den store Mand“ . . .

Herluf legede rundt om Dammen, og ovre paa den anden Side krøb han op paa Stakittet og holdt sig fast: Ude paa Engen vadede Landsbydrengene i Aaen med deres bare Ben, og langt borte laa „Fa’rs Skov“ — til han faldt ned og skraalte, og Barnepigen satte i med et: Naa — saa . . . og fik ham samlet op.

Saa faldt de i Søvn, begge to, ved Siden af hinanden

paa Grønsværet, mens Myggene stak dem, saa Herluf havde Buler over hele Kroppen.

Til Moders Fødselsdag blev der bundet Kranse til Lysthuset, af Guldregn og Sirener, og „Thebordet“ var dækket derinde om Morgenen. Fremmede Damer gik rundt om Dammen i stive Skørter og sad i Solen paa Bænkene og lo med deres Kopper i Hænderne, mens lille Herluf løb rundt i Fløjlsblusen og bød Kager om.

Om Formiddagene legede Herluf i Gaarden: Mo'r holdt Udkig fra sit Vindu. Han jog — langt borte — efter Kalvene, saa de satte i Galop fra Vandtruget paa deres slatne Ben; Rugehønen laa med bredte Vinger over Kyllingerne i Solen ved Stalddøren — de rullede ligesom smaa gule Æg mellem Gaardstenene ... Og Lars kørte Hø ind, medens Moderen lukkede alle Vinduer op, for at Duften kunde trække ind i Stuen, og saa kom Ruglæssene med alle Ørentvistene ...

Lars fandt alle Mettes Killinger oppe i Høet over Tofterne, det var en hel Kurv fuld af smaa, snøftende Blinddyr, som Herluf bragte ind i Køkkenet for at give dem Mælk ... Da de blev druknet i Dammen, allesammen i en Sæk, græd Herluf saa længe, til han til sidst kom i det mørke Kammer ...

Og saa blev det koldt, og Havedøren blev til et Vindu, og Moder lo ad Fader, naar han gik i sine store Træskostøvler til Skoven og slog paa Ruden til Farvel.

Moderen sad ved Vinduet om Eftermiddagen. Herluf stavede med Bogen i hendes Skød; siden saá han Billeder, liggende paa Gulvet, paa Maven, mens Moderen syede — Plejlens Lyd hørte man gennem den stille Gaard. Lars og Daglejeren tærskede i Loen ...

— Mo'r, sagde Herluf paa én Gang midt som han laa over sin Billedbog, er Du lykkelig?

Moderen lo. Hvad den Dreng har for Idéer, sagde hun.

— Ja, sagde hun saa og lod Sytøjet synke: jeg er lykkelig.

— Naa, sagde Herluf blot og laa igen stille paa sin

kuglerunde Mave over Billedbogen — halve Timer. Vintersolen krøb ind til smalle Striber henover Gulvtæppet.

Moderen rejste sig, og de gik over i Loen; Lars og Daglejeren tog til Huen og tærskede videre, og Moderen satte sig paa en Bjælkekant med Fødderne højt op under sig og saá til. Herluf krøb ogsaa op — han dukkede altid frem bag Moderens Skørter — og Søren tog Sæd op i den hule Haand og viste Fruen, hvor den skæppede.

Naar det begyndte at skumre, gik de hen ad Poppelalléen forbi Haven til den lille Bænk. Der sad de, mens Solen gik ned bag Degnegaarden, og Klokkerne begyndte at ringe.

Degnens tykke Tine kom med et Tørklæde over Hovedet. Munden stod ikke paa Degnens tykke Tine, og altid havde hun travlt med at lægge sine Kjoler ud i Sømmene. I Skovridergaarden var det, som alle maatte le, bare de saá hendes runde Ansigt.

Paa „Mørkningsbænken“ nikkede „Tine“ til hver, der kom forbi paa Vejen, og kaldte ham ved Navn og snakkede løs igen:

— Nej, nej, sagde hun. Peer Nils kan hverken leve eller dø, Stakkel .... Tine tumlede med de Syge i det ganske Sogn. Hendes Kur var: Vinduer op og faa dem i Solen.

— Ja, hun ka' løvte En, sagde den lamme Peer Nils, Degnens Tine ka' løvte En, og Taarerne løb det gamle „Mimredyr“ — som Tine kaldte ham — ned ad Kinderne bare ved Tanken.

De sad alle tre paa Mørkningsbænken, til Klokkerne hørte op at ringe, og der blev stille; i Genbogaarden kom Drengen frem og lukkede Gaardporten.

— Dér er Skovrideren, sagde Tine. Hun hørte ham altid først, naar han kom paa Vejen. Og snakkende gik de alle hjem ad Alléen.

I Degnegaarden gik Moder og Herluf op for at drikke Kaffe om Eftermiddagen. Det var som alting skinnede i Degneboligen: Stuerne og den lille runde Degn og Tine

og Madammen, og Solen, syntes man, stod altid ind i Stadsstuen over det sandstrøede Gulv.

Ingen havde heller saa raskt til Vaffeljernet som Madam Bølling.

Efter Kaffen sad Moderen og Tine i Stadsstuesofaen og sang. Med ét satte de op at danse og valsede, over Gulvet, saa alle Madam Bøllings fine Sandstjerner fløj; Tine var Kavalér og svingede, saa Skørterne viftede:

Smukke Pige med det sorte Haar,
se lidt paa mig!
Hør hvor bankende mit Hjerte slaar,
jeg elsker Dig.
Nej, Hr. Jæger, nej,
lad mig gaa min Vej.
Hvis Mama det saá,
vilde jeg Utak faa.
Paple, Paple, Paple, Paple Pap,
det tror jeg knap.

Det var Tyrolervals. Tine slog Armen om Fru Berg, saa det klaskede, Madam Bølling nynnede med paa sin Stol.

Smukke Pige med det sorte Haar,
se lidt paa mig . . .

Herluf gjorde ogsaa Spring, foran Spejlet, med Fingrene i Munden: H a n skulde danse — han skulde danse, raabte Tine. Hun og Fru Berg pustede i Sofaen med hinanden om Livet, mens Herluf skulde danse. Han hoppede som en Kakerlak med Tungen stiv i Munden — gamle Bølling lo, saa hans Mave gyngede under Vesten.

Saa satte Tine i igen og valsede og sang:

I Kongelunden vort Bryllup skal staa
med Dans og klingende Spil.
Enhver, der har Lyst, kan se derpaa,
vi indbyde alle, store og smaa,
til Festen i Kongelunden.
Trallera . . .

De svingede, saa de ikke havde Vejr.

— Syng, syng, raabte Tine aandeløs: De Gamle sang; gamle Bølling slog Takten med Foden som ved Salmesangen i Kordøren, og Herluf blev helt vild og fo'r om i Rundkreds som Hesten „Zampa", han havde set paa Markedet i Augustenborg, mens han hylede:

Til Festen
i Kongelunden . . .

— Skovrideren, sagde Tine og standsede midt paa Gulvet. Berg stod i Døren, og de blev alle stille, ligesom halvflove i det, til Tine fik Berg budt op og valsede.

Naar de kom hjem fra Degnens, sad Moderen i Mørkning til The. Hun sang ved Klaveret — det var Visen om „Lille Grete" — med en svag, dæmpet Stemme, der knap naaede frem i Stuen, Berg aabnede sin Dør paa Klem, Herluf sad ganske stille paa sin Skammel.

Ak, kæreste Hr. Guldsmed,
jeg har kun Sorg og Savn,
min Grete rejser fra mig
i Dag til København.
Nu vil jeg gerne be' ham,
min gode Mester Vig,
at gøre mig en Guldring
og skrive indeni:
Farvel, farvel, lille Grete!

— — — Det var de korte Dage. Slud og evig Regn. Fru Berg og Tine kom forfrosne i store Sjaler til Mørkningsbænken. Hjemme blev der slet ikke tændt Lys om Aftenen, Faderen og Moderen sad sammen i Sofaen i Mørket. Herluf krøb sammen ved Fødderne af Moderen. Talt blev der ikke.

Stridregn var det, saa det slog mod Ruderne: De Satans Hunde, sagde Faderen. De to Jagthunde hylede jamrende oppe paa deres Loftskammer.

— Det er mod ondt Vejr, sagde Moderen sagte, som om hun frøs.

De sad igen stille, mens Hundene blev ved at jamre: Det er ikke til at holde ud, sagde Berg. Han rejste sig for at gaa op til Hundene. Moderen og Herluf blev alene og hørte hans Skridt over Loftet.

— Mo'r, sagde Herluf stille op imod hende i Mørket: Dør da Kongen?

— Gud forbyde det, sagde Moderen. Herluf tog om hendes Knæ, hun havde saa underlig en Stemme.

— — — Moderen og Herluf sad endnu med Tine paa Bænken, skønt det længst var blevet mørkt. En Gang imellem hviskede de en Sætning — med de Stemmer, hvormed i de Dage alle talte, som om de havde en Kulde i sig — om det eneste, man talte og tænkte: om den Syge paa Glücksborg.

Man sagde, det var igaar blevet værre med Kongen.

Vejen laa stille og øde. Kun Pilene paa Genbohegnet svajede i Mørket.

— Mon han er ved Samling, sagde Tine.

— De siger jo Nej, sagde Moderen.

De hørte en Vogn, der arbejdede sig tungt gennem den opblødte Vej. Det er Posten, sagde Tine og rejste sig. De saá ham komme frem i Mørket vandrende ved Siden af sit Øg.

— Jakob Hans, raabte Tine, hvordan er 'et?

Jakob Hans standsede sit Køretøj og stod lidt. De si'er, han er død, sagde han saa.

— Iaftes.

Moderen og Tine græd højt, Herluf trykkede sig ind imellem dem. Posten satte langsomt sit Øg i Gang igennem Mørket. Godnat, Jakob Hans, sagde Tine gennem Graaden.

De blev ved at græde ved Siden af hinanden: Jeg tænkte det, sagde Tine. Uglerne var saa slemme iaftes.

Berg kom bag ved dem: I véd det, sagde han. Moderen lænede sig til ham; lidt efter lidt hørte de op at græde og stod stille.

— Nu skal Klokkerne gaa, sagde Tine.

— Ja, sagde Berg.

— Hent Deres Forældre, Tine, sagde Moderen. Lad os være sammen.

De gik hjemad, Berg holdt Herluf i Haanden. Da de kom ind, gik Herluf ud i Køkkenet og Borgestuen og sagde til hver:

— Kongen er død, og saá paa, hvordan hele Huset græd.

— — — Man ventede Krigen hver Dag. Brød den ud, maatte Berg med som Reserveløjtnant, og han vilde have sin Kone og Herluf bort i alle Fald: i Skovridergaarden maatte der dog ansættes en Vikar. Og han vilde være roligere, naar han vidste Kone og Barn i Behold hos sin Fader og Søster i København.

Hun gav efter; iaften skulde de, hun og Herluf, rejse med Dampskibet, som anløb Sønderborg ud paa Natten.

Det var en fugtig og taaget Dag. Fru Berg gik sidste Dag om til hvert et Sted i Gaard og Have; Herluf stolprede hende i Hælene. Hun stod i Stalden hos den blissede Ko — det var Fanny, som havde givet Mælk til Herluf, da hun ikke længere taalte at amme ham —; hun stod og kløede Fanny kærtegnende mellem Hornene, den var saa kælen og vilde slikke hendes Haand.

— Saa sørger Lars jo for hende, rigtig godt for hende, sagde hun.

— Det ka' Fruen være tryg paa, sagde Lars, som ogsaa var paa Vej til at vande en Høne foran den Blissede.

Køerne vendte Hovederne i Baasene og brølte langtrukket og dæmpet, mens „Fruen“ lukkede Stalddøren.

De gik om langs Længen forbi Hønsehuset: ja, den spættede var trofast .... den lagde Æg til det sidste, og de bøjede ind bag Hækken ved Dammen. Herluf tog Moderens Haand, medens de gik. Ved Lysthuset standsede de. Der hang paa Slyngrosen om den ene Søjle en frisk lille Gren, da Moderen saá den, begyndte hun at græde igen og brød den af.

— Mo'r — kommer vi hjem til din Fødselsdag, sagde Herluf.

— Jeg véd ikke, sagde Moderen, som græd.

De gik ind gennem Lunden; i dens Udkant laa der en Høj. Henne over Landsbyen gik Solen ned. Det var som en fjern Brand over Skyerne; foran dem laa Eng og Aa og Gaarde og „Fa'rs Skov". Fru Berg saá frem derover, længe, længe; græde gjorde hun ikke mer, stod kun bleg og stille.

— Mo'r, sagde Herluf og trak i hende, men hvorfor maa vi rejse?

Moderen rørte sig ikke: Fordi Fjenden er over os, sagde hun. Og Herluf stod stille, ligesom den Gang han havde været i Kirke.

Om Aftenen sad de i Stuen, Fader og Moder i Sofaen, Faderen sad hele Tiden og klappede Moders Hænder, Herluf havde han paa Skødet.

— Ja, det er Tid, sagde Faderen. Moderen rejste sig og begyndte at tage Tøjet paa, men hun lod det ligge og gik hen til Vinduet, hvor hun græd med Hovedet mod Stolpen.

Da Vognen var forspændt, kom Tine som en Stormvind med sit Tørklæde over Hovedet.

— Naa, naa, sagde hun og lo med Graaden op i Halsen. Vi skal nok muntre Skovrideren .... Det er fra Moders Urtepotter, sagde hun og stak et Par Blomster til Fru Berg; hun kunde ikke tale mere.

Ude paa Gangen stod alle Folkene paa Hosesokker, der var en Snøften i hele Klyngen. Fru Berg rakte Haanden til hver: Mo'r, sagde Herluf, Du har ikke givet Haanden til Hans Husmand, Mo'r, Du har ikke givet Haanden til Hans Husmand, Mo'r .... Da Maren Malkepige fik Haanden, gav hun sig til at hyle, som om den Onde vilde tage hende, og slog Forklædet op om Hovedet.

Tilsidst kom de da ind i Kalechen: Farvel, Hans Husmand, blev Herluf ved at raabe; og Vognlygtelyset faldt hen over Dagligstuevinduerne og „Kontoret" og saa over Poppeltræerne — de var ude af Gaarden.

Oppe ved Mørkningsbænken stod Tine og vinkede

med sit Tørklæde. Hun løb med Vognen og rakte Haanden ind over Forlæderet. Saa tog Herluf paa at græde.

Da de kom til Sønderborg Havn, laa Dampskibet allerede der ude og stønnede med sine Lanterner. Baaden var klar. Baadfolkene løb rundt med Lygter: da Herluf kom ned i Baaden og følte det gyngende under sig og saá det sorte Vand, græd han igen og vilde hjem. Faderen tog ham paa Skødet paa Toften.

De var snart ude, Afskeden maatte gøres kort. Moderen og Herluf var oppe ad den lille Trappe ved Hjulhuset, og Styrmanden holdt sin Lygte op mod Bergs Ansigt, der stod paa det nederste Trin.

— Nej, sagde Berg, jeg bliver.

Og der blev pebet, og Skibet begyndte at ryste under Maskinen. Baaden saá man knap mer, kun Lygterne inde ved Havnen.

— Mo'r, sagde Herluf og tog hende i Kaaben, Mo'r, Fa'r græd.

Moderen svarede ikke. Hun troede, hendes Øjne vilde kunne finde ham i Mørket endnu — hendes Mand.

Skibet stødte saa tungt op om Sønderborg Slot.

— — —

De saá ikke Mand og Fader mer. Berg faldt ved Dybbøl i Skanserne. Det var Fru Berg, som om det kun var noget, hun havde vidst og ventet, og som om det slet ikke gav nogen Forandring — uden Immortelkransen, hun bandt over hans Billede over Sofaen.

Hun syntes, hun havde altid siddet ørkesløs her i disse trykkende Stuer og stirret ud paa den træge Vestergade og hørt Svigerindens langsommelige Pløjen gennem „Napoleons Felttog", som hun igen begyndte forfra for den Gamle. Ved hver Lyd fo'r Fru Berg sammen: Det var vel Herluf, der gjorde Ulykker igen. Den Dreng var blevet saa kejtet af lutter Forskræmthed, at han ikke rørte sig uden at gøre Skade.

— Marie, skreg den Gamle fra den lille Stue, Marie ....

— Ja ja, sagde Moderen, hun var allerede paa Vejen til Gerningsstedet.

— Naar han blot la'er mine Piber hænge, skingrede Bedstefaderen. Er det mine Piber? skreg han ud gennem Dørene. Ikke en Time lod han Marie i Ro med sine Piber: Naar han blot la'er mine Piber hænge, blev han ved.

— Ja ja — ja — ja, sagde Marie. — Men kunde Bedstefader ikke flytte dem herind? Her kommer Herluf saa sjældent ....

— Ja, ja, Marie, de bli'r nok flyttede, de bli'r nok snart flyttede .... Men min Tid bli'r de hængende, min Go'e, sagde han rystende; min Tid skal de ha' Lov at blive hængende, min Go'e, blev han stædigt ved, med sin halve Hoste, der aldrig blev til mer end til en Stønnen, og som dog fyldte hele Huset.

— Skal jeg ikke læse for Dig, sagde Marie.

— Tak, min Go'e, sagde Bedstefaderen, stadig stiv, hvis Du vil ...

Marie læste et Par Sider, mens den Gamle stadig rømmede sig og flyttede sig i Stolen: Tak, sagde han saa, men Du er vist træt nu .... Hvor er Minna? sagde han.

— Hun kommer vist straks, sagde Marie og lagde Mærket i Bogen. Hun sukkede.

— Ja — ja, Du sukker, min Pige .... ja, ja, det er ikke Skovridergaarden .... Vi andre, vi har siddet her fem og tredive Aar .... tit baade Sommer og Vinter, sagde han. „Sommer og Vinter" glemte han aldrig, det refererede sig til et Par Somre, hvor han ikke havde været inviteret til Skovridergaarden.

Marie svarede ikke, lidt efter kom Minna, og hun vendte tilbage til sit Vindu.

— Hvordan er 'et, hun læser, sagde den Gamle. Jeg forstaar hende ikke — hvordan er 'et, hun læser, sagde han. Minna tog fat paa Læsningen.

Inde fra Spisestuen lød der et Rabalder: Marie, Marie, gik det løs. Fru Berg var allerede derinde. Det var en Urtepotte, der laa paa Spisestuegulvet med Jord og Skaar og det hele.

— Men Herluf dog, sagde Moderen, saa inderlig træt bebrejdende, k a n Du dog ikke ta'e Dig iagt?

Herluf dukkede over Misgerningen — han var paa Veje til at blive rent ud skeløjet af evig ond Samvittighed — og fik lykkeligt Jorden smurt ud over endnu et Stykke Gulv.

— Men Herluf dog, sagde Moderen og tog ham væk.

Man maa jo huske, han er et Barn, sagde Tanten og holdt Hænderne mod Tindingerne med det glatkæmmede Haar. Sofie, sagde hun og aabnede den listeslaaede Dør til Køkkenet: Vil Du bringe Fejeskuffen . . . . Herluf er kommen til at rive min Azalia ned . . . .

— K a n Du Tabellen? sagde Moderen.

Herluf gryntede og gik sidelæns hjem i sin Krog . . . . Han gik i Skole ved „Frue Plads" hos to Frøkner; i Vejret skød han saa ledeløs og blegnæbet som et Vinterskud.

. . . . Sofie var inde med Husholdningstavlen, det skete, naar Herluf var i Seng og den Gamle til Ro. Svigerinden borede Hænderne i Tindingerne.

— Hva' skal man dog gi' Jer, sagde hun træt. I er jo vant til Afveksling . . . . Ja, ja, Sofie, tag saa et Stykke Bryst — — et halvt Pund mere, véd Du . . . .

— Men Herre Gud, sagde Fru Berg fra den anden Side Lampen . . . . det behøves jo ikke, Minna . . . .

— Et Barn har dog Appetit, sagde Tanten gudhengivent. Sofie gik; Frøken Berg var altid saa anstrængt af Tavlen.

— Ønsker Du ellers noget? sagde hun, naar hun var færdig med „Berlingske"s Føljeton, som hun nød med Strikkepinden mod Overlæben for Gaben; hun behandlede endnu stadig Svigerinden som en Gæst.

— Nej Tak, sagde Fru Berg og tændte Lyset, der ventede. De vekslede „Godnat", og Fru Berg gik op

til sig selv paa tredje Sal med sit Lys. Hun gik saa slæbende som en gammel Kone opad Trappen: Det var Regnestykket, det evige Regnestykke, der lagde som Bly i hendes Ben.

— Nej — hun naaede ikke videre, kunde ikke komme videre end til den Smule Klæder og Skolepengene — Skolepengene, som vilde stige — og Værelset her i Leje ....

— Sov dog, sagde hun og lagde Tæpperne om Herluf, som aldrig sov, før hun kom op, brændende hed, som han laa i Sengen, af Angst ved at ligge alene i Mørket, alene i Etagen her ovenpaa. — Mo'r — gaa i Seng, hviskede Herluf fra Tæpperne. Fru Berg sad paa Sengekanten og stirrede ind i sit Lys med Hænderne i sit Skød.

— Sov dog, sagde hun igen. Hun stod op og lagde Bordtæppet sammen til Natten — det var det gamle Bord derhjemmefra — og trak Hylstrene over Sofapuderne: det var hendes Brudegaver ....

Naar hun var kommet i Seng, græd hun i Puden ganske stille. Herluf stod op og listede sig ud af sin Seng: Mo'r, hviskede han ved hendes Hovedgærde.

— Mo'r, Du skulde ikke græde, sagde han. Og han begyndte selv at græde stille som hun, mens hun tog ham ind under Tæppet, og de laa i Mørket tæt ind til hinanden.

— Mo'r, hviskede han, hvem boer nu hjemme?

— Fjender, sagde hun.

— Og har Bøllings Fanny? sagde han.

— Ja — Bøllings har Fanny.

Herluf faldt hen og drog Vejret dybt i Søvne. Saa løftede hun varsomt sin lange tynde Dreng og bar ham over Gulvet, i Armene, paa de bare Fødder, hen i hans egen Seng.

..... Frøken Minna havde tændt sin Lampe paa mælkehvid Fod og var gaaet ind til sig selv. Hendes Værelse var et lidet Rum med meget pertentligt hvidt, lagt over Krusejern; „Hjortens Flugt", „Den lille Horn-

blæser“ og „Stjerneskud“ i Pragtbind om Sykurven; og „Marie og Magdalena“ i en bleg Udgave over Sengen.

Naar Frøken Berg var kommet i Nattøjet, slukkede hun Lampen og listede ud for at lukke Dørene paa Klem.

Hun sov jo som en Hare for at høre efter den Gamle.

Tiden gik. Tre Aar efter at de var kommet til København, døde Fru Berg. Herluf blev hentet hjem fra Skole, Bestyreren kom selv ind og klappede ham paa Hovedet, mens han begyndte at hulke højt, i Klassen.

Tanten stod ved Trappegelænderet hjemme og tog imod ham og græd. Alle Døre stod aabne; han greb om Tanten og vilde ikke ind: Kom, sagde hun.

— Er det min Dreng? det var Moderens Stemme, hun sad op i Sengen, men hendes Øjne kunde ikke se mere.

— Min Dreng, sagde hun, hun følte hans Haar med sin Haand: min lille Dreng.

.... De græd alle, og Tanten tog ham op, hvor han laa. Der var saa stille i Kammeret.

Det var en traurig Begravelse fra Kapellet ude paa Kirkegaarden, faa Folk og ikke mange Kranse. Herluf gik med Præsten bagved Kisten.

Da de kom hjem, var Stuerne fine, med rene Gardiner som til Jul og Pinse. Men da de kom til Bords, med Vin paa Bordet, Damerne i deres sorte Kjoler, begyndte Herluf at hulke, saa de maatte bringe ham fra Bordet.

Han sad og borede sig ind i Krogen under Pibebrædtet, mens han græd — til en af Piberne faldt ned, og der blev et helt Oprør. Inde fra Lillestuen skreg Bedstefaderen, og alle stod fra Bordet.

Herluf løb op i deres egen Stue og gemte sig. Dér sad han i en Krog til om Aftenen, da Tanten kom op og sagde: Nu skulde han komme ned, Bedstefa’r var

ikke mere vred. Men Herluf tog paa at hulke igen: han syntes, nu var først hans Moder rigtig død.

Nede i Stuen sad de sorte Damer og hæklede om Lampen.

— — —

Og Tiden løb. Herluf var længst i Latinklasserne.

Det var Lørdagens sidste Time. Tredie „Fælles“ havde Gymnastik. Solen stod ind ad Vinduerne paa Kalkvæggen, og Støvet slog i store Skyer af de gamle Hømadrasser under Realisternes Længdespring. De Studerende stod og skød Ryg i Geled langs Væggen som en Rad Flagermus, der er kommet i Dagen.

Hr. Atterbom, der udenfor Gymnastikken tilhørte Toldboden, var begejstret og gned sit Lugteorgan, som om han gav sig selv „Skrab-Næse“.

— Godt Jensen, godt Jensen — det er Appel, Realistfuksen Jensen satte i Skjorteærmer ind paa Høpuden.

Godt, godt! Hr. Atterbom gav Guldrandskasketten et Fur. Saa vore Bænkebidere, raabte han.

Vore Bænkebidere var de Studerende: Madrassen ind, sagde Hr. Atterbom: Madrassen blev flyttet nærmere til Kridtstregen. De Studerende tog Tilløb med nogle smaa, skrudtryggede jomfrunalske Hop og krænkede Ansigter. Naa naa, bli'r 'et til no'et! naa, naa, kommer man afsted? Bænkebiderne faldt ned ved Siden af Madrassen, som Oldenborrer fra et rystet Træ.

— Naa, for Satan — o m i g e n. Hr. Atterbom raste, Herluf Berg hoppede om. Jomfrubuks, skreg han. Herluf bad om Lov til at gaa ud at drikke Vand, han havde Trykken for sit Bryst.

— Naa, Appel, Hesten frem ....

Det gav et Ryk i de syv Syge, som pylrede rundt i Krogene med nogle ynkværdige Ansigter — i Mangel af Attester. De syv Blegsotskandidater krøb ud i Solen

for at slæbe Hesten og vendte saa tilbage til Mandagslektierne med Hænderne paa Panden.

Realisterne lagde for, mens de Studerende regnede smaa Mandags-Opgaver i den hule Haand. Den rødhaarede Duks sluttede Censuren: han førte Privatbog over alle tre hundrede syv og firs Disciples Flid og Opførsel.

Der blev en stærk Bevægelse. Det var Ole Martens, der trampede ind og smækkede med Døren. Han havde været hos Rektor for at hente Karakterbog med Anmærkning for „at sove lydeligt og gentagende“, og var tykkindet, som havde han Faaresyge. Selv de Syge listede frem af deres Kroge for at syne ham:

— Ja, vrængede han til alle Forespørgsler, ta' 'en, Mariane ....

— Godt, godt, Guldrandskasketten gik bagud af Ekstase, dér har vi Jensen — godt, godt — han ta'er som en Danser ... Naa — frisk, Hr. Atterbom klappede: Saa løfter vi Enderne ...

Tilraabet var til de Studerende. Hr. Atterbom blev altid „raa“, naar han stod ved Hesten mellem Realisterne, der tog imod i Skjorteærmer og spyttede i Hænderne.

— Naa, naa, saa sætter vi i! Hr. Atterbom talte som en Kusk, der driver et gammelt Øg, mens den Rødhaarede lagde for som en skræmt Kapellan for Bispen. De andre fulgte efter gennem Salen som forblæste Høns.

— Hva', hva'? Hr. Atterbom blev ved: er 'et Mandfolk — hva' si'er jeg, er 'et ikke Kællinger — hva', hva'? de springer som lamme Lopper ....

Latinerne faldt baade paa to og paa fire: Dyrplageri, vrissede Duksen og børstede sine Knæ: han havde Ansigt-Skt.-Veitsdans af rødhaaret Arrigskab og Forlæsthed.

— Nej, sagde Hr. Atterbom sørgmodig og forskød sin Paryk, det er s'gu Kællinger. Han kommanderede de Blegsottige frem igen for at flytte Hesten. Nu skulde de have Skraastangsøvelser til Slut.

Herluf Berg præsenterede en daarlig Finger og blev dimitteret. Han lagde sine Bøger sammen for at gaa — under arrige Hvislelyd fra Væggen — og Ole Martens slog ham Følge.

De gik op ad Gaardtrappen i Hovedbygningen ind i den lange Klassegang. Luften var tung og noget blandet. Det bornholmske Uhr ligeoverfor Sokrates's Buste dikkede gnavent gennem den søvnige Summen, der stod ud gennem Dørene. En Gang imellem hørte man en Skraben, som om Heste rørte sig i Baasen.

— Ja—a, sagde Ole og slyngede Bogremmen med et Knald ind mod Væggen ved Siden af Sokrates, saa Vismanden rystede:

— Den ganske Bule skulde han straffe gentagende.

Det rungede i hele Gangen, mens de røg ned ad Trappen.

Da Herluf naaede Vestergade, stak han næsten i Løb i en pludselig glad Lørdagsfornemmelse, og den snævre, gamle Trappe tog han i to Spring, saa den knirkede — alting var snævert, og alting knirkede hjemme i Vestergade:

— Om Du vilde tænke det m i n d s t e paa din Bedstefader, sagde Tanten, da han stormede ind.

Efter Bordet læste han Lektier oppe paa sit eget Værelse. En Gang imellem sprang han op og raabte Remserne, mens han trampede op og ned ad Gulvet, med Hænderne i Lommen.

Der blev dunket i Gulvet nedefra — det var Bedstefaderen, som nu mest laa i Sengen, der mindede ham med en Stok mod Loftet — Herluf krøb til Krogs og fortsatte sine Remser uden Legemsøvelser. Nu var han vant til det snævre Hus.

Klokken otte skulde han til Dans. Han klædte sig paa og gik ned:

— Nu gaar jeg, sagde han.

— Naa. Tanten skulde til at tage fat paa „Tavlen“. Hvis Du saa vilde huske iaften at lukke Gadedøren l i d t sagtere.

Herluf mumlede og kom afsted.

Han dansede paa Hr. Bonnesens Kursus ved Holmens Kanal. Ynglingene tog Dansesko paa i Forstuen: God Aften, Hr. Bonnesen — God Aften, Hr. Bonnesen, traadte hver ind og skrabede ud.

— Bonneson, Bonneson, rettede Hr. Bonnesen hver og bukkede. Han var en lille Mand med graanet Kunstnerhaar og knækkede Ledemod og bar blød Krave som Malerne i „Mesteren"s Pontemolle.

— Bonneson, Bonneson, rettede Hr. Bonnesen; han talte i Polkatakt. Holdning, Holdning — mine Damer — Damerne var kommet ud fra Toilettet og gik i Gulvet i Klump: Runde Albuer, mine Damer — runde Albuer ....

Undervisningen begyndte. Damerne og „min Laura" kom paa Plads til Polonaise. „Min Laura" var en barhalset og strygebrædtsformet Niece, som dansede for i fodfri Kjole og hæleløse Laksko. Damerne travede afsted efter Laura, Salen rundt, som Gæs over en Stubmark, mens Hr. Bonnesen rettede:

— Mine Damer, pas paa Ryggen — Gratie, Gratie — Frøken Hilda, Maven ind .... Smaa Trin — tænk Dem, det er paa Østergade.... bedre, straks bedre.... lille Frøken Hilda, nu bøjer vi ind i Vimmelskaftet ...

— Altsaa nu, Hr. Bonnesen klappede: Hilsen til „den mødende Herre" ... Altsaa nu en sart Hilsen ... Hænderne i Muffen: Jeg er Herren ... Mine Damer: Hilsenen er Indledningen til Bekendtskabet.

Ved Herrevæggen bag Hr. Bonnesen blev der fniset, mens Damerne trippede forbi Dansemesteren med fremskudt Mave og hilste med Øjenbrynene. Man var meget sejgt anlagt ved Herrevæggen, og hele Damekorpset regaleredes med Fællesbetegnelsen „Hønsehuset".

— Mine Damer, mine Damer, tror De det er indtagende? ... Mine Damer, mine Damer, De afviser jo Herrerne (Hr. Bonnesen gjorde en veltalende Gestus over mod Herrevæggen) ... Min Laura — Du, sagde han. Laura traadte frem og hilste ved at bøje

den bare Hals som en Svane, der bliver fodret med Tvebak.

— Godt, godt, Hr. Bonnesen holdt de udspilede Hænder frem i Luften som en Orkesterdirigent, der fremtryller et Pianissimo:

— Ja — sagde han, en Hilsen maa have den kyske Gratie! Ikke for lidt og ikke for meget.

Derpaa var der Pause.

— Ja, mine Fruer, sagde Hr. Bonnesen foran de „Paarørende“ ved Vinduerne: Man underviser for Livet.

Naar Damerne gik, „peb Herrerne dem ud“ ned ad Trapperne; Aanden blandt Ynglingene var yderlig skeptisk, — naar de gik i Flok.

Men henne i en Port eller paa et Hjørne ventede hver enkelt i Skjul, til h u n kom forbi.

Herlufs Flamme var et Aar ældre end han. Han kom „hjemme“, og de spillede Filippine, hvor han vandt en lille Kniv, som han gemte i lyserødt Silkepapir, og som foraarsagede ham Hjertebanken, naar han tog den frem.

Men efter at Kursus'et var endt, gik han en Dag op til Stadsgraven ved Skt. Pederstræde og kastede Kniven i Vandet — „fordi det var dog ingenting“.

Foraaret gik. Om Aftenen, naar han var færdig med Lektierne, sad Herluf i Stuen nedenunder; Tanten læste Berlingskes Roman med den diskrete Strikkepind, mens Herluf slugte Jordans Bind med Haaret strittende til alle Sider.

— Hvad er det, Du læser? sagde Tanten, som vendte Berlingske.

Herluf mumlede.

— Gud véd, om det passer for din Alder, sagde Tanten.

Herluf mumlede igen og slugte videre.

Tanten gabede stærkt over de sidste Spalter med en lang Lyd bag Strikkepinden som en Vinds sørgmodige Klagen i en Kakkelovn. Saa gik de i Seng.

Sommeren kom. Hele Familien havde abonneret i Tivoli, og lune Aftener blev Bedstefaderen transporteret

ind i Koncertsalen, hvor Tanten Klokken seks gik over og „belagde“ en Krog.

Hen paa Sommeren talte alle Mennesker kun om Krigen, der trak op mellem Frankrig og Tyskland. Lærerne lod Lektierne være og holdt i Timerne lange Foredrag, udviklende Situationen — især Geografilæreren, som havde været med ved Dybbøl. Hjemme ventede Herluf om Aftenen paa Konen med Berlingske udenfor Gadedøren, og han læste op af det fugtige Blad midt i Stuen, saa Stemmen gik fra ham, højrød i Hovedet, mens Bedstefaderen rejste sig halvt op i sin Stol og rakte de rystende Arme frem; Tanten havde knuget de foldede Hænder fast ind mod sit Bryst: Krigen var brudt ud.

Om Faderens Billede hængte Tanten en Krans af friske Forglemmigejer.

— — Det var i Tivoli, hvor efter en julihed Dag den halve By var strømmet ind. Fra Rummet ved Koncertsalen slog Støj og Stemmer op — i en lummer Luft — som fra en Kedel i Kog. Inde i Salen var der tomt, Nummer efter Nummer. Alle maatte ud, røre sig og føle sig sammen. Talte blot om ét og det samme: d e t, man ventede nu, hvor Kejseren var rejst fra Compiègne og stødt til Hæren.

Selv Frøken Minna var ude med Herluf, saa den Gamle sad alene i sin Krog og skreg paa Opvarterne, hvoraf ingen hørte; de stod bare i Stimmel ved Indgangen, saa hede som alle andre.

Ude tog Støjen til, og Opvarterne satte op paa Borde, Ryg over Ryg, for at se.

— Hva' er 'et? skreg den Gamle, hva' er 'et? Det lød som en Eksplosion, saa Salen rystede, et Skrig, mens alle Hatte blev svinget. Den Gamle stod op, Stokkene tabte han . . .

— Sejr, Sejr! raabte de fra Bordene. Og som Væggene var aabnede Sluser, hvor man brød ind over Borde og Bænke, mens alle skreg af Jubel, saa Rummet drø-

nede — var Salen fyldt i et Nu af rasende, der raabte, Hoved ved Hoved, paa Marseillaisen!

— Marseillaisen!

Frøken Minna og Herluf støttede den Gamle og fik ham ud: Jeg vil se det, sagde han. Jeg vil se det. Han blev ved at tale, med rystende og ophidset Stemme, om Isted og Dybbøl og Sønnen, mens de ventede i Flokken foran Tavlen.

— Læs 'et, sagde han til Herluf. Og Herluf læste Depechen fra Saarbrücken:

> I Formiddags Kl. 11 tog Franskmændene Offensiven. Efter en alvorlig Fægtning jagede de Preusserne ud af Saarbrücken. Kejseren og den kejserlige Prins var tilstede ved Operationerne; Kl. 4 var de tilbage til Metz. Franskmændenes Tab var ubetydeligt.

Bagved og rundt om dem raabte de Hurra igen. Den Gamle blev længe ved at staa foran Tavlen og førte de knugede foldede Hænder op og ned, før de gik. Han begyndte at snakke igen og vilde ikke støttes, mens de gik frem gennem Horderne, der sang. En Gang imellem standsede han og nikkede.

Da han kom hjem, vilde han se Sønnens gamle Sabel, som Frøken Minna gemte. Hun hentede den — hun var ganske højtidelig og bleg — og den Gamle tog den:

— Ja, ja, sagde han. Der er en Gud over os; og han sad med Sablen paa sit Skød, med rokkende Hoved.

Tilsidst kom han til Ro, men han blev ved at snakke inde fra Sengen, ind til Tanten, der sad ved Vinduet i Stuen, bleg i Sommernatslyset.

— Ja, Fa'r, sagde hun. Ja — Fa'r. Men sov nu . . .

Lidt efter lidt blev han stille, og Tanten og Herluf sad tavse i den halvlyse Stue — ovre fra Tivoli naaede Sangen herind.

Herluf saá hen paa Tanten. Hun havde taget Faderens Billede ned af Karmen og sad og stirrede paa det,

mens hun holdt det i begge Hænder. Herluf var ellers aldrig „kærlig" mod Tanten, men nu listede han hen og tog hendes Haand.

— Hvor de synger, sagde han sagte.

Hun nikkede og blev ved at beholde hans Haand:

— Husker Du din Fader? sagde hun.

— Ja, sagde Herluf. Godt.

Hun begyndte at tale om hans Fader, mens hun holdt sin Haand paa Herlufs Hoved, sagte for ikke at vække den Gamle: om den Tid, han var paa Akademiet — Akademiet var det jo den Gang — og hun kom paa Bal derude, og herhjemme kom Kammeraterne — om Søndagen — naar de havde fri .... hele Klassen. Henrik var jo godt lidt.

Frøken Minna blev ved at fortælle med en mild lykkelig Stemme — om Broderen, om Kusinerne, om Ungdomslivet ... da Henrik var hjemme.

— Ja — saa blev Kusinerne forlovet ... Tante Jette og Tante Ida — og kom til Jylland.

— Det var to Gange Brudepige i ét Aar ...

Hun blev ved at fortælle med sin dæmpede Stemme for ikke at vække den Gamle; Herluf satte sig paa Forhøjningen; ovre fra Tivoli lød Sangen endnu.

— Ja, det var Tider, sagde hun. Hun tav lidt, og Herluf skottede op i hendes Ansigt. Men saa blev din Fader forlovet — og tog Afsked med Etaten, sagde hun og lod de foldede Hænder falde ned i Skødet.

Hun tav en Tid, til hun lo igen af et gammelt Minde.

— Herluf, sagde hun. Er Du ikke sulten? Herluf var meget sulten. Jeg ogsaa, sagde hun. Kom. De listede op og gik paa Tæerne gennem Stuen. Det var Tanten, der lo, naar Dørene knirkede.

Ude i Spisekamret tog hun alt ned fra Hylderne. Herluf maatte hjælpe.

— Du bliver stor, sagde Tanten — Du er snart saa høj som din Fa'r.

De spiste og lo og gnavede af alting. Men dog, sagde Tanten, det er snart Dag. Det begyndte at blive lyst, og

de spiste endnu. Herluf fik Rødvin i et Vandglas, og de drak og klinkede, mens Tanten fortalte:

— Saadan havde de spist, i gamle Dage, herinde, med lukket Dør, naar de kom hjem fra Bal, Henrik og hun; og de havde snakket, mens hun sad her oppe paa Bordet i sin hvide Kjole — lige til det blev Dag . . . den lyse Dag . . .

Tanten begyndte at sætte Tingene ind igen: Ja, sagde hun og saá ud i Luften. Det var den Gang. Og hun faldt hen i Tanker, mens hun dækkede for Smørkrukken.

Herluf sagde „Godnat". Det var, som han var helt beruset, da han kom op og stod ved Vinduet, hvor den stærke Morgenluft slog ind imod ham.

Dernede gik endnu et Par og sang:

Allons enfants de la patrie . . .

Han faldt knap i Søvn, før han maatte op igen og i Skole.

Og saa kom de sande Efterretninger. Og blev ikke troet. Og da de maatte troes, førtes der i Skolen lange Debatter, hvor pludseligt de mest ustridbare fo'r op og slog løs; og i et Nu laa den hele Klasse i ét meningsløst vildt Prygleri — paa Livet løs, til ingen kunde mer . . .

Men Tiden løb, og ogsaa de Indtryk viskedes ud og syntes saa glemte.

— — —

Det var Foraar. Den franske Lærer havde ladet Vinduerne lukke op, og den lune Luft fra Gaarden, hvor Lindetræsrækken stod i Knop, gjorde Gymnasiasterne døsige. Læreren gennemgik Stilen med den røde Duks ved Siden af sig ved Katedret, mens Eleverne hang med døde Øjne over Bøgerne, kun Benene gik langs alle Bænkene uroligt som hidsige Perpendikler.

Læreren faldt hen og glemte Teksten, stirrende ud i

den lyse Gaard, og mens han tav, og Duksen — som evindeligt — befølte, frem og tilbage, det tætte Udslet paa sin Pande, hørte man ikke andet end Bænkenes stadige Smaaknirken under de urolige Ben.

— Naa — hvor var vi? Læreren vendte sig mod Duksen, der fik Hænderne ned med et Ryk. De skulde gaa til en Læge med d e t, Sonne, sagde han og førte Penneskaftet hen mod den megen Blomstring.

Den røde Duks bøjede Hovedet væk fra Lyset, og langs Bænkene holdt Benene inde og blev stille med ét, som gik der en Engel gennem Klassen.

— Hvor var vi saa? sagde Læreren igen. Han gik videre . . .

Herluf og Hein gik hjem fra Skolen sammen. Herluf kom meget hos Etatsraadens og i det hele — sammen med Hein — meget ud. De var kønne og velvoksne begge to og blev bedt til net Fyld paa handelsaristokratiske Baller. De valsede godt og var grumme sikre i Væsen. I Stilhed levede de alligevel i evig Mistro til, om man tog dem ret alvorligt:

— Men — Frøken — det var mig. Hein demonstrerede med sin Klaphat (Klaphatten forlod ham aldrig) for Frøken Kornerup, der gik ved Armen af en Kandidat.

— Men, Gud, var det Dem, Hein — som jeg studerede for at tyde Deres Navn! Og Frøkenen gik med sin Kandidat.

Hein fløjtede sagte bag sin Klaphat. Det hændte oftere, at Damerne resultatløst studerede for at tyde deres Navnechiffer. Han vendte sig til Herluf — de holdt sig altid sammen — der konverserede en fregnet Syttenaarig i fodfri Kjole om Udstillingen:

— Nej — han kunde ikke finde det — det gjorde ham ondt: Der var intet F o r e d r a g i det Billede . . . Baade Herluf og Hein talte vægtigt om hvad det var, benyttende alle Slags Kunstord — med en stadig hemmelig Fornemmelse, som gik de frem paa tynd Is, indtil det blev dem en Vane, der ikke mere generede.

— Ja, det nyttede ikke . . . Den Fregnede vidste, det

var en „landlig“ Smag: Men hun elskede nu én Gang Carl Helsted ...

— Han har Hjerte, sagde hun og saa' sværmerisk ud. Hun havde Underbid.

Hein blev ved at fløjte svagt, mens han saá ud mod Kandidaten og Frøken Kornerup, der fløj under Lysekronen saa taktfast i Mazurkaen som et Par Traner paa gloende Tallerkener.

— Det er os, sagde „den landlige Smag“ ...

Da Herluf og Hein gik hjem, skældte de Damerne ud og raillerede over deres Klæder som et Par Kommis'er fra en Modebutik. De blev forsorne og brugte højst „indgaaende“ Ord om alting — ligesom paa Danseskolen:

— Gæs, sagde Hein endnu en Gang og borede Hænderne i Frakkelommerne.

Om Søndagen efter Middag sad de i Heins Stue, der var udstafferet med nogle gamle Møbler fra et forhenværende Rygeværelse. De talte kun lidt, sad mest og røg og døsede.

— Du, sagde Hein langsomt. Ja — hvad mon det egentlig bli'r til?

— Hvilket?

— Med En, sagde Hein og stirrede ud i Luften.

— Ja, sagde Herluf og stirrede ud i Rummet, han ogsaa ... Hvad mon?

Ud paa Foraaret, da Eksamen nærmede sig, fik de Ekstratimer om Aftenen. Det trak ofte ud til Klokken ti, før de kom hjemad. De gik i Flok hen gennem Stræderne mod Frederiksberggade.

En ældre „Dame“ fra Kvarteret stod sædvanlig Forpost paa et af Hjørnerne med sin Silkeparaply som Gevær ved Fod. Hun lod til Ynglingerne falde nogle stille Kælenavne, der besvaredes med Skældsord. Det blev til Raaheder, som regnede over Pigen, Viceduksen puffede hende i Rendestenen, saa Damen hvinte, og det gik løs med Skældsord igen.

— Sludder, sagde Ole Martens, der kom til og

skød de andre væk — han drev altid afsted sine halvhundrede Skridt bag de andre — God Aften, Marie, sagde han og rakte Damen Haanden som en Veteran en gammel Vaabenbroder.

— Man véd s'gu nok, hvorfor I kvidrer, sagde han med sin Bas, idet han gik videre bag de andre.

— Rønnebær, sagde han og spyttede ud mellem Fortænderne.

Klassen gik videre i Tavshed med sande Dobbelthager af noget, de troede var sædelig Indignation. I deres Klub var der holdt Foredrag mod Prostitutionen.

— — —

Seks-otte Uger før Eksamen døde Herlufs Bedstefader. Tanten vilde straks veksle Hus, og de flyttede ind i en ledig Lejlighed paa Hjørnet af Nørregade og Volden. Herluf repeterede om Natten oppe paa sit Kvistværelse, Tanten bragte selv Spirituslampen og Kaffen op, før hun gik til Sengs: nu var Herluf den eneste, Frøken Minna havde at sysle om.

Og hun lukkede Døren for Herluf, der sad gemt bag sin Bogbunke, med et varsomt „God Nat".

Læst blev der egentlig ikke saa meget. Dertil tog „Arrangementet" for megen Tid: det hele med at indrette sig som en Mand, der læste til Eksamen. Huen var ogsaa købt efter den skriftlige Prøve og skulde frem foran Spejlet; og saa faldt han i Tanker med Øjnene ud paa Himlen, der lidt efter lidt blev bleg og graa og saa atter rødmede mod Morgen.

Han lukkede Døren op til den lille Altan. Luften var sval og fuld af den natlige Fugtighed. Arbejdet laa forladt over det hele store Vold-Terrain. De halvrejste Husmure med deres store Stilladser; paa Byggepladserne Voldene af de røde Mursten; og langs Boulevarden Graastenene og Børene, som Brolæggerne havde ladet staa midt i den opgravede Jord — alt laa det stille, en Stund, i Dagen.

Herluf blev siddende — med Huen paa — ved Gelænderet og saá, naar de kom til Arbejde.

De første var Daglejerne, som sendrægtigt fik aabnet Laagerne i Plankeværkerne og fik alle Redskaber sanket sammen. Men snart kom der fler, hele Flokke, der vekslede muntre Hilsener; Murerne skiftede Tøj og kom til Vejrs — op ad alle Stiger; og Brolæggerne tog fat paa den bare Jord og hamrede ...

Den hele Luft blev fuld af klingre Hammerslag og Sang, mens Trisser gik og Trillebørene skurrede: De byggede det ny København.

Herluf stod op, med Huen bag i Nakken; uden Stemme i Livet, ud i den dejlige Luft sendte han nogle Indianerskrig, han troede var Sang — som vilde han overdøve alle de klingende Hamre:

Nu var det forbi — Vestergadeliv og Tranghed. Nu begyndte han at leve — med det ny København.

Og han saá, mens han blev ved at synge, langt op i den sommerlyse Himmel, som han stod der, paa sin Kvistaltan, over sit store København, med sin flunkende Hue.

... Saa blev han Student.

Om Aftenen var de alle i Tivoli — drev under Træerne, Arm i Arm, sang, blev vejede og drak, hele Flokken med de nye Huer.

Det rigtige Sold blev holdt i Divanen. Paa Verandaen blev Bollen brygget. Og midt som de sad og der var talt og sunget, og mens Musikken lød dernede, sprang Herluf op paa Bordet; midt imellem Bolle og Flasker og Glas skreg han, svingende sin nye Hue, ud i Vrimlen om den lyse Koncertsal et:

— Leve København!

Og Folk dernede blev staaende og saá ham, Russen paa sit Bord, og viftede og hilste og lo, mens Studenterne skreg i Jubel deres lange Hurra ...

Herluf Berg stod endnu ved Vinduet i sit Kontor. Himlen brændte over Slot og Kirke, mens det var, som hørte han hint gamle Rus-Jubelraab igen — glide sammen med Lyden af alle Victoria-Theatrets triumferende Hamre.

— Ja — det var Virksomhed, sagde han og, stirrende ud paa Himlen, tilføjede han sagtere i en Tone, som vidste han ikke selv om sine egne Ord:

— Og man kom løs, sagde han.

Han gik ned. Det var blevet sent. Budet, Hr. Sørensen, var allerede kommet igen efter Middag og læste sine Salmer ved sin Pult i Forværelset. Man saá hans Ansigt i Profil med den evig aabne Mund (Hr. Sørensen var Gendøber og henlevede sit Liv med evindelig aabnede Læber, enten i berettiget Forbavselse over, at det efter ti Aars Tjeneste endnu ikke nogen Sinde var lykkedes ham at sortere Provinsaviserne i de rette Rum i Reolerne, eller fordi han bestandig sang uhørlige Salmer; den fromme Indskrift over Pulten straalte imod Lampen:

HERRE, FORLAD DEM, THI DE VIDE IKKE HVAD DE GØRE

Herluf gik ind og hængte Nøglen til sin Dør op paa Nøglebrædtet, mens Hr. Sørensen lagde de foldede Hænder ned paa Salmebogen og hilste. Hr. Sørensen hilste visse af Medarbejderne som en grundtvigsk Degn en højkirkelig Foresat ...

Ude paa Trappen blev Herluf Berg et Øjeblik staaende. Maskinen arbejdede endnu, og inde fra Budstuen lød en langtrukken Bas. Hr. Sørensen troede sig ene og stemte op. Herluf gik ned ad Trappen, mens Hr. Sørensens Salmer klang klagende over den travle „Victoria"s sidste hundrede.

I Porten løb han paa den kommercielle Medarbejder, Hr. Meyer, der stod og stirrede paa det røde Himmelskær over Slottet.

— Mærkværdigt, sagde han.

— Det maa være en Slags Nordlys, sagde Berg og gav Haanden.

— Ja ... I Berlingske iaften profeterer en Pastor emeritus, at det er Varsel om store Ting, sagde Meyer. De lo begge og skiltes.

III

— Kan han no'et?

— Véd s'gu ikke.

Talen var om unge Adolf, mens Gerster tog „Ess Bouquet“ ud af Skrivebordet og rakte Berg. Erhards Essenser var lukket inde af Hensyn til Professoren, der hadede den „Moskuspest“ i Stuerne. (Professorinden kom, naar hun skulde ud, og fik en Draabe paa Handsken: Det mærker din Fa'er ikke, sagde hun; i det ægteskabelige Sovekammer herskede kun Kølnervand).

— — Véd s'gu ikke — men Penge har han — si'er de, og nu aabner han jo den nye Forretning — paa Købmagergade.

— Ja — hvad er det for en Forretning? sagde Gerster, som tændte en Cigaret.

— Ja — det vil han jo ikke ud med — — det er naturligvis en Kunsthandel — han vil revolutionere Smagen herhjemme, siger han. Men Penge maa han ha'e, sagde Berg ... Den Gamle har tjent dem paa „Husholdningsbøger“ ...

— Jo, Tak, Adolfs „Den lille Bogholder i fem Størrelser“, opremsede Gerster efter det bekendte Avertissement.

— Men de skal være gaaet svært i Fyrrerne, sagde Berg og begyndte at le: ... Foreløbig er de Gamle rykket ud fra Pilestræde med alle de fine Mahognitræsmøbler og er flyttet ned i Tordenskjoldsgade.

— Hm, sagde Gerster. Kønne Ruder har han lavet sig.

— Og han gaar ind paa Ens Idéer, ser Du, sagde Berg. Han forstaar, sagde han. Man kan udrette noget med Adolf. Han rejste sig og gik hen over Gulvet: Og véd Du, sagde han og slog ud med Haanden: her trængte til at udrettes noget. Her trængte forbandet til, at der blev handlet i dette Land.

Han blev ved at gaa frem og tilbage over Gulvet og talte om Adolf og Martens: De havde ligefrem tilbudt ham Kompagniskab — ja, alvorligt — helt Kompagniskab — hvor de stillede den fornødne Kapital . . .

— Og nu var et Theater noget værd, nu — hvor Staden voksede, for hver Dag, til at blive Nordens Hovedstad.

— Ja, ja, det bli'er den, sagde han.

Nu var Tiden for Folk med Kapital til at benytte Konjunkturerne, Tiden for dem, der havde Idéer og Øjne at se med — nu, hvor Norden kun ventede paa Stedet, hvor man kunstnerisk kunde samles — „kun ventede" gentog Herluf Berg to Gange og nikkede ud i Luften — paa Pladsen til at samles. Theatret var Stedet, hvor Banen var brudt, der var Sam-Interessen vakt: Ibsen og Bjørnson var ikke Normænd mer, de var blevet Skandinaver, de spilledes lige op til Haparanda, lige over til Wiborg, Wiborg i Finland . . . allevegne.

— Ser Du, fortsatte han og standsede ved Vinduet: Det er Konjunkturer. Og idet han ligesom oversaa en lang Felttogsplan, tilføjede han med Hovedet lænet mod Vinduessprossen: Og Theatret giver ogsaa Plads for Reklamen, Du —

Han vendte sig lidt efter og begyndte igen at gaa, mens han talte i en anden Tone; man maa se Tingene, som de er, Du, og være praktisk, Kunstnerne er ogsaa blevet Mennesker, som vil leve — og sidde blødt. Forfatterne vil komme, naar man rækker dem blot den lille

Finger! de venter jo ligefrem paa Skandinavien, der skal honorere dem ...

Herluf satte sig og udviklede Planen for Driften. Der skulde spilles hele Aaret, med Eneret, skandinaviske Værker, sat i Scene af Forfatterne selv, om Vinteren her og om Sommeren rundt om, i Stockholm, Gøteborg, Kristiania og Bergen ... mens Stockholmernes Opera sang her eller Skuespillerne fra Kristiania spillede; saa udvekslede man Kunst ....

— Man lærer hinanden at kende, sagde han. Og man har tillige Lejeindtægten i den døde Tid.

Han begyndte atter at tale om „den ene Kunst", om Malerne og Musikerne, der vilde følge Eksemplet, Forfatterne gav, og søge til København: Hvortil har man Jernbanerne? sagde han og lo. Eller Dampskibene. Vi skal nok røre Trommerne, til de kommer til København — til os.

Gerster havde lagt Cigaren og skottede hen til Herluf. I al Hemmelighed holdt han svært af at se paa Berg, naar han saadan var rigtig „oppe" i en Plan.

— Og Provinsbyerne, sagde han, ta'er vi med Strejfkorps. De har faaet den rette Aand. Jeg gi'er Adolf Ret: der er kommen Stemning i Provinserne og — der er Penge at tjene. Hvad er Afstandene nu? Er det Afstande at tale om? Aarhus og Odense er rene Forstæder til det nye København.

Han gik lidt, hen til Gerster, og lagde Haanden paa hans Skulder: Ja — Du, der var noget at gøre nu, sagde han. Og Gerster sagde:

— Men saa grib til, Du. (Det var en af Gersters Yndlingstalemaader „at gribe til" — selv greb han aldrig til.)

— Naa, sagde han halvt misfornøjet. Det bankede med en flot Kno paa Døren til Entréen. D e r har vi Lange.

— Kom ind, sagde han.

Lange sejlede ind med Stokken i den fremskudte Haand og løftede Skuldre:

— Goddag — saa man er hjemme, sagde han og satte sig. Hvad tygger I Drøv paa?

— Paa din Fremtidsberømmelse, sagde Gerster og tog Plads igen.

— Tak — det maa smage af mere, sagde Lange.

Samtalen slæbte sig mat afsted. Inde i Spisestuen blev der slaaet med en Dør, saa Døren ind til Erhard sprang op. Det var Professoren, som kom hjem fra Klinikken og vilde have „frisk Luft i Stuerne“.

Erhard rejste sig for at lukke: Vil Gerster ha' Koteletten straks, hørte man Professorinden. Og der blev stille.

— Hvad har I ellers bedrevet, sagde Erhard til Lange og satte sig igen.

— Hvad man har bedrevet, sagde Lange i sit betænkelige Tonefald. Hvad man bedriver — Gamle. Drak et Glas hos Paula iaftes — af Kedsomhed.

Det lod ikke til, at Berg og Lille-Gerster interesserede sig saa meget for Paula: Hun fortalte forresten en Historie, sagde Lange, en aldeles glimrende Historie .... om blonde Krause — I véd, ham med Haarene i Panden. Men du maa ved Gud ikke sige det til nogen — Lange efterlignede Frøken Paulas Stemme ved at tage nogle ejendommelige fede Nasallyde — I kender hende, naar hun er „diskret“ med Haanden op for Munden:

— D u — han er „susse“, sagde hun; (ser I hende? sagde Lange og blev ved med Paulas Stemme) — han lagde sig her ned paa Gulvet, forsikrer jeg Dig — det var, som han s a n k, siger jeg Dig, og lagde Hovedet ind til mig — ganske stille, ligesom han var helt henne (og han havde lukket Øjnene, sagde Lange med et af Paulas forklarende Nik) og saa sagde han — — ganske sagte, Du: Er det at elske? sagde han.

— Jeg havde ved Gud Taarer i Øjnene, sluttede Lange med Paulas Røst.

— Hva' si'r I til det? sagde han og viftede henrykt med Hænderne.

— Det kan jeg s'gu ikke finde noget latterligt i, sagde Erhard langsomt. Vi bliver jo alle gjort nysgerrige, fra vi er syv Aar, uden nogen Sinde at faa noget rigtigt at vide .... Jeg spørger endnu nogle Gange, sagde han, om „det" er at elske?

— Saa spørger Du vist ikke paa de rigtige Steder, sagde Lange kynisk og viftede.

— Saa? sagde Gerster — Du siger mig maaske nogle bedre .... Jeg har ellers (Gerster vendte sig om mod Vinduet og saá et Øjeblik ud af Øjnene omtrent som Bergs Hund, da den en Gang havde brækket sin Pote) saadan omtrent søgt overalt ....

— Men Paula er forresten en ækel snakkesalig Pige, sagde han i en anden Tone.

— Ja, det er hun, sagde Berg og kom til at le sagte. Paula sladrede om alt; Lille-Gerster selv var ét af hendes Yndlingsemner:

— Du, Herluf, sagde hun en Gang: Erhard er ikke, som han giver sig ud for.

— Hvad mener Du med det? havde Herluf sagt.

— Han græder tit, Du, sagde hun fortroligt.

— Ja saa. Saa græder Du vel ogsaa, Paula, spurgte Herluf.

— Ja. Jeg græder da tit!

— Hvorover?

— Man har da Følelse, havde hun sagt, halvt fornærmet.

Herluf kom til at le ganske højt ved at tænke sig de to traurige Grædepile paa Paulas røde Sofa — ved Siden af hinanden.

— Hvad ler Du af? sagde Lange.

— Af noget meget sørgeligt, svarede Berg.

— Ja — jeg synes ogsaa, Humøret staar paa Frost, sagde Lange, der var halvkrænket over Optagelsen af sin Historie og lettede paa sig. Det har vel ingen Hast, sagde Gerster. Det var jo kun et Løb herop, sagde Lange, for at se, om Du levede. Han tog Afsked og gik.

De to andre blev siddende tavse.

— Vi var i „Konstantia“ igaar, sagde saa Gerster. Blom og Brodersen og Damerne ....

— Hm, sagde Herluf blot.

— Vi drak Kaffe paa Balkonen — Du, og saa skød vi til Skive efter Flagstangen med Underkopperne .... Du skulde ha' set Buffetjomfruen og Kelnerne, hvor de „spjættede“ .... Erhard spilede Fingrene ud og trykkede Albuerne ind i Siden, som om man trak i ham som i en Sprællemand — for at vise, hvor Kelnerne havde „spjættet“. De var ganske blege, Du, sagde han.

Det var i det Hele en Forlystelse i Kredsen Blom at faa Folk til at „spjætte“. Man eksperimenterer, Gamle, sagde Blom. Eksperimenterne var mangeartede. Det sidste Eksperiment igaar — eller imorges tidligt — havde været d e t højst uskyldige: at de havde stukket Cigarerne med den brændende Ende i Munden paa et Par sovende Medborgere — hvad der dog havde foranlediget dem til at forlade Lokalet og forlægge „Eksperimenterne“ hjem til Damerne. Et Par Timer efter gik Blom og Lille-Gerster hjemad.

Gerster tog Portnøglen op: Du, sagde Blom. Vi er et Par Bæster.

— Ja, sagde Gerster. Det er vi.

— God Nat.

— God Nat.

Gerster gik op. Inde i sit Værelse gik han hen til det aabne Vindu — han stod og rakte tre Gange Tungen ud i Luften, før han lukkede det.

Ude i Gangen knirkede en Dør. Det var Professorinden, der ikke kunde vænne sig af med at ligge søvnløs, til hun havde hørt Erhard komme hjem.

.... Herluf og Gerster sad tavse igen. Saa sagde Gerster, — da de atter havde talt lidt om ligegyldige Ting — lidt dybt, med Øjnene i sit Skød.

— Du — tror Du nogen Sinde, jeg bliver forelsket! sagde han langsomt.

Herluf saá hen paa ham: Jeg véd ikke, sagde han sagte.

De sad igen stille en lille Tid, til Gerster rejste sig: Jeg har gjort et Bekendtskab, sagde han, tøvende og med Ansigtet mod Vinduet .... Jeg tror egentlig, jeg kunde komme til at holde af hende .... Hun er meget sød....

— Gift, sagde han.

Gerster stod lidt og i den samme — tøvende eller ubestemt misfornøjede — Tone som før, sagde han:

— Og Du? Naar bli'r det til noget i Vimmelskaftet?

I Vimmelskaftet laa den Heltzske Gaard, Frøken Asta Heltz' Hjem: Man „talte" jo nu i Aarevis om Asta og Herluf.

Herluf trak træt paa Skuldrene og saá i Gulvet.

— Nej, sagde Gerster med et Suk — det er det: man har s'gu mistet Tilliden, Du, til det, man selv gaar rundt og føler:

— Ja, sagde Herluf.

— Skal vi gaa ind til Mo'r? Gerster vendte sig.

— Ja — jeg vilde just sige det. Jeg skal gaa.

Der var ingen Døre mellem de tre Dagligværelser, det samme brunlige Tæppe gik over alle Gulve. Alt var polstret, men i dæmpede Kulører. Professorinden stod op fra Skrivebordet, da de kom ind.

— Vi forstyrrer Professorinden, sagde Berg.

— Aldeles ikke, smilte Fruen (i Virkeligheden havde man altid en Følelse, som om Professorinden kun fordrev et Kvarterstid i sin Stue som en Værtinde, der sidder og venter paa de Fremmede til Middag) .... Vel, har man travlt, sagde hun og pegede: Det er Kongressen, tilføjede hun og smilte, mens hun tog Plads i „Visithjørnet" bag et mindre Marmorbord med en lille Standhylde, der indeholdt Professorindens privateste Haandbibliotek: et Par Bind af Topsøe, Martensens Ethik og Meyers Fremmed-Ordbog.

— Mo'r bespiser allerede den medicinske Videnskab, forklarede Erhard.

— Aa, det er kun nogle Sektionsmøder .... Sektionerne, der skal dannes, sagde Fruen, og saa spiser de her hos os .... Gerster finder disse tørre Komitémøder passer ikke mere for vor Tid, smilte hun.

— Maa jeg spørge Mo'r, sagde Erhard: Skal saa Fruerne med?

— Ja — vi ta'er dem dog med, Erhard .... Det er det mildnende Element, mener Gerster, sagde hun. Erhard gav et Par halvmumlede Ondskabsfuldheder tilbedste om de medicinske Fruer, og Professorinden sagde: Erhard — vi hører selv med til Lavet, og satte sig tilbage i Sofaen (hun havde en egen bred Maade at sætte sig tilrette paa under Smaasladder, der mindede lidt om de tyve Aar i Provinserne).

— Naa, sagde Gerster, de taler vel ikke bedre om os.

— Nej, sagde Fruen og sukkede: Du har Ret i det, og hun gav selv, i en vis hyggelig Tone, en lille Historie om en Kollega tilbedste. Man talte i det hele frit hos Gersters — selv om de nærmeste Venner: Man kan jo se de smaa Svagheder, sagde Fruen, som havde hele Provins-Selskabets Skarpsyn for Smaating. Frisproget gjorde meget til, at hver straks følte sig vel i Huset, som optaget i den nære Kreds.

— Naar Erhard blot ikke siger det ved Middagsbordet, sagde Fruen. Erhard kender sin Fa'er ... Gerster har saa megen Korpsaand, forklarede hun Berg.

Der blev talt om Spisestuen: om man virkelig ogsaa turde lade dem spise tyve. Naar Mo'r vil ta'e Skammekrogen bort, kan man spise fire og tyve, sagde Erhard.

— Det er Erhards Syndebuk, sagde Fruen. „Skammekrogen“ var et Privat-Hjørne af Spisestuen med et Divanbord og den gamle Sofa fra Provinsdagligstuen. Erhard paastod, at hans Moder flyttede derind og strikkede, naar der ingen var hjemme.

— Ja — sagde Fruen — naar Vinden staar paa her, sidder jeg derinde.

Sandheden var, at „Skammekrogen“ var hendes kæ-

reste Plads. Naar hun skulde være alene hjemme, flyttede hun derind med en lille lavfodet Sparelampe, der næppe nok oplyste selve Krogen: Erhard kom ind og sagde Farvel — i Kjole og med det hvide Slips — før han gik.

Hun holdt af at se ham soigneret og fin (ogsaa Dametoiletter var et af de stadige Emner, Erhard og hun debatterede ved deres Yndlingsmaaltid, Frokosten, naar de var ene; og det morede hende stille, naar Erhard vidste saa „detailleret“ Besked); og naar han var gaaet, blev hun siddende, smilende ved Tanken om den Tid, da de endnu boede i Provinserne, og hun og Erhard, der var Gymnasiast, sammen læste det lille københavnske Dagblad med Billeder, som Erhard holdt bag Professorens Ryg, og hvis Kvartalspenge hun betalte — for at det kunde bringe dem Bud „derovrefra“.

Og Professorinden kunde blive siddende i sin Krog, fortabt i gamle Erindringer, uden at tage sig noget til — lige til Jomfruen bragte hende Theen paa en lille Bakke med en lukket Porcelænssukkerskaal: naar Profossorinden var ene, tilfredsstillede hun en lille hemmelig Svaghed, hun havde, for mørkt Puddersukker i sin The...

— — —

Et Par Uger efter skulde Berg spise til Middag hos Konferensraadinde Heltz.

En af Husets to stille Stuepiger hjalp ham Frakken af nede i Stueetagen — der var altid en egen ren Luft af de mange Planter paa Trappegangen — og allerede i den første Stue lød det som Mudret af et helt Fuglebjerg: Alle blev straks højstemte i Vimmelskaftet. Konferensraadinden snakkede og lo højt — med begge Hænder strakt frem mod hver, der kom — saa man saá hendes to Rader Tænder, saa hvide og sunde, som prøvede de hver Dag Kræfter med tykt Rugbrød.

Herluf undskyldte, at han kom for silde.

— Ja — det véd Gud, De gør, lo Konferensraadinden og rystede hans Hænder.

Der var tolv, femten Mennesker i Stuen: Ægteparret Jürgens, Professor Jürgens fra Landbohøjskolen, Fruen var fra Nakskov, en Ungdomsveninde af Konferensraadinden; Hr. og Fru Ekberg, der ikke havde regnet paa Daglys før Bordet og var lidt for pudret; Etatsraadinde Knudsen — ogsaa fra Nakskov — med Datter; Sundt; en lille ung Fru Stern, som Berg ikke kendte, og som han skulde have til Bords; Frøken Asta og Frøken Julie; og Huslægen med Kone, der nu kom med Tungen ud af Halsen og erklærede, han havde en Ulvehunger.

Alle snakkede i Munden paa hinanden, siddende og staaende rundtom i Stuen, hvor de store svære Møbler — de var ikke fornyet siden Konferensraadens Død for ti Aar siden — var spredt over Gulvet:

— Det er Asta, sagde Konferensraadinden. Jeg holder ikke af det. Jeg vil helst sidde fast opad Væggene.

Berg var gaaet hen til Frøken Asta — hendes Smil var slaaet frem imod ham lige straks ved Døren — og han talte med en halv sky, halv øm Stemme, mens hun blev ved at se ham glad ind i Ansigtet og smilte. Frøken Julie demonstrerede foran Huslægen: Tyvende Bal, Dr. Friis, tyvende Bal — i November, sagde hun og spilede Fingrene ud foran hans Ansigt; Frøken Julie var i lyserødt og mindede i Gestus lidt om en Ingénue paa Theatret.

De stilfærdige Stuepiger havde lukket Døren op, og man gik ind i Spisestuen i Lyset. Konferensraadinden øste selv op, og Sundt sagde — med Servietten stukket ind under Vesten, saa den skærmede et Stykke af Skjorten — og slog ud med de kønne Hænder over Bordet:

— Er det nu ikke rart? sagde han og smilte som en Bisp i en Gaaserede. Ja, Frøken Asta, sagde han og saá mildt til det første Glas Sherry: Fyrre — det er Zenith ... man forstaar et godt Bord, man har gjort Erfarin-

gerne, Damerne forkæler En ... Sundt svælgede i Herlighederne ved at være fyrre.

— Ja, ja, raabte Fru Jürgens leende. Sundt kender Fadene. Fru Jürgens brugte Talemaader som en holbergsk Pernille, var i Selskab udskaaret, saa hun regelmæssig i sidste Nu, før de tog afsted, maatte hjælpe efter med et Kniplingslommetørklæde, og var en Mønstermoder for syv „Drenge“, hvoraf den ældste var Rus iaar.

— Maaske er det Zenith for Herrerne, sagde Fru Ekberg.

— Naa, mine Damer, sagde Dr. Friis. De har saamæn ogsaa lært at konservere Dem.

De lo igen, og Konferensraadinden, der var færdig med Suppen, sagde betænksomt: Ja det er mærkeligt ... Naar jeg tænker paa min Moder ...

— Hm, sagde Julie, der delte Berg med den lille Fru Stern: jeg vilde dog finde det rart, om Bedstemødrene blev ved at gaa med Kappe.

Man fik en Fisk med Hummer, og Konferensraadinden, der havde Vinsmag, lod særlige Mærker gaa, støvede, rundt i Kurve:

— God? ... Ikke? nikkede hun fornøjet rundt til Herrerne.

— En Vin, kære, sagde Ekberg op imod hende. Han nænnede slet ikke at sluge den.

Lille Fru Stern havde ikke sagt et Ord, hun glemte endogsaa at spise og sad blot og stirrede med et Par store lyksalige Øjne, og bevægede undertiden pludselig Skuldrene opad — som en lille Fugl under Æggeheden.

— Mathilde, sagde Asta over Bordet og lo til Berg.

— Der flyver Dig en stegt Due i Munden.

— Ja, sagde den lille Frue og fo'r sammen. De drak med hinanden. Rundt om, over Bordet, blev der talt om Pigebørn og Opdragelse.

— Ja, jeg, sagde Fru Ekberg, der stadig havde An-

sigtet i Bevægelse (naar det var i Ro, begyndte det at markere „Zenith“) — ligefrem studerer min Datter.

(Denne langbenede elleveaarige var udstyret med Hoftepuder og Fingerringe, saa hun var ikke ulig en hellig Krokodille).

— Ja, ja, Fru Friis sukkede. Opdragelsen var en Kunst . . . Hvem kendte nutildags sine egne Børn? sagde hun, mens Fru Ekberg gentog at det var et Studium, og Fru Jürgens sagde: Fortrolighed — bare Fortrolighed, kære; og Konferensraadinden saá med sit glade Ansigt henover sine Døtre og sagde:

— Man kender da vel sit eget Kød og Blod . . . .

— Ja, Gud hjælpe os, sagde Frøken Julie i en halvhøj Parenthes og slog Viften ud: Vi er ikke fra Nakskov.

Men Hr. Ekberg var enig med Fru Friis . . . Det var en Revolution — en sand Revolution i de unge Gemytter . . . Hr. Ekberg tilskrev den Symaskinen . . .

— Ja — kære Frue, Symaskinen, sagde han overbevist . . . De køber ude — køber de ikke alting ude? De køber „færdigt“ — man køber færdigt . . . . Hvad skal man saa gi' de unge Døtre at bestille . . . . Vil De sige mig, hvad man skal give dem at bestille?

Etatsraadinde Knudsen, der var lidt døv, og som først nu var kommet rigtigt paa det klare med Samtalen — hidtil havde hun indskrænket sig til at nikke glad ned til Konferensraadinden hvert femte Minut — sagde, at de hørte, de læste — de fik for meget at vide . . .

— Og danser for meget, sagde Professor Jürgens ned over sin Tallerken.

Man serverede en Oksetunge i Madeirasauce med Trøfler, og Hr. Ekberg forlod Symaskinen; hans Frue var blevet mere højrøstet (Fru Ekberg blev altid et Øjeblik højrøstet, naar hendes Mand fortabte sig i dybsindige Materier) og talte om Skolerne: Ja — hos Frøken Zachrisson havde hver Elev et Apparat paa sin Plads, saa de rettede Ryggene . . .

— Ja — den Sidden bukket, sagde Konferensraad-

inden nede fra sin Bordende: den er en Ulidelighed .... Den er det, der gi'er den megen Blegsot ....

— Nej, sagde Fru Jürgens; vi Nakskovere — Emma, hun løftede Glasset mod Husfruen. Paa Nakskov, Anna, raabte Konferensraadinden ned til Fru Knudsen: Paa den gamle Tid, Anna.

— Ja — paa den Tid, sagde Fru Knudsen og nikkede. De drak alle tre: Jo, sagde Fru Jürgens og satte Glasset resolut ned, vi kunde tumle Springfyrene. Hun slog en Brødkugle over paa Professoren: Han husker Skovballerne, sagde hun og lo.

Hun blev ved at tale om Nakskovtiden, Etatsraadinden hørte kun det halve, men sad og smilte: Ja, ja, Frederikke, Du var nu altid det muntre Blod, sagde hun. Konferensraadinden sad med Taarer i Øjnene over sit Glas — hun tænkte paa Konferensraaden.

— Mo'r, hviskede Asta op.

— Lille Børn, sagde Fru Heltz og saá fra den ene Datter til den anden. Hun løftede Glasset og Døtrene svarede. Asta holdt Glasset op med Øjnene paa Herluf — de straalende Øjne — og han hævede ogsaa sit Glas, og de drak, med Blikket paa hinanden, mens hele Bordet summede af al den glade Forelskelse i Nakskov.

— Slyngel, sagde han til sig selv, mens han drak og blev blussende rød, idet han satte Glasset ned paa Dugen.

Alle lo og snakkede; selv Frøken Knudsen vaagnede ved det pludselige Ord „Ramløsa" og gav sig til at forfølge en Familie „Beck-Friis" op gennem Aarhundrederne; Fru Jürgens sluttede af med Nakskov og slog ud mod Sundt.

— Nej, nej, — der var ingen gamle Ungkarle der ... Da vidste Folk, hvad de vilde — min Kære, og kunde bestemme sig.

Hr. Ekberg slog paa sit Glas, men Herluf hørte ikke efter, hvad han sagde. Han stirrede kun paa Asta, der smilte frem over Bordet, ved Siden af Sundt, Lyset fra

Kronen lod Atlasklivet skinne som et Panser om hendes Bryst: Hvor er hun smuk, tænkte han.

— De kender vist — Berg fo'r sammen, det var virkelig den lille Fru Stern, der havde talt, og to Gange havde maattet sige: „De kender vist", og var blevet saa rød som en Pæon. De kender vist en . . . Hr. Gerster, Erhard Gerster, sagde hun og hun tabte fuldkommen Fatningen ved at nævne Fornavnet . . .

— Ja, sagde Berg . . . . ja . . . . Han tog ikke Øjnene fra Asta: Og hende skulde Du ikke elske, sagde han til sig selv . . . . Ja, Fruen kender Gerster? sagde han.

— Ja — sagde den lille Frue — det er en Ven af min Svoger; hvorpaa hun blev helt borte i Forvirring og ikke mere oplod sin Mund, til de rejste sig fra Bordet.

Kaffen blev baaret om i Dagligstuen under „Tak for Mad" og Støjen. Fru Jürgens blev staaende hos Konferensraadinden lænet til sin Mand:

— Ja, sagde hun, jeg har faaet Lov til at beholde ham. Og de to Veninder blev staaende Haand i Haand, mens Professoren gik hen til Herrerne, der var overvættes varme og rødho'dede og talte om Adolfs nye Forretning: Ja, det er nye Spisesedler, han vil lave", sagde Ekberg — og om Gersters Klinik: Det skulde særlig være med døvstumme, han eksperimenterede:

— Ja, sagde Dr. Friis, de klager ikke.

Alle snakkede, og ingen hørte, hvad den anden sagde. Fru Ekberg havde fanget Sundt ind i en Hjørnesofa og talte om, „hvad man da egentlig antog var Kvindens Bestemmelse", mens hun saá ham lige ind i Ansigtet gennem sin Stang-Lorgnet.

Ekberg kom til — i et Par Buer over Gulvet —: Kære, sagde han til Sundt, hun forfærder Dem . . . ikke? hun forfærder Dem . . . Ja, sagde han og slog beundrende ud med Haanden, hun er radikal . . .

Ovre i det andet Hjørne stod Asta, Berg og lille Fru Stern i en Klynge: Ikke? sagde Asta og „rullede" den lille Frue: hun ligner en Fugleunge?

— Nej, nej, rør mig ikke, raabte den lille Frue, hun var purpurrød og skubbede Skuldrene op, saa kilden som et Kid: Rør mig ikke, siger jeg . . .

Lidt efter lidt trak Herrerne ind i Rygeværelset, hvor Hr. Ekberg talte om Ægteskabet: Ægteskabet, sagde han, kære Ven — v o r t Ægteskab er et Kammeratskab.

De andre Herrer sank hen i Tavshed, tyggende paa Cigarerne; de kendte det Ekbergske Ægteskab ud og ind fra Rygeværelserne.

Inde i Dagligstuen var Damerne faldet lidt til Ro, mens Fru Knudsen og Fru Ekberg talte om nye Lejligheder og Eskilstuna-Ovne:

— Ja, ja, sagde Etatsraadinden, ja, ja . . . men de varmer ikke, de varmer ikke . . .

Ud paa Aftenen spillede de Lotteri, Damerne og Sundt, der sad og glædede sig over alle de kønne Hænder, der løb saa travlt over Bordet. Fru Jürgens raabte op, og Konferensraadinden og Fru Knudsen var saa ivrige som Børn: Hva' for et Nummer? hvad sagde hun for et Nummer? sagde Etatsraadinden.

— Aa, d e har ingen Øjne i Hovedet, sagde Konferensraadinden, som satte paa baade tilhøjre og venstre, hos Frøken Knudsen og den lille Fru Stern, der bare sad og smilte ud i Luften og kildrede sin lille Barnehage med Spidsen af sin sammenfoldede Vifte.

Asta kom imod Berg i Spisestuedøren: Spiller De ikke? sagde hun. Jeg ikke heller. Stemmen lød paa én Gang saa besynderlig fraværende og modløs; kom — inde i „Fa'rs Stue" er der stille. De gik gennem Spisestuen ind i Konferensraadens Værelse, hvor de store Møbler, med Kæmpesofaerne i Nicher, stod urørte, som da han levede. Asta satte sig.

— Hvad bli'r det saa til, sagde hun. Med Theatret.

— Véd ikke, sagde han. Men pint af Usikkerheden, næsten Frygten, der altid sneg sig ind over ham, naar de var ene, begyndte han — blot for overhovedet at tale, kun for at de ikke skulde sidde tavse — at fortælle hende alt. Han talte om den store Opgave, om

Arbejdet, om Anstrengelserne, om alle Planerne, om alt det, som endelig, endelig skulde fylde hans Liv; han talte, blev ved at tale; som drevet frem af en hidsig Utaalmodighed, for hvilken han ikke selv gjorde sig Regnskab, oprullede han som et Fremtidskort over hele sit Liv, — til han tav, aandeløs som efter et langt Løb, og pludselig paany følte sig forvirret foran hendes stirrende Blik, næsten angst:

— Og jeg da? sagde hun.

Herluf bøjede uvilkaarlig sit Hoved, næsten som En, der dukker sig for et Slag, mens Asta blev ved at stirre paa ham:

— Jeg kan gaa her som en gammel Jomfru og ryste mine Krøller — og som fortvivlet rystede hun de tænkte Krøller — gaa her — — alle de Aar, sagde hun.

Hun hulkede, med Ansigtet ned mod Bordet, kort og stille.

Herluf havde rejst sig, han fandt ingen Ord, mens han krammede om Bordet — det var som i et ulideligt Nu al den ganske Afmagt skulde samles af disse fire Aars Forsøg paa at føle Kærlighed:

— Asta, sagde han.

Og i samme Nu holdt han inde: Men det er jo derfor, Du har anstillet det hele — for at komme løs, sagde han til sig selv; og han tav og følte sig blodrød som en Desertør, fejg og elendig, som en Falskner, der gribes.

Asta løftede Hovedet og forsøgte at tvinge Graaden tilbage: Dér ser man, hvor man bliver følsom imellemstunder, sagde hun og vilde smile.

— Ja — De har vist ganske Ret, sagde hun: Vi skulde alle søge Virksomhed, sagde hun. Hun rejste sig, nikkede til ham og gik.

Herluf stod endnu nogle Øjeblikke, da hun var gaaet.

Han vidste ikke selv, hvad Paaskud han for Konferensraadinden fandt til at gaa — hvor Synet af hendes gode Ansigt smertede ham, som en hemmelig Tyv —; ude i Gangen stod den lille Fru Stern:

— De gaar ogsaa, sagde hun, helt forfjamsket.

— Ja, sagde Berg.

— Ja — jeg ogsaa, sagde hun og gav sig til at knappe Handsken op igen. Nede paa Hjørnet løb Berg paa Lille-Gerster under en Lygtepæl: Ja — Godnat, sagde han blot, han hørte ikke, hvad han sagde, og gik videre.

— — Gæsterne var gaaet, og Konferensraadinden vandrede rundt i sine Stuer og smaasnakkede. Kokkepigen kom ind og blev takket, glorød endnu efter Anstrengelserne:

— Rigtig nydeligt, Sofie, altsammen rigtig tilpas . . . Ogsaa Suppen, netop tilpas . . .

— Naar Etatsraadinden kun er tilfreds, nejede Sofie — Sofie Kokkepige kom aldrig længer i Rangforordningen end til Etatsraadinden, det havde hun nu kaldt Fruen i tyve Aar.

— Ja, rigtig tilpas, Sofie, sagde Fruen.

Gamle Sofie gik, og Konferensraadinden satte sig, lidt træt, og saá ind gennem sine kønne, stille Stuer. Det var Astas Hoved, som hun følte ind til sin Skulder.

— Ja, vi har det godt, Børn, sagde hun . . . . Vi maa være Gud taknemmelige.

Asta trykkede hendes Hænder og rejste sig. Hun gik ind i Faderens Stue. Julie havde slaaet sig ned ved Klaveret i Kabinettet og kvidrede sin Livvise.

— Sidder Frøkenen her, sagde en af de stille Stuepiger, der kom med Pusteren for at slukke.

— Stine kan godt slukke, sagde Asta.

Pigen slukkede. Inde i Kabinettet jodlede Julie, mens Asta sad i Mørket.

Det var nær ved Midnatsstunden,
da Babette og Benoit
gik fra Gilde gennem Lunden:
Der var mørkt og fælt — hu, ha!
Stakkels Knøs han gøs med Rette.
Faldri faldrala fari lari lette.
Aa jeg ryster, sa' Benoit.
Aa din Kryster, sa' Babette.

Saa holdt hun op og slog Klaveret i.

— Asta, kaldte Moderen ind gennem Stuerne.

— Ja, Mo'r. Asta gik ind til de andre.

— Gud forbarme sig, hvor dog Mathilde Stern er kedelig, sagde Julie, som sad paa Sengekanten i Søstrenes Sovekammer.

— Er det en ung Frue, sagde hun og slog de fremstrakte Ben kækt mod hinanden under Natkjolen. Man gifter sig vel da, for at dette skal høre op . . .

— Hvilket?

— Pyh, sagde Julie blot og krøb i Seng.

— — —

Herluf Berg gik op og ned, op og ned, i sin Stue og førte lange Samtaler med sig selv:

Det var altsaa forbi: han var løbet infamt derfra. Og han havde kun — han eller denne Hr. X, der sad i den mørke Bagstue i hans Hjerne og regerede i Smug — fra den første Dag taget Haand i dette, filtret sig ind i dette: Virksomhed, Planer, Theater, for at slippe og „komme løs“.

Det var det, der havde ligget bag Ordene — straks, den Gang oppe i Redaktionsværelset, da han første Gang sagde (og blev forbavset, som havde en fremmed talt, en anden Mand, der stod ved Siden af ham): „Og man kom løs“ . . . og han havde vidst det lige straks, hvad det betød, og havde dog handlet videre i Skjul af alt det andet — det om „Virksomhed“ og „Planer“.

Og nu var det sket. Nu var alt forbi og rigtig dødt.

Hvor han huskede den første Aften, da denne Kærligheds-Kamp begyndte, da han kom hjem fra Bal: saa sikker, hed og munter, med hele Fanget fuldt af Smil og Minder. Og saa, midt som han sad — da havde hun smilet og der havde de vekslet Blik, tænkte han — havde han sagt, selv sagt, pludselig ud i Luften (just saadan som hint første: Og man kom løs):

— Ja — elske hende, gør Du jo ikke . . . Og han havde selv hørt Ordene med en Angst, saa han sprang

op som for at værge sig eller som for at løbe fra dem, men Stemmen blev blot ved.

— Men det véd Du jo godt, at Du ikke elsker hende ... Det har Du jo aldrig troet, at Du elskede hende, blev den ved med sin standhaftige Ro som en Mand, der slog ham venligt paa Skuldren:

— Det har Du jo hele Tiden vidst, sagde Stemmen venligt — denne nye „Sokrates-Røst“: at det ikke er Kærlighed. Pust det bare ikke op til Kærlighed.

Fra den Dag var Kampen begyndt — Forsøgene paa at føle Kærlighed; hvor han tvang sig i Hede, og hvor han lunede med Stemninger; hvor han sad med Pulsen af hver en Følelse, og hvor han rugede hver Fornemmelse hed i sin Fantasi — for at spørge: Hvorfor skulde det ikke være Kærlighed? Er det ikke Kærlighed? Og denne „anden“, denne Hr. Sokrates, smilte kun og spurgte igen: Hvis Du tror det?

Og alligevel han saá hendes Skønhed, og han begærede hende. Han kunde have ofret hende alt ... ti ofre kunde han, kun ikke elske ...

— Og hun.

Hvor han havde gættet hende — hvor han havde forstaaet hende.

Som idag mødte hun ham hver Dag med et Smil, sikker og tillidsfuld — et Smil, som naar Solen gik gennem Skyer, straks naar de saas. For under Fraværelsen sugede hun Tillid af Erindringerne, som hendes Tanker pudsede op, og hun troede, naar de ikke saas.

Men naar de saa mødtes, og de sad overfor hinanden — og hun lyttede med sit ganske Væsen paa blot én Lyd, én Tone, som Lidenskaben har dem — saa sneg Uvirkeligheden sig langsomt ind over hende, og de følte begge hjælpeløst den samme uhyre Modløshed, under hvilken de sank sammen ...

Og der var ingen Mulighed for et Samliv til at klare det. Kun Sæsonens og Konveniensens Møder, mens Tvivlene afstumpede hver Følelse, Dag for Dag. Og alt blev vagt imellem dem, og man som levede kun i om-

skrivende Ord og Talemaader: Forholdet blev som Bruddet var — nu idag . . .

Herluf stod ved Vinduet, halvafklædt allerede, da det fløjtede nede paa Fortovet. Det var Gerster. Kan jeg komme op? sagde han.

— Ja — men jeg gaar i Seng. Herluf smed Nøglerne ned.

Lille-Gerster sad ved Sengen med Overfrakken aaben og rød i Kinderne:

— Hvor kommer Du fra, sagde Herluf, som laa i Sengen.

— Du — sagde Gerster — Du, jeg tror, jeg elsker, brast det ud af ham.

Han fortalte om hende. Hun er det sødeste, Du, sagde han. Hans Stemme havde endnu over sig som en Klang af alle Stævnemødets Kælenavne, som han kom fra.

— Det er hende — den Gifte, sagde han og smilte. Han saá ud som en Rus ved sit første Sold, som han sad.

Herluf havde ikke sagt et Ord. Men som var den en Sten, han løftede for fysisk at dulme en stor Smerte, tog han om Hovedpuden og skød den bort:

— Og jeg tror, jeg imorgen bliver Victoria-Theatrets Direktør, sagde han.

Gerster hørte knap: Naa — endelig, sagde han. Og han blev ved at tale, med sin sært vibrerende Stemme, mens Herluf Berg — Virksomhedens Mand fra imorgen — med Hovedet paa Armen blev ved at stirre paa dette Menneske, der elskede.

— — —

Næste Dag underskrev han Kontrakten.

Victoria-Theatret skulde, under Konsortiet: Martens, Adolf junior og Herluf Berg, aabnes om tre Maaneder.

Et Par første Kræfter havde Martens eller Spenner allerede sikret sig: En Primadonna, som var blevet

uklar med sin gamle Direktør, og en Elsker, der et Par Aar havde givet sig af med at spille med tre Stjerner som Gæst, Resten af Personalet tog man fra en Trup, der havde rejst i Norge.

Sæsonen vilde jo være langt henne, naar man fik aabnet, og man kunde sagtens spille de Par Maaneder „paa Huset“.

IV

Adolf og Berg var saa tidligt paa Benene for at træffe Martens hjemme og lægge Beslag paa ham, før han gik til sine Bygninger, at „Bygmesteren“ sov endnu, da de kom — Martens snuede i det hele noget længere, efter at Victoria-Restauranten var aabnet.

Fru Martens lukkede Døren op til Stuerne (hun talte som en lavmælt „Gaardkone“ og tog ikke Øjnene fra dem), hvor Hædersgaverne paraderede med Flor om, og Bordtæpperne var bøjet sammen med Vrangen opad.

Fru Martens listede et Par Gange ind over Løbestykkerne gennem Stuen, mens de ventede, til Martens arriverede syngende. Han sang den ganske Dag nu i Travlheden, da Aabningsdagen nærmede sig.

Konsortiet kom afsted, og ude paa Trappen stødte de paa lille Hr. Canth, der gik ned: God Morgen, Hr. Fuldmægtig, sagde Martens, der altid hilste paa lille Canth i en godmodig-opmuntrende Tone, som slog han ham paa Skuldren med et: Naa — frisk Mod, mens man læste hele den ubetalte Husleje paa den lille Fuldmægtigs Fysiognomi.

— God Morgen, Hr. Fuldmægtig, sagde Martens igen og rystede paa Hovedet hen til Berg — bag Canths Ryg, der gik foran dem ud af Porten med „Putte“, sin yngste Pode. Lille Canth traskede hver Dag med Putte til Skole, før han gik i Retten.

De tre Kompagnon'er styrede ned mod Theatret, Mar-

tens i Forvejen, febrilsk som han altid blev, naar han bare nærmede sig „Bygningerne“. Forgylderne sang i Forhallen paa de høje Standstiger, mens de lagde sidste Haand paa de blomstrende Friser; paa Trapperne slog Arbejderne Bræddestykkerne over Trinene bort, og de traadte for første Gang paa de blanke Fliser; Martens gik omkring, trippende om de andre, helt „borte“ foran de pompejanske Vægge, der straalede nye imod ham — man havde borttaget Lærredet om Morgenen.

I den runde Logegang kom de ikke frem; en Flok Arbejdere transporterede et tilhyllet noget og spærrede Vejen:

— Hvad er det? sagde Adolf, som aldrig gav Tid, men vilde frem.

Det var den gyldne Victoria til Foyeren. Lad os se hende, sagde Adolf og slog Lærredet bort med sin Stok, saa man saá Gudindens slanke, forgyldte Ben.

— Satans, som det rene Bronce, sagde Adolf.

— Ja, svært ægte ser hun ud, sagde Formanden. Arbejderne gik videre med Sejrsgudinden. Inde fra Tilskuerrummet, hvis Logedøre stod aabne, hørte man Dekoratørernes travle Hamre, der slog Guldsøm i Brystningen, og Dampmaskinens Støj fra Varmeapparatet, der tørrede Huset. Bag dem lød høje Ohøj fra Arbejderne, der bragte „Nike“ paa Plads paa Piedestalen.

— Hr. Spenner ventede, meldte et Bud fra Kontoret; og de gik ned i Stueetagen mod Gaarden. Det var blot „de smaa blaa“ for Dagen, sagde Hr. Spenner muntert og præsenterede en Række Blaat-Papir paa Pulten. Adolf konfererede og skrev under, Martens skulde ogsaa give sin Underskrift et Steds.

— Ja, det er snart sket, Hr. Berg, lo Hr. Spenner hen til Herluf: Naar Navnene gør det. — Han tog kælent henover Papirerne, mens han lagde dem sammen i Bankbudets Mappe med det gyldne „Victoria“ paa Bindet.

— Ja-a, sagde Martens, som blev ved at sidde og

stirre forundret ud i Luften, efter at han havde skrevet under.

— Naa, De vil altsaa ikke have nogen Mønt ud fra Forretningen, sagde Adolf og slog et Par Afskedsslag til Pengeskabet med sin Stok.

— Nej — vi sørger for os selv herude, sagde Spenner.

— Vel. Adjø — de Herrer. Adolf satte Hatten paa, og ogsaa de andre brød op. Hr. Spenner blev alene og sad foran sit store Pengeskab med de forgyldte „Sfinxer“ paa Hjørnerne, bøjet over Pulten. Han drev ganske tankeløs sin Yndlingssport at skrive Navne efter paa Klatpapiret: Martens' „s“ endte altid med saadan en hjælpeløs, lille, strittende Streg ligeud, som en afhugget Hale.

Herluf gik op i sit eget Kontor, Dørene lod han staa aabne, han holdt af at høre Husets Støj, mens han arbejdede: Dekoratørernes Hamre gik i Takt, og Skuespillerne, der kredsede i Theatret hvileløse den ganske Dag, lo i Garderoberne. I Kælderen pustede den nye Dampmaskine som et ungt Dyr, der utaalmodigt pruster i Tøjet, og hvert Minut sendte en Skuespiller fra Scenen en Prøvejodlen ud i det tomme Rum.

— Godmorgen, Frue, raabte Herluf fra Døren. Han havde genkendt Primadonnaens Stemme.

— God Morgen, svarede hun — ud i Tilskuerrummet, saa det klang.

— Spar paa Røsten, raabte Berg: Imorgen er der Prøve.

— Vel, svarede hun igen. Og Programmet?

— Bliver ved de to Enaktere og Prologen.

— Hm. Det ene svenske? raabte hun.

— Ja.

Der blev banket paa den modsatte Dør, og der begyndte et sandt Kørind. Det var først Theatermaleren — i Baret og Bluse — med Favnen fuld af Udkast, som han i mindre end fem Minutter havde bredt ud over alle Stole, mens han talte i ét væk; og Hr. Stær — med

aaben Overfrakke og halvt i Knæ af Foraselse — der haabede, i Theatrets Interesse, at kunne se Etablissementet to Dage før den øvrige Presse — af Hensyn til sin skandinaviske Korrespondance.

Et Par Skuespillere, der havde „lugtet Journalist" i Huset, bankede ogsaa paa og kom ind, og man hørte ikke Ørenlyd for den halvtyske Theatermaler, som forklarede Berg sine Udkast, hvis Farver skreg i Dagen, og de to Skuespillere, der lod Munden løbe foran Stær, som sad op paa Skrivebordet — Hr. Stær sagde altid Nej Tak til en Stol og faldt saa hen paa et Bord, hvor han blev — og saá træt ud, mens han i Tankerne udparcellerede Sladderen mellem Stjerner à en Krone i Bladenes Petitrubrikker.

Berg, der var ganske ør i Hovedet af Theatermalerens Forklaringer, hvoraf han intet forstod, vendte sig til de andre og sagde med Haanden paa Hovedet:

— Ja, sagde han (Hr. Stær talte om indleverede Stykker) jeg har i en Maaned læst syv og firs.

Telefonen begyndte at ringe, mens Hr. Stær spurgte ud om Titler, og den ene Skuespiller, der ikke lod sig overdøve — han havde i fem Aar spillet ældre Helte i Broderrigerne, med Hovedstation i Trondhjem, og havde faaet en bred Diktion — blev ved paa sit halvnorsk:

— Lad os først have kompletteret vort Personale . . . Og man skal høre fra os, høre fra os . . .

Telefonen blev ved at ringe; det var fra Adolf: Hr. Berg maatte komme straks. Berg opløste Konciliet; den ældre Helt maatte han lempeligt skubbe ud af Døren, og endnu paa Tærskelen blev han greben af Overlampisten, der skulde have Oplysninger om Belysningsprøven for Pressen.

Paa Trappen til Direktionsværelset havde der — til Ære for Hr. Stær — samlet sig en liden Flok Skuespillere, der hilste; Primadonnaen talte, bøjet frem, højt til en Kammerat paa Afsatsen nedenunder og stak sine højvristede Fødder frem mellem Tremmerne i Gelænderet . . .

Ved Porten skiltes man ... „Ørnulf“, den ældre Helt, skulde samme Vej som Hr. Stær, og Berg naaede op i en Droske.

Udenfor Forretningen paa Købmagergade var der formeligt Opløb foran en Silkepapirs-Mandarin og -Manderinfrue i naturlig Størrelse, der valsede i Udhængsskabet. Herluf gik ad Bagvejen ind i Kontoret, hvor han hilste paa et Par unge spanskskæggede Malere, der dovnede med Cigaretter i Munden i en Sofa, og nikkede ind til gamle Hr. Adolf, der sad bag en Tapetdør i et lille halvmørkt Rum fuldt af gamle Kotillonsrester, og talte Kontrolmærker for Forretningen.

Adolf junior rev Døren til Butikken op og raabte noget ind: Ja — Goddag, nikkede han til Berg og var væk igen.

— Har De set det? sagde en af de sløve Malere og pegede paa Døren.

— Hvilket?

— Arrangementet, sagde han ... Vi har s'gu arbejdet hele Natten.

Herluf trak Døren til Butikken til Side for at gaa ud paa Trappen, der var høj som en Altan, og sendte i det samme en Ed ind til Malerne: hele Rummet var paa én Nat blevet til et lille Kina.

Den store Disk var rykket ud, og midt i Rummet stod en Kæmpe-Mandarin og nikkede under sin Parasol: foran Hjørnespejlene prangede et Par udstoppede Paafugle over Guldpapirsskærmbrædter, med Halerne bredte ud over smaa Sofaer; og foran Langvæggen, der blev helt borte under Marokkotæpper og Majstraabuketter og Palmeblade, var der bygget en Grotte af Vifter og udspilede Parasoller og Lampeskærme, hvor inderst inde en stor Kineserfrue sad og nikkede mellem to Lamper .... To skæve Taarne af Mozart og Beethoven i Pap — „Medailloner til Pryd over Pianoforter“, der var Forretningens sidste Nyhed — bøjede sig halvvejs sammen over Grotten.

Hele Rummet var én Forvirring af Viftedekorationer,

eftergjorte Skjolde og opspændte Papirsparasoller, som stod og som hang.

Og midt i det hele havde Adolf i sidste Øjeblik, i det fulde Lys fra Vinduerne, paa en Piedestal lige ved Døren, stillet en Prins Karneval i skrigende gul Silke — en Rest fra et Maskebals-Arrangement — der ragede op over alt med sin sejrrige Briks i Haanden.

Døren stod ikke for Folk, der kom og gik. Det var én Beundring: Hvad han havde for Idéer — Naar blev han udtømt? — — Ja, man maatte forbavses .... Alle snakkede.

— Mig maa De hjælpe med noget fikst til en Kotillon, sagde en lille Dame og rejste sig paa Tæerne.

— Alle Damerne vilde kun handle med Adolf, og de trængtes sammen om ham — under Kineseren — som Konfirmandinder, der vil have skrevet Navn i Salmebogen, om Præsten:

— Bedste Hr. Adolf — mig, sagde lille Fru Canth, der var her med Fru Strøm. Men Adolf hørte ikke, han blev ved at gestikulere foran Professor Gerster og en Kollega fra Fakultetet, som gjorde Bestillinger til den hygiejniske Kongres:

— Men Hr. Professoren vil blive aldeles tilfreds — aldeles tilfreds, forsikrede Adolf.

Fru Canth og Fru Strøm opgav det og slog sig til Ro under Paafuglene: Fru Canth skulde have en „net" lille Spiseseddel — „til selv at skrive paa — men noget net" ...

Travlheden blev ved. De to Professorer, som ventede paa et Overslag, gik rundt og saá paa Kunstblade. Lige under Trappen hørte Berg Professor Gersters behagelige Stemme sige til Kollegaen, der saá i en Mappe:

— Bedste Ven — Frederiks Hospital — Frederiks Hospital erklærer vi, er under Restauration under Kongressen.

Og Adolf, der var færdig med Overslaget og kom hen til de to Herrer, sagde pegende paa Kunstbladene:

— Ja — det er Fotogravurer, ganske nye ... ikke til at skelne fra Kobberstik ...

Herluf gik tilbage i Kontoret; de to Malere var allerede gaaet. Den gamle Adolf, der altid gik hjemløs om med en medtaget Filthat paa Hovedet og ikke vidste, hvor han skulde gøre af sig selv, og hvor han skulde være, men trippede rundt og lagde et fortygget Penneskaft i hver Krog, var idag helt forskræmt og havde allerede lavet sig til at traske hjemad ad Bagdøren ... Gamle Fru Adolf vovede sig sjældent stort længere end til lige indenfor Døren i den nye Butik, hvor hun stod lidt, i sin Regnkaabe, og smilte til „Frøknerne i Forretningen", til hun havde set Sønnen:

— Hvad er det, Mo'r? sagde han i Skyndingen.

— Det er ingenting, Konstantin, sagde hun og gik saa igen.

Lidt efter lidt blev der stille i Butikken. Adolf kom og satte sig tungt i Sofaen: D e t var en Dag, sagde han.

Herluf lo: Naa — hvor mange Dusin Papirs-Tallerkener er der saa solgt til Væggepryd, sagde han.

— Gud forbarme sig, sagde Adolf, mange desværre, dem sælger vi med Tab .... Man maa jo skaffe Folk indenfor sine Døre.

Han rejste sig igen og tændte Gassen for at vise Berg Indbydelseskortene til Theatrets Belysningsprøve for Pressen.

I Butikken var der blevet tomt, og det skumrede lidt efter lidt. De tre „Frøkner" sad trætte foran den store Grotte, hvis Lamper var gaaet ud. Og kun den store Mandarins hvide Skaldepande lyste, op og ned, i Skumringen, mens han nikkede.

— Tænder vi saa? sagde Adolf fra Trappen.

— — —

Berg gik hjem med og spiste hos gamle Adolfs. De to Gamle ventede allerede i Spisestuen, hvor en ny

Buffet med Spejle stod paa Langvæggen, prydet med en stor pletteret Opsats, hvor paa en Spejlglasbakke tre Svaner svømmede under en Aakande — en Fødselsdagsgave fra Konstantin til sin Moder.

— Jeg holder ikke af det, sagde Fru Adolf — hun havde den Vane at trække Folk hen i Krogene for at lette sit Hjerte lidt, naar Konstantin gik ud af Stuen — jeg holder ikke af det .... det „Elektro“ .... Vi spiste med Jern, Hr. Berg, til den Dag, vi havde „ægte“ .... Adolf gav mig tre Gafler hver Jul, til vi havde atten ...

— Naa, min Pige, Du har saamæn forstaaet at samle godt med Sølvtøj, sagde gamle Adolf og pegede over mod Skabene, hvor Husskattene blev opbevaret, indpakket i defekte Lagener og Tarlatan.

— Ja, ja, Adolf, sagde hun, naar man siden kan det, Mand.

Konstantin kom ind igen, og de satte sig tilbords. De fik ingen Suppe, men i Stedet for en Mellemret med mange fine Ting i Krustader. Siden Konstantin havde været de to Aar i Frankrig, spiste de hos Adolfs efter en fransk Kogebog, Konstantin havde bragt med fra Paris. Fru Adolf fik det oversat af en Niece og havde snart gennemstukket alle Bladene med sine Strikkepinde for at indprente sig Ordene. Men det var og blev hende en svær Ting — „de putter saa meget sammen“, sagde hun til Berg — og hun sad med Livet i Hænderne over Krustaderne.

— Hvordan er de, Adolf? sagde hun og flyttede sig paa Stolen. Konstantin turde hun ikke spørge.

— Udmærkede, min Pige, udmærkede, sagde den Gamle, der pustede med Ganen helt forbrændt af alt det stærke Stads.

— Udmærkede, sagde han.

— Ja — de er ganske gode, Mo'r, sagde Adolf junior.

— Den unge Herre siger, vi har været heldige idag, Marie, sagde Fru Adolf til den gamle Pige, der tog Tallerkenerne ud — helt nervøs af Glæde.

Da de var færdige med at spise, drak de Kaffen i Dagligstuen, før Konstantin og Herluf gik igen. Gamle Fru Adolf sov inde i Spisestuen med „Dagbladet" i Skødet i sin Hvilestol — og kaldte den gamle Pige ind for at faa lettet sit Hjerte og fortælle om „Drengen".

Til daglig fik Fru Adolf jo ikke meget at vide, og spørge turde hun ikke — for han har jo naturligvis altid saa mange Ting i sit Hoved, sagde hun —; men naar Herluf spiste der om Middagen, talte de om alle deres Planer og Projekter, mens hun sad og spilede Øren og Øjne op:

— Ja — de har Idéer, de har Idéer, blev Fru Adolf ved til den gamle Marie.

Gamle Adolfs havde aldrig haft mer end den ene Søn.

— — —

Der skulde første Gang „tændes" i Victoria-Theatret, og alle Skuespillerne var der. Gamle Fru Adolf var gemt i en Krog oppe over Kongelogen, hvor hun var arriveret en Time før Tiden, og hvor hun blev helt forskrækket, da Døren sagte gik op bagved hende, og en anden „Kvindeperson" listede sig ind og satte sig i det andet Hjørne i Mørket.

Man hørte Skuespillerne hviske nede i det mørke Hus, og oppe bag Tæppet Skridt og Kommandoraab, indtil Rampen med ét blev lys, og der lød et langt „Aah!" fra Parkettet, man saá Tæppet for første Gang. Engle trak et Fløjlsforhæng bort fra en Søjlegang, hvorfra man en Foraarsmorgenstund saá gennem Ørstedspark ud mod det ny København. Frem gennem en Sidegade lyste Palmehusets Kuppel i Solen.

Skuespillerne blev ved at raabe, mens den store Lysekrone langsomt begyndte at sænke sig — den bredte Lys over Loftet, hvor Kunstens og Vaarens Genier i forgyldte Felter dængede hinanden med Roser, de plyndrede fra Overflødighedshorn; og kastede Skær ind mod Logernes Baggrund, hvor gyldne Smaastjerner lyste

paa Graat: alle Balkonrandens Engle dansede, medens de blæste paa deres luende Tuber.

Der var blevet ganske stille, mens Kronen sank. Oppe i Logen bøjede Fru Adolf sig frem og fulgte aandeløs det straalende Monstrum, der dalede majestætisk; den anden Kvindeperson i Krogen stirrede kun mod Loftet — Hænderne havde hun foldet, inde under Logekanten, hvor der var mørkt.

De to Kompagnon'er stod og ventede oppe i Scenerummet bag den yderste Kulisse. Da de hørte den første tunge Gliden af Tæppet, der hævede sig første Gang, greb Adolf Herluf krampagtigt om Haandledet og gik bort, i Angst, ned i Kælderrummet.

Dekorationen, man saá, var en gammeldags Sal med store, aabnede Glasdøre i Fonden. Baggrundstæppet skelnede man endnu ikke ret. Men nu gik Maanen op, og alle Skuespillerne skreg Bravo i Salen: det var „Fader Holberg"s Kongens Nytorv med Tage og Karnapper og det gamle danske Skuespilhus, der laa i Maaneskæret.

Nede i Salen blev der raabt og applauderet, som var hele Huset fuldt; oppe i Logen rykkede de to ud af Krogene for at strække Hals og se. Saa faldt det hvide, guldbroderede Mellemaktstæppe, og Adolf, der var kommet op af Kælderen igen ved Lyden af Bifaldet, traadte frem for Rampen:

— Om vi saa drak et Glas, sagde han, paa Husets Held.

Skuespillerne brød larmende op, under Hurra, og man hørte dem jage ud gennem Gangene. Der var stille lidt i det store Rum, til Tæppet igen gik op, og de alle stod i Flok paa Scenen, mens Victoria-Tjenerne fyldte Glassene:

— Saa et Huset leve, raabte Berg højt, ud i den lyse Sal.

— Ja, et Huset leve, skreg de andre med løftede Glas.

... Ja, jeg er Madam Martens, nikkede den Frem-

mede paa én Gang oppe i Logen glædestraalende til Fru Adolf — de var i Iveren rykket hinanden ganske nær, midt paa Bænken, uden at vide det —:

— Og mit Navn er Adolf, sagde Fru Adolf ganske forpustet af Bevægelse.

— Hans Moder, sagde hun og nikkede til Fru Martens.

Hurraerne døde hen, mens de drak ud dernede, og Propperne knaldede igen.

— Og saa et „Leve Konsortiet“, raabte Regissøren: Det leve højt.

Det elektriske Lys faldt pludselig fra Kulissen ud paa Flokken, mens de sang, Herrer og Damer, med Glassene i Hænderne:

Og dette skal være
Konsortiet til Ære:
Hurra.
Og Skam faa den, som ikke
Konsortiets Skaal vil drikke,
Hurra — Hurra,
Den Skaal var bra',
Hurra.

— Hva' — Børn — det kalder man Akustik, raabte Ørnulf fra Trondhjem, da det sidste Hurra klang, og alle lo, mens de klinkede, og Martens svingede det fyldte Glas op mod sin Kone.

— Bliv ikke forskrækket, mine Damer og Herrer, sagde paa én Gang en fremmed Stemme, og alle vendte sig: Spenner var med en Herre dukket frem i en Kulissedør. Det er kun mig, sagde Konferensraad Hein og traadte frem: lad Dem ikke forstyrre.

De veg alle tilbage og hilste, mens Adolf, der blev helt varm og febrilsk af Overraskelsen, sendte Bud efter mer Champagne, og Konferensraaden af Herluf blev præsenteret for Selskabet, der bukkede og nejede, af Respekt for Kapitalen.

— Ja, mine Damer, det var Hr. Spenner, der førte mig paa Lur, smilte Konferensraaden. Den nye Cham-

pagne kom, og Herluf bad Konferensraaden drikke et Glas: Det var dog en Art Fest — i Familiens Skød — der var iaften første Gang Lys i Huset, sagde han.

Konferensraaden tog Glasset, og Kredsen ventede stille rundt om ham. Ja, mine Damer og Herrer, sagde han, det er vel mindst den selvbudne Gæsts Sag at trænge sig frem med en Tale — — men takke Dem maa jeg dog, fordi De tager saa venligt imod mig. Jeg kan forsikre Dem, at det er med Glæde — og Konferensraaden vendte sig halvt mod Salen — at jeg tømmer dette Glas med Dem for første Gang i Deres nye, skønne Hus . . . Skal vi tømme det paa Foretagendets Held — de Foretagsomme til Lykke!

Han rakte Glasset halvt frem mod Martens og holdt inde et Øjeblik: Og — mine Damer og Herrer, sagde han saa, i Begyndelsen søgende om Ordene — nu, mens jeg vandrede gennem Deres Hus — jeg kan vel sige med noget af dens Glæde, der ser, begynder at se en Livs-Drøm gjort til Virkelighed — slog Tanken ned i mig: skal vi, mine Damer og Herrer, hilse dette Deres store og straalende Hjem, det sidste Værk og ligesom Kulminationen af hele den rige Foretagsomhedens Aand, der har sat sit Mærke paa Mærke i vort Samfund, der har omskabt vor By; der er trængt ind i vore Huse, ja, som har omdannet hele vort Liv . . . . skal vi hilse dette Hus, hvor Kunstens og Vaarens Genier — med løftet Glas vendte han sig helt mod Salen, og hans Stemme havde, mens han samlede det hele Rum som i ét Blik og saa lod Øjnene hvile paa Balkonrandens legende Engle, noget af den halvdæmpede og hemmelighedsfulde Klang, der beruste Generalforsamlingerne — udstrør deres nye Rigdomme, skal vi hilse det som et Billede paa selve vort rige. store Fremtidens København, det vort København, der brød Voldene ned for at bygge paa ny Jord: et Leve for Byen, der er rejst paa den Grund, hvor vi nu staar.

— Et Leve for et stort, et Leve for det nye København.

Ingen vidste, hvem der kastede det først, men som et Lyn fo'r Glassene klirrende i Gulvet, mens de hævede Hænderne og raabte, næsten ligesom om de vilde sværge:

— Leve — leve København.

Oppe i Logen græd de to Fruer, som var de til Højmesse.

Paa Scenen dannede man Tog for at gaa endnu en Gang helt gennem Huset. Ogsaa de to Fruer listede ud af deres Krog og sneg sig ned gennem Gangene.

De kom ned i Foyeren, Latteren og Støjen af Skuespillerflokken døde bort henne i Korridoren. Fru Adolf og Fru Martens blev staaende i den store Sal, de begyndte saa smaat at vande Høns igen, hver paa sin Side af den gyldne „Victoria“ .... Og dumpt lød helt herud Lyden af Jerntæppet, der rullede sig ud som en truende Væg og faldt tungt i Gulvet, for første Gang.

Alle var gaaet, og „Konsortiet“ sad, lidt mat, i Kontoret.

— Nydelig Dag, nydelig Dag, sagde Martens til Hr. Spenner, der kom ind.

— Ja, ja, Hr. Spenner stangede og bugtede sig som en glat Aal: Og den første Prioritet bliver tolvhundrede Tusind i Centralbanken.

— Hva'? — Satan, Adolf forsøgte at rejse sig, men faldt igen tilbage i Sædet, med Hænderne ned mod sine Laar.

— Ja .... Konferensraaden havde netop Lejlighed iaften ... Og man skal vel ikke købe Katten i Mørke. Hr. Spenner gned Hænderne og lo: Satan, sagde Adolf blot igen. Der var Øjeblikke, hvor Adolf, der i det Hele taget var anlagt til at beundre, var helt „borte“ over Spenners Geni for Forretninger.

Konsortiet havde i Stilhed trængt til en stor Prioritet.

— — —

— Asta — — Du bli'r forkølet ved at sidde ved det Vindu. Det var Fru Heltz, der raabte fra Dagligstuen,

hvor hun arbejdede ved Lampen med Fru Jürgens, ind i det mørke Kabinet til Asta, der sad ved et aabent Vindu.

Asta svarede ikke, hun havde bøjet sig frem bag Gardinet: nede i Frederiksberggade hørte hun nu Støjen af Stemmer og mange Vogne.

— Ja — det var dem — hun slog Gardinet for, som om nogen skulde kunne se hende fra Gaden, og hun lyttede i Mørket, anspændt, til Stemmerne dernedefra.

— Det er Theatervognene, sagde Konferensraadinden inde i Dagligstuen .... Fra Victoria-Theatret ....

— Naa, saa er da ogsaa den Fest forbi, sagde hun. Der er saamæn ogsaa snakket nok om det, sagde Fru Jürgens.

Asta sad stille bag Gardinet. Strømmen gød sig forbi — Trin og Stemmer og Latter .... Hun bøjede sig frem, fangede de enkelte Ord og nu Herlufs Navn — Gang paa Gang hans Navn.

— Ja — det var gaaet godt .... det var gaaet godt; hendes Hoved sank ned mod Karmen.

Strømmen var forbi, og Støjen tabte sig langsomt. Asta mærkede ikke, at Vinden fra det aabnede Vindu tog unænsomt i de lange Gardiner, med Hovedet støttet mod Karmen stirrede hun frem for sig.

— Asta — men det trækker, raabte Konferensraadinden fra Dagligstuen.

— Ja, Mo'r, sagde Asta og fo'r sammen. Hun lukkede Vinduet.

— Skal vi saa drikke The? sagde hun og traadte frem i Døren.

— Ja — dér ser man, Asta. Du har forkølet Dig ved det Vindu, sagde Konferensraadinden ved Thebordet. Du er jo ganske bleg ...

— Jeg, sagde Asta og lo: hun gned sig Rødme i Kinderne med de flade Hænder, mens Frøken Julie gav sig til at nynne ganske højt ved Bordet. — —

Kredsen Canth rullede op i Farimagsgade i tre

Drosker efter Indvielsen. Der skulde spises hos Canths. Man diskuterede højrøstet „Aftenen“, mens man gik op ad Trappen, og kom noget mat til Sæde i Stuerne, hvor Lamperne havde oset, for at vente paa Aftensmaden. Det varede altid længe hos Canths, før man naaede til Bords, mens Assessoren trippede ulykkelig frem og tilbage foran den lukkede Spisestuedør og fo'r sammen, hver Gang en Dør fløj haardt i ude i de ydre Gemakker — Fru Canth havde den Skæbne altid at faa særdeles „heftige“ Tjenestepiger, der iøvrigt tilbragte Tiden i en Tilstand af evig Tilbundethed paa Grund af Tandpine — og „Tante“ Strøm blev kaldt ud i Køkkenet for at bistaa i Skyndingen.

Stemningen var mat og forsulten. Familien Mølbom var i det hele krænket; de havde siddet i anden Etage og havde haft Plads bag en Pille, saa de intet kunde se; og Bastrup havde i Garderoben faaet forvekslet sin Paraply.

Fru Dunker holdt bag en Lampe nervøst Øje med Scheele, der var altfor optaget af Strøms franske Guvernante, — en Genferinde med Haaret i Slangekrøller og et Par ængstende Øjne, for hvem Scheele i den sidste Tid havde interesseret sig: hun var her i Aften med sin Elev Agathe, en sværlemmet Fjortenaarig, der, opvakt, iagttog Situationen fra en Krog og ilsomt „telegraferede“ til Moderen, som aabnede Døren og nu kaldte Sundt ud til Salaterne.

Agathe besad sin Moders fulde Fortrolighed: Det er utroligt, sagde Fru Strøm, alt, hvad det Pigebarn ser.

Sine paalideligste Oplysninger skyldte hun Agathe, der havde en Maade at kunne komme uventet tilstede paa, som var uforlignelig.

— Man tror det ikke, sagde Fru Strøm, hvad min Agathe har for Øjne.

Endelig kom man ind i Spisestuen, og Parrene begyndte at skyde sig frem foran Buffet'en for at finde deres Navne over Kuverterne: Her, lille Ven, her, lille Ven, raabte Fru Strøm op til Obersten, der havde Fru

Dunker (Oberstinden havde i sidste Øjeblik venlig placeret Guvernanten tilvenstre hos Scheele og rykket sin Mand og Fru Dunker over vis-à-vis) her, lille Ven, sagde hun til Fru Dunker med sit rare og hjælpsomme Smil, saa man saá alle hendes velbevarede Tænder.

— Naa — saa Gud være lovet, lille Edvard, sagde Fru Canth: Saa fik vi da Maden paa Bordet. Hun præsiderede med Sundt midt for Døren til Sovekammeret, der saá indbydende ud med en mat Loftslampe ved Fodenden af lille Fru Canths store Mahogniseng med Himmel af meget blomstret Kretonne. Mitte — den tiaarige ældre Udgave Canth — og Putte sov i to smaa Senge bag et Skærmbrædt. Til den lille Assessor blev der om Aftenen redt paa Sofaen i hans Værelse.

Stemningen hævede sig, saa det summede i Stuen. Lille Canth hilste rundt paa sine Gæster med smaa forknytte, hjertelige Nik, mens Mølbom drak „Mo'r" til med mange Vidner for at opmuntre hende. Man talte igen om Theatret og kom ind paa Primadonnaens Kjoler, hvad der vækkede Fru Mølbom.

— Primadonnaen havde været uanstændigt klædt paa, erklærede hun afgørende.

— Naa, Herregud, sagde Fru Canth og løftede veltalende Armene i Vejret, naar man skal være bararmet . . . . Skaal, „de Smaa", sagde hun og drak Ungkarlene til.

— Det var uanstændigt, sagde Fru Mølbom oprørt. Arthur, sagde hun over Bordet — gav jeg Dem ikke Kikkerten?

Arthur bevidnede det: Men de saá jo ingenting, sagde Sundt, for Pillen.

— Lidt saá man vel, sagde Fru Mølbom krænket.

Alle lo og talte højt, glade og mætte. Fru Strøm sad og smilte ligeoverfor Fru Dunker, der havde store røde Pletter paa Kinderne og ikke tog Blikket fra Scheele og Genferinden, der hele Tiden manøvrerede med sine Slangelokker, saa de var lige ved at strejfe Redaktøren i Ansigtet.

— Skaal, lille Frue, sagde Mølbom, med fremrakt Glas og tog „Vidne".

Man brød op fra Bordet og spredte sig i Stuerne, hvor de fire Ægtemænd sad tavse over Toddyerne i Hr. Canths Værelse, og den franske Guvernante, der drev „Chiromanti", læste Skæbnen af Hænderne i Dagligstuen.

Der blev hvisket rundtom i Krogene, mens Guvernanten blev ved at kærtegne Sundts Haandled for at raade Fremtiden, og Fru Strøm sad paa en Sofa midt i Stuen med sit brede Smil, som en Provinskaffesøster, der endelig hører Maskinen i Kog.

Agathe drev rundt i Spisestuen i Nærheden af Portièren til Sovekamret, hvor Fru Mølbom, der stadig var fornærmet, havde trukket sig tilbage for at hviske med Bastrup.

Der blev en stor Staahej, da Fru Canth skulde spaas og paastod, at Guvernanten bare kildede. Alle strømmede sammen, da Turen kom til Scheele, og Genferinden tog hans Haand.

— Scheele, sagde Fru Dunker næsten skrigende og gik et Par Skridt frem, hun havde ikke taget Øjnene fra den „chiromantiske" Lærerinde fra det Øjeblik, hun begyndte sine Kunster.

Scheele tog sin Haand løs, og der var et kort Øjeblik stille i Stuen, til Fru Canth sagde: ja, jeg siger det jo — hun kilder, og fik Sundt praktiseret hen til Klaveret for at spille en Vals.

Hun bød Bastrup op, og de begyndte at valse paa Tæppet, rundt om Møblerne. De andre fulgte efter, og selv Mølbom stod op fra Toddyen og kom frem i Døren: Vi to, Mo'r, sagde han og bød Fru Mølbom op, der drejede i Valsen som et svært Taarn midt paa Gulvet. Fru Strøm hentede Obersten, og de dansede alle, aandeløse og stødende mod Møblerne, mens Sundt spillede, og Fru Canth sang til, i Armene paa Bastrup.

Agathe sneg sig forbi sin Moder og blinkede: De er i Sovekamret, hviskede hun og begav sig tilbage paa sin

Post med nogle ranglede Legemsbevægelser, der skulde udtrykke Ligegyldighed.

Inde i Sovekamret talte Fru Dunker heftigt og sagte, siddende foran Scheele med Ryggen til Døren, holdende ham fast i en Krog, mens hun hviskede en Strøm af Ord, og han svarede, halvhøjt, i korte opbragte Sætninger, og hun atter hviskede, bevæget og næsten som hun hulkede.

Mitte var vaagnet ved Lyden af Stemmerne, og hun var krøben ned ved Fodenden af sin Seng, hvor hun sad ubevægelig og stirrede paa de stridende med store Øjne.

Agathe gik helt hen til Portièren. Nu hørte hun, at Fru Dunker græd, og Scheele gik op og ned foran Spejlet, mens Fru Dunker talte klagende.

Putte var ogsaa vaagnet og var krøben ned til Søsteren, angst ved at høre nogen græde, tæt ind til Mitte, der stadig sad ubevægelig og lyttede, stirrende paa den grædende Fru Dunker . . .

Det var Fru Strøm, der ude i Spisestuen højt bad Agathe om et Glas Vand, idet Scheele slog ud med Haanden mod Fru Dunker og gik.

Fru Dunker blev ved at græde, mens Børnene hørte Valsen og Trinnene inde fra Stuen. Tilsidst rejste hun sig og gik hen til Vaskebordet for at vaske sine Øjne. Men saa begyndte hun at græde igen og rakte Armene op i Luften: Aa — Gud nej — aa, Gud nej . . . sagde hun.

— Hvad er det? hviskede Putte. Hvad er det? Men Mitte svarede ikke, blev bare ved at sidde og stirre ud i Luften, efter at Fru Dunker var gaaet.

Inde i Dagligstuen dundrede Guvernanten en Galop, og Gulvet rystede under de Dansende, saa Børnene mærkede det helt ind under deres Senge som et rent Jordskælv.

— Det er Mo'r, sagde Putte — der lød en høj Latter derind.

Begge Pigebørnene listede ud af deres Senge, frem

fra Skærmbrædtet hen til Døren, i deres Natkjoler. Inde i Stuen var alle Møbler skubbede til Side, og det ene Vindusgardin flagrede for Vinduet, der var lukket op for at skaffe frisk Luft, mens de alle dansede .... Moderen forrest med Sundt.

— Gud — Ungerne, raabte Fru Canth pludselig og lo himmelhøjt ved at se de to natkjoleklædte, der retirerede tilbage ind i Sovekamret.

Men Sundt løb efter dem og bar Putte ind paa Armene; han løftede hende højt op, midt i Dagligstuen, mens de alle raabte, og Guvernanten blev ved at spille, saa Strengene dansede.

Lange Bastrup havde hentet Mitte og svingede hende i Polkaen, saa Natkjolen fløj, og Fru Canth raabte, halvkvalt af Latter: Nej — se dog Barnet — se dog Barnet ...

Der lød en stor Støj nede paa Gaden, og alle styrtede til Vinduet. Hele Fortovet foran Huset var sort af Folk, der raabte Hurra og jublede.

— De følger Martens hjem, raabte Fru Canth. Alle Vinduer kom op, og man hørte Martens' Stemme, der takkede, og nye Hurra. Fru Canth og de andre begyndte at vifte med Lommetørklæderne: Gratulerer, gratulerer; og nede svarede de, saa Støjen lød helt hen over Parken i Natten.

— Er det lille Herluf, raabte Fru Canth ned i Sværmen.

— Ja, svarede Herluf.

— Kom herop, raabte hun.

De blev ved at vifte, den ene over den anden for at komme til, leende og jublende ud i Natten. Mitte og Putte stod bagved i Trækken paa de bare Ben og vilde ogsaa se.

Saa ringede Herluf, og Fru Canth vilde have et Bæger tømt paa „Dagen"; lille Canth maatte give sig, og alle blev samlet i Dagligstuen:

— Skal saa vort Hof- og Liv-Theater leve — raabte Fru Canth: Med ni Hurraer ... en, to, tre ...

— Lille Edvard — ta'e mig, ta'e mig, Fru Canth sprang ned igen i Armene paa Sundt.

Herluf tog imod Skaalen: Ja, sagde Fru Canth, jeg skal nok tage Billetter — hos Fætter Gravesen.

Lidt efter gik man. Den indbundne Pige stod ret op og ned og sov med Løbelampen i Haanden, mens Selskabet defilerede forbi hende ud ad Porten.

De fleste tog Drosker paa Halmtorvet. Men Familien Mølbom gik. Toldassistent Bastrup begyndte at gnave igen: det nye Paraplyhaandtag faldt ham ikke i Haanden.

Lille Canth sad forknyt og „regnede", med den ene Strømpe i Haanden, paa Kanten af sin opredte Sofa . . .

Martens spadserede om nede i sin Stue, lidt usikker paa Benene, i Kjole med det nye Dannebrogskors og sang.

— Nu skulde Du lægge Dig, Martens, sagde Fru Martens.

— Ja, sagde Martens og blev gaaende.

Tilsidst fik Fru Martens ham dog i Seng, hvor han straks sov ind, mens hun gik stille om og lagde de sorte Klæder sammen. Hun bredte Kjolen ud og løste Korset, mens hendes Hænder rystede.

Det nye Kors straalte i Lampelyset . . . . Fru Martens tog det hastigt op mod sit Ansigt og kyssede sin Mands Kors.

V

Det var paa Hældningen af Maj. I Bredgade straalte Russerkirkens Kupler i Solen, og Kongresfanerne vajede stadseligt paa det kirurgiske Akademi. Langs Fortovet skinnede alle Damernes mangefarvede Parasoller som et broget Tag over de Spadserendes Strøm. Ude i Grønningen var Løvet allerede tæt, og paa Langelinje slog Brisen muntert ind fra Sundet.

— Hvad Du? — det er Luft, sagde Lange til Berg og aandede dybt.

Himlen var høj og lys, og der laa som et perlende Sølv over Sundet: Ja, sagde Berg, idag er det Foraar.

Man kom ikke frem i Sværmen for glade Grupper, der standsede foran Vandet eller saá over mod Kastellets grønne Vold — de første Syrener stod i Knop langs dens Gange — som havde de aldrig set den før. Og alle Munde var paa Gled, saa det lød som et eneste Kor.

— Goddag, Goddag, raabte Brodersen og Blom, der var til Hest paa Kørebanen, hvor de aabne Vogne rullede frem mellem de lysegrønne Hække under de unge Træer: Ses iaften.

— Vel.

— Halløj, raabte det bag dem. Det var Adolf, der skød paa dem som en Raket gennem Sværmen — Time-Drosken ventede ved Porten.

— Depecher, raabte han. Alt i Orden. Svenskerne kommer. Han fik Depechen op og læste midt paa Vejen, saa han standsede Stimlen som en Bom: Tredive Forestillinger — à tusind Kroner .... Saa spiller vi lige til Juli.

„Svenskerne" var en Trup med en tragisk Stockholmer-Stjerne, der skulde spille her, mens „vore Egne" gik paa Tourné med Aabningsforestillingen i Provinserne.

Adolf forklarede det højrøstet, mens han hilste til Højre og Venstre: Genial Idé, sagde han: Aabningsforestillingen, forstaar De — — Fordrer kun ni Personer med Regissør ... Gi'er jo ingen Omkostninger.

— Jylland og Øerne, sagde han. Adolfs Udtrvksmaade blev efterhaanden mere og mere feltherremæssig kort, hvad der maaske ogsaa kom af, at han ikke kendte noget andet Meddelelsesmiddel i Forretningen end Telegrafen.

— Under Spenners Ledelse, sagde han.

Sværmen blev alt tættere, man kom kun langsomt frem. Iltre skar Dampbaadspiberne ind i Støjen, og fra Refshaleøen, hvor Dampskibene rejste deres store Skrog paa Værfterne, lød Maskinernes Larm og Smedenes Hamren ud over Rheden.

— Og hvad si'er De til Vejret? sagde Lange.

— Vejret, sagde Adolf. Nu har vi faaet Sommer.

— Ja, sagde Lange i sin betænkelige Tone: — og Tivoli aabent paa den anden Side af Gaden.

— Tivoli, sagde Adolf og han saá frem over den foraarsklædte Strøm, ud mod Værfterne, Sundet og Rheden med de hundrede Master op i den lyse Luft.

— Tivoli, sagde han. Himlen har s'gu Manna nok for os alle.

Og de lo alle tre, seende lykkeligt frem mod det samme Billede, højt og længe.

— Saagu, sagde Lange glad.

Sværmen smilte og hilste, langsomt drev man bag hinanden; Hornblæserdrengenes muntre Signaler lød ned fra Volden over Bredden og Vandet.

Saa hørtes mange Vognes Rullen paa Kørebanen: Kongresmedlemmer trak frisk Luft efter Frokost, med glade Ansigter og de hvide Slips paa Sned. De rakte sig i Vognen, mens de hilste, for i Farten at fange en Kvist af de unge Træer; alle Damer fløj til Vejkanten og viftede til de gamle Herrer:

— Naa, naa, giv Tid, sagde Lange. De unge Piger løb kaade afsted for at følge med Vognene.

— Ja — Gud ske Lov, imorgen er det forbi, sagde Adolf, der fortalte om sit Slid: han havde ikke sovet otte Dage og Nætter for at lave skandinaviske Dekorationer til Spisestuer og tegne Æskulap'er til Menuer:

— Nogle Snese Spisesedler, sluttede han, og syv Kotilloner. Lange lo: Naa ja, sagde Adolf, Dans maa der jo til, naar man er mange sammen.

Men af Arrangementet idag var han stolt — til Kommunens Middag. Det var en Gruppe, til midt paa Bor-

det: København, der strækker Kransen ud mod Videnskaben, mens Æskulap lægger sin Stav for hendes Fødder.

— Brillant — i vældig Størrelse, sagde Adolf; Skoustrup har klasket det op paa en Nat.

Lange havde set Festfigurerne og nikkede: Ja — s'gu flot gjort, sagde han. I vaadt Ler, forstaar Du, forklarede han Berg.

— Ja, sagde Adolf, naar vi nu var over iaften. Det skal være Lønnen for vor Møje.

— Ja, sagde Berg, der ikke tænkte paa andet end paa Aftenen og sin „Prinsesse af Bagdad".

— Men, de kommer jo til anden Akt?

— Ja, sagde Berg.

Et Par skarpe Piber lød, og de saá op: som en hel Flotille stod tre Dampere bag hinanden langsomt ind mod Havnen, forrest en Bordeauxfarer med sit mægtige vejrbidte Skrog .... De mødte en Øresundsdamper, og alle Damppiber lød.

Sværmen blev staaende; helt henne ved Omdrejningen havde Lægerne standset deres Vogne og stod op for at se: stille gled de store Skibe forbi i den lyse Luft. Da hørtes pludselig Dronningens Klokkespand paa Vejen, og Lægernes Kuske vendte Vognene med et Ryk: paa Linjen bøjede alle sig; Lægerne stod med blottede Hoveder, mens Prinsessen hilste glad, med sine store Øjne — Hornblæserdrengenes Signaler lød muntert fra Volden — og Skibene drog forbi paa det solbestraalte Vand som en Flotille til Revue, til de røde Livréer forsvandt mellem Træerne.

— Naa, men min Droske, sagde Adolf. De talte lidt om Arrangementet af Scenen om Aftenen. — Ja, ja, saa henter vi min Corot og et Par Krøyer'e — sagde han og gik.

Berg og Lange vendte tilbage endnu en Gang. Spadserevejen begyndte at tømmes. Himlen var uden Skyer, Vandet gik smult til Værfternes muntre Hammerslag. Og langs den hele Kyst laa Villa ved Villa mellem

Grønt — vinkende som med hundrede Løfter om Sommer — helt op til „Hvidøre"s slanke Taarn.

De stod nogle Øjeblikke: Hva'? sagde Lange, der skulde skrives en Bog om dette — en Bog, Du — og han førte Haanden gennem Luften, som vilde han indfange det alt ligefra Værfterne til Hvidøre — med Sol over — —

— Lys ned over Siderne, sagde han.

— Men de har ingen Øjne, de andre, føjede han til i sin misfornøjede Tone, de har ingen Øjne — Du ... Naa, sagde han og nikkede: Det kommer.

Da de vendte sig for at gaa, rullede en Vogn frem paa Kørebanen. De saá Lille-Gersters Ansigt derinde. Han trak en lille behandsket Damehaand frem og lod den vifte ud af Vinduet med en Bøgegren, mens der blev lét i Vognen.

— Vi ses, raabte han ud, mens Vognen kørte, og Grenen blev ved at vifte.

— Han saá sært lykkelig ud, sagde Lange. Hva' er 'et, blinkede han.

Berg trak paa Skuldren: Hvem véd, sagde han: de gik hjemad gennem Grønningen.

— — —

Mellemaktsmusikken var forbi, og alle Hoveder i Parkettet spejdede ventende op mod den tomme Balkonetage. Ude i Foyeren gik det hvidt behandskede Konsortium og drejede uroligt paa Hælene.

— Ja — men ... hvad skal man saadan sige? sagde Martens, der altid svedte, naar han var i Kjole — det har sin Interesse, sagde han.

— Naar De blot tier stille, sagde Adolf grovt, der selv var saa nervøs, at han rev Knapperne af sine Handsker. Og Martens begyndte igen at trippe rundt, med Sveden paa Panden bagefter Berg, som vilde han holde ham i Skøderne.

I den runde Gang saas kun tre Frøkner Gravesen og en Niece af Hr. Stær, der benyttedes til en Slags

journalistisk Blænkertjeneste i Tilfælde, hvor Diskretionen forbød „de Herrer“ selv at være tilstede.

De hørte Vognene rulle frem foran Façaden, og de Herrer Læger begyndte at komme op ad Trappen, rødkindede og broderlige, standsende paa hvert andet Trappetrin og diskuterende, nogle kun med én Arm i Overfrakken over de daskende Kjolehaler.

Konsortiet bankede de paa Skuldrene og lo dem venligt ind i Ansigtet ad ingenting, mens de bakkede løs paa Fest-Havaneserne — hvad der lod Bygmesteren begynde at trippe igen ved Tanken om Brandfare og Branddirektørens nye Reglement.

Kun Professor Gerster bevarede hele sin Præsidentværdighed, rank, med det nye Kommandørkors om Halsen, mens han sagde et Par takkende Ord med sin sonore Stemme og i Stilhed urolig tænkte paa et Par Landlæger af den gamle Skole, der havde været særdeles livlige ved Kaffen.

De var snart alle samlede: Svenskerne plejede med smaa Børster Skæg og Haarrester foran Spejlene, mens andre stirrede paa Loftsforgyldningen med strakte Halse, og de to Landlæger — gamle Studenterkammerater med svære Halskæder over de sorte Silkeveste — satte sig til Borgeleje paa en Sofa og sagde: Ja, ja, det gør godt at sidde, Du gamle, og slog hinanden paa Laarene ... De vidste ikke mer, hvad de var her for.

I den ene Dør til Gangen hoppede de tre Frøkner Gravesen og den Stærske Niece som forsultne Spurve om samme Tvebak, den ene bag den anden, indtil Professor Gerster, der nu stod i en Kreds af bestjernede Honoratiores, klappede i Hænderne og sagde, at Publikum ventede.

Kongresherrerne strammede sig op i Knæene, idet de gik ind ad de aabnede Logedøre, og Kontrollørerne holdt Midtlogens Fløjdør paa vid Gab for Spidserne, der førtes ind af Professoren.

Saa hørte de, idet Dørene lukkedes, Legationsraad Stens festvante Stemme med et „Leve den hygiejniske

Kongres“, og Larmen, da alle rejste sig, og Hurraerne under Orkestrets Touche.

— Saa — nu er de der, sagde Adolf.

Og Berg gik urolig ned for at give Tæppet Tegn.

De to Landlæger var blevet enige om: at først kunde man vel styrke sig med noget „Vand“, og saa blev de siddende og nikkede lidt, med Cigaraske ned over Knæene ...

Kronen hævede sig derinde, og der blev stille i Huset.

Men da Tæppet rullede op, gik der et sagte Udraab gennem Salen: en saadan Scene havde man aldrig set — som denne Nourwadys Tryllevilla.

Alt var matblaat: Silkeforhængene, Vægfelternes Grund, hvor blege røde Roser var malt i Buketter, Tæpperne og de mangfoldige Polstre — allevegne. Over Hvilepladserne med deres mange Puder, hvor store tropiske Fugle farverigt var broderet paa Atlask, strakte høje Fønikspalmer deres buede Ribber, og rundtom fortonede store Vaser af Alabast, sart, Stoffernes matte Blaa.

En Faun holdt med oprakt Haand Vinterhavens Forhæng til Side, hvor Palmer og tunge Rosentræer tegnede sig utydelig. Over alt laa — fra elektriske Lamper, dæmpet gennem blaaligt Glas — det samme Skær næsten som af Midnatssol — Landets daglyse Nat.

Midt i Rummet straalte, i sin blegblaa Ramme, vendt mod Salen, udfordrende Corots badende Nymfe, med løftet Arm, som hilste hun vinkende.

Berg hørte Salens Mumlen paa sin Regissørplads og greb haardt om Signal-Haandtaget: det var Begyndelsen til Sejren.

Saa blev der ganske stille i Salen. Nourwady kom med Lionette.

Lyset fra Lampen faldt vifteformigt frem over Parkettet, saa man saá dets hundrede Ansigter — Kritikerne langs Flanken; Dr. Markus med sit rokkende imbecile Hoved, som hørte han endnu paa sit Kateder

en Oversættelse af „De officiis", Kars med sine foldede Hænder og Stær, sammenbøjet og foraset, allerede i Tankerne forfølgende en filosofisk Idé til Anmeldelsen af det Stykke, han endnu ikke havde sét til Ende; Lyset faldt helt frem mod Parterret, hvor der blev mørkt, op mod Etagerne, hvor kun Kongressens hvide Skjortebryster skinnede frem langs Balkonen.

Professorinde Gerster havde lænet sig frem paa sin Plads i første Etage. Hun hørte ikke Lionettes og Nourwadys Ord, mens hun betragtede den fyldte Sal. Denne Dag var som Maalet i hendes Liv. Og hun tænkte, mens hun sad, paa de lange uendelige Aar i Provinsen, hvor hun — med Øjnene bestandig, bestandig mod København — Sten paa Sten havde bygget deres Eksistens.

Langsomt havde hun skubbet denne smukke Mand med sit Høreapparat ind i Stillinger og frem i Lyset. Fra Stiftsmøder til Landsdelsmøder, fra Landsdelsmøder til Kongresser — bestandig med dette Apparat, som han forklarede med altid de samme Ord. Mens h u n samlede Penge, knyttede Venskaber, rykkede sine Hanefjed fremad — altid spejdende efter Øjeblikket, naar der skulde gribes til, Øjeblikket, hvor her var P l a d s.

Og imens var Erhard vokset op i dette Hjem, som næret af alle hendes hemmelige Ønsker, indsugende alle hendes forborgne Lyster, tavst forstaaende hele dette Felttog for at réussere, som her stille førtes fra Dag til Dag.

Indtil nu.

Fru Gerster havde lukket Øjnene. Nu slog hun dem op, og fra Balkonen, hvor hun i Halvmørket skimtede sin Mand rank, med det tænksomme Ansigt og Kammandørkorset om Halsen, søgte hun Erhard i Parkettet og blev siddende med et Smil.

Stykket skred frem. Oppe fra sin Loge fulgte gamle Fru Adolf Spændingen i Parkettets fremrakte Ansigter, mens Lionette drog Nourwady til Ansvar, stolt, ubønhørlig, Kongedatteren, som hun var; Ordene steg og

dog talte de hviskende, holdt som i Ban af Tryllerummets Dæmring, omkring dem talte de dæmpet og hæst:

— Hvorfor har De fornærmet mig? hvorfor har De vanæret mig?

— Fordi jeg elskede Dem.

— Og derfor har De vanæret mig?

— Jeg elsker Dem, Lionette.

Det var som hele Salen blev kun ét Øre under denne Kærlighedshistorie til Klang af Guld — et Program flagrede ned fra en Loge, og man hørte dets lette Knitren gennem hele Rummet —; Fru Dunker, der sad mellem Fru Strøm og Scheele, strakte Hovedet frem som et lyttende Vildt med store Øjne, mens lille Fru Stern, med Profilen vendt mod Erhard, sad og bed sig i Læben med et Udtryk som et Barn, der gotter sig ved stjaalet Knas.

Der blev pludselig Uro oppe i Balkonen; det var de to Landlæger, der ogsaa vilde ind og se paa Komedie, og det regnede med Hyssen; Fru Martens, der intet forstod af Stykket, men altid var halvt forskrækket og halvt andægtig, naar hun var i „Martens' Theater", rykkede angst hen til Fru Adolf, før der blev Ro igen.

Men der blev atter stille i Salen; og Scenen med Ægtemanden kom.

Lionette lyttede til Larmen foran Døren, og hun hørte Tjenernes og Kommissærens Stemmer og Mandens — og kendte den. Hun havde forstaaet alt. Og slaaende Armene over sit Bryst som for at dække en pludselig Vunde, skreg hun og løb frem, som vilde hun værge Døren.

Men da: man saá det knap og ingen gjorde sig Rede derfor — før hun havde løst sit Haar, det lange rødlige Haar, og blottet sit Bryst og flænget Kniplingerne løs fra sine Arme.

— Guldet, Guldet, skreg hun: Her! og rev Døren op.

Man tænkte ikke paa Handlingen, man brød sig ikke om Dramaet. Man saá kun, aandeløs og forvirret, denne

halvnøgne og ustyrlige Kvinde, der ligesom badede de dejlige blottede Arme i Nourwadys prægede Guld.

Og som blev hun elektriseret ved Kulden, som blev hun berust ved Synet af dette Guld i Guld, løftede hun med et Skrig af Triumf den blottede Arm med en Haandfuld af de blinkende Mønter — der faldt som en gylden Regn over Nourwadys Gulv, mens Tæppet hastigt sank.

Det var ikke Bifald, der lød. Det var Raseri. Paa Galleriet skreg de, bøjende sig frem over Jernstængerne saa langt, som skulde de styrte ned fra den svimlende Højde; Lægerne strakte Armene frem over Balkonens Engle og raabte høje Bravoer ud over det bevægede Parket. Og som et Legeme, der mister sin Støtte, faldt Fru Dunker, mens alle klappede, langsomt ned mod Scheeles Skulder — som en Gren, et sidste Vindstød bryder helt.

Tæppet gik op og atter ned; atter op: Primadonnaen stod der ene. Da hun løftede Ansigtet fra sin Buket med de skandinaviske Farver — Kronen var allerede nede i Salen — blev det elektriske Lys pludselig drejet, saa det faldt ud over Salen, og hun fo'r sammen, som havde hun pludselig, i Parkettet og Loger, set hundrede grønlige Lig, der gjorde Grimasser imod hende i det skærende Lys.

— Hvad er det, hvad er det, raabte de i Kulissen; hun næsten vaklede.

— Det var Lyset, sagde hun og støttede sig, da Tæppet var nede: Lyset faldt ud over Salen.

Da sidste Akt var forbi, raabte Redaktør Isachsen, staaende op paa sit Sæde i Parkettet, et nyt „Leve for Københavns Gæster — Samfundets Helbredere“. Og efter at de sidste Hurraer var døde hen, udbragte Vicepræsidenten, mens alle Læger rejste sig — Professor Gerster stod i Midten mellem Pladslogens bestjernede Koryfæer — et: Leve Storstaden København ...

— Ja, sagde han, et Leve Verdensbyen København!

Lange Hurraer, oppefra og nedefra, fik „Victoria-Theatrets“ Mure til at ryste.

Herluf Berg var gennem Orkestret løbet ned i Parkettet i Kritikerhjørnet, hvor alle komplimenterede ham.

— Ikke — ikke? det gik? sagde han og rystede endnu af Sindsbevægelse.

— Dygtigt, dygtigt, forbandet dygtigt, sagde Viggo Hastrup, der aldrig fandt Ord undtagen ved sit Skrivebord, og nikkede med sit smukke Hoved, som om han sagde en stor Dybsindighed.

Hurraerne lød endnu.

— Lille Herluf, raabte en Damestemme bag Berg. Lille Herluf!

Det var Fru Canth, der raabte ham an ude fra Garderoben; hun maatte endelig laane en af de blaa Puder — dem med Fuglene, hjem at lave efter:

Vist, Tante Strøm, maa det kunne gøres paa Kashmir, sagde hun.

Folk strømmede ud gennem Gangen, snakkende ned ad Trapperne, ind i Restauranten, der var fyldt i et Nu. Kelnerne værgede de bestilte Borde, og Damerne, med deres Kniplingstørklæder om Hovederne, lo i Stimlen, der skubbede dem viljeløst frem mellem Stolene, som Herrerne sloges om.

Fru Martens og Fru Adolf var gaaet ned i Buffetrummet og kiggede ind i Salen gennem det store Glas. Efterhaanden kom alle derude til Sæde, og Kelnerne skreg deres Bestillinger, mens Buffetjomfruens Klokke gik. Op fra Trappen til Kælderen hørte de Kokkenes Støj fra det store Køkken og Kyperens Stemme, der raabte Vinsorternes mange Navne gennem Talerøret.

Emmen fra Køkkenet slog imod dem, da de gik ned ad Trappen.

Bag de store, aabne Døre til Anretterværelset, hvor Jomfruerne travlt rangerede Fadene under de høje Varmelaag, saá de det store Køkken saa oplyst som til Fest. Alle Gasblus var tændte over Bordene, hvor Jomfruer med bare Arme trancherede vældige Stege, over Ovnene

og over det mægtige Komfur, hvor midt i Rummet den krydrede Damp slog op fra hundrede Kasseroller og skjulte de hvide Kokkes Ansigter.

Alt var i Virksomhed. Ovndørene, der blev slaaet op og i, raslede i Hængslerne, og hedho'dede Piger førte Piskejernene til Omeletterne, saa det klang.

Gamle Fru Adolf ligesom smagte — med aaben Mund — paa Dampen, der slog henimod dem, mens Fru Martens blev ved at stirre helt frem i Køkkenet, hvor en bred Mandsperson haandterede et svært Jern over Ilden, mens han raabte og kommanderede i et fremmed Maal.

Det var Hr. Desgrais, Chefen, en Berømthed fra fransk Savoyen, der førte Chateaubriand-Jernet til en Stamgæst, med højstegne Hænder.

Fru Martens blev ved at se paa ham, som han stod bred og svær med Jernet i sine Hænder. Nu slap han det og kastede de halvforkullede „Stegestykker" ned i Asken, mens en Kokkedreng bar Chateaubriand'en bort: og den store Hr. Desgrais vendte sig om mod et Kødtrug, hvor de skære Kødflader laa Side om Side som flængede, blodige Tunger, og klaskede to nye Stykker skært om den ene Kødflade, han skulde riste.

— Se, raabte Fru Martens, som ikke tog Øjnene fra ham og de Kødstykker, han lod forkulle i Asken: Se, raabte hun igen. Irriteret havde Hr. Desgrais sluppet det hele Spid, saa det faldt ned i Ilden, mens han fo'r smældende frem mod Komfuret og en af Kokkene.

Fru Martens var blevet ganske bleg, men Fru Adolf sagde:

— Det er det franske Køkken, sagde hun og lo.

Fru Martens blev ved at se frem mod Kokken: hun havde aldrig tjent i Huse, hvor man brugte det franske Køkken.

De gik op ad Trappen igen. Inde fra Salen lød Proppers Knald og Klirren af Glas, som lystig Musik til Samtalernes høje Kor.

Fru Martens saá paa hele Hjemvejen for sine Øjne

den store Kok, der lod det gode Kød falde unyttigt ned i Asken.

— — —

Det hele var forbi. Adolf, Lange og et Par andre spiste i et Kabinet i „Victoria-Restauranten“. Men Berg vilde ned paa „Bladet“ og „fyre i“ med et Par særlige Notitser først.

Alle Medarbejderne sad kjoleklædte ved Bordene gennem Stuerne, hvor Hr. Gravesen i Feststemning — Hr. Gravesen havde selv været Referent ved Kommunens Middag — havde tændt alle Gaskroner og nikkede og hilste gennem Rummene til Berg. D e r blev læst Korrektur, og d e r blev skrevet Referater — alle var i Virksomhed.

Stær læste en Festtale højt, og inde i Læsestuen pludrede Frøknerne Gravesen, Fru Stær og Niecen, der ventede paa de Herrer, hede og festklædte. Alle Damerne faldt over Berg med Lykønskninger, og Frøknerne Gravesen vilde have hans Knaphulsbuket at presse til Erindring — mens Hr. Stær stadig blev ved at foredrage den svenske Festtale med en patetisk Røst, og Hr. Gravesen tyssede paa sine Døtre.

Der skulde findes en Oplysning i et gammelt Nummer af „Bladet“, og Herluf slap endelig løs fra Damekredsen for med Handelsmedlemmet Meyer at komme ud i Budstuen og søge Nummeret.

De rodede i Bladbunken ved Lys af en Vokssvovlstik og fandt tilsidst Avisen.

Meyer holdt Svovlstikken højt op over Pulten, saa Lyset faldt paa Hr. Sørensens Indskrift. Og de lo begge to, mens de saá de sorte Lakbogstaver:

HERRE, FORLAD DEM, THI DE VIDE IKKE HVAD DE GØRE,

til Svovlstikken slukkedes.

Berg gik ind for at hilse paa Redaktøren, der sad ved sit Skrivebord, i Selskabsdragt med Æreslegionens Kors. Berg bukkede, og de rakte hinanden Haanden.

— Ja, Berg — sagde Redaktøren med sit lidt trætte Smil og drejede sin Stol, mens han saá ned gennem Stuerne med den megen Belysning og de hvidbrystede Herrer Medarbejdere:

— De forstaar det, sagde han; De giver os, hvad vi vil have i denne By: *Circenses — et Circenses.*

— Han sagde, raabte Meyer hidsigt fra den anden Stue: Leve Samfundets Helbredere ... Hr. Meyer kaldte Damerne til Vidne, som svarede i Kor.

— — —

Da Berg kom tilbage i „Victoria-Restauranten", var man ved Champagnen. Der var stødt et Par fler til Selskabet — deriblandt en ung Skuespiller fra Theatret, der gjorde sig behagelig for en Ugebladskritiker med mange smaa geskæftige Venligheder, ikke ulig en Han, der fordriver Tiden for sin Hun, som ruger — og man havde lettet sit Hjerte ved adskillige smaa „siddende Glas" med gensidige Behageligheder.

Efter at Berg havde faaet lidt Mad i Livet, vilde man „ende Dagen" og sendte Bud efter to Drosker, hvor man kom til Sæde hulter til bulter.

Natten var mild som en Nat i Juni, og „National"s Musik lød vidt frem forbi Frihedsstøtten.

Ligeoverfor Danselokalet, foran hvilke Droskekuskene holdt en Art Æresvagt, drivende op ad Nabohusene, straalte en Halvtredsøre-Butik i fuld Belysning midt i den mørke Husrække. Ser I, ser I, raabte Adolf: Begyndelsen til „Nathandelen".

Indefra Lokalet hørte de allerede Valsen og Dansetrinnene.

De fik en Loge, men Berg blev staaende paa Balkonen over Hovedindgangen og saá paa Salen. Der var ganske fuldt, paa Gulv og i Loger; Kongres-Marskallerne med deres store, dannebrogsfarvede Silkeskærf drak hinanden til, fra Loge til Loge, over Salen. Rundtom langs Logerandene saá man søvnige eller forvildede

Frøkner, der fra Tid til anden opmuntrede sig ved at sende nogle umotiverede høje Hvin ud over Salen, hvor de professionelle Dansere drejede til Musikken i sære Ringe, mens de elektriske Apparaters Prr-Prr skar hastigt gennem Rummet.

Fra Logen blev der raabt paa Berg, og han gik gennem Gangen. Glade Frøkner fløj forbi ham, og indenfor knaldede Propper. En Dør til en Loge blev revet op, og ud lød Stemmer, Støj og Musik som én Tummel.

— Herluf Berg, Herluf Berg, raabte blonde Krause — der i den sidste Tid bestandig saá ud som et gennemforkølet Barn — og Herluf maatte ind at drikke med Selskabet.

Musikken begyndte paany.

Det var „Kyssenes Vals“. Man kendte den og klappede i Logerne. Dørene blev revet op, og man fløj gennem Gangene — Lange i Spidsen — ned for at valse.

Krause havde travlt og styrtede fra Loge til Loge. Nede jog Frøknerne fra Arm til Arm, og Marskallernes Dannebrogs-Skærf flagrede i Valsen.

Oppe i Logen sang de, hilsende med Glassene; de valsede mellem Stolene og stødte mod Væggene — inde fra Bergs Selskab lød et „Victoria“ ud gennem Larmen.

Musikken holdt op, men den maatte begynde paany. Som af en Hvirvel blev Parrene fejede frem over Gulvet i store Buer. Og pludselig hørte man fra en Loge en skrattende Musik: det var Krause med et Orkester, ti Mand høj, op paa Borde og Stole, med Trommer og Barnetrompeter (hentede i „Nathandelen“) — der faldt ind i „Kyssenes Vals“.

Alle holdt op at danse. Det var som en Rabies. Paa Gulvet strømmede man sammen og klappede; ud af alle Loger strakte Damer sig for at se; alle skreg og applauderede og lo — til Gulvet paany gyngede i Storm under de valsende, mens Barnetrompeterne tudede, og Trommerne gik, og Frøknerne med løftede Glas hvinte „Kyssenes Vals“.

Ingen hørte; Ørehinderne nægtede deres Tjeneste; som Rusens egne Pulsslag dirrede de elektriske Klokker.

Og ud fra Logen — over de hvirvlende Par, der saá hverken Væg eller Gulv, over Marskallerne med de flagrende Skærf — holdt Krause, mens alt gik under i samme Malstrøm af Larm, den revnede Barnetromme som en Trofæ.

— — —

Berg og Adolf kørte hjem i Droske. Det første graa Skær af Morgenen meldte allerede Dagen. Men da de kom til Kongens Nytorv, vilde de alligevel „gaa lidt“ og røre Benene, før de vendte hjem.

— Ja, sagde Adolf, da Drosken var kørt. Gud véd, hvad nu egentlig den Kongres har kostet os.

— Kostet? sagde Berg.

— Ja, det er s'gu ikke paa den Slags Forretninger, man tjener ... De hører til Driftsomkostningerne, sagde han.

De vandrede forbi „Hesten“ ud ad Bredgade. Hele Torvet laa forladt og stille. Ikke var det Nat og ikke var det Dag om de slukkede Lygter.

Kun paa Bænkene om „Hesten“ drev et Par Vagabonder i Halvsøvne; de vaagnede op ved Fodtrinnene og rettede sig mens de saá efter de to. Saa lagde de sig atter til Hvile med Hovederne i deres Hænder og halvt udstrakte — som Dyr paa Lur inde i Skyggen.

— Men nu skal vi høste, sagde Adolf, inde i sin forrige Tankegang.

De gik tavse frem mod Bredgade, og paa Torvet blev der ganske stille. Man hørte intet uden det jævne Fodtrin af Natbetjenten, der mekanisk gik frem og tilbage — vogtende den slumrende Bys Fred og Sæder.

Lidt efter lidt blev det ganske Dag.

Og hundrede travle Damppiber og Titusinders ilsom-

me Fodtrin meldte, den var vaagnet — Storstaden København.

Berg og Adolf stod paa Charlottenborg-Hjørnet: Plakatmanden klistrede op en Victoria-Kæmpeplakat, der meldte „den tragiske Stjerne“ i skandinaviske Farver.

ANDEN DEL

REGN OG ASKE

I

Konferensraad Hein havde endt sine fortrolige Meddelelser til Centralbankens Raad og lukkede sin Mappe sammen.

— Iøvrigt, sluttede han, er det naturligvis min Overtydning — som jeg er overbevist om, at Bankraadet tilfulde deler — at denne øjeblikkelige Stilstand, rent forbigaaende Stilstand, ikke for os kan indeholde nogensomhelst Anledning til større Foruroligelse. Banken er Hjertet i den Række store Foretagender, som i det sidste Tiaar har omskabt hele vort Forretningsliv og — jeg tør sige det — hele vor økonomiske Situation. En Række Foretagender, som vi alle véd ikke blot repræsenterer en stor Del af vort Samfunds Kapitaler, men som fremfor alt er udsprungne nødvendigt af Udviklingens Trang. Under saadanne Omstændigheder gælder det for os sikkerlig kun at vise Fasthed og Udholdenhed.

Konferensraaden skubbede den tunge Egestol tilbage og gjorde et let Buk mod Bankraadets Formand, der forstod, at det var sluttet — Hans Excellence Lehnsgreven var meget døv — og rejste sig. Alle de svære Stole (Konferensraad Hein hadede personlig alt, hvad der hed „Imitation", og Bankraadssalen var udstyret med Møbler af næsten middelalderlig Soliditet) blev

skubbet til Side, og de Herrer konverserede i Vindusfordybningerne. Etatsraad Blom forsøgte at raabe Hans Excellence op — Kolleger som de var, begge kongevalgte Medlemmer af Landstinget:

— Excellencen har naturligvis hørt hende, sagde Hr. Blom.

— Hvem? raabte Excellencen.

— Miss Tea, svarede Hr. Blom med Haanden for Munden. Hun spillede jo igaar hos Majestæterne.

— Ja, ja, sagde Excellencen. Jeg gaar nu altid straks til Whistbordet paa Slottet, betroede han, saa lydt, som meddelte han sig i Taagehorn ... Hva' si'er De? sagde han.

— At Deres Excellence har ganske Ret, raabte Hr. Blom.

Emnet Miss Tea forplantede sig videre langs Vinduerne. Alle de Herrer talte om Hofsoiréen og „Violin-Feen", der satte Byen paa den anden Ende af Henrykkelse.

— Men det var ogsaa et overordentligt Talent ... et ganske overordentligt Talent ...

— Ganske vist: et mærkeligt Talent ... Treogtyve Tusind er der taget ind, siger man, af Victoria-Theatret i tre Koncerter ...

Alle diskuterede de Treogtyve Tusind. Generalkonsul Brodersen, der altid saá ud, som holdt han Næsen over en for syrlig Bordeaux, sagde Æ—æ — Røverhistorier; men Etatsraad Henrik Hansen havde selv set Folk staa i Queue, saa hans Vogn kom ikke frem paa Købmagergade udenfor Kunsthandelen.

Violin-Feen Miss Tea var en „Første-Pris" fra Pariserkonservatoriet, som i ti Aar under Hr. Theodor Franz' Auspicier havde været femten Aar i to Verdensdele. Ved Ankomsten til København fyldte hun sytten.

Hr. Theodor Franz satte megen Pris paa Miss Tea: Min Herre — sagde han — hun har ingen Skrupler. Impresarien havde ikke Uret. Miss Tea lod gøre med sig, ganske hvad Hr. Theodor Franz vilde, og tilbragte

iøvrigt Tiden med at sætte Gevinsten i Sparekassen i Livorno (denne Amerikanerinde var født i Livorno); i store Øjeblikkes Anfald af Rørelse sagde Hr. Theodor Franz undertiden:

— Min Herre — jeg tør sige, jeg betragter hende som mit eget Barn ...

Den store Impresario var ankommen til København tre Dage før Feen: Mine Herrer, sagde han. Jeg véd det, København er et Terræn, hvor der kan arbejdes.

Hans første Arbejde var at lukke Victoria-Theatrets just aabnede Kontor for Billetsalget. Det var Hr. Theodor Franz's Princip at sælge Billetterne i „Byernes Hjerte". Han vidste ikke, sagde han, hvad Udbytte man vilde have af en „Tilstrømning" i denne Gade ...

Billetterne blev solgt paa Købmagergade ...

— Ja ... vi kom ikke frem, det var Etatsraad Henrik Hansen, der blev ved at udmale „Queuen" paa Købmagergade — der var sort, siger jeg, sort af Mennesker.

Man talte endnu nogen Tid om Miss Tea — Ja, sagde Højesteretsadvokat Exner, jeg véd det fra Kabinetssekretæren. Hans Majestæt vil dekorere hende —: og talende om det hele Victoria-Etablissement, sagde Konferensraad Hein, afsluttende, og med Øjnene ud paa Pladsen foran dem:

— Ja — et lykkeligt Foretagende — et lykkeligt Foretagende.

Bankraadet opløste sig for at gaa hen at spise Frokost.

Konferensraad Hein var blevet et Øjeblik tilbage i Bankraads-Salen. Nu gik han ad Vindeltrappen ned i det store Forretningslokale i Stuen. Bankraadsmødet og hans egen Veltalenhed havde spredt hans Ærgrelser fra om Morgenen, hvor et Par Aktieselskaber til Tørlægning af jyske Fjorde havde meldt Fortrædeligheder om nødvendig Forøgelse af Aktiekapitalerne, og han blev staaende et Nu paa Trappens nederste Trin og smilte.

I det store Rum, hvis hvælvede Loft var baaret af Stenpiller som en Kirke, stod og sad Kontoristerne ved

deres Pulte, bøjede over det stille Arbejde; og selv foran Skranken, hvor Indgangsdørene faldt sagte til, skærmede af Gummirande, gik Kunderne ligesom varsomt paa Tæpperne og talte kun halvhøjt med Ekspedienterne, der optalte Sedlerne mumlende — som om der i den store Sal celebreredes en evig stille Messe.

Konferensraaden blev ved at smile, mens han gik frem gennem Salen — det var ham ogsaa idag en egen Glæde at se dette tavse og høje Rum, hvor man som bestandig hørte Millionstrømmens umærkelige Gliden — forbi Pultene, hvor ingen hilste, skønt alle saá ham: det var i Centralbanken forbudt at spilde Tid med Hilsener.

Han havde endt sin Runde og gik ind i sit private Kontor, hvor store Kort over Danmark og Skandinavien hang paa Væggene. Han var fordybet i sit Arbejde, saa han ikke mærkede Banktjeneren, der bragte ham et Kort.

Det var Herluf Berg, som ønskede at tale med Konferensraaden.

Konferensraaden vendte sig i Stolen, da han kom ind: Dem, sagde han, ja Dem ser man jo altid gerne ... Hr. Adolf, han lo lidt, kan undertiden komme til Ulejlighed ...

— Ja .... idag, sagde Berg, kommer vi vist saa nogenledes om .... det samme .... Hr. Konferensraad.

— Jeg vilde gerne, sagde han og satte sig paa den budte Stol, søge at interessere Konferensraaden lidt virksomt for os.

— Jeg interesserer mig meget for Dem, sagde Konferensraaden, som legede med en Lineal og ikke mere saá paa ham.

— Men denne Interesse, Hr. Konferensraad, maatte gerne — og Herluf Berg lo lidt — give sig noget tydeligt Udslag.

— Bedste Hr. Berg, sagde Konferensraaden og slap

Linealen, Folk, der tager Tyvetusinder ind, kan saa vist leve uden Anden-Prioriteter ...

— Ikke naar Driften fordrer de Tyvetusind, sagde Berg.

Konferensraaden svarede ikke, og Herluf begyndte at tale, benyttende Konferensraadens Tavshed, udviklende endnu en Gang alle sine Planer. Han talte om alt det, der var udrettet i disse halvandet Aar: de tre, fire store skandinaviske Værker, de med Eneret til Opførelse havde ført gennem hele Norden; Gæstespillet af den Stockholmske Opera — de betydningsfulde Fremstillinger af Ibsenske og Bjørnsonske Værker, der nu til Sommer forberedtes af Nordmændene ...

Og fra alle de kunstneriske Synspunkter gik han over til de mere materielle Fordele. Han gjorde opmærksom paa alle Besparelserne ved Eneretsopførelserne, der lod den danske Trup høste i hele Norden, mens Overskuddet tilhørte København; og han satte Konferensraaden ind i disse direktoriale Hemmeligheder, som forøgede Victoria-Scenens Chancer: Disse Stockholmere og Folk fra Kristiania modtog jo i Virkeligheden ikke stort mere end Halvdelen af det Aftenhonorar, om hvilket Bladene skreg (Konferensraaden smilte muntert ved Ordene om Bladene): Kunstnerne vilde jo fremfor alt „Indvielsen", Seglet i København; og de spillede derfor billigt, naar kun ingen erfarede det — —

Konferensraaden sagde endnu bestandig intet, og Berg ventede nogle Øjeblikke. Og da han atter talte, var det i en anden Tone, pludseligt indtrængende og med en Varme, der vilde overbevise:

— Vi vil fra Scenen give Norden én Kunst og v æ n n e den til ét Sprog, sagde han.

Og som om han fik en egen Veltalenhed ved Samværet med denne Mand, der fra dette Rum og Hus skabte saa store Ting, gav Berg sig ganske hen: Ja — vi vil lære dem at f o r s t a a, at t æ n k e videre i, at f ø l e i et andet, det beslægtede Sprog, i hvilket vi spiller — v i rundt i Sverige og Norge — og vore Gæster her

... Og Sprogene vil komme til at synes Dialekter overfor Følelsen af den store Enhed ... Det er Sagen for hver, der forstaar, hvad Sprogs Enhed betyder.

— Og saa er det Deres Tur, sagde han pludseligt, naar Sindene er blevet modtagelige, Deres Tur: Lovgivningens og Kapitalens.

Han havde maaske ventet et Ord, men det kom ikke. Konferensraaden betragtede Klatpapiret i sin Mappe. Og hidsigt, muligvis irriteret ved denne Tavshed, sagde Berg:

— Og det maa lykkes: Thi uden Skandinavien er København en By uden Opland.

Og da Konferensraaden pludselig saá op, som med et Ryk, sagde Berg og slog Armene ned mod Kanten af sin Stol:

— Ja — vil De sige mig — hvad er der vel Plads til i dette Land?

Konferensraaden havde løftet Hovedet, og Berg fulgte instinktmæssig Retningen af hans Blik, der hvilede paa Skandinaviens Kort paa Væggen. Med Øjnene paa Kortet, hvis hundrede Skibsruter bøjede sig ind mod København, sagde Konferensraaden med sit ejendommelige Smil:

— Jeg har fundet Plads til en Havn.

Og i en anden Tone, bestandig betragtende Kortet, som hans Geni havde aflæst dets Hemmeligheder, sagde han:

— Fireogtres amputerede os for Land ved Hofterne .... Nu har vi kun Vandene tilbage, de levende Vande, sagde han.

Der var nogle Øjeblikke stille i Kontoret, til Konferensraaden vendte sig om mod Berg og sagde muntert:

— Naa — og hvad er det saa, De vil?

— Kunne arbejde i Ro, Hr. Konferensraad, sagde Berg i samme Tone.

— Jeg vil være ganske oprigtig, sagde han og saá paa sine Hænder, mens han talte, — der maa arbejdes meget, meget alvorligt: Nye Idéer — nye Foretagender

fordrer Tid — og naar den første Nysgerrighed hos Publikum, Nyheds-Rusen har fortaget sig — og den er maaske paa Veje til at fortage sig — maa man støtte sig til — til ordnede Forhold for at komme videre, sagde han.

Konferensraaden havde atter hastigt set hen paa hans Ansigt:

— Ja — jeg har troet at se d e t, sagde han, at Publikum er blevet mere „nøgternt“ ...

Berg gjorde en ivrig Bevægelse som for at falde ham i Talen: Naa, jeg mener kun, sagde Konferensraaden ... Vi mærker alle denne ... (det var som om han søgte om et Ord og saa tog det alt brugte) Nøgternhed .... Og det er netop Grunden, hvorfor jeg virkelig i dette Øjeblik har haft Betænkeligheder ved at engagere Banken i denne Sag ...

— Men, sagde han, lad Hr. Adolf komme herop — iovermorgen ... Man kunde jo ordne Sagen — en Kassekredit kan man jo altid foreløbig aabne Dem .... til det Hele ordner sig.

— Ikke sandt, saa siger De Hr. Adolf, han kan se herop? sagde Konferensraaden. Berg rejste sig og takkede, og Konferensraaden, der stod op ved Skrivebordet, slog ham paa Skuldren og lo:

— Adieu, sagde han, De — Ridder af det skandinaviske Opland.

Berg gik. Ovre paa Nabohjørnet ventede Adolf i en Kafé paa, hvad det blev til. Spenner var ogsaa kommet til, han, som ellers aldrig kom ind i det Indre af Byen paa den Tid.

Adolf var helt rødplettet paa Kinderne: Gik den? sagde han.

— Han giver en Kassekredit, sagde Berg, naar De kommer til ham iovermorgen.

— Hvor stor? sagde Adolf.

— Det sagde han ikke .... Han mente kun, at saadan kunde man, lettest, foreløbig ordne Sagen.

— Hva' — sagde Adolf og slog Berg paa Kinderne med et Par hede Hænder — er d e t en Karl — hva'?

Adolf var altid rede til at beundre de andre, mens han selv i al Stilhed trak det værste Læs.

Spenner bare lo og dukkede: Nu skal han ha' Mad — han har fortjent den, sagde Adolf.

Berg fik Frokost, mens Adolf snakkede løs (Berg blev næsten ganske urolig over hans Lystighed), og da de var færdige med Kaffen, gik de ned paa Købmagergade: Hr. Theodor Franz havde Klokken ét aabnet Billetsalget til Miss Teas „første og eneste populære Koncert". Billettagende Bybude garnerede Trappen, og hele Entréen var fuld af Folk. Hr. Theodor Franz havde personlig indrettet Butikken, saa der ikke var Plads til tyve Mennesker ad Gangen.

— Mine Herrer, sagde Hr. Theodor Franz, Klokken elleve saá jeg mig nødsaget til at rekvirere Politi.

Det rekvirerede Ordenspoliti var en venlig Betjent, der tømte et Bæger inde hos gamle Adolf i Pulterkamret under den aflægs Kineser.

Berg affattede „Tilstrømnings-Notitser" til Aftenbladene.

— Ja, min Herre, sagde Hr. Theodor Franz, der læste dem — Reklamer syntes Impresarien at forstaa i alle Sprog ved en Slags sjette Sans —:

— Ja, sagde han: Her bør man skatte Pressen ...

— Mine Herrer, sagde han og lagde Haanden med udspilede Fingre ned paa Bordet: De har en Presse, der gaar i Spidsen for Bevægelserne.

Klokken halvtre var der udsolgt til Miss Teas eneste populære Koncert.

Feen lod sig bevæge til at give endnu en allersidste Koncert, som sluttede med „egne Kompositioner". „Vi spiller dem k u n i sidste Koncert", sagde Hr. Theodor Franz.

Ingen i Verden havde endnu hittet Rede i dette Kvidder paa en Violin ... Jubelen var ubeskrivelig.

— — Centralbanken aabnede foreløbig „Victoria-Etablissementet" en større Kasse-Kredit.

— — —

Det ringede endelig, og Erhard slog Tæppet fra Døren for at lade Fru Stern svippe ind.

— Pyh, hvor har jeg løbet — Fru Stern rystede sit Fuglehoved og lod Hænderne synke i Skødet, mens hun satte sig — vi kom aldrig fra Bordet idag for den Snak . . . . Nu — Erhard fik et Tjat med den aftrukne Handske, alt var i bestandig Bevægelse hos Mathilde, Hoved og Hænder, mens hun talte: Nu er han rejst, sagde hun og rystede Sølvarmbaandene ned paa sin Arm.

Han var Hr. Godsejer Stern, en Ægtemand, som tilbragte meste Delen af sit Liv med at afrejse til Jagter, hvortil der i Stilhed sluttede sig høje L'hombrer. Mathilde kaldte ham aldrig andet end „han", pludrende om ham, løst og fast, med en egen Skadefryd, som en Skolepige, der endelig en Gang faar udøst sit Hjerte om en Klasselærerinde ...

— Mus, sagde Erhard og holdt Munden frem.

— Is, sagde hun og satte Trutmund som et Barn, mens de kyssedes.

— Der, sagde hun og lagde et Par gule Bind, som hun havde gemt under Overstykket, paa Bordet, har Du dine stygge Bøger.

Det var franske Romaner, Erhard laante hende, og som hun læste hjemme, krøbet sammen paa sin Sofa, med smaa tøsede Udbrud af indvendig Munterhed; noget nær med en Glæde som den, hvormed et Barn genhilser Gaardhanens Kontrafej paa Abc'ens første Blad.

I Marginen skrev hun Bemærkninger og Karakterer med Blyant.

Erhard aabnede Bøgerne og begyndte at læse: Fy, fy, fy, sagde hun, og holdt ham med Haanden for Munden, men han blev ved. Saa læste hun selv, i sit Pensionsfransk, med sine smaa Anfald af Fnisen, og de sled i Bogen og holdt hinanden Haanden for Munden, til hun rev sig løs:

— Uh — Du, sagde hun og satte sig paa den anden Side af Bordet foran Konfekten: Har Du et Par andre, sagde hun og pegede paa Romanerne.

Erhard gemte Bøgerne for at blade i dem hjemme. Intet voldte ham større Glæde end Mathildes Anmærkninger i Roman-Marginerne — med denne lille Krimskrams-Haandskrift, han var uforskammet nok til at sige lignede hendes Næse, der ogsaa havde en saadan kæk lille Drejning opad.

Brevene, som hun skrev til ham — hun skrev otte Sider fulde for at sige ham, naar „han“ var hjemme eller hun ikke kunde komme — lignede saa ganske Noterne. De var saa fulde af gesvindte Parentheser, den ene i den anden; og Linjerne gik over i hinanden (hun skrev uden Øjemaal og begyndte midt paa Papiret Ordene med nogle store Drabantbogstaver, der saa blev ganske smaa og „sammenknirkede“ mod Enden af Linjen og slog en lille Hale op eller nedefter) — saa han hittede næppe Rede i dem. Alt blev kaldt med Øgenavne, saa det var som et Hebraisk af „deres Ord“, det hele. Erhard kom lidt efter lidt til at skrive næsten ligedan.

— Mus, sagde han.

— Hm, hun pustede blot frem over Bordet imod ham ....

Det var en Aften i det kongelige Theater, han havde bemærket hende første Gang. Og siden havde han set hende en tre, fire Tirsdage paa den samme Plads, hvor hun sad som en lille sammenkrøben Fugleunge mellem Damerne. Hun havde ogsaa set ham, fin og køn, nede i Parkettet. Efter Forestillingen blev hun hentet af en Pige og gik forresten gennem Forsalen uden at skænke ham saameget som et Blik. Med Pigen pludrede hun over Torvet.

Saa en Aften kom det tjenende Væsen ikke, og Fru Stern blev staaende i Forsalen, ganske forskrækket, til der blev næsten helt tomt. Sporvogne var der nu ingen af mere, og hun løb over Torvet ned ad Bredgade, trykket helt ind mod Husene, i sin Kaabe.

— Véd Du, hvad jeg tænkte? sagde hun til Erhard. Han følger nok efter, tænkte jeg, sagde hun siden.

Han var gaaet hen til hende og havde tilbudt hende en Droske — og var ogsaa steget ind. Hun sagde nogle ligegyldige Ord og morede sig, morede sig inderligt over den hele Situation med Drosken og h a m i Drosken — og saa sagde han:

— At nu havde Pigen naturligvis heller ingen The derhjemme.

— Jo, sagde hun blot i sin Krog og lo.

Hun skulde meget hellere spise ude, sagde han.

Hun svarede ikke.

— Intet Menneske saá dem — ikke et Menneske — — og saa kørte Drosken hende hjem ...

Det blev til, at de holdt foran en Restauration nede i Nærheden af Østergade, og hun kom op og sad med Kaaben paa i Kabinettet paa den røde Plys-Stol, som en lille Pige paa Kanten af et Badekar og saá paa alting — Bordet og Servicet og Gardinerne og Spejlet med sine Tøjplanter paa Jardinièren — med et Par nysgerrige og skræmte Øjne, mens Opvarteren svansede rundt med Bagdelen for stadig diskret at vende Agterspejl mod „Damen".

Men lidt efter lidt, ved Bordet, begyndte hun at gotte sig, da hun saá, der var ingen Fare; Erhard behandlede hende ganske som en Dame, og de morede sig kun som et muntert Kotillons-Par, der har det rart med hinanden i Krogen af en Balsal.

Lige med ét sagde hun rask og tømte sit Glas:

— Aa — jeg si'er, jeg tog hjem at drikke The med Owens; og hun lyttede efter Stemmerne i Nabokabinettet, hvor der nu blev livligt, og hun listede paa Tæerne — hys, sagde hun og slog med Haanden hen imod ham; hvad hun havde for smaa geskæftige Hænder — hen til Døren og lagde Øret til: Hys! — hun holdt Fingeren op.

Hun morede sig over alting, over alle de fyldte Fade paa Bordet, over Kelneren og over dem i Sidekabinettet ... Erhard aabnede Døren til Balkonen, og hun sneg

sig med derud, stadig tyssende. De stod og saá ned i den stille mørke Gade:

— Dér boer min Svoger, sagde hun og pegede over paa Hotel d'Angleterres lange Vinduesrække — hun havde en egen Maade at skyde de smaa Skuldre op, Erhard vidste ikke, om han nogen Tid havde set noget saa sødt:

— Han sover nu, sagde han.

— Ja, nikkede hun og lo sagte ...

Og saa var hun kørt hjem, havde ikke sovet hele Natten af Fornøjelsen.

Mathilde Stern var saamæn ellers kommen til den fulde Erkendelse, at der ikke var det allermindste morsomme ved Livet.

Først havde hun gaaet i Skole hos Frøken Ricard, og saa havde hun gaaet i Skole hos „Søstrene" nede i Genf; og saa var hun kommet hjem, hvor hendes Moder altid havde et Øje paa hver Finger og et Par i Nakken: Det var bare alt det gamle — stadig, skønt hun nu var fulde nitten Aar: Ikke at sidde med Fødderne over hinanden under Stolen; og rette Ryggen, og ligge lige ud i Sengen; og „holde sit Fransk godt vedlige" ...

Om Sommeren, naar de laa paa Landet, gik Generalinden selv — ligesom et Lys i Ryggen — med sine to Døtre, en paa hver Side, til Bad. Hun stod med Uhret paa Badebroen for at tælle Minutterne, mens Døtrene var i Vandet. Mathilde, der elskede at plaske i Bassinet, naar Solen skinnede, blev raabt an de Snese Gange:

— Din Teint, raabte Generalinden, om Du vilde tænke lidt paa din Teint.

... Og det blev saamæn heller ikke anderledes, da hun blev gift ... Bare, at hun havde „ham" over sig ogsaa — naar han var hjemme da — og forresten som sædvanlig Generalinden, der spiste hos dem hver Søndag, og Marie Kokkepige, Moderen havde givet hende med hjemmefra, da hun blev gift ...

Marie Kokkepige havde været hendes Barnepige, fra hun ikke var mere end seks, syv Aar: Mathilde blev fint klædt paa i broderet hvid Kjole til Middag, og bagefter spadserede de paa „Anstalten“ med Marie Pige, der altid skændte med sit: Naa — Mathilde — det skal jeg sige til Oberstinden.

Mathilde havde én Fornøjelse: at løbe hen til Skovkilden — bag Maries Ryg — og sætte sig i det vaade Bassin og lade sig gennembløde, den fine Kjole og Mamelukkerne, saa hun blev gennemvaad lige ind til Popoen...

Dér sad hun saa, med sammenknebne Læber, og strittede, til Pigen kom og rev hende væk ...

Hjemme betog siden Generalinden hende den Slags abnorme Lyster...

— Gud være lovet, sagde Generalinden om Søndagen ved Kaffen: vi er en normal Familie — —

..... Dagen efter Restaurationsbesøget kom der et lille Brev fra Erhard, den næste Dag endnu et; og et Par Uger efter svippede hun for første Gang herind ad Døren til de to Stuer ved Volden — halvt forskræmt og halvt nysgerrig som en Kanariefugl, der har faaet et nyt Bur.

Lidt efter lidt kom han ogsaa hjemme — i Begyndelsen, naar „han“ var forrejst, og begge Piger var sendt ud:

— Marie Pige, sagde hun, stiv af Skræk, ved hver Lyd af en Dør. Marie Pige var hendes evige Angst — Provsten, som de kaldte hende.

Det var fra en Aften hjemme hos Mathilde, da Pigerne var sendt bort, og Mathilde krøb sammen i sit Hjørne med det lille Hviletæppe over Fødderne, mens Erhard fortalte Skolehistorier — Skolehistorier var Mathildes største Fornøjelse, og selv var hun evig fuld af Fortællinger om Skolen og „Søstrene“ —:

Det var en Sommer i Jylland, hvor Erhard havde bygget Løvhytte i Byskoven (det havde iøvrigt været hans eneste og sære Anfald af saadanne umiddelbare

og naive Drengepassioner) med Stedets Højærværdigheds to Sønner, hvor de saa havde røget og brygget Punch for Indtægten af solgte Ordbøger, saa de kom snurrende hjem, indtil de en Dag blev opdagede af den forfærdede Provst ...

Erhard skildrede Provstens Forfærdelse, og Mathilde lo, saa det klukkede — da de med ét hørte Marie Piges Trin i Spisestuen, og Mathilde fo'r op:

— Hys — Provsten, sagde hun.

Og Erhard maatte listes ud — Mathilde gik i Forvejen — gennem den mørke Gang: han kneb hende i Armene, mens hun blev ved at hviske: Men Provsten — men Provsten, til han var vel ude.

Saa løb Mathilde lige paa Marie Pige i Gangen:

— Men er Fru Mathilde her? Marie Pige kaldte aldrig sit Herskab andet end Fru Mathilde.

— Ja-a, sagde Mathilde, der saa, naar hun blev greben, straks blev aldeles forfjamsket — jeg vilde kun føle, om min Kaabe .... var vaad endnu efter Regnen.

Erhard paastod, „Fru Mathilde“ var aldrig saa sød, som naar hun løj: hun saá først saa ganske hjælpeløs ud, til hun gjorde en lille resolut Grimasse og fik Usandheden sagt. Erhard sagde, hun var hver Gang saa stolt over Bedriften som en Kylling ved et Vindæg.

— Pyh, sagde hun og slog henimod ham med Fingrene i Luften: det er vel det første, man faar lært ...

Efterhaanden blev de kækkere, og der var en sand Legen Skjul i hele Huset, hvor Erhard var gemt i alle Kroge. Da Mathilde fik en daarlig Fod og ikke kunde gaa ud, kom Erhard hver Formiddag. De havde Hovedkvartér i Badekamret med Bord af et Brædt over Karret.

En Gang imellem spillede de Kort, ved højlys Dag. Det var en af Mathildes Glæder:

— Du, sagde hun og spillede ud paa Brædtet: Stik. „Hjemme“ havde hun og Søster Berta i Ferierne haft Kortene gemt under Hovedpuden:

— Saa spillede vi i Sengen, sagde hun og lo, skønt Døren stod paa Klem til Mo'r.

Hvert tiende Minut humpede hun geskæftig ud paa den syge Fod og gik nynnende frem og tilbage mellem Spisestuen og Køkkenet, tjattende paa den laasede Badekammerdør.

Stern kom hjem, mens hun havde den daarlige Fod, og hun kvidrede om ham og passede hans Vaner og gjorde Fagter som den, der i „Tampen brænder" har gemt Tampen.

— Han, sagde hun og lo, mens hun humpede om med hans Middagskaffe, paa sin syge Fod. Stern „begreb s'gu ikke, hvad der var kommet for en Støj over Konen".

Men nu var Foden rask, og „han" rejste igen over til Gaarden i Blekingen.

... De sad og gyngede hver i sin Stol, og Erhard saá paa Mathildes Fødder, som hun strakte som en Danserinde, naar hun stødte fra Gulvet. Han maatte ned paa Gulvet og kæle for Fødderne — „de smaa Kid", som han kaldte dem. Men hun rev sig løs og flygtede op paa sin Yndlingsplads — i Vindueskarmen, med Benene op og Hagen støttet mod Knæene. Dér sad hun saa og kiggede ind i „Hytten" — som de kaldte Stuen —:

— Ja, sagde hun til Erhard, som vilde sidde paa en Stol ved Siden af hende, naar Du sidder pænt ...

Erhard sad saa nogenlunde „pænt", og de saá begge, ved Siden af hinanden, ind paa „Hytten".

— Du, sagde hun pludselig og saá ned paa ham næsten som et Barn, der første Gang siger noget som Severostotchnij i Geografien:

— Elsker Du mig? sagde hun og lo ham halvt ind i Ansigtet.

Det gav næsten som et Ryk i Erhard, og Blodet skød ham som en Strøm op i Ansigtet — de plejede ikke at benytte det Verbum at elske —:

— Ja, sagde han ... og begyndte at kysse hendes Hænder...

— — Det maa være en ren Labansalder, der er kommet over Erhard, sagde Professorinden ved Frokostbordet, hvor Herluf Berg drak en Kop Kaffe og blev bombarderet med Brødkugler af Lille-Gerster.

— Du ser s'gu ud som en Palmesøndags-Konfirmand, sagde Lange, der mødte Gerster ved Volden.

— Saa? sagde Gerster og svippede ham med sin Stok mellem de stærkt hjulede Ben.

— Det manglede s'gu blot, Du skulde faa røde Kinder, sagde Lange.

Dem fik Lille-Gerster dog ikke.

— — —

Det var en Formiddag hen paa Vinteren. Frøknerne i Forretningerne støvede af i Mangel af andet at tage Vare. Der vilde ikke komme rigtig Vind i Sejlene iaar, skønt det var midt i Sæsonen.

— Billighed vil de ha' ... Billighed raaber de paa ... Forretning er der nok af, sagde Adolf, der havde en vidunderlig Evne til at fylde det hele Lokale med Støj, naar der var blot saa meget som to enlige Kunder i Butikken:

— Men bare billigt, billigt, billigt, sagde han og søgte hidsigt paa Pulten.

— Dér lagde De Pennen, sagde Frøken Hansen, Højrehaanden i Forretningen, en sagtegaaende, slank og køn Dame, der gerne dvælede et Minut ved Pulten, naar hun afleverede Kontrolmærkerne. Adolf var saa distræt, at han aldrig fandt det ene for det andet.

Gamle Fru Adolf var bange, Konstantin „havde taget sig for meget paa“: Paa ham hviler det, sagde hun, stakkels Dreng.

— Hvad mener Du, Adolf? spurgte hun Manden.

— Ja, ja, min Pige, man maa lade dem skalte, sagde gamle Adolf. Han blev mest inde i sit Rum hos Kine-

seren og talte Mærker. Og naar Konstantin ikke var der — for han holdt jo ikke af, at man blandede sig i hans Ting — listede han Journalen ind i sit Hul og gik den igennem: d e n stemte. Og de andre Bøger førte jo nu allesammen Spenner.

— Ja, ja — sagde gamle Fru Adolf. Der er kun saa mange Slags Mennesker, Adolf .... Gamle Fru Adolf gav ingen nærmere Oplysninger om, hvad hun mente, og de drak Kaffen i Tavshed. De drak nu tidt Eftermiddagskaffen alene; Konstantin spiste ude i „Victoria" for Nemheds Skyld.

Fru Adolf gik sjældent op i Butikken mere undtagen om Aftenen eller straks om Formiddagen, naar hun vidste, Konstantin var ude paa Theatret.

Hun sad paa en Stol ved Disken hos Frøken Hansen — de to var bleven gode Venner — og sagde med sin Lille-Pige-Stemme: Jeg synes ikke, her er saa godt „besøgt" mere, sagde hun og saa ængsteligt op paa hende.

— Naar Sæsonen først kommer rigtig i Flor, sagde Frøken Hansen.

— Ja — naar den bare kommer i Flor, sagde den gamle Frue, og der blev Tavshed, til hun gik.

Lidt efter kom Berg for at spørge efter Adolf. Han var allerede gaaet ud paa Victoria, sagde Frøken Hansen; straks imorges gik han.

Hun gik med Herluf op i Kontoret — Dørene blev altid trukket til i den sidste Tid ude paa „Victoria" og i Forretningen —: Han er der ikke, sagde hun om gamle Adolf, da Berg saá hen mod Tapetdøren.

— Hr. Spenner fik saa Bøgerne ud igaar, sagde hun.

— Hm, ja, naar d e t hjalp, sagde Berg og kradsede paa Klatpapiret med en tør Pen. Konsortiet adresserede i Krogene rigeligt smaa tvivlrige Venligheder til hinanden — Adolf undtagen, som fo'r op mod hvert Ord, man vovede mod „Kompagnon'erne".

— Og hvad nyt ellers? sagde Berg.

— Penge blev der hentet igen igaar, sagde Frøken Hansen.

— Hm — og vi havde selv en god Kasse, sagde Berg, der blev ved at kradse med Pennen.

Der blev ringet paa Telefonen, om Berg var der. Han maatte komme straks, blev der sagt. Theodor Franz var paa „Victoria“.

— Naa, sagde Berg, frisk Mod. Det var, som om de alle var blevet ligesom tungere i Benene, naar de skulde rejse sig.

— Farvel, Frøken, sagde han.

— Farvel, Frøkenen fulgte ham til Dørs. Man vekslede med Frøken Hansen — og i det hele i Victoria-Kredsen — ejendommelige forstaaelsesfulde Haandtryk i den sidste Tid.

Berg hørte Hr. Theodor Franz's Røst helt ud paa Trappen, og da han aabnede Døren, saá han Impresarien, der under afgørende Forhandlinger fik nogle pludselige og højst besynderlige Ghetto-Bevægelser, der lod Hatten ryge bagaf og lod Næsen blive betænkelig fremtrædende i Fysiognomiet — atter trykke Silkehatten ned i Panden som til Opbrud:

— Mine Herrer, sagde han med genvunden Værdighed, en Patti synger ikke paa Kredit.

Hr. Theodor Franz knappede sin Pels: Ja, mine Herrer, sagde han krænket: Koncertsalenes Patti ...

„Koncerttribunernes Patti“ var en halt „belgisk Nattergal“, Hr. Theodor Franz vilde føre til Skandinavien. Men Hr. Franz vilde have Garantier: det var hans Princip, at Honoraret forlods deponeredes i Banken.

Og Adolf mente, at han kunde dele Risikoen ...

Hr. Theodor Franz havde knappet sin Pels og givet Opbruds-Signal til sin Ledsager, en langhalset Pianist af et særdeles „polsk“ Ydre, som Berg først nu blev va'r i en Krog.

Berg spurgte beroligende om Tidspunkt og Repertoire, da Martens rev Døren op og sagde helt forpustet af Alteration: At „Hein“ ventede dernede. Og Adolf og Berg sagde paa én Gang:

— Hvad? — Hvor?

og var ude før man fik set sig om, mens Adolf hastig havde raabt noget til Spenner, der blev ene med Hr. Theodor Franz og Pianisten.

Impresarien saá sig indigneret om: Ja — saa gaar vi vel, sagde han med Værdighed.

Hr. Spenner forklarede ham, at en nødvendig Samtale — at en meget afgørende Samtale havde bortkaldt de Herrer, og Hr. Theodor Franz rejste dog sikkert ikke idag ...

— Iaften, min Herre, sagde Hr. Theodor Franz, der i de sidste to, tre Minutter lidt efter lidt blev mer og mer aandelig borte, som en Skildpadde, der trækker sig i Skal.

Han gik med Pianisten.

Udenfor Façaden blev han staaende foran de store Plakattavler, hvor der var mange brogede Underlags-Rester af Programmer — Hr. Theodor Franz var ikke ulig en Hund, der orienterer sig angaaende et Plankeværk, mens han betragtede disse mange Rester af kønne Plakater —:

— Min bedste, sagde Impresarien og vendte sig til sin langhalsede Pylades: Her gives for mange „populære Koncerter", sagde han og vendte sig.

Portier'en havde vist Konferensraaden ind i Konversationssalen, hvor han havde glemt ham for et saare muntert Selskab — med Brodersen og Blom i Spidsen — der havde spist en god Frokost, og som nu her vilde spise godt til Middag.

Konferensraaden var kommen saa halvt om halvt for Prioriteten, den anden Prioritet i „Victoria" og alt dets Inventarium. Hein undte gerne Konsortiet Hjælpen; det var og blev dog noget som en Benjamin blandt Centralbankens Foretagender, Victoria-Etablissementet. Men paa den anden Side tøvede han dog og kunde ikke beslutte sig: Foreløbig vilde han nu lade Filialdirektørerne fra Provinserne, som kom sammen til Halvaarsmøde her i næste Uge, spise til Middag herude.

Saa kunde man altid se, hvordan det videre vilde udvikle sig.

Han gik frem og tilbage, til han standsede ved Glasdøren og saá over Gangen ind gennem Restaurationssalene. De var tomme endnu, og de opdækkede Borde ventede pretentiøse og stive med de vifteformede Servietter i Glassene og de pletterede Opsatser fyldte med Tøjroser. De to fede Kelnere stod ved Midtdøren, orkesløse og ubevægelige, hver paa sin Side, som et Par moderniserede Satyrer, med Benene overkors i deres Brunelstøvler. Portièren over Døren hang allerede slatten i Folderne, og Guldet i Brokaden var blevet mat af Røgen af Allemands-Tobak. Martssolen var slem; allevegne saá man var der slidt paa Møbler og Inventar, et Par Kanter hist og et Par Kanter her.

Konferensraaden maatte undre sig — saa hurtigt det gik. Men Publikum sled.

Der blev kun spist ved et enkelt Bord, bag en Halvvæg. Nu stak der et Ansigt frem bag Skillerummet: det var Martens. Han spiste ene, tagende godt til sig — Kelneren bragte Vin og lukkede Fade.

Konferensraaden maatte finde det underholdende, for han blev ved at staa ved Glasdøren og se ind, hvor „Bygmesteren“ sad og gjorde sig tilgode alene midt i sin tomme Sal. Først en Hilsen af Brodersen udenfor vækkede ham, og han begyndte at maale Gulvet igen.

Herinde havde alting holdt sig bedre; kun paa Sofaerne og Lænestolene saá man forvitrede Pletter paa Betrækket dér, hvor Folk havde siddet. Konferensraaden var saa interesseret, at han begyndte at føle rundt paa det Brokadestof. Det var en Imitation med Guldtraade, som flossede. Men i Portièrerne havde Stoffet holdt sig — de var forede med dobbelt Shirting, for Foldernes Skyld.

Konferensraaden blev ved at gaa op og ned, fra Døren til Spejlet, til han gik et pludseligt Slag over mod Krogen til Venstre: et Par Borde var stillet ovenpaa hinanden og glemt. De fire sorte Ibentræsben stak op

i Vejret. Men under de sorte, guldforsirede Bordben var Pladens opadvendte Bagside graahvid — det upolerede Fyr.

Konferensraaden blev staaende, perpleks, foran de to Borde med de opadvendte lakerede Ben: Alle Bordene var saadan. Konferensraaden gik fra det ene til det andet og løftede de kønne — shirtingforede — Bordtæpper og slog paa de smukke sorte Plader med Knoen, heftigt og heftigere:

— Dette var f o r usolidt gjort.

Pludselig havde Martens set ham gennem Glasdørene og var løbet op i Kontoret. Da Berg og Adolf kom ned, sad Konferensraaden paa den runde Midtsofa, med Hat og Stok ved Siden af sig: de følte straks, der var noget ramt i Luften.

— Det gjorde intet, at han havde ventet, aldeles intet, sagde Konferensraaden.

— Han var blot kommet for at tale om en lille Middag — for de Bank-Delegerede — man agtede at spise herude . . .

Martens kom ind, forvirret og lidt blussende; men der vilde ingen ret Samtale komme i Gang, mens Konferensraaden blev ved kun at tale om Middagen: I al Tarvelighed — i al Tarvelighed, sagde han, Tiderne er saavist ikke til andet; og Adolf var lidt for urolig-underdanig.

Indtil Konferensraaden rejste sig — han havde nu anslaaet en helt spøgende Tone og talte om Martens' Frokost —:

— Jeg saá til, sagde han og lo. Og helt i Forbigaaende, mens han kom hen foran de to glemte Borde, sagde han i en leende Tone, idet han berørte Fyrrepladen med Knappen af sin Stok:

— De d e r, bedste Bygmester, er forhaabentlig ikke mellem de „Ibentræsborde“, der repræsenterer 43 Kroner pr. Styk paa vor Inventarieliste . . .

De tre havde alle i samme Nu, endnu før han talte, set den ulykkelige Bagside — Adolf kunde have

knust samtlige de forbandede Ben; Martens talte først, forvirret som en Dreng, der er grebet i at snyde i Lektien:

— Jo — — jo, sagde han . . . De er betalt med 43, sagde han.

— Ja, Leverandører benytter sig af Omstændighederne, sagde Konferensraaden. Og idet han gav sig til at halvlé igen, sagde han: Det er kun et Gode, at saadanne Folk har godt af at vente en Tid paa deres Penge . . .

Konferensraaden traadte gennem Glasdøren ud paa Gangen: Inde bag de modsatte Spejlruder saá de Restaurationssalen: der var blevet fuldt ved Bordene; Fade, Glas og Kølere blinkede allevegne — og Solen stod ikke paa mere. De graa Stuk-Søjler løftede sig stilfuldt og fornemt, bærende Loftets pompøse Ornamentur.

Og med et virkeligt Smil — i en Følelse af Beroligelse — sagde Konferensraaden:

— Dog et smukt Billede.

Han blev staaende lidt, og i den samme Følelse, paa samme Tid af Beroligelse og Samhørighed, vekslede de alle Haandtryk her foran Salen og skiltes.

Om Aftenen sad Adolf og Spenner hver paa sin Side af Pulten, efter at Dagskassen var gjort op.

— Men noget maa der gøres, sagde Adolf. Men hvad? . . . Satan, han holder Øje med hele Driften . . . . Ja, naar vi kunde spille et Par Maaneder med fuldt Hus, saa fik vi vel Prioriteten . . .

— Vi maa . . . lade, som vi havde fuldt, sagde Spenner.

— Ja, sagde Adolf utaalmodigt, Fribilletter feder s'gu ikke Fattigkassen.

— Nej, sagde Spenner: ikke — saa længe vi stempler dem.

Adolf saá op: Det vilde komme ud, Spenner, sagde han hurtigt.

Spenner svarede ikke, og Adolf saá igen ned i Hovedbogen: han stirrede, uden at tænke paa det, paa

Spenners mange Navne-Efterskrivninger paa Klatpapiret.

... Et Par Dage efter lod Adolf Billetkasserer Jespersen kalde op paa Kontoret.

Han sad genért og kradsede med Pennen paa sit Klatpapir, mens han talte med Kassereren. Det var ikke nødvendigt, sagde han, at stemple alle Fribilletterne — foreløbig.

— Vi maa s'gu ha'e „ægte" Hus, Jespersen, sluttede Adolf og lo.

Berg mødte Billetkassereren i Døren: Hvad gaar her for sig? sagde han.

— Vi har haft en hemmelig Konference, vi to, spøgte Adolf. Farvel, Jespersen.

Berg var gaaet hen til Pulten:

— Saa, sagde han; han havde set ned paa Adolfs Klatpapir: Nu maler han saagu ogsaa Autografer.

Hele Klatpapiret var kradset fuldt med gamle Adolfs sære sitrende Navnetræk ...

Fra den Dag blev det store Gros af Fribilletter ikke længer stemplet med det lejdegivende „Fri". Victoria-Theatret betalte i Stilhed Fattigskat af sine Fribilletter.

II

Familien Gravesen skulde have Bal. Der var Oprør i Familien.

Hr. Gravesen var blevet overrumplet efter Studenterforeningsballet, hvor han havde holdt fem og tredive aarigt Jubilæum som Visedigter og ved Souperen var blevet baaret i Guldstol Salen rundt, mens Damerne applauderede og viftede. Efter Bordet havde han danset Tyrolervals med Fru Gravesen, der saá ud som en tyndslidt Degnekone ved en landlig Barsel.

— Tak, sagde Frøken Frederikke Gravesen — der var tre Frøkner Gravesen tilstede, i blaa Atlaskesliv

og hvide Tarlatansnederdele —: nu blir det mig dog for hedt for den Gamle. Frøken Frederikke trak sin teologiske Student ud paa Trappen til Afkøling . . .

Da Familien kom hjem, vilde Hr. Gravesen endnu have Toddy. De tre hjemmeblevne Frøkner kom tilsyne i Natnet og Sengetæpper for at høre Beretning og faa et Glas med. Hr. Gravesen var saa bevæget, at han kaldte sin Kone for „Lise-Mo'r", og Fru Gravesen havde Taarer i Øjnene. Hun sad og saá paa sine seks.

Ved saadanne højtidelige Lejligheder kælede Fru Gravesen jo dog for det stille Haab, om „en brav Mand" ikke alligevel skulde finde et af hendes Pigebørn.

„Pigebørnene" satte „den Gamle" Studenterhuen paa, og Frøken Amalie sad paa Skødet hos „Støderen":

Det blev til „en lille Dans", før Hr. Gravesen vidste af det.

De næste Dage skulde Indbydelserne bestemmes; hver af Frøknerne havde s i n Liste i Notebøger og paa Nodehefter, op og ned ad Trappen gik det, mens Dørene smækkede. Der var aldrig Fred ved Gelænderne.

— Gud, naar Amalie bare faar alle s i n e med, skingrede det fra anden Sal.

— Hm, vi skal maaske ha' alle dine „Kirkesangere", sekunderede Frøken Frederikke.

— D u maatte vist være glad til, Frederikke, haanede Frøken Amalie fra Stuen.

Dørene smækkede. Fru Gravesen sad i Spisestuen i Stue-Etagen. Hun vidste allerede hverken ud eller ind:

— Det værste bli'r Opvartningen, sagde hun.

— Theodora bli'r i Køkkenet, afgjorde Frederikke Spørgsmaalet om Serveringen. Fru Canth kan vel nok bilaane os sin Stuepige — som hun bli'r fodret med Billetter paa „Bladet" . . . Og saa ta'er vi forresten en Lejetjener, sluttede Frøken Frederikke.

— Ja, ja, sukkede Fru Gravesen. Hun tænkte kun paa „alle de fremmede Øjne" paa sine Ting. Der bliver noget ruineret i et Hus i otte og tyve Aar, og svært er det at faa fornyet: Ja, ja, sagde hun. Fru Canth véd

vel ogsaa, hvad det vil sige — og hvad der gaar i Løbet i Aarene ...

Hvad Theodora angik, indsaa Fru Gravesen nok, at hun var ikke rigtig egnet til Festiviteter.

Familien Gravesen skiftede gennemsnitlig Pige fire Gange om Aaret. Men det var og blev trods al Skiften den samme Race af smaa pandekrøllede og uvaskede „Underjordiske", som de stadig fik i Huset og hvortil ogsaa Theodora hørte.

Theodora, der altid var i Slæber, glemte en Spildevandsspand paa hver Trappe og havde altid ubeskrivelige Privatejendele til Tørring paa Køkkentrappegelænderet i Gaarden, hvor hun holdt Stævnemøder med vandkæmmede Kærester, der snedigt fralokkede hende hendes otte Kroners Løn om Maaneden.

Theodora var den eneste i Huset, der var fuldstændig uberørt af „Ballet", og ubekymret sang videre i sin Kælder, saa hun undertiden overdøvede alle Frøknerne.

Indbydelserne var sendt ud, og Frøken Frederikke skulde indrette Værelserne.

— Dagligstuen bliver som den er, sagde hun, mens hun begyndte at inspicere Huset. Dagligstuen var allerede et modent Værk af Frøknernes Arrangementstalent: med Sofaen ud paa Gulvet foran en fantastisk Dekoration af hjemmegjorte Makartbuketter og tre Skillings-Kineserparasoller — omslynget af to kække Chenilletørklæder, der en Sommersæson havde draperet Frøknerne, naar de gik til Bad. Iøvrigt var der mange trebenede Smaaborde i Krogene med Genstande, indleverede „Bladet" til Anmeldelse, som Hr. Gravesen havde for Skik at „reservere sig" og samle. Paa Væggene strakte sig „Vifter" af rammeløse Fotografier; og det Hele henlaa i en klædelig Dunkelhed, da de to Lag Gardiner var trukket for, saa man knap kendte hinanden for Mørke.

— Dagligstuen bli'r, som den er, sagde Frederikke ret fornøjet. Men værre var det i Stueetagen, hvor der

skulde danses: De grønne Gardiner er umulige, naar Møblerne bliver flyttede ud, sagde Frøkenen.

— Ja, sagde Fru Gravesen — de synede begge de grønne Gardiner, der havde holdt ud fra hendes Bryllup — de er jo slemme.

— Umulige, sagde Frøken Frederikke afgørende. Der maatte købes Sækkelærred og broderes en Kant med Uldgarn, raadede Vilhelmine, — det saá udmærket ud til Gardiner. To Symaskiner klaprede allerede i Huset med Balstadsen. Fru Gravesen gik uafladelig til og fra Kontoret med Posen:

— Jeg spørger Dig, sagde hun mat: tror Du, det er for min Fornøjelse, Gravesen? (man saá det paa Fru Gravesen, at det vel strengt taget ikke var „til hendes Fornøjelse“).

To Dage før Ballet begyndte Frederikke at omkalfatre hele Huset. Alle Stuer — undtagen Balsalen — skulde indrettes i Dagligstuens Billede med Møblementet ud over Gulvene. Det var ikke saa let, for de Gravesenske Møbler trængte nok til lidt Støtte af Væggene, man maatte ikke saa gerne se dem fra alle Sider.

— Jeg tror ikke, her er et helt Stykke i Huset, sagde Frøken Frederikke rasende: Bagfyldingen faldt af en Sofa, hun og Vilhelmine slæbte.

— Ja, ja — Børn, sagde Fru Gravesen tyssende, hun saá hjælpeløs til. Frederikke dækkede opfindsomt Smaaskaderne med smaa, let henkastede Kretonnestumper — Rester, hun havde tilhandlet sig pundevis — og hun var ret tilfreds med sit Arrangement. Gud Du — hvad ser man ved Lys, sagde hun til Vilhelmine, der assisterede.

— Kandelabre laaner vi hos Fru Dunker, siden hun skal med for at træffe sin Scheele, sagde Frøken Vilhelmine, som i det hele taget laante rundt i Gaden, som om hele Kvarteret ikke havde større Fornøjelse end at udlaane deres Indbo til Gravesens Bal. Om Formiddagen paa selve Baldagen maatte Theodora hente

Urtepotter hos alle Naboer til en Blomsteropstilling paa Trappen:

— Bevar' os vel for Riskoste, sagde Frøken Amalie, der kom hjem fra Sang ved en Begravelse.

— Saa — mener Du? vrissede Vilhelmine.

— Gud fri os for Stank — det var Amalie, der var gaaet videre og havde aabnet Døren til Balsalen, hvor Frøken Frederikke og Frøken Sofie draperede de Sækkelærreds; selv Frøken Frederikke kunde ikke paastaa, at de just duftede behageligt —: Naa — saa vi skal forgives, skingrede Frøken Amalie og pustede.

Der blev et Spektakel, hvor Frederikke hylede af fuld Hals, og alle seks kom til og skændtes. Man tog Parti for Frederikke:

— Hm, det var nemt nok for Amalie, sagde Frøken Ida ...

— Amalie har ikke syet et Sting, hvinede Vilhelmine.

— Hun har ikke rørt en Finger ...

— Jeg har bare betalt Kotillonen, sagde Amalie og svajede op ad Trappen. Amalie havde hos Adolf bestilt Kotillonsarrangement: Til Redaktionssekretær Gravesen, ved „Bladet", havde hun sagt.

— Børn dog, Børn, sagde Fru Gravesen beroligende op fra Køkkentrappen. Hun havde Kogekone og gik og skammede sig nede i Køkkenet for hvert „Kar", der manglede.

Striden hørte pludselig op, da det ringede. Det var Frøken Michelsen, Damefrisørinde, der skulde tage Frøknerne i Arbejde og som blev installeret i Kælderen i en Slags Strygestue, hvor alle Balkjolerne laa udbredte paa Sengene. Det gik efter Alder og begyndte med Frøken Ida, den yngste.

De færdige Frøkner gik hvileløse rundt i Huset i Frisérkaaber, stivho'dede for ikke at skade Frisurerne.

— Den evige Ringning her er, sagde Frøken Amalie, som stadig flygtede fra Gangen ind i Balsalen.

Det var et Bybud, Theodora havde hentet til Fru Gravesen.

— Tak, sagde Fru Gravesen: Vil De gaa herind? hun aabnede Døren til Værelset bag Balsalen og lukkede den efter dem igen.

— Det var, sagde hun — det var (og hun tog hastigt et Etui op af Kjolelommen), om De maaske vilde være saa god . . . at bringe denne hen — et Sted (hun aabnede Etuiet og viste en mat Guldbroche med en hvid Perle) . . . . Men, sagde hun, et sikkert Sted . . .

— Straks, hviskede Bybudet forstaaelsesfuld: i Løbet af et lille Kvartér, Frue.

— Hvormeget? sagde han og blinkede diskret, idet han stak Etuiet til sig.

— Ja . . . jeg véd ikke, sagde Fru Gravesen helt ulykkelig.

— Ta'r saa meget, vi kan faa . . . Er besørget, Frue, er besørget, opmuntrede Bybudet. Han havde saadan en egen Maade at gøre sig halvt usynlig paa — henad Gangen; og Forstuedøren lukkede han sagte med et nyt Nik.

Det var Fru Gravesens „Hædersgave", Brochen med Perlen; hun havde faaet den til Sølvbrylluppet af Redaktionspersonalet. Men det var det eneste, hun kunde tænke sig at skaffe Penge paa.

Og der forslog jo ingenting til den Kogekone; det var, som Tikrone-Sedlerne rentud kunde smelte i hendes Fingre. Ja, ja, det er ingen Sag, naar man kan ta' til Fremmedes Ting, tænkte Fru Gravesen.

— Nu kommer jeg, nu kommer jeg, raabte hun ind i Strygestuen, hvor Døtrene allerede begyndte at klæde sig paa.

— Og der var ogsaa Lejetjeneren at betale endnu, og Drikkepenge til Stuepigen og Frisørinden . . . Fru Gravesen regnede, mens hun gik.

— Hvad fik De? sagde hun til Bybudet, da han kom tilbage (hun var faret sammen, hver Gang det rin-

gede: Tre Tiere, hviskede han fortroligt med Haanden op for Munden.

Fru Gravesen sukkede lettet, hun var i det mindste glad, at hun ikke behøvede straks imorgen at gaa til Gravesen: Naar det blot er et sikkert Sted, sagde hun igen og betalte Budet. Hun gik op og gemte Laaneseddelen i sin hemmeligste Chiffonière-Skuffe under Gravesens Breve fra Forlovelsestiden, som laa dér i Bunker, omvundne med blaa Baand.

Klokken halvsyv kom Hr. Gravesen hjem, han havde i tre Dage holdt sig udenfor Skudvidde og kun været hjemme om Nætterne.

— Maa jeg spørge, sagde han til Fru Gravesen, hvor der er et Sted, hvor man kan tage en Kjole paa?

— Ovenpaa, Gravesen, sagde Fru Gravesen. Ovenpaa betød et lidet Hul tæt under Taget, hvor Theodora plejede at opbevare skident Vasketøj, men hvor idag de ægteskabelige Senge var opstillede for Natten.

Hr. Gravesen brummede: Der, sagde han i en meget fornærmet Tone og rakte barsk en Pakke til Fruen, idet han gik op ad Tarppen. Det var den humoristiske Vise til Bordet.

— Den Gamle! raabte Frøken Ida, og to paaklædte Frøkner Gravesen, der hørte Faderens Trin paa Trappen, retirerede hastigt tilbage til Dagligstuen. De ønskede helst ikke, at Hr. Gravesen saá dem i den megen ødsle Stads, før der var kommet et Par Gæster.

Hr. Gravesen kom atter ned i Kjole, da det ringede. Det var et Bud med Vin: Ja, ja — det er rigtigt, raabte han fra Trappen: Ja, ja, ja ... det er seks Flasker bedre Vin (Hr. Gravesen var saa nervøs som de andre) ... Redaktøren sagde, han saá herud en Timestid, sagde han.

— Du skulde vel ha' din Broche paa, sagde han og mønstrede sin Kone.

— Gud, Gravesen, hvem véd, hvor den er gemt ned, sagde Fruen, der forskrækket løb ind til Døtrene og sagde:

— Redaktøren, Børn . . . Redaktøren kommer herud, Fru Gravesen maatte sætte sig ned, ved Tanken, inde i „Balsalen“.

— Naa — vrippede Frøken Amalie — gør han os den Ære? Det var svært! hun drejede paa Hælen og forsøgte at fløjte.

Fru Gravesen var allerede paa Vejen til Kælderen igen for at sørge for, at det store Fad med Mayonaise blev sat til en Side.

De øvrige Familiemedlemmer blev ved at trippe rundt i de to Værelser paa første Sal med forskellige mærkelige Underlivssymptomer, ikke ulige Begyndelsen til Søsyge — til det ringede.

Gæsterne begyndte at arrivere, og man kom hverken frem eller tilbage i den smalle Gang, hvor Herrerne skulde tage Tøjet af og spærrede for Damerne, der hang fast med Kjolerne i Vilhelmines Blomsterarrangement, naar de gik op ad Trappen. Inde i Stuerne var der en jævn Højtidelighed til Klirren af Thekopper (Fru Canths Stuepige bød Sukker og Fløde rundt saa stram, som om hvert Knips med Sukkertangen betød en Krænkelse af hendes Værdighed) mens Frøknerne Gravesen standsede al Passage ved stadig alle seks at slaa ned om samme Indtrædende for at overøse ham med en indholdsløs Henrykkelse — højlydt som Skader for at hæve Stemningen.

Herrerne havde allerede maattet rømme Stuerne og rykke ud paa Gangen for at give Plads for Damerne, der ikke vilde sætte sig før Dansen, men stod op rundt om Møblerne, lidt genérte af de moderne Silkekjoler, der var syede hjemme med Dessiner erobrede i Butiks-Udstillingerne, og som ubekvemt stramte og pinte baade hist og her som alt hjemmegjort. Og der blev stadig ved at komme flere Gæster, mens Døtrene trak i Fru Gravesen for at præsentere:

— Ja, her er saa snævert, sagde hun undskyldende. saa meget snævert.

Hun tænkte stadig paa Maden, regnende med Fade-

ne, angst for at der ikke skulde være nok, og to Gange kaldte hun Amalie ud paa Gangen:

— Men, hvor mange er der nu? sagde hun ængstelig. Er de ikke snart komne alle?

— Du véd jo, der kommer atten Par, Mo'r . . .

— Ja, ja — atten Par — og saa dem, din Fa'r har bedt, sagde Fru Gravesen resigneret og nikkede halvforstyrret til Herrerne, som garnerede Vilhelmines Blomsterpotter, mens hun gentog sit:

— Ja — her er saa snævert, mine Herrer, sagde hun.

— Hed bli'r den, tilstod en af Herrerne halvhøjt; Kavalererne, der mest var yngre Fordansere fra Foreningen, pustede allerede i den stærke Varme, der var gennemtrukket af en let Duft af Benzin fra de mange Handsker.

Nede i Stueetagen gik Hr. Gravesen og drejede uroligt foran Balsalsdøren ventende paa Pianisten.

— — —

Da Herluf ringede paa Klokken henimod elleve, blev der lukket op af en hed Danser. Nedenunder blev der polkeret i begge Stuer; det var Amalie, der „snart havde faaet de Genstande ryddet til Side“ i Kabinettet, og de dansede i begge Rum, saa hele „Æsken“ rystede. Alle Kakkelovnene flyttedes paa Fødderne, helt oppe paa anden Sal, hvor Herrerne drak Toddyer, opvartede af Theodora, som dog i sidste Øjeblik havde maattet rykke ud af Kælderen til Undsætning, og som viste sig med Barmen fuld af mystiske Kniplinger og krøllede Baandsløjfer, der syntes at have oplevet adskillige bevægede Øjeblikke.

De Herrer politiserede.

Hr. Gravesen selv sagde kun en Gang imellem nogle fraværende Ord: Ganske vist, ganske vist, og nikkede, mens han stadig lyttede efter Dørklokken, om Redaktøren ikke kom. Men Kaptajn Petersen, der med

Kjolesnipperne over Armen varmede sin Bagdel foran Kakkelovnen (det var en Yndlingsbeskæftigelse hos Kaptajnen og hensatte ham i den Illusion, at han varmede sig ved en Vagtild) udviklede hidsigt, at det var en Levebrødsinstitution — én eneste Levebrødsinstitution hele Venstre . . .

Stær, der hidtil intet havde sagt, men ligget som en brudt Mand i en Lænestol, sagde nu:

— Og jeg skal sige Dem, Kaptajn — det er netop det, der mangler os . . . Højre mangler Mænd, der lever af det.

— Hvad siger De, Mand? raabte Kaptajnen. Hvad siger De?

— Jeg siger, Højre mangler Mænd, der lever af det, sagde Stær. Politiken er os en Biting: vi skulde ha' titolv Stykker, der levede af den . . .

Kaptajnen fo'r indigneret frem fra Kakkelovnen og lod Kjoleskøderne falde tilbage paa deres Plads, mens Stær arrigt sagde:

— Ja — før er Partiet ikke lige. Han tav igen og lod Kaptajnen raabe.

Krans, der havde undersøgt Aftennumret, sagde: Ja — hvad er vi Mennesker? De har skaaret sig nogle nette Levebrød; og Gravesen gentog sit: Ganske vist, mens han saá paa sit Uhr under Bordkanten.

Der blev nogle Øjeblikke stille, og Kaptajnen, der fra Toddyglasset vendte tilbage til Kakkelovnen, sagde:

— Nej — vor Svaghed er den, at vi stoler for meget paa vor retfærdige Sag.

Berg havde kun kigget ind ad Døren til Herrerne og gik ned at Trappen igen, da han mødte Fru Gravesen, der smilte over hele Ansigtet, saa inderlig lettet ved: at det nu „gik“:

— De vil nok sætte lidt Humør derinde, sagde hun fortroligt og pegede paa Døren til Dagligstuen; selv gik hun videre.

Berg gik ind og saá seks-syv Medarbejder-Fruer, der sad i en noget trykkende Luft, tavse og som levende

Billeder paa Folk i stille Krænkelse, der har taget deres bedste Tøj frem for at sidde i Krogene.

Fru Kaptajn Petersen havde talt om Indtægter og om to Veninder, gifte i Handelsstanden, som for anden Gang i fire Aar skiftede Møblement og „tog nyt“ — og hun sluttede med sin forbitrede Stemme:

— Ja — der er Folk, der tjener Penge. Og alle Damerne sad nu tavse, i Lyset fra Lamperne, med det samme stramme og anstrengte Udtryk i Ansigterne. Fru Petersen bar med Ostentation bestandig samme ubeskrivelige skotske Silkekjole med sorte Kniplingsgarneringer: Vi, sagde hun med et Blik paa de andre, saa Berg undertiden tænkte, den Kone river dem en Gang Silken fra Livet: Vi, som er faldne for Aldersgrænsen, maa klæde os derefter, sagde Fru Petersen.

De andre var ungdommelig paaklædte, halvt som Theaterdamer, i farvede Silkekjoler, men syede af underlig tyndtraadede, strammede Stoffer, der uvilkaarlig mindede om Linjebetalingen. Fru Arnesen fra Landbrugstidende havde Ansigtet fuldt af blaa-hvidt Rispudder, der lugtede som Kongerøgelse.

De havde alle tiet, og Fru Petersen gentog: Ja — de tjener deres Penge let . . . Men ingen véd vel endnu, hvordan det ender, sagde hun.

— Min Broder Etatsraaden siger, han skulde ikke sætte sine Penge i Centralbanken.

Konversationen blussede lidt op, da de begyndte at tale om Konferensraad Hein: Han havde jo i Sommer paa Journalisternes Tur bedt dem alle ind paa sit Landsted i Rungsted:

— Ja, sagde Fru Petersen stramt: vi var ikke med.

De andre talte om Landstedet, Haven og Pragten i Værelserne: der var en Stue for hver Tidsalder . . . . Og Fru Petersen sagde:

— Ja, han begyndte — i Nibe — bag en Disk.

Det var Fru Kaptajn Petersens Specialitet at vide, hvor hver réusseret Mand havde begyndt.

Nu tav alle igen, da Herluf Berg kom ind og hilste

og gav et Par Kulissehistorier til bedste for at opmuntre Selskabet. Nedenunder blev der valset, saa Frøken Frederikkes Makartbuketter gyngede, og gennem Dansetrinnene og Musikken — Pianisten slog i Klaveret, saa det hvæsede — hørte man den opførende Herres Skratten:

— Damen — fem Damer, Damen — fem Damer.

Frøken Vilhelmine med fire Damer i Hælene kiggede ind ad Døren og fik Fru Arnesen af Landbruget til „den femte Finger“:

— Fru Arnesen, Fru Arnesen, raabte hun, og hele Flokken fo'r afsted.

Det var Hr. Andersen, som førte op. Hr. Andersen var en lille sortsmudset Herre, hvis Specialitet det var som opførende Kavalér rundt paa Familieballerne at jage Livet af Folk til tvetydige Melodier, indtil de faldt som matte Fluer langs Væggene.

Herluf blev ved at fortælle, mens Damerne lo.

— Ja, sagde Fru Petersen, da han havde rejst sig og var gaaet ind i den anden Stue, de Mennesker lever lystigt . . .

Herluf fo'r sammen, da han hørte en Stemme bag sig, han troede ikke, der var nogen i Kabinettet.

— Jo, det er mig, sagde Fru Dunker.

— Er De her? sagde Herluf forbavset.

— Ja, jeg kommer her i Huset ved højtidelige Lejligheder . . . . Herluf satte sig, og hun sagde: Hvor det dog er længe siden, vi har set hinanden; og hun begyndte at tale og spørge og le ad en hel Del Ting, hun slet ikke tænkte paa, med en stakaandet Stemme næsten som en Brystsyg, til hun tav med ét. De sad noget tavse ligeoverfor hinanden, mens Herluf tænkte: Hvor hun dog har tabt sig. Det var, som om Øjnene havde brændt sig dybere ind i Hulerne, og hendes Kinder var faldet sammen, saa Kindbenene stod frem.

Pludselig sagde hun: Mon alle er kommet? og uden at vente paa noget Svar, tilføjede hun:

— De véd vel, at Scheele ikke kommer mere hos os?

Herluf vidste det. Hele Kredsen havde ikke talt om andet den ganske Vinter end om Rivningerne hos Dunkers: saa kom Scheele der og saa kom han der ikke. Saadan er det, naar det bliver for hedt, lille Herluf, tilføjede Fru Canth.

Berg nikkede kun, og Fru Dunker sagde sagte: Nej — vi har ikke set hinanden i to Maaneder.

Berg svarede intet og de tav igen. Nedenunder hørte man Hr. Andersens kommanderende Røst; han var nu naaet til sit store Nummer, Kæde gennem Huset, og man hørte allerede Parrene som et vildt galopperende Dragonregiment trampe op ad Trapperne. Damerne hvinte, mens Hr. Andersen fo'r forrest hen forbi Førstesalsdørene, videre, opad Trappen, med den hele Række.

Toddyherrerne kom ud for at se til — Damerne gispede, og Herrerne sled — Rækken fløj videre:

— Nej — ikke dér, skreg Frøken Frederikke; Andersen havde aabnet Døren til det lille Rum med de ægteskabelige Senge, der blev belyst af en enlig Løbelampe, som stod ved Siden af de seks Flasker bedre Vin, hvilke Hr. Gravesen havde bragt i Sikkerhed herop.

Døren blev staaende aaben, mens de suste videre ned igen.

De kom just i Gangen paa første Sal, da det ringede. Hr. Gravesen, der havde holdt sig i Stueetagen i det sidste Kvartér, lukkede op. Og da „Redaktøren" kom ind med Redaktør Scheele fra „Dagen", saá han den hele Kæde, Damer og Herrer, med strakte Arme, aandeløse, flyve nedad Trappen; inde i Salen begyndte Valsen:

— Naa, sagde Redaktøren, det er det glade København.

Fru Dunker havde hørt Dørklokken, som med en utrolig Sans, selv gennem Larmen:

— Dér er de, sagde hun og rejste sig. Men hun satte sig igen, og de hørte Stemmerne paa Trappen.

— Ja, sagde Herluf blot, han var lidt pint af denne Feber, som hun slet ikke forsøgte at skjule.

— Ja, sagde han igen og rejste sig: det er Redaktørernes Stemmer.

Han var kommet frem midt i Stuen, da Scheele stod i Døren; og før han naaede ud, hørte han Fru Dunker, der havde rejst sig, da hun saá Scheele, sige med en ubeskrivelig Stemme, ubeskrivelig ydmyg og mild, saa Herluf vilde have givet meget til, han havde turdet vende sig og se hendes Ansigt.

— Er D e virkelig d e r, sagde hun. Det er længe siden.

Anden Dans var forbi, og der blev klappet til Bords. Man skulde spise ved smaa Borde, som var stillet op i alle Stuer mellem de skraa Møbler, lige for Dørene, saa ingen kunde komme ind eller frem, mens alle raabte og lo: der var ingen Stole — og der var ingen Tallerkener.

Tre, fire Herrer tog en Stabel Tallerkener af Armen paa Lejetjeneren og løb med Brød og Servietter og Gafler, de ranede allevegne, ud paa Gangen for at slaa sig ned paa Trappen med deres Damer.

Og i et Nu var hele Gangen fuld af en leende Karavane, der brød op med Glas og Tallerkener og Fade og slog sig ned paa Trappen, fra øverst til nederst. Herrerne sprang, og Damerne fik Slæbene flænget, til man kom til Ro.

— Brød, Brød h e r, raabte Andersen helt oppe svingende med sin Serviet, som paa en Restauration.

— Brød h e r, lød det nedefra. Og Fadene blev løftet frem over Hovederne i oprakte Arme, mens de lo og klinkede og spiste med Tallerkenerne i Skødet. Højst af alle kvidrede Frøknerne Gravesen, ellevilde af Sukces'en og Dansen; Ida var saa kaad, at hun kildede Andersen i Nakken med Spidsen af sin Sko:

— Andersen, Andersen, raabte hun (han sad paa Trinnet under hende) Vin, Vin . . .

Ragoutfadene blev plyndrede, som havde Herrerne aldrig set Mad.

— Pys, om de aad lidt mere, sagde Theodora, der bragte et nyt tømt Fad ned i Køkkenet til Fru Gravesen. Fru Gravesen var helt forstyrret: hun fyldte de sidste Snitter paa et Fad med fem Andegumpe.

— Men der er ikke mer, sagde hun fortvivlet. Det var Amalie, der raabte paa endnu mere Ragout i Køkkendøren.

— Hva'? . . . Ikke mere? sagde hun og lod Øjnene rask gaa hen over de rensede Fade:

— Saa maa vi synge Sangen, sagde hun resolut, og løb op for at finde Sangbunken.

— Vin reddet, raabte Andersen, der havde beholdt de seks Flasker Vin oppe ved Sengen i Kikkerten og paa en Rekognoscering endnu havde fundet de to; Hr. Gravesen vilde først forsøge med fire Flasker. Vin reddet, raabte Andersen og arbejdede sig frem oppe fra, mens han holdt to Flasker op over Frøken Idas Ansigt.

— Gud, sagde hun, Redaktør-Vinen. Gem den — gem den, sagde hun og skød Skuldrene op. Den ene Flaske blev gemt ind til Væggen bag et Kjoleslæb.

Mens Redaktørvinen blev trukket op, kastede Amalie fra Afsatsen Sangen ud over Hovederne; og der blev et stort Hurlumhej, mens alle rejste sig og greb de flagrende Blade og raabte:

— Melodien? Melodien?

— Vi kys—ses, blev der svaret: „Her kysses vi, som har Jour — her kysses vi — og gør Kur".

— Vi kysses, lød det Trappen op, vi kysses — her kysses vi . . .

Amalie løb gennem Balsalen, hvor „de Gamle" spiste, ind i den anden Stue for at spille Melodien igennem paa Klaveret.

Scheele og Fru Dunker sad ved Væggen derinde — Fru Dunker sad lænet frem mod hans Ansigt, med de foldede Hænder paa hans Knæ — og Scheele rejste sig:

— Undskyld, sagde Frøken Amalie med sit mest

medvidende Smil og satte sig til Klaveret. Ude paa Gangen nynnede de paa Prøve, mens hun spillede.

„De Gamle“ rejste sig fra Bordet og traadte hen til Døren, mens de Unge sang. Paa Afsatsen stod Amalie og to Tenorer fra Kirkekoret — langstrakte og tynde Gestalter med vel fremarbejdede Adamsæbler — og dirigerede.

Opad hele Trappen, frem bag Gelænderet, saá man Hoved ved Hoved, Damernes brogede Liv og Herrernes hvide Bryst — ved Enden af Versene lo de og applauderede.

Andersen svingede Glasset med den gode ranede Vin:

— Dacapo — dacapo, raabte han.

— Et ægte Stykke København, Frue, sagde Redaktøren, som stod forrest i Døren, komplimenterende til Fru Gravesen.

Da Sangen var forbi og der var raabt „leve“ for Forfatteren og Hr. Gravesen havde takket, gik „de Gamle“ ind, og Kaptajn Petersen lukkede Døren til Gangen:

— Han vilde, sagde han, gribe Lejligheden til at sige et Par Ord — et Øjeblik . . . med Udelukkelse af de glade Unge — et Par Ord, som han trængte til at faa sagt — Kaptajnen udtalte Ordet „trængte“ saa inderligt som havde det været selve „gamle Dannebrog“, og tav saa lidt, før han gik videre og sagde:

— Det kunde ikke her være upassende at tømme et Glas . . . at tømme et Glas, med et Par alvorlig følte Ord — for den danske Presse.

—Jeg har endnu kun kort Tid, sagde Kaptajnen, arbejdet blandt Dem, mine Herrer, men jeg regner det for en Ære, en gammel Soldat til Ære — at tjene, mine Herrer, i Deres . . . i dette Blænkerkorps for det aandelige Arbejde i Fædrelandet.

— Ja — sagde han og hans Stemme blev endnu bredere under Fylden af hans Overbevisning — Pressen har sandelig gjort sit Arbejde i disse sidste Aar. Den har været som en Herold — eller — nej, mine Damer og Herrer . . . De vil forstaa mit Billede — som en Tyr-

tæus har Pressen været for vort Samfund — mens det gik fremad og fremad, mod nye Maal, ad nye Baner — disse sidste Aar . . . De har, mine Herrer, sat alle Deres bedste Kræfter ind paa dette Førerskab mod et stort Maal. Og Deres Del i Arbejdet, det Arbejde, der er fuldbragt og endnu fuldbringes i denne By og i dette Land, er saa stor, at — ja, man tør sige det — det hele danske Folk bør vide Dem Taknemmelighed for Deres Værk.

Selskabet sad tavst med Ansigtet mod Taleren, der holdt inde et Øjeblik (Krans, der var placeret lidt afsides, førte langsomt højre Tommelfinger op til Næsebenet, som om han tog en lille Snus) før han vedblev i en noget anden Tone:

— Der siges undertiden, sagde han, som et Bevis paa Hæderligheden hos vor Presse, at den er ubestikkelig. Men det er en mager Ros, denne — og — jeg kan sige det — den er ufortjent ringe. Der er et andet og større Bevis paa vor Presses moralske Modstandsevne, mine Damer og Herrer, paa dens sædelige Lødighed: det er dens Holdning i Konkurrencens daglige Fægtning — dér staar den sande, den svære Prøve for en Presses Moral.

De Herrer raabte Bravo, og med stigende Røst sagde Kaptajnen:

— Og her har vor Presse, mine Venner, Samvittigheden ren. Derfor fortjener den sin umistelige Del af Æren for Udviklingen i vort Land.

— Et Leve — ja, mine Damer og Herrer, et taknemmeligt Leve for vor danske Presse.

Kaptajnen havde forladt sin Plads og aabnede Døren til Gangen. Vendt ud mod Trappen udbragte han — med et Par Ord — „Levet“ endnu en Gang, og alle rejste sig, raabte Hurra og viftede.

Fru Petersen, der sad til Venstre for Redaktøren, var ved sin Mands Tale blevet afbrudt i nogle Bemærkninger om Krigsbestyrelsen, men tog nu Emnet op igen:

— Kære Frue, sagde Redaktøren, det vil være Kap-

tajnens største Lykke, at han har forladt den aktive Tjeneste ....

Fru Petersen saá paa ham.

— Kaptajnen er en Mand med Begejstring, sagde han, og nu vil han — Redaktøren bøjede Spidsen af sit brune Overskæg om sin Finger — nu vil han have Tid til at gøre den gældende ....

Han drak en Smule Vin og smilte — Hr. Gravesen holdt aldrig af d e t Smil og var ganske hed i Hovedet: han havde maattet skænke i sin Overordnedes Glas af den ringere Vin, som Redaktøren nu lige smagte paa —:

— Han vil gøre Nytte, Frue, sagde Redaktøren, stor Nytte. Vær vis paa det.

..... Berg kørte hjem med Scheele. De første ti Minutters Tid talte de om ligegyldige Ting, til Konversationen døde hen, og de sad tavse, hver i sit Hjørne.

Saa sagde Scheele pludselig i en Tone, der skulde være satirisk:

— Hm — — Tror De egentlig, at Kvinderne hertillands er saadan rigtig anlagt paa at elske?

— Ja, sagde Berg og vendte Hovedet imod ham; han hørte igen Fru Dunkers Stemme, da hun hilste paa Scheele, og følte den samme Lyst, at han dog havde set hendes Ansigt: det tror jeg, sagde han.

Og lidt efter, idet han strakte sig i Sædet, tilføjede han — og i den samme halv satiriske Tone som Scheele —:

— Jeg véd meget mindre, hvad jeg skal sige om Mændene, sagde han.

Scheele drejede hastigt Ansigtet og saá frem mod ham i Mørket:

— Nej — saagu, sagde han saa, og de faldt atter hen i Tavshed, til Drosken standsede ved „Axelhus“, hvor Scheele boede, og de steg ud.

.... Frøknerne Gravesen var forsamlede i Køkkenet; de havde en Ulvehunger: siddende op paa Køkkenbordene gik de de tømte Ragoutfade efter med Brødskorper — det Gravesenske Køkken var ganske udtømt.

Hr. Gravesen kom omsider ned i Køkkendøren med et Lys og spurgte: om vi ikke endelig skulde se at komme i Seng. Ja, ja, Gravesen, sagde Fru Gravesen, men Børnene var sultne.

— Det er vi vel alle, sagde Hr. Gravesen just ikke blidt og gik op ad Trappen med Lyset. Rundtom i alle Stuer stillede den søvndrukne Theodora Senge op til Frøknerne.

Fru Gravesen ventede længe nedenunder; hun haabede, Gravesen nu var falden i Søvn. Men han var vaagen, og var meget veltalende. Endelig blev han lidt efter lidt stille, og Fru Gravesen troede allerede, han var ved at sove ind, da han vendte sig om i Sengen endnu en Gang og sagde: Du véd vel, at der er taget Forskud, saa Du indretter Dig derefter ....

Fru Gravesen, der saá ud som en plukket Fugl, naar hun var i Nattøj, havde ladet ham tale. Hun havde blot én Gang vendt Hovedet om fra Spejlet, hvor hun flettede Haaret i to halvgraa Fletninger, tynde som Musehaler:

— Ja, ja, Gravesen, sagde hun, Pigebørnene har jo dog haft en Fornøjelse.

.... Frøknerne Gravesen sov nedenunder rundtom paa Valpladsen. Theodora havde set prøvende paa sit Sengeleje: der var sat skidne Tallerkener til Side paa Dynerne i Skyndingen ...

Hun foretrak at sove paa Køkkenstolen ved Siden af Komfuret.

— — —

Livet i „Victoria-Etablissementet“ var længst døet ud, og alt var slukket undtagen i Kontoret, hvor Adolf blev siddende, ørkesløs, Kvartér efter Kvartér, bøjet over en Bog, dog uden at bekvemme sig til at bryde op — med Spenner lige overfor sig ved Pulten: søvnig skrev Bogholderen Regninger ud, Regning efter Regning.

Det var blevet Adolfs Vane at hænge her i Kontoret til ud paa Natten kun med Selskab af den halvsovende

Spenner, der tavs kradsede i sine Bøger. Og naar det var blevet for koldt og snart hen paa Morgenstunden, maatte Spenner følge ham hjem, gennem hele Byen, lige til hans Dør; skønt al deres Samtale var et Par Tal, Spørgsmaal og Svar, Summen paa en Veksel eller paa en Regning — mens de gik.

Adolf strøg Snese Vokssvovlstikker af, før han hjemme kom op ad Trappen og ind i sin Stue ved Siden af Forældrenes Sovekammer. Fru Adolf syntes, han gav sig derinde, og hun stod op af sin Seng. Men hans Dør var drejet i Laas, og hun kunde ikke komme derind.

— Ja, sagde han om Morgenen. Man maa vel have Lov til at være ene, naar man sover.

Straks efter Morgentheen gik Konstantin; og de to Gamle blev alene i Stuerne, der var blevet saa underlig ubeboede og forladte at se til — som var „Herskabet" forrejst, saa stille var der, mens de to Gamle sad modløse, hver i sin Krog.

— Aa ja, aa ja, sukkede gamle Adolf halvsagte mellemstunder.

— Gaar Du i Forretningen, Adolf? sagde hun.

— Ja, min Pige, sagde han og gned sig over Panden ... Ja — min Pige, straks. Og han blev siddende igen, med Hagen ned mod Brystet, og gentog sit sukkende og tankeløse: Aa — ja, aa — ja — til han endelig kom op og fik Tøjet paa.

— Ja — saa gik vi vel, min Pige, sagde han og kyssede hende.

Men det varede en rum Tid, før han naaede op i Forretningen; og tit kom han ikke længer end paa Vejen, fordi han faldt i Prat med den halve By paa Gaden og gik snakkesalig op og ned, saa med den og saa med den — timevis; det var gamle Anekdoter, han fortalte; fra det ene kom han i det andet, uden Ende. Man talte om, at han begyndte vist at gaa lidt i Barndom, gamle Adolf.

Efter Middag gik gamle Fru Adolf op til Frøken Hansen. Der var ingen Kunder i Butikken, og de tre

Frøkner færdedes ørkesløse i det udstafferede Rum. Fru Adolf gik op med Frøken Hansen, og de sad begge to tavse i det mørke Kontor.

— Ja, Frøken, sagde den Gamle inde i sin evigt samme Tanke: I Theatret er der fuldt.

— Ja, sagde Frøken Hansen.

De tav igen, fortsættende hver sine Betragtninger, til Fru Adolf sagde sagtere:

— Men — Frøken, sagde hun — hvor bliver Pengene af?

Frøken Hansen fo'r sig med Haanden over Øjnene i Mørket: Aa — der skal jo meget til, sagde hun beroligende.

— Ja — ja, der skal meget til, svarede den Gamle. Og paa Konstantin hviler det — paa ham hviler det.

— Ja, naar blot Kapitalen maa slaa til, sagde hun og rejste sig.

— Hun gik hjemad begyndende forfra paa den samme Tankegang, der endte med samme Spørgsmaal — Dag og Nat. Om Formiddagen, naar hun vidste, Konstantin ikke var der, gik hun ud paa Victoria-Etablissementet under Paaskud af at søge ham; og hun gik gennem Salene op ad Trapperne og langs ad Gangene, som maatte hun kunne finde i Murene selv de hemmelige Porer, hvor Guldet rislede bort i dette Hus.

En Dag gik hun under et Paaskud ned i Køkkenet, og gennem et Par Døre saá hun Fru Martens, der sad i Konservesrummet, uden Overtøj, med Ansigtet vendt ud mod det store Køkken. Det gav et Ryk i gamle Fru Adolf; de lod, som de ikke saá hinanden, og hilste ikke; men gamle Fru Adolf forblev ganske ophidset hele Dagen, og da Konstantin kom hjem, sagde hun:

— Jeg var ude paa Victoria idag ... Saamæn helt nede i Køkkenet ... for at spørge Kokken om et Raad, sagde hun hastigt.

— Fru Martens saá jeg derude ... Hun havde slaaet sig til Ro, tror jeg.

— Ja, sagde Konstantin utaalmodigt: det er ogsaa

en Fruentimmer-Idé; hûn sidder bag Døren til Bagtrappen og inspicerer . . .

— Det er maaske meget fornuftigt af hende, sagde Fru Adolf og smilte.

Om Eftermiddagen fortalte hun Frøken Hansen om sit Besøg i Køkkenet:

— Fru Martens har nok taget Plads derude, sagde hun — som Køkkentrappe-Inspicient.

— Hun tænker vel, Affaldet er ogsaa godt paa saadant et stort Sted . . . Der er jo mange Børn hos Martens, sluttede hun.

. . . Martens selv saá man ikke meget til i Konsortiet: han kneb mest ud af Kontoret ned i Konversationssalen, hvor han bredte de farvede Planer til sit Sommerslot ud paa Bordene, forklarende for hvem der vilde høre det: byggende Broer over Strandvejen med Armene i Luften, farveblændet foran den tænkte Spisesal i maurisk Stil med Blaat og Guld.

Desuden havde han nok at gøre i sine Huse: Lejerne skreg paa Reparationer og Reparationer — saa lang Ugen var, i ét Kor.

Om Søndag Eftermiddag, naar han sad hjemme i Stuen med Hædersgaverne, kunde han pludselig blive som rasende, slaa i Bordet og bryde ud i lange, hidsige Forbandelser af Leverandørerne, af Spenner, af Adolf — det hele Slæng; og han svor og bandte som i Svendedagene og skældte dem baade for Tyve og Røvere.

Fru Martens gik stille rundt paa Løbetæpperne og vendte tilbage til sit Børnekammer. I sin bestandige Angst, som skulde Taget styrte over dem, rugede ogsaa hun kun over den samme Tanke: At man bestjal dem. Og Tanken gled efterhaanden i hendes Hjerne bestandig sammen med hint ene Billede fra Festaftenen: af det store Køkken og den fremmede Kok med hans Hjælpere. Det blev en fiks Idé hos hende, at det var her, de blev bestjaalet, af denne fede Kok, som smed det gode Kød ned at forkulle i Asken.

Og ogsaa hun begyndte at færdes ude i Etablisse-

mentet, først under Paaskud — eller paa Lur om Aftenen, naar hun kiggede ned fra Fortovet, gennem Kælderristene, i det lyse Køkken, fra Vindu til Vindu — til hun en Dag, da Fadebursjomfruen blev jaget væk for Tyveri, aabent tog hendes Plads. Hun installerede sig i Forraadskamret bag et Glasøje i Døren og holdt Øje med Køkkenet og Trappen.

Hun saá hele Personalet og Hr. Desgrais selv, der skaltede dobbelt højrøstet i sit Savoyard-Maal, saa det lød hen gennem hele Rummet: han vragede hidsigt mellem de mægtige, røde Kødstykker og slog det ævrede Smør op i Kasserollerne med de bare Hænder.

Det var efterhaanden Madam Martens, som om det store Komfur med de hundrede Kar, hvori de rødho'dede Medhjælpere rørte, og som de flyttede og vekslede, som om dette store, gloende Uhyre kun lod det altsammen, Smørret, den dyre Vin, Champignon'er, Oliven og Trøfler — Kokken gød de dyre Sager ud med sine travle Hænder, som fo'r fra det ene i det andet, saa var de i Melet, og saa blev de skyllet i Vandbækkenet — gaa op i en eneste Røg, en Damp, som stod om Kokkene, mens alting snærrede sammen til elendige Smaaportioner, Kelnerne bar bort paa Fade, store som Tallerkener.

.... Madam Martens sad bag sit Glas, forarget og raadløs.

Personalet begyndte at knurre af Misfornøjelse; fordi den blev jaget bort og den blev sagt op; de var grebne i Hustyverier: den havde fyldt en Lomme med skaaret Sukker, og den havde slæbt skært Kød ud af Huset i en Skindtaske, skjult under sine Skørter.

Oldfruen maatte gaa fra sin Plads, fordi hun havde syet sig to Uldklokker af Flonel, indkøbt til Kaffeposer; Kelnerne maatte skifte, fordi de stjal af Fadene paa Trappen foran Anretterværelset.

Men Hr. Desgrais selv blev, som en uundværlig Støtte for Huset, med sine fem Procent af alle Indkøbene — valtende foran Madam Martens, der blev

bleg og hulkindet af Kælderluften i sit Kammer ved Trappen . . .

. . . Da Herluf Berg skiltes fra Scheele, gik han ned forbi Victoria-Etablissementet og saá Porten stod aaben. Han gik ind i Gaarden; der var virkelig Lys i Kontoret endnu.

Da han aabnede Døren, fo'r Adolf forskrækket op fra Stolen — han var i det hele saa nervøs, saa han skræmtes ved hver Lyd i denne Tid —:

— Naa — man kommer da ikke ind paa denne Tid, sagde han vredt, uden at banke paa.

— Jo — Tyve og Røvere, sagde Berg og lo.

Hr. Spenner pakkede sine Sager sammen og sagde: Ja — saa ser jeg vel at komme hjemad, og de to andre blev ene, siddende ligeoverfor hinanden ved Pulten; Berg lod Benene dingle ned fra Kontorstolen:

— Naa — hvad sagde de saa om os derude? sagde Adolf.

— Lykønskede os til vort fulde Hus, svarede Berg.

— Hm, smilte Adolf og slog Slanger med Pennen hen over Klatpapîret.

De tav lidt. Der hørtes ikke en Lyd i hele det store Hus. Foran sig saá Berg Adolfs blege Ansigt over Pulten:

— Adolf? sagde han pludselig, og det var, som skød han en Sten fra sit Bryst ved Spørgsmaalet, der havde pint ham i Stilhed saa længe:

— Hvor bliver vore Penge af? sagde han.

Adolf saá op: Nogle gaar til Fattigskatten, sagde han.

— Fattigskatten? — hvad vil det sige?

— Har De virkelig troet paa vort „fulde Hus“? sagde Adolf og slog en ny Slange hen over Papiret.

— Hvad vil det sige? sagde Berg igen og lagde Hænderne frem over Pulten: De mener vel ikke, vi har betalt Skat af usolgte Billetter? sagde han heftigt.

— Jo, svarede Adolf blot.

De tav lidt: Og hvorfor? sagde saa Berg med en Stemme, der rystede lidt.

— En Gang maa vi vel ha' den anden Prioritet, sagde Adolf utaalmodigt.

— Vi maa gøre Penge, sagde han hidsigt og kastede Pennen.

— De kunde da gerne have sagt mig, at Sagen var saa alvorlig, sagde Berg.

De tav lidt igen, mens Berg stadig saá over paa Adolf, som blev ved at holde Ansigtet ned over Pulten:

— Alvorlig? — alvorlig? sagde han. Men jeg kan ikke i al Evighed blive ved at tage til, hvad Fa'r ejer . . . Naa, sagde han i en anden Tone og stod op: saa gaar det vel hjemad; det er vist paa Tiden.

De gik ned ad Trappen ved en Haandlygte, som Adolf slukkede igen og stillede indenfor Døren i Stuen. Nede paa Gaden blev Adolf munter paany, talte om Sommerfelttoget og om sin Idé at danne et Koncertbureau:

— Skilt ud fra os, sagde han; som kunde tage alting med — uden at genere os — — Trawlfiskeri gennem Provinserne.

— Spenner var god til det, sagde han.

Berg svarede ikke. Da de havde gaaet noget — Berg fulgte Adolf uden at tænke derover — sagde Adolf:

— Tingen er, Terrain'et er dog lille.

— Ja, sagde Berg.

Før de tænkte paa det, var de paa Kongens Nytorv, og Berg vilde endelig hjem.

— Aa — nu kunde han ogsaa gaa det Stykke, sagde Adolf og tog hans Arm.

De kom forbi en Plakattavle og blev et Øjeblik staaende:

— Hm, sagde Berg og sukkede uden at vide det — her gik vi ogsaa den Gang efter „Prinsessen af Bagdad".

— Ja, sagde Adolf.

Da de kom ned til Adolfs Hus i Tordenskjoldsgade, standsede de paa det modsatte Fortov: hele Huset var

mørkt. Vinduerne sad saa besynderlig dybt i Muren, syntes det, nu i Natten.

— Herluf, sagde Adolf pludselig; og midt paa Gaden, mens han saá op mod Forældrenes Vinduer, slog han Armene knugende om Bergs Hals.

Berg blev ganske angst; og i samme Øjeblik, mens Adolfs Ansigt laa tæt ind til hans, tænkte han: Hvor han ligner Gerster. Han havde ganske det samme Udtryk som Gerster — i Øjnene.

— Hvad er der dog, Adolf? sagde han ængstelig.

— Aa, man er overanstrengt, sagde Adolf og løsnede Armene fra Bergs Hals for at gaa over mod Gadedøren, hvor han begyndte at søge efter Vokssvovlstikker i alle Lommer.

— Naa, sagde han. Godt er det, at den Gamle har samlet en Formue . . . Der kommer vel bedre Tider igen . . . .

De skiltes, og Berg gik endelig hjemad. Han blev ved at sige til sig selv: Ja, ja — ja, ja — den Gamle har jo Formue — og fo'r sammen hvert andet Minut ved Lyden af sine egne Skridt, saa urolig var han.

— — — Ud paa Foraaret blev der dannet et Koncert-Bureau, som havde Spenner til Chef og alle Nordens umuligste Provinsbyer til Slagmark. Alle Aviser bragte daglige Depecher om udsolgt Hus og Begejstring. Navnlig i Sverige var Concert-Bureau- og Spenner-Veksler hele Sommeren ikke vanskelige at anbringe.

III

— Havde De anet det? sagde Hr. Mølbom — han var knap kommen indenfor Døren til Canths Entré —: Anede De det?

Han blev staaende foran Sundt med udstrakte Hænder:

— Det er jo, som Ven Bastrup vilde rende bort med Mo'r, sagde han.

Hr. Mølbom stod midt i Gangen med udbredte Arme; Tankeeksperimentet slog ham som et Brædt gennem Hovedet.

Fru Mølbom tog sine Galosker af i Tavshed.

— Og ingen vidste det, sagde Hr. Mølbom og rystede paa Hovedet, som om d e t var det forunderligste ved Sagen og Bortførelser vanligt annonceredes paa Gadetavlerne. Jeg forstaar det ikke, sagde han.

— Der laa et Brev til Dunker, sagde Sundt, da han kom hjem, som sagde, hun var rejst og . . . forklarede ham.

Ordet „forklarede“ morede Toldassistent Bastrup, der tog Fru Mølboms Ærme-Elastikker i Forvaring foran Spejlet.

— Og h a n? sagde Fru Mølbom. Det var hendes første Ord; hun havde kun hilst Goddag med et majestætisk Nik.

— Scheele rejste nok allerede iforgaars, sagde Sundt. Selskabet havde Tøjet af, og Bastrup lukkede Dagligstuedøren op for Fru Mølbom og de andre.

Inde i Stuen var den øvrige Kreds allerede samlet, med Tilvækst af Fru Legationsraadinde Sten, en Slags „Aflægger“ af Kredsen, der var stødt til den i Aften i Anledning af Begivenheden, og som fik Detailler af Oberstinde Strøm, der sad i Hjørnesofaen med sine store stikkende Glasøjne frittende paa hver, der kom.

— Børn — Børn, slog Fru Canth Alarm straks ved Døren: Børn — hvad siger „Menigheden“?

Men den højlydte Stemning vilde ikke rigtig slaa an, og man blev ved at hviske i Krogene, mens Mitte og Putte, der var blevet oppe, gik fra Skød til Skød hos Damerne og blev kærtegnede.

— Putte — Putte, kaldte Fru Sten over Gulvet og tog Putte op, der blev helt kælen af al den Ømhed og laa tæt ind til Legationsraadinden, som klappede Barnets

Haar, mens hun blev ved at tale med Fru Strøm om Dunkers to stakkels Drenge:

— Ja — sagde hun og sukkede: de stakkels Smaa — de smaa Stakler.

De sagde alle en beklagende, distrait Sætning om Børnene Kredsen rundt — undtagen Fru Mølbom, der udtrykte hele sin Indignation ved en stram Tavshed — til der blev en ny Pause, og Fru Canth sagde (Stemningen blev ved at være lidt tung):

— Agathe spiller vist et Stykke; og Agathe, der havde arbejdet stille ved Siden af Fru Mølbom, rejste sig og gik hen til Klaveret, just som Herluf kom.

Frøken Agathe, der var konfirmeret i Efteraaret og havde udviklet sig til en unærmelig ung Dame af engelsk Tilsnit med yderlig rank Ryg og opskudte Skuldre, satte sig med et velopdragent Ansigt til at spille en „lettere Sonate“, mens alle sagde Goddag til Herluf: Hvad si'er De? — hvad si'er De? sagde Hr. Mølbom ophidset og holdt ham fast i Frakkekraven. Herluf kom til Sæde hos Fru Strøm, der altid modtog ham med et ejendommeligt Nik som en Slags hemmelig „Medvider“ og gjorde Plads i Sofaen.

Rundt om i Stuen talte man to og to i Ly af Musikken, mens lille Hr. Canth gik nervøs frem og tilbage, uden at høre og se, frem og tilbage, og Frøken Agathe blev ved at afhaspe sin Sonate, der var énsformig som et Sæt Fingerøvelser.

Ved Vinduet, halvt skjult bag Gardinerne, stod Fru Canth og Sundt. Samtalen ude i Stuen blev højere og højere, kun Fru Mølbom sad uforanderlig tavs under Lampen, flettende Frynser, assisteret af Bastrup.

— Tante Strøm, Tante Strøm, raabte Fru Canth fra Vinduet i en underlig høj Tone, der lød, som den vilde slaa over, er det ikke ogsaa sandt, at jeg faldt i Krampegraad, da jeg hørte det?

Fru Strøm vendte sig og bevidnede det.

— Ja, sagde Fru Canth, lille Edvard vilde ikke tro det; og hun vendte sig igen til Vinduet.

— Jo — det var saamæn sandt, bevidnede Oberstinden, og hun begyndte at fortælle meget levende, hvordan hun kom herhen imorges — hun havde jo hørt det straks . . . . og Anna sad dér ved Sybordet . . . .

De to ved Vinduet var blevet ganske stille, stod kun tæt ved Siden af hinanden, mens de ude i Stuen lo og talte højt:

— At De tog Dem det saa nær, sagde Sundt saa langsomt og sagte.

— Ja, sagde hun og vilde se op og kunde ikke — de Stakler, sagde hun.

— Mon? hviskede Sundt. Og forvirrede, i samme Nu begge overmandede af den hemmelige Misundelse, der pinte dem, eller af Leden, der brød frem i dem, eller af en pludselig Skam — ønskede de sig i samme Tanke endelig ganske nær hinanden eller endelig løs . . . .

Men Oberstinden blev ved med Krampegraaden, saa Sundt kunde have kvalt den gamle Sladdertaske med sine Hænder:

— Anna, Anna skriger jeg, men hun bli'r bare ved at hulke og hulke, til vi maatte bade hende og lukke alting op paa hende . . . .

— Spil dog mer — spil dog mer, Agathe, raabte nu Fru Canth og traadte frem paa Gulvet. Jeg maa se til Bordet, sagde hun og gik.

Agathe havde gjort sin Pligt og vendte tilbage til sin Plads. Konversationen var nu blevet meget højrøstet, og hver berettede sine Enkeltheder.

— Men hvordan tog Manden det? raabte Fru Sten fra sin Puf. Oberst — De var der jo?

Oberstinden tog Ordet fra Obersten: Dunker havde selv lukket op for Obersten i Entréen og sagt, da de kom ind i Stuen: „at dette var ham kærere“ . . .

— Kærere. Alle var forargede. Fru Sten maatte høre det endnu en Gang af Obersten selv, ganske nøje — han maatte komme hen til hendes Puf.

— Men hvordan saá han ud? sagde hun. Ober-

sten kunde ikke nærmere tydeliggøre hvordan Hr. Dunker havde set ud: Saadan — som altid, sagde han.

Man var paa Veje til at oprøres igen. Fru Sten skreg indigneret paa sin Plads. Hr. Mølbom, der under større Sindsbevægelser var uimodtagelig for fremmede Idéer, sagde kun igen til Herluf:

— Forstaar De det? forstaar De det? Fem Aar er han kommet i Huset — fem Aar, tidlig og sildig .... Jeg forstaar det ikke, sagde han og gik til den næste.

Lille Hr. Canth, der bestandig vandrede frem og tilbage, og som var saa nervøs, at han havde Trækninger i Ansigtet og rystede paa Hænderne, han strakte frem mod Berg, sagde hastigt og halvhviskende:

— Jo — de to forstaar man — ikke sandt? dette forstaar man, sagde den lille Mand og trykkede Bergs Haand, saa det næsten gjorde ondt i hans Fingre.

Fru Canth kom tilbage, meget optagen af Mitte og Putte, der havde bedt om at maatte blive oppe til Bordet, hvis da „Fa'r" gav Lov, hvad Lille Assessor saa vist aldrig havde tænkt paa at nægte; og lidt efter blev der lukket op til Spisestuen, hvor Børnene fik Plads ved det store Bord. Alle Damerne vilde skære for til dem, og Poderne talte højrøstet med, mens alle lo ad hver af Puttes Bemærkninger.

Fru Sten havde blandet Salaten i den store Kumme og seende paa de Canthske to, der spiste med Servietterne halvt op til Ørene, sagde hun igen:

— Ja — de stakkels smaa hos Dunkers.

Alle talte om Børnene, og Stemningen var let sentimental, mens de to Canther pludrede med, og man tog til sig af Retterne med god Appetit, i Kredsen af de vante Ansigter:

— Men man sidder dog rart, sagde Mølbom og saá sig rundt med løftet Glas: Rigtig rart.

— Vidne, Sundt — Vidne, lange Arthur ...

Det var, som Hr. Mølbom havde brudt Isen. Der lagde sig lidt efter lidt en egen hjemlig fornøjet og hyggelig Stemning over Bordet, som ved et Familiebord, hvor

alle de nærmeste er komne vel sammen. Obersten talte om Tiderne, der maaske ikke var saa glimrende, som det saá ud til, og de andre hørte til. Ogsaa Hr. Mølbom førte Ordet: og man rejste sig fra Bordet under en stille, tilfreds Munterhed, hvor man trykkede hinanden i begge Hænder, med lange velmente „Velbekomme“ og saa gladmætte ud.

— Pyh — her er varmt, sagde Fru Canth og slog Døren til det kønne Sovekammer op; hun havde lukket den før Bordet, da hun badede sit Ansigt med *Eau de Cologne*.

Man gik ind i Dagligstuen, og, mætte, siddende to og to rundt om i Krogene, blev de Herrer og Damer filosofiske, lettende deres Hjerter ved mere dybsindige Sentenser og dømmende „Begivenheden“ objektivt, under Udvikling af megen Levevisdom.

Der laa et eget Præg af Velvære over Stuen, hvor Herrerne og Damerne passiarede rundt om, mens Agathe, den unge Pige, stille syede ved Lampen, og Hr. Mølbom en Gang imellem maatte følge sit Hjertes Trang og gaa over Gulvet for at kysse „Mo'r“, der vendte Kinden til med et stramt Udtryk: Fru Mølbom saá bestandig potenseret krænket ud, naar hun fordøjede.

Lille Fru Canth, som selv havde brygget Toddyerne til Herrerne, sad nu ligeoverfor Berg paa Chaiselonguen, med Puderne efter „Bagdad-Modellerne“ i Ryggen. Samtalen imellem dem var gaaet istaa, og hver sad i sine Tanker, mens Stemmerne lød halvhviskende i Stuen:

— Nej — lille Herluf — sagde hun og satte pludselig Fødderne energisk i Gulvet for at rejse sig: man kan jo more sig uden at „snyde“, sagde hun og gik fra ham.

Man brød op lidt tidligere end sædvanlig: Berg og Sundt fulgtes ad og talte naturligvis igen om Dunkers:

— Det havde selvfølgelig været meget „hedt“ længe, sagde Sundt.

— Sandsynligt, sagde Berg.

— Og med d e t kom saa naturlig alle Kvalerne ... Scenerne, Fjortendags-Bruddene — sagde Sundt i en ejendommelig misfornøjet Tone — hun havde stadig Samvittighedsnag, Skrupler — — overfor Mand og Børn — og ... den Historie, sluttede Sundt.

De gik lidt i Tavshed. Saa sagde Sundt, lige under en Lygte i en langsom Tone:

— Nej — Gud ske Lov, Berg, man kan gaa i sin Grav som en hæderlig Mand og vide, man er aldrig traadt nogens Ret for nær ...

— Ja, ja, sagde han og gik videre: det er det bedste ...

De gik lidt igen i Tavshed, før de skiltes ovre ved Jernbanen: Ser De, sagde Sundt, som dog stadig ikke havde faaet talt rigtig ud: Man kan jo ogsaa ... uden det — ha' det rart.

— I vort Klima, sagde Berg.

Sundt saá paa ham og lo lidt usikkert, idet han gik.

... Familien Mølbom travede over Halmtorvet ned mod den gamle By. Fru Mølbom var pludselig blevet veltalende; hendes Krænkelse gik ud over Legationsraadinde Sten og en blottet Split paa hendes Ryg. Det var Fru Mølboms Specialitet at maale hver Kvarttomme af kvindelig Nøgenhed hos Næsten. Og hun vidste, sagde hun, i det hele taget ikke, hvordan det kunde være, at „saadanne Personer“ evigt sneg sig ind i deres Kreds ...

Bastrup vidste det heller ikke. De gik hjemad.

— — Frøken Agathe Strøm sad op i sin Seng og aflagde Stuepigen Beretning. Efter at Frøken Agathe var blevet voksen, var det blevet Stuepigen, hun betroede sine fortroligere Iagtttagelser. Nu fortalte hun om Sundt og „Konen“ bag Gardinerne.

— Hm — om de tror, man ikke har Øjne, sagde hun og fortalte videre, mens de fniste sammen, hun og Pigen. Det blev ud paa Natten, før Frøken Agathe sov

i sin jomfruelige Seng med Omhænget med de lyserøde Rosenknopper.

— — —

— Naa Hjertet op i Livet.

Adolf sagde i Centralbankens Port Farvel til Berg, der havde fulgt ham — Alverden maatte følge Adolf nu, naar han blot skulde gaa ti Skridt ned ad en Gade.

Berg holdt Tommelfingeren i Vejret for at ønske Lykke, og de sagde endnu et Par Brandere, som de ligesom glemte at le ad, da Adolf brød af med ét:

— Naa — saa venter De i Forretningen, sagde han og løb op ad Trappen: Konferensraad Hein havde ønsket en privat Samtale med Hr. Adolf.

Han kom forbi Glasdørene ind til den store Hal, hvor Ekspedienter og Kunder bevægede sig lydløst ved Disken, mens Assistenterne arbejdede Pult ved Pult, og han gik ind i en Slags Forhal, en høj flisebelagt og kold Sal, hvor Bankpersonalet hængte sit Tøj, og som desuden agerede Ventesal for dem, der privat skulde tale med Chefen.

Adolf gav sit Kort til et af Budene, som bragte det ind ad den store Egetræsdør til Privatkontoret, der lukkede sig sagte paa blød Filt, og derpaa vendte tilbage til Budstuen, bag hvis Glasdør de lange uniformerede Banktjenere, der drev langs Væggene med dinglende Ben, debatterede deres, med de „halve Øl“ staaende under Bænken.

Adolf satte sig for at vente. Der var adskillige, som skulde ind før han. Haandværksmestre og Provinskøbmænd, der søgte Laan paa tvivlsomme Sikkerheder, og som derfor maatte gaa lige til Chefen. De sad, den ene uden at se den anden, med Hovedet i Hænderne, evig skiftende Stilling som søvnløse, der kaster sig paa Lejet. Adolf blev mer og mer nervøs af at se paa disse levende Automater, der rejste sig og gik op og ned og atter satte sig; alle gik de rundt med samme Udtryk af Aands-

fraværelse, som om den ene smittede den anden. Og saa denne Dør, der gik op og i hvert femte, tiende Minut, lydløst paa sin Filt .... selv troede Adolf stadig han passede paa sit Ansigt, saa det forblev ligegyldigt og roligt.

Han gav sig i Snak med en sværlemmet Provinsgrosserer, der halvsov i en Krog, træt af det meget Løberi i „Byen“. Budene talte saa højt inde i deres Rum, saa man hørte Stemmerne ud i Stilheden: Nu var der kun to før ham. Han blev ved at snakke uden selv at vide, hvad han sagde: Bankembedsmændenes Overfrakker hang med deres fine Silkefoer langs Knagerne, og Adolf begyndte paa én Gang at værdsætte dette kønne Stof i Tankerne og tænkte:

— Hvor mange af dem har mon Underskud i Kassen?

Nu kom hans Formand ud. Adolf aabnede Døren, og Konferensraaden hævede Ansigtet fra Papirerne og saá hen paa ham: Straks, sagde han og gav sig til at arbejde igen, mens han lod Adolf staa midt paa Gulvet.

Adolf fik paa én Gang som hundrede Sanser og saá Værelset, Vægkortene, det store Kronometer, Konferensraadens Profil, med det samme Blik, mens han tænkte:

— Hm — hm — mer Venten, og han drejede sig mod et Vægkort med Ryggen mod Konferensraaden.

Konferensraaden skrev en Tid, mens Adolf, der holdt Hænderne nonchalant paa Ryggen, følte sin egen Puls til Lyden af det dikkende Kronometer.

— Ja — saa er jeg til Deres Disposition, sagde Konferensraaden og saá hastigt hen paa ham, før han atter dukkede sig over sine Papirer.

— Eller — jeg til Deres, Hr. Konferensraad, sagde Adolf med et let Buk og satte sig.

— Ja — det er ganske vist mig, sagde Konferensraaden langsomt, der har ønsket at tale med Dem. Vi maa — han søgte noget om Ordene — en Gang tale ud med hinanden; han tav lidt.

— De spænder Deres Kredit meget stærkt, Hr. Adolf, sagde han saa og saá paa ham: Deres og Deres Fa'rs.

— Ja — sagde Adolf smilende, uden at tage Blikket bort (og tænkte: „Hm — hvad jeg ventede") — det staar vel til at antage, at en Forretningsmand som min Fa'r véd, hvad han gør.

Konferensraaden legede med sin store Lineal og svarede ikke.

Og Adolf sagde i en Tone, der blev endnu en Kende brøsigere ved Synet af denne Lineal, der gik irriterende frem og tilbage som en Perpendikel: Det er vel kun naturligt, Hr. Konferensraad, naar en Fader sætter sin Formue i sin Søns Forretning.

— Sin Kredit, rettede Konferensraaden og legede igen lidt med Linealen, før han lagde til:

— Ja, ja — Deres Fa'r er jo et godt Navn. Direktør Hein lagde et lille Eftertryk paa det sidste Ord og saá hen paa Adolf, der, som smittet af Lineallegen, var begyndt at dreje sin høje Hat som en Mølle mellem sine Ben. Konferensraaden betragtede interesseret denne Mølle, før han lagde Linealen ned og sagde:

— Jeg har imidlertid som Ven villet gøre Dem, Dem personlig, sagde han og vendte Ansigtet helt bort mod Vinduet — der dog sikkert er bedst inde i Forretningerne — i hele Forretningsgangen (udtrykte han præcisere sin Tanke og saá ned paa Møllen, der blev ved at dreje) opmærksom paa, at Bankdirektørerne er blevne enige om at vise megen Forsigtighed overfor Deres Foretagender.

— Ja jeg vil endogsaa sige Dem, sagde han bestemt, en ganske særlig Forsigtighed, Hr. Adolf.

Adolf holdt Hatten mod sit Knæ: Ja, sagde han ironisk, men Ordene kom lidt hastigt efter hinanden: Bankerne maa jo vide, hvad de gør.

— De tror det, sagde Konferensraaden skarpere. Der blev en lille Pause: Det er i Virkeligheden en me-

get betydelig Vekselmasse, der er i Omløb paa Deres og Deres Fa's Navn, sagde Hr. Hein roligere.

Adolf syntes, at Timetallene paa Kronometret gik rundt som et Hjul, mens han smilte og sagde:

— Ja, det vil jo altsammen blive ændret, naar først Prioriteten er ordnet, Hr. Konferensraad.

Det syntes at more Konferensraaden, for han begyndte at le lystigt og lo en rum Tid: Ja, sagde han — den Dag vil jeg gratulere Dem. Os staar nu Victoria-Etablissementet i halvanden tinglæste Million.

— Vi er tilfreds, sagde han. Konferensraaden var vedblivende meget munter, mens han rejste sig, og ogsaa Adolf stod op:

— Men Centralbanken har holdt os længe hen, Hr. Konferensraad, sagde han og tilføjede: Paa en Tid, hvor man kunde have sluttet andre Engagementer.

Konferensraaden havde vist slet ikke hørt det, for han vedblev kun at smile en lille Stund og sagde saa, bestandig muntert og uden tilsyneladende Sammenhæng med noget af det foregaaende:

— De er en forfængelig Mand, Hr. Adolf — en meget forfængelig Mand, det har jeg altid sagt.

Han gik et Par Skridt frem fra Skrivebordet: Naa — sagde han — saa vil De jo betragte denne Samtale ... der bli'r mellem os — som det, den er — som: et Venskabsbevis ... Farvel, han bukkede kort.

— Farvel.

Der var ikke mer. Haanden gav Konferensraaden ikke. Adolf naaede Døren og fik den ogsaa lukket: rank gik han, som balancerede han paa et Brædt. Han saá alt, Budene og Kunderne og Assistenterne og Trappen, med en urimelig Tydelighed og vidste slet ikke, hvad han saá.

Han gik over Gaden, hvor Spenner ventede i Kaféens Vindu: Hvad? har Du nu Tandpine igen? raabte han (de var Dus nu) og greb ham i Armen. Adolfs Ansigt var fortrukket og hvidt som Kalk, og der stod Kelnere rundtomkring.

— Ja, sagde han blot og satte sig.

Der blev bragt Direktøren Cognac at holde ved Tænderne.

... Den provinsielle Grosserer maatte slaa Konferensraaden opmuntrende paa Skuldren, før han vendte sig fra Vinduet, hvor han havde set Adolf skraa over Pladsen, som var han en Søvngænger, der listede frem langs et Tag.

— — — I Forretningen ventede Herluf.

Han havde først siddet oppe i Kontoret, hvor Papirerne flød støvede paa Pultene. Adolf kom her jo næsten aldrig mer. Saa var han vandret rundt nede i Lokalet: Butikken saá ud som plyndret efter det sidste Salg — et „Kronesalg“, Adolfs nyeste Idé, en Konkurrence med Halvtreds-Øre-Boderne, hvor man strøg de allersidste Kroner ind for Sæson-Resterne. Der hang kun rundt over Montrerne under Loftet nogle medtagne udstoppede Duer, der fløj ligesom skræmte med deres udspændte Vinger.

Berg drev rundt fra Væg til Væg og spøgte med Frøknerne og slog paa de tomme Cartoner, der var stillet op paa Montrerne i Figurer. Han hørte efter en Kunde og holdt det ikke mere ud i Butikken, saa de begge gik op igen i det forladte Kontor, Frøken Hansen og han; og de ventede, staaende eller gaaende rundt:

— At det kan vare saalænge, sagde hun.

— Ja, sagde han. Og de tog atter Uhret frem — heroppe var Væguhret gaaet istaa —: Halvfem, sagde Herluf.

— Og han gik Klokken tre?

— Ja.

De gik atter ned, begge to — de maatte være sammen — og de talte, mens de spejdede ud ad Vinduerne, til de vendte tilbage igen til Kontoret:

— Maaske er han gaaet hjem, sagde Herluf og troede det ikke selv.

Telefonen ringede. Det var en Depeche fra „Spenner-Bureauets“ Tourné, der var ankommet til „Victo-

ria“: Bernhard-Schmidt-Tournéen i Ribe. Udsolgt Hus og utallige Fremkaldelser.

— Og en Kasse paa 17 Kroner, sagde Berg og lod utaalmodig Høreapparatet falde haardt ned i sin Gaffel.

De sad atter tavse: Hvor han dog bliver af, sagde Frøken Hansen igen.

Hun begyndte tankeløs at gaa rundt og støve af paa Pulten og inde i det lille Rum, hvor gamle Adolfs Kontrolmærker hang glemte og gulnede paa deres Pinde.

Herluf fulgte hende derind, hun tog Pindene op: Ja, sagde hun, naar den Gamle blot ikke faar dem at se.

— Den Gamle — hvad? sagde Berg.

— Vekslerne, sagde hun, og hele hendes Ansigt blev hvidt: de to derude skriver jo Navnet.

— Men — for Guds Skyld, sagde hun og holdt Haanden hastigt og angst op for Munden. Herluf var blevet lige saa bleg som hun og greb hen mod hende: Det varede lidt, før han spurgte — og der var slet ingen Lyd i hans Stemme —:

— Hvorlænge har det været saadan?

— Længe, sagde hun.

De traadte ud af Rummet, og Frøken Hansen gik ned i Butikken. Lidt efter rev Herluf Døren op dernedtil:

— Jeg gaar ham imøde, raabte han. Han kunde ikke blive, ikke længer holde det ud; og han gik ud ad Bagdøren. Han saá slet ikke den Dame, han strejfede i Gangen.

— Vil De ikke se mig, Berg, sagde en Stemme. Det er vel ikke nødigt — og han stod foran Asta Heltz tæt ved Døren — at vi undgaar hinanden, sagde hun.

Han sagde intet og hilste knap: At vi dog aldrig ses, sagde hun med en let Anstrengelse og vilde holde ham et Øjeblik fast, trods hans Forvirring, som hun troede skyldtes hende:

— Vi var jo dog altid gode Venner.

Berg bøjede kun stille Hovedet.

Saa sagde Asta, idet hun førte Armen frem, som vilde hun indramme hele hans nye Eksistens herinde og der-

ude paa „Victoria“, i en Tone, der skulde spøge, men lød lidt brudt:

— Og her har De altsaa Troen? sagde hun.

Og misforstaaende ham paany (det var, som Sted og Jord skulde glide bort under hans Fødder, og han blev saa bleg som et Lig) angst, for at han skulde tage det som blot Skyggen af Bebrejdelse, sagde hun mildt og bedrøvet:

— Aa — Berg — desværre — vi var vel Tvivlere begge.

Hun drejede Hovedet ud mod den ventende Vogn: Jeg skal ind at købe hos Dem, sagde hun. Det er Fru Stern, der venter derude — — den lille Stakkel.

Berg blev som vækket ved det fremmede Navn og saá ud: Ja — var det Fru Stern — det lille syge, skræmte Ansigt. Han kunde slet ikke have kendt hende igen, som hun saá ud ...

— De saá hende vist en Aften hos os, sagde Asta — — for et Par Aar siden ... Den Aften, sagde hun sagtere.

Asta Heltz var gaaet ind i Butikken efter at have rakt ham Haanden. Herluf følte sig kun som bedøvet og saa ganske uskikket til at tænke, mens han, idet han gik ned mod Østergade, vendte sig mekanisk Gang paa Gang for at stirre forbavset tilbage paa lille Fru Sterns forandrede Ansigt.

Paa Østergade kom Adolf imod ham, Arm i Arm med Blom, stortalende og rødkindet: De maatte i „National“ i Aften, sagde han, alle i „National“ i Aften — der var Debut i Aften .... Adolf havde en høj, støjende Stemme og store Bevægelser, mens han blev ved at snakke om National, om at han inviterede Selskabet til „Victoria“ ...

— Men hvordan gik det? sagde Berg halvhøjt og tog ham i Armen.

— Alt i Orden — naturligvis, sagde han brøsigt og begyndte igen at tale om „National“: de maatte have Brodersen med ...

De hørte en Stemme bag sig. Det var gamle Adolf, der snakkesalig havde fulgt et Medlem af „Athenæum“ op og ned ad Ruten og som nu skraaede over Gaden til dem og begyndte at snakke, ud i ét, paa sin vrøvlede Art — mens ogsaa Konstantin blev mere og mere højrøstet (mens han idelig kneb Herluf i Armen) og Fader og Søn stod paa Fortovet ligeoverfor hinanden og pratede med underlige Diskantstemmer, saa det skar gennem Berg.

Endelig blev der en Pause, og den Gamle sagde med et hurtigt og sky Blik hen paa Sønnen:

— Ja — Du gaar vel ikke hjem til Middag — Konstantin?

— Nej — jeg maa være paa „Victoria“, sagde Adolf.

— Ja — Farvel da, sagde den Gamle og lo paa sin umotiverede Maade.

— Jeg gaar med, Hr. Adolf, sagde Berg. Han følte en angstfuld Medlidenhed med den gamle Mand, der blev ved at snakke uophørligt lige til sin Gadedør hjemme.

Konstantin skiltes fra Blom oppe paa Købmagergades Hjørne. Da han løb forbi Glasdøren til Forretningen, slog han stort ud med Armen ind til Frøknerne. Frøken Hansen vaklede i Knæene, da hun saá hans Ansigt, og hun løb op ad Kontortrappen og slog Døren til.

— Hvordan er det? hvordan er det? sagde hun og kunde næppe tale.

Han stod kun lidt med fortrukket Ansigt, før han faldt ned over Pulten som et livløst Noget og hulkede højt.

— For Guds Skyld, for Guds Skyld — der kan komme nogen, sagde hun i den yderste Angst og tog ham om Skuldrene: Hvad er der sket — hvad er der sket? sagde hun. Sig det — sig det . . .

Han løftede Ansigtet og saá paa hende med Øjne, der var stive og som forvaagede, idet han begyndte at hulke igen.

Véd han det? sagde hun: véd han det? hendes Tæn-

der klaprede i Munden, og hendes Arme faldt slapt ned langs Siderne.

Han svarede ikke straks — hulkede kun. Men saa begyndte han at tale; afbrudt af Stønnen, med ludende Hoved fortalte han alt, spækkende det med Forbandelser, anklagende dem alle: Martens med sine kalkede Rønner og Spenner, som han kaldte „en Forbryder“ og Berg, den Stymper — dem alle: Ham — ham lod de bære det, raabte han fortvivlet, til han som et Kadaver faldt ned over Pulten.

Frøken Hansen gik op og ned, talte ikke, tog hans Hænder og slap dem raadløs igen.

— Om nogen kom — om nogen kom, blev hun ved at sige og vred Hænderne.

— Hr. Adolf — Hr. Adolf — hun havde bragt Vand og dyppede sine Fingre for at vædde hans Tindinger. Der kan komme nogen, der kan komme nogen, sagde hun og vidste ikke selv, hvad hun talte.

Han løftede Hovedet og saá forvildet paa hende. Sit Forhaar havde hun halvt revet op, og hendes Kinder brændte i Angstfeber, Adolf greb hendes Hænder og trykkede hendes Fingre, saa de smertede:

— Hr. Adolf, sagde hun og trak sig en Kende bort. Men de forblev dog med Ansigterne tæt ind mod hinanden, begge blege, aandeløse, pludselig Blik i Blik — mens hun mumlede hans Navn endnu en Gang, lænet ind mod hans Skulder.

Og i et fortvivlet, dyrisk, desperat Begær greb han hende om Haandledene og førte hende ind i den Gamles Rum, hvis Dør han slog til, saa den store Kinesers Hoved faldt forover, og Tungen af det røde Træ raktes dinglende langt ud af Munden.

— — —

Marie Pige havde allerede nogle Gange været ved Dørene for at se efter Fru Mathilde, som hun sad dér igen, timevis, sammenkrøben med Fødderne op paa So-

faen under Tæppet, og hverken hørte eller saá, men bare stirrede og stirrede frem for sig, som var der en Ulykke sket.

Marie Pige var igen ved Dørene, da det ringede. Det var Asta Heltz, der var med Vognen.

— Det er kun mig, sagde hun straks i den første Stue, lille Fru Mathilde fo'r sammen: saa kører vi, sagde Asta muntert.

— Ja — Vejret er vist smukt, sagde Mathilde og nikkede mat ud imod hende.

— Hvad er der dog med Dig, Mathilde, sagde Asta og tog hendes Hænder, som var ganske kolde: hvad er der dog med Dig? hun saá bekymret ned i Venindens Ansigt, hvor Øjnene, syntes hun, blev større og større hver Dag, med saadant et ængstende skræmt Blik, næsten som hos et sygt lille Barn.

— Hvad er der dog, Mathilde? sagde hun mildt.

— Ingenting — ingenting, sagde Fru Stern og slog med Hovedet.

— Vist saa, sagde Asta og tog hende næsten paa Skødet: noget er der, noget maa der være, sagde hun og klappede hendes Haar. Hun talte til hende som til et Barn og brugte de gamle Kælenavne fra den Gang i Pensionen, naar Mathilde kom i Mørkningen (da faldt Hjemveen altid strengest over de unge Pigebørn) og krøb saa tæt, tæt ind til Asta: Mathildes Hjemve havde været som en hel stum Forstenelse, og saa havde Asta altid været den, der maatte trøste og hjælpe.

— Det bli'r jo godt igen, det bli'r jo godt igen, sagde Asta nu som den Gang. Lille Mus — lille Mus.

Mathilde næsten stønnede og rev sit Hoved bort: det gamle Kælenavn pinte hende nu: Nej, nej, sagde hun heftigt.

— Mathilde dog — men Mathilde dog.

— Jeg tager Tøjet paa, sagde Mathilde hastigt og gik ud.

Asta blev siddende og ventede: hun vidste virkelig slet ingen Raad mer. Hun havde forsøgt alt, hvad hun

kunde tænke — lige fra den Dag, Mathilde, der var i Visit hos dem, inde i hendes Stue med ét, midt som de stod, havde kastet sig ind til hende og havde grædt og grædt, uden at svare og uden at tale, blot grædt og grædt . . .

Ord havde hun ikke faaet ud af hende. Da Graaden var stilnet, sad Mathilde kun tavs og forknyt paa Sofaen hos hende — længe.

— Jeg maa jo nok komme igen til Dig, sagde hun saa, da hun gik, det var, som Graaden vilde komme op igen.

Næste Dag havde Asta hentet hende med Vognen. Hun tænkte, det vilde maaske opmuntre hende, nu Vejret var smukt og Foraaret rigtig kom. Men Mathilde sad mest som hjemme, stille forknyt i sit Hjørne og viste kun en egen ydmyg Taknemmelighed, der næsten pinte Asta . . .

. . . Mathilde kom tilbage med Tøjet paa, de gik ned til Vognen. Hun blev meget snaksom idag, mens de kørte — en hastig og broget Snakkesalighed, der undertiden kom over hende, som vilde hun pludselig plapre sig fra det, der pinte hende, snakke og snakke, mens hun stadig sad med de samme stive og stirrende Øjne og talte, talte om løst og fast:

— I Morgen rejser jeg, sagde hun pludselig.

— Rejser? sagde Asta.

— Men hvorhen?

— Over til Gaarden ... Stern har skrevet . . . Det kom alt med den samme ynksomme Hast, som legede hun „Hund og Hare“ med sine egne Tanker . . . Han er der . . . Og der er saa smukt nu . . . nu det bli’r Foraar, har han skrevet.

— Men hvorfor vil Du rejse netop nu — — nu, da Du ikke er rask, sagde Asta.

— For — jo, sagde Mathilde og nikkede. Hun tav, med de stirrende Øjne ud i Luften, til de vendte hjem.

. . . Hun blev borte otte-ti Dage. Asta syntes, hendes

Væsen var næsten endnu mere ængstende og forskræmt, da hun kom tilbage.

Til Erhard havde hun kun skrevet to Gange, mens hun var borte: et Par korte, stumpede Breve, der havde gjort ham ganske beklemt og forvirret, saa han gik urolig rundt — tilsidst rent forpint — og ikke vidste, hvad han skulde tænke: hvad mon der var i Vejen?

For der maatte jo dog være noget i Vejen . . .

Mathildes mange Bud og Afbud i den allersidste Tid og hendes Flagren og Støjen, naar hun endelig kom, havde han ikke regnet for noget videre; han havde taget det for Luner eller „Følger af Foraaret“, som gik over.

Men Brevene nu forstod han ikke. De var saa besynderlige, helt anderledes end før: Et Par regelrette Sætninger med en Haand saa omhyggelig som Bogstaverne i en Skønskriftbog uden saa meget som et eneste af deres „egne“ Ord — kun de nøgne Sætninger.

Og Erhard blev kun endnu uroligere, da hun var vendt tilbage. Tiden, naar hun kom, havde hun ikke skrevet. Men Lange havde tilfældigvis været om Bord paa det samme Malmøskib og fortalte det:

— Man maa lufte sine Nerver, sagde han. Man maa lufte dem . . . Skidt — skidt er det, sagde han og holdt sig paa Baghovedet . . .

— Var forresten Bekendte om Bord: lille Fru Stern blandt andre — det er osse en pillet Kylling, hun, sluttede Lange.

Erhard følte, han blev bleg og talte lidt for hastigt om andet. Da han kom hjem, skrev han. Hun sendte to Gange Afbud, og én Gang ventede han ved Volden forgæves. Hjem til hende vilde han ikke gaa; og der forløb endnu et Par Dage, hvor han sagde, at „det jo i Grunden var ham saa ret ligegyldigt.“

Saa skrev Mathilde, at de maatte mødes en Aften ude — i Grønningen, naar det mørknede.

Erhard indtraf først og maatte vente længe. Tilsidst kom hun, og da han kendte hendes Skikkelse, der kom

hastigt imod ham i Mørket, blev han forvirret, saa ingen af dem talte, mens de gik hurtigt ned mod Vandet. Hun var foran — hun næsten løb — og Erhard blev endnu mere forvirret ved Synet af hendes Skikkelse, der ligesom flygtede foran ham: Ja — noget er der sket, sagde han. Og han overvejede paany, hvad det kunde være, hvad hun vilde bebrejde ham, om hun havde erfaret en Utroskab — for han havde haft „Luner" under deres Forhold —; og midt under sin Sindsbevægelse følte han pludselig en uimodstaaelig Nysgerrighed: hvad der vel nu vilde ske? noget nyt vilde der komme.

Mathilde vendte sig om, da han naaede Kastelsgraven. Hun blev meget livlig, mens de gik hen langs Vandet, talte og lo (hun førte kun lidt for ofte de urolige Hænder op og ned i Luften, saa de mange Armringe raslede) og han talte med. Mens det for hvert Minut, de gik, var dem begge, som gled de kun bort og bort fra hinanden, og de tilsidst syntes, at alle de gamle egne Ord, som de dog blev ved at bruge med en smertelig Vedholdenhed, som piskede de Avner i en Kværn — altid havde været ligesaa tomme og saa indholdsløse som nu.

Fornuft blev der ikke talt. Da de tredie Gang vendte om paa deres Vej, var det ganske mørkt:

— Men det er paa Tiden, sagde Mathilde hastigt og drejede bort fra Vandet.

— Naar mon vi ses, sagde Erhard med en underlig, dump, resigneret Stemme.

— Ja — jeg véd ikke, sagde Mathilde med den samme Hast. Mo'r er evig derhjemme i den sidste Tid.

De skiltes med et af deres vante Haandslag, hvor de klaskede Hænderne djærvt i hinanden højt oppe fra Luften.

— Jø-s.

— Jø-s, sagde de begge.

Erhard stod i Skyggen, til Mathilde kom op i Sporvognen.

Hun naaede hjem, hvor Generalinden ventede. Hun

sagde, hun havde været hos Asta og faldt sammen som en Klud ved Bordet bag Lampen. Generalinden blev siddende lidt med Hækletøjet og mønstrede Datteren, der var bleg som et Lig. Saa rejste hun sig: hun maatte paany konferere med Marie Pige.

Hendes Naade havde aldrig haft Hemmeligheder for Marie Pige, og i denne Tid konfererede hun daglig med hende i hver en Krog: Hendes Naade var jo — ogsaa efter Maries Oplysninger — længst overbevist om, at der „ikke mere kunde være Tvivl“.

Marie fik Ordre til at afgive et sidste Skøn og bevægede sin lange knoklede Person ind i Dagligstuen, hvor hun gik rundt og „satte Stole tilrette“, mens hun undersøgte Fru Mathilde fra alle Sider med et Par Øjne som en klog Kone, der er hentet til en syg Hoppe.

Generalinden kaldte til The inde fra Spisestuen, før Marie havde endt sine Undersøgelser, og Mathilde saá op og mødte Pigens hvasse Øjne paa sig:

— Hvad vil Du? sagde hun heftigt og fo'r op.

— Nej — nej — jeg skal ingen The have, sagde hun og næsten rev sig løs fra Generalinden inde i Spisestuen for at løbe ind i Sovekamret, hvis Dør hun slog til. Dér kunde hun da i det mindste være i Fred for deres Hvisken og Synen — gemme sig og ligge i Mørke.

Generalinden var forarget. Dette gik for vidt. Hele hendes Uger gamle forlegne Utaalmodighed overfor den blege, forpinte Datter slog ud i Indignation: Man var dog vel Moder og Datter og kunde vise Fortrolighed. Generalinden udøste sit Hjerte for Marie Pige, og de holdt endeligt Raad, mens Naaden drak sin The, i Dagligstuen. En Gang imellem blev Marie sendt ud for at „høre efter“ og sneg sig paa Hosesokker ned forbi Sovekammerdøren; naar Mathilde hørte Trinnene, gemte hun sig i Puderne og tvang sig til at holde inde med at græde.

Generalinden havde imidlertid fattet sin Beslutning: Der maatte en Ende paa det. Og før hun gik hjem, kom

hun ganske til Ro igen ved at læse et Par Sider i „Thornam“.

Det Thornamske Sundhedsleksikon var som en Skat i Familien. Den giver jeg Dig med, min Pige, havde Generalinden sagt til Mathilde et Par Dage før hendes Bryllup og havde lagt Thornam ned i Bogkassen ved Siden af H. P. Holst's Digte og Mathildes øvrige litterære Konfirmationsgaver. „Thornam“ var i den Familie som en Slags Indvielse til Ægteskabet ...

Da Generalinden arriverede næste Formiddag, lukkede Marie hende ind i Entreen og hviskede. Alt var vel — Fru Mathilde var ved Friseringen. Generalinden svarede med et Nik, som en Feltherre vilde hilse sin Front før Slaget, og gik ind i Sovekamret.

Men da hun kom derind og saá Datteren, der sad bleg, i den hvide Frisérkaabe foran Spejlet og kun hilste med en stum, træt Bøjning af sit Hoved, som En der overgiver sig tavst — blev Generalinden forlegen igen, og hun begyndte at gaa frem og tilbage i Stuen, uden at vide, hvordan hun skulde gribe Sagen an, helt forvirret og næsten angst overfor denne tavse Underkastelse hos Datteren, der blev ved at sidde foran Spejlet ubevægelig og følesløs: hun havde grædt alle Tanker ud inat.

Ingen af dem talte; og for hvert Sekund steg Ubehaget hos Generalinden, der flyttede sig hid og did, til hun paany blev greben af hele Forbitrelsen fra igaar, en Indignation overfor det „overdrevne“ i denne abnorme Smerte, hun ikke forstod, og sagde:

— Dette her kan jeg ikke længer forsvare, Mathilde, det — det er en ... Urimelighed — der gik en ganske svag Skælven gennem Skikkelsen i Frisérkaaben, og Generalinden var saa echaufferet, at man rent ud kunde have sagt, hun „transpirerte“ —

— Madam Jensen er her, brast det ud af „Naaden“.

Mathilde rørte sig ikke, skønt hun forstod, at det var Nettet, de nu trak sammen om hende.

Generalinden følte sig uendelig lettet, da hun saá Ma-

dam Jensen, der havde biet i Spisesalen, komme frem i Døren.

Men ogsaa Madam Jensen standsede et Øjeblik forlegen foran den blege unge Frue, der havde vendt Hovedet imod hende i næsten sanseløs Skræk ... Men saa gik hun med et mildt Udtryk i Ansigtet (Madam Jensen havde praktiseret i tre og tyve Aar — „diskré“, sagde hun og sammenfattede hele sit Program i det ene Ord, som hun berøvede dets „t“; hun vidste, hvad en „Første-Gang“ var) et Par Skridt frem og hilste.

Generalinden rejste sig og kyssede sin Datter paa Panden ligesom til en Velsignelse.

Hun og Marie Pige gik udenfor Sovekammerdøren i Spisestuen og ventede. Der var kommen en egen sær Højtidelighed over dem, saa de var ikke ulig et Par Præstinder, som i en Tempelforgaard biede paa Aabenbaringen af de hellige Mysterier.

— — —

Hun kom altsaa ikke — igen ikke.

Erhard havde allerede Frakken paa for at gaa og havde slukket Lampen, saa kun Lysene for Spejlet brændte. Men han satte sig alligevel endnu en Gang i den samme Stol, hvor han havde tilbragt hele den sidste Time, og han begyndte forfra paa den ene og samme Tanke, som havde fulgt ham uafladeligt ligefra den Aften, de var skiltes i Grønningen, Mathilde og han:

— Om det var „det“ — om det kunde være „det“?

Og han sammenholdt paany alle Omstændigheder ... hendes Luner ... Væsen ... det Hele fra den sidste Tid ...

Han fo'r sammen, da det bankede paa Døren og raabte saa „Kom ind“ — han troede, det var Værtens Pige. Men det bankede igen, forknyt, saa det næsten var uhørligt, og han rejste sig for at lukke op.

Det var Mathilde, der stod lænet mod Dørkarmen.

Erhard kvalte et Udbrud, da han saá hende, og hun

gik ind forbi ham med underlig sammensunkne Skuldre, som En, der er gaaet en saa lang Vej. Han blev greben af en raadløs Medlidenhed og Smerte: — det var Mathilde; og han bøjede sig frem og tog hendes Hænder, der var kolde, som havde alt Blod forladt dem — de besvarede ikke hans Tryk.

Fra det første Nu, han saá hende ved Døren, havde han vidst: Ja, det er som jeg tænkte. Og mens han endnu holdt hendes Hænder i sine, fo'r et Sekund alle Tankerne fra de sidste Dage paany gennem hans Hoved — og undertrykte selv hans Smerte — Ærgrelse, Forventning, Beregninger af Faren, og han sagde (og han fik endog Tid til at undre sig over, at han ikke følte sig skinsyg paa Stern): Det var altsaa derfor, hun rejste.

De begyndte begge at tale, mens Mathilde tog Tøjet af og satte sig, og Erhard sagde:

— Du er saa kold ... her er jo Portvin et Steds, og begyndte at gaa frem og tilbage og tage Flaske, Glas og Bakke frem af et Skab, mens han blev ved at tale med sig selv i rasende Hast:

— Men Du elsker hende jo ... Hvorfor taler Du saa ikke til hende, klart, aabent, og tager Ansvaret paa Dig som en Mand? Hvorfor tager Du hende ikke om Hovedet — kysser hende (hvorfor har Du i det hele taget ikke kysset hende?) og siger, siger, hvad det eneste fornuftige, det eneste hæderlige var: Vi to, som elsker hinanden, maa jo vide, det er vort Barn — jeg véd, jeg er dets Fader ...

Men han gjorde ikke andet end noget kejtet at række hende Glasset med Vin og sagde: Det vil varme Dig; og forlegen begyndte han at rulle hendes kolde Hænder mellem sine, mens han i en forloren Kæletone sagde:

— De smaa kolde Hænder — de smaa kolde Hænder, og satte sig ved Siden af hende for selv at drikke.

Han fyldte Glassene paany, mens de blev ved at tale med aandsfraværende Øjne maalende hvert Minut, der forløb. Og bestandig forlegen, blot for at der skulde

„ske“ noget, lod Erhard sig glide ned fra Sædet paa Tæppet og klappede kærtegnende hendes Fødder — „de smaa Kid“ — der var kolde som et Ligs, ligesom hendes Hænder.

Og enten for at overdøve en ulidelig Smerte, der overvældede dem begge, eller i en pludselig fortvivlet Lystighed var de med ét begyndt at brydes og fo’r begge op og løb rundt i Stuen efter hinanden, hede, leende og aandeløse ... Erhard havde hældt en Vandslat i det tomme Glas, da han vendte sig og saá paa Mathilde, der var blevet staaende, stirrende frem for sig, med fremrakte Hænder midt i Stuen. De holdt begge op at le: Mathilde, vilde han sige, men tav og blev kun staaende.

Hun stod som forstenet, stirrende rundt om sig i Stuen, der lignede Valpladsen efter en „Tagfat“, som søgte hun Hjælp eller Flugt — før hun mekanisk lod Hænderne synke. Greben af en Elendighed, der gennemskar hendes Forstenelse, hele hendes Barnehjernes Bedøvelse som et pludseligt Lyn, saá hun i dette Kammer, hærget som af en „Blindebuk“, foran Erhards Ansigt, hvor Latteren var stivnet som en flov Grimasse, hele denne Kærlighedslegs Historie, der havde gjort hende til Moder.

Og som om hendes Tanker, der syntes at have selve Dødsmomentets sprængende Voldsomhed, havde meddelt sig til ham ved tusind elektriske Traade paa én Gang, gennemløb han dem alle og forstod hende.

Og dog rørte han sig ikke, talte ikke og holdt hende ikke tilbage; stod bare, som var han blevet lam med sit flove Ansigt, mens han saá hende tage Tøjet paa med sært stive Fingre — binde Hattebaandene om sit Ansigt som af Voks — og gaa som en Søvngænger vilde gaa og lukke Døren sagte til.

... Da hun var gaaet, vandrede han længe rundt i begge Stuer, flyttede Møblerne paa Plads og stillede Glassene ind. Og med Overfrakken paa, foran de snart nedbrændte Lys, han vilde slukke, sagde han:

— Hm — Du er altsaa ikke en Gang i Stand til at føle Sorg.

Pustede Lysene ud og gik.

— — —

Hos Godsejer Sterns blev der spist Frokost paa Terrassen foran den store, gammelt hyggelige Have.

Generalinden havde overtaget hele Husstyrelsen i Sommer og kælede for „sin Søn“ og for Mathilde som en Rugehøne for et Par Kyllinger. Han fik sine Livretter og hun maatte „skaanes“.

Hele Huset dæggede og pyllede om Fruen; de slæbte Hvilestole rundt, naar hun vilde „gaa“; (eller rettere naar Hendes Naade vilde, at hun skulde gaa, for Mathilde selv „vilde“ jo ikke saa meget, lod mest handle med sig — som de syntes, bleg og stille forknyt) og naar hun havde lagt sig, sad Generalinden som Cerberus foran Havestuedørene og tyssede paa hver Gartnerkarl, der vilde liste sig forbi Bygningen.

Frokosten var endt, og Generalinden mente, at Mathilde skulde hvile lidt nede under Blodbøgen nu, dér var Skygge ...

Stuepigen slæbte afsted med den store Hvilestol, og Mathilde selv kom op fra sit Sæde: Støt Dig paa mig, sagde Generalinden, og hun nikkede endnu en Gang til Stern, mens hun gik med Mathilde ned ad Terrassen.

Stern blev siddende ved det dækkede Bord og røg en Cigar ud. Der var et eget Velvære over ham i Sommer — det var vel Familielivet.

Han skød Cigarrøgen ud i langagtige Skyer, medens han saá efter de to, der gik ned over Plænen.

— Ja — en udmærket Moder, sagde han, og saá beundrende efter Generalindens ranke Ryg.

Nede under Blodbøgen var der svalt og rart. Generalinden læste højt i en Roman af Dickens for sin blege Datter.

... Familien Gerster laa paa Landet ved Skodsborg. Det vil sige Professoren og Professorinden, thi Erhard

blev i Byen. Han gled helt tilbage i den Blomske Kreds. Stemningen var iøvrigt lidt mat i Kredsen, og Erhard sad mest kun bleg og sløv midt i Selskabet, stirrende frem i Luften:

— Erhard, raabte Lange: Ser Du Spøgelser?

— Ja, sagde Erhard tvært: Jer. Og han sad igen som før, mens Brodersen, der ikke havde hørt andet end „Erhard“ og „Spøgelser“, sagde den kyniske Vittighed, hvoraf de alle lo:

— Ja—a, sagde han: Han er s'gu bange ... Det er derfor, han aldrig — tør ligge alene i Mørke ...

De lo længe, længe allesammen ...

— — Daarlig saá Erhard ud hele Sommeren.

IV

Himlen var høj og sommerlys endnu, skønt det var helt ind i September, og langs Søerne skinnede de gullige Blade mellem Løvet, som om det var sydlige Frugter i Solen.

Herluf var paa Vejen ud til Gerster efter Prøven, da han saá et Par kendte Rygge foran sig og raabte dem an. Det var Lange med Arnoldsen. Lange havde i den sidste Tid slaaet sig paa Arnoldsen, der havde forladt „Bladet“ og levede af at give Timer i Skoler for om Aftenen at undervise et Par Haandværkssvende i Arithmetik og Retskrivning.

Lange stak sin Arm ind under Arnoldsens, som slog han en haard Klo i hans sarte Person, naar de mødtes. De talte om social Videnskab op og ned ad Gaderne.

— Han véd s'gu en Del, sagde Lange til Herluf. Egentlig en ganske fornuftig Fyr — han blinkede beskyttende — og, som sagt, han har lært en Del. Moderne Videnskab, forklarede han med en egen Snøften paa Ordene.

— Ja, sagde Herluf —.

— Og Sagen er, sagde Lange og spilede Fingrene ud: man maa s'gu v i d e noget, Du ... Hvad véd de andre? At knappe deres egne Bukser véd de, sagde Lange. Men „Ideer“ — Tak. Lange gjorde en Haandbevægelse, som berøvede han „de andre“ enhver Idé.

— Men Arnold har dog lært en Del, sagde han igen. Og saa gi'r man ham S y n s p u n k t e r n e — Du — forstaar Du — „det større“ Syn paa Tingene. — Man lærer virkelig en Del ... jeg mærker s'gu, man lærer ikke saa lidt: man faar dog Begrebet, forstaar Du, sagde Lange.

— Men med Nerverne er det skidt, sluttede han misfornøjet. Det vokser jo nok — og go'e Billeder har man nok af — s'gu brillante Billeder, Du ... og man véd, hvordan Lyset skal falde ... men alligevel, man maa s'gu først l æ r e noget, sagde Lange og holdt Berg i en Knap, mens han nikkede energisk med Hovedet: Imponere dem paa det videnskabelige, sluttede han sin Udvikling.

... Berg kom hen til de to Peripatetikere, der var standset: Her gaar vi to Invalider, sagde Lange og holdt sig paa Hovedet (Arnoldsen var iøvrigt ingenlunde Invalid, men følte sig tvertimod meget friskere, siden han var begyndt at forklare Pytagoras for sine Haandværkssvende). Skidt, gamle Ven, skidt med Nerverne, sagde Lange.

— Maa stadig være i den friske Luft, sagde han.

— Det er vel Efteraaret, sagde Herluf.

— Ja — ja, nikkede Lange bekymret. Naa — man gaar og ser paa Tingene og lærer s'gu en Del, sagde han med et opmuntrende Nik hen til Arnoldsen, der gik ved Siden af ham, stille og blegnæbet.

— Og hvordan gaar det med Deres Haandværkssvende, Arnoldsen? spurgte Herluf.

— Godt, sagde Arnoldsen kort.

— Det er s'gu meget opofrende af ham, sagde Lange og nikkede ... Vi tænker jo ogsaa over, Du, at lave en

hel Foredragsforening for de Folk, vi, nogle Stykker, der dog véd noget ... Det gi'r et Menneske Øvelse, Du, man lærer at udtrykke sig, sagde Lange.

— Og „Vuerne" kommer s'gu bedst, naar man taler, sluttede han glad.

De skiftede Emne og talte om Theatret, mens de gik ned mod Taarnbygningerne.

— Naa, sagde Lange og blinkede fornøjet (Lange var besjælet af en voksende Munterhed overfor andres Smaa-Uheld): Paa Nordmændene gik I nok i Vandet, Gamle.

— Der var fuldt hver Aften, sagde Herluf.

— Ja, der var nok Folk, som lod sig drive derind mod gode Ord og Fribillet, drillede Lange. De naaede Porten og bød Farvel. Vi slaar et Slag ned mod Østerbro, sagde Lange og lagde atter Armen energisk ind i Arnoldsens.

„Vel" Du, nikkede han til Berg, der blev staaende lidt i Gersters Port og saá efter de to Rygge. Lange havde saa mange store Haandbevægelser, mens han gik og opløste den moderne Videnskab i Synspunkter.

Oppe hos Gerster ringede Berg paa. Den unge Herre var ikke hjemme, sagde Stuepigen. Men Fruen —.

— Ja — hvis Fruen var visibel, sagde Herluf, der ikke havde set Professorinden, siden hun var kommen ind fra Landet. Han gik ind at vente i Gangen.

Pigen kom tilbage og lukkede Døren til Dagligstuen op: Hvis Hr. Direktøren vilde vente et Øjeblik herinde, sagde hun, saa kom Fruen straks.

Herluf gik ind i Dagligstuen, hvor de tomme Stole paa „Visitpladserne" nu, da der ingen var, stod saa underlig ubehjælpsomt ligeoverfor hinanden som et Par forlegne Folk, der præsenteres og ikke véd, hvad de i al Verden skal begynde paa. Han ventede en god Stund, mens han hørte Dørene støjende gaa inde i Spisestuen og undrede sig over, at Professoren kunde være hjemme nu paa denne Tid.

Tilsidst kom Professorinden: Aa — man har endnu

alle de landlige Vaner og la'r sig overraske højt op paa Dagen, sagde hun og hilste.

Sandheden var, at Professoren allerede havde været inde fra Landet i over fire Uger. Men Professorinden kom i den sidste Tid sjældent videre end til „Skammekrogen", hvor hun ogsaa efter Frokost, naar Erhard var gaaet, blev siddende med saa meget Arbejde, Linned og Dækketøj, hun saá efter og sorterede og talte. Husjomfruen vidste slet ikke, hvad der gik af Fruen, saa travlt hun nu havde for bare evig at kunne sidde med noget mellem Hænderne.

Berg og Fruen satte sig, og Samtalen gik saa slideligt om Sommerophold og de mange Fremmede, der nu kom her Aar for Aar — mens Herluf uvilkaarligt sad og saá paa Professorindens travle Hæklenaal: han havde aldrig før set Fru Gerster med noget Arbejde, naar der var Besøg.

— Men vi tog lidt tidlig ind, sagde hun. Gerster havde hele Sommeren lamenteret over den evige Jernbanekørsel ...

— Og saa var Erhard jo ogsaa saa ganske alene herinde — lagde hun til.

Der blev en Pause. Herluf havde i Tanker taget en Bog paa det lille Marmorbord med Haandbiblioteket og læste nu paa Ryggen Titlen: Monrad, Fra Bønnens Verden. Han vidste ikke selv, hvorfor han blev forlegen og vilde skubbe Bogen tilbage ind under Hylden, da Professorinden saá op for at sige noget og blev ligesaa forlegen som han:

— Og Vejret blev ogsaa uheldigt, sagde hun lidt stødvis.

Hun begyndte at spørge om Berg — hvor han havde været og sagde saa pludselig, næsten uden at vente paa hans Svar:

— Erhard har ikke haft rigtig godt af i Sommer.

— Nej — han ser lidt daarlig ud, sagde Herluf forvirret. De følte begge, at Isen nu var brudt, og at der nu

maatte tales videre om Erhard. Men de ventede og — Herluf stadig med Øjnene i Gulvet.

— Og jeg er saa bange for hans Sundhed, sagde saa Professorinden, og idet hun hastigt lagde Hækletøjet bort, tilføjede hun:

— Kunde De ikke — tale med ham?

— Jeg? sagde Herluf ... Ja — hvis det kan nytte.

— For det er kun en Vane hos Erhard, sagde hun og hendes Stemme blev pludselig meget bevæget, det er slet ikke andet end en Vane ... at han er saa lidt hjemme.

— Nej, sagde Herluf.

— Det er kun Selskabet — — jeg mener, sagde hun, nogle af dem, der holder ham fast i daarligt Kompagni ...

— For selv er han — i Virkeligheden er han, sagde hun, og hendes Stemme blev igen bevæget, saa hun næppe kunde tale, ikke andet end et Barn — kun et Barn, sagde hun og holdt Hæklenaalen mod sine Læber, der sitrede rebelsk.

Berg mumlede noget som en Bekræftelse, og Professorinden sagde efter en lille Stunds Forløb sagtere:

— Har han ogsaa talt til Dem om „sin Idé“ — at han vil flytte hjemmefra?

— Ja — han har sagt noget om det, sagde Berg og saá ned.

— Ja, der er saa mange Tvistepunkter mellem de Gamle og de Unge — i vor Tid, sagde Professorinden og søgte at smile.

Til Tvistepunkter — Professorinden havde ganske Ret — var i Familien Gerster snart alt blevet mellem Himmel og Jord. Det var som Professoren og Erhard saá sig hede paa hinanden, blot de kom i Stue sammen; og de talte sig i Brand over Litteratur og Politik — over en Række Ligegyldigheder, der kun dækkede over alt det andet, hvorom de ikke talte. Det var Dag ud og Dag ind kun en gold Strid, saasnart de bare saás.

— Og Gerster er ogsaa lidt let irritabel, sagde Professorinden.

De tav igen, til Fruen atter sagde den samme Sætning:

— Og jeg er saa bange for hans Sundhed, sagde hun igen med samme skælvende Stemme.

Herluf vilde sige noget og bryde den nye Tavshed, da de hørte Professorens Skridt i Sideværelset, og Professorinden uvilkaarlig rejste sig halvt:

— Der er Gerster — allerede, sagde hun.

Herluf vilde gaa, men Professoren holdt paa ham, næsten overdreven høflig, mens de igen begyndte at tale om Landophold og Sommer.

— Jeg har netop sagt Hr. Berg, at Jernbanen dog blev Dig besværlig, sagde Fruen.

— Ja — infam Kørsel, sagde Professoren pludselig i en ganske anden, høj Tone og rejste sig. Han gik op og ned ad Gulvet et Par Gange:

— Har De maaske set vor Hr. Søn fornylig? spurgte han saa med et.

— Ja, sagde Berg.

— Nu vil han jo flytte, sagde Professoren i samme hede Tone. Han kan ikke mere bo herhjemme — her er blevet ham for snævert, sagde han og slog med Armene ud i Stuen: Ikke Luft nok for et Par moderne Lunger.

Han blev ved at gaa op og ned paa Gulvet i samme Hjørne som en urolig Hund i Lænke og talte med en hidsig, bevæget Stemme: Ikke nye Idéer nok i Atmosfæren, sagde han.

— Ikke Frihed nok, raabte han.

— Gerster, sagde Fruen.

— De véd maaske, om han allerede har lejet Lejlighed, sagde Professoren og vendte sig.

— Ikke det jeg véd, sagde Berg. Ogsaa han talte som Fruen med en tøvende og usikker Stemme.

— Og vi er jo beredt til at gøre alt, hvad han vil, sagde Professoren pludselig standsende, i en høj, skæn-

dende Tone — hvis han b l i v e r her, føjede han til og vendte sig.

De tav alle tre, mens Professoren blev ved at gaa frem og tilbage i sin raadløse Hidsighed, og Professorinden sad stille og stirrede ned for sig, bøjet frem mod den lille Boghylde.

— Men han kunde da i alt Fald, synes jeg, spise herhjemme, sagde hun sagte.

Herluf sad og krammede om Stolekanten: Der er jo intet sket endnu — sagde han.

Professoren vilde tale igen, men gik pludselig, virrende med Hovedet, bort over Gulvet. I Døren vendte han sig halvt og sagde barsk for at skjule sin Bevægelse:

— Aa — Drengen er forrykt! raabte han og gik.

Professorinden blev siddende ved Boghylden. Taarerne var begyndt at løbe hende ned ad Kinderne, og hun standsede dem ikke. Hun græd stille, uden at tænke paa, at Berg var en Fremmed, der saá hendes Graad.

Og Berg vendte sig om mod Vinduet, raadløs og bevæget ved Synet af denne „Dame“, der græd. Saadan sad de længe, mens der ikke blev vekslet et Ord.

Professorinden var hørt op at græde, og da Berg vendte sig, rakte hun ham Haanden til Farvel uden at rejse sig. Hendes Stemme slog over, og hun kunde ikke tale.

Herluf bukkede kun, tavs som hun.

Da han kom ud paa Gangen for at gaa, lukkede Professoren sin Dør op og talte nogle Øjeblikke med ham som sædvanlig, mens han aabnede Entrédøren. Og da Berg allerede var kommen ud paa Trappen, sagde han pludselig:

— Han kan jo faa det ganske som han vil — her hos os. Om De vil sige ham det.

Professoren blev staaende lidt, efter at han havde lukket Døren for Berg, og i en pludselig Forbitrelse drejede han Nøglen to Gange om — bag disse moderne Forførere af hans Søn.

Professorinden havde rejst sig og var stille gaaet til-

bage til sin Krog i Spisestuen. Hun tænkte Dag og Nat kun det ene: Hvem det var, der ødelagde hendes Søn. Hun gik om Dagene ind i hans Værelse, og hun søgte om et Billede, et Brev, et Tegn fra „hende". Hun aabnede hans Skrivebord med en af sine Nøgler og hun undersøgte hvert Papir og hver skreven Linje — for at finde et Bud, for at vide, hvem hun var: Det var bedre, hun vidste, hvem hun var.

Men hun fandt intet — for der var ingenting.

Den Allemandslykke, som Erhard nød, satte ikke slige sentimentale Spor, som de hun søgte. Og hun blev under sin resultatløse Forsken næsten endnu mere urolig og forpint — Dag for Dag overfor denne sin sløve og viljeløse Søn, som hun lidt efter lidt var kommen til at omgaas med en stille Nænsomhed, som var han en Rekonvalescent, der trængte til Omhu og Pleje.

Forresten var han jo kun saa lidt hjemme hos hende — næsten kun ved Spisetiderne, og ved Middagen havde de saa den evige Strid, som Gerster ikke kunde lade fare.

Erhard havde stadig de to Stuer ved „Volden". Dér var han mest. „Benene vilde til Kroen"; og han var kun som en Slags stille Dranker, der, naar det gaar hen mod Aften, af Vane, uden Begejstring og uden nogen Støj, berusede sig, ligegyldigt i hvad det var.

Herluf sad en Dag oppe hos ham ved „Volden" i Stuerne, hvor alt var falmet og uhjemligt som i et Passant-Værelse i et Vestervold-Hotel, hvor hver Rejsende kun bliver én Nat. Efteraaret trak med sin Fugtighed ind gennem baade Væg og Dør.

— Erhard, sagde Herluf, synes Du egentligt, her er rart?

— Næ—æ.

— Ja — jeg heller ikke.

— Og hvad saa? sagde Gerster.

— Saa skulde Du dog hellere forandre det — og meget andet.

— Hvorfor? sagde Gerster blot.

De tav lidt.

— Paa Alfarvej vokser der idetmindste ikke Græs, sagde Erhard og blev liggende længe med Øjnene op i Loftet.

De talte ikke mer.

Men et Par Uger efter sagde Erhard Voldværelserne op.

— — —

Herluf Berg saá Leverandørernes Vogne og Kærrer udenfor „Victoria-Porten" endnu, og han vendte hastigt tilbage om Hjørnet til Jernbanegade for at vente lidt. Han undgik helst Leverandørernes Morgenkoncert, naar Slagter og Vildthandler og Bager bragte deres Varer til Køkkenet. De vilde ikke udlevere dem uden Betaling, og de skreg paa Bagtrappen, med deres Kontrabøger i Hænderne, saa man hørte dem op gennem hele Gaarden.

Idag var man særlig højrøstet. En høj og skrattende Kvindestemme skældte og svor op, saa det lød helt ud i Porten. Det var en Vaskerkone fra Roskilde, der skulde have Betaling for noget Dækketøj. Slagteren og Vildthandlerens Bud, der havde afleveret deres Rationer mod Drikkepenge, blev hængende paa Trappegelænderet og hørte til; Bagerdrengen skreg i med og vilde ikke udlevere Brødet uden mod Kontant.

Spenner var forvirret og løb op ad Trappen, mens Konen blev ved at skænde: Her vil man nok snyde Fattigfolk for deres Penge, skreg hun op efter ham.

Spenner rendte ind gennem Restaurationssalene til Buffetjomfruen, der lige var kommen. Han tog Byttepengene ud af Skuffen og ragede alle Skillingerne sammen i sine Hænder og løb med dem.

Vaskerkonen blev stille, da han kom ud paa Trappen igen og bad hende gaa med over i Kontoret, hvor han talte Pengene op paa Pulten.

Slagteren og Vildthandlerbudet drev fløjtende afsted

ud ad Porten, men Bagerdrengen blev ved at skingre forbitret gennem Gaarden og peb i Fingrene op efter Syerskerne paa Theatrets Skræddersal, der havde faaet Vinduerne op ved Larmen og stak de fnisende Hoveder ud i Gaarden for at høre til.

Hr. Desgrais ordnede Morgenens Bytte nede i det store Køkken, skillende og vragende Kødstykker og Vildt. Det var lidt efter lidt bleven Blandingsgods, der af Leverandørerne anbragtes i „Victoria-Etablissementet"s Køkken, og Hr. Desgrais kasserede rigeligt, undersøgende Høns og Stege med ubevægelig Ro som en Videnskabsmand i sit Laboratorium.

Den store Kok var færdig med at sortere og saá prøvende ud over det samlede Indkøb, hvoraf han havde sine fem Procent.

Han vendte sig mod Bordet med „Konserverne". Det var aargamle Daaser med en Del Rust langs Sømmene. Hr. Desgrais vejede dem i sine velnærede Hænder . . . Der kom en Kvindeperson forbi, mens han stod der. Det var Fru Martens, der, hulkindet og bleg, gik gennem Køkkenet til sin Post.

Hr. Desgrais bandte paa sit Fransk, da hun gik ham forbi. Hilse gjorde de ikke paa hinanden.

. . . Herluf havde tilbragt Tiden med at læse Koncertplakaterne ved Hovedindgangen i Jernbanegade. Det var Plakaten til om Aftenen, Dyna Beymers første Koncert. Det var den „belgiske Nattergal", som Hr. Theodor Franz dog havde besluttet sig til at føre til København — uden Garanti: Nattergalen sang for den halve Kasse. Plakaterne var meget sindrige, omkransede af Bladenes Udtalelser om Frøkenens Privat-Soirée, hvor hun havde sunget for de musikalske Notabiliteter og Pressen efter „en let Déjeuner".

Da Herluf havde set Vildthandlerbudet drive af med den hidsige Bagerdreng i Hælene, gik han tilbage forbi Restauranten og ind ad Porten. Vaskerkonen kom just ud fra Spenners Kontor, hvor Adolf stak Hovedet ud ad den modsatte Dør, da hun var gaaet.

— Naa — er I her begge? sagde Berg.

— Ja — men vi har travlt, sagde Adolf og gav blot flygtigt Haanden, før han gik igen med Spenner, og de fik lukket Døren til den indre Stue efter sig.

Herluf gik rolig ned til Prøven. Han var nu snart vant til Adolfs Hast og hans og Spenners Raadslagninger i alle Kroge. Allevegne, hvor man kom, kunde man træffe dem forhandlende for lukkede Døre.

Det var i det hele noget sært i den sidste Tid med Konsortiets Medlemmer — næsten som var det Vinden, der tog dem, saa de den ene Dag var som hægtede sammen og ikke veg fra hinanden, men blev i samme Kontor egentlig ørkesløse tilhobe blot for at sidde her op ad hinanden, mens den tunge Maskine stønnede op gennem Huset som et sværtbelæsset sitrende Dyr.

Og paa andre Dage fløj Kompagnon'erne forbi hinanden paa Gangene med et hastigt Haandtryk og urolige Øjne for at komme bort igen; havende travlt med, man vidste ikke hvad; eller lukkende sig inde til de evige „Forhandlinger om Prioriteten“, som Adolf og Spenner drev overalt: i Kontorerne, i de smaa Restaurationskabinetter, saagar i Garderoberne — med Kommissionærer, Agenter og dunkle Projektmagere, der dukkede op i Etablissementet paa Trapper og Gange og blev skjulte og bespiste i alle Kroge otte Dage lang, til de gav Plads for andre.

— Ja, ja, vi har Forhandling, sagde Adolf og løb forbi Herluf ind i et Kabinet til en af disse Herrer Forhandlere, hvoraf der ofte var to eller tre paa samme Tid, gemte hver i sit Rum, for at den ene ikke skulde se den anden.

Det blev efterhaanden alle Slags Folk, med hvilke der forhandledes: en forhenværende Godsejer, der søgte høje Renter for sine disponible Penge, en velhavende Skuespiller, der tænkte at blive Direktør for en billig Skilling; alle Arter af hemmelighedsfulde Mellemmænd, der sagde sig at være Bud for store unavngivne Forretningsfolk eller for anonyme Konsortier, hvis Eksistens

var grundløst Projekt. Alle kom de otte Dage og gik igen, Godsejeren nogle tusind Kroner fattigere, men de allerfleste kun forgæves bespiste tidligt og sildigt, med Hr. Desgrais' dyre Mad, som Kelnerne serverede for de Herrer med diskrete Ansigter, som var det „en Herre med Dame“, de vartede op med de franske Kyllinger.

Der faldt i den sidste Tid rigeligt af med hemmelige Drikkepenge, som „Direktørerne“ (Spenner lod sig nu ogsaa kalde Direktør, saa det rent vrimlede med „Styrere“) stak til Opvarteren i al Stilhed i et Hjørne eller ude paa Gangen: „den Herre vilde ikke ses — ikke af nogen“, blev der sagt, og Opvarteren forstod.

Alle havde Hemmeligheder i Victoria-Etablissementet med hinanden og for hinanden lige ned til Kelnerne.

Nede i Køkkenet havde Hr. Desgrais saa travlt som i Restaurantens mest glimrende Tid. For ogsaa naar de var alene, tog Direktørerne overdaadigt godt til sig og bestilte sig smaa separate Maaltider, som de pludselig fandt paa at nyde i Kabinetterne, ene, med megen Slags Vin til, saa de bagefter laa og snuede paa Sofaen hele Timer midt paa Dagen og vaagnede utilpas og rødho'-dede. Saa var de sært sky og lidt forlegne for hinanden, naar de netop mødtes, idet de listede ud ad Døren.

Martens var sjældent at finde fem Minutter paa samme Sted. Han drev mest ørkesløs omkring i Gaderne, der begrænsede Victoria-Etablissementets Firkant, som Ildspaasætteren om Tomten, hvor det brænder.

. . . Første Akt af Prøven var forbi — det var Arrangementsprøve paa en Operette, „Den lystige Krig“, som Herluf vilde se at faa op til December for at slaa saa megen Mønt som muligt af den slemme døde Tid — og Herluf vendte tilbage til Spenners Kontor, hvor Adolf tog sin Overfrakke paa:

— Satan — til Svamplugt herinde, sagde han, da han kom ind.

— Ja — ubehagelig, sagde Spenner fra Pulten og

begyndte geskæftig at snakke løs om Svamp og Vejr og Prøve.

— Naa — saa gaar Du? sagde han midt i det, vendt til Adolf, der gik hen imod Døren.

— Ja, sagde Adolf blot.

— Hvorhen? spurgte Berg.

— Hjem, sagde han i Døren og gik.

Adolf gik ned ad Trappen. Hans Tanker drog sløve alle de kendte Veje for at søge „Udvej". Men der var ingen mer. Ud til de alleryderste Grænser — for tusinde Gang — af Venskab, Forretningsforbindelser og Bekendtskab gik han for at søge Udvej til Penge. Men der var ingen mer.

Spenner og han havde skændtes, med halvhøje forbitrede Stemmer, hvor hver Sætning skar som en Kniv, mens de stod blege og pludselig fjendtlige overfor hinanden.

— Det skal altsaa være forbi, sagde Spenner. For femhundrede halvtreds Kroner forbi — og i Morgen har vi Leje af Theatergarderoberne.

— Tag Du Pengene et Steds, sagde Adolf.

— Din Mo'r har Penge, sagde Spenner.

Adolf svarede ikke. Ikke en Gang for Spenner tilstod han, at det længst var forbi, som havde heddet „Mo'rs Penge" — stakkels to, tre tusind, som han havde ført i Munden ved Siden af „Fa'rs Formue", og som gamle Fru Adolf længst havde bragt ham i „Bikubebogen" en Morgen ved Theen, da gamle Adolf laa af Gigt og ikke var ved Bordet.

Angst og bange havde hun stukket Bogen til ham — Konstantin blev saa let hidsig og holdt jo ikke af, at man blandede sig i hans Ting —:

— Jeg mente kun, Konstantin, sagde hun, at hvorfor skal de staa paa et fremmed Sted, naar man selv — naar man selv har Forretning, sluttede hun helt forvirret.

Og Adolf havde taget dem med en Floskel: „skønt det egentlig ikke behøvedes". Da han havde faaet Tøjet paa

for at gaa, vendte han dog pludselig om og gik ind og kyssede den „Gamle“.

Hun var saa glad: maaske det dog kunde lette lidt for Konstantin — tænkte hun.

.... Nej, Penge var der ikke mer ... Men hans Tanker søgte om Værdier, Ting at gøre i Penge, noget, hvorpaa man kunde faa Penge ...

Sølvtøjet var der.

Han tænkte igen paa Sølvtøjet, som han havde set en Morgen nu fornylig, da Moderen og Pigen pudsede det i Spisestuen. Han var gaaet igennem Værelset og var standset for at se paa det. Moderen snakkede og pudsede, mens han stod og gjorde det i Penge i Tankerne, Stykke for Stykke:

— Det var Penge — ikke saa faa Penge, tænkte han.

— Det var Fødselsdagsgaflerne, sagde gamle Fru Adolf og lagde den sidste Prøvesølvsgaffel hen til de øvrige pudsede sytten.

Han gjorde Overslag med Skeer, Gafler og Bakker.

— Gaar Du, Konstantin? sagde hun.

— Ja. Farvel, sagde han aandsfraværende. Han tænkte allerede paa, hvordan man skulde kunne faa det ud af Skabene uden at det mærkedes, og uden at det blev set:

— Kommer Du til Middag? spurgte hun.

Man maatte kunne pakke gamle Bøger ind i Lagenerne — og gamle Papirer, saa det just blev de gamle Pakker at se til.

— Nej, sagde han som før og gik.

Fra den Dag havde Adolf stadig haft Sølvskabet i Tanker — som en „Udvej“: Hver Dag fordrede jo Udveje. Men han havde ikke haft Mod, skønt han tidt havde været derhjemme om Formiddagen, naar Huset var tomt og alle ude undtagen gamle Marie, som det var saa let at sende bort: Gamle Fru Adolf var sjældent hjemme om Formiddagen nu. Hun gik fra Dør til Dør hos Slægt og hos Bekendte og lovtalte Konstantin — evindelig lovtalte Konstantin, pyntet i den fine Brokades

Kaabe, en Gave, som han havde sendt hjem en Dag, og som hun først havde grædt de modige Taarer over; hun blev altid saa beklemt ved Konstantins Presenter. Men siden gik hun omkring og gjorde Stads i Kaaben og lod alle beundre den.

— Ja — Gud ske Lov, sagde hun og følte selv hen ad Ærmet: Konstantin kan jo gøre det.

. . . Nej — nej — hidtil havde Adolf ikke haft Mod. Men idag maatte det være. Der var ingen anden Udvej:

Idag maatte han tage og pantsætte Sølvtøjet.

Paa Kongens Nytorv tog han et Bybud, der skulde komme om tre Kvartér: Døren stod aaben, sagde Adolf, saa han kunde gaa lige ind. Bybudet skulde komme, og Adolf gik videre hjem.

Han lukkede Entrédøren saa underlig sagte op uden at gøre mindste Støj med Nøglen i Laasen. I hele Huset var der stille, Dørene til Gangen stod aabne. Han hængte sit Tøj op og gik gennem Stuerne med de store gamle Møbler, som han kendte, fra Barn, hvert et Stykke. Solen faldt ind over Moderens Strikkekurv paa Bordet.

Han gik ud i Køkkenet. Der var ingen og lige stille overalt. Han aabnede Bagtrappedøren for at se efter gamle Marie. Han hørte hendes Stemme nede ved Køkkendøren i Stuen. Hun talte med Pigen dernede, paa Vejen til Byen . . .

Han blev staaende lidt, med Døren paa Klem og lyttede. Marie talte om ham, forbedrende en af Fruens lange og lovprisende Historier, som hun bragte videre til alle Køkkendøre.

Adolf trak stille Døren til og gik tilbage. Han aabnede Døren ind til Sovekamret — pludselig angst for, at Moderen dog kunde være derinde. Men Forældrenes to halvsmalle Senge stod kun saa forladte ved Siden af hinanden med de hvide Tæpper, mens Vækkeuhret dikkede.

Saa tog han sig sammen og begyndte inde i sin Stue at søge Bøger og Papir frem til Pakkerne. Skabsnøglerne var i Nøglekurven, som han maatte hente i For-

ældrenes Sovekammer med det evigt dikkende Uhr. Kurven stod bag Toilettespejlet: der havde den sin Plads, vidste han fra lille ... Han saá bort forbi Sengene, mens han tog den.

Skabsnøglerne fandt han ikke, prøvede baade fire og fem, før han fik den rette, som han pludselig lod sidde i det aabne Skab greben af Angst: han havde ikke rullet ned — om nogen saá herind.

Han rullede ned i Spisestuen og inde hos sig selv, og han fik Sølvtøjspakkerne ud af Skabet ... en lille Pakke i lyserøde Papirer faldt i Skyndingen ned fra hans Arme paa Gulvet. Han blev saa angst ved Støjen, som maatte der komme nogen ved Larmen i det tomme Hus. Det var hans Daabsbestik og hans lille Bæger, der var gledet ned paa Gulvet ....

Han lagde det alt paa Spisestuebordet, forpustet et Nu, som kunde han ikke bære det.

Inde hos sig selv laasede han alle Døre, mens han løste alle Pakkerne én for én og viklede dem ud af Lagenerne; hver enkelt efterlignede han nøje i Façon, stoppende de hvide Stykker ud med Papir og bindende dem sammen igen ...

Han hviskede stadig med sig selv, mens han listede frem og tilbage i de to halvmørke Stuer og lagde de nye Pakker ind, vogtende over, at de laa just som før ...

Bægeret og Bestikket havde han nær glemt paa sin Seng. Han stak det ind til en Side i Skabet, før han stillede Nøglekurven i en Krog af Spisestuevinduet: han vilde ikke igen ind i det stille Sovekammer med Forældrenes hvide Senge.

— — Bybudet var gaaet med den tunge, store Haandkuffert, da Marie Pige tog i Spisestuedøren til Gangen. Den var i Laas endnu, han havde glemt at dreje den om igen.

— Ja, sagde Adolf, der lukkede op, jeg gik her rundt — og — klædte mig paa.

Marie Pige troede, den unge Herre var bleven rent forstyrret, som han saá ud, bleg og svedig i Ansigtet ...

Adolf kom ud i Køkkenet til hende og snakkede op en hel Evighed med hende, løst og fast, lystigt — før han gik.

Bybudet skulde træffe ham ovre i en Kafé.

— — —

Da Herluf efter Prøven gik over i Victoria-Restauranten for at spise, hørte han højt Skænderi slaa op fra Kælderen. Inde ved Buffet'en var den forskrækkede Jomfru løbet fra sin Plads, og Kyperen fo'r raabende ned ad Trappen:

— Det er Chefen — det er Chefen, raabte han og løb ned.

Man hørte Hr. Desgrais' Stemme, brølende som en uvan Tyr, og pludselig Madam Martens' Røst, der blev ved at skrige det ene Ord:

— Tyv — Tyv.

Herluf løb ind i Buffetrummet og ned ad Trappen forbi Buffetjomfruen, som stod rystende ved Gelænderet:

— Tyv, raabte Madam Martens igen.

— Hun har fundet det fordærvede Kød, sagde Jomfruen, hvis Tænder klaprede i Munden.

Herluf gik ned. Midt i Køkkenet stod Hr. Desgrais — Kokkene var sprunget til og holdt ham — foran Fru Martens, der havde slæbt Truget med det fordærvede Kød ind i Køkkenet og væltet det ud paa Gulvet: hun havde fundet Truget i en af Chefens Kroge, fuldt af hans „kasserede“ Kød, som han kastede derhen og lod halvraadne ubrugt:

— Tyv, Tyv, raabte hun igen. Hr. Desgrais rev sig løs, og de skreg alle. Pigerne hvinede højt, mens han løb frem mod Madam Martens med den løftede Storsløv. Men pludselig rallede han, gurglende som et tykhalset Dyr og faldt over mod Væggen, som blev han kvalt af sit eget Raseri ....

Madam Martens blev ved at staa bleg og ubevægelig

med sine knyttede Hænder foran Kokken ... Ingen sansede mer, alle løb kun hid og did.

Hr. Desgrais havde rejst sig igen og stødte Kokkene til Side, der vilde hjælpe ham. Hele hans fede Ansigt var hvidt som Kalk, mens han slyngede en eneste lang Forbandelse hen over Køkkenet og gik.

Herluf var gaaet ned; han vilde tale med Fru Martens. Men hun vendte sig fra ham og gik uden et Ord.

Oppe fra lød Kelnernes Klokker, der kaldte paa bestilte Portioner. Men nede var alt i Forvirring. Kasserollerne kogte over paa det store Komfur, og en tæt Os stod op fra de forladte Spid ... Ud over Gulvfliserne laa Hr. Desgrais' kasserede og halvfordærvede Kød.

Kelnernes hidsige Klokker blev ved at lyde deroppe, mens Spenner fo'r skrigende ned ad Trappen for at faa at vide, hvad der gik for sig.

Trægt vendte Kokke og Piger tilbage til deres Arbejde, mens Madam Martens gik op ad Bagtrappen — hjem.

Hun satte ikke mere sin Fod i Martens' „Bygning".

Da Spenner havde skaffet Ro i Køkkenet og han og Herluf kom op i Restaurationen, traf de Adolf:

— Det varede, sagde Spenner, da han saá ham.

— Ellevehundrede, svarede Adolf blot.

— Brillant — brillant, sagde Spenner. Herluf var vant til deres Frimurervæsen: de saá aldrig hinanden uden straks at signalisere med en Talstørrelse eller et Firma.

— Skal vi saa spise, raabte Adolf, der var febrilsk og med skinnende Øjne som En, der har drukk'et, og slog i Bordet med sin Stok.

— Ja — hvis vi faar noget, sagde Berg.

Spenner og han vilde til at fortælle Optrinnet i Køkkenet mellem Chefen og Madam Martens. Men da de vilde begynde, kom de til at le begge to, rent ustyrligt, saa det klukkede i dem, og man forstod ikke andet end Navnene, som de blev ved at sige, afbrudte af Latteren:

— Men hvad er det — hvad er det med Dresgrais?

sagde Adolf, der selv begyndte at le ligesom de to andre, uden at vide hvoraf, med sin høje, generende Latter (alle lo de ligesom i Anfald, der pludselig holdt op, som glemte de med ét at le): hvad er det med Desgrais? raabte Adolf igen.

— Kokken — Kokken, sagde Berg, der aldrig kom videre. Spenner bare lo; det var ét Kor af deres larmende Latter, mens Adolf kaldte Kelneren til for at faa Forklaringen ....

Endelig havde han faaet Historien, men de blev endnu længe ved at le, mens de drak, som om de vilde skylle Latteren ned med Vin, indtil de lidt efter lidt kom til Ro og sad forpustede af al den krampagtige Lystighed.

— At Desgrais var gaaet — var bare godt. Man fik andre — billigere, ti for én, sagde Adolf.

— Ti for én, bekræftede Spenner.

— Men, sagde Adolf, det er dog paa høje Tid, man sætter Martens ud.

— Ja, sagde Spenner, der er sket Ulykker nok.

At „sætte hinanden ud“ var et Yndlingsthema blandt Direktørerne nu. Hver af dem byggede Luftkasteller og lagde Planer om at blive ene og fri for den anden, „saa det endelig kunde gaa og man blev sin egen Herre“. Adolf og Spenner vilde købe Martens ud samme Dag „den Prioritet blev ordnet“, og Martens løb Gade op og Gade ned og fortalte, at „han købte Historien kvit igen“, som han sagde — til hvem, der vilde høre det.

De blev ved at spise og drikke. Herluf talte igen om Madam Martens, og de lo paany, mens Adolf frittede Kelneren ud, som krammede snakkesalig frem med sine Køkkenmemoirer for Direktørerne, der sad omgivne af Vinkølere og Fade, de havde sat fra sig paa Stole, som af en hel Vold.

Ved Desserten blev der banket paa Døren. Det var Billetkasserer Jespersen, der vilde afgive Rapport om Salget: der var kun solgt daarligt, rent daarligt til Koncerten.

— For tohundrede og syv Kroner, sagde Hr. Jespersen.

Tohundrede og syv Kroner, raabte Adolf. Ved alle tre Salg? sagde han med løftet Glas og efterlignede Hr. Theodor Franz' Stemme, der altid lød som en halv Torden.

— Ja, sagde Hr. Jespersen, der bestandig betragtede det som en rent personlig Skændsel, naar der var daarligt solgt ved „Hullet“ og som ikke forstod al den Lystighed hos Direktørerne, der blev ved at le ad hans to hundrede og syv:

— Ved alle tre Salg, tilstod han forknyt.

— Det er ikke til Laurbærkransene, raabte Spenner.

— Nej, sagde Hr. Jespersen, det er ikke til Udgifterne. Og da de andre stadig lo, sagde han ligesom undskyldende i en bekymret Tone:

— Men der er ingen „Træk“ mer, Hr. Direktør.

— N—ej, sagde Berg.

Adolf kom slet ikke ud af sin høje, kighostelignende Latter: Jespersen maatte have et Glas, sagde han, Jespersen fortjente et Glas. Men Hr. Jespersen vægrede sig, helt skræmt af denne lydelige Lystighed, han ikke begreb — tilsidst fik han dog et Glas i Haanden:

— Paa en god Indgang da, sagde han og drak.

Selskabet lo igen, da det bankede paany. Det var Hr. Theodor Franz i Rejsetøj; han kom lige fra Malmøbaaden (efter Præsentationen havde han arbejdet i to Dage i Sydsverige), men han kendte Ulykken: Hr. Franz' første Gang var bestandig til Kassen.

Han blev staaende indigneret foran det dækkede Bord og sagde til Jespersen, der stod fuldstændig ulykkelig med Glasset i Haanden:

— Jeg søgte Dem, min Herre, sagde han værdigt.

Berg, der blev ved at være meget munter, sagde: Ja — Hr. Jespersen var her just for at spørge, hvordan der skulde forholdes med Fribilletter . . .

— Ja — sagde Hr. Theodor Franz ophidset: for Bænkene skal vi vel ikke synge?

— Ja, Jespersen, sagde Berg og blev pludselig mismodig ved at udtale denne Sætning, han havde sagt saa tidt: Saa fylder De Huset.

— Vel, sagde Jespersen og gik til Døren. Men pludselig vendte Hr. Theodor Franz sig om og udstrakte Haanden med en stor Bevægelse:

— Nej, sagde han, der sendes ingen ud.

— Ikke én sendes ud, sagde han: Vi ta'er Salen som den er, mine Herrer. Publikum er træt af Humbug — her har været for mange udsolgte Huse.

Ingen af Direktørerne sagde noget. De sad paa én Gang sløve og mismodige foran Impresarien, som angik det hele dem slet ikke. Men Hr. Franz blev ved at begejstres for sin egen Plan, ordnende alt, gestikulerende heftigt i sin store Kavaj, der lignede en Sæk; med Chefen for Klaken maatte han tale selv. Kunstnerinden turde ikke „modtages".

Hun skulde erobre Publikum — Publikum skal dømme selv, sagde han. Klaken tør først applaudere efter det tredie Nummer.

Hr. Theodor Franz gik selv for at afbestille Buketter og Laurbærkranse; de passede ikke til det nye Arrangement. Jespersen og Spenner fulgte efter.

Da Døren lukkede sig, lo Adolf og Berg igen højt og længe, til de pludselig holdt op paa én Gang som paa Kommando, generede af deres egen tomme Latter, der døde hen. De sad længe tavse, mens der blev ganske mørkt i Stuen:

— Ja, saa gaar vel ogsaa vi derover, sagde Adolf og rejste sig tungt fra Sædet.

— Ja — det gør vi vel, sagde Berg.

Ovre i Foyeren var de to Herrer af „Buketten" allerede komne og gik forfrosne og urolige omkring, bandende det Hele, nervøse og irriterede ved at skulle ud og spille løs for den tomme Sal. Selv Maskinfolkene slæbte trægere og mismodigt paa Fødderne, mens de

stillede Laurbærtræerne op i Hjørnerne paa Scenen, og ude i Salen et Par Sæder blev slaaet ned med dumpe Smæk i det store Hus.

Et Par Skuespillere kiggede, frysende, ud gennem Hullerne:

— Nej — jeg gaar s'gu hellere hjem, sagde den ene og vendte sig.

Der blev stor Støj ude i Kulissen. Det var Hr. Theodor Franz, der smækkede Jerndøren op for Primadonnaen, som bruste ind i Foyeren fulgt af de tre Direktører, der skulde underholde hende i Embeds Medfør, men snart faldt slappe hen, én efter én, siddende ved Siden af hinanden langs Væggen som Folk, der længst har opgivet Spillet. Sangerinden, der var svær og kortbenet som en japansk Høne, begyndte at fæste Diamantaigretter rundt i sit Titushoved, mens hun trippede uroligt mellem de to Spejle:

— Er der saa faa? sagde hun ængstelig.

— Ikke et Menneske, erklærede Pianisten.

Hun begyndte at smøre sine nøgne Arme ind med Pudder ved Hjælp af et Stykke Vat, endnu mere nervøs foran disse tre tavse Herrer, der sad ubevægelige, ret op og ned, langs Væggen, som sov de med aabne Øjne:

— At der er saa faa, sagde hun igen, vendt mod Væggen.

— Der er ikke mange, sagde Herluf; og spurgte saa, om man var færdig og der kunde begyndes.

— Straks, straks, sagde Damen, der blev ved at hænge uægte Perlestads, hun tog af en Safianspose, i tætte Rader om Halsen.

— Straks, sagde hun og sendte et Par forfjamskede Triller ud i Rummet for at rense Halsen.

De to Herrer gik ned for at begynde, og man hørte op fra Scenen Sonaten for Piano og Violin, dadelløs og livlig som en lang Vuggevise. De tre Direktører rejste sig, irriterede ved at se paa dette korte Fruentimmer, der trippede sanseløst rundt foran Spejlene, og de vend-

te tilbage til Kontoret tavse, siddende hver i sin Krog uden at tale med hinanden.

Hr. Jespersen kom ind med Kassen. Den var tohundrede tre og fyrretyve Kroner med Indgangen. Adolf talte dem træt og ligegyldig og vendte tilbage til sin Plads. Og Hr. Jespersen, der stadig var saa underlig uhyggelig tilmode i Aften og ikke forstod Direktørerne, sagde for dog at sige noget, før han gik:

— Nej — hun har jo ikke trukket, sagde han.

— Godnat.

De tre Foresatte nikkede kun. Ude paa Scenen havde Sangerinden begyndt paa sin Arie og sendte nogle tynde og magtløse Triller ud i den hule Sal. Da Arien var forbi, lød der nogle magre Haandtjat i Huset, og Hr. Theodor Franz rev Kontordøren op:

— Publikum tøer op, raabte han. Publikum tøer op.

Men da ingen svarede, og han mærkede, at her ikke var synderlig Bund for Begejstring, løb han igen og vendte tilbage til Foyeren for at udskælde Nattergalen for lukket Dør.

Første Afdeling var forbi, og de drev alle rundt paa Scenen. De saá ud af Hullerne. Kritikerne frøs gudhengivent paa Flankerne af de lange Bænke, hvor de opslagne Sæder gloede dumpt op mod Rampen. Balkonen stod ganske tom. Frisens dansende Engle saá ud, som rakte de Næse ad det tomme Parket.

Man var begyndt igen, og Direktoratet var vandret tilbage til Foyeren . . . Nede paa Scenen gik man løs paa Aftenens afgørende Nummer, en Arie med Piano og Violin, Programmets *pièce de résistance*. Klaken faldt tjenstvillig ind efter den første Sats, men de faa Betalere blev siddende uimodtagelige og sløve; et Par enkelte hyssede, saa Hr. Theodor Franz løb fra Kulissen op i Foyeren, ude af sig selv, mens han raabte:

— Hvad vil de Folk, sagde han. Vil De sige mig, hvad de vil — de Folk?

Han plantede sig foran Herluf, der intet svarede og kun rystede paa Hovedet. Men Hr. Theodor Franz blev

ved at rase — holdende inde med Vredesudbruddene, lyttende, haabende endnu, at Stemningen kunde vende sig. Hun har fyldt Trocadéros store Sal, sagde han, trippende paa Benene. Mine Herrer, hun har fyldt Trocadéro.

Men Arien var forbi, og man hørte ikke andet end Klakens dumpe Næver i Salen.

— Ind, ind, raabte Hr. Theodor Franz ned til Sangerinden, som havde mistet al Besindelse og tumlede som et drejesygt Faar i Kulissen.

Og han vendte sig atter mod de tre Direktører, skændende endnu voldsommere, saa Herluf lukkede Døren til, for at man ikke skulde høre ham ned paa Scenen. Han talte højere og højere, udskældte Publikum. Salen, Akustikken, Byen, blandede to, tre Sprog — ude af sig selv, mens han løb op og ned.

Adolf vilde gaa, men paa Vejen hen mod Døren tabte han Taalmodigheden, og han begyndte at raabe ligesom Hr. Franz, skældende Sangerinden ud, kaldende hende et gammelt Cirkusdyr — en Dragon — en forældet Humbug er hun, raabte han, hvis De vil vide det.

— Man maa vel ogsaa kende, hvad det var, man sendte til en By som København, sluttede Adolf tilsidst.

— En By som København, skreg Hr. Theodor Franz i det yderste Raseri, mine Herrer, en By som København . . . Skal jeg sige Dem, hvad den er — Deres By København? en tom Blære, min Herre — en tom Blære er den, skal jeg sige Dem . . .

Dumme Gaas, raabte han, pludseligt afbrydende, og fløj hen mod Nattergalen, der frygtsomt aabnede Døren, som hun i samme Nu fik slaaet i lige paa sin Næse.

Hr. Theodor Franz pustede, seende sig rundt efter en ny Genstand for sit Raseri. Men han fandt ingen og gentog kun endnu en Gang sit skingrende:

— En tom Blære, mine Herrer, idet han greb sin Hat og Stok.

— Adieu, sagde han, mens han svingede arrigt med

sine Ben, som vilde han ryste Stedets Støv af sine Saaler:

— Prosit — Deres København, sagde han og slog Jerndøren i, saa det rungede.

Nede paa Scenen spillede Violinisten en fransk „Berceuse“.

Herluf Berg rejste sig: Jeg gaar ned paa „Bladet“, sagde han. Han vilde forsøge at mildne Nederlaget, saa vidt det stod i hans Magt. Helt nede i Gaarden hørte han Primadonnaens evneløse og forskrækkede Kvidder. Da han kom gennem Porten, var han nær falden over en Karre, hvorpaa der var opstablet en stor Trækuffert. Det var Hr. Desgrais', der ikke vilde blive saa længe som Natten over i Etablissementet; og da Herluf kom forbi Glasdøren til Hovedtrappen, saá han Chefen, bred og stormægtig skride rejsefærdig ned ad Trinnene til Forstuen.

Nede paa „Bladet“ var der halv Belysning i alle Stuerne, hvor Medarbejderne sad bøjede over Bordene. Herluf fik en hastig og distrait Haand rakt frem til Tryk, og der blev skrevet videre. Musikanmelderen gik ham forbi med et „God Aften“ for at lukke sig inde og skrive sin Notits.

Redaktøren alene havde fuldt Lys i sit Kontor, hvor han sad ved sit Bord ligeoverfor Kaptajn Petersen, der var i Kjole, varm og ophidset efter en første Debut som Foredragsholder. Han havde i Frederiksberg Vaabenbrødreforening talt om Betydningen af at fejre de nationale Mindedage som Fester.

— Der var Løftelse, sagde han med sin bevægede og brede Stemme, der var virkelig Løftelse over Forsamlingen ... Og tusind Mennesker, omtrent tusind Mennesker, anslog Formanden, sluttede Kaptajnen.

Redaktøren sad lidt, til han vendte sig om mod Herluf:

— Ja der ser De, Hr. Berg, sagde han, det er de billige Fornøjelser, som Folk vil ha'e.

Det gav et Sæt i Kaptajnen, og han rejste sig. Under-

tiden forstod han ikke ret Redaktørens Udtryksmaade. Han gik ind til Gravesen, der hørte paa ham med nogle smaa Grynt uden at afbryde sit Arbejde: Hr. Gravesen arbejdede tungt i sine Oversættelser det sidste Aar. Ballet havde trukket saa meget efter sig af Invitationer og ny Omgang.

Fru Petersen kom tilsidst frem i Døren til Konversationsværelset for at afbryde Kaptajnens noget overflødige Veltalenhed; hun var i den skotske Galla, hun havde overværet Foredraget paa en Hædersplads ved Siden af Tribunen.

— Petersen, kaldte han. Kaptajnen brød op.

— Det var vel nyttigere, om Du ogsaa tog til de andre Aviser, sagde Fru Petersen.

— Naturlig — min Engel — naturlig, sagde Kaptajnen noget ør. Ægteparret drog videre i Droske for at forkynde Kaptajnens patriotiske Sukces i de øvrige velsindede Redaktioner.

Berg brød med en rask Beslutning ind til Musikanmelderen, der i Notitsen i høflige Ord talte om „en let Indisposition, der iøvrigt næsten havde fortaget sig i Løbet af Aftenen“.

— Hun synger vel ikke oftere? sagde han, da han havde læst Notitsen højt.

. . . Hr. Theodor Franz havde stoppet hele sin Kunstnerbuket i én Droske, og de rullede hjemad. Impresariens første Ophidselse havde sat sig, og hans Stemning var nærmest vemodig. Han lodsede Nattergalen, der endnu ikke var kommen til rigtig Besindelse igen, men bare krampagtig holdt om sin Safianspose med Stadsen, ud foran „Hotel d'Angleterre“ tilligemed de to Herrer. Han selv blev staaende nogle Øjeblikke paa Fortovet og saá sørgmodig ud over det store Torv, der laa mørkt og forladt i Oktoberaftenen:

— Skade — Skade! sagde den store Impresario i en trist Tone: det var et smukt „Terrain“.

Han bøjede om ad Hovedvagtsgade for at gaa til Tele-

grafstationen; han meldte til Gøteborg et „velbesat Hus og fuldstændig kunstnerisk Sejr“.

..... Adolf havde fundet Gerster ude i „Victoria“, efter Koncerten, og havde hægtet sig til ham, saa de havde spist til Aften sammen, skønt de egentlig ikke kunde udstaa hinanden. Men det var dog Selskab og bedre end at sidde ene — for begge Parter.

Nu gik de hjem over Kongens Nytorv. Erhard fulgte saa sløvt med lige til Adolfs Dør, hvor de sagde Farvel, og Gerster gik tilbage hostende, saa det lød hen gennem den hele Gade.

Det var Adolfs værste Øjeblik paa hele Døgnet, naar han skulde have denne Gadedør op om Natten for at naa op ad Trappen og gaa ind gennem Forældrenes stille, forladte Stuer. Al hans Angst brød frem paa én Gang, al den Angst, der lod ham gaa som en Fremmed gennem alle Dagenes Begivenheder — Angsten for Mørket, for Natten, og endnu mer for Dagen imorgen end for Natten.

I Spisestuen gik Vokssvovlstikken ud, og det varede noget, før han havde fundet Lys og tændt ....

Han var allerede halvt klædt af og sad paa sin Seng, da han atter drejede Nøglen om paa sin Dør og listede sagte ind i Spisestuen igen. Nøglekurven stod endnu i Vindueskarmen der, hvor han havde sat den.

Han blev staaende og lyttede noget, men alt forblev stille i Huset.

Saa tog han Skabsnøglen og sneg sig frem til Skabet, som han fik lukket op. Pakkerne laa der ganske som han havde lagt dem; han følte et Par Gange hen derover med sine Hænder, før han lukkede igen ...

Sagte trak han Sovekammerdøren til ... I Stagen brændte Lyset ned ved Siden af den blundendes Seng.

Inde i Forældrenes Sovekammer vendte man sig i Sengene. Adolf — hvorfor sover Du ikke, hviskede gamle Fru Adolf. Men gamle Adolf svarede ikke og laa stille som en Mus. Og atter laa de to Gamle uden at

røre sig — søvnløse i det tavse Hus, hvor kun Vandet rundt i Rørene sagte sukkede.

— — —

Det var en Eftermiddag først i December, da Herluf kom hjem og fandt et Brev paa sit Bord. Udskriften var Gersters Haand, skønt den var saa flygtig og ulæselig, at han næppe kunde kende den, og Brevet selv var skrevet ulæseligere endnu.

Der stod:

Kære H.

Du véd maaske slet ikke, at jeg er syg, eller at det nu er blevet værre. I de sidste Dage taler de om at slæbe mig til Montreux eller Mentone eller et andet Sted mod Syden. Og kunde Du, vilde jeg jo gerne se Dig forinden. Din E. G.

Herluf sad ganske lamslaaet med Brevet i Haanden: at Erhard var saa syg, alvorlig syg — skulde mod Syd, og han havde slet ikke vidst det . . . Han syntes dog han havde nylig set ham og talt med ham paa Gaden . . . Men det kunde ogsaa gerne være, det var en hel Maaned siden. Tiden gik saadan nu, bare optagen af d e t ene: at holde sig oppe, oven Vande; af Krigen paa Kniven for at naa fra Dag til Dag til nu i Terminen, hvor Spenner og Adolf sagde, de havde Hjælpen sikker, og der skulde blive Ende, Slut paa alle Forlegenhederne en Gang. —

— Ja — det kunde godt være en Maaned siden, han havde talt med ham, og da havde han set elendig ud, elendig . . .

Herluf vilde straks gaa derud, og mens han gik et Par Huse ned ad Frederiksberggade, blev han mer og mer urolig. Straks da Pigen lukkede op i Entréen, var det som Sygelugts-Stemningen, hvor den lægger sig som usynlige Filter om alting, slog imod ham, saa han uvilkaarlig hviskede:

— Hvordan er det? sagde han.

— Ikke godt, sagde hun. Blodspytningen kom jo igen i Nat . . .

— Den unge Herre venter Dem, sagde hun og aabnede Spisestuedøren. Men han maa ikke tale længe.

Herluf gik gennem Spisestuen varsomt, som galdt det ikke at vække en sovende.

— Er det Dig, spurgte Erhards Stemme, da han kom paa Tærskelen.

— Ja, sagde Herluf.

— Luk Døren og tænd Lampen, sagde Erhard: her er jo ganske mørkt.

— Ja, sagde Herluf, som rystede paa Hænderne af Bevægelse ved Lyden af Erhards Stemme, der var saa mat, og dog var blevet saa underlig melodisk, syntes han.

— Stil den bag Hovedgærdet.

— Ja, sagde Herluf og gjorde det, før han satte sig ved Sengen.

— Ja — her ligger jeg, Du, sagde Erhard og lod de hvide Hænder falde ned paa Dynen.

Herluf var blevet ganske forskrækket ved at se hans Ansigt, der var blevet saa magert, saa ganske lille og magert: Hvor er det muligt? tænkte han. I saa kort Tid — saa kort Tid — og han er kun fem og tyve Aar, knap fem og tyve Aar . . . Yngre end vi andre, blev han ved at tænke. Og forvirret sagde han fuldstændig dumt:

— Og Du var dog nylig ude, sagde han. Han var endnu helt som bedøvet; pludselig revet ud som han var blevet af denne Dagkamp paa Livet, hen til en Kammerat, der imens havde lagt sig hen for at dø — —

Erhard laa og saá paa ham med de Syges store og vaagende Øjne:

Ja, det kom jo pludselig, sagde han. Det vil sige — nu det sidste kom jo pludseligt.

De tav lidt. Herluf var stadig forvirret og vidste ikke, hvad han skulde sige: Men naar det nu bliver taget i Tide, sagde han, og Du kommer til Syden . . .

Erhard rystede paa Hovedet og lukkede Øjnene, som

vilde han ikke i Herlufs Ansigt læse Bekræftelsen paa sin Opgivelse.

— Mo'r er allerede begyndt at gaa i Kirke, sagde han med lidt af et Smil. Hvor saadan en Fruentimmerhjærne er underlig, Du, sagde han og holdt sig paa Hovedet. Os opdrager de til at blive ganske ligegyldige, og saa naar vi — naar vi skal til at sige Adieu, bliver de troende.

— Men — Erhard — fordi man bliver syg — —

— Ja — ja, sagde han træt, lad det nu være godt . . . Han laa og stirrede frem mod Væggen: Er der ogsaa saa stort tabt? sagde han. Hvad var man vel blevet til, Du? Skrive som de bedste i dette Land eller snakke som de øvrige — véd Du, det var knap Umagen værd.

Han tav. Herluf saá kun op paa den stille Plet af Lampen.

— Herluf, sagde Erhard saa igen sagtere — men jeg er — jeg er Fa'r, Du, sagde han.

Det gav et formeligt Sæt i Herluf, og han kom til at le sagte mod sin Vilje: han saá paa det lille pillede Drengeansigt paa Puden:

— Fa'r? sagde han.

Erhard gjorde en lille Bevægelse i Sengen, som følte han en Smerte et Steds og lagde Hovedet dybere ned i Skyggen: Ja, sagde han.

— Husker Du en Aften, jeg kom op til Dig — eller en Nat — og Du kastede Nøglerne ned paa Gaden fra dit Vindue . . . og jeg kom op — fra hende . . .

— Det varede over et Aar — halvandet Aar, sagde han og udtalte halvandet uendelig dvælende-blødt . . . . Du vidste det vel forresten? sagde han og saá op . . .

Herluf nikkede lidt ubestemt uden at se paa ham.

— Jeg var meget — meget (og han tøvede paany foran dette Ord „elske", som han, der nu skulde dø paa Grund af Mangel paa Respekt for Kærlighedens Gerninger, havde haft saa besynderlig en Sky for at udtale hele sit Liv) forelsket en Tid, sagde han saa . . . indtil det kom . . . og hun brød . . .

— Brød, gentog han; og i en anden Tone, et Forsøg paa Ironi, der ikke lykkedes, sagde han:

— Hun vilde ikke godkende mig som Fa'r.

Der var stille i Stuen; man hørte kun Erhards hastige, syge Aande. Herluf havde dækket Øjnene med sin Haand. Det var ham i disse Øjeblikke, der samlede de tusinde Erindringer, som sad han ved Dødslejet af deres hele Ungdom — deres afmægtige, resultatløse Ungdom . . .

— Nej, sagde Erhard, vi vokser ikke ud til at blive Fædre, Du.

De tav længe, hver fortabt i sine Tanker, til Erhard begyndte at spørge om Kammeraterne, om Lange og Arnoldsen — især om Arnoldsen, hvad de tog sig til, og hvad de vilde.

Herluf fortalte, og Erhard hørte til, liggende stille paa Puden og seende paa ham med et Par vagtsomme Øjne:

— Ja, sagde han kun et Par Gange: naar det blot bli'r til noget — naar det blot bli'r til noget.

De tav igen, og Herluf rejste sig: Du maa ikke tale mer nu, sagde han; Erhard holdt ham ikke tilbage.

— Saa ser jeg Dig maaske ikke mer, sagde han og saá ham ind i Ansigtet — før jeg rejser.

— Farvel — Du, hviskede Herluf.

— Farvel og hils de andre, sagde Erhard ganske sagte.

— Ja — naturligvis — jeg skriver, sagde Herluf.

— Ja — Tak.

De saá ikke mer paa hinanden, og Herluf gik.

Ude i Spisestuen ventede Pigen, og han spurgte om Fruen: hun var i Dagligstuen. Herluf saá hende kun dunkelt, da han kom derind. Der var Skærm over Lampen, som stod i et andet Hjørne. Men hendes Stemme var meget kold og formel, som var han en ganske Fremmed.

— Ja — de rejste til Montreux, saa snart som muligt . . . men Rejsen var jo besværlig.

— Den værste Rejsetid, sagde Herluf.

Samtalen slæbte sig hen, og han fik sig ikke rejst, før de hørte Skridt i den næste Stue, og Professoren stod i Døren i Galla — fra Onsdagstaflet kom han:

— Er Du dér? sagde han.

— Ja, sagde Fruen ...

I samme Øjeblik saá Professoren Herluf og standsede et Nu, før han gik et Par Skridt frem og sagde lige foran Berg, med en Stemme, der dirrede, saa den blev ganske hæs:

Har De dog ikke i Sinde at lade ham dø i Fred?

Herluf vilde svare, men Professoren blev kun staaende tavs og seende paa ham tre Skridt fra Døren; og Herluf gik hen over Gulvet, uden at sige noget, uden en Lyd — ud af Døren, med Professoren i Hælene, tavs, lige til Gangdøren, som blev aabnet og atter lukket. Berg blev staaende paa Trappen.

— Vist ud, sagde han lakonisk, og saá uvilkaarligt op og ned ad den kønne imiterede Egetræsdør med „Gerster, Professor“ paa Pladen — før han gik ned ad Trappen.

Professoren gik ind igen, bleg og dirrende:

— Gerster, sagde Fruen blot.

— Nu tør man vel rense sit Hus, sagde han med sin høje Stemme. Eller er det Dig maaske ikke nok, at vi har udleveret dem vor Søn?

— Ja — udleveret, raabte han: u d l e v e r e t ... Vi har slæbt dem herind — vi har taalt dem ved vort Bord — disse Folk — disse gudløse Folk, sagde han og knyttede Hænderne.

Og hele hans Raseri, opsamlet i Aar, hele hans Fortvivlelse gød sig ud i en Strøm af hæse Ord, Skældsnavne, hans Dagblads banale Beskyldninger, Ukvemsord, Forbandelser af „disse Apostle“:

— Forbrydere, raabte han, Forbrydere ... Falsknere af Moralen — Falsknere af Moralen, gentog han, bidende sig fast i hvert Skældsord, der kom ham paa Tungen overfor disse Mennesker, „hvis Bøger vi læser,

hvis Aviser vi faar ind ad vore Døre, hvis Liv vi lever . . . hvis vi lever, gentog han: Deres var denne By — de havde bygget den . . . disse Mennesker, disse „Friheden“s Folk, bygget den med deres frie Kærlighed, bygget den med deres frie Tanke — med deres „Abetro“.

— Hvor har de gjort af Gud, raabte han pludselig, hvor har de gjort af Gud? raabte han, som først havde fundet Navnet Gud igen i dette sidste Halvaars Kampe med Erhard.

Og han talte atter om Byen, skændende den, forbandende den, givende den Navn af baade Sodoma og Babel — Byen, der havde stjaalet hans Søn:

— Til hvad har de gjort den? raabte han. Hvad har de gjort den til? — en Gøglerby — et Paradis for Gøglere . . .

Stemmen svigtede ham og han næsten rallede, han kunde ikke tale mer. Baandet om hans Hals var sprunget op, og Kommandørkorset laa midt paa Tæppet.

Fru Gerster svarede ikke, da han tav. Hun sad kun længe, som bedøvet, og saá paa den Mand, hun havde skabt, Tomme for Tomme, og givet al hans Stilling i den By, han skændede.

Hun havde ingen Tanker. Hun sad kun forbavset, forvirret, længe; til hun rejste sig tungt og gik tilbage til Spisestuen til sin Krog, hvor hun satte sig som lammet, bestandig uden Tanker og — begyndte at bede.

— — —

Herluf drev om i Gaderne længe, et Par Timer, saa da han kom til „Victoria-Etablissementet“, var Forestillingen forbi. Men Kelneren i Restauranten sagde, at Hr. Adolf ventede Hr. Berg i „National“.

— Og Hr. Spenner? sagde Berg halvt tankeløst.

— Ja — Hr. Spenner har jo ikke været her idag, sagde Kelneren. Spenner var stadig sygemeldt i den sidste Tid og blev dagvis borte fra „Victoria“.

Da Herluf kom over Gaden, saá han Adolf gaa op og ned udenfor Indgangen, frem og tilbage paa Fortovet, uden Hat:

— Men, Adolf, sagde han.

— Jeg frisker mig lidt, sagde Adolf febrilsk og blev ved at gaa. Jeg kommer straks.

— Men — uden Hat, sagde Berg.

— Den er derinde, sagde Adolf blot i samme Tone. Jeg kommer straks.

Berg gik ind ganske urolig ved Adolfs underlig forstyrrede Ansigt. Oppe i Logen sad Blom og Brodersen med en Hvid-Vins-Flaske i Køler. Lidt efter kom ogsaa Adolf tilbage, men Stemningen var trykket. Først talte man om Gerster og saa om blonde Krause: „han havde maattet kvittere", som Brodersen sagde. „Hollandsk Soldat, Gamle" . . . Herluf talte kun lidt, og Adolf stirrede blot ud i Rummet, farende pludselig med Haanden til Hovedet hvert Øjeblik — som jog han en usynlig Flue bort.

Brodersen sad med begge Armene paa Bordet: Ja, sagde han med sin fede Stemme: nogen maa jo være Bukkene, der sendes ud i Ørkenen.

Adolf vendte sig og lo længe, overstadig ad Brodersens bibelske Vittighed:

— Ja, Skaal for Bukkene, sagde han og stødte sit Glas mod de andres, mens han blev ved at le. Saa rejste han sig og gik et Par Gange rundt i Salen og kom tilbage og satte sig igen og rev sig saa løs.

— Jeg vil tale med Dig, sagde han til Herluf, som blev forundret over dette „Du". De gik hen til Døren og stod lidt, før Adolf sagde helt aandsfraværende:

— Ja — naar kan vi ses imorgen?

— Imorgen tidlig, sagde Berg forbavset. Til Generalprøven.

— Ja — ja — imorgen tidlig . . .

— Og naar er det? spurgte han i den samme sært opfarende Tone.

— Klokken ti, sagde Berg.

— Adieu, sagde Adolf og vendte sig. Men han kom straks tilbage igen og tog hans Haand paany, klemmende den i sin:

— Saa imorgen, sagde han og gik.

Herluf vilde raabe efter ham, men Døren slog allerede i, og Adolf var ude ... Berg vilde blot hente sit Tøj i Logen, han vilde hjem.

Brodersen og Blom sad alene tilbage. De var matte i Humøret i Aften.

— Du, sagde Blom og saá ud over Gulvet, stuvende fuldt af det leende, „brunhatte'de" Ung-København, vi kunde s'gu gerne trække os tilbage nu — der e r Efterfølgere ...

— Ja, sagde Brodersen, der er „opdraget" et net lille Kuld — et nydeligt Kuld ... Man har jo lært dem, hvordan et Slips skal bindes, sagde han tilfreds.

— Ja, vel, sagde Blom, men hvad saa — Gamle?

— Man bli'r Ægtemand, sagde Brodersen og snøftede, og vendende tilbage til sine Citaters bestandige Kilde, sagde han:

— Og opfylder Budene, Du, og gør sig Jorden underdanig ...

... Herluf kom ud paa Gaden. Fra Tunnelen, fra Cirkusbygningen, fra National lød „Fahrbacherne"s Støj, Violiner, Trommer og Triangel i én Tummel, som for at holde Gæsterne sammen til et allersidste Glas ...

Og midt i den glade og hidsige Larm laa Victoria-Theatrets korte Façade tavs og mørk lig et underligt Gravmæle.

V

Den rigtige Vinter vilde dog ikke komme. Det var den samme evige Taage, der svøbte alting i sit Graat — ogsaa idag.

Herluf var gaaet meget tidligt hjemmefra; han var urolig over Adolfs sære Væsen igaar og vilde tale med

ham før Generalprøven. Men i Direktionskontoret traf han ingen, hverken Adolf eller Spenner, og han gik nedenunder for at søge der; Koristerne begyndte allerede at springe paa Trappen til Generalprøven.

Døren til Spenners Kontor stod aaben paa vid Gab, men inde var der ingen. Med sine nøgne Pulte og Lugten af Svamp saá Kontoret ud, som var det længst forladt og stod til Leje; Batterier af tømte Flasker fyldte allevegne. Herluf fo'r sammen, da han kom ind i den næste Stue og saá en fremmed Mand, der hilste:

— Ja — Døren stod aaben, sagde han undskyldende. Det var Bankbudet.

— Ja, sagde Herluf, Hr. Adolf er her ikke.

Bankbudet gik, og Herluf vendte tilbage til Direktionskontoret. Den stramme Lugt af Svampen slog i det fugtige Vejr op fra Kældrene og mærkedes gennem hele Huset. Ovenpaa begyndte Koristerne allerede at støje i Garderoben, og ude paa Scenen repeterede Barytonisten til Klavér midt mellem Maskinfolkene, der i Halvmørket rumsterede med deres Sætstykker.

Og Adolf kom endnu ikke.

Herluf telefonerede til Forretningen og fik intet Svar. De to gamle Magistratsbetjente kom paa deres vante Morgenrunde for at kontrollere Billetterne til Fattigskatten. De maatte tænde et Gasblus for at se i Tusmørket og de begyndte sendrægtigt paa Optællingen, mens Herluf gik urolig op og ned og ventede.

Det bankede igen. Det var Frøken Hansen, der kom bleg og forpustet: De? sagde Herluf, mens Vejret næsten gik fra ham: Hvor er Adolf?

— Har han ikke været her? sagde hun.

Herluf rystede paa Hovedet, og de stod et Øjeblik bestyrtede, uden at tale: Har Bankbudet været her, sagde hun saa, hviskende af Hensyn til de to Gamle, der stadig talte deres Billetter under Gasblusset.

— Ja.

— Ogsaa hos os.

De gik ind i det andet Værelse, og Frøken Hansen

greb Herluf krampagtig om Haandledet: Hvor er han? sagde hun. Jeg er saa angst.

— Maaske hjemme, sagde Herluf og troede det ikke selv.

Frøken Hansen hørte det ikke, hun stirrede ud i Luften: Han har jo altid talt om idag, sagde hun ... jo længe talt om idag.

— Ja, sagde Herluf.

Han kom til at tænke paa, at de forfaldne Vekselsummer stod noterede paa Spenners Almanak, og de gik begge ned for at søge den. Paa Væggen hang den ikke mere, men Pulten var ulaaset, og omsider fandt de Almanaken mellem kasseret Klatpapir og gamle Pennekasser. Der stod ingen Tal opført ved Dagen, kun tre Kors, ved Siden af Datum: den ottende December.

— Og hvor er han, sagde Frøken Hansen.

— Spenner?

— Ja.

— De siger han er syg, sagde Herluf.

De stod lidt, bestandig bestyrtede. Jeg vil gaa hjem, sagde Frøken Hansen og lukkede Pulten.

— Til de Gamle?

— Ja.

De gik begge ud paa Gangen, hvor Koristerne hang støjende over Gelænderne i deres brogede Uniformer.

— Ja, sagde Herluf, her er jo Generalprøve.

Oppe fra Damegarderoben hørte man Regissørens Klokke, og Koristinderne rutschede leende ned ad Trapperne med de vatterede Pageben.

— De kommer jo igen, sagde Herluf.

— Ja.

De skiltes, og Herluf vendte tilbage til Direktionsværelset, hvor de Gamle var ved at pakke sammen under Lampen.

— Naa, sagde den ene og nikkede. Det har været lidt smaat i den sidste Tid, Hr. Direktør ... Men nu bli'r det vel bedre — skønt det er Julemaaneden nu.

— Ja, sagde Herluf, det er det ... Farvel.

De to Gamle kom afsted, just som Regissøren meldte, at alt var i Orden. Tæppet kunde gaa.

— Vel — saa begynd, sagde Herluf og blev i Kontoret. Ouverturen begyndte og lød dæmpet op bag Tæppet, mens Solisterne løb febrilsk til og frà deres Garderober.

Men Herluf blev; han kunde ikke gaa ned i Salen, han vilde ikke kunne udholde det. Han vandrede kun op og ned, ventende paa Adolf, forestillende sig alle Ulykker, overbevist om, at det var forbi, at alt var ude, det var slut og at nu Huset vilde styrte om dem.

Og hvor var de henne? Hvor var de? Hvor var Spenner? Var de da alle løbet af Landet? Spenner, der var ansat, der var Embedsmand, der havde til Pligt at være her? Hvor var Spenner?

Hele Herlufs Angst samlede sig, mens han ventede, i et pludseligt meningsløst Raseri mod dette ene Menneske, Spenner, med det øde Kontor, aabent for alle Vinde, den nøgne, ulaasede Pult — hele denne Forladthed, der forraadte dem, der kompromitterede dem — selv om de ogsaa reddede sig.

For de maatte redde sig ...

Han satte sig ved sit Bord og havde ikke hørt, det bankede — da der stod en fremmed Mand indenfor Døren og hilste.

— Hvad vil De, sagde han og fo'r op.

Den Fremmede svarede ikke straks: Jeg er fra Politiet, sagde han saa blot høflig og dæmpet.

— Hvad er der sket? sagde Herluf kun. Han troede hans Hjerte var holdt op at slaa. Den Fremmede svarede ikke, gik blot over Gulvet og aabnede den modsatte Dør for Hr. Rowan, Chefen, der kom ind; Herluf kendte ham:

— Kun ingen Støj, sagde han og rakte Haanden tyssende ud mod Herluf:

— Hr. Spenners Kontor er jo nedenunder?

— Ja, sagde Herluf.

— Og her?

— Er mit, sagde Herluf.

Hr. Rowan konfererede med Betjenten — de talte begge dæmpet, som Læger i en Sygestue: Og det var godt, om De gik ned til Prøven, sagde Hr. Rowan.

— Ja. Herluf vendte sig. Han saá hverken Gulv eller Væg. Ude paa Gangen sank han sammen et Øjeblik ved Gelænderet. Ogsaa foran Spenners Dør stod der en fremmed Mand, som maalte ham.

Herluf gik ned. Han vist baade svarede og spurgte i Kulissen, før han kom ned i Salen, hvor der var mørkt. Menneskene paa Scenen saá han som Skyggerne af en Laterna magica, og han sad rank, vogtende paa sig selv som en drukken. Det var Scenen med Løgene, de spillede — Hollænderen, der græd for sine Løg, sine firehundrede Løg.

Et Par Skuespillere slog sig ned paa Bænken lige bag ham og profeterede, for at gøre sig behagelige, en stor Sukces:

— Ja, sagde den ene højt, den redder os Terminen.

— Vi gaar ind i det nye Aar, bekræftede den anden, mens Hollænderen blev ved at jamre.

Men pludselig fo'r Direktøren op og standsede Orkestret, raabende til et Par Korister, der hviskede i Baggrunden — hidsig, i Angst for, at de vidste det, at det var d e t, de hviskede; skældende dem ud over al Maade, mens Synderne stod forfjamskede med skrævende Ben . . .

Og med ét løb han, som vilde han forhale det et Øjeblik, opholde det blot ét Minut, op paa Scenen, omordnede Grupperingen, eksperimenterede med Kormassen, gav nye Idéer; opfindsom midt i sin Angst omkalfatrede han alt, blot for at opholde det uundgaaelige et Minut.

Under Finalen gik han.

Udenfor sin Dør mødte han Frøken Hansen, bleg og forstyrret. Han var der ikke, sagde hun. Jeg blev opholdt.

Han aabnede Døren uden at tale, og hun vilde spørge

— da hun holdt inde ved Synet af den Fremmede, der bestandig gik op og ned, stum, uden at hilse, som en fjendtlig Vagtpost: Hvem er det? hviskede hun stakaandet.

Og pludselig gættede hun, lænede sig et Øjeblik mod Væggen, før hun gik frem over Gulvet mod Bordet. Og som forstenede sad de begge tavse og ventede, hver paa sin Side af Skrivebordet foran den tavse Fremmede. Udenfor var Akten forbi, og de hørte Koristerne, der støjende løb til deres Garderober opad Trappen. De skælvede, naar de hørte Skuespillernes Stemmer tæt ved Døren.

Frøken Hansen saá hele Tiden de to Gamle, som de havde siddet sørgmodige og forknytte ved Thebordet, da hun kom: Ja, sagde den gamle Frue, vi sidder ene, Konstantin bliver paa Victoria nu; og hun havde set paa hende med sine smaa ængstelige, frittende Øjne, mens Frøken Hansen havde fundet et Paaskud for sit Komme og hastigt vilde gaa igen. Men den gamle Hr. Adolf vilde slaa Følge med hende, og det varede en halv Evighed, før de kom afsted, mens den gamle Frue blev ved at spørge med sin angstfyldte Stemme.

— Hils, hils ham, havde hun raabt tilsidst, da de gik, ud over Gelænderet.

Og saa havde Frøken Hansen maattet gaa, Gade op og Gade ned, med den gamle Herre, der ikke vilde slippe hende, men snakkede og snakkede, seende paa hende med de plirrende, ustadige Øjne, der var angstfulde ganske som den gamle Frues.

— Ja ja, ja ja — hils derude, hils derude, havde han endelig sagt og var bleven staaende og havde set efter hende, lige til hun var bøjet om Hjørnet . . .

. . . De sad stadig ubevægelig paa samme Plads. Herluf lyttede efter Skuespillernes Fodtrin paa Trapperne, raadvild og skamfuld, som fornam han allerede deres Klager og Forbandelser nu, mens han ventede.

Men Regissørens Klokke gik som sædvanlig og de

hørte Forspillet og Koret af Fyrstinde Artemisias Hofdamer:

En Kop endnu,
om jeg maa be'.
En Kop endnu!
Nej vil man se —
hun drikker tre —
Tre
Kopper The.

Der blev banket let paa den modsatte Dør, og Betjenten gik ud.

— Hvor er han? sagde Frøken Hansen, strækkende sig hastigt frem over Bordet, hviskende som hun ikke turde tale.

— Jeg véd det ikke, sagde Herluf i samme Tone, og de tav igen.

— Dette Hus, dette Hus, sagde Frøken Hansen pludselig og løftede de knyttede Hænder.

Den Fremmede vendte tilbage, og de sad atter tavse, mens de hørte Fyrstinde Artemisias skrattende gamle Stemme og Hofdamerne, der svarede hende med Omkvædet:

Ja, saa skal det vise sig,
at det er en lystig Krig,
saa lystig, saa lystig,
saa lystig en Krig.

Ogsaa Betjenten havde sat sig. Han rokkede lidt efter lidt med Hovedet, med et ret muntert Ansigt, i Takt til Musikken, da Døren gik op, og de alle stod op. Det var Chefen. Han lukkede Døren efter sig og sagde efter et lille Øjebliks Stilhed med sin ejendommelige, varsomme Stemme:

— Ja, det er jo i alt Fald en Fallit.

Herluf bøjede Hovedet, han kunde ikke svare. Frøken Hansen lagde Panden ned mod Bordet og græd stille.

Ude sang de endnu — Kærlighedsduetten:

Kun det Kys ægte bli'r,
som Elskov Elskov gi'r,
hvor Læbe bringer Læbe Bud
om Flammer, tændt af Elskovs Gud —
som Elskov Elskov gi'r.

Pludselig hørte de ilfærdige Skridt frem og tilbage paa Gange og Trapper, og mange Stemmer, der hviskede. Musikken holdt op, og Folk løb forvirret frem over Scenen. Herluf havde allerede vendt sig mod Døren, der aabnede sig foran en Flok af forskrækkede Ansigter:

— Menneske dog, raabte Ørnulf, hvad gaar her for sig? Hvad er her sket?

Ingen svarede, og han saá fra den ene til den anden: Er det en Fallit? sagde han saa med lav Stemme.

— Ja, sagde Herluf sagte.

Døren lukkede sig igen. Forvirrede løb alle Skuespillerne ned paa Scenen, samlende sig i smaa maalløse Flokke, staaende raadløse, i deres Operettepynt, midt mellem Sætstykkerne, forstenede som Brandlidte om en Tomt, Korister, Maskinfolk og Musikere. Og man hørte ikke andet end den høje Jamren fra en gammel Komiker, der uafladelig gik op og ned og slog begge de løftede Hænder ned mod sin Isse:

— Nej, Herre Jesus forbarme sig — nej, Herre Jesus forbarme sig.

Lidt efter lidt kom de behjertede Herrer til sig selv, og en af dem sprang op paa et Sætstykke og raabte: Skuespilpersonalet til Foyeren.

De svarede alle: Ja — Skuespilpersonalet til Foyeren; og de strømmede ind i Samlingsstuen, hvor Dagslyset faldt ind gennem Skodderne. Knap var Dørene lukkede, før de alle begyndte at tale i Munden paa hinanden, hidsige eller klagende, lignende en Flok Markedsgøglere, i deres Stads, med de aftagne Parykker i Hænderne, latterlige som en Skare Klovner, mens de alle skreg med de kalkede Ansigter, der, stive af Sminken, fortrak sig til Grimasser, naar de talte.

Og pludselig blev der atter mere stille, mens hver enkelt blev staaende aandsfraværende, stirrende frem for sig; med ét fortabt i et langt ængsteligt Regnestykke som et bundløst Svælg af Forpligtelser, Bekymringer og Angst — til han igen begyndte at skrige op, médløst, endnu højere, søgende om Hjælp, foreslaaende Udveje:

— Nu før Jul, nu før Jul, sagde de alle.

De samlede sig alle om denne ene Sætning, der ligesom skærpede deres Fortvivlelse; og de valgte en Deputation til at gaa til Herluf: man maatte i alt Fald have Oplysninger, man maatte have Erklæringer.

Deputationen var valgt og gik op over Scenen, hvor Koristerne raadslog, ophidsede og talende i Munden paa hinanden ligesom Skuespillerne, mens Maskinfolkene stod stille i Kulisserne, tavse og tungsindige, vante til Striker og „Spadseren". Orkestermedlemmerne var vendt tilbage til Orkestret, hvor de sad hviskende mellem Pultene: Et var dog godt, at Balsæsonen begyndte saa kort efter Jul.

Deputationen kom ind i Kontoret. Ørnulf var Ordfører for Kammeraterne.

— Ja, sagde Herluf, jeg skal komme.

Han ventede et Øjeblik, før han gik ud og ned over Scenen, hvor Arbejderne sørgmodigt tog Hatte og Huer af i Kulisserne. Koristerne fulgte bagefter ham hen imod Foyer-Døren i en stor Flok. Der blev ganske stille, da han kom ind. Men da Herluf saá alle disse sminkede Ansigter — skræmte og ventende — her i Dagslyset, blev han paany greben af Forvirring, saa man knap hørte Ordene han sagde:

— Ja — jeg kan kun sige Dem . . . han holdt inde og begyndte igen med sin skælvende og næsten uhørlige Stemme: Ulykken, som har ramt os — os alle og dette Hus . . . . Ved de sidste to Ord slog hans Stemme over, og han brast i Graad, vinkende med Haanden, at han kunde ikke tale. Og hastig gik han.

Et Øjeblik forblev der tyst, mens alle stod grebne af den samme Bevægelse, bestormede alle af de samme

Erindringer: Huset — dette Hus ... Stille veg Koristerne til Side og gjorde Plads for Herluf, der gik ned over Scenen, de unge Piger begyndte at snøfte og græde.

Herluf gik ind i Kontoret og satte sig. Han hulkede med Hovedet ned mod sit Bord. Saa løftede han Ansigtet og vendte sig mod Betjenten:

— Vil De sige dem, at vi kører til Centralbanken, sagde han. Om de vil vælge et Par til at følge med.

Han blev atter rolig, og han overvejede alle Enkeltheder. Det var den eneste Udvej: Personalet maatte have Gager — nu før Jul maatte de i hvert Fald have Gager. Og Centralbanken vilde selv ikke kunne opgive Theatret, kunde ikke lade Krach'et strække sig til Driften uden selv at lide Tab.

Han begyndte at gøre Overslag i Hovedet om de aftenlige Udgifter og om mulige Besparelser. Tøjet havde han allerede paa, da Hr. Stær arriverede. Han var meget échaufferet, med alle Lommer fulde af strittende Papirer; han vilde have Oplysninger, mens han vedblev at snakke, søgende Bekræftelse paa en Mængde Enkeltheder, Herluf slet ikke kendte:

— Man siger, den falske Vekselmasse vil naa op til halvfemsindstyvetusind — at det har kunnet gaa saa længe, mærkværdigt ... Hr. Stær satte sig, med aaben Overfrakke, spørgende ud om Adolfs Forsvinden og Spenners Forspring: Fire Dage mener man, har han Forspring, sagde han. Fire Dage ... Ja — han var vel egentlig Sjælen, Sjælen i det hele ... Nu dukker der jo ogsaa Ting op om hans Fortid ...

Hr. Stær blev ved.

Herluf sagde blot: Ja — kære Stær — jeg véd ingenting ... Vi tager til Centralbanken. Og han gik for at hente de to andre, mens Hr. Stær gik ned paa den forladte Scene — undersøgende alt, hastigt inspireret af dette Billede af Flugt og Ødelæggelse, som den dybe, tavse Sal syntes at stirre paa som et mørkt gennemborende Øje ...

De to Skuespillere steg ind i Drosken tilligemed Berg. De blev, mens de kørte, uafbrudt ved at gentage de samme to Fraser, stirrende aandsfraværende ud af Vinduerne:

— Ja, ja — hvad mon han egentlig vil sige? sagde den ene, den første Elsker.

Og Ørnulf svarede:

— Ja — man maa forstaa at tage ham.

Herluf sagde ikke et Ord, før de naaede Banken og stod ud. De maatte vente en Tid, mens Skuespillerne blev mer og mer nervøse, rettede paa sig og fo'r med Hænderne gennem de svedige Tupéer.

— Min Ven, sagde Ørnulf, Sagen er Kammeraternes; og de ventede igen, febrilske, ligesom før, indtil de endelig kom ind.

Konferensraaden gik frem og tilbage paa Gulvet: Jeg havde næsten ventet Dem, mine Herrer, sagde han og bød dem tage Plads. Der var en hastig Bestemthed over ham, mens han spurgte, hvad de da egenlig havde tænkt sig, hvorledes de da mente, Banken kunde stille sig overfor dem — som var hans Sætninger endnu kortere og klarere end vanligt.

Men de to Skuespillere havde slet intet tænkt, og de begyndte kun at fortabe sig i lange Deklamationer om „det hele Personales fortvivlede Stilling" og „Kammeraterne, der vilde staa Last og Brast". Konferensraaden sad bøjet over sit Bord, mens Ørnulf blev ved at tale, gestikulerende heftigt med begge Armene, og den første Elsker, der havde mistet Vejret og var faldet fra, ledsagede hans Veltalenhed med vekslende Stillinger ligesom et Akkompagnement.

Herluf talte ikke. Det var som de andre Omgivelser, maaske just dette Værelse, først havde vakt og æggede hele Følelsen af hans Smerte.

— Ja, sagde Ørnulf, Kammeraterne vil holde sammen.

— Vi vil staa sammen, sluttede han, og finde os i Hans Vilje. Ørnulf havde løftet Øjnene op mod Loftet

og tav; og Konferensraaden lod Skuespillerens Ord dø hen i en ganske lille næsten umærkelig Pause, før han sagde med Ansigtet ned mod sine Papirer:

— Ja — jeg kan jo meget godt forstaa og . . . dele disse mere almindelige og humane Synspunkter. Men, sagde han, Banken maa dog regne med visse Tal . . . Og Konferensraaden spurgte om Gagebudgettet og om Kontrakternes mulige Gyldighed.

Men Ørnulf forlod hurtig Tallene og blev atter religiøs og talte om Forsynet og den menneskelige Følelse, rørt og med taarefyldte Øjne over sin egen Veltalenhed, mens den første Elsker som henreven stirrede ham ind i Ansigtet. Konferensraaden havde drejet sin Stol, saa han vendte Ansigtet helt om mod dem, og han sad, med Hænderne støttede mod sine Knæ, og saá, ufravendt, lige paa de to Komedianter. Elskeren, der begyndte at føle sig usikker under Konferensraadens Blik og som svedte som Helten i et fædrelandshistorisk Skuespil, vilde endelig standse sin Kollega og sagde:

— Kammeraterne mente saa, man kunde garantere dem Gagen.

Ørnulf holdt inde som med et Ryk og tog sig til Hovedet: Ja — sagde han i en anden Tone — Betingelsen maa være de garanterede Gager.

Der blev igen en Pause, før Konferensraaden atter vendte sig mod Skrivebordet og sagde: Ja — Bankraadet træder just nu sammen — og hvad der kan ske, vil naturligvis afhænge af de Herrers Beslutninger . . . Jeg tror dog at turde sige, at der vil være en overvejende Sandsynlighed for, at man beslutter sig til foreløbig at overtage Driften . . . under en passende Ledelse . . .

Herluf bøjede sig lidt frem bag det store Skrivebord, hvor han sad, og han sagde med lidt Møje (det var overhovedet de første Ord, han fremførte):

— Ja — j e g er naturligvis traadt bort fra al Ledelse. Stemmen lød knap frem gennem Rummet, og der var et Øjeblik stille i Stuen, som ventede Konferensraaden, en af Skuespillerne skulde tale; men de tav

begge, og med en lidt anden Stemme — enten utaalmodig eller maaske bevæget — sagde Konferensraaden: Ja — det er maaske under disse Omstændigheder bedst, at Ledelsen vælges (Konferensraaden tøvede et lille Øjeblik foran Ordet) udaf Kammeraternes Midte ...

Han tav, og idet han rejste sig, sagde han: Vi vil jo ikke foretage litterære Eksperimenter, mine Herrer.

— Nej — Hr. Konferensraad, plumpede det samstemmende ud af den første Elsker:

— Kun hytte Skindet. Og begge Skuespillerne lo, lettede og glade, indtil ogsaa Konferensraaden faldt ind med sin ejendommelige halve Latter, mens han bestandig saá paa de to Kunstnere. Herluf stod bleg ved Siden af Bordet.

— Saa vil De faa Besked om en Timestid, sagde Konferensraaden afsluttende. Og Ørnulf, der atter blev meget bevæget og holdt Konferensraadens fremrakte Haand længe i sin, sagde:

— Ja — saa ske — saa ske, hvad der maa.

De to Skuespillere gik hen mod Døren og Konferensraaden sagde til Herluf: Naar saá De Adolf sidst?

— Iaftes.

— Ja — han skal jo først være flygtet imorges, sagde Konferensraaden. Han stod et Øjeblik foran Berg, som han endnu vilde sige et Par Ord, men han fandt ingen og sagde kun et hastigt og meningsløst:

— Ja — lev vel, og vendte sig.

— Adieu, sagde Herluf.

Ude paa Trappen komplimenterede den første Elsker sin Kollega.

— Ja — det gik jo, sagde Ørnulf.

— Brillant, sagde Elskeren.

— Jeg talte for Kammeraterne, sagde Ørnulf rørt og bredt, og han maatte standse for at række sin Ven begge Hænderne, midt paa Trappen.

Konferensraaden tøvede nogle Øjeblikke, før han aabnede Døren til den store Hal for at gaa til Bankraadssalen. Det var allerede sent, og Hallen var mørk,

saa Kunder og Ekspedienter gled frem og tilbage som listende Skygger, og Assistenterne sad bøjede over de store Pulte, der rejste sig som sære Skafotter.

— Om vi fik Lys herinde, sagde Konferensraaden højt fra Vindeltrappens Trin. Og han blev staaende, mens der blev tændt fra Pult til Pult: det saá saa mærkeligt ud, som om Mørket kun flygtede som store hastige Flagermus op over Hvælvingerne og gemte sig.

Konferensraaden gik op.

I Bankraadssalen var der tændt, og de Herrer var allerede komne. De var arriverede ligefra Børsen, irriterede og ubehagelige til Mode ved Rygterne og Forespørgslerne, utilpas ved det fugtige Vejr, der kaldte alle deres smaa Svagheder frem: Excellencen, der allerede var i Kjole for at køre til Middag, kunde ved dette Vejr slet ikke høre.

Konferensraaden hilste, og de Herrer tog Plads uden Ord, siddende om Bordet som en højtidelig Jury, mens Konferensraaden tog Ordet og sagde — halvt frem mod Excellencen, der begyndte at manøvrere med et meget omfangsrigt Hørerør — at han havde anset det for sin Pligt straks at sammenkalde de Herrer . . . navnlig, sagde han, for at berolige Bankraadet.

De Herrer blev ved at sidde uimodtagelige og tavse, og Konferensraaden sagde: Thi der var i Virkeligheden ingen Grund, for Banken ikke nogen Grund, til at ængstes over denne indtrufne Kalamitet.

— Saa snart man, sagde han, undersøger de nøgne Tal.

Han aabnede sin Mappe og begyndte at klarlægge Situationen og at give alle Oplysninger, mens han talte i den forretningsmæssige og rent refererende Tone, som han altid anvendte i Omtalen af mindre frugtbringende Transaktioner, og hvori han rangerede Tabstallene ind som givne Regnskabsposter, summerende og adderende de uskyldige Tal i lange Kolonner, der langsomt beroligede Nerverne.

Han opgjorde Summerne, idet han til en Begyndelse

dvælede ved enkelte Tusinder, der „maaske for Øjeblikket kunde vise sig mere tvivlsomme“; han afvejede Taksationsværdierne, ansættende lavt: Lad os sætte lavt, mine Herrer, blev han ved at sige: vi sætter lavt — af Hensyn til Tiderne; og han afrundede Summerne „med alle de upaaagtede Værdier“, som han kaldte dem: Inventar, Garderobe, Dekorationer . . .

Han specificerede, bladende i sine Papirer, mens han klatrede fra Tusind til Tusind. Excellencens Hørerør gik op og ned som i samstemmende Nik.

— Overfor disse Værdier, mine Herrer, sagde Konferensraaden, staar da for Banken de halvanden tinglæste Million.

Han lukkede Mappen og saá for første Gang op. De Herrer var længst beroligede og akklamerede Oplysningerne, gørende smaa private Bemærkninger fra Stol til Stol. Og som noget ganske selvfølgeligt tilføjede Konferensraaden en Bemærkning om den foreløbige Overtagelse af Driften: man var med Skuespillerne saa godt som enige og vilde af deres Midte lade vælge en kunstnerisk Ledelse.

De Herrer skød allerede Stolene tilbage for at bryde op, tilfredse og højrøstede. For Hr. Henrik Hansen var der ikke megen Tid: han boede endnu paa Strandvejen — flyttede først ind til Jul . . . Dumheder, Dumheder, sagde Generalkonsul Brodersen . . . Ja — Damerne, sagde Hr. Henrik Hansen og trak paa Skuldrene; det er Damerne . . .

Men Konferensraaden holdt de Herrer tilbage: Hva', raabte Excellencen, hva' si'er han? er der mere? han var højst misfornøjet.

— Ja, Excellence, raabte Konferensraaden: der var en Meddelelse endnu.

De Herrer satte sig, ret surmulende, og kun Konferensraaden blev staaende foran sin Stol, støttet til Bordet:

— Det er foreløbig kun, sagde han, en kort Meddelelse, jeg kan gøre de Herrer. Alle nærmere Oplysnin-

ger vil jeg — som De vil kunne forstaa — naturligvis først senere se mig i Stand til at yde Bankraadet. Staden København — sagde han, og det var som han uvilkaarligt hævede Røsten — ser sig, for at fyldestgøre en saa hastig Udviklings mangfoldige, naturlige Krav, foranlediget til at optage et nyt Millionlaan.

— Københavns Kommune beærer os, mine Herrer, beærer Centralbanken, med Emissionen af dette Papir.

Konferensraaden tav, og der var et lille Øjeblik stille i Bankraadets Sal.

. . . De Herrer var gaaet, og Konferensraaden vendte gennem den lyse Hal tilbage til sit Kontor:

Dagen var hans.

Han skrev kun endnu det korte Brev til „Victoria-Theatrets samlede Personale“ og sendte det bort med et Bud.

Han havde allerede Overfrakken paa og havde slukket Lampen, men han blev i Tanker staaende bag Skrivebordet. Lyset fra Fortovslygterne faldt ind paa Væggen henover Nordeuropas store Kort. Han stirrede længe paa Kortet, paa Danmark: det var som blev i det flakkende Lys dets Konturer urolige og viskedes ud. Længe stod Konferensraad Hein foran det store Kort, eftertænksom, med et Udtryk næsten af Smerte.

— — —

— Ja — sig saa De det, sagde Herluf. „Deputationen“ var staaet af ved Hovedportalen og gik ned gennem Logegangen. De to andre gik videre, og han aabnede en af Dørene til Logerne. Der var mørkt i det store Hus, mørkt oppe og nede, og Herluf syntes, det var, som dulmede det at sidde her.

Han sad der længe, til han vækkedes af nogle høje, jublende Hurraraab. Det var Skuespillerne der havde faaet Konferensraadens Brev og som lod Elskeren og Ørnulf leve højt.

Saa hørte han dem bryde op, og Støjen døde hen. Det var blevet tyst.

Med Hovedet hvilende mod Logekanten stirrede han ned paa Scenen, hvor Sætstyks-Bjergene laa væltede rundt omkring. Det var, som hver enkelt lille Stump og Stykke interesserede ham, og som vilde han for bestandig indprente sig dets Billede.

Et Par Maskinister gik nu over Scenen og saa blev der helt slukket.

— — —

Herluf Berg var næppe kommen hjem, før det ringede igen. Det var en civil Betjent, der skulde hente ham til Raadhuset.

De gik over mod Boulevarden og op gennem Nørregade uden at veksle et Ord. Da de naaede Raadhuset, gik de over Gaarden og ned gennem Kælderen.

— Hm, sagde Herluf i en besynderlig Trang til at forstille sig og spørge: De holder underjordiske Gange her.

— Ja, sagde Betjenten kort, og de gik videre gennem Gangen, hvor deres Fodtrin lød stærkt mod Fliserne frem langs de hvidtede Vægge. Ad en lille Trappe kom de op foran Chefens Dør.

Stuen var meget stor, og kun Skrivebordet, hvor Chefen sad, laa i Lys af et Par Lamper. Hr. Rowan løftede Hovedet op fra sine Akter og hilste, med sit anstrengte eller bedrøvede Blik, frem mod Herluf.

— Jeg har maattet ulejlige Dem endnu iaften, sagde han med sin mærkelig dæmpede Stemme, som talte han bestandig i et Sygeværelse. Vi maatte straks — endnu idag føre den anholdte sammen med Dem og Hr. Martens.

Berg blev nu først Martens va'r, henne ved Døren, i Mørket. Bygmesteren sad trykket ind mod Karmen, helt ude paa Kanten af en Stol, og førte uafladelig Hænderne frem og tilbage, den ene over den anden — med

en egen ængstelig Underdanighed over sig, som var han en Haandværkssvend, der ventede paa Raadhuset for at faa skrevet i Vandrebogen.

— Ja, sagde Hr. Rowan, vil De saa føre ham herop. Betjenten gik frem over det maattebelagte Gulv, og de ventede alle tre tavse, til Døren blev lukket op igen. Berg saá ikke op, men det var som følte han dette Billede af Adolf, der stod ved Siden af Betjenten; han var saa ganske „Fangen" med bøjet Nakke og holdt de ustadige Øjne (røde i det hvide, som var alle Aarerne sprungne) stift ned mod Gulvet — som var han allerede, syntes Berg, skilt fra dem ved baade Slaa og Mure, saadan som han dér stod.

Hr. Rowan spurgte, og de svarede efter Tur. Det begyndte med Martens. Det gjaldt om at fastslaa Udviklingen for at komme til Klarhed om Grænsen og Omfanget af Falsknerierne. Man maatte kende Midlerne, Kapitalen, med hvilken der fra Begyndelsen var arbejdet.

Men Martens vidste intet og blev kun ved at nævne det ene Navn: Spenner og Spenner i den underligt klynkende Tone som en Almuesmand, der for Herskabet skal rede for sig. Men Hr. Rowan blev ved at afhøre ham, formende sine Spørgsmaal skarpere, ligesom med et Skær af Utaalmodighed overfor denne uafladelige Klynken, der gemte sig bag en anden.

— Men hvad mener De, De havde, sagde han tilsidst. Hvormed begyndte De at bygge „Victoria-Etablissementet"?

Martens saá pludselig op: Med et Par Hundredetusind, sagde han med ét i en høj, skinger Tone, der skar hen gennem Stuen: Et Par Hundredetusind rammede de vel En ned i Grunden med deres Pæle.

Og for første Gang reven ud af sin forknytte og stumpe Ængstelighed ved Tanken om disse Hundredetusinder, man havde begravet for ham midt i Stadsgravens Mudder, man havde pumpet ham bort som den smeltende Sne — greben af en pludselig Forbitrelse,

Arbejderens gamle Raseri i ham mod Herrerne, der havde misbrugt og forurettet ham, fortalte han hele dette skønne Hus' Historie.

Han havde set alt, med Smaakaarsmandens mistroiske Øjne: Leverandørernes Bedragerier og Haandværksmestrenes Svindel; og som en uvorn Dreng, der pludselig ødelægger sit eget Legetøj og sønderslider Stykke for Stykke, fortalte han om Murværket, hvor der var iblandet Sten fra nedbrudte Rønner; Bjælkerne, som havde udtjent i gamle Bindingsværkshuse; om Vandet, der var som en Sø, hvori de rejste Grunden for at opnaa det første Laan; Svampen, som aad sig ind i alle Mure og slog ud paa hver en Væg; Jernkorsene, hvormed man havde afstivet Kælderhvælvingerne, der revnede — — trævlende det op, hele sit Værk, hvor man bedrog og blev bedraget, blev han ved at fortælle: Om Imitationens Stads, der solgtes og modtoges for ægte; Haandværksmestrene, der satte deres Navne paa Veksler, forledte af Spenner; Leverandørerne, betalte paa Sigt, der afrundede deres opskruede Regninger; Kokkene, som lòd Kødet fordærve for at rane Indkøbs-Procenterne; om Fribilletterne, af hvilke man betalte Skat, om Nordmændene med deres fyrretyve udsolgte Huse, der maatte drage hjem for Skillingerne fra pantsatte Kufferter — alt fortalte han, staaende op og talende forbitret og højt, mens han fægtede med de knyttede Hænder, som rettede han bestandige, voldsomme Slag mod usynlige Ansigter.

Hr. Rowan havde ladet ham tale og kun uafbrudt set paa ham med sine forskende Øjne. Adolf stod bestandig kun som med bagbundne Hænder, ubevægelig.

— Men hvordan kunde De blive i det Foretagende, sagde Hr. Rowan, naar De vidste alt det?

Martens havde sat sig:

— Hm, sagde han mumlende: man véd det jo nok ... men man er vel i 'et ...

— Og, sagde han pludselig i en anden Tone og slog ud med Haanden ligesom før: De (han saá frem paa

Berg og Adolf og talte atter gennemtrængende, som raabte han til en stor Forsamling) de spillede jo Velhavere.

Martens tav, og der var stille lidt igen, til Hr. Rowan atter vendte sig til Adolf, der svarede med den samme slukte Stemme. Forhøret over ham var kort. Han havde jo tilstaaet alt.

Berg hørte ubevægelig til, med Hovedet ned mod sit Bryst. Han følte kun en sløv og blytung Træthed, mens de nævnede endnu en Gang alle disse Tal og Summer, al den stjaalne og falske Mønt, der havde været deres hele Driftskapital.

— Saa var der altsaa egentlig, sagde Hr. Rowan, slet ingen nævneværdig Kapital at begynde med:

— Kun Deres Faders gode Navn, sluttede han.

Han rettede endnu et Par Spørgsmaal til Berg om Driften, og Forhøret var forbi.

Adolf havde allerede med Betjenten vendt sig for at gaa, da han begreb, at han og Berg skulde ikke mere ses: han vendte sig hastigt et Nu og strakte som bedende Haanden halvvejs frem; hvert Træk i hans Ansigt sitrede. Og før Betjenten kunde hindre det eller Hr. Rowan tale, greb Herluf Adolfs Haand — saa længe han levede, vilde Berg mindes denne Haand, saa stiv og kold som en Døendes — og lagde et Øjeblik sit Hoved ind mod hans Skulder:

— Aa, Adolf, sagde han sagte, mens Taarerne pludselig sprang frem af hans Øjne, de „Papirer“ har vi jo alle været med at skrive paa.

Adolf var ude, Døren lukket. Og Berg og Martens ventede begge paa, at Hr. Rowan skulde rejse sig: Ja, mine Herrer, sagde han og stod op: saa er det altsaa forbi.

Og idet han rakte Haanden frem mod Bergs højre, som han beholdt et Øjeblik i sin, sagde han:

— De har ikke ret kendt Grunden, hvor De byggede, Hr. Berg.

— Farvel.

Herluf og Martens gik samme Vej som Berg var kommen. Martens fulgte bagefter, talende uafbrudt med sig selv i en mumlende og utydelig Tone.

Oppe paa Torvet gik Herluf hjemad, trykket tæt ind mod Husene. Pludselig fo'r han sammen og blev et Øjeblik staaende: Det var et Ansigt — Fru Martens', der dukkede frem fra Skyggen i en Port, bleg, med et ubeskriveligt Udtryk af Had i de opspilede Øjne.

— — —

Da Berg den næste Formiddag ringede paa hos Adolfs, lukkede den gamle Pige op. Inde i Dagligstuen sad seks, syv Damer tavse, med Hænderne i Skødet, i en Kreds ude paa Gulvet, som sad de paa Vagt om et usynligt Lig.

Der var saa mørkt, at man knapt kendte Ansigterne. Det var lutter Paarørende og saa Frøken Hansen, der sad ved Siden af Fru Adolf og hele Tiden klappede hendes Hænder.

Ingen af dem talte til Berg, de nikkede kun og blev siddende tavse i deres Kreds.

Gamle Hr. Adolf kom ind fra Spisestuen og gik med rokkende Hoved om paa Gulvet: Naa, Mo'r, naa, Mo'r, sagde han og klappede sin Kone paa Haaret og gik rundt igen.

Fru Adolf sad kun med rystende Hoved og gentog hvert femte Minut den samme, stadig den samme Sætning:

— At han sidder dér og fryser, sagde hun med en underlig snøvlende Stemme. At han sidder dér og fryser.

Pludselig saá hun hen paa Berg og spurgte — som hun havde spurgt enhver —: Tror De, jeg maa sende Klæder derop, sagde hun.

— Aa, ja, sagde Berg.

— Tror De? gentog hun.

— Naa, Mo'r, naa, Mo'r, hørte man gamle Adolf igen.

Pludselig kastede Frøken Hansen sig ned paa Gulvet og hulkede højt med Ansigtet i den gamle Frues Skød.

Berg kunde ikke holde det ud derinde, og han gik ind i den anden Stue. Gamle Adolf fulgte efter ham og lukkede sagte Døren. Ogsaa herinde blev han ved at trippe rundt, hviløs, frem og tilbage, til han tilsidst kom hen og lagde begge Hænder paa Bergs Skuldre og saá ham ind i Ansigtet med sine smaa, fortvivlede Øjne.

Og, idet han bevægede Læberne til en Klage, der ikke fik Lyd, lagde han med ét sit Hoved ind mod Bergs Bryst, og ind til den unge, halvfremmede Mand græd den Gamle hjælpeløst over sit plyndrede Hus, over sit agtede Navn og over sin Søn.

— Hr. Adolf — Hr. Adolf, stammede Berg og vidste ikke et Ord til Trøst.

Den Gamle var gaaet og havde aabnet Dagligstuedøren. Derinde var der atter saa tyst som før. Berg vendte sig og gik: her var der ingen Hjælp at yde og intet Raad at give.

Han lukkede Døren til Gangen, og næppe havde Damerne i Dagligstuen hørt Lyden af Døren, som blev lukket, før der brød ud en Strøm af Bebrejdelser og Forbandelser mod „dem, der havde forledt ham".

Da Berg hørte Stemmerne ude i Gangen, forstod han straks. Og langt borte i Gaden syntes han endnu, det var, som disse Forbandelser naaede ham og traf ham som Lyn.

Han vilde ikke gaa hjem. Han vilde blive i frisk Luft. Han gik ud ad Bredgade til Grønningen. Men Taagen hang tungt i de bladløse Træer.

Han bøjede ind paa Langelinje; han trængte til at se Vandet, det vide frie Vand. Men Sundet laa dorsk og graat — dødt under Taagens Masse. Ude paa Rheden stak et Par Skibe som Skeletter Masterne frem, ligesom uhyggelige Gengangere af Sommerens glade Sejlere; og ovre fra Værfterne lød Klangen af Hamrene mod de

høje Skibsskrog som Lyden af besynderlig dumpe og brustne Klokker.

Berg sad der længe, stirrende frem mod Taagen og det døde Sund.

Da han kom hjem, laa der et Brev paa hans Bord. Efterat han havde læst Udskriften, gled Konvolutten ud af hans Haand: Herluf huskede pludselig hin Aften, da han her paa samme Sted havde fundet Brevet med Svalen. Det havde været Astas sidste Brev.

Og med ét, mens han tænkte paa alt dette, var det som om han pludselig følte al den gamle Længsel efter Asta, som alt samlede sig i én længselsfuld Tanke om hende — lykkelig som i de første sikre Kærligheds Dage.

Til han paa én Gang sagde, han eller „Hr. Sokrates“ med denne besynderlige, muntre Betoning:

— Naa — saa det skulde Du nu være fejg nok til.

— Det skulde Du vel nu til at forsøge at bilde Dig ind. Det vilde jo ogsaa være saa rart, sagde „Sternmen“ — rigtig saa nemt.

— Nej, nej, sagde Herluf og rejste sig energisk: nej, nej, alt andet — kun ikke det.

Han gik op og ned i Stuen, før han igen satte sig med et Suk og læste Brevet: Asta var stadig ovre hos Sterns i Blekingen for at pleje Mathilde og være hende til Selskab.

— Den Lille er død, skrev hun. Maaske var det godt. Foreløbig bliver jeg her hos Mathilde, den lille Stakkel: her, kære Ven, gælder det af et sygt Barn at faa gjort et helt og rigtigt Menneske. Men der er noget, som stadig optager og foruroliger Mathilde: hun har hørt at Deres Ven, Erhard Gerster, skulde være meget syg og lidende, i Begreb med at rejse til Mentone eller ialfald et Steds i Syden. Vil De ikke, hvis De véd noget og har paalidelige Efterretninger, skrive mig det til for at berolige den stakkels Mathilde.

De vil bevise en Tjeneste ogsaa mod

Deres hengivne

Asta Heltz.

Det bankede, mens Herluf endnu sad med Brevet i sin Haand. Det var Værtinden, som sagde, at der ventede en Herre derude, som gerne vilde tale med Hr. Berg.

Det var Edvard Sundt.

— Dem, sagde Berg.

Ja, sagde Sundt. Jeg tænkte, De havde vel idag ikke noget videre at forsømme ved en lille Passiar.

— Aa nej — det ikke, sagde Berg trist.

De kom til Sæde, og efterat de havde talt lidt om Begivenheden, søgte Sundt at slaa ind paa mere ligegyldige Ting, mens hans Stemme stadig blev ved at have den samme milde, ligesom hjælpsomme Klang, som Berg havde fornummet straks ved de første Ord, da han kom ind. —

Samtalen vilde dog ikke komme rigtigt i Trit, og Sundt gik om og saá paa Nips og Billeder. Foran Billedet af Herlufs Fader, der hang over Skrivebordet, blev han staaende lidt:

— Ja, sagde han, han faldt derovre.

Han blev ved at se paa Billedet og satte sig ved Skrivebordet: Nej, det glemmer vel ikke nogen af os, der var med, sagde han.

Og maaske for at adsprede Herlufs Tanker (muligt, at han ogsaa selv just var sært modtagelig for alle de Erindringer) begyndte han at fortælle — først søgende om Ordene og med lange Pauser mellem hvert Minde, siden alt hastigere — om „den Tid derovre".

Han fortalte om Flugten fra Dannevirke langs Frostnattens spejlblanke Landeveje, hvor Mandskabet krøb, krøb paa alle fire — Mand mellem Fæ, sagde han.

Har De set, naar en Flue er falden i et slebet Glas med Mælk, og saa har naaet Kanten? Hvordan den kæmper og kravler og kæmper op ad den glatte Side og bliver ved og ved .... Jeg kan aldrig se en saadan Skabning — saa dumt det er — uden et Sekund, et Nu i det mindste at tænke paa den Nat — „Marchen" fra Dannevirke ....

— Og det blev ikke bedre, da vi kom derhen, sagde han og saá op paa Portrættet.

Han talte om Livet ved Dybbøl. Det var jo kun den langsomme „Skiveskydning“ om Liv og Lemmer, sagde han. Han fortalte om Skanserne, hvor de rodede og levede, skidne som Dyr og saa lystige — hver Gang Loddet igen var slaaet dem forbi, og de havde et Døgn, hele fire og tyve Timer, hvor de vidste, de skulde ikke „rykke ud“ . . . .

Herluf sad og stirrede paa Faderens Portræt og hørte næsten kun halvt. Det var, som om alle Erindringer fra hans første Hjem vaagnede paa én Gang, og han saá Gaarden og Haven og sin Moders Ansigt og sin Fader den Nat, de sejlede bort paa det store Skib op om Sønderborg.

Sundt blev ved at fortælle; i en underlig dæmpet halvhøjtidelig Tone talte han, næsten som den, hvori overtroiske Folk fortæller Spøgelsehistorier — greben af Erindring efter Erindring.

Han havde haft en Ven, der maatte rykke ud.

— Bentsen hed han — lige kommen som Sekondløjtnant fra Skolen . . . Han var nitten Aar og skulde „rykke ud“ . . .

— Han kom ind til mig, da han havde faaet det at vide, ligbleg, forstyrret, rystende som et Dyr: Jeg kan ikke dø, raabte han, jeg er kun nitten Aar . . . . . . nitten Aar, jeg kan ikke dø, raabte han.

— Og han kastede sig ned paa den opblødte Jord og rev i Snavset med sine fortvivlede Fingre, mens han hulkede og græd og bad . . . og atter rejste sig op og laa paa sine Knæ og skreg:

— Lille Gud — — nej — — lille Gud; som et Barn raabte han: Du lille Gud . . .

— Og der var ikke noget at sige eller trøste, sagde Sundt, han skulde jo rykke ud.

— Men det var vel nok det elendigste Syn i mit Liv, sagde han, at se ham ligge dér uden Sanser, paa Jor-

den, som en Orm og raabe paa sine nitten Aar og paa den „lille Gud“ . . .

— En Time efter drog han afsted . . . Jeg saá ham i Spidsen for sine Folk . . . Han raabte et Hurra og svingede sin Sabel over Hovedet . . . Derudefra kom ingen igen . . .

Sundt tav.

— Ja, sagde han saa lidt efter og saá atter op paa Billedet over Skrivebordet: D e faldt.

— Men — véd De hvad, sagde han og rejste sig, jeg tror egentlig, at alle vi, som var med den Gang, vi mistede alle et eller andet usynligt Ben eller en Arm (Sundt smilte selv ved Tanken om dette mærkelige usynlige tredie Ben eller Arm) og hemmeligt gaar vi vanføre omkring og har aldrig forvundet Blodtabet . . . .

— Jeg tror, at vi aldrig rigtig har kunnet forvinde det, sagde han i Tanker. Og derfor er vi blevet saadanne Mænd som vi er.

Han tav lidt igen, og Herluf tænkte pludselig paa lille Fru Canth og den Aften, da Fru Dunker var rejst med Scheele.

— Og har De, sagde Sundt og saá hen paa Berg, aldrig tænkt paa, at hele denne Menage, denne Virksomhed — og Sundt pegede ud mod Byen — den ligner kun en Saarfeber, De . . . .

— Det er ikke andet end Saarfeberen fra Dybbøl, sagde Sundt og vendte sig mod Vinduet.

— Det er et lysteligt Billede af D e m, sagde Herluf efter en Pause. Og hvordan skal det saa staa til med os, der er kommet efter?

— Ja, sagde Sundt og vendte sig atter for at se paa ham. Hvordan?

— I skulde lære den vanskelige Kunst at være smaa, sagde han; og meget alvorligt, mens han betragtede Skovriderens Portræt, tilføjede han sagtere: Og i Stilhed ære dem, der døde for vor sidste Vildfarelse.

Der var stille i Stuen en Tid, til Sundt i en anden Tone sagde:

— Og hvad vil nu De, Berg?

— Hm — vel skrive videre, sagde Berg. Han stod lidt:

— For det er kun Bøgerne, der slutter, sagde han træt: Livet fortsættes.

— Ja, sagde Sundt og slog den flade Haand ned mod Bordet.

Han vilde gaa nu.

— Tak, fordi De kom, sagde Berg, og De var saa — elskværdig.

— Naa — hvad Elskværdigheden anbelanger, sagde Sundt: Farvel nu — og frisk Mod. De var kommet helt ned paa Trappeafsatsen, før de skiltes:

— Idag har man talt sig lidt ud med hinanden, sagde Sundt. Farvel.

— Farvel, sagde Berg.

Han blev staaende paa Afsatsen, efter at Sundt var gaaet, og uden at tænke over det, saá han ud ad Gangvinduet, der vendte til Gaarden.

Der kom en sortsmudsket Lirekassemand ind ad Porten med en Kone i et stort, luvslidt, graat Sjal. De fik Lirekassen stillet op, og Konen tog to smaa, rødbukseklædte Aber frem af Sjalet og satte dem op paa Lirekassen.

Manden spillede, og Berg saá paa de to Aber, der begyndte at skære Grimasser og danse. Pludselig hørte han Melodien. Det var „Kyssenes Sang“. Og ud af syv, otte Køkkenvinduer i den store Gaard trallede musikalske Piger i mange Tonarter Visen:

Her kysses vi,
og gør Kur —
her kysses vi.

Herluf stod længe og saá paa disse to Aber, der dansede paa Lirekasselaaget, mens Pigerne sang.

Han vendte sig, da han blev tiltalt af en Stemme paa Trappen. Det var en Kommissionær, der var „saa glad

ved at træffe Hr. Direktøren hjemme". Han tog en fedtet Regning frem af en Brevtaske og præsenterede den.

Det var en „Nota" fra en Sommerrestauration.

Berg havde ikke en Skilling: Ja — De maa komme igen, sagde han og gik utaalmodig op ad Trappen.

Men Kommissionæren fulgte efter og brugte Mund, saa det kunde høres over hele Trappegangen:

— Nette Herrer, fine Herrer — spise og drikke, det er de med til ... men Betalingen kan man hente hos Fogeden ...

Berg fik lukket Døren. Men udenfor paa Trappen blev Kommissionæren ved at raabe ...

Herluf gik ind. I Stuen begyndte det at blive mørkt. Træt satte han sig ved sit Skrivebord; rundt om sad den stumme himmelske Forsamling paa Etagèrer og Bordkanter.

— — —

Fru Heltz og Etatsraadinde Knudsen holdt hinanden med Selskab og havde udøst Hjerterne for hinanden; de forstod ikke rigtig deres egne Børn.

Fru Heltz følte sig saa tit lidt ene. Asta var jo helt borte, ovre i Blekingen, og Julie „havde næsten nok med at danse", som Konferensraadinden sagde:

— Naar hun bare havde lidt af de Tanker, den anden har for mange, sagde hun.

— Ja, ja, nikkede Fru Knudsen.

— Men man forstaar dem ikke rigtig, sagde Konferensraadinden ind mod Øret af Veninden: forstaar dem ikke — hverken den ene eller den anden.

— Næ, næ, rystede Etatsraadinden.

— Man ser bare, Du, at noget er der i Vejen, sagde Konferensraadinden. Og Skylden er vel vor, Anna, sagde hun: vi har vel ikke forstaaet at passe rigtig paa dem.

— Konferensraadinden havde Taarer i sine store gode Øjne; hun tænkte paa Asta, som var hendes kæreste og nu „sad derovre op passede Syge" ...

De to gamle Veninder sad længe tavse og triste ved Siden af hinanden.

Saa hørte de Theatervognene paa Gaden og tog et Par Tørklæder om, for at staa lidt i det aabne Vindu.

Vognene rullede rask forbi, og Sværmen begyndte at vælde frem oppe paa Torvet. Det var det „hele København“, der, som Bladene skrev, havde villet vise „det uden Skyld saa haardt ramte Personale“ sin Deltagelse og havde overværet „Victoria-Theatret“s Førsteforestilling efter Krach'et.

Konferensraadinden og Fru Knudsen hørte dem snakke og tralle, mens de strømmede ned gennem Nygade langs Fortovene. Det blev ét muntert, syngende Mylr under deres Vinduer. Række nynnede efter Række i alle Tonarter den samme Vise, mens Ansigterne straalte og lo i Lygteskæret:

Ja — saa skal det vise sig,
at det er en lystig Krig.
Saa lystig, saa lystig,
saa lystig en Krig.

Droskerne blev ved at rulle frem midt ad Gaden i en hel Række. Der kom en lejet Karet fra den modsatte Side, og det gav en pludselig Standsning, saa Kuskene bandede.

Det var Kaptajn Petersen fra „Bladet“, hvis Hoved stak frem af Karetdøren. Han gestikulerede med to hvidtbehandskede Hænder til Kusken. Kaptajnen var i Galla: han kom fra en Forening, hvor han havde holdt patriotisk og populært Foredrag om: „Vore tusindaarige slesvigske Valpladser“.

Endelig kom Vogntoget i Gang igen, og Kaptajnen tog Hovedet til sig.

Paa Fortovene drog Strømmen stadig forbi og trallede:

Ja — kun det Kys ægte bli'r,
som Elskov Elskov gi'r,
hvor Læbe bringer Læbe Bud
om Flammer, tændt af Elskovs Gud —
som Elskov Elskov gi'r.

De to gamle Damer stod ved Vinduet. De saa ret mismodigt ned paa Sværmen.

— Ja, sagde Konferensraadinden ind i Fru Knudsens Øre: Hvor Livet er underligt, Du . . .

— Ja, nikkede den Døve med sit mærkelige, bestandig uforstaaende Udtryk: Underligt.

De to Damer lukkede Vinduet og gik tilbage.

. . . . Sværmen dernede var borte. Den skyllede ned gennem Østergade ud paa Kongens Nytorv og skiltes.

Og lidt efter lidt blev der stille i alle Gader og i alle Gyder.

Kun en enkelt Fodgænger gled forbi „Hesten“, hvor Banditterne blundede paa Bænkene. De vaagnede og stirrede ud paa Fodgængeren gennem Mørket.

Saa faldt de hen igen.

— — — Men Decembernatten tætnede kun Taagen, der laa over Staden København.

INDHOLD

HAABLØSE SLÆGTER trykt efter den af Bang selv som den „endelige“ betegnede 3die Udgave 1905.
„STUK“ trykt efter 2den Udgave 1908.

Det med 3die Bind følgende Ungdomsportræt af Bang er gengivet efter et Fotografi, taget i Stockholm af Atelier Gösta Flormann i første Halvdel af Firserne.